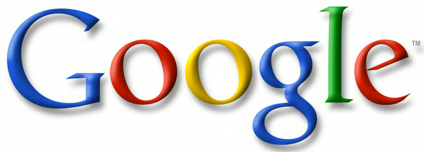

PERSONHISTORISK TIDSKRIFT

FEMTE ÅRGÅNGEN

1903

UTGIFVEN AF

SVENSKA AUTOGRAF SÄLLSKAPET

GENOM

F. U. WRANGEL

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1904

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Porträtt.

Göran Gyllenstierna, A. Å. Belfrage, Gustaf IV Adolf, madame Bott-Naef Kristoffer Gyllenstierna, Mikael Törnflycht, Nils Ericson, Otto Modig, Carl August Hagberg, Maria Hedvig Posse till Säby, Jonas Aspelin (d. ä.), Fredrika Maria Duse, John Aspelin, Jonas Aspelin (d. y.), Kitty Aspelin, Thomas Anders Aspelin, Louise Dybeck, Thomas Aspelin, Jeanna Peterson, Louise Aspelin, Christian Aspelin, Henriette Aspelin, Augusta Aspelin, Carl Fredrik Aspelin samt 2 okända porträtt från Knutstorp.

Personhistoriska uppgifter om svenskar i Rom.

1750—1850.

Af **C. Bildt.**

Vid kyrkomötet i Trient beslöts det att kyrkoherdarna skulle föra noggranna förteckningar öfver alla inom deras församlingar boende eller tillfälligtvis sig uppehållande personer äfvensom öfver alla befolkningen rörande kyrkliga förrättningar. Uppgifterna skulle insamlas under fastan samt vara afslutade inom en vecka efter påsk. Hade detta beslut ordentligt verkställts, skulle ett ovärderligt statistiskt material redan vara samladt i hela den katolska världen; men tyvärr svarade icke tillämpningen mot mötets goda afsikter. I många biskopsstift försummades upprättandet af »*status animarum*», som det hette, helt och hållet; i andra skedde det oregelbundet och illa; i jämförelsevis få infördes den nyttiga reformen fullständigt och ordentligt.

Till de lyckliga undantagen hör Rom, påfvens eget stift, där den biskopliga myndigheten å hans vägnar utöfvas af kardinalvikarien. Här har tridentinska mötets beslut genast från början blifvit omsorgsfullt tillämpadt, och därmed har fortfarits ända till 1880, då de förändrade förhållandena gjorde det omöjligt för kyrkoherdarna att erhålla fullständiga primär-uppgifter. Men under trehundra år har i hvar församling hvarje lägenhet, gata för gata, hus för hus, hvarje år under fastan besökts af kyrkoherdens ombud, och alla där boende ha uppskrifvits samt införts under sina gifna rubriker. En sammanfattning af dessa har därefter öfversändts till vikariatet, som i sin ordning däraf hopställt statistiken för hela Rom. Ett kulturhistoriskt material af betydligt värde ligger sålunda samladt, dels i vikariatets arkiv, som är

ett af de intressantaste i Rom, dels i församlingarnas (*parocchie*). Visserligen har en och annan volym af de senares »*Stati delle Anime*» förkommit, men på det hela taget kan man med hjälp af dessa förteckningar kontrollera, om, när, och hvar en bestämd person funnits i Rom under tiden 1580—1880, ifall han varit där bosatt, eller befunnit sig där såsom resande under fastan, då kyrkoherden gjorde sin årliga husvisitation.

En tysk forskare Dr Friedr. Noack har under de senare åren i vetenskapligt syfte genomgått de romerska församlingarnas »*Stati delle Anime*», och han har därvid äfven antecknat alla uppgifter om svenskar han funnit för åren 1750—1850. Det är dessa anteckningar, hvilka han haft godheten ställa till mitt förfogande, som här meddelas till deras tjänst, som däraf kunna hafva något intresse. De hafva sitt värde endast och allenast såsom utvisande att en bestämd person då och då funnits i Rom och bott där och där, men lämna icke någon ledning för bedömandet af antalet svenska resande. Uppförandet af de resande är nämligen just den svaga punkten i *Stati delle Anime*. Var den resande tillstädes den dag kyrkoherden gjorde sin rund, blef han upptagen — annars icke. Äfven svenskar som bott i Rom öfver ett år, t. ex. medaljgravören Lars Grandel, saknas. Orsaken till dylika luckor kunna vara flera: främlingens flyttningar, slarf af upptecknaren o. s. v. Det är väl också ej alltid säkert att kyrkoherden haft klart för sig att en *svedese* haft en särskild nationalitet och ej var ett slags engelsman eller tysk. Så noga var det icke. — Således: fullständighet är utesluten; det är blott spridda notiser som här gifvas.

1756 träffa vi sålunda *Giov. Mandelberg*, *svezzese*, *protestante*, 25 år gammal, som uppgifves bo vid S. Vitale, således strax vid den n. v. Via Nazionale.

1757 är *Monsù*[1] *Carlo Pilo* (Carl Gustaf Pilo) antecknad såsom boende i Via della Croce, nära till Piazza di Spagna.

1763 bor en *Amadeus Prestel*, *svedese*, 21 år, i Via della Purificazione.

1768—1779 är *Peter Moreen di Stoccolm*, bildhuggare, antecknad i Via dei Maroniti, Casa di S. Niccolò.

1768—1772 uppföres *Mons. Sergel da Danimarca*, *eretico*, 28 år, såsom boende i Vicolo Mancini, bredvid franska akademiens säte i Palazzo de Nevers, nu Salviati, vid Corso'n. 1774 är *Giov.*

[1] Ital. för »Monsieur».

Sergel, *luterano*, 32 år antecknad i N:o 33 Via Gregoriana, palazzo Rosa. (Numret uppges också såsom 36. Huset tillhör nu grefve Stroganow.) Där antecknas han äfven åren 1775 och 1776 såsom *Gio. Server* och *Servar*, *luterano*. 1777 blir han *Giov. Sergell*, *svezzese eretico*, och får sällskap i huset af en annan svensk kättare, *Adolfo Wermulles* (Wertmüller). Båda äro antecknade på samma ställe 1778, men 1779 Wertmüller ensam. Sergel hade lämnat Rom redan i juni 1778.

1780 bor en *Conte Lowensielm*, *eretico*, 36 år, N:o 35 Piazza di Spagna, och 1781 en *Joh. Tempelmann*, *svedese luterano*, i N:o 33 Via Gregoriana, i samma hus som Sergel bebott.

1782 antecknas två svenska målare, *Andreas Norberg*, 36 år, och *Peter Nicol. Suther*, 18 år, i N:o 39 Via del Babuino.

1784—86 uppföres målaren *Carl Aoulst da Stokom* (Holst), 36 år, såsom boende i klostret S. Maria dei Miracoli vid Corso'n (nu N:o 530). 1789 återfinnes han som *Carlo Holst* i palazetto Barberini vid Via felice, (nu Quattro Fontane).

1787—90 antecknas i N:o 64 Via Sistina, palazzo Zuccari, *Monsù Cappot*, *pittore svezzese*, 28 år. Han kallas också *Carlo Capult*. Möjligen en schweizare eller skotte.

1792 finna vi Desprez' lärjunge *Carlo Bassi*, *svedese*, *architetto*, *protestante*, 20 år, boende i N:o 7 och N:o 35 Via del Babuino tillsammans med den franske målaren B. Gagnereaux.

1795 antecknas en *Mr Locstroc*, *svedese*, i värdshuset Locanda Novi, Via Vittoria. Hvilken resande kan väl dölja sig under detta mystiskt klingande namn?

1803 bor en svensk målare *Peter Crafat* (Per Krafft den yngre), 24 år, i Via Vittoria.

1804 antecknas en svensk major grefve *Lewenhaupt* i Locanda Sarmiento vid Piazza di Spagna.

1805 bor *Mr Lorquist*, *sved. pittore*, 30 år, i N:o 85 Via Condotti. Det var ett förnämt grannskap, ty huset bredvid, N:o 87, var det berömda hotellet *Locanda della Corazza*, vanligen Christian's kalladt efter förste ägaren Christian Niederschuh. Efter hans död hade änkan 1760 gift om sig med en viss Anton Pesner, som höll värdshuset till 1789, då han afstod det till en Bartolomeo Anastasi. Värdshuset behöll dock alltid Christians namn. C. F. Fredenheim bodde där under första delen af sin vistelse i Rom 1788.

Samma år, 1805, upptecknas i N:o 17 Via S. Sebastianello en *Monsù svedese scultore*, 20 år. Följande år får han namnet

Gustavo Goed (E. G. Göthe), och åldern rättas till 26 år. Han bor då tillsammans med tysken Aug. Schwarz. 1807—08 ha de båda jämte svensken *Carlo Arborelius* flyttat till N:o 109 Via Felice (nu Quattro Fontane).

1806—1809 bor *Enrico Calimbelli, svedese, pittore,* 35 år (Kallenberg?) N:o 11 Via Laurina.

1807 finnes en *Bernardo Crat, svedese,* med fyra personers följe, antecknad i N:o 16 Via S. Sebastianello.

1810—11 antecknas *Gustavo Aslegrin, pittore,* 28 år, (Hasselgren) i N:o 6 Via Nuova (nu Panetteria).

1814 träffas den första uppgiften om J. N. Byström, som dock redan 1810 rest ut till Rom. Han hade hunnit med rätt mycket under tiden, ty *Nicola Bistrom, svedese,* 30 år, som nu bor N:o 3 Piazza di Spagna, uppgifves vara gift med *Lucia Pasquali* från Segni, 24 år, och de ha två barn, *Virginia,* 2 år, och *Costantino,* 1 år. Med familjen Byström bor *Enrico Aseclene, sved. pittore,* 32 år, (Hasselgren). Samma år den 18 december födes en son, Tobias Joannes Joseph, som finnes antecknad i dopboken i församlingen S. Lorenzo in Lucina såsom »*ex D. Joanne Nicolao et ex D. Lucia Pasquali, conjugibus hujus Parociæ*». Att Byström och Lucia varit vigda, har dopförrättaren således intygat. Följande året bor *Biston* ännu kvar vid N:o 3 Piazza di Spagna, men 1816 antecknas familjen i N:o 76 Via di Ripetta med den anmärkning att *Bistron* själf vore borta. Han hade då rest hem till Sverige.

Vid återkomsten till Rom, dit han som bekant medförde flera stora beställningar, började Byström sina fastighetsaffärer. Den härliga Villa Malta bakom klostret Trinità de' Monti var sedan länge af klostret utarrenderad. Den 18 mars 1818 fick Byström arrendet på sig öfverlåtet af dåvarande innehafvaren Celani samt utverkade snart därefter af klostret ett nytt kontrakt, hvarigenom besittningsrätten förvandlades till beständig (emphyteusis perpetua) mot en årlig afgift af 160 scudi. Byström inredde där sin atelier och bodde där själf, men hyrde för öfrigt ut lägenheter. 1825 köpte han två hus vid Via Sistina samt anlade en *cordonata* eller trappa, som genom dem förde upp från gatan till villan. Två år senare sålde han till kung Ludwig af Bayern rätten till villan för 9,000 scudi, möblerna för 3,000 sc. och husen vid Via Sistina för 10,000 sc.[1] Villan tillhör nu

[1] Gregorovius: Kleine Schriften, III. Villa Malta.

grefve Bobrinsky. Byström byggde därefter vid Trinità de' Monti det bekanta huset *A Quattro Venti*, som nu äges af ambassadören grefve Nigra.

Åren 1819—20 finnas antecknade i Villa Malta: *Nicola Biseson*, *svedese*, *scultore*, 35 år, *Giuseppe Chibelt*, *svedese*, *pittore*, 33 år, *Giacomo Arvilzon*, 35 år och *Carlo Morner*, *svedese*, 24 år. (Hjalmar Mörner). 1821 heta de tre *Mistron*, *Kibel* och *Morner*, men »Arvilzon» har ersatts af *Augusto Sotenberg*, *pittore svedese*, 23 år. 1823—1826 antecknas endast Byström och Mörner.

Familjen Byström är under tiden 1818—23 antecknad i N:o 59 Via Babuino, med anmärkning att *Bystrom di Stoccolm* själf vistades utom församlingen. Skilsmessan har således ägt rum. 1824 uppföres såsom boende på samma ställe *Lucia Pasquali*, *moglie di Briston*. Kanske har hon dött samma år, ty därefter finnes 1825—30 antecknadt, att dottern *Virginia Briston romana*, *figlia del Sig. Gio Nicola*, *svedese*, *protestante*, innebor hos en kusks familj N:o 40 Via del Pozzo. *Virginia Bystrom*, *romana*, *di Nicola*, återfinnes sedan 1837 i N:o 51 Via dei Pontifici såsom gift med advokaten Aldobrando Viviani. Samma år finnes Byström själf, som numera får hederstiteln »possidente» och sitt namn rätt stafvadt, antecknad såsom hafvande en atelier N:o 16 Vicolo Soderini. Han dog som bekant 1848 och begrofs i Rom.

1817 träffa vi en *Giovanni d'Archebran svedese*, 52 år, hvem det nu månde vara, boende i N:o 56 Via Condotti.

1821 bor en *Lorenzo Rik*, om hvilken vi ej heller få veta mer än att han är svensk och 30 år, i N:o 140 Via Frattina.

1820—21 är *Leonardo Enrico Rosi*, *svedese*, *pittore*, 32 år, (miniatyrmålaren L. H. Roos) antecknad tillsammans med sin »nipote» *Carl Svedpers* i N:o 530 Corso, samma ställe, där Carl Holst bott 1784—86.

1822—1824 finna vi konstnärsparet Bengt Fogelberg och Alexander Lauréus boende i N:o 9 Capo le Case under namnen *Benedetto Forgisbar* och *Alessandro Laori*. Lauréns dog den 21 oktober 1823, men står likväl ännu uppförd 1824 under namnet *Lawedes*.

Vid N:o 56 samma gata bor 1823 ännu en svensk *Alex. Nistrom*, 26 år, hvilken följande år antecknas som *Alessio Nystom*, *svedese*, *architetto*, i N:o 16 Vicolo Soderini. Han har nu hunnit bli 30 år. Huset i Vicolo Soderini är samma atelier, som 1837 uppgifves som Byströms. Äfven Fogelberg antecknas där 1823 på samma gång han uppges bo i Capo le Case.

Vid N:o 45 Piazza di Spagna anträffas 1823 ännu två svenska bildhuggare *Jacob Lundberg* och *Jacob Arfwedson*. Den senare är samme »Arvilzon», som förut bott med Byström i Villa Malta.

Fogelberg är därefter antecknad 1829—1841 under sitt rätta namn i N:o 151—152 A Via del Babuino. Åren 1842—1844 antecknas däremot på detta ställe rätt och slätt »un protestante». 1845—47 uppgifves han ha atelier vid N:o 504 Corso inne på gården.

1825 är *Carl Miller di Svezia*, *luterano*, *pittore*, antecknad i N:o 19 Via dei Cappucini.

1830 bor *Mr Giov. Brinzi*, *svedese*, *pittore*, i N:o 43, Via S. Isidoro (dei Artisti).

1839—40 är *Sodermarck*, *svedese*, *protestante*, 40 år, antecknad i samma hus.

1840—43 antecknas *Carlo Plangenmann*, *svedese*, *protestante*, *pittore* i N:o 33 Via S. Andrea delle Fratte. 1848—52 förekommer han som *Carlo Plagemann*, 45 år, i N:o 111 Via Margutta.

1843—49 bor *Carlo Wahlbor*, *svedese*, *pittore*, 30 år, (Wahlbom) i N:o 85 Via della Purificazione.

1844—51 antecknas *Gustavo Palm*, *svedese*, *pittore*. i N:o 18 samma gata.

1842 bor *Le Egron Lund Grennsi*, *svedese*, 22 år, i N:o 17 Via S. Niccolò da Tolentino. 1848 anträffas Egron Lundgren under sitt rätta namn i N:o 68 Via Sistina.

1850 bor *Tonquis Alberto*, *svedese*, *architetto*, 27 år (Törnqvist?) i N:o 56 Capo le Case.

1852 antecknas *Louis Altilla*, *svedese pittore*, *protestante*, 29 år, i N:o 18 Via della Purificazione, samma hus som Palm.

1855 antecknas *Axel Fankler*, *svedese*, *scultore*, 23 år, i N:o 48 Via S. Basilio. —

Det framgår af dessa uppgifter att våra konstnärer i Rom alltsedan slutet af 1700-talet företrädevis uppehållit sig i samma kvarter där de ännu helst bo, trakten omkring Piazza di Spagna. Vanor och seder äro öfverallt sega, men ingenstädes segare än i den eviga staden.

Rom i april 1902.

Författaren till »Min son på galejan».[1]

Några anteckningar.

I.

En bortglömd graf.

Ingen grafkulle, än mindre någon minnesvård, utmärker platsen, hvarest stoftet af en bland Sveriges snillrikaste författare, Jakob Wallenberg, företrädesvis känd genom sin originella reseskildring »Min son på galejan», fått sitt sista hvilorum.

Mången vet ej ens, hvarest hans graf är att finna, fastän hela Sveriges folk under mer än ett århundrade med alltid lika stor förtjusning läst och beundrat hans ofvannämnda öfverdådigt roande och i sitt slag oöfverträffade reseskildring, som mer än andra varit och ännu är en af våra mest lästa folkskrifter.

Själf uttalade han, då seglen sattes till och han som skeppsprest om bord på ostindiska kompaniets skepp »Finland» för första gången under en längre tid lemnade fäderneslandet, sitt farväl till fosterjorden i följande rimmade rader:

»Kung Ludvig i Paris! Om du än säga vill:
Tag ett af mina slott och buga dig dertill!
Så bugar jag igen, men lemnar dessa slotten
Mot minsta torfva jord på Sveriges kära botten.
Dess fröjd liksom dess lust är manlig, sund och ren,
Der såg jag ljuset först, der samlas mina ben.»

Och vid ett annat tillfälle:

»Om man bland tusen land mig valet velat gifva,
Dig endast valde jag, o, dyra moderjord!
Din barm min vagga var, den ock min graf skall blifva.»

Han, som så diktade, han fick visserligen sin önskan uppfylld att en gång få hvila i svensk jord, fastän den torfva, hvarunder stoftet gömmes, är af alla opåaktad och förgäten, der den obemärkt grönskar i en afskild och undangömd bygd, hvarest minnenas helgd så lätt förbleknar för lifvets små hvardagliga bestyr och sträfvanden. —

Midt ibland de små byggnaderna i den lilla köpingen Mönsterås, belägen invid den långt inskjutande viken af Kalmarsundet, höjer sig församlingens i början af 1840-talet nybyggda kyrka, som visserligen ej utmärker sig för någon särdeles tilltalande byggnadsstil, men dock in-

[1] Ur hittills delvis otryckta källor.

tager ett dominerande läge på högsta punkten af den genom köpingen sig utbredande höga sandåsen.

Framför eller öster om kyrkan och mellan denna och köpingens s. k. storgata är församlingens äldsta begrafningsplats belägen, hvilken dock numera, sedan utanför köpingens område en ny kyrkogård blifvit anlagd, omdanats till en med träd och buskväxter planterad, ganska vacker kyrkoplan och promenadplats.

En och annan grafvård, som motstått tidens förstörande makt, har dock kvarlemnats; och helt nära intill södra hörnet af den fordom åt de döda vigda platsen reser sig som ett redan ganska ålderdomligt grafminne den år 1783 här uppbyggda Ulfsparreska familjegriften, som utgöres af en fyrkantig stenbyggnad med kupolformigt svängdt, plåtbetäckt tak, öfverst prydt med glob och kors.

Strax invid södra sidan af nämnda familjegrift, sträckande sig derifrån längs med storgatan till den gamla begrafningsplatsens sydligaste hörn och å tredje sidan begränsad af en der förbi ledande gångstig, utbreder sig en liten tresidig, afskild, gräsbevuxen plan om några kvadratmeters ytinnehåll, skuggad af en vildapel och ett lönnträd.

Under den utjämnade, nu på sommardagar grönskande torfvan å denna lilla afskilda och för öfrigt obemärkta gräsplan hvilar stoftet af den snillrike författaren till »Min son på galejan».

Huru har han då kommit att få sin obemärkta graf på denna undangömda plats, utan grafkulle och utan minsta minnesmärke?

Derom skall nämnas här nedan, men först må dock i korthet anföras några drag af hans lefnads yttre förhållanden, fastän måhända för de flesta förut väl bekanta.

Jakob Wallenberg var född i Wiby socken i Östergötland år 1746 i mars månad. Föräldrarna voro kronolänsmannen Wallenberg, med samma förnamn, nämligen Jakob, och hans maka Anna Kristina Tillberg.

Efter att hafva genomgått Linköpings gymnasium blef han student i Upsala 1763. Seden han härstädes någon tid sysselsatt sig med hufvudsakligen vittra studier, antog han kondition som informator först i Norrköping, sedan i Westervik och slutligen i Göteborg, å sistnämnda ställe hos direktören i ostindiska kompaniet, Martin Holterman.

Denne blef hans synnerlige gynnare. På hans bekostnad fick Wallenberg tillfälle att under sommaren 1769 företaga en resa i Danmark, Tyskland, Holland, Frankrike och England; en resa, som han på ett humoristiskt och satiriskt sätt skildrat i »Sannfärdig resebeskrifning, börjandes med kungl. sjö- och stapelstaden Kungsbacka» etc.

På sin principals och gynnares förord ordinerades Wallenberg derefter på hösten samma år till skeppsprest å ostindiska kompaniets fartyg »Finland», med hvilket han företog icke mindre än 3 särskilda resor åren 1769—71, 1772 och 1774 till Kapkolonien, Ostindien och Kina.

På den första af dessa resor var det han till tidsfördrif sammanskref sin berömda resebeskrifning »Min son på galejan». Han är dessutom författare till en ofullbordad hjältedikt »Den Wiborgska smällen» samt till ett skådespel »Susanna», hvilket sistnämnda blifvit uppfördt i Stockholm åren 1779—1818 icke mindre än 51 gånger.

Anmärkas bör att »Min son på galejan» ej utkom i tryck förrän efter Wallenbergs död.

Just då han stod i begrepp att företaga sin 4:de ostindiska resa, utnämndes han i febr. 1777, vid ännu ej fyllda 31 års ålder, af konung Gustaf III till kyrkoherde i Mönsterås församling, hvilken befattning han tillträdde den 1:sta maj samma år.

Hans tjänstebefattning och verksamhet inom denna församling blef emellertid helt kort. Han afled nämligen härstädes af »röt- och gallfeber» redan påföljande år efter sitt tillträde till befattningen, den 25 aug. 1778, i en ålder af 32 år 5 mån., sedan han emellertid under sin kortvariga verksamhet som församlingslärare härstädes visat ett ovanligt nit i sitt kall, särskildt beträffande införande af god ordning, hvarom den tidens många och utförliga sockenstämmoprotokoll bära det tillförlitligaste vittnesbörd.

Enligt en anteckning i Mönsterås församlings kyrkoböcker blef kyrkoherden Wallenberg begrafven den 8 september 1778 i Mönsterås gamla uråldriga kyrka och fick derstädes sin särskilda grafplats under kyrkans kor.

Då den gamla kyrkan emellertid 60 år derefter eller den 5 sept. 1842 började nedrifvas, förflyttades samtliga under kyrkans golf befintliga likkistor från deras ursprungliga plats och fördes till en gemensam graf å den gamla kyrkogården, hvilken graf gräfdes just å den förutnämnda obemärkta gräsplanen i sydligaste hörnet af kyrkogården.

Att grafven är just här belägen, bestyrkes af ännu lefvande personers utsago, hvilka personligen öfvervoro och åsågo grafsättningen. Och att äfvenså kyrkoherden Wallenbergs likkista var en af dem, som sålunda förflyttades från den gamla raserade kyrkan till den förutnämnda grafplatsen å kyrkogården, bekräftas af en anteckning i Mönsterås församlings kyrkoböcker, hvilken anteckning är egenhändigt nedskrifven af dåvarande kyrkoherden i församlingen, teol. dokt. A. G. Elfström, och ordagrant är af följande lydelse:

»År 1842 den 5 septemb. började nedrifningen af Mönsterås gamla stenkyrka. Söndagen förut predikade undertecknad och uppläste efter predikans slut en berättelse om denna kyrkas ålder, reparationer och öden, så vidt man af gamla kyrkoböcker och andra handlingar kunnat få reda på. Samma dag förrättades härstädes nattvardsgång, vid hvilken något mera än 800 kommunikanter instälde sig.

Inom altarringen i koret och under de främsta kyrkogångarna voro omkring 70 likkistor, större och mindre, nedsatta i särskilda grafvar. En del af dessa öppnades, och till åskådarnes stora förundran förekom, att 3 eller 4 lik befunnos nästan oförändrade, så att deras anletsdrag och utseende kunde fullkomligt urskiljas. Särdeles var detta fallet med kyrkoherdarne Petrus Munsterus och Jakob Wallenberg. Den förre dog 1675 och hade således hvilat i sin graf 167 år. Hans ansigte äfvensom Wallenbergs hade så väl bibehållit sig att, om ritkunnig person varit för tillfället tillstädes, de hade kunnat porträtteras. Munsteri svepning, bestående af linne och svart sammet, var hel och efter utseende oförmultnad, med den förändring, att det hvita linnet antagit en gulaktig och den svarta sammeten en brunaktig färg. Anmärkas bör, att ytan af de nyssnämnda likens bibehålina anletsdrag var så skör och bräcklig att, då en närvarande person af nyfikenhet helt lindrigt med fingret vidrörde densamma, den tycktes vara af föga mer än ett äggskals tjocklek, gick genast sönder och visade tomhet inunder.

Mönsterås den 5 maj 1871.

A. G. Elfström.
Th. D. et Pastor loci.»

Kyrkoherden Jakob Wallenberg hade aflidit ogift. En hans brorson var den bekante öfversättaren till Homeros' Odyssé och Iliad, biskopen öfver Linköpings stift, Marcus Wallenberg. En son till biskop Wallenberg var den bekante stiftaren af Stockholms enskilda bank, Oskar André Wallenberg, född 1816, som efter att hafva tjänstgjort vid flottan, men derifrån tagit afsked som premierlöjtnant, derefter egnade sig åt affärsverksamhet och på sin tid intog ett mycket framstående rum såsom bankman, politiker, kommunalman och publicist.

II.

Författaren till »Min son på galejan» såsom sockenstämmoordförande.

Under Jakob Wallenbergs kortvariga verksamhet som kyrkoherde i Mönsterås, nämligen från 1 maj 1777 till 25 augusti 1778, höllos inom församlingen icke mindre än 5 särskilda sockenstämmor under hans ordförandeskap, då deremot tillförene knappast mer än en enda årligen plägat hållas.

Vid dessa sockenstämmor, dervid hvarjehanda församlingens angelägenheter afhandlades, väckte kyrkoherden Wallenberg själf en mängd särskilda förslag beträffande afskaffande af inom församlingen inrotade missbruk och införande af en förbättrad ordning.

Synnerligast ifrade han mot den öfverhandtagande dryckenskapslasten och synes äfven haft framgång i sina sträfvanden för förbättrade förhållanden i nämnda afseende.

I ett protokoll från prestmötesförhandlingarna i Kalmar 1777 heter det sålunda, på tal om förhållandena inom Mönsterås församling, »att kyrkoherden Wallenberg derstädes, sedan han kommit till pastoratet, börjat med nit och allvar vidtaga sådana mått, hvarigenom han förmodar, att det oskick, som hittills varit på Mönsterås sön- och helgedagar medelst dryckenskap, hädanefter skulle vara afskaffadt».

De ofvannämnda 5 sockenstämmoprotokollen äro samtliga skrifna med kyrkoherden Wallenbergs egenhändiga, särdeles prydliga och rediga handstil samt af honom själf undertecknade. De kännetecknas för öfrigt af en i dylika protokoll då för tiden mera sällan förekommande stilistisk förmåga, som äfven i sin mån påtagligen röjer den vane författarens klara, enkla och rediga framställningskonst.

Enär dessa protokoll sålunda äro ganska märkliga, icke blott såsom belysande Wallenbergs verksamhet i hans egenskap af församlingslärare, utan derjämte innehålla ganska mycket af rent kulturhistoriskt intresse, må några utdrag af desamma här ordagrant meddelas.

I protokollet, det första i ordningen, »hållet vid allmän och ordinarie valborgsmässosockenstämma uti Mönsterås kyrka den 1 juni 1777», heter det:

»Efter föregången påminnelse om enighet och skick, anmälde kyrkoherden, att han af vicarius pastoris, herr Göran Melin, och i vederbörandes öfvervaro mottagit kyrkans inventarium samt öfversett räkenskaperna, varande allt sammans i det skick, som på en särskild nota antecknas skulle, och kyrkans behållne kapital tvåtusen sjuhundra och fyrtio daler silfvermynt.

»Erinrade kyrkoherden att, all den stund så kallade rotemästare, eller tillsyningsmän, hvars göromål är att biträda vid kyrkoböters uttagande, förargelsers angifvande och mera sådant, som till god ordning lända kan, ännu icke finnas i församlingen förordnade, och sådana likväl böra tillsättas, så till följe af kungl. maj:ts nådiga resolution på presterskapets besvär år 1697 som efter hvad i andra kristliga församlingar brukligt är, alltså ålåge det församlingens respektive ledamöter att i den delen vara omtänkte och nu genast sådana rotemästare eller tillsyningsmän förordna, föreslående kyrkoherden, det kunde en för hvarje rote i socknen antagas, men för Mönsterås köping tvenne, såsom efter allt utseende det stället, hvarest mesta tillsyn vore af nöden. Och som sådana rotemästare eller tillsyningsmän, enligt högstberörda kungl. förordning, äro tagne uti hans maj:ts besynnerliga hägn och försvar och äfvenväl få åtnjuta någon viss andel af de förefallande kyrkoböterna, såväl som sexmännen, så förmodade kyrkoherden, att de, som dertill kallas kunde, icke skulle visa sig motvilliga eller obenägne, viljande han särskildt underrätta dem om hvad till sådan deras syssla hörer.»

Härtill samtyckte församlingen enhälligt, och blefvo de föreslagne rotemästarne genast tillsatta.

»Såsom kyrkan fordersammast stode i behof af stora och kostsamma reparationer, och man till deras bestridande borde vara omtänkt att få dess kassa i så godt stånd som möjligt är, så hemstälde kyrkoherden församlingen, om icke den hittills vanliga 4 procents räntan på dess inom församlingen utlånta penningar numera borde förhöjas till 6 procent, såsom både tjenligt och lag likmätigt, samt att till följe deraf alla de, som redan ha, eller framdeles få låna ur kyrkans kassa, tillsägas att rätta sig derefter, kommande till den ändan de förra skuldsedlarna att förnyas och ställas på riksdaler, räntan beräknad från nuvarande första juni, hvilket till alla delar bifölls och stadfästes.

»På samma gång föreslogs jemväl, att en kollekt alla sön- och helgedagar måtte samlas för kyrkan, hvilket nu sker endast på vissa — kunnande, enär andra kollekter tillika uppbäras, tvenne håfvar gå omkring, och den första alltid bli för kyrkans räkning, som annorstädes sker, hvilket ock samtycktes af församlingen; och blefvo sexmännen samt rotemästarne förordnade att till skiftes gå med första håfven, då flere kollekter än kyrkans insamlas, men eljest, eller då en håf allena brukades, sker det efter vanligheten af klockaren.

»Widare påminte kyrkoherden om en »stocks» inrättande och bad, att församlingen ville förordna någon, som borde bestyra derom, så att man till augusti månads början allra sist kunde ha en sådan färdig och på sitt ställe. Församlingen hade ingenting häremot och, sedan en af församlingens medlemmar lofvat skänka ekplankor dertill, förordnades en af rotemästarne att besörja om smidet, kommande omkostnaderna att ersättas honom af kyrkans medel.

»Som sakristian härstädes är ohyggligt mörk, fuktig och kall, så att man hvarken kan sköta förefallande skrifningar som sig bör, eller skadeslös förvara kyrkans egendom, särdeles i kläder, hvartill ock kommer att helsan äfventyras; alltså understälde kyrkoherden församlingens respektive ledamöter, om icke någon anstalt nu i sommar borde vidtagas, hvarigenom flere eller större fönster kunde huggas på muren samt kakelugn insättas jemte det mera, som till rummets anständighet kunde pröfvas nödigt. — Bejakades allmänt.

»Erinrade kyrkoherden om sockenbud, förmanande dem som ha, eller få sjuka i deras hus, att de ville sådant i tid anmäla och icke dröja till yttersta stunden, såsom sådant vore stridigt både mot Guds ord, kungl. förordningar och sjelfva sakens ändamål. — Medgafs.

»Efterfrågades om någon af församlingen hade att angifva förargelser med fylleri, svordomar och annat oskick, hvilket kyrkoherden sjelf, såsom nyligen kommen till församlingen, ej kunde afveta, proponerande i den händelsen, det måtte någon tjenlig författning tagas deremot, dels med böters åläggande, dels med

stockestraff, varandes ingenting så angeläget som ordning och goda seders handhafvande i församlingen. — Saken togs i öfvervägande. och resolverades som följer:

»Den, som utan laga förfall försummar gudstjensten, eller under densamma sitter på krogen eller andra ställen, plikte 2 dlr smt., förer han tillika oljud med fylleri, svordomar eller annat oskick, plikte dubbelt eller 4 dlr smt. Sker sådant andra gången, böte då, i förra fallet 4 dlr, i det senare 8 d:o, sker det tredje gången, sättes i stocken.

»Såsom förklaring häröfver anmärktes, att sabbatsdagen är att räkna från kl. 6 aftonen förut till kl 4 samma dag, varande allt oskick på den tiden, i eller utom kyrkan, vid samma vite förbjudet, kommande äfven de af sexmännen eller rotemästarne, som af flathet eller för vänskaps skull försumma deras skyldighet i detta mål, att anses lika med den brottslige; eger ock hvem som vill, rättighet att vara åklagare, då af böterne en tredjedel tillfaller angifvaren, 1 d:o kyrkan och 1 d:o socknens fattige.»

Vid samma sockenstämma förekommo jemväl lifliga och vidlyftiga förhandlingar rörande ett förestående klockareval, dervid kyrkoherden förfäktade den meningen, »att klockaren ovilkorligen skall vara färdig och skicklig till barns undervisning, helst som sådant här i församlingen befunnes högst nödigt». Och sedan en af de sökande till sysslan blifvit vald, »åtog sig kyrkoherden, på det med den åsyftade ungdomens undervisning i församlingen skulle skaffas någon frukt, att ej allenast tillhålla den nu förordnade klockaren till noga iakttagande af sin skyldighet i den delen, utan ville han ock sjelf befatta sig med inseendet deraf, så att de bland församlingens invånare, som kunde vara hågade att anförtro honom sina barn, skulle till nöjes blifva betjenade».

Vid sockenstämma den 20 juli samma år fattades bland andra följande beslut:

»Beviljades, efter kyrkoherdens påstående och till så mycket bättre utkomst för socknens fattige, att torpare såväl som samtlige hemmansbrukare årligen skulle deltaga i ett frivilligt sammanskott, en och hvar efter råd och lägenhet, dock ingen mindre än för 1 kappe säd eller det som i värde svarar deremot, kommande de, som häruti brista eller tredskas, att för sig och sina vara uteslutne vid den årliga fattigmedlens utdelning.»

Ur sockenstämmoprotokollet för den 12 oktober samma år kan anföras:

»Klagades öfver en myckenhet löst folk på köpingen (Mönsterås), som der sätta sig ned och förorsaka hvarjehanda oskick och olägenhet, och beslöts derom följande: 1:o) Att den af dem. som bevisligen kunde angifvas för snatteri, dryckenskap eller annat förargligt oskick, skulle första gången böta till kyrkan efter omständigheterna och andra gången drifvas ur församlingen. 2:o) Att ingen lös eller obehörig person hädanefter hvarken sjelf bygga skulle, eller af någon husegare mottagas och hysas, förrän han hos kyrkoherden upptett behöriga bevis samt dertill erhållit församlingens tillstånd å allmän sockenstämma.»

Vid samma tillfälle »angafs en Carl Persson för obehörigt tillhåll med ett qvinfolk, Bergqvistan kalladt, och beslöts att de begge nu strax af rotemästarne på stället skulle åtvarnas samt, i händelse af motvillighet, sättas i stocken».

För första gången tillsattes samma år inom församlingen på kyrkoherdens förslag en särskild fattigdirektion och invaldes i densamma jemte kyrkoherden fyra af församlingens ledamöter.

Vid sockenstämma den 30 november samma år förekom bland annat följande:

»Begärde kyrkoherden, att de vanliga måltider vid husförhören, såsom både otjenliga och kostsamma, måtte indragas eller åtminstone inskränkas till 3 ordinarie maträtter, kunnande det således indragna öfverflödet komma de fattige till godo i så måtto, att den eller de, som efter tur borde ha läsmötet i sitt hus, gjorde till dem någon föräring i förhållande mot besparingen. Men då församlingen häruti påstodo sin vanliga frihet, kunde ej annat erhållas, än att en tallrik skulle få gå omkring vid bordet, hvarpå en och hvar efter lägenhet utfäste sig att gifva något i penningar.

»Klagades öfver sqvaller och osanna ryktens utspridande, och beslöts i anledning deraf, att den som beträddes dermed, skall en eller flere söndagar 'sitta i stocken' med en tom skålla om halsen.»

Å sockenstämma den 28 juni 1778 »föreslogs och bifölls, att medikamenter skulle uppköpas till de sjukas tjenst i församlingen på fattigkassans förlag, hvilka medikamenter vid tillfälle skulle vara att tillgå antingen i kyrkan eller hemma hos kyrkoherden, för de förmögnare mot betalning, men för de fattige för intet.

»Klagades öfver oanständigt utelöpande och sammangång under sommarnätterna af ungdom och tjenstefolk, hvarigenom mycket sjelfsvåld och oskick föröfvades, särdeles med trädgårdars ofredande, och beslöts därföre att den, som med sådant beträdes, skulle beläggas första gången med 4 dlr smts plikt, andra gången med 8 dlr och tredje gången med stockestraff, hvarvid utlofvades särskildt af kyrkoherden en belöning af 2 dlr smt till dem, som bevisligen upptäckte en trädgårdstjuf.»

»Påmintes om brist på nödiga handtverkare i församlingen, och bifölls att sådana kunde antagas och för socknens räkning skrifvas, då de sig anmäla, särdeles en snickare, en skomakare och en smed.

»Klagades öfver otidigt löpande ur kyrkan vid stora kyrkodörren, hvarföre den förra plikten af en dlr smt ytterligare stadfästes, och sexmannen i Forssa förordnades att låta der uppsätta en bom, till förekommande af sådant löpande.

»Beslöts och afsades att afskedade båtsmannen Österqvist på Elgerums egor, såsom olagligen inkommen och förarglig i lefverne, hade att sig ur församlingen begifva.»

Sist anförda protokoll af den 28 juni 1778 är, likasom de föregående, egenhändigt skrifvet af kyrkoherden Wallenberg, men deremot undertecknadt af ensamt komministern i församlingen, Peter Ekerot. Häraf synes som om kyrkoherden Wallenberg före detta protokolls justering nedlagts på sjuksängen, hvarifrån han sedan icke mera skulle uppstå. Som redan förut nämnts, afled han nämligen den 25 augusti samma år »af röt- och gallfeber», såsom det står antecknadt i Mönsterås församlings kyrkobok, i en ålder af 32 år 5 mån., och begrofs den 8 nästpåföljande september i Mönsterås kyrka.

J. W. G.

Tvenne antaflor.

Af C. O. Mannerfelt.

1. Erik Göstafssons (Stenbock) antafla å Torpa.

I tredje häftet af årgången III af Personhistorisk tidskrift sid. 134 finnes omnämnd en gammal antafla på Torpa gods i Vestergötland och säges det, att taflans rätta plats vore i en offentlig samling. Torpa är nu emellertid ett af de få jordagods i vårt land, som aldrig, sedan det 1450-talet bildades, gått i handel till oskyld, utan städse gått i arf (eller lösts) från föräldrar till barn, och som man kan hoppas, att dessa traditioner ännu länge komma att bevaras, är det ock föga sannolikt, att taflan kommer att byta om förvaringsplats inom den närmaste framtiden. Då den emellertid i personhistoriskt intresse väl är förtjänt af en beskrifning, lämnas härmed en sådan.

Taflans ålder torde kunna hänföras till tiden kort efter Erik Göstafssons (Stenbock), år 1599, inträffade död. Den är målad på duk, hållande i längd $1{,}_{67}$ och i bredd $1{,}_{19}$ meter. Namnen på Erik Göstafssons förfäder intill femte led (trettiotvå anor) äro återgifna på henne inom små fyrkantiga skyltar, som äro ordnade på det för antaflor sedvanliga sättet. Taflans bakgrund är mörkgrå. Skyltarna äro hvita med en bård af rödbrun färg; namnen i desamma äro skrifna med den dåtida vanliga stilen; tidsbestämningar saknas. Sinsemellan förbindas skyltarna med målade smala, röda band. Öfver hvarje namn finnes ett porträtt och dessutom öfver de trettiotvå öfversta namnen, liksom ock öfver namnen till $\frac{1}{1}$,[1] $\frac{2}{1}$, $\frac{2}{2}$ och $\frac{4}{1}$ finnos i färger och metaller målade vapen. Hvad beträffar de förekommande porträtten, så torde man, utan att begå något misstag, kunna påstå, att de samtliga äro, ehuru med några små variationer, af blott tre olika typer, nämligen:

---

[1] Personernas namn betecknas i denna uppsats med siffror enligt Dr Ottokar Lorenz' system; se Person-Historisk Tidskrift, 1:sta årgången, sid. 202 o. f.

Detta porträtt finnes öfver namnen $\frac{2}{1}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{8}{5}$, $\frac{16}{9}$, $\frac{16}{11}$, $\frac{16}{13}$, $\frac{16}{15}$, $\frac{32}{3}$, $\frac{32}{7}$, $\frac{32}{21}$, $\frac{32}{23}$, $\frac{32}{25}$, $\frac{32}{27}$, $\frac{32}{29}$ och $\frac{32}{31}$.

Typen ett: en man, bröstbild, face till vänster, rödlett hår och helskägg, iklädd rustning utan hjälm, högra armen böjd och i handen hållande ett slagsvärd, som lutas mot högra axeln.

Typen två: en man, bröstbild, face till vänster, rödlett hår och helskägg, iklädd en pälskappa med brunt bräm, kragen uppslagen bakom det obetäckta hufvudet, hvitt halskrås, högra armen böjd och och i handen, som hålles mot midjan, en handske, vänstra aåmen något böjd. Om halsen en eller två guldkedjor med vidhängande mynt (medalj).

Detta porträtt finnes öfver alla de manliga medlemmarne, som icke hafva typen ett.

Typen tre: en kvinna, knästycke, face till höger, iklädd hvit mössa, mörk dräkt med puffärmar, hvitt, högt halskrås, tvenne från halsen öfver bröstet nedhängande hvita band, händerna sammanknäppta öfver lifvet och om halsen en guldkedja med vidhängande smycke.

Detta porträtt finnes öfver samtliga kvinnonamnen.

Som modell för dessa tre typer hafva möjligen tjänstgjort trenne ännu i dag på Torpa befintliga gamla porträtt, och skulle så vara förhållandet, så är det ju troligt, att taflan ock är förfärdigad på Torpa.[1] För typen *ett* synes porträttet af Gustaf Olofsson (Stenbock), för *tre* hans hustru Brita Eriksdotter (Leijonhufvud) och för *två* deras son Erik hafva varit modeller.

Orsaken till att man icke nöjt sig med att öfver de manliga anherrarne blott återgifva en bildtyp, såsom öfver de kvinliga förfäderna, torde otvifvelaktigt haft sin grund uti den önskan att särskildt åskådliggöra hvilka, som haft riddarevärdigheten. Man finner nämligen, att under samtliga bilder af typen *ett* föregås namnet af epitetet »Her», och för så vidt det kunnat kontrolleras hafva ock dessa män varit riddare, nämligen herr Erik Göstafsson själf och $\frac{8}{7}$ Erik Carlsson (Vase). Hvad det senare fallet beträffar, så har inkonsekvensen säkerligen uppstått genom ett förbiseende af målaren. Hvad det förra åter beträffar, så är det påtagligt, att denna bild, som är något större än öfriga bilder af typ *två*, är en kopia af Erik Göstafssons på Torpa befintliga porträtt och, som detta ej framställer honom i rustning, så har målaren helt naturligt tagit det sådant som det var.

---

[1] Torpa var dock, såsom förbrutet gods, indraget till kronan åren 1600—1613.

I betraktande af taflans ålder är hon väl vårdad, men duken är på några ställen så medtagen, att den synes som ett tunt flor. På några ställen i öfversta raden liksom ock å namnskylten i nedersta raden har färgen dels lossat från duken och dels tagit skada, och äro bilder och skrift på dessa ställen utplånade. Möjligen hafva några af färgerna i vapnet under tidens lopp ändrat utseende. Detta är åtminstone fallet med silfverfärgen, hvilken nästan öfver allt blifvit svart, där den icke alldeles försvunnit. En del vapenfält synas nu svarta, som möjligen ursprungligen varit blåa, under det åter en del fält ännu bibehålla sin ursprunglige blå färg. Uti nedan förekommande vapenbeskrifningar återgifvas vapnen sådana de nu se ut.

Taflan har en enkel, omkring 7 cm bred, svart ram, som dock ej synes vara dess ursprungliga ram, enär taflan för att på bredden hafva kunnat inpassas i densamma måst något i sin högra kant hopvikas.

Inskrifterna äro följande:

»Her Erich Giöstafson, Ridder, [Friherre]
till Öhresten, Cron[beck — — — Lagman i]
Wästergiötlandh.»

$\frac{2}{1}$. »Her Gustaff Olsonn, Ridder, Fryherre till Lheena och höfuidzman vpå Elfzborgh.»

$\frac{2}{2}$. »Frw Britta Erichzdodter.»

$\frac{4}{1}$. »Oluff Arfuidson.»

$\frac{4}{2}$. »Frv Kirstin Haraldz-
dotter.»

$\frac{4}{3}$. »Herr Erich Abram-
sonn.»

$\frac{4}{4}$. »Frv Brita Erichzdotter.»

$\frac{8}{1}$. »Arfuitt Knuttson
höfvidz-
man på Öresten och
Lagman I Tiohereder
Lag[saga].»

$\frac{8}{2}$. »Frw Anna Giöstafs dotter.»

$\frac{8}{3}$. »Haraldh Laake.»

$\frac{8}{4}$. »Frv Ingridh Nilse doter.»

$\frac{8}{5}$. »Her Abram Christiernson.»

$\frac{8}{6}$. »Frv Brijta Månsadotter.»

$\frac{8}{7}$. »Her Erich Carlsonn.»

$\frac{8}{8}$. »Frv Anna Carlsdotter.»

$\frac{16}{1}$. »Knutt Arfuidzon.»

$\frac{16}{2}$. »Fru Kierstin Erlandzdodter.»

$\frac{16}{3}$. »Heer Göstaff Olson till Tåffta.»

$\frac{16}{4}$. »F: Ingierith Bengttzdodter.»

$\frac{16}{5}$. »Karll Laake.»

$\frac{16}{6}$. »F. Cisilia Torbiörnns dotter.»

$\frac{16}{7}$. »Nils Person till Gåsauath.»

$\frac{16}{8}$. »F. Maridta Larsadotter.»

$\frac{16}{9}$. »Christiern Gregerson.»

$\frac{16}{10}$. »F. Märta Päders dotter.»

$\frac{16}{11}$. »Her Måns Bengtson.»

$\frac{16}{12}$. »Frv Märita Månsedotter.»

$\frac{16}{13}$. »Her Carll Christiernson.»

$\frac{16}{14}$. »Frv Ebba Erichzdoter.»

$\frac{16}{15}$. »Her Carll Bengtsonn.»

$\frac{16}{16}$. »Frv Kristina Dagesdotter.»

$\frac{32}{1}$. «Arfuith Arfuitson.»
Vapen (otydligt)[1]: svart sköld med guld (-sparre, märke efter en stjärna under sparren (Store).

$\frac{32}{2}$. »F: Ka[r]in Gunner Gylte dotter.»
Vapen: fyrdelad sköld, öfre högra och nedre vänstra fälten guld, de två öfriga svarta, öfver hjälmen fem påfågelsfjädrar, den mellersta och de båda yttersta svarta, de öfriga af guld.

$\frac{32}{3}$. »H: Erlandh Knuttson till Sunholmen.»
Vapen: röd båt utan stam i guldfält, ofvan hjälmen en adlig krona och därofvan en röd båt.

$\frac{32}{4}$. »F— — —» (utplånadt.)
Vapen (otydligt): skölden klufven, det högra fältet af guld, det vänstra svart (natt och dag i längden).

$\frac{32}{5}$. (otydligt.) »[Olu] f [Jön]nsa.»
Vapen (otydligt): skölden delad, nedra fältet visar spår af att vara schackspelsrutadt (svart och guld); ofvan hjälmen två vesselhorn, det högra öfre hälften af guld, nedre svart, det vänstra tvärtom (Stenbock).

$\frac{32}{6}$. »F: Est — — — — her — — — — — —»
Vapen: skölden af guld, med en svart (möjligen förut af silfver)

[1] Vid vapenbeskrifningen har användts terminologi i enlighet med »Svensk Heraldik» af B. Schlegel och C. A. Klingspor. Upsala 1874.

snedbjälke från höger, belagd å dess öfre kvarvarande del med en röd sparre, nedra vänstra hälften af skölden utplånad. Öfver hjälmen tre fjädrar i färgerna svart, guld, rödt, från höger räknadt. (Silfversparre?).

32/7. »Her [Bengt] Vddeson.»
Vapen: klufven sköld, fältet till höger af guld med en half lilja, fältet till vänster äfven af guld med två röda snedbjälkar från höger; ofvan hjälmen två vesselhorn, det högra öfre hälften af guld, nedre svart, det vänstra öfre hälften röd, nedre af guld; (vinstorps-släkten).

32/8. »F: Kierstin — — — — — her Staffan Vlfssons dotter.»
Vapen: en tillbakaseende svart ulf i guldfält; hjälmen otydlig.

32/9. »Haraldh Laake.»
Vapen: skölden styckad, nedre fältet svart med en half guldlilja, öfre fältet rödt med en hvit hök- eller falkliknande fågel; ofvan hjälmen en gyllene hel lilja mellan två standar, det högra rödt, det vänstra af guld.

32/10. »Fru Märta.»
Vapen: en blå sköld med två strängar i guld, mellan strängarna tre stigande bockhufvuden (?), öfver hjälmen fem fjädrar i guld.

32/11. »Torbiörn slätt.»
Vapen: ett gumsehufvud i svart fält, ofvan hjälmen två bockhorn af silfver.

32/12. »Fru Ingert Biörn Bergesons dot.»
Vapen: ett grönt blad (lind?) i rödt fält, ofvan hjälmen två röda vesselhorn.

32/13. [Per] Nilssa till Gåsauath.»
Vapen: en guldpil med spetsen upp i rödt fält; ofvan hjälmen en guldpil mellan två vesselhorn, hvilka i sin öfre hälft äro af guld och i den nedre röda.

32/14. »F. Märta.»
Vapen: en aftagande silfvermåne med människoansikte i blått fält, ofvan hjälmen fem standar, hvars dukar äro delade på längden, öfre hälften hvit, nedre blå.

32/15. »Laräntz Pyck.»
Vapen: rödt fält med en silfvermussla, ofvan hjälmen två vesselhorn, det högras öfre hälft silfver och nedre röd, det vänstra tvärt om.

32/16. »F. Anna»
Vapen: ett blått fält med två förgyllda snedbjälkar eller strängar från höger och mellan dessa en otydlig figur, troligen en fisk med vingar; ofvan hjälmen två horn, hvilkas öfre hälft är af guld, nedre röd.

32/17. »Gregor Cristierson.»
Vapen (otydligt): öfver hjälmen synes ett halft förgyldt lejon (Leijonhufvud).

32/18. »F. Margareta [Bro]d[er Svens]sons [dot] ter.»
Vapen: rödt ox- eller tjurhufvud med förgyllda horn i svart fält; ofvan hjälmen två vesselhorn, det högras öfre hälft röd, nedre guld, det vänstras öfre hälft guld, nedre svart.

32/19. »Pädher Erichson.»
Vapen: ett rödt bockhorn i guldfält; ofvan hjälmen samma bild. (Ugerop.)

32/20. »F. Christina Tordh [Svens]sons dodter.»
Vapen: en förgylld sparre och därunder en sjuuddig silfverstjärna i svart fält; ofvan hjälmen en sjuuddig silfverstjärna.

32/21. »Her Bengt Stensonn.»
Vapen: skölden delad, öfre fältet af guld, nedre svart; ofvan hjälmen en adlig krona och däröfver elfva förgyllda fjädrar, ställda fyra, fyra och tre mellan två standar, hvars dukar äro delade på längden, öfre hälften guld, nedre svart.

32/22. »F. Anna h:r Måns [Finve]dhsons dotter.»
Vapen: skölden klufven, högra fältet af guld med en upprättstående röd leopard, vänstra fältet svart med en half förgylld lilja; ofvan hjälmen två vesselhorn, det högras öfre hälft af guld och nedre röd, det vänstras öfre hälft blå, nedre guld. Bägge hornen hafva på yttre sidan fyra fyrkantiga lappar, som till höger äro färgade i rödt, guld, rödt och guld, till vänster guld, svart, guld och svart.

32/23. »Her Måns Giöstafson.»
Vapen: en styckad sköld, öfre delen röd, nedre af silfver; ofvan hjälmen två röda vesselhorn.

32/24. »F. Christina her — — — — Bosons dotter.»
Vapen: en förgylld lejonörn (?) i rödt fält, ofvan hjälmen två, starkt mot hvarandra böjda, med kors afslutade horn, på hvilka äro ställda tolf små, utåtvända flaggor (sex på hvart horn), hvarannan flagga röd, hvarannan af guld (Blå-släkten?).

32/25. »Her C[hrister Nilsson] Suerig Rikes drotz.»
Vapen: snedbjälke från höger, antingen af silfver eller svart, öfra fältet blått, nedre rödt, midt i vapnet en förgylld »vase»; ofvan hjälmen en »vase» mellan två vesselhorn (Vasa-ätten).

32/26. »F. Ma[rgaretha Johans]sons dotter.»
Vapen: tre svarta orrar, ställda två och en i guldfält; ofvan hjälmen en adlig krona och sju förgyllda fjädrar (Moltke).

32/27. »Her Erik Krum[e]dyke.»
Vapen: ett grönt träd i svart fält; ofvan hjälmen två bockhorn.

32/28. »F. Beata af Baierenn.»
Vapen: skölden klufven, högra fältet af guld med tre röda rutor,

vänstra fältet af guld med två svarta bjälkar; ofvan hjälmen sex fjädrar, ordnade i skaftad »fläkta».

$\frac{32}{29}$. »Her Bengt Vdhson.»
Vapen: se beskrifningen $\frac{32}{7}$.

$\frac{32}{30}$. »f Kirstin Her Staffan Vlfsons dotter.»
Vapen: en tillbakaseende upprättstående svart ulf i guldfält; ofvan hjälmen en liknande bild.

$\frac{32}{31}$. »Herr Daghe Giöstaffson.»
Vapen: en röd sparre i guldfält; ofvan hjälmen två vesselhorn, det högras öfre hälft guld och nedre röd, det vänstra tvärtom.

$\frac{32}{32}$. »Fr. Botil — — — — — son dodter.»
Vapen: se $\frac{32}{15}$.

---

2. Knut Nilssons (Lilliehöök) antafla från Hillareds kyrka.

I G. Anrep: »Svenska adelns ättartaflor» finnes om ofvanstående person blott antecknadt, att han skref sig till Frugården och Tengenästorp (ell. Tengenedstorp), att han lefde utan tjänst och afled 1626, att han före 1594 antog katolska läran, men undantogs ifrån det 1595 vid Söderköpings riksdag utfärdade förbudet mot samma lära, gick sedermera ur riket till Polen, att hans barn antogo namnet Lilliehöök samt att han var gift med *Anna Olofsdotter*, dotter till Olof Andersson (Oxehufvud) till Säby. Med Kinds härads domböcker 1609—28 som källa kan följande tillägg göras till *Knut Nilssons* (Lilliehöök) biografi. Från 1609 och intill sin död bevistade han nästan årligen såsom »öfvervarande man» tingen i Kinds härad och erhåller alltid uti dombokens förteckning öfver bisittarne främsta rummet näst medlemmarne af Stenbockssläkten pä Torpa. Han synes sålunda varit en i sin ort framstående man, men utöfvade aldrig där något annat ämbete, än då han någon gång tjänstgjorde såsom ställföreträdande fogde eller kronans befallningsman. I domböckerna finnes intet, som antyder, att han var katolik. Däremot finnes ofta omtaldt den på Gälared tjänstgörande huskaplanen, som gifvetvis var af den ortodoxa läran. Jämte Gälared ägde Knut

Nilsson strögods i Kinds och Marks härader, men nämnes denna tid aldrig såsom ägare till Frugården eller Tengenedstorp. Af sina fränder Anders Persson (Lind) till Gerum och dennes son Erik till Gerdsbo (Hjertsbo) och af Anders Eriksson (Lilliehöök) till Näs (Näsboholm) köpte han gods för omkring 1500 d:r smt åren 1619 och 1621 i Marks härad. Efter Knut Nilssons död den 29 januari 1626 uppstod en ägotvist med grannen Gustaf Eriksson (Stenbock) på Torpa, då ett vittne bland annat afgaf följande för Knut Nilssons minne fördelaktiga vittnesmål, nämligen att »salig Knut Nilsson hade god vänskap med alla sina omliggande grannar i all sin lifstid både med krono, skatte och frälse (bönder), därför kunde ingen af dem sätta sig emot honom, utan han hade sitt inrymme på öjer samt i sjön med fiske, hvar honom syntes och förr klandrades aldrig om något fiskeri, det han förmärkte förrän nu för några år sedan». — Knut Nilsson begrofs slutligen i Hillareds kyrka, där han sannolikt själf låtit tillreda den graf, som där ännu finnes i behåll under kyrkans golf. Hans fader Nils Pedersson hade före honom ägt Gälared, som kommit till släktens ägo genom arf från familjen Gylta. Till minne af Knut Nilsson har kort efter hans död, möjligen vid begrafningen, förfärdigats och i Hillareds kyrka upphängts en antafla[1]. Taflan är ytterst enkel, dock ej utan en viss smak, förfärdigad af trenne breda gran- eller furubräder, som utan spåntning sammanfogats förmedelst på baksidan spikade ribbor och tvenne ramliknande lister på bredsidorna. Taflans längd är 3,22 och dess bredd 1,36 m. Målningen är utförd i vattenfärger med mörk bakgrund. Ursprungligen har endast funnits den på midten af nedre långsidan befintliga namnskylten med däröfver befintligt vapen samt det därifrån uppstigande trädet. Tvenne gånger har taflan undergått grundliga renovationer och vid båda tillfällena försetts med nya bilder och anteckningar.

Den första renovationen har utförts kort efter öfverste Nils Knutsson Lilliehööks hustrus, Virginia Hand, år 1681 inträffade död. Härvid har taflan försetts med *tvenne släktträd*, ett till höger och ett till vänster om anträdet. Konstnären, som utfört detta arbete, har tydligen stått betydligt under sin äldre yrkesbroder i konstskicklighet, hvilket särskildt märkes på trädens klumpiga form, jämförda med det äldre trädets. Hvad som måste väcka förvåning är, att typen på den skrift, som användts i namnskyltarna, synes vara densamma på taflans ursprungliga del

[1] Taflan förvaras numera i Göteborgs museum.

och på hvad som tillkommit vid 1:sta renovationen (se bifogade hänvisningstafla A—R). Detta torde endast kunna förklaras på det sätt, att antingen alla namnen på taflan ommålats eller ock att samma stil afsiktligt efterbildats vid den 1:sta renovationen. Det förra synes dock troligt bl. a. af den omständigheten, att släktnamn finnas använda icke blott för släkterna Gylta, Ribbing, Sture m. fl., som verkligen begagnade sådana vid den tid, då taflan förfärdigades, utan äfven för släkterna Lilliehöök, Store och Stjerna m. fl., som först senare antogo tillnamn. Särskildt står man undrande inför att tillnamnet »Natt och Dag» begagnats, som först började allmänt användas under 1700-talet.

Den andra renovationen har utförts år 1743 på föranstaltande af dåvarande ägaren till Gälared, Grefve Carl Bonde och hans hustru Ingeborg Lilliehöök samt omfattat taflans reparation och förseende med den inskrift, som finnes på bifogade hänvisningstafla under litt. a—d. Typen på den skrift, som härvid användts, är en annan än den, som begagnats 1626 och 1681.

Taflans ursprungliga inskrift.

1. »H: Knvt Nilson liliehök till giälare etc
Fädernes och Mödernes Ahner.
Bleff död d. 29 Januarij Anno 1626.
ligger här Begrafwen.»
Vapen: skölden styckad, öfre fältet blått med en hökliknande fågel med nedböjdt hufvud, nedre fältet rödt med en half hvit lilja; öfver hjälmen tvenne vesselhorn: det högra, öfre hälften röd, nedre hvit, det vänstra tvärtom och däremellan en hökliknande fågel med upprätt hufvud och till hälften utsträckta vingar.

$\frac{2}{1}$.[1] »H: Niels Person lilie:
hök till giälare:»
Öfver namnskylten tvenne vapen: det till höger lika med vapnet 1; det till vänster en sexuddig gul stjärna i blått fält; ofvan hjälmen en sexuddig stjärna mellan sex standar (Stjerna).

$\frac{3}{2}$. »F: Karin Karlsdotter store till:
giälare:»
Öfver namnskylten tvenne vapen: det högra med en hvit sparre i rödt fält, under sparren en hvit femuddig stjärna, ofvan hjälmen en femuddig stjärna mellan tvenne vesselhorn, hvaraf det högra med öfre hälften hvit, nedre blå och det vänstra tvärtom (Store); det vänstra med tre gula blad, ställda två och ett i blått fält,

[1] Personerna i antaflan sifferbetecknas enligt D:r A. Lorenz' system; se Person-Historisk Tidskrift, 1:sta årgången, sid. 202 o. f.

ofvan hjälmen ett grönt blad mellan tvenne vesselhorn, som äro lika med näst föregående (Ribbing).

$\frac{4}{1}$. »H: peder Brynte son liliehök
till Tråfwa och giälare.»

$\frac{4}{2}$. »F: Rangela Anders dotter stierna
till Tråfwa och giälaredh.»

$\frac{4}{3}$. H: Karl torson stoore till
Torstorp:»

$\frac{4}{4}$. »F: Märta Rebbing till
Torstorp.»

$\frac{8}{1}$. »H: Brynde Bertilson
liliehök till Vploo.»

$\frac{8}{2}$. »F: Edela nils dotter
till wploo.»

$\frac{8}{3}$. »H: anders Person
stierna till Håff:»

$\frac{8}{4}$. »F: Kirstin Esbiörns dotter
Bååth till Håff:»

$\frac{8}{5}$. »H: Toor Biornson store
Till torstorp:»

$\frac{8}{6}$. »F: Khirstin Krabbe till
Torstorp:»

$\frac{8}{7}$. »H: Knut Rebbing till
Festeredh:»

$\frac{8}{8}$. »F Khirstin giöstaf dotter
till Festeredh:»

$\frac{16}{1}$. [»H: Bertill] person
[liljehök till] Kolbeck»
Vapen lika med det vid 1 beskrifna.

$\frac{16}{2}$. »F. gunnil Torbiörns
dotter slätt till
Kolbeck»
Vapen: skölden delad, nedre fältet är schackspelsrutadt hvitt och rödt, öfre fältet blått och däruti ett gumsehufvud; öfver hjälmen tvenne hvita vesselhorn.

$\frac{16}{3}$. »H: Nils päderson
till gåsvadh»
Vapen: en gul pil i rödt fält med spetsen uppåt; ofvan hjälmen en pil mellan tvenne vesselhorn, hvilkas öfre hälft är gul och nedre röd.

$\frac{16}{4}$. »F: Märta pijk till
gåsevadh»
Vapen: en hvit snäcka i rödt fält, ofvan hjälmen tvenne vesselhorn, det högra öfre hälften gul, nedre röd, det vänstra tvärtom.

$\frac{16}{5}$. »H: peder Nilsen till
Håff:»
Vapen lika med det vänstra vid $\frac{8}{1}$ (Stjerna).

$\frac{16}{6}$. »F: Ingri gylte
till Håff»
Vapen: skölden fyrdelad, första och fjärde fälten röda, andra och tredje gula; ofvan hjälmen tvenne vesselhorn, det högra öfre hälften gul, nedre röd, det vänstra tvärtom.

$\frac{16}{7}$. »H: Esbiörn Bååth till
ådöö.»
Vapen: en röd båt i gult fält; ofvan hjälmen en röd båt.

$\frac{16}{8}$. »F: Sigrid Krumme
till ådöö.»
Vapen: tre hvita gäddtänder i grönt fält; ofvan hjälmen en gäddtand mellan två gröna vesselhorn.

$\frac{16}{9}$. »H: Biörn Swenson
till torstorp»
Vapen: lika med det högra, som beskrifvits vid $\frac{2}{2}$ (Store).

$\frac{16}{10}$. »F: Khirstin Jöns dotter
sture till torstorp.
Vapen: tre blåa sjöblad, balkvis ställda i gult fält; ofvan hjälmen tvenne gula vesselhorn.

$\frac{16}{11}$. »H: Bengt Krabbe
till Kiärr i hallandh»
Vapen: skölden delad, öfre fältet hvitt, nedre rödt, öfver båda fälten är balkvis ställdt ett svärd med fästet nedåt och omgifvet af en grön krans; ofvan hjälmen ett svärd mellan tvenne vesselhorn, hvars högra öfre hälft är hvit och nedre röd, det vänstra tvärtom.

$\frac{16}{12}$. »F: gunnil gunnars-
dotter gylte till
Kiärr.»
Vapen: lika med det vid $\frac{16}{6}$ beskrifna.

$\frac{16}{13}$. »H: Peder Ribbing
till Festeredh»
Vapen: lika med det vänstra vid $\frac{8}{2}$ (Ribbing).

$\frac{16}{14}$. »F: Märta Boos dotter
natt och dag till
Festeredh:»
Vapen: skölden delad, öfre fältet gult, nedre blått; ofvan hjälmen strutsfjädrar mellan två standar, det högra rödt och blått, det vänstra tvärtom.

$\frac{16}{15}$. »H: giösta Matson
Bodde j Finlandh.»
Vapen: en sexuddig hvit stjärna i ett styckadt fält, det öfre rödt,

det nedre blått; ofvan hjälmen en sexuddig stjärna mellan två vesselhorn, det högra rödt och blått, det vänstra tvärtom.

$\frac{16}{16}$. »F: Brijta peder John
sons doter på
Flijshult.»
Vapen: en röd båt med fjäderprydda stammar i blått fält; ofvan hjälmen blåa fjädrar.

Första renoveringens inskrift.

A. [Den]na Släkte Tafla haffver Öfver[st....] Wäl[borne] Her Knut L[illiehök] låtit Renovera den Femte [....An]no 168[.]

B. »H: Knut Nilson Liliehök til giälare död A:o 1626
hans hustru war F: Anna Oluff dotter
oxehufvud. Blef död A:o 1646. ligga här
Begraffne. Hade desse 4 Barn tillsamman.»
Vapen: till höger samma vapen som vid 1, med undantag af att öfver hjälmen finnes en hvit lilja mellan två standar, det högra blått och rödt, det vänstra tvärtom (Lilliehöök); till vänster ett rödt oxhufvud i blått fält, öfver hjälmen två röda horn (Oxehufvud).

C. »H: Nils Knutson
Liliehök»

D. »H Oluff knutson
Liliehök död ogift
— — — — —»

E. »F. Karin lilie Hök som
åtte H. Erik Hindrickson
Reuter död A:o 1656»

F. »I Cherstin Knuts
Dotter Liliehök.»

G. »H: Nils Knutson liliehök till giälared död A:o 1662
hans husfru war Fr wirgina hand till giälared
Bleff död A:o 1681 ligga här Begrafne
hade desse 11 Barn tillsammans.»
Vapen: till höger samma vapen som vid *A* (Lilliehöök); till vänster en hvit hand (insidan), tummen till vänster i rödt fält; ofvan hjälmen en hand mellan tvenne röda vesselhorn (Hand).

H. »H: Knut Nilson liliehök till gälared.»

I. »H: Johan liliehök död ogift i Malmö A:o 1677.»

J. »H: linnart liliehök död ogift på Rodö (?) A:o 1680.»

K. »H: Gabriel Nilson Liliehök till giälare.»

L. »H: Carl Erik liliehök död ogift wid Arméen i Skåne Anno 1676.»

M. »Fr: Kherstin liliehök som åte Oluf Rosensierna död Anno 1672.»

N. »Fr Anna liliehök äger h. Linnardt Rot[kirk].»

O. »F. Sophia liliehök som åte Hr. Johan Mentzer nu äger Hr: Bengt Belfrage.»

P. »F. Marta liliehök som äger H. Gustaf Johan Dykert.»

Q. »I: Brita liliehök.»

R. »F. Agneta liliehök som äger Gustaf Abraham Örnewinge.»

Andra renoveringens inskrift.

a. »H: Knut Nils Son Til giälare öfwerst Lieutenant ägde Friherrinnan Fru Märta Ma[ria Kurck] inga barn.»

b. »her Gabrie[l Nilson] Lilliehök till giälared öfwerste för Cronebergs Regemente hwars husfru war fru Brita Christina Bonde till Storeberg deras Barn woro desse här nedan stående.»

c. »[H: Nils] Lilliehök Ryttmäst......
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

d. » Virgina Christina — — — — — — — — — — — som ägde
— — — — tenanten wid Kong — — — — — —
Baron Fredric Sparre hwilkas
barn woro — — — —
— — — — rie Sparre
— — — — — — — —isti — —»

e. »Ingeborg Lilliehök ägde Kongl.
[Kammar]herren Grefwe Carl Bonde till
Säfstaholm
desse som år 1743 woro ägare
af giälared läto då
denna Taflan å nyo.»

Hänvisningstafla

till inskrifterna på Lilliehöökska antaflan från Hillareds kyrka.

$\frac{16}{1}$ $\frac{16}{2}$ $\frac{16}{3}$ $\frac{16}{4}$ $\frac{16}{5}$ $\frac{16}{6}$ $\frac{16}{7}$ $\frac{16}{8}$ $\frac{16}{9}$ $\frac{16}{10}$ $\frac{16}{11}$ $\frac{16}{12}$ $\frac{16}{13}$ $\frac{16}{14}$ $\frac{16}{15}$ $\frac{16}{16}$

$\frac{8}{1}$ $\frac{8}{2}$ $\frac{8}{3}$ $\frac{8}{4}$ $\frac{8}{5}$ $\frac{8}{6}$ $\frac{8}{7}$ $\frac{8}{8}$

$\frac{4}{1}$ $\frac{4}{2}$ $\frac{4}{3}$ $\frac{4}{4}$

$\frac{2}{1}$ $\frac{2}{2}$ *M.*

H. *N.*

I. *O.*

J. *P.*

C. *E.* *K.* *Q.*

D. *F.* *L.* *R.*

B. *b.* *G.*

a. I. *c.* *d.* *e.*

A.

Stockholms öfverståthållare.

Af **N. v. D.**

Grefve Göran Gyllenstierna.

Redan länge hade den gamla, förnäma ätt, som sedan efter vapnet kallade sig Gyllenstierna, i Danmark intagit en aktad och ansedd ställning, då en af dess medlemmar, Erik Eriksson, i midten af 1400-talet öfverflyttade till Sverige, hvarest han ingick äktenskap med en dotter till konung Carl VIII Knutsson och blef ledamot af Svea Rikes råd. En ättling af honom i tredje led, Nils, steg sedermera till riksdrots och friherre. Dennes sonson Göran blef amiral och landshöfding samt gifte sig med den berömde statsmannen Johan Skyttes dotter Anna, med hvilken han erhöll tvenne söner, som båda i ständig, trogen samverkan, ehuru helt visst i vida olika grad, skulle komma att märkligt ingripa i tidens historia.

Den äldre af sönerna, Göran, föddes i Dorpat 1632 och bedref grundliga studier först i Upsala, der han jemväl utgaf en »Panegyricus ad Reginam Christinam», samt derefter vid utländska universitet. Sålunda finna vi honom 1651—52 i Leyden. 1654 skall han hafva vistats i Padua och der äfven hafva valts till prorector. Återkommen till fäderneslandet anstäldes han 1655 som kammarherre hos konung Carl X och inträdde samtidigt som extra ordinarie i Kansliet. Efter endast två års tjenstgöring derstädes utnämndes han 1657 till landshöfding i Kronobergs län. I denna befattning qvarstod han till 1664, då han i ledigheten efter den till riksråd befordrade Clas Rålamb blef landshöfding i Upland och tillika Upsala akademis curator. Två år senare inkallades han i rådet, der 1668 hans yngre broder Johan äfven tog inträde.

I de partistridigheter, hvilka vid denna tid söndrade det svenska rådet, hade bröderna Gyllenstierna sin plats så att säga på förhand bestämd. Härstammande från en stolt och mäk-

GÖRAN GYLLENSTIERNA
ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1678—1682
(OLJEMÅLNING Å GRIPSHOLM)

tig adelsslägt voro de för visso aristokrater och det så goda som trots någon. Men i deras aristokratiska uppfattning hade, måhända genom den kraftfulla, högt bildade, i sin faders grundsatser uppfostrade moderns inflytande, jemväl ett demokratiskt drag inkommit. Sålunda se vi dem tidigt framträda som anhängare af adelns inbördes jemlikhet och som förklarade motståndare till högadelns och särskildt grefvarnes företrädesrättigheter. Sjelfva deras bördsstolthet, förstärkt af den hos dem högt utvecklade sjelfkänslan, dref dem att i liflig harm uppresa sig mot de öfvermodiga anspråken hos dessa grefvar, ofta af yngre och mindre lysande härkomst än friherrarne Gyllenstierna, anspråk, hvilka i allmänhet understöddes och gynnades af det högaristokratiska och storpolitiska parti inom regeringen, som väl i de flesta fall derstädes bestämde besluten och som stod under rikskanslern M. G. De la Gardies ledning. Redan denna omständighet bidrog mäktigt att föra bröderna Gyllenstierna i oppositionspartiets armar. Men härtill kommo äfven andra och mera betydande skäl. Enkla, flärdfria, fosterländskt sinnade, som Göran och Johan Gyllenstierna voro, kunde de icke utan förtrytelse se den misshushållning, den egennytta, den svaghet och det lättsinne, som i allmänhet kännetecknade det De la Gardieska partiet i dess utöfning af makten. Å andra sidan anslogos de otvifvelaktigt af det politiska program, som, fordom framställdt af riksskattmästaren G. Bonde, väl ännu efter hans död i hufvudsak ledde det en gång af honom bildade motsatta rådspartiet. Att göra Sverige starkt och oberoende var denna politiks mål, fredens bevarande, sträng hushållning och reduktionens fullföl jande dess medel. Allt närmade dem i sjelfva verket till sagda parti, på hvars sida de äfven under de följande åren i allmänhet kommo att strida, tillförande detsamma alltid en högst afseväard förstärkning om också långt ifrån alltid segern.

Det var särskildt en punkt i detta partis program, åt hvars förverkligande Göran Gyllenstierna under de följande åren kom att egna sin sträfvan. Det var reduktionsfrågan. Den 1655 beslutade reduktionen, under förmyndareregeringens första år med en viss ifver omfattad, hade, sedan nitet snart nog svalnat, derefter kommit att föra ett temligen tynande lif. Omsider ledde dock sparsamhetsvännernas föreställningar i förening med det finansiella betrycket och farhågorna för ett framtida ansvar derhän, att denna fråga för en tid åter trädde i förgrunden och blef föremål för regeringens speciella uppmärksamhet. I samman-

hang härmed utsågs 1668 Göran Gyllenstierna till president i Reduktionskollegium. Med stort nit grep han sig an sin nya uppgift och gjorde »så mycket honom möjligt var för att pådrifva detta verk». Men hans embetsbröders snart åter inträdande liknöjdhet eller rättare sagdt motvilja mot hela saken kunde icke undgå att förlamande inverka på arbetet. Sålunda finner man också kort derefter Reduktionskollegium klaga, att de rådsherrar, hvilka voro medlemmar af detsamma, ej ens brydde sig om att infinna sig vid dess sammankomster. Trots alla svårigheter blef likvisst reduktionen med större kraft än förut bedrifven, sedan Göran Gyllenstierna fått »guvernera hela väsendet». Dock först, sedan Carl XI sjelf öfvertagit regeringen och lånat ifrågavarande verksamhet sitt mäktiga stöd, kom det verkligt nytt lif i densamma; först då kunde man rätteligen med Göran Gyllenstierna säga, att i sjelfva verket »reduktionen begynte».

Den tidpunkt, då den unge konungen skulle sjelf fatta regeringstömmarne, hade af bröderna Gyllenstierna, som så ofta förgäfves i förmyndareregeringen sökt vinna framgång åt sina styrelsegrundsatser, säkerligen ifrigt efterlängtats. Helt visst hoppades de, att hos honom finna mera villighet att lyssna till deras råd, mera benägenhet att underkasta sig deras ledning. Också synas de tidigt hafva trädt i förbindelse med den ynglingaskara, som utgjorde konungens närmaste omgifning och om hvilken det förmäles, att den, fientligt sinnad mot högadeln och dess gynnare i förmyndareregeringen som den var, under det dagliga förtroliga umgänget i hans barnsliga sinne flitigt sådde det misstroende och den ovilja mot de höga herrarne, som en gång skulle för dessa blifva så olycksbringande. Gemensamt hat och gemensamma förhoppningar förenade härvidlag dessa till ålder och samhällsställning så olika män, och ej osannolikt är, att det också var deras kraftiga samverkan, som vid det omsider inträffade regeringsskiftet lyckades göra om intet alla det De la Gardieska partiets försök att medelst vissa tillägg till konungaförsäkran ytterligare begränsa konungens myndighet. Mindre framgång hade deremot bröderna Gyllenstierna, då de, såsom det berättas, vid samma tillfälle, med användande af »alla streck och medel» sökte förmå Carl XI att vägra sitt godkännande af förmyndareregeringens förvaltning. Alla deras ansträngningar voro denna gång förgäfves, och, långt ifrån att kunna störta sina motståndare och samtidigt sjelfva vinna makten, drabbades de nu af den bittra missräkningen att se sin främste och farligaste

ovän, rikskanslern, sätta sig i besittning af denna så ifrigt åtrådda makt och snart blifva konungens allrådande minister. Det har uppgifvits, att harmen häröfver hos dem gått ända derhän, att den gjort dem till hätska vedersakare af den konungamakt, de förut sökt värna, och hvilken de nu lika energiskt sträfvat att försvaga eller rent af omstörta för att på dess spillror grunda den aristokratiska republiken. Dylika beskyllningar för antimonarkiska stämplingar skulle sedan alltjemt förfölja de båda bröderna under deras återstående politiska bana och icke en gång upphöra då, när de nått sina önskningars mål och blifvit Carl XI:s högst betrodde män. Härflytande ur partihatets och den personliga fiendskapens grumliga källor torde desamma dock böra mottagas med mycken försiktighet. Också har intet som helst bevis för deras sanningsenlighet, ens vid nu ifrågavarande tidpunkt, kunnat anföras.

Tvärtom finnes det mycket, som talar deremot. Bröderna Gyllenstierna synas aldrig hafva befunnit sig i något spändt förhållande till den unge konungen utan alltjemt af honom omfattats med förtroende och vänskap. Göran bibehölls som ledare af reduktionen och fick i denna sin otacksamma verksamhet tillgodonjuta konungens välbehöfliga bistånd. 1674 blefvo båda bröderna härjemte upphöjda i grefligt stånd, hvarförutom jemväl åtskilliga andra kungliga ynnestbevis under denna tid tillföllo dem. Att de det oaktadt hörde till de missnöjda och, som det med stor sannolikhet uppgifves, till de verksammaste deltagarne i de intriger, som afsågo att störta den förhatlige De la Gardie, torde ej förvåna. Deras äregirighet var helt visst föga tillfredsstäld, så länge de saknade ledande politiskt inflytande, men äfven i detta hänseende skulle snart deras dag komma.

Det var kriget, som för dem skulle öppna vägen till maktens höjder. När Carl XI, bragt nära förtviflan genom de slag på slag följande motgångarne och det sorgliga tillstånd, hvari han fann rikets försvarskraft genom förmyndareregeringens vanvård försatt, seende allt omkring sig svigta, hvarpå han hittils trott och förlitat sig, sökte ett stöd och en hjelp i den öfverhängande faran, var det till Johan Gyllenstierna han vände sig i sin nöd. Ett bättre val hade han säkerligen heller icke kunnat göra, ty ingen man fans väl i Sverige, som kunde mäta sig med honom i statsmannasnille och kraft. Från denna tid 1676 och till sin död kan denne store man med allt skäl betraktas som den egentlige ledaren af fosterlandets öden.

Den nära öfverensstämmelse såväl till lynne och böjelser som ock till åskådning och grundsatser, som städse herskat mellan de båda bröderna och under deras föregående verksamhet alltid nära förenat dem, hade snart till följd, att Göran kallades att biträda sin broder i dennes höga värf som konungens rådgifvare. Då han var den ende af rådsherrarne, som den om sin makt ömtålige gunstlingen fördrog vid sin sida, kom sålunda under de följande krigsåren konungens konselj i sjelfva verket att utgöras af de båda bröderna. Det var dock Johan Gyllenstierna, som ensam förblef den egentlige styrande ministern. Åt Göran öfverlät han endast chefskapet öfver vissa förvaltningsgrenar. Sålunda erhöll denne 1677 ledningen af flottans ekonomiska angelägenheter, i sammanhang hvarmed han fick besörja utrustningen af den nya eskader, som nämnda år skulle utsändas mot fienden. Härjemte blef han ledamot af och sedermera äfven i den af andra värf upptagne riksskattmästarens ställe ordförande i Kammarkollegium. Samtidigt qvarstod han alltjemt som president i Reduktionskollegium samt som guvernör öfver drottning Kristinas underhållsländer, hvilken befattning han sedan 1674 innehaft.

Den ej obetydliga arbetsbörda, som sålunda lagts på hans skuldror, skulle komma att ytterligare ökas. 1678 kallades han nämligen till öfverståthållare i Stockholm. I nära tre och ett halft år beklädde han nu detta embete, men de mångfaldiga göromål, hvarmed han på andra håll var öfverhopad, lemnade honom tvifvelsutan föga tid att egna åt hufvudstadens angelägenheter. Anledningen, hvarför han, som redan innehade så många och vigtiga sysslor, ytterligare betungades med denna, var säkerligen af politisk art. Hos bröderna Gyllenstierna hade under maktens utöfning och under intrycket jemväl af förmyndarestyrelsens fel och missgrepp den öfvertygelsen snart mognat, att Sveriges välstånd och sjelfständighet endast skulle kunna varaktigt befästas under en stark konungamyndighets hägn. Den aristokratiska författningen med dess mångvälde och deraf följande splittring och svaghet hade i deras tanke visat sig oduglig och borde derför störtas. Då adeln var stolt och mäktig, skulle emellertid en dylik omhvälfning måhända ej kunna genomföras, utan att man nödgades lita till våldet. Hufvudstaden skulle under sådana förhållanden sannolikt blifva skådeplatsen för den afgörande striden. Det var derför af stor vigt, att i spetsen för dess styrelse stod en kraftfull, hänsynslös och de nya ideerna obrots-

ligt tillgifven man, och af ännu större vigt, att från denna post aflägsnades en så bestämd och så framstående motståndare som den nuvarande innehafvaren af densamma, Clas Rålamb.

Under en tidrymd af omkring trenne år synes nu Göran Gyllenstierna hafva förenat samtliga dessa vigtiga embeten och otvifvelaktigt näst sin broder varit den mäktigaste undersåten i riket. Men broderns 1680 plötsligt inträffade död skulle snart förändra allt. Hade nu Göran varit en man af verkligt framstående egenskaper, hade han haft något af sin broders statsmannasnille, skulle väl ingen varit närmare än han att upptaga dennes mantel, att fullborda broderns af döden afbrutna stolta gerning. Han hade ju varit den, som framför alla andra åtnjutit den aflidnes förtroende, varit den främste medarbetaren i alla hans planer och företag. Ingen borde derför så väl som han känna de stora tankar, som hvälft sig i detta genialiska hufvud, ingen vara bättre i stånd att utföra dem. Men otvifvelaktigt var Göran Gyllenstierna en man af medelmåttig begåfning, en nitisk verkställare af andras vilja och ingenting annat. Carl XI, som under de gångna åren väl lärt känna honom, fann honom synbarligen ej lämpad att öfvertaga någon större rol i den omdaning af de svenska samhällsförhållandena, som brodern planlagt och som nu, sedan segern skänkt konungen popularitetens allt betvingande makt, skulle genomföras. Ej ens de embeten, som vid sidan af rådsvärdigheten blifvit Göran förlänta, tilläts det honom nu att behålla. Han beröfvades i stället inom kort det ena efter det andra.

Ännu en tid fick han likväl qvarstå som president i Reduktionskollegium, hvars verksamhet alltjemt fortgick vid sidan af den 1680 tillsatta Reduktionskommissionen. Likaså bibehöll han sin befattning som öfverståthållare till 1682, då han i stället, än en gång efterträdande Clas Rålamb, blef president i Göta Hofrätt, ett embete, som han dock aldrig kom att utöfva. I stället förblef han i Stockholm som ledamot af rådet, varande en af de få rådsherrar från förmyndareregeringens dagar, som 1682 fingo ingå i den enväldige konungens nybildade rådkammare, det kongliga rådet. Han synes äfven tagit flitigt del i förhandlingarna derstädes samt räknats till det parti, som, fientligt mot den före kriget följda franskvänliga politiken, arbetade för Sveriges nära anslutning till Österrike och Holland.

Öfver hans sista år kastade den 1680 beslutade nya reduktionen sin dystra slagskugga. Redan då frågan om densamma vid

nämnda års riksdag af de ofrälse stånden blifvit väckt, hade Göran Gyllenstierna i hela dess vidd insett den fara, som derigenom hotade såväl honom sjelf som hela adeln. Han hade äfven lifligt framhållit densamma för sina embetsbröder i rådet, manande dem att genom ett frivilligt afträdande af en del af de erhållna donationerna besvärja stormen och rädda hvad räddas kunde. »Jag befarar», hade han dervid yttrat, »att om edra excellenser icke visa sig vilja något afstå, så lära ständerna göra det som värre är och taga bort allt.» Hans profetiska ord hade visserligen gjort intryck men dock ej kunnat förmå det vacklande, obeslutsamma rådet att förena sig om ett bestämdt erbjudande i sagda syfte, hvilket måhända kunnat afvärja det mot aristokratien riktade fruktansvärda anfallet. Trots hans varningar hade det dyrbara ögonblicket försummats, och till följd deraf också ett reduktionsbeslut genomdrifvits, som i synnerhet genom det hänsynslösa sätt, hvarpå det sedan kom att tillämpas, skulle till ruinens brant bringa en stor del af denna nyss så rika och mäktiga adel, deribland äfven Göran Gyllenstierna.

Härtill bidrog dock icke ensam reduktionen. Äfven den samtidigt beslutade räfsten rörande förmyndarnes förvaltning hade sin andel deri. Visserligen hade Göran hört till dem, hvilka i allmänhet i rådet fört sparsamhetens talan, men detta hindrade icke Stora kommissionen att »stundom på ganska svaga skäl» i flera fall ålägga honom ansvarsskyldighet. Medvetandet, att han tidigare varit en af dem, som med största ifver yrkat på såväl reduktion som förmyndareräfst, dessa nu för honom sjelf så ödesdigra åtgärder, gjorde helt visst icke hans börda lättare, i synnerhet som hans många fiender ingalunda sökte dölja sin skadeglädje öfver det i deras tanke rättvisa straff, som sålunda drabbade honom. Han träffades så hårdt af dessa slag, att man 1685 trodde, att han skulle nödgas göra cession. Följande år afled han i Stockholm, 54 år gammal, men ännu så sent som 1689 fick hans sterbhus af reduktionskommissionen mottaga nya efterräkningar å ansenliga belopp.

Göran Gyllenstierna synes icke hafva varit någon sympatisk personlighet. Till det yttre skildras han som en grofhuggare, som ohöflig och obelefvad. I sällskap var han i allmänhet tystlåten, »för att sålunda dölja sin dumhet», säger en samtida tillhörande motpartiet. Af en annan beskylles han för »macchiavellism» och att för tillfredsställande af sin ärelystnad »vara i stånd till hvarje elakhet, missbrukande således de härliga gåfvor naturen gifvit ho-

nom». Som man finner, har hans intellektuella begåfning blifvit föremål för ganska olika omdömen, båda helt säkert i hög grad öfverdrifna. Sanningen torde här som vanligt vara att söka mellan de två ytterligheterna. Hans oegennytta ansågs härjemte mycket tvifvelaktig. Det bör dock framhållas, hurusom under den hätska partikampen i dessa reduktionens dagar man i allmänhet var föga skonsam mot sina motståndare men i stället genast färdig att mot dem utslunga de ärerörigaste tillvitelser. Det fans i sjelfva verket intet ondt, som man ej trodde dem vara i stånd till. Det gick ju ända derhän, att man öppet anklagade bröderna Gyllenstierna för stämplingar ej allenast mot konungens myndighet utan äfven mot hans lif och detta till och med vid en tid, då de åtnjöto dennes högsta ynnest och hade intet att vinna men allt att förlora genom hans död. Trots sin orimlighet hafva dessa anklagelser, ofta upprepade, äfven vunnit tilltro och länge för efterverlden lyckats fördunkla den store statsmannen och fosterlandsvännen Johan Gyllenstiernas bild.

I vida mindre mån har Görans minne häraf berörts. Men också var han en vida obetydligare politisk personlighet. Hans bana som sådan stod helt och hållet i beroende af broderns, och han erinrar i detta hänseende på ett slående sätt om planeten, som kretsar kring den strålande solen och af densamma lånar sin glans. När Johans sol slocknat, var det äfven förbi med Görans lysande period. Han nedsjönk åter till den jemförelsevis obemärkta ställning, som han utan broderns medverkan måhända aldrig kommit att lemna, och som antagligen bäst egnade sig för hans begåfning om också icke för hans äregirighet.

Som embetsman torde han likvisst haft sina förtjenster, hvarjemte han synes hafva varit en man af praktiskt förstånd och goda kunskaper. Att han på en gång kunde uppbära så många maktpåliggande embeten vittnar också otvetydigt om mycken verksamhetsdrift och arbetsduglighet, på samma gång som det ock förklarar, hvarför han såsom öfverståthållare ej förmått lemna några varaktiga minnen af sin förvaltningstid.

Gift sedan 1657 med Barbro Margareta Banér efterlemnade han 3 döttrar och 2 söner. En af sönerna blef äfven riksråd liksom ock dennes son, med hvilken Göran Gyllenstiernas grefliga ätt utslocknade.

Johan Berendes.

Slägten Berendes eller Berndes, såsom namnet äfven skrifves, inkom från Tyskland med Johan Berendes d. ä., som af Gustaf I blifvit utsedd till lärare för denne konungs yngre söner. Han steg sedan i graderna, var en tid ståthållare i Reval och förvärfvade 1574 adlig värdighet. Sonen Joachim blef kammarråd och äfven han ståthållare samt gifte sig med Anna von Rosen, med hvilken han 1603 erhöll en son, i dopet uppkallad efter farfadern.

Efter i hemmet grundlagda studier begaf sig den unge Johan 18-årig till Nederländerna att derstädes fullborda sin utbildning. Hemkommen ingick han i krigstjenst och blef 1627 kaptenlöjtnant vid general Duvalls regemente, der han följande år steg till kapten. I denna egenskap sändes han 1630 af konung Gustaf II Adolf till »alla Sveriges landshöfdingar och ståthållare att indrifva räntan till Riksens krigsstats provision». Det utmärkta sätt, hvarpå han fullgjorde detta uppdrag, skall hafva väckt den store konungens synnerliga belåtenhet äfvensom hos honom framkallat beslutet att i den civila administrationen hädanefter draga fördel af Berendes' talanger. Han skall äfven hafva utsett den unge kaptenen till innehafvare af det kammarrådsembete, som denne dock först efter konungens död 1633 fick tillträda.

Det var under ytterst bekymmerfulla omständigheter Berendes begynte sin nya verksamhet. Genom sitt kraftiga ingripande i den europeiska storpolitiken hade det fattiga, hittills förbisedda Sverige väl med ens uppstigit till en stormakt, men med den nya maktställningen följde nya förpliktelser och dermed äfven finansiella bördor, som landet endast med största svårighet förmådde bära. Såsom medlem af det embetsverk, som hade alla ärenden rörande rikets drätsel sig uppdragna, fick det nya kammarrådet också nu fullt upp att göra. Dock visade han sig snart sin plats vuxen och rättfärdigade i full mån de förväntningar, som blifvit fästa vid hans person. De från denna tid förvarade rådsprotokollen gifva oss en föreställning om arten och mångfalden af de göromål, hvarmed han nu öfverhopades. Gång på gång ser man honom sålunda inför rådet företräda för att lemna begärda upplysningar, göra nödiga framställningar eller afgifva äskade förslag. Än gälde det bästa sättet för skatternas indrifvande, än tillgodogörandet af någon af kronans öfriga inkomster. Än åter

var det frågan om truppernas beklädnad och utrustning, om underhållet af de i främmande land förlagda svenska garnisonerna eller andra till krigsförvaltningen hörande ärenden. Än tillspordes han helt allmänt, »hvad råd han visste att få penningar, proviant eller ammunition» till årets fälttåg. Af sagda protokoll framgår äfven tydligt nog det förtroende, som af de styrande efter hand allt mer och mer begynte sättas till Berendes' goda omdöme, insigter och nit.

Berendes' språkkunskap jemte öfriga framstående och vinnande egenskaper föranledde hans användning härjemte såväl i åtskilliga diplomatiska uppdrag som äfven i andra beskickningar. Sålunda sändes han 1633 till Ryssland att notificera Gustaf II Adolfs död och, som det synes, samtidigt arbeta på det under dåvarande förhållanden så vigtiga befästandet af det goda förhållandet till nämnda grannstat. Dessutom blef han vid flera tillfällen brukad att å regeringens vägnar mottaga och underhandla med främmande makters hit anlända sändebud. 1635 skickades han till Finland och Liffland att tillse, hur mycket manskap ytterligare derifrån skulle kunna utskrifvas, äfvensom besörja detsammas skyndsamma försättande i stridsdugligt skick. 1638 uppdrogs jemväl åt honom att sammanträda med danske konungens ombud för att gemensamt med dem fastställa rågången mellan Sverige och Norge. I sammanhang härmed betroddes han med ett annat värf, äfven det vittnande om det anseende, han hos de styrande synes hafva åtnjutit. Han skulle nämligen under sin vistelse i Norrland sätta sig i förbindelse med dervarande tjenstemän och med dem öfverlägga om erforderliga åtgärder för de med stora svårigheter kämpande och till en del med fullständig undergång hotade städernas upphjelpande, för qvarnars och andra nyttiga verks anläggande, för skolväsendets och predikoverksamhetens vidmakthållande m. m. eller i allmänhet för befrämjande af denna hittills så försummade landsdels såväl materiella som andliga odling.

Äfven i riksdagslifvet hann Johan Berendes vid sidan af sina maktpåliggande och mångahanda embetsgöromål att taga en verksam del. I början torde dock ej hans parlamentariska nit varit stort, ty vid 1629 års riksdag finnes han hafva blifvit bötfäld, »för det han aldrig kom tillstädes». Men från och med följande riksdag år 1633 se vi honom samvetsgrant bevista alla ständernas sammankomster och snart vid desamma tillvinna sig en framstående ställning. Ofta finnes han sålunda insatt i de talrika

utskott, som för öfverläggning med rådet eller med de öfriga stånden i någon viss fråga eller för beredning af något särskildt ärende alltemellanåt plägade på riddarhuset utses. Åtskilliga gånger finnes han äfven hafva fört ordet å tredje riddarhusklassens vägnar och formulerat dess votum samt i allmänhet flitigt hafva tagit del i ståndets öfverläggningar, dervid ofta förvisso kraftigt förfäktande adelns privilegier men tillika varmt förordande de uppoffringar, som syntes vara af nöden för fullföljande af den stormaktspolitik, Sverige med sådan ära beträdt.

Hans stora embetsmannaduglighet och ovanliga begåfning hade emellertid begynt mer och mer fästa vederbörandes uppmärksamhet vid hans person. Också finner man af rådsprotokollen, snart sagdt så ofta ett embete af någon betydenhet blifvit ledigt, Berendes nämnd bland dem, som vid dess återbesättande främst borde komma i åtanke. Så blef han föreslagen till innehafvare af den synnerligen grannlaga befattningen som hofmarskalk hos den oroliga enkedrottning Maria Eleonora, till guvernör öfver Estland, till legat vid fredsunderhandlingarne i Tyskland, till landtmarskalk vid 1642 års riksdag m. m. och städse vitsordades i rådet hans stora förtjenster, på samma gång svårigheten att ersätta honom i den syssla, han redan beklädde, mer än en gång framhölls.

1639 förflyttades han emellertid som vice president till den nyinrättade Bergsöfverstyrelsen det s. k. Bergsamtet och fick snart tillfälle att i detta nya embete visa samma framstående egenskaper, som utmärkt hans redan tillryggalagda tjenstemannabana. Tillika utnämndes han 1641 till landshöfding öfver »Kopparberget, Salebergs och Näsgårds län». Sitt residens tog han nu i Falun, hvilken ort, då endast en bondby, han på några år lyckades förvandla till »en manerlig stad med tjenliga gator, våghus och andra nödiga byggnader, så att den kunde i sirat och skicklighet skattas bland de förnämligaste af Sveriges uppstäder». Enahanda omtanke och verksamhetsifver, han för den nya stadens uppkomst sålunda lagt i dagen, egnade han äfven åt länet i dess helhet främst dock åt grufdriften inom detsamma. Särskildt blef Falu koppargrufva föremål för hans trägna omsorger och detta med den framgång, att koppartillverkningen derstädes inom kort fördubblades. I afsigt att underlätta tillförseln af bränsle inom länet inrättade han äfven derstädes ett ved- och kolkompani samt vidtog härjemte åtskilliga andra åtgärder till denna landsorts fromma och befolkningens belåtenhet.

Dock, högre uppgifter väntade den utmärkte mannen. 1651 inkallades han i rådet samt erhöll tillika direktionen öfver rikets bergverk och presidentskapet i Kommerskollegium. Följande år utnämndes han den 29 Januari till öfverståthållare i Stockholm men afled redan den 10 Februari samma år, hvadan hufvudstaden sålunda aldrig kom i tillfälle att tillgodogöra sig hans framstående administrativa talanger[1].

Johan Berendes eller Hans Berndes, som han gemenligen torde hafva benämnts, var en af dessa ovanligt dugande och driftiga embetsmän, hvarpå detta tidehvarf tyckes hafva varit mer än andra rikt, och af hvilkas insigter och arbetskraft de makthafvande äfven så väl synas hafva förstått att på vexlande, men städse fordrande poster, draga den största möjliga nytta. Hos alla dessa män fans dock ej den fysiska styrka, som satte dem i stånd att bära den stora arbetsbörda, som sålunda kom att läggas på deras skuldror. Till dem, som dignade under tyngden af densamma, hörde äfven Berendes. Hans helsa bröts af det ansträngande arbetet och de bekymmer, som dermed följde, och då han kallades att i de högsta värf tjena sitt land, hann han knappast tillträda desamma, innan han ej mer än 50-årig skördades af döden. Med sina öfriga utmärkta egenskaper skall han äfven hafva förenat personlig älskvärdhet och humanitet. »Ingen hafver han skarpt och imperiöst tilltalt eller med snäsning och snöpligt svar afvist, utan hört med tålamod och näppeligen någon rådlös ifrån sig gå låtit», heter det om honom och, tillägges det, »så blef han hög och låg, fattig och rik fast lika kär», ett för visso för denna tid sällsynt och för alla tider vackert och hedrande eftermäle.

Gift först med Margareta Wildeman och efter hennes tidiga frånfälle 1634 med Ingeborg Kurck efterlemnade han tvenne döttrar, hvilka 1654 samtidigt med faderns halfbroder öfversten Fabian Berendes blefvo upphöjda i friherrligt stånd.

---

[1] Något porträtt af honom har tyvärr ej kunnat anskaffas.

Egenhändiga annotationer[1] af medlemmar af grefliga ätten Ekeblad om dess närmaste anförvandter.

År 1692 stod mit Bröllop På slottet i Stockholm den 19 April.
Hedvig Mörner.

År 1693 Fek jag en Dotter i Tyskland och Stade d: 29 Juni, samma år blef Hon död i en ort i Tyskland som hette Redebast den 30 Sept: hvarifrån hon hemfördes och begrofs i Strö kyrkia, vid Stola.
Hedvig Mörner.

År 1694 den 25 November om en Söndag klåckan 5 på Olstorp om afton blef min Hustru förlossad med en liten dotter som blef kallad Beata; Gud Alsmäktig låte henne upväxa — Guds Namn till ära, och sina föräldrar till hugnad, för Christi skull. *Clas Ekeblad.*

År 1697 den 29 September Michelsmessodagen som var en onsdag midnads tid, blef min kjära Hedevig förlossad med en liten flicka på Olstorp, som blef kallad Hedevig Ullerica, Gud den högste han öfverhölge henne med Sin Heliga Andas Nåd, att låta henne tillväxa i alla Christeliga dygder, den Store Guden till pris och Sina föräldrar till hugnad och glädje för Christi skull. *Clas Ekeblad.*

År 1699 den 6:te Augusti om en Söndag blef min kjära Hedevig förlossad middags tid med en liten son, som blef kallad Jan Christopher, Gud vare ärat evinnerliga för Sin Nåd och Välsignelse, och låte den lilla gossen upväxa i Guds fruktan och alla Christeliga Dygder, Gud till Ära och sine föräldrar till hugnad och glädje, och om det är min Guds Nådiga Villje och den lilla till nytta, så ber jag min Jesu att du ville unna honom lifstiden och Välsigna honom.
Clas Ekeblad.

År 1702 den 29 Januarii blef min lilla Carl född på Olstorp och dog året derefter, Gud frögde hans själ. *Hedvig Mörner.*

År 1705 den 2 September blef min lilla dotter Johanna Christina född på Olstorp, Gud för Christi skull låte henne lefva, Ditt heliga Namn till Ära, och sina föräldrar till hugnad och glädje. Thet hör min Gud i Jesu namn. *Hedvig Mörner.*

År 1707 Den 1 Martii uti Elbingen blef min kjära Hedevig efter utstånden Svårighet endteligen förlossad, med en fullkommelig dock efter Guds behag dödfödd flicka, Gud frögde hennes själ för Christi skull. *Clas Ekeblad.*

---

[1] Dessa anteckningar finnas i en gammal s. k. »Carl XII:s bibel», som eges af insändaren.

År 1708 Den 30 Martii blef min lilla son Clas Ekeblad född uti Elbingen, Gud den alldra Högste unne oss then Nåden att få beholla honom, och gifve Sin Nåd och Anda att uppfostra honom, Gud till Åra och sine föräldrar till glädje, det beder jag för Christi skull. Amen. *Clas Ekeblad.*

År 1709 Den 1 Julii blef min lilla Clas Christopher föd i Elbingen om morgonen klåckan 6, Gud för Christi skull låte honom lefva Ditt heliga Namn till ära, oss till hugnad, sig sjelf till salighet, och det för Christi skull. *Clas Ekeblad.*

År 1711 Den 20 September blef jag förlossad med en dödföd gåsse på Mauritzberg, Gud frögde hans själ för Christi skull.
Hedvig Mörner.

År 1715 Den 10 Februarii om en torsdag klockan ½ Ett eftermiddagen blef min kjära Hedevig väl förlossad med en liten dotter i Örebro, vid namn Christina Magdalena, Gud låte henne uppväxa till sina föräldrar glädje. *Clas Ekeblad.*

År 1737 den 23 Februarii afsomnade i Stockholm Hans Excellence Ricks-Rådet Gref Clas Ekeblad efter en ärefull vandel af 68 år, ock blef begrafven i Sunnersbergs kyrcka, Gud frögde dess själ evinnerligen. *Clas Ekeblad.*

År 1751[1] afsomnade i Herranom dess Grefvinna Fru Hedevig Mörner i en ålder af åttatio två år, Gud frögde hennes själ evinnerliga.
Clas Ekeblad.

År 1741 den 26 Novembris hade jag i Herrans namn bröllop i Stockholm, med Fröken Eva De la Gardie, Riks-Rådets och Öfverste Marskalkens Gref Magni Julii De la Gardies och Grefvinnan Hedvig Catharina Lilljes andra dotter. *Clas Ekeblad.*

År 1742[2] den 6 September klockan 6 om aftonen, under min varelse vid Kungl. Franska Hofvet, blef min kjära hustru uti Stockholm lyckeligen förlossad med en son som straxt deruppå uti efterfölljande faddrars, nemligen Riks Rådets Baron Axel Löfvens, Fältmarskalkens Baron Huggo Hamiltons och Hof Cancellerns Gref Carl Friedrich Pipers, samt min Fru Moders, min Systers Hedvig Ekeblads, och min svägerskas Frökens Brita Sophia De la Gardies närvaro, blef till Dop och Christendom befordrad och kallad Claes Julius. Den högsta Guden låte honom uppväxa uti alla Christeliga Dygder, och förläne honom Sin Nåd att kunna tillbringa sin lefnad, dess Namn till Ära, sine föräldrar till hugnad, sig sjelf till salighet och förmohn, sin nästa till hjelp och nöije, och sitt fädernesland till någon nytta.
Clas Ekeblad.

År 1745[3] den 19 Aprill klockan 9 om morgonen föddes vår lilla dotter Friedrica Ullerica i Stockholm, Gud den alldra högste förläne

[1] I ättartafl. står 1753.
[2] I » » den 8 Sept.
[3] I » » den 8 April.

henne sin välsignelse, att uppväxa och tillbringa sin lefnads tid här i Världen i Gudsfruktan och Dygd. Henne vederfors den Nåden, att utaf henes Kongl. Höghet vår nådiga Kron Printssessa blifva buren till Dop uti Hans Maij:sts Audience Rum på Slottet, och eger till Faddrar Hans Kongl. Maj:t sjelf, och hans Kungl. Höghet Arf Fursten; De öfrige voro Riks Rådet Baron Gustaf Rosén, uti eget och min svågers Gref Ponti Dela Gardies ställe; Riks Rådet Gref Adolph Mörner uti egit och min Broders Christopher Ekeblads ställe; Riks Rådinnan och Fältmarskalkinnan Duker, Grefvinnan Hedevig Willhelmina Oxenstjerna; för sig sjelf och Grefvinnan Hedevig Catharina Lillie min svärmoder, Hofmästarinnan Grefvinnan Hedevig Wrangel, och Ricks Rådinnan och Öfverste Marskalkinnan Tessin, Grefvinnan Ullerika Louise Sparre. *Clas Ekeblad.*

År 1746 den 30 Maji klockan emillan 3 och 4 om eftermiddagen blef min kjära hustru förlossad i Stockholm med en Dotter, som den 1 derpå följjande Junii blef döpt vch kallad Hedevig Catharina. Faddrar voro General Adjutanten Gref Adam Horn, Öfverste Lieutnanten Baron Carl Johan Mörner, Fendrichen vid Kungl. Gardiet Baron Friedrich Silfverhjelm, Grefvinnan Eva Bjelke; Min svägerska Fröken Hedevig Catharina Dela Gardie; Fröken Siri Margareta Mörner. Den högste förläne vår lilla dotter Sin Nåd och Välsignelse, att uppväxa, uppfödas och fullända sin lefnad uti Gudsfruktan och Dygd. *Clas Ekeblad.*

År 1747[1] Den 2 September blef vår Dotter Eva Magdalena född, och den 5 derpå följjande September döpt i närvaro af efterföljjande Faddrar; Landtmarskalken Frih: Mat: Alexander von Ungern Sternberg. Öfversten Hans Mörner, och Baron Friedrich Silfverhjelm; I Gref Carl Julii Dela Gardies och Majoren Erik Månson Ulfsparres ställe; Riks Rådet Carl Erenpreutz Fru, Fröken Hedevig Dela Gardie i Hof Fröken Hinrika Juliana von Lievens ställe, och Hof Fröken Ernestina Dorothea Grisheim. Gud den högste förläne denna vår Dotter Sin Nåd och Välsignelse att Gudfrugtigt och Christeligen lefva och Saligen Dö. *Clas Ekeblad.*

År 1748 den 24 Augusti klockan 6 om morgonen blef m: kjära hustru lyckeligen förlossad med en Dotter som den 26 derpå följjande Augusti blef döpt och kallad Beata Charlotta i följjande Faddrars närvaro, nemligen Riks Rådets, Öfverste Marskalkens, samt Riddarens och Commendeurens Baron Vilhelm Ludevig Taubes; Riks Rådet Riddarens och Commendeurens Baron Anders Johan von Höpkens, i egit och Riks Rådets och Riddarens och Commendeurens Fabian Vredes ställe; Gref Ponti De la Gardies i Gref Ullrich De la Gardies ställe; Grefvinnan Horlemans Hindrika von Lievens, Hoffröknarnas Ullerica Strömfeldts och Catharina Charlotte Taubes. Den högste förläne denna vår Dotter sin milderika Välsignelse i en Christelig och Dygdig lefnad här i Verlden, och en salig död, när som döden skiljas skall. *Clas Ekeblad.*

---

[1] I ättartafl. står den 3 Sept.

År 1750 den 23 Februarii klåckan åtta om morgonen blef min kjära hustru förlossad med en Dotter, som dagen deruppå den 24 blef Christnad och kallad Agneta Sophia. Mansfaddrar voro Riks Rådet Fabian Vrede, Riks Rådet Baron Nils Palmstierna, Presidenten Baron Erland Broman, Hofmarskalken Baron Gustaf Horn, Fruentimbers faddrar Gref Axel Vrede Sparres Grefvinna Augusta Törnflyckt, Gref Adolph Mörners Grefvinna Agneta Ribbing, Hof Fröken Agneta Strömfelt och Fröken Magdalena Stenbock. Den högste förläne denna vår kjära dotter Sin Nåd, att upväxa till en Christlig och dygdig lefnad, och omsider till en Salig Död. *Clas Ekeblad.*

År 1752 Den 4 Januari klockan 3 1/4 om morgonen blef min kjära Eva förlossad med en dotter, som den 6:te Januarii derpå blef döpt och kallad Ebba Maria. Manfaddrar voro Öfver Ståthollaren Baron Fuchs, Ryttmästaren vid Lif Regementet Baron Carl Adam Silfverhjelm, och Öfver Adjutanten Gref Carl Gustaf Bark. Fruentimbers Faddrar, min svägerska grefvinnan Gustafviana Oxenstierna, Fröken Magdalena Stenbock och min svägerska Fröken Hedevig De la Gardie. Den Högste giöre denna vår Dotters lefnad dygdig, Christlig och lycklig, och hennes död omsider salig. *Clas Ekeblad.*

År 1754 den 2 October klåckan half 3 om morgonen blef min kjära Eva förlossad med en dotter i Stockholm, som döptes den 4 October, och kallades Brita Louisa. Faddrar voro Riks Rådet Baron Scheffer, och min svåger General Majoren Gref Axel Fersen, Riks Rådinnan Rosén och HofFröken Beata Charlotta Taube. Den högste Guden låte denna vår lilla Dotter lefva välsignad och dö Saligen.

År 1755[1] den 4 December klockan 8 om morgonen afled i Herranom vår lilla dotter Brita Louisa efter koppor, af torsken och oxeltänder. Gud frögde hennes själ. Hon begrofs i Stockholm i S:t Jacobs kyrka den 6 December följande.

År 1764 Den 21 Augustii skiedde min äldsta dotters Friedrica Ullericas Bröllop på Stohla med Capitainen Hindrich Johan Fock; Den högste förläne dertill sin millderika Välsignelse och låte dem länge lefva tillsammans i Gudsfrugtan, Ägta kjärlek, hällsa, nöje och välmågo. *Clas Ekeblad.*

År 1771.[2] Den 9 october afled i Stockholm och i Rådkammaren Min i Lifstiden kiära Fader Riks Rådet, Cantzellie Presidenten, Åbo Academie Cancelleren, Riddaren och Commendeuren, samt Cantzelleren af alla Kongl. Maj:ts orden Gref Clas Ekeblad. Gud frögde dess själ Evinnerliga. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1769 Firades min Systers Hedevig Catharinas Bröllop med Herr Grefven och Kammarherren Carl Piper i Stockholm hos hans Excellence m. m. Gref Axel Fersen.

År 1771 Afled i Herranom min syster Ullerica Ekeblad, hvilken var gift med Capitain och Riddaren Fock, och efterlämnade 2:ne döttrar

[1] I ättartafl. står 1756.
[2] I » » den 3 okt.

Eva Elisabeth och Hedevig samt en son som dog ganska ung. Hennes dödsstund timade på Siggatorp den 24 Julii. — Afled den 23 Junii samma år på Öredahl min Syster Charlotta hvilken egde Herr Öfversten och Riddaren Gref Creutz, utan barn. Gud frögde båda deras själar i sin glädje. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1775.[1] Den 4 Maji Torsdag firades mitt bröllop med Hof Fröken Brita Margareta Horn, dotter af Herr Riks Rådet Riks Stallmästaren, Öfverste Marskalken, samt Riddaren och Commendeuren af Kungl. Maj:ts Orden Herr Grefve Adam Horn och Grefvinnan Anna Ch: Meijerfelt på Friedrichshof hos Hennes Kungl. Maj:t Änkedrottningen Louisa Ullerica. Hertig Carl af Södermanland var i min Faders ställe, och Bröllopet skiedde i hela Kungl. Familiens härvaro, Gud förläne sin milderika välsignelse. *Clas Jul: Ekeblad.*

År 1777 den 27 Maji firades på Mariædahl min Syster Agnis Sophias Bröllop med dess Cousine Capitainen vid Änkedrottningens Lif Regimente och Riddaren af Kungl. Sverds-Orden Gref Adam Ekeblad. Gud förläne Sin Nåd och Välsignelse.

År 1778. Den 10 September klåckan 1/2 1 före middagen blef Syster Agneta Ekeblad förlöster på Simmatorp, med en son som i dopet blef kallad Clas Adam, Gud gifve honom under sin lefnad all lycka och välsignelse. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1779 Blef min syster Agneta förlöst på Simmatorp med en dotter som i dopet blef kallad Eva Gustafva. Gud förläne henne all lycka och välsignelse under dess vandel här på jorden, och Dess Nåd i dess yttersta stund. *Claes Julius Ekeblad.*

År 1785 Blef min syster Agneta Ekeblad förlöst med en son som blef kallad Axel Gustaf. Gud förläne honom all lycka och välsignelse under den lefnads tid honom är beskiärd. H. B. Han dog efter några månaders lifstid. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1786 den 15 Maji afsomnade i Herranom min i lifstiden kiära moder Grefvinnan Eva De la Gardie i Lidkjöpings stad, där hon var boendes desse sednare år af Dess lefnad. Gud gifve Dess själ en evig Fröjd. *Claes Julius Ekeblad.*

År 1786 i Augusti, stod min syster Ebba Marias Bröllop på Mariædahl, med Herr Lagman Joh: Adam Hjerta, Gud gifve dem all lycka och välsignelse. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1787 den 3 Aprill stod min systerdotter Eva Elisabeth Focks Bröllop på Salaholm med Herr Ryttmästaren Baron Lars Åkerhjelm. Gud gifve dem Nåd och Välsignelse. *Clas Julius Ekeblad.*

År 1787[2] i Maji stod min systerdotter Hedvig Focks Bröllop på Simmatorp med Herr Grefven Sven Lagerberg; Capitain vid Vachtmeisterska Regimentet. Gud välsigne dem. *Clas Julius Ekeblad.*

---

[1] I ättartafl. står den 6 Maj.
[2] I » » den 7 Juni.

År 1791 den 13 Martii afled i Herranom på Mariæholms Konungsgård, min så högt älskade hustru Grefvinnan Brita Horn, efter en vandel af 46 år, Herren den Högste förläne hennes själ hos sig, den frögd som hennes ärofulla lifstid och dygder förtjent.

Clas Julius Ekeblad.

År 1801 Januari den 26 afled på Sihl min systerdotter Eva Elisabeth, som var gift med Majoren Baron Åkerhielm och lemnade efter sig nie lefvande barn. Gud frögde dess själ i alla evighet.

Clas Ekeblad.

År 1808[1] Junii den 19 afled på Stola Gref Clas Julius Ekeblad i sitt 66 ålders år. f: d: varit Capitaine-Lieut., Öfverste Kammarjunkare, General Major och Landshöfdinge öfver Skaraborgs län samt Riddare och Commendeur af Kungl. Maij:ts Orden.

År 1812[2] Den 19 Maij afled uti Stockholm Högvälborna Fru Grefvinnan och Öfverhofmästarinnan Piper född Hedvig C. Ekeblad uti des 66:te år.

År 1804[3] d: 20 oktober stod min syster Eva Gustafva Ekeblads bröllop på Mariedal med Välborne Herr Adam Johan Fock, fideikommissarius till Höfrö m. m. *Clas Ekeblad.*

År 1811 d: 23 Maij stod mitt bröllop uti Lidköping med Välborna Fröken Anna Helena Kafle. *Clas Ekeblad.*

År 1816 d: 24 Aprill afled min morbror Landshöfdingen och Riddaren Wälborne Herr Adam Johan Hierta uti Lidköping i sitt 66:te ålders år. *Clas Ekeblad.*

1818 d. 29 Julii afled min svärfar Ryttmästaren Välborne Herr Johan Hindric Kafle på Främmestad uti dess 67 ålders år.

Clas Ekeblad.

År 1820 d: 8 Maij afled min kiäre fader Öfverstelöjtnanten och Riddaren Grefve Adam Ekeblad uti dess 81:sta års ålder på säteriet Främmestad, *Clas Ekeblad.*

1823[4] d: 29 Januari afled uti Skara min kjära Farbror Öfverstelieutenanten och Riddaren Grefve Clas Fredrik Ekeblad uti dess 80 års ålder. *Clas Ekeblad.*

1824 d: 14 December afsomnade uti Stockholm f. d. Kammarfröken Eva Magdalena Ekeblad, 77 år gammal. *Clas Ekeblad.*

1824 d: 16 December afled i Lidköping min Hulda och Goda Moder Grefvinnan Agneta Sophie Ekeblad uti en ålder af 74 år och 8 månader. Gud välsigne dess stoft. *Clas Ekeblad.*

---

[1] Af hvem denna annotation är gjord, kan ej insändaren uppgifva, då underskrift saknas, men har ansett den böra följa för fullständighetens skull.

[2] Att döma af handstilen synes denna annotation vara gjord af ättens siste manlige medlem ryttmästaren grefve Clas Ekeblad.

[3] I ättartafl. står den 28 Okt.

[4] I ättartafl. står den 10 Januari. Af annotationen synes jemväl framgå, att uppgiften i ättartaflorna, att han varit öfverste för Elfsborgs Reg:te, är oriktig.

1827[1] (uti Lidk:) Den 30 Januari kl. 1 om morgonen, afled i Herranom min af hjertat älskade man Ryttmästaren Högvälborne Grefven Herr Clas Adam Ekeblad mig till stor sorg och saknad. Måtte den Nådige Guden snart återförena oss uti den sälla evigheten, för Jesu skuld. Amen. Dess Lik tillika med min Fru svärmoders Lik blef den 12 Februari fört till Strö kyrka och nedsatt uti gamla Ekebladska grafven, jämte min svärfaders lik).

A: H: Ekeblad född Kafle.

Den 20 Aprill 1839 afsomnade i herranom (uti Lidköping) Landshöfdingen och Ridd: af Kongl. Nordstjerne orden Välborne Herr J: A: Hjertas Enkefru Högvälborna Fru Ebba Maria Ekeblad, uti en ålder af 87 år 3 månader och 14 dagar, hon var den sista af den aktningsvärda Ekebladska släkten.[2]

Henrik Fock.

Rättelser och tillägg

till adliga ätten Gyldenär, n:r 388,

upptagen i G. Anreps »Svenska adelns ättartaflor», andra delen, sid. 60 och 61.

Tab. 1.

Johan Gyldenär, nobil. Gyldenär. Hade 1624 Hållamark i Finland i förläning och var 1658 kommendant på Wargskärs skans, där sedermera Sveaborg anlades. Hans vapen fanns 1670 i Helsinge kyrka i Finland, hvilket vapen är afbildadt af E. Brenner.

Tab. 2.

Arvid (son af Johan Gyldenär; nobil. Gyldenär tab 1). Upptages i 1686 års längder som ägare till Hummelsund i Borgå socken. Om nämnda egendom afgjordes 1694 en process till hans nackdel.

---

[1] I ättartafl. står den 13 Januari.

[2] I Wrangel och Bergströms ättartaflor uppgifves, sannolikt på grund af tryckfel, att ätten på kvinnosidan utslocknat 1833 $^{2}/_{7}$. Annotationen om enkegrefvinnan Hiertas född Ekeblad frånfälle är, att döma af handstilen, gjord af enkegrefvinnan Ekeblad, född Kafle, som afled först 1864 $^{5}/_{2}$ å säteriet Ågården vid Lidköping, och således var den sista, som bar detta namn.

Barn:

Erik, som var kaptenlöjtnant, ägde hemman i Pitkäjärvi i Lampis socken i Finland.

Ernst Anders. Se tab. 3.

Kristina. G. 1678 $^{23}/_{7}$ i Helsingfors m. ryttmästaren *Johan Hammel*, som adlades *Hammelstjerna.*

Tab. 3.

Ernst Anders (son af Arvid tab. 2). Omnämnes som kapten i Borgå 1707.

Tab. 6.

Anders Erik (son af Anders Erik tab. 5). Hans frus 2. man, kyrkoherden *Nils Malm*, var född 1723 $^{4}/_{5}$ och dog 1764 $^{12}/_{6}$.

Barn:

Karl Johan. Se tab. 8.

Otto Ernst. Blef major 1795 $^{8}/_{2}$.

Tab. 7.

Anders Erik (son af Anders Erik tab. 6).

Barn:

Anders Erik. Se tab. 7.

Beata Ulrika, † 1836 $^{18}/_{8}$ på Kurisjärvi i Akkas socken i Finland. — G. 2:o 1788 m. kyrkoherden i Akkas församling, magistern *Karl Gustaf Wallenius* i hans 2. gifte (g. 1. 1779 m. *Ulrika Maria Favorin*, f. 1751 $^{8}/_{2}$, † 1788; dotter af Gabriel Favorin och Elisabet Taulerus), f. 1751, † 1807.

Katarina Juliana. G. m. fänriken vid Nylands regemente *Johan Gabriel Myrberg*, f. 1755.

Tab. 8.

Karl Johan (son af Anders Erik tab. 6). Ägde 1779 Kenkaanpää och Marttila augumentshemman i Kalvola socken i Finland. Hans fru *Beata Ögnelood* dog 1804 $^{20}/_{8}$ i Kalvola socken.

Barn:

Johan Anders. Student i Åbo 1792—1794; fänrik vid Tavastehus jägarebataljon 1795 $^{20}/_{12}$; bevistade 1809 års landtdag i Borgå och var där ledamot af expeditionsutskottet.

Berndt Johan. Se tab. 9.

Eva Gustafva, f. 1782 $^{5}/_{2}$, † 1815 $^{27}/_{11}$ på Monikkala i Janakkala socken i Finland. — G. m. kaptenen *Adolf Johan Lilljebrun* i hans 1. gifte. (Se *Ättartaflor öfver den på Finlands Riddarhus introducerade adeln*, II. delen 26. sidan, af Oskar Wasastjerna). Han ägde Kutila i Kalvola socken från tiden omkring 1810.

[*Karl Johan*, f. 1782 5/2 måtte antingen varit tvilling till *Eva Gustafva* samt aflidit späd, då han ej omtalas i Kalvola kyrkoböcker, eller också har orätt namn blifvit infördt i »*Svenska adelns ättartaflor*» af G. Anrep.]

Karl Fredrik, † 1785.

Tab. 9.

Berndt Johan (son af Karl Johan tab. 8) var landtbrukare i Kurisjärvi by i Akkas socken och flyttade enligt Akkas församlings kyrkoböcker 1808 därifrån till Wesilaks socken, där han 1809—1811 brukade Joppi hemman i Hintsala by och 1812—1813 synes bott på Kaltsila i sistnämnda socken. Flyttade med sin familj 1813 från denna socken utan att i kyrkoböckerna hafva låtit anteckna hvart. — Hans fru *Johanna Simonsdotter* var född 1777 och lefde ännu 1813, samt var dotter till bonden Simon Karlsson på Uotila gård i Perho by i Urdiala socken och hans hustru Maria.

Barn:

Fredrika Teresia, f. 1802 19/11 i Akkas socken liksom syskonen, utom det yngsta; lefde liksom alla syskonen 1813.

Johan Anders, f. 1804 3/2.

Ulrika Johanna, f. 1805 11/12.

Juliana Maria Cecilia, f. 1807 29/12.

Algot Ferdinand, f. 1811 i Wesilaks socken.

Meddeladt af
Karl K:son Leijonhufvud.

I Hausijärvi socken i Finland tjänade för några år sedan en tjänsteflicka vid namn *Gyldenär*, hvilken ju möjligen kan vara afkomling af ofvannämnda *Johan Anders* eller *Algot Ferdinand Gyldenär.*

Huruvida den *Anders Gyldenär*, som innehade Kilo och Ahlberga i Esbo socken i Nylands län på 1640-talet var broder till *Johan Gyldenär*, hvilken omnämnes här ofvan under tab. 1, har ännu ej kunnat afgöras. Anders Gyldenärs dotter *Anna* var född 1632 i Esbo socken och blef gift med kaptenen vid Kruses regemente i Livland *Anders Hochmuth.* Anna Gyldenär uppgaf sig under en resa till Norrköping vara drottning Kristina, hvilken hon liknade, men blef röjd genom sin dåliga kunskap i latinet, samt blef 1658 25/6 af Göta hofrätt dömd till 28 dagars fängelse.

Tvenne porträtt i Säfstaholmssamlingen.

De i andra häftet af denna tidskrifts senaste årgång meddelade porträtten af tvenne »okände» tillhörande grefliga bondeska samlingen på Säfstaholm hafva genom meddelanden från så framstående porträtt- och tafvelkännare som minister C. Burenstam, bibliotekarien O. Granberg och friherre R. Cederström blifvit identifierade. Det visar sig att den redan af mig uttalade förmodan angående n:r 19 besannat sig; detta porträtt framställer nemligen enligt bibliotekarien O. Granbergs åsigt med *absolut säkerhet* kejsar Ferdinand III och är liksom n:r 20 måladt af Frans Leux; Granberg anser, att porträtten 1648 kommit från Prag liksom Leux' på Gripsholm förvarade porträtt af Ferdinand III. Porträttet n:r 20 uppgifves af minister C. Burenstam äfvensom af bibliotekarien Granberg skola framställa Ferdinands broder, erkehertig Leopold-Vilhelm, samt äfvenledes vara måladt af Leux.

Rörande detta senare porträtt meddelar friherre Cederström:

»Det obekanta porträttet ur Bondeska samlingen å Säfstaholm (afb. n:r 20, häft. 2, årg. IV, Personhistorisk tidskr.) torde med säkerhet kunna bestämmas till *ärkehärtig Leopold Wilhelm*, käjsar Ferdinand II:s yngre son, f. 1614, i yngre år utnämnd till innehavare[1] av biskops- och ärkebiskopsstiften Magdeburg och Halberstatt, Passau och Strassburg samt Olmütz, 1639—43 och 1645—47 käjserlig generalissimus i trettioåriga kriget, 1641 Hochmeister vid Tyskherreorden, 1647—55 ståthållare över Spanska Nederländerna, 1655 biskop i Breslau, † 1662.

Med denna hypotes måste ifrågavarande porträtt, då den avbildade personen bär Tyskherreordens insignier, vara målat efter 1641. Häremot strider ej dräktens snitt. Det på avbildningen ej urskiljbara vapnet, som i texten säges innehålla en bjälke, kan ju även gott vara det Österrikiska husets vita bjälke i rött fält.

Identifieringen sker dock säkrast vid jämförelse med de mångfaldiga porträtt, varå den konstälskande biskopen-krigaren låtit föreviga sina drag. Lättåtkomligast äro då Frans Leux' porträtt på Nationalmuseum, där ärkehärtigen bär prästerlig dräkt, Pontius' stick efter annat porträtt av samme mästare, Anselmus van Hulle's porträtt stucket av Pieter de Jode, stick av samme gravör efter Jan van den Hoeck i samlingen Pacificatores orbis Christiani, frontespisen i David Tenier's gravyrverk över ärkehärtigens stora tavelsamling i Brüssel samt andrahandsgravyrer i flere samtida arbeten över 30-åriga kriget och dess män.»

Af ofvanstående meddelanden framgår bäst huru föga kritik för ännu icke så längesedan brukades vid namngifvandet af äldre porträtt samt huru försigtigt man bör upptaga äldre obestyrkta

[1] Stafningen är meddelarens.

uppgifter. Gripsholms-samlingen är just nu i sådant syfte föremål för studium från Nationalmusei sida. Vi kunna icke nog påpeka vigten af att detta måtte ske med nödig omsorg och med begagnande af alla till buds stående källor. Ett katalogiserande af denna ståtliga samling utan att noggranna undersökningar göras för hvarje enskildt porträtt vore att illa tjena såväl konstforskningen som personhistorien.

F. U. W.

Personhistorisk litteratur.

Olof Meurlings stamträd vid början af tjugonde seklet, upprättadt af Ch. Meurling. Lund 1902. V + 101 sid. 8:o.

I Svenska slägtboken, utgifven af Anrep, och Svensk slägtkalender 1886, utg. af V. Örnberg, upptages släkten Meurling med utelemnande likväl, enligt planen för dessa samlingsverk, af de kvinnliga släktmedlemmarnas ättlingar. Dessa äro i möjligaste fullständighet anförda i »stamträdet», som sträcker sig till i titeln h. o. angifven tidpunkt, och, enligt utgifvarens meddelande i förordet, utgör antalet af samtliga af honom antecknade manliga och kvinnliga släktingar öfver 2,500. Han antager dock att verkliga antalet skulle blifva betydligt större om alla saknade uppgifter kunde insamlas. Den af lifligt släktintresse tydligen inspirerade utgifvaren, kyrkoherden i Kristdala, kontraktsprosten Charodotes Meurling, förtjenar erkännande för hvad han åstadkommit. Om »stamträdets» organisation säger han: »Att göra ett stamträd, så vidtomfattande som detta är, tydligt och öfverskådligt, är ingen lätt sak. Ett försök är här gjordt.» — »Rede sig nu hvar och en, så godt han kan.» Som bekant brukas annars att efter familjfaderns familjenamn beteckna barnen med endast dopnamnen, men Charodotes M. låter alla dylika namn följas af familjenamn, hvilket lättar bokens begagnande och förekommer misstag på person. »Förteckning å de släkter, som genom äktenskap förenats med stamträdet» är bifogad, men utöfver dessa släkters namn förekommer ett stort antal andra. Bokens pris, 2 kr., är förhållandevis billigt.

K. F. W—r.

Gustaf II Adolfs bref till Ebba Brahe. Med en inledning af P. Sondén. Stockholm, K. L. Beckmans boktryckeri 1901. 4 + 34 sid. + 2 porträtt + 2 bref i facsimile. 4:o.

Föreningen för bokhandtverk har visserligen till uppgift att utgifva prof på hvad förstklassigt som kan åstadkommas i papper, boktryck och band, men det är derför icke likgiltigt hvad som väljes till tryck-

ning. Man ser naturligtvis helst att förut otryckt text af värde publiceras. Ifrågavarande kvartband innehåller, såsom af titeln framgår, Gustaf Adolfs bref till Ebba Brahe, men då dessa bref förut äro bekantgjorda genom tryck[1], har något skäl till omtryckning icke förefunnits. Ebba Brahes bref till Axel Oxenstierna har antagligen icke förut varit i facsimile offentliggjordt, såsom nu skett. Att Pontius' gravyr, efter van Dyk's opålitliga porträtt af konungen, valts till reproduktion är anmärkningsvärdt. Det andra porträttet efter gravyr af Straus, hvilket visar oss en ful gumma, som skall föreställa Ebba Brahe som gammal, har blott kuriositetsintresse, ty någon likhet med det en gång lefvande originalet har det säkert icke. Derom tycker man sig öfvertygad då man beskådar det å Riddarhuset befintliga i olja målade, behagliga, porträttet af »fältherrinnan» de la Gardie, troligen utfördt då hon var omkring 40 år gammal. Hon dog vid ungefär 78 års ålder. Bristen på ungdomsporträtt af henne säges vara orsaken till valet af Straus' gravyr, men det är ej afgjordt om dylik brist verkligen förefinnes. De porträtt i olja, som uppgifvits föreställa henne, borde jemföras med porträttet å Riddarhuset för utrönande af huruvida dragen i detta porträtt äro oförenliga med dem i de förenämnda.

K. F. W—r.

Damer och knektar. Minnen och anteckningar af Birger Schöldström. Stockholm, Albert Bonnier, 1902. 4 + 248 sidor. 8:o.

Att innehållet af denna bok är personhistoriskt framgår redan af titeln, och att det i allmänhet befattar sig med episoder ur och med uppdagande af dunkla punkter i mer eller mindre kända personers lif finner man vid genomläsandet. Det mesta, om ej allt, har förut varit tryckt på spridda ställen. Någon utförligare anmälan erfordras icke. Endast några erinringar må här få plats.

Angående Ulla Winblad på slottsbal (s. 15 o. f.) må påpekas, att prof. O. Sylvan behandlat samma ämne först 1898 i raritetstryck, hvars innehåll 1901 af honom återgifvits i Från stångpiskans dagar. Härvid bör observeras till saken hörande, ironisk, notis i Dagligt Allehanda n:r 63 för d. 12 april 1768, hvilken notis föranledde kanslikoll. att den 13 anställa förhör (prot. tryckt) och göra ett tillkännagifvande i samma tidning n:r 65 för d. 14 april. — Att Gjörvells porträtt, graveradt af Martin, kan anses återgifva den förstnämndes utseende betviflas. P. Krafft d. ä. målade 1793 G:s porträtt, och afbildningen deraf i Sandbergs Porträttgalleri är säkerligen pålitligare än gravyren. Originalmålningen fanns hos Segersteen i Linköping men torde nu vara i Norrköpings konstsamling. — Hvad Thorilds maka hette (sid. 56—57) har flera gånger varit föremål för undersökning. Nikolaikyrkans i Greifswald vigselbok upplyser, att Gustafva Steglig vom (!) Kowsky d. 11 sept. 1797 blifvit vigd och att hennes föräldrar kallats Laurentius Steglig von Kowsky, predikant i Södermanland, och Britta Christina Steglig von

[1] Se Styffes upplaga af Konung Gustaf II Adolfs skrifter (1867) s. 574—585. Tre af brefven trycktes i Stockholms Posten 25/1 1788.

Kowsky, född Lidström. Att *von* här är ett falskt tillägg torde kunna antagas. Att fru Thorilds fader varit predikant skulle kunna förklaras så, att han varit huspredikant i någon adlig familj. I Tyskland finnas nu namnen Kowski och Steglich hvar för sig. Steilich och Steglig äro väl således förvrängningar af Steglich. — Om Eva Loffman (s. 61 o. f.) finnes åtskilligt anfördt af E. Lagus i hans lefnadsteckning öfver Choræus framför valda dikter af denne, tryckta 1901. — Sid. 101—108 har förf. förgäfves försökt att utreda hvem författarinnan Ulrika Charlotta Falkman var eller rättare hvilka hennes föräldrar voro. På ett ställe i uppsatsen citeras en meddelare, som är oviss om huruvida modern varit gift med den löjtnant Falkman, som skulle varit hennes man, och fröken Falkman har iakttagit en mystisk tystnad rörande sina anhöriga. I Qvinnan inom svenska litteraturen (1873) uppgifves, antagligen efter hennes eget meddelande, att hon föddes i Södermanland 1795, och uti ifrågavarande uppsats säges, att modern hetat Maria Elisabet Govinius. Utbytes namnet Maria, som väl tillkommit af misstag, mot Margareta, så var hon andra dotter af kyrkoherden Sven Govinius i Kymene socken, Wiborgs län, och född d. 29 juni 1768 (Akiander, Wiborgs och Borgå stifts herdaminne, 1: 440). När hon afled är ej ännu bekant. Att hon blifvit gift uppgifves icke. Antagligen förblef hon ogift. Dotterns förbehållsamhet tyckes deri hafva sin orsak. Hvilken Falkman som afses är mindre lätt att bevisa, men med mycken sannolikhet kan antagas, att hans namn var Alexander, född d. 1 mars 1758, äfven han i Södermanland. Efter fem års akademiska studier, blef han 1775 volontär vid Södermanlands regemente, 1776 kadett vid artillerireg., fick 1782 fullmakt som underlöjtnant vid artilleriet på Gotland och afgick 1788 med truppen till Finland, der han 1789 konstituerades till kapten vid Karelska jägarekåren och vid ett par tillfällen deltog i kriget 1788 och 1789. Han blef 1794 kommendant på Dalarö och var det till 1824, då han troligen afled. Han var då sedan 1810 major i arméen. Hans lön var så klen, att han deröfver förde klagan, men nämner dervid ingenting om familj. (R. A. och Kr. A.) Man kan gissningsvis antaga, att han gjort hennes bekantskap i Finland och att hon kommit öfver till Sverige och vistats i Södermanland. Det är ock möjligt, att hon kommit dit i någon befattning, t. ex. hos den som antagligen var Alexanders fader, nemligen assessor Karl Adam Falkman, hvilken 1736 blef student i Lund, der han tillhörde Smålands nation, 1760[1] gifte sig med Eleonora Rudebeck (då 22 år gammal) och var bosatt på Johannisnäs i Dunkers socken i Södermanland. Det med adelsvapen märkta silfver, som Ulrika Charlotta Falkman innehade, kunde ju vara kommet från familjen Rudebeck. Dessa anteckningar torde gifva anledning till

[1] Om detta årtal är riktigt i ätten Rudebecks stamtafla, så hade Falkman varit gift förut, ty han hade en son, Joh. Daniel, som disputerade i Upsala 1769. Denne blef amiralitetsjustitiarie i Karlskrona och afled der d. 5 juni 1810 i sitt 59 år. Han var gift med Fredrika Lovisa Kilgren, som afled d. 6 juni 1805 nära 54 år gammal. Hedvig Charlotta Falkman, en syster till J. D. F., afled i sitt 35 år d. 28 mars 1789 i Trosa, der hennes andra broder Adam Fredrik, född 1753 (enligt uppgift till B. Schöldström), var borgmästare 1788—1802. Alexander var troligen den yngsta af syskonen.

vidare forskning. — Berättelsen om Gustaf Adolf Skyttes och hans medhjelpares sjöröfvarebragder meddelas utförligare af Sylvander i Kalmar slotts och stads historia, III: 630—641. — I slutet af boken lemnas förteckning på svenska frivilliga i danska armén krigsåren 1848—50.

K. F. W—r.

Malmöslägten Falkman 1665—1900. Stockholm, Kongl. boktr. P. A. Norstedt & Söner, 1901. 78 + register 6 sidor + 37 pl. upptagande 110 porträtt och en utsikt. 8:o.

Bland våra numera många släktböcker är den ifrågavarande synnerligen framstående, såväl genom sin utstyrsel som genom textens gifvande innehåll. Detta senare har sin hufvudsakliga anledning deri att utgifvaren, grosshandlaren Carl Falkman, haft att tillgå sin faders, generaldirektören Ludvig Berkhan Falkmans under flera år sammanfattade, mycket utförliga, släkthistoria. Som detta arbete af den för sitt ihärdiga forskningsnit kända författaren dock tydligen varit afsedt att endast tjena hans närmaste anhöriga till upplysning, har det icke befunnits lämpligt att fullständigt aftrycka detsamma. Utgifvaren har derför meddelat tjenliga utdrag ur originalet och gjort tillägg för tiden efter 1886 och sålunda åstadkommit en lagom utförlig släktbok, hvars utgifvande är för honom hedrande.

Genom titelns lydelse har utg. velat varna mot inblandning i Malmösläkten af för denna främmande personer, hvilka i äldre och än mera i senare tider burit namnet Falkman. Denna begränsande varning har tillkommit derför, att såväl förf. som utgifvaren tydligen trott, att i Falkenberg boende kronofogden Johan Larssons barn antagit släktnamnet Falkman efter hemorten. Denna förmodan synes också ganska otvungen, då Johan Larsson icke nämnes med något släktnamn utan blott betecknas som son af en som hetat Lars. Dylikt var dock den tiden och långt senare så vanligt, att Johan Larsson i det afseendet kunnat följa tidens sed. Det är ju möjligt att han icke tillhört någon förut befintlig släkt med namnet Falkman, utan att barnen verkligen först antagit detta namn, men då måtte flera också gjort så, hvilket framgår af det följande.

Före 1654 blef Margareta Larsdotter Falkman gift med frälseinspektoren och gästgifvaren Lars Svensson Frimolin, och i detta äktenskap föddes nämnde år i Ljungby, Kronobergs län, sonen Abraham, sedermera adlad Ljungfelt. Att hon kallas Larsdotter skulle kunna leda till den gissningen, att hon och Johan Larsson varit syskon, ty de lefde samtidigt. Familjenamnet Falkman förekom således före 1665; i sjelfva Falkenberg och vestra delen af Sverige både före och efter detta år. Lars Johansson Falkman, son af rådmannen i Falkenberg Johan Larsson, disputerade i Lund 1671, blef prest och dog 1679. Han var naturligtvis född före 1665 och fadern långt före 1650. Johan Svensson Falkman var borgmästare i Falkenberg och afled d. 14

jan. 1766 i sitt 54 år. En son af denne var troligen notarien Severin Falkman, antecknad som dopvittne i Göteborg 1774. Johan Henriksson Falkman, son af rådmannen Johan Larsson i Falkenberg, föddes derstädes 1756, blef der komminister och dog 1812. I samma stad fanns en handlande Sören (=Severin) H:son Falkman, gift med Augusta Maria Hök, som afled d. 26 juli 1809 i sitt 46 år. I Varberg afled d. 6 mars 1805 rådmansenkan Cecilia Lagerbohm, född Falkman, i sitt 91 år. Kristina Margareta Falkman blef gift med tullnären i Vestergötland Eskil Gyllenspets, född 1714. För öfrigt förekommer namnet från 1600-talet och framgent i Småland, Södermanland, Karlskrona, Stockholm och möjligen flerstädes. Utrymmet medger ej närmare anvisningar. Det vore märkligt om just detta namn skulle antagits i samma stad eller ort och på skilda orter utan att någon ursprunglig släktskap förefunnits. Emellertid bör anmärkas att namnet är tyskt. En Anna Rosalia Falkmann från Danzig blef gift med löjtnanten Gustaf Didrik Lilljestjelke, som var rysk krigsfånge 1709—22. Båda dessa makars födelsetid infaller naturligtvis på slutet af 1600-talet. I Berlin lefva flera med namnet Falkmann. Om den Johan Falkman, som d. 10 febr. 1686 i Wiborg underskrifvit en handling, tillhör svensk släkt är ej kändt, men han är i alla fall en representant för namnet på 1600-talet.

På sid. 7 säges att Lena (Helena) Falkman var gift med öfversten Correset. Det hade bort stå: med Jean de Corr*o*set, som blef naturaliserad svensk adelsman 1688, var kommendant i Landskrona, och dog 1704.

Angående kyrkokamreraren Petter Falkman (sid. 7—8) meddelas ganska omständliga upplysningar i Biografiska minnen af konung Carl XII:s krigare, af Ennes, 1818 (1: 164—167).[1] I största korthet må derur anföras följande fakta. Falkman hade 1711 köpt Ramsjöholms sätesgård i Jönköpings län och ditflyttade s. å. från Skåne. Han afled 1720 efterlemnande enka, Elisabet Hambrea (f. 1669), som enligt mannens testamente blef egendomens egarinna. Hon trädde 1724 i nytt äktenskap med Ambern (Ambjörn) Beeth, som blifvit krigsfånge vid Poltava men 1722 hemkommit från Tobolsk och då erhållit titel af ryttmästare. Enligt inbördes testamente mellan makarna 1724 tillförsäkrades honom eganderätten till Ramsjöholm om hans maka aflede barnlös före honom, hvilket ock inträffade 1746. Han testamenterade 1748 egendomen under fideikommiss-villkor till sin broder, hofrättsrådet, sedermera vice presidenten i Göta hofrätt, Gudmund Adlerbeth. Beeth, slutligen betitlad major, dog 1751 på Ramsjöholm och begrofs i samma graf, som han vid eller i Svartorps kyrka bekostat för sig sjelf, sin aflidna maka och hennes förra man, till hvilkas minne han vid grafven lät uppsätta en stentafla med latinsk inskrift. Till grafvens underhåll anslog han 200 dlr smt. Nuvarande kyrkoherden i Svartorp, hr S. Henriks, har meddelat, att major Beeths och hans makas

---

[1] Om P. Falkman lemnas biografiska uppgifter i Bidrag till Malmö stads historia af A. U. Isberg s:or, II b, Malmö 1900, sid. 360. Der säges, att Amb. Beeth blef adlad, hvilket är misstag.

porträtt i olja, ursprungligen uppsatta öfver ingången till grafven, funnits sönderfallna och i öfrigt i sämsta skick på vinden öfver sakristian, men att hr kyrkoherden låtit renovera och upphänga dem i kyrkan 1898, nemligen i den nya kyrkan som uppfördes 1869—70. När sedan gamla kyrkan refs flyttades likkistorna, om alla är ovisst, till ett nytt grafhus på kyrkogården. I grafhusets östra gafvel är inmurad en stor marmortafla, på hvilken bland annat förekommer namnet Falkman. Den hederlige Beeth hade gjort åtskilliga föräringar till kyrkan och bland dessa en vacker silfverkanna med inskrift. Denna kanna finnes ej mera och de 200 dalrarna saknas ock.

Af det anförda visar sig, att ätten Adlerbeth stod i indirekt tacksamhetsskuld till ätten Falkman, och att Svartorps kyrkogård är en minnesplats för sistnämnda ätt.

Petter Falkmans äktenskap var barnlöst, men af Muntheslägten (1884, s. 117) finner man att brodern, kyrkoinspektoren Johan Falkman, hade en dotter Elisabet Helena, hvadan således (å sid. 8) förvexling egt rum. Uppgifterna i öfrigt om henne äro i båda släktböckerna lika.

Jakob Falkmans maka i första giftet kallas (sid. 8—9) Hjertru Grand, hvilket, enligt A. U. Isbergs uppgift i Bidrag etc. II b sid. 388, bör rättas till Gertrud Grund, bekant namn från 1600-talet ända till våra dagar. Namnet Grand har dock förekommit.

Beträffande Daniel Falkman (sid. 8) äro följande anteckningar i genealogiska samlingarna i Kongl. biblioteket upplysande och beriktigande. Karl Falkman, f. d. major vid karelska dragonerna, var gift med Maria Hästesko (som saknas på ättens stamtafla) och hade med henne sonen Daniel Johan Karlsson Falkman, som blef kapten vid lifdragonerna och gifte sig med Helena Svensdotter, dotter af rådmannen i Vestervik Sven Larsson. I detta äktenskap föddes Maria Magdalena Falkman, som blef gift med d. v. stadskaplanen i Göteborg, magister Magnus Chorin o. s. v. Häraf synes, att hennes fader förvexlats med stadsmajoren Falkman, hvars maka hette Maria von Wagner, död i Stockholm i april 1763, 60 år gammal. Hon var således yngre än Maria Magdalena Falkman. I Lunds stifts herdeminne, af Cavallin (1: 249) och i Biogr. lex., ny uppl. (111: 342) anföres om hennes fader detsamma som här ofvan. Såsom hennes födelseår uppgifva flera 1699, men i Inrikes tidningar 1787 annonserades, att enkeprostinnan Maria Magdalena Corin aflidit i Köpinge vid Kristianstad den 21 januari s. å. i sitt 96 år. Hon skulle således blifvit född 1691. Man kan antaga, att hennes farfader lefvat till 1650 och således tidigt representerat namnet Falkman.

För Anna Katarina Falkman (sid. 11) saknas dödstid, och hennes man, rådman A. Schartau säges hafva dött 1773. Enligt dödsannons afled hon d. 20 febr. 1771, hvilket öfverensstämmer med uppgift i förut åberopade arbete af A. U. Isberg s:or, sid. 216—17, der ock meddelas, att hennes man afled i början af oktober 1772. För Maria Elisabet Falkman, gift med J. W. Aspegren, (sid. 17) saknas ock dödstid. Hon afled på Skönadal vid Ystad d. 26 nov. 1803 vid 37 års ålder, enl. dödsannons i Inr. tidn. 1804 n:r 9.

Det hade varit önskligt, att det ofvan anförda kunnat tillgodogöras ifrågavarande släkthistoria. Deraf skulle dock icke följt någon rubbning i släktleden, men möjligen föranledts utredning angående Johan Larssons eventuella släktförbindelser med dem, som förut burit eller samtidigt buro namnet Falkman. Dervid skulle kanhända kunnat utrönas att Malmösläkten Falkman utgör blott en gren af en släkt med detta namn.

K. F. W—r.

Biskop A. O. Rhyzelii anteckningar om sitt lefverne, i urval utgifna af *Josef Helander*. Upsala 1901. LXXXVII + 1 + 217 sid. 8:o.

I ett långt företal meddelar utgifvaren sin uppfattning af antecknarens personliga egenskaper och verksamhet m. m., redogör för sina åtgärder som utgifvare, samt meddelar slutligen förteckning på otryckta och tryckta skrifter af den produktive författaren. Hvad angår urvalet kan man skäligen (se nedan) misstänka att åtskilligt, som bort medtagas, uteslutits. Efter texten finnes »Personalregister», som gör en del af innehållet lätt tillgängligt. Det hade varit önskligt att framför registret införts en kortfattad öfversigt af hvarje kapitels hufvudsakliga innehåll.

Andreas Olai Rhyzelius föddes 1677 och afled 1761. Han lefde således under en tid, då märkliga händelser timade, och dessa har han icke underlåtit att anteckna. Hans anteckningar angå så många ämnen, att en redogörelse för innehållet här icke kan ifrågakomma. Deremot bör ordagrannt anföras utgifvarens å sidan 3 tryckta i slutet af kap. Locus navitatis anbringade not:

»Biskop Rhyzelius har ägnat näst följande kapitel åt en omständlig genealogisk revy öfver hela sin släkt, både å fädernet och mödernet, både cognati och agnati, och ådagalägger, att han särskildt å mödernet är befryndad med ett stort antal frejdade familjer, såsom Wilskmänner, Rhydenier, Odelströmar, Odelstiernor, Benzelier, Benzelstiernor, Wingar, Edsbergar, Ollenbergar, Drakenbergar m. fl. Som detaljerna af dessa sorgfälligt utförda slägtförgreningar emellertid erbjuda föga aktuellt intresse, har utgifvaren tillåtit sig att förbigå hela kapitlet.»

Af denna nots öfverraskande innehåll synes framgå, att utg. är fullkomligt okunnig om att släktforskning i våra dagar med största ifver bedrifves, och att resultaten af dylik forskning allt emellanåt framträdt i tryck under senare tid. Det vore derför önskligt att någon intresserad godtgjorde hvad härvidlag försummats.

Å sidan 99 bör årtalet 1708 rättas till 1718. I noten å sidan 149 kallar utg. det i koppar stuckna porträttet af R. *stålstick*(!). Af inskriften kring det graverade porträttet synes att detta framställer R. vid 73 års ålder, således 1750, men efter hvilket af de oljemålade porträtten, som finnas å Lagerlunda herregård och i Linköpings domkapitel, gravyren är utförd upplyses icke. Att den tillkommit för att

pryda R:ii 1752 tryckta, men enligt förf:s företal först 1753 utgifna Biskopskrönika, är antagligt. Anteckningarnas utg. har i sitt företal s. XX hållit sig till titelbladets årtal.

K. F. W—r.

Hedvig Elisabet Charlottas dagbok, öfversatt och utgifven af Carl Carlson Bonde. I 1775—1782. Stockholm, P. A. Norstedt & Söner. XXIV + 475 s. 8:o.

Egaren af Ericsberg med dess rikhaltiga samlingar och oskattbara arkiv, friherre Carl Carlson Bonde, har med föreliggande arbete påbörjat ett jättearbete, nämligen utgifvandet af ett svenskt memoarverk, som, när det blifver afslutadt, torde komma att få en sådan betydelse och omfattning, att det i detta hänseende står oöfverträffadt i vårt land. Det vore att hoppas, att utgifvaren sjelf komme att fortsätta redigeringen och öfversättningen af de kommande delarne, ty derigenom skulle uppnås den enhetsverkan, som är ett hufvudvilkor för ett arbete af detta slag. Med de brefsamlingar och dagböcker, som stå utgifvaren till buds i ofvannämnda arkiv, och den stora beläsenhet han besitter, icke minst på memoarlitteraturens område, är det honom lättare än för de fleste att företaga sig ett arbete af denna natur. Också har han lyckats deri på ett alldeles utmärkt sätt.

Mot öfversättningen kan visserligen en del smärre anmärkningar framställas, men för den, som haft tillfälle att läsa i sjelfva originalet, synes å andra sidan huru snart sagdt virtuosmässigt försvenskningen sluter sig efter originaltexten med dess hackiga och af germanismer späckade franska.

Man har gjort den anmärkningen, att det skulle gifvit publikationen ökadt värde, om den varit utgifven med diplomatisk noggrannhet och på franska språket. Anmälaren kan ej dela denna åsikt, då ju dagbokens höga författarinna icke spelat en sådan roll, att hennes journal tillhör verldshistorien. Annat vore förhållandet t. ex. med en Lovisa Ulrikas dagbok. Att äfven damer ur de allra högsta kretsarna i forna dagar skrefvo dålig franska är alltför kändt för att man skulle behöfva framlägga bevisen derom i en lång följd af volymer. Hedvig Elisabet Charlotta skref visserligen bättre än många sina samtida, men i språkligt hänseende är hennes dagbok ingalunda så framstående, att dess utgifvande på franska vore berättigadt.

Att här redogöra för denna första dels innehåll är ingalunda meningen. Afsigten med dessa rader har endast varit att påpeka det i alla afseenden märkliga arbetet, som bl. a. innehåller synnerligen intressanta meddelanden om brytningen mellan Gustaf III och enkedrottningen samt många till kännedomen om denne konungs personlighet värdefulla uttalanden. Arbetet öfverflödar såväl på obetydliga och tröttande detaljer som på upplysningar af största värde och intresse.

Denna del åtföljes af ett förträffligt personregister samt prydes af en utmärkt vacker afbildning i heliogravyr utförd på Generalstabens

litografiska anstalt, efter Roslins förtjusande porträtt af hertiginnan på Drottningholm. Äfvenså äro i facsimile bifogade intressanta bref af Gustaf III, Hedvig Elisabet Charlotta, Fredrik Adolf och Sofia Albertina.

F. U. W.

Ny Svensk Släktbok, utgifven af Karl A. K:son Leijonhufvud och Gustaf C:son Leijonhufvud. Tredje häftet. P. A. Norstedt & Söner 1902.

Denna publikation, hvaraf nyligen tredje häftet utkommit, kan numera räknas till det bästa vår genealogiska litteratur haft att bjuda under senare år. Den som är aldrig så litet bevandrad i hithörande ting torde genast inse hvilket träget och samvetsgrannt arbete är nedlagdt på framställandet af de 15 »slägter», som intagits i föreliggande häfte. Visserligen förekomma äfven här ojemnheter och ett eller annat tomrum, som med lätthet kunnat fyllas, men å andra sidan måste erkännas att äfven mycket stora fordringar på fullständighet äro tillfredsstälda. Äfven i ett annat hänseende har arbetet utvecklat sig. De enskilda tabellerna hafva nemligen blifvit fylligare och innehålla icke sällan intressanta upplysningar af större biografiskt värde än de torra matrikeldata, hvaraf arbeten af denna art ju måste till större delen upptagas. Äfvenledes äro historikerna i flere fall synnerligen intressanta exempelvis de för slägterna Baer, de Maré, Wieselgren, Ygberg.

Man kan ej annat än lyckönska utgifvarne till det nu utgifna häftet och uttala den förhoppning att de icke måtte tröttna utan gifva slägtforskningens vänner ännu många prof på hvad flit och ihärdighet kunna åstadkomma. De i detta häfte upptagna slägterna äro: Almqvist, Baer, Björkman, Cronstrand, Gibson, Hyberg, Lundman, de Maré, Odelberg, Roselius, Sidenbladh, Wester, Wieselgren, Ygberg och Årman.

Gustaf Lundberg, en studie af Oscar Levertin. Aktiebol. Ljus. Stockholm 1902. 84 s. 4:o.

Med mästarhand har Oscar Levertin åter tecknat en af våra mest framstående konstnärers lefnadslopp och konstnärliga utveckling. Denna gång är det Gustaf Lundberg, den verldsberömde pastellisten, som vi genom Levertins studie liksom ryckt närmare in på lifvet. Förut var det Roslin och Lafrensen och med dem hela den uppspirande svenska konsten under 1600- och 1700-talen. Vi behöfva ej här framhålla arbetets konsthistoriska värde, ej heller rosa Levertins underhållande och öfvertygande framställningskonst, det är egenskaper som man af gammalt är van att finna i hans verk; vi vilja endast påpeka den mång-

fald af nya och intressanta drag ur den store konstnärens lefnad det lyckats författaren att framleta ur arkivens gömmor, ur samtida memoarer och brefvexlingar. Den som önskar personhistorisk läsning kan ej få en mera lärorik och på samma gång lättläst lektyr.

Bokens utstyrsel är förstklassig och gör förlaget all heder. I synnerhet må framhållas de förträffliga autotypierna efter några af Lundbergs bästa i Sverige och Finland befintliga pasteller. Då dessa ej äro i boken förtecknade, tillåta vi oss att till samlares tjenst härmed lemna en förteckning öfver de personer, hvilkas porträtt intagits i arbetet.

Drottning *Lovisa Ulrika* (tillh. grefvinnan Ehrensvärd å Tosterup), hertig *Carl af Södermanland* (å Drottningholms slott), kanslirådet *C. R. Berch* (i Konstakademien), *Gustaf Lundberg* (sjelfporträtt i Konstakademien), *G. F. Gyllenborg* (tillh. hr P. Sinebrychoff, Helsingfors), fru *Eva De Geer* f. Ekfelt (tillh. frih. G. De Geer), friherre *J. J. De Geer* (tillh. densamme), grefve *Axel F. von Fersen* (i Gripsholmssamlingen), öfverint. *L. De Geer* (tillh. frih. G. De Geer), *Sofia Albertina* (Drottningholms slott), friherrinnan *E. De Geer* f. Oxenstierna (tillh. frih. G. De Geer), grefvinnan *F. E. Stenbock*, f. Horn (tillh. grefve A. Horn), fröken *Juliana Henck*, senare fru Schröder (i Konstakademien). Härtill kommer en afbildning af ett af L. Pasch d. y. måladt porträtt af Lundberg, hvilket finnes insatt före texten.

Dessa bilder äro alla såväl ur konstnärlig som personhistorisk synpunkt af högt värde och förläna arbetet ett ökadt intresse, men af icke mindre värde hade det varit, ifall några afbildningar af de i utlandet befintliga, tidigare Lundbergsporträtten kunnat bifogas, ty ehuru synnerligen tilltalande afbildningen af den Schmidtska gravyren, å sid. 6, än må vara, är den dock ej en direkt reproduktion af Lundbergs original.

F. U. W.

Kongl. Skogs- och Jägeristaten 1539—1900. Biografiska studier af Hugo Samzelius. Andra delen. XXXIV + 238 s. 8:o. Distrib. C. E. Fritzes Hofbokhandel. Pris för subskr. 10 kr.; för köpare 15 kr. Tr. hos Isac Marcus 1902.

Författaren till detta på biografiska detaljuppgifter synnerligen rika matrikelarbete, jägmästaren Hugo Samzelius, har sedan länge dokumenterat sig såsom en samvetsgrann och nitisk forskare, icke minst på det biografiska området, der han visat sig besitta de egenskaper, som särskildt göra honom egnad för sådant skriftställeri, nemligen uthållighet och stor personkännedom. Huru ofta har han icke derpå gifvit prof i den af honom redigerade tidskriften »Jägaren», der en mångfald af märket H. Szs signerade biografier tillhöra de värdefullaste bidragen.

Den under detta år utkomna andra delen af de biografiska studierna öfver Skogs- och Jägeristaterna är egentligen att anse såsom ett tilläggsband till första delen, hvadan det hela kanske ter sig litet

mer ojemt. Detta inverkar dock ej det ringaste på värdet af uppgifterna, som synas vara både rikhaltiga och, i de fall de kontrollerats, exakta. Många intressanta drag från äldre tider meddelas, och icke så få rättelser och tillägg till såväl Anreps som Wrangels & Bergströms Sv. Ad. Ättartaflor kunna hemtas i förevarande arbete, som till alla samlare af personhistorisk litteratur på det varmaste rekommenderas. Den i början af arbetet meddelade underhaltiga bilden af S. O. Mörner, som möjligen kan försvara sin plats i ett arbete af den art som »Mörnerska konterfej», hade ej bort medtagas här. Ett utmärkt register till båda delarna fullständigar arbetet.

F. U. W.

Meddelelser om Familien Ammitzböll og Descendenter. Ystad. A. M. Jönssons Accidenstryckeri. 1902. 83 s. 4:o.

Denna slägtbok öfver den danska slägten Ammitzböll är med ledning af äldre slägtmedlemmars anteckningar och på grund af personliga forskningar utgifven af bataljonsläkaren I. Ammitzböll. Här äro sammanförda uppgifter om större delen af en Henrik Nielsens (Ammitzböll) afkomlingar såväl på manssidan som på qvinnolinien. Många olika slägter från Sverige, Danmark och Norge äro intagna i arbetet. Bland mera framstående personer finna vi nuvarande danske ministern hos de Förenade rikena grefve F. W. Sponneck och hans grefvinna, född Brockenhuus-Schack, hvilken senare härstammar från Henrik Nielsen. Få äro de svenska namn, som förekomma, och torde de flesta tillhöra i slägten Ammitzböll ingifta personer. Anmärkas bör, att registret skulle varit betydligt mera användbart, ifall äfven personernas initialer upptagits. Öfversigtsstamtafla saknas dessvärre. Det lilla häftet, som säkerligen kostat utgifvaren mycken möda, gör, med undantag af sagda brist, ett i allo angenämt intryck. Endast 100 exemplar äro tryckta, men ännu kunna intresserade hos utgifvaren, adr. Ystad, förvärfva sig arbetet för 2 kr. 50 öre.

F. U. W.

Stamtafla öfver Marcusska familjen 1749—1900 upprättad af Ludvig Marcus.

Ett blad ungefär 80 cm högt och 70 cm bredt. Stamtaflan, litografi i färger, är uppställd i ringar omkring ett gemensamt centrum, i hvilket inom två förenade cirklar meddelas, att stamföräldrarna varit Jakob Marcus, född 1749, död 1819, gift 1781 med Fredrika Isaksdotter, född 1760, död d. 10 sept. 1826. Deras porträtt intaga särskild plats i bladets öfversta hörn (det högra från åskådaren). Endast namn samt (med siffror) födelse-, vigsel- och dödstid meddelas. Uppgifterna för hvarje individ omslutas af en cirkel, och af cirklarna för hvarje led bildas en ring, den innersta upptagande stamföräldrarnes 13 barn, den dernäst dessas afkomlingar, o. s. v.

Då denna stamtafla icke är tillgänglig för köpare torde till intresserades tjenst böra meddelas namnen på familjer hvilka i följd af giften förbundits med familjen Marcus:

Andersson, Assur, Barach, Bergstrand, Blackwood, Bolin, Bonnier, Calissendorf, Ehrengranat, Eklund, Eliasson, Grafström, Heyman, Jakobsson, Jansson, Johansson, Jonsson, Josephson. Kahn, Kempff, Larsson, Levi, Levin, Lindell, Meyer, Nachman, Nathansson, Olsson, Phil(?), Philip, Philipson, Rahde, von Reis, Rubenson, Rügheimer, Salomon, Samson, Santesson, Schlesinger, Schultz, Schönthal, Silvander, Smitt, Spitzer, Stein, Strindberg, Strömblad, Sundqvist, Svalander, Thiel, Törnberg, Utberg, Wahlberg, Valentin, Wendt och Westberg.

K. F. W—r.

Smärre personhistoriska meddelanden.

Axel Åke Belfrage Född den 3 augusti 1796.

Föräldrarne voro: Generalmajoren och Riddaren af Kongl. Svärdsorden Johan Leonard Belfrage, f. 1754 4/11, † 1820 26/11 på Malma vid Lidköping, och hans maka Friherrinnan Hedvig Charlotta von Köhler, f. 1775 25/3, † 1829 29/5 på Malma, dotter af vice Presidenten i Göta Hofrätt Friherre Axel Johan von Köhler och hans andra Fru Brita Carleson.

1802 Arv. Aug. Afzelius säger i sina »Minnen», sidan 35: »En dag blef jag kallad till Lektor Carl Johan Knös, då han sade till mig, att han hade fått bref från en Öfverste och vice Landshöfding i Göteborg, Johan Leonard Belfrage, som önskade en Informator för en sjuårig son (Axel Åke), och att han trodde, att jag kunde bereda mitt framtida väl genom att antaga denna kondition. Med tacksamhet antog jag detta förslag, i synnerhet som ett löfte att med tiden få min discipel med mig till akademien därmed var förenadt.» — »Till det vackra Malma, där Öfversten för Bohusläns regemente, sedan Generalmajoren Belfrage, bodde, anlände jag några dagar före midsommar 1802 på en skjutskärra. I den vackra alléen af albuskar steg jag af för att icke visa mitt passliga åkdon och gick fram mot stora byggningen. Det var vid kl. 11 f. m., och Friherrinnan Belfrage satt med sitt arbete i den rymliga förstugan, som tjenade till hvardagsrum sommartiden. En tam orrtupp gick såsom skilltvakt omkring trappan, spritade ut med sina stjärtfjädrar, hväste och högg mig i benen, när jag gick uppför trappan. Öfversten kom i detsamma ifrån en flygelbyggning på gården. Det var en storväxt, ståtlig man med ett utseende, som väckte förtroende. Han hälsade mig mycket vänligt, presenterade mig för sin Friherrinna och sade slutligen till sin lille son, en ljus-

lockig vacker gosse, som i skjortärmarne låg på knä vid en liten pall, där han lekte med sina tennsoldater: 'Se här, käre Axel, är din lärare, som jag hoppas snart skall blifva din gode vän.' Jag blef genast hemmastadd och började följande dagen mitt arbete med att lära min discipel stafva i Abc-boken.»

1807 16/6 af Filosofiska faculteten i Upsala »examinerad och approberad». Kadett vid Kongl. Krigsakademien Karlberg (under n:o 65).

1814 7/5 aflagt Officersexamen vid dito dito.

» 17/5 utnämndes till Fänrik vid Kongl. Svea Lifgarde.

A. Å. Belfrage.

1814 bevistat kampanjen i Norrige, och derunder belägringen vid Fredrikshall, och tjenstgjorde då vid artilleriet.

1815 17/10 Stabs-fänrik vid Kongl. Svea Lifgarde.

1817 3/6 Andre Adjutant vid Kongl. Svea Lifgarde.

1819 27/3 utnämnd till Löjtnant vid dito.

1823 bevistat riksdagen såsom ledamot af Ridderskapet och Adeln.

1825 11/1 utnämnd till Kapten vid Kongl. Svea Lifgarde.

1826 6/12 » » Stabs-kapten vid dito.

1827 20/6 » » Kompanichef vid dito.

1828 bevistat riksdagen såsom ledamot af Ridderskapet och Adeln.

1830 $^{19}/_{1}$ vid arfsskifte efter sin moder erhöll Kammarherre Belfrage Hedåker med underlydande egendomar i Hyringa socken och Viste härad af Skaraborgs län.
1830 $^{18}/_{12}$ utnämnd till »Kongl. Maj:ts Kammarherre».
» $^{18}/_{12}$ gift med Stiftsfröken Friherrinnan Margareta Sophia Leijonhufvud, f. 1810 $^{22}/_{11}$, † 1867 $^{3}/_{4}$, dotter af Öfversten Friherre Axel Gabriel Leijonhufvud och hans andra Fru Maria Fredrika von Spongen.
1833 sålde Kammarherre Belfrage sin då egande sätesgård Malma med underliggande hemman, i Malma socken och Viste härad af Skaraborgs län, till Kammarherren E. M. Kuylenstjerna. Kammarherre Belfrage ägde äfven säteriet Hedåker, i Hyringa socken och Annestorp i Längiums socken af nämnda härad och län.
1834 bevistat riksdagen såsom ledamot af Ridderskapet och Adeln.
1839 $^{26}/_{1}$ Riddare af Kongl. Svärdsorden.
1840 $^{24}/_{2}$ Major i arméen.
» bevistat riksdagen såsom ledamot af Ridderskapet och Adeln.
1842 $^{13}/_{5}$ Ledamot af Kongl. Landtbruksakademien.
» $^{1}/_{8}$ Ledamot af Skaraborgs läns Hushållningssällskap.
1844 $^{19}/_{12}$ afsked från krigstjensten med »betygande af Kongl. Maj:ts Nådiga välbehag öfver dess gjorda trogna tjenster och ådagalagda berömliga förhållande».
1855 $^{2}/_{11}$ erhöll Carl XIV Johans-medaljen.
1885 $^{30}/_{4}$ kl. 11 e. m. afled Kammarherre Belfrage i Mariestad, i en ålder af 88 år, 8 månader och 27 dagar. Är begrafven å Mariestads kyrkogård, der grafsten anvisar hans graf.

Genealogiska tabeller. Den i Personhist. Tidskr. Årg. I sid. 207 omnämnde »större volym genealogiska tabeller, uppsatta af Adolf Axel Wellingk» har sedan närmare femtio år tillbaka tillhört först *C. F. Ridderstads manuskriptsamling* samt derefter och numera *Ridderstadska arkivet och biblioteket* å Bjerga, dit den kommit från Ekenäs.

Anton Ridderstad.

Doktor Josef Rosengren i Wexiö äger en bok med följande titel: »***Johan Arndts, Den i Gud salige og höy-oplyfte Læreres, Paradises Urte-Gaard, Fuld af Christelige Tyder, Som de ved Gudelige Bönner i Sielen ere att plante***». Det fierde Oplag. Kjøbenhavn, Udi det Kongel. Wäysen-Huses Bogtrykkeri, Trykt af Gottmann Friderich Kisel. Aar 1761.

På innersidan af permen står följande anteckning »1803 D: 15 April som War En fre(dag) blef Wår Lilla sonn föd till (werl)den Kl: half till 11 om Eftermiddagen ock Kom till Dop ock Christendom D: 17 Dennes ock blef Kallad Pehr Fredrick fadrarna Woro högvelborne fru brunkrona ock fru Öberg mademojselle anna Maria asklin ock

Sophja magdalena Mangnuson Kongl: hof Predikanten ock Kjyrkoherden Lunström Lectorn Herr Forsell ock Lecktorn Herr Moberg Samt Doctorn Her Gadeljus gud Låte honom honom upwexa till guds Era ock sin siels Efviga Welferd ock salighet.

Carlberg D: 17 april 1803

Petter Bellman.»

På första bladet står:

Peter anderson
Bällman
tilhörer denna Bog.

(Frid. Branting?)

Boken har tillhört D:r Rosengrens morfader, den numera aflidne, på sin tid så namnkunnige folktalaren prosten Per Nyman. Det står ock antecknadt på första bladet: Nyman Stockholm 1847.

H. Hyltén—Cavallius.

Frågor.

1. Känner någon personalia för en O. Silfverlod, troligen militär samt lefvande omkring 1800? *R. C.*

2. Hvar finnas porträtt af amiralen Cornelius Anckarstjerna och hans söner? *G. W.*

3. Hvilken ätt tillhörde Märta Pedersdotter, som var gift med Sune Haraldsson (se Anrep, Sv. ad:s ättartaflor. Silfversparre Tab. 2)?

   Äro Sune Johanssons och Harald Sunessons hustrur kända till dop- och släktnamn (se samma ätt Tab. 1)?

   W. S.

4. Såsom tillägg till D:r K. H. Karlssons intressanta meddelande »*Slägtanteckningar af Jakob Turesson*» (Personhist. Tidskr. IV. 1.) har signaturen —*n* i häft. 2 af samma årgång bl. a. meddelat, att det är från Erik Jakobsson som den *ännu lefvande* grenen af Jakob Turessons slägt härstammar.

   Närmare uppgifter om denna gren af ätten emotses med begärlighet af alla dem, som lefvat i den öfvertygelsen att ätten Rosengren för längesedan vissnat och dött.

   M. Löv.

Minnen af Gustaf IV Adolf.

Af konung Gustaf IV Adolf finnas ännu minnen bevarade å några af de orter, där han såsom landsflyktig vistades.

I blomsterstaden Haarlem bodde han en tid i hotell »De gouden leeuw», beläget vid Zijlstraat nära stora torget, än i dag lätt att igenkänna på det förgyllda lejon, som ståtar öfver husets port — icke att förväxla med det moderna hotell med samma namn, som ligger vid en annan gata. Han umgicks där med några af det dåtida Hollands mera framstående män, såsom skalden Bilderdijk och H. Gerlings, hvilken sistnämnde i sina anteckningar nedskrifvit ett och annat om konungen. Såsom något märkligt antecknar han, att »öfverste Gustafsson», tvärtemot hvad man kunnat vänta, icke sökte dölja sin forna värdighet, utan ofta och gärna talade om »när jag ännu var kung». I sin dräkt och i sitt

uppträdande lade han också an på en originalitet, som gjorde honom känd i staden. Han klädde sig i strid med modet, poserade i en lång rock, i hög hatt och hög krage med urmodig halsduk, »så att han alltid tittade upp i himlen som vid en gammaldags paradmarsch». Följden blef också, att han samlade kring sig all stadens växande ungdom, öfver hvars närgångenhet han retades i så hög grad, att han begärde holländska regeringens ingripande mot Haarlems okynniga pojkar.

Hans vistande i S:t Gallen är hos oss litet mera kändt, då det var där konungen slutade sina dagar. År 1822 kom han första gången dit, men reste åter och blef bofast i S:t Gallen först år 1834. Han hyrde ett enkelt rum i »Gasthof zum weissen Rössli», lefde i tillbakadragenhet sysselsatt med sina memoarer, och umgicks egentligen endast med värdshusvärdens familj och en gammal privatlärare, hvilken tjänstgjorde såsom hans föreläsare och sekreterare.

I S:t Gallen lefver ännu en person, som erinrar sig öfverste Gustafsson. Det är en madame A. Bott, född Naef, dotter[1] till ägaren af det värdshus, där konungen vistades de sista åren af sin lefnad. Genom envoyén friherre Joakim Beck-Friis och andre sekreteraren Harold Bildt har Personhistorisk tidskrifts redaktion blifvit satt i tillfälle att offentliggöra några bref från denna fru Bott, innehållande skildringar af konungens lif i S:t Gallen och tillika två bref från konungen, ställda till dåvarande demoiselle Naef. I samma persons ägo finnes äfven ett porträtt från konungens sista år, hvilket jämte ägarinnans porträtt här reproduceras. Af madame Botts bref är det ena ställdt till friherre Beck-Friis, de två senare skildringarna inflyta i bref till schweiziske attachén, doktor Hans

[1] Med anledning af ofvanstående meddelande kan erinras därom, att den bekanta skriftställaren Nils Arfwidsson i sin reseskildring »Nord och Söder», senare delen, Stockh. 1843. s. 105—121, har egnat ett kapitel med öfverskrift »En bekantskap i S:t Gallen» åt skildringen af sitt sammanträffande år 1836 med f. d. konung Gustaf Adolf i värdshuset »Weisse Rössli» i S:t Gallen. Där omtalas bl. a. »värdens båda döttrar, ett par temligen hyggliga flickor» såsom skämtsamt och ogeneradt sällskapade med den gamle »öfversten», som t. o. m. en afton narrades att valsa med den ena af flickorna, medan den andra systern spelade. Arfwidsson lyckades blifva rätt bekant med f. d. konungen, som icke röjde sin anonymitet.

Fehr, hvilken bemedlat de upplysningar, som herrar Beck-Friis och Bildt inhämtat.

Brefven återgifvas på originalspråken.

1. Madame Bott-Naef till M. Hans Fehr, år 1900.

Im Jahre 1822, im Monat Februar, kam der unglückliche König von Schweden nach S:t Gallen und hielt sich in meinem väterlichen Hause, bei Herrn Naef (zum weissen Rössli, wo jetzt die Börse steht) unter dem selbstgewählten Namen Oberst Gustavsohn, nebst Bedienung 6 Wochen auf.

Damals war der hohe Herr noch umgangsbedürftig und mitteilsam; bei der Abreise bemerkte er noch, es habe ihm hier sehr gut gefallen und so werde er wohl wieder kommen. 1834 kehrte Herr Oberst dann auch wieder, aber ganz allein, ohne alle Bedienung und verblieb bei uns bis zu seinem Tode, der im Jahre 1837 erfolgte; der arme, unglückliche Mann, der sich von seiner Gemahlin, die er sehr geliebt, auf ihr Verlangen trennte, wollte denn auch von seinen Kindern nichts mehr wissen. Er fühlte sich sehr unglücklich, klagte aber nie. Wenn der Schmerz über sein unglückliches Loos ihn übermannte und er demselben irgendwie Erleichterung zu verschaffen vermeinte, trat er in sternenhellen Nächten auf eine kleine Holzgallerie vor seinem Zimmer und stiess jammervolle Töne in schwedischer Sprache gegen den Himmel aus; für Uneingeweihte erschreckend. Er erklärte sich jedoch stets darüber und dann war Jedermann vom tiefsten Mitleid ergriffen.

Herr Oberst beschäftigte sich stets fort mit Lektüre, schrieb auch wohl selbst (jedoch ziemlich confuse Dinge), brach jedoch allen und jeden Umgang ab. Nur ein Lehrer, ein Herr Bexel(?), der mir im Hause französischen Unterricht gab, durfte hie und da auf sein Verlangen bei ihm vorsprechen, und seine geistigen Arbeiten corrigiren, übersetzen und dem Druck übergeben. Wenn Sie es wünschen, geehrter Herr, kann ich Ihnen gelegentlich so ein kleines Heftchen überschicken, wenn es Sie interessiren sollte.

Seine Kinder, die Grossherzogin von Baden, die Grossherzogin von Oldenburg und noch eine andere, stets kranke Tochter, sowie der Prinz Wasa in Wien unterliessen nie, von Zeit zu Zeit Nachfrage über das Leben und Ergehen des Vaters durch Herrn Banquier von Scherrer zu verlangen, welch' letzterer auch stets versuchte bei Herrn Oberst vorgelassen zo werden, aber vergebens. Ja, es wurden nicht einmal mehr Briefe von seinen Kindern angenommen. Er hatte mit allem abgeschlossen! Still und einsam ging der arme Mann seinen Weg, der beim Eintritt ins Leben in goldener Wiege lag und auf dem Totenbett so einsam und verlassen. Das sind Contraste!

Herr Oberst lebte noch 3 3/4 Jahre zufrieden in seiner Ruhe bei uns. Bei Tage ging er nie aus. Er war eine auffallende Erscheinung und liebte nicht beobachtet und angestaunt zu werden. Nur hie und da bei Nacht wagte er noch einen kleinen Spaziergang; meine Eltern sorgten dafür, dass er durch nichts belästigt und beunruhigt wurde,

und wussten ihn vortrefflich zu leiten. Dies war keine kleine Aufgabe. Aber es wurde von Herrn Oberst selbst dankbar anerkannt, was er mir auch, als ich in Pension in der französischen Schweiz war, dahin schrieb. Diese Briefe stehen, wenn Sie wieder einmal nach S:t Gallen kommen, zu Ihrer Einsicht gerne bereit.

Herr Oberst var bei uns nie krank. Ein Herzschlag hat seinem Leben ein rasches, schmerzloses Ende bereitet; er wurde in unserm Hause einbalsamirt. Die bevollmächtigten der Höfe kamen zur Stelle und Prinz Wasa schickte einen Leichenwagen von Wien, um den Vater in die Familiengruft nach dorten überzuführen.

Ich hatte in jener Zeit nicht den vollen Begriff von all diesen Vorgängen; aber später musste ich mir sagen, das war doch höchst interessant! Sein Bildnis, das er noch bei Lebzeiten zum Andenken für meine Eltern malen liess, ist in meinen Besitz übergegangen, und ich halte dasselbe hoch.

Es tut mir leid, dass ich Ihrem Wunsche nach irgend welchen Aufzeichnungen von H. Oberst sel. nicht besser nachkommen kann. Es existirt hier absolut nichts mehr davon, da die Bevollmächtigten der Höfe alles, was noch vom Verstorbenen vorhanden war, mitnahmen.

2. Madame Bott-Naef till M. Hans Fehr d. 28 april 1901.

Nach dem Tode des Monarchen wurde derselbe noch in unserm Hause einbalsamirt, was volle 3 Wochen in Anspruch nahm. Nach Beendigung wurde die Leiche, weil der Wagen zur Überführung nach Wien noch immer nicht angelangt war, in die Sakristei von S:t Mangen Kirche in S:t Gallen gebracht. Es wurde kund gegeben, dass die Überführung im Laufe des Nachmittages stattfinden werde, was sich dann sehr verzögerte, denn es war unerhört was den ganzen Tag, bis tief in die Nacht, Scharen von Neugierigen nicht nur aus der Stadt, sondern aus dem ganzen Kanton herbeiströmten, um den König noch zu sehen. Morgens 2 Uhr musste denn doch Schluss gemacht werden. Die hohe Regierung, Behörden und eine nicht enden wollende Menschenmenge gab der Leiche das Geleite. Aber was unvergesslich schön und grossartig war: als die Leiche das Haus verliess strahlte ein wunderbar schön leuchtender Meteor in eigendster Pracht am Himmel, und es war dies ein ergreifender, wunderbar schöner Anblick. Wie war das ein erhebendes Geleite! —

— — — — — — — — — — — — — — —

Von meinen Eltern aufgefordert H. Oberst auf Neujahr eine Gratulation zum neuen Jahre zu überschicken tat ich dies sofort, beging aber dabei den grossen Fehler, keine Adresse auf den Brief zu setzen; ich schickte denselben meinen Eltern mit dem sorglosen Gedanken sie werden das Fehlende noch selbst besorgen. Das ist dann nicht geschehen, was H. Oberst, wie Sie dies aus seiner Antwort an mich ersehen, sehr kränkte und er die Antwort darauf mit »L'Anonyme» unterzeichnete; schliesslich aber wurde mein kindliches Versehen wieder gut gemacht und Herr Oberst war wieder zufrieden.

3. »Öfverste Gustafsson» till d. v. Mlle Naef, januari 1836.

A la Demoiselle R. A. Naef
à Grandson chez M:lle Cornu.

Mademoiselle,

Le premier de ce mois, jour de l'an, Vos chers parents m'ont remis une lettre signée par Vous, mais sans adresse, laquelle je devais cependant considerer comme m'éttant due par rapport à l'interêt que je suis sensé de Vous inspirer et dans laquelle Vous voulez bien m'exprimer les vœux que Vous m'adressez au renouvellement de l'année. J'avous qu'il m'eut été flateur de recevoir cette lettre à mon adresse c'eut été une veritable marque de Votre souvenir auquel j'attacherais toujours du prix. Vous dites que le séjour de Grandson Vous plait beaucoup parce que Vous y jouez la comédie; sous ce rapport il ne me plairait pas, surtout d'y voir représenter la Reine de Suède, ne sachant pas encore laquelle et de Vous savoir travestie en Prince pourquoi pas en Princesse? Si comme Vous me le dite Vous croyez que je prends beaucoup d'interet à Vous, sachez que cet interet se fonde sur celui que m'inspire Vos chers parents par leur conduite envers moi, dont les soins obligeants et hospitaliers ont tant contribués à adoucir l'amertume des persécutions auxquelles je suis en but. Connaissant Votre attachement filiale et étant persuadé de Votre sincerité a remplir les devoirs que Vous devez aux auteurs de Vos jours, je prendrai toujours une part sincère à tout ce qui pourra contribuer à Votre bonheur.

Agréez, Mademoiselle, l'expression des vœux de mon cœur et de mon dévouement.

L'Anonyme.

S:t Gall.
Janvier 1836.

4. Öfverste Gustafsson till demoiselle Naef den 21 mars 1836.

Mademoiselle

Il me tarda à Vous exprimer ma reconnoissance pour la lettre aimable que Vous venez de m'adresser derechèf, et sous mon adresse, datée du 21 Février. Cela me persuade que Vous Vous rapellez de moi aprésent, sans aucun scrupule. Vous croyez avoir manquée aux convenances en omettant de m'adresser Votre première lettre, et Vous me priez de Vous le pardonner à l'égard de votre âge; mais ce n'est pas à Vous Madem^lle^ que j'en attribue la fantaisie, ce n'est qu'a Votre Gouvernante, qui à son âge Vous a fait jouer cette petite comédie avec moi .... Je regrète que Vous ne daignez me donner quelques

Mademoiselle.

Il me tarde à Vous exprimer ma reconnoissance
pour la lettre aimable, que Vous venez de m'adresser de
rechief, et sous mon adresse, datée du 21. Février. Cela
me persuade que Vous Vous rapellez de moi àprésent,
sans aucun Scrupule. Vous croyez avoir manqué
aux convenances en omettant de m'adresser Votre
première lettre, et Vous me priez de Vous le pardonner
à l'égard de Votre âge; mais ce n'est pas à Vous Mademlle
que j'en attribue la fantaisie, ce n'est qu'à Votre
Gouvernante, qui à son âge Vous a fait jouer cette
petite Comédie avec moi.... Je regrète que Vous
ne daignez me donner quelques détailles sur la
pièce intitulée la Reine de Suède, ou Vous repré=
sentée le Prince Charles; je voudrais savoir ce qui
en est le sujet, pour pouvoir en apprécier l'inocence.

Fascimile af

détailles sur la pièce intitulée la Reine de Suède, ou Vous représentée le Prince Charles; je voudrais savoir ce qui en est le sujet, pour pouvoir en apprécier l'inocence. On dit que l'art est difficile, mais que la critique est aisée; excusez donc si je critique l'adresse de Votre derniere lettre. Vous y joignez le Cheval blanc à mon nom, comme s'il était mon cheval de bataille; toute comparaison à part, j'ose Vous rapeller que ma premiere lettre d'ici, je Vous l'adressais à Grandson chez Mamselle Cornu; cela signifie que Vous séjournez à Grandson chez la ditte

On dit que l'art est difficile, mais que la critique est aisée; excusez donc si je critique l'adresse de Votre dernière lettre. Vous y joignez le Cheval-blanc à mon nom, comme s'il était mon cheval de bataille; toute comparaison à part, j'ose Vous rappeller que ma première lettre d'ici, je Vous l'adressais à Grandson chez Mamselle Cornu; cela signifie que Vous séjournez à Grandson chez la ditte personne, comme moi je séjourne à St Gall au Cheval-blanc chez Vos chers parents. Pardonnez à la franchise avec la quelle je m'explique, veuillez ne l'attribuer qu'à ce que me dicte la reconnoissance que je Vous dois pour l'interêt que Vous voulez bien me témoigner. —

G A Gustafsson

St Gall
le 21. Mars 1836.

bref n:r 4.

personne, comme moi je séjourne à S:t Gall au Cheval-blanc chez vos chers parents. Pardonnez a la franchise avec la quelle je m'explique, veuillez ne l'attribuer qu'a ce que me dicte la reconnoissance que je Vous dois pour l'interèt que Vous voulez bien me témoigner.

G. A. Gustafsson.

S:t Gall.
le 21. Mars 1836.

Några svenska »talande vapen» på 1200- och 1300-talen.

Af L. Fr. Läffler.

Med »armes parlantes» eller »redende Wappen», på svenska »talande vapen» menas inom heraldiken sådana vapen, hvilkas vapenbild motsvarar familjenamnet, hvarvid emellertid meningarna bland heraldiker äro delade om därtill endast skola räknas sådana fall, då vapnet är bildadt efter namnet, eller äfven sådana fall, då namnet är bildadt efter vapenbilden. På sistnämnda sätt uppfattas termen »talande vapen» i Svensk Heraldik af B. Schlegel och C. A. Klingspor, Upsala 1874, s. 4, där det heter: »andra vapen hafva sitt innehåll efter namnet eller tvärtom . . . sådana vapen kallas *talande* . . .». I denna senare dubbla bemärkelse uppfattas uttrycket i efterföljande uppsats.

Här må dock nämnas, att den franske heraldikern markis de Magny i sitt stora, ståtliga arbete »Nouveau traité historique et archéologique de la vraie et parfaite Science des Armoiries», Paris 1856, uppfattar uttrycket endast i den första af de båda här anförda meningarna samt polemiserar mot den åsikt, som uttalats »du savant M. Eusèbe Salverte, qui pense que les noms sont plutôt nés des armoiries que celles-ci des noms» (i arbetet Essais sur les noms d'hommes, de peuples et de lieux, tome 1, p. 240), med anförande af det argumentet, att namnen äro äldre än sköldemärkena (a. a. s. 166). Detta argument lär dock ej, hvad familjenamnen beträffar, vara bindande för våra förhållanden, då hos oss dessa namn i regeln äro jämförelsevis sena.

I Sverige har, som kändt är, ett stort antal nu lefvande adliga ätter af inhemskt ursprung talande vapen och motsvarande familjenamn. Af sådana ätter, hvilka härstamma från medeltiden, hafva de ojämförligt flesta fått sina familjenamn först på 1500- och 1600-talen. Dylika äro *Banér*,[1] *Bielke*, *Giös*, *Horn till Åminne*, *Leijonhufvud*, *Lillie*, *Lilliehöök*, *Oxenstierna*, *Rosenstråle*, *Rålamb*, *Silfversparre*,

[1] Att Banérska vapenbilden, en »spets», bör uppfattas som ett tresidigt banér har H. Hildebrand påpekat i Sveriges Medeltid II: 568.

Sparre,[1] *Ste[e]nbock*, *Stålhandske*, *Svinhufvud*, *Uggla*, *Ulfsax* (eller *Ullsax*). — En mängd under nyare tiden adlade ätter hafva äfven dylika namn, ett förhållande så välbekant, att exempel därpå ej behöfva anföras.

Emellertid kunna äfven ett antal fall af »armes parlantes» med motsvarande tillnamn redan på 1200- och 1300-talen uppvisas i Sverige, ett förhållande som hittills torde vara mindre uppmärksammadt, ehuruväl enstaka fall här och där finnas påpekade. Jag har i ett föredrag med titeln »Den gottländska Taxteinarsägnen (En svensk mytbildning i nyare tid)», hvilket f. n. är under tryckning i »De Svenska Landsmålen», haft anledning att påpeka ett antal dylika fall. Dessa äro följande: *And*, *Mus*, *Ängel*, *Läma*, *Baat*, [*Blapanna?*] *Gädda*, *Duwa*, *Siik*, *Simpa*, *Strale*, *Stut*, *Trolle* samt *Oxe*, hvilka nu till allra största delen äro utdöda.

Då det med hänsyn till nämnda tidskrifts läsekrets föreföll mindre lämpligt att ingå i detaljer rörande detta ämne och att taga för mycket utrymme i anspråk därför, önskade jag få för Personhistorisk Tidskrifts läsare, för hvilka ämnet ej torde sakna intresse, närmare belysa de anförda fallen, i förhoppning att en på detta fält mera förfaren man än jag måtte af detta försök föranledas att återupptaga undersökningen, som säkerligen kan göras vida mer omfattande. Må alltså den benägne läsaren erinra sig, att det är en filolog, ej en historiker eller heraldiker eller genealog ex professo, som i det följande har ordet, och på den grund öfverse med framställningens brister.

Rörande de anförda fallen synes följande förtjäna påpekas. Jag förutskickar den anmärkningen, att jag i denna undersökning äfven medtager några, mest andliga sigill, däri ingen sköld finnes och rörande hvilka sålunda ordet »vapen», »vapenbild» äro mindre egentliga.

And . . . [AND] REE AN[D] läses på herr *Israel Andersson Ands* sigill till pärmebref af 1285 (Sv. Dipl. I: s. 672) med tre gående änder på en snedbjälke som vapenbild (se B. E. Hildebrand,

[1] *Sparre* förekommer visserligen såsom tillnamn redan på 1300-talet, men efter all sannolikhet har innehafvaren däraf, en *Johan* (*Jon*, *Jouan*) *Sparre* i Östergötland (Bankekinds härad), som nämnes som fastevittne i tre pärmebref af 1361, 1378, 1385 (K. Svenska Riks-Archivets Pergamentsbref I: 159, 585; II: 84), ingenting att göra med den Sparre-ätt, som veterligen tog sitt tillnamn först på 1500-talet. Hans tillnamn är väl att jämföra med sådana, troligen mera tillfälliga »öknamn» som *Balker*, *Stok*(*ker*), *Stolpe* o. d., som förekomma i pärmebref från samma tid; i de tre anförda brefven förekomma andra tillnamn som *Rödhe*, *Biæke* (skriffel för *Biælke* eller *Biækre?*), *Grytafot*, *Skytta*, *Karre* (väl att jämföra med å ena sidan *Kärre*, m., kärra, hvarom se Söderwalls ordbok, å andra sidan med det tyska tillnamnet *Charra* i en medeltids gotländsk inskrift, hvarom se G. Lindström, Anteckningar om Gotlands Medeltid, II: 155).

ONE:M:CC:LXIII ✠ ECCE SUB EST

Sv. Sig. 3: n. 54); i brefvet kallas han endast »Dominus Israel». — S. ANDREE FIL. ANDREE DCI (= DICTI) AND på domprosten *Andreas Andreasson Ands* andliga sigill utan släktvapen till pärmebref af 1280 (Sv. Dipl. II: 655), i hvilket han endast kallas *Andreas;* jfr samme mans andra sigill utan omskrift med bilden af en simmande *and* (se B. E. Hildebrand, Sv. Sig. 2: 93, 95).

Mus: En konung Erik Erikssons stallare hette *Brynulf Mus*, såsom man kan sluta af hans sigill med omskriften [SIGILL] VM BR[Y]NVLFI MVRIS (Hildebrand, Sv. Sig. 3: 3) samt med en bild af en mus på ett bord (utan sköld); sigillet hör till ett diplom af 1222 —1230, däri han dock blott kallar sig *brynnulfus stabularius* (Sv. Dipl. I: 229). — Huruvida väpnaren *Jösse Mus*, som nämnes i ett bref från Söderköping af 1376 (SRAP. I: 371) hörde till samma släkt är okändt. En dansk medeltida ätt *Mus*, som äfven förekommer i SRAP, förde ett helt annat vapen.

Ängel: Riddaren *Johan Ängel* lefde i början af 1200-talet. Hans namn förekommer (i genitiv) i tre hans söners sigill till diplom af 1257 (Sv. Dipl. I: 385) som IOHANNIS ANGELI (Hildebrand, Sv. Sig. 3: 20, 21, 22). Samma namn finnes i omskriften till vapenbilden på den bekanta grafstenen af 1263 i Skoklosters kyrka (afbildad bäst hos H. Hildebrand, Sveriges medeltid 2: 573, 3: 441). Vapenbilden är en ängel (ärkeängeln *Gabriel*? Han plägar afbildas med liljespira alldeles liknande den på den nyssnämnda Skoklostergrafstenen återgifna) med staf eller spira i vänstra handen och för öfrigt i de olika sigillen och vapnen utstyrd på olika sätt (se framställningen däraf i nyss anförda arbete 2: 571). Släkten Ängel utdog 1314 med riddaren *Johan Ängel*, en syster-

---

Anm. till vidstående bild. Afbildningen, som är hämtad från H. Hildebrands Sveriges Medeltid, 3: 441, föreställer en grafsten från Skoklosters kyrka öfver Elena († 1263), som troligen var dotter af Johan Ängels son Magnus, hvars vapensköld är afbildad å stenen.

Den yttre inskriften, som är affattad i tre enligt medeltidens metrik regelrätt bildade, dels kvinnligt, dels manligt rimmande hexametrar — de förra s. k. leoninska verser — samt en bit på prosa, lyder sålunda:

Ecce subest fossa, sub qua cinis ater et ossa
condita sunt Elene claris natalibus orte,
gaudia celorum cui det Deus auctor eorum.

Hec obiit anno Domini MCCLXIII.

I öfversättning: »Se, här under fins en graf, i hvilken äro gömda den svarta askan och benen af den af lysande börd födda Elena, åt hvilken himlarnas glädje må gifvas af Gud, deras upphofsman. Hon dog herrens år 1263.»

Den inre inskriften kring vapenskölden, hvilken senare, såsom Hildebrand, a. a. s. 443, framhåller, tydligen är kopierad efter bilden i ett sigill, hvars inskrift också återgifvits, lyder sålunda: Sigillum Magni filii Johannis Angeli. (Magnus', Johannes Ängels sons, sigill.)

son af de nämnda bröderna, hvilken upptagit deras släktnamn och vapen (Nord. Fam. bok, art. Ängel). — I ett pärmebref utfärdadt i Vadstena år 1386 nämnes en *Haquon Ængil* (se SRAP., II: 117), som sålunda tillhört en helt annan släkt. Jag påpekar detta, emedan det synes visa, att tillnamnet ej var så ovanligt, att man för den skull behöfver antaga samband mellan den svenska adliga ätten *Ängel* och grekiska kejsarätten *Angelos*, såsom fordom skett (se Svenskt Biografiskt Lexikon, b. 23, art. *Ängel*, och N. FB. a. st.), utan att den förra ätten väl kan vara inhemsk.

Læma: I Svenskt Biografiskt Lexikon, Ny Följd. B. 6, s. 263, heter det om denna släkt: »förande två balkar eller snedbjelkar i skölden, hvarigenom denna ju blef lik en *lämm* (vanligtvis några bräder med tvärbräder på baksidan, som hålla dem samman)». Jag fäster uppmärksamheten på att i fsv. detta ord har svag form: *læma*, såsom synes af uttrycket *læmu gildri*, »gillerstock», som förekommer i Dalalagen. Schlyter har emellertid icke förstått, att detta *læmu* är genitiv af ett feminint substantiv *læma*, ty han gifver följande förklaring: »ordet förklaras af det ännu i folkspråket brukliga *lämma* (isl. *lemja*), slå, krossa» (se Ordbok till Samlingen af Sweriges Gamla Lagar, s. 413; jfr Glossarium till Westmanna-Lagen, s. 297). I Söderwalls ordbok lämnas ej någon förklaring af ordet; det heter där endast: »*lämu gildri*, n. L.» (L. är hänvisning till Landskapslagarna.) Ett feminivt substantiv *läma* är alltså att tillägga till den fornsvenska ordskatten. I nu lefvande svenska dialekter förekommer, att döma af Rietz, endast stark maskulin form af ordet: *läm*(*m*), med betydelsen af *fallucka*, *tvärslå*, m. m. — Konung Birgers marsk riddaren *Håkon Jonsson Læmæ* har i sitt sigill, med omskriften S. HAQINI DICTI LEMV, till pärmebref af 1306 (Sv. Dipl. II: 464), däri han kallas (i gen.): ... »*Domini Haquini lemæ*», som vapenbild två tvärslåar eller *lämmar* (kallas hos Hildebrand, Sv. Sig. 3: 173 ginbalkar). I andra diplom kallas han *Haquinus Læmà* (Sv. Dipl. III: 231) eller *Haquinus dictus Læma* (Sv. Dipl. III: 196). Ett nyare sigill tillhörigt samme man med tvärslåar åt motsatt håll mot i det här förut nämnda vapnet (dessa kallas »snedbjälkar») till diplom af 1321 (Sv. Dipl. III: 493) har omskriften S. HAQVINI LEME (Hildebrand, Sv. sig. 3: 299). — Som man finner, kunde tillnamnet böjas antingen på svenskt eller latinskt sätt. — Riddaren Håkon Jonsson Læmas »ättlingar, af hvilka många äfven kallade sig Læma, förde däremot ett helt annat vapen: en fyrdelt sköld med trappskurna rutor i två fält ..., hvilket äfven

bars af Håkon Jonssons broder . . . och dennes söner» (K. H. Karlsson i Nordisk Familjebok, artikeln Läma). —

En annan riddare *Håkan Bengtsson* (*Ingeborgsson*) *Læma*, som tillhörde en helt annan släkt, bar ett sammansatt vapen: »ett hjorthorn korsadt af en schackspelsrutad snedbjelke» (Hildebrand, Sv. Sigill 3: 154). I detta vapen, som finnes i ett sigill med omskrift S. HAQ'INI LÆMO BENIDIC., är kanske äfven »snedbjälken» att uppfatta som en läm, som gifvit upphof åt familjenamnet. Jfr här längre fram, s. 80 vid *Stut*.

Baat. [Blapanna?] Gædda. I dokumentet om öfverenskommelsen i Nyköping af 20 sept. 1396 (tryckt hos Rydberg, Sverges Traktater, 2: 655 f.) nämnas bland svenska män *her Niels Gædda*, *her Karl Baat* och *Esbiörn Blapanna*. Om dessa släkter må följande anmärkas:

Baat: Riddaren *Karl Baat* förde, enligt benäget meddelande af biblioteksamanuensen dr K. H. Karlsson, en båt i vapnet; se kopieboken J: 7, fol. 409 i Kungl. Riksarkivet. En hans bror (eller halfbror) *Magnus Birgersson* förde äfven båtvapnet. Deras fader, riddaren *Birger Thuresson* (*Thyreson*), förde ock båt i vapnet (se SRAP. I: 205).

Utan kändt samband med de nu nämnda med *Baat*-namnet och *båt*-vapnet träffas ett århundrade tidigare en annan man med samma namn och vapenbild.

I Svenska Adelns Ättar-taflor utg. af G. Anrep upptages under adliga ätten *Bååt* en »*Carolus Batyr*, *Bååt eller Cymba* kallad; Blef 1309 Biskop i Linköping . . . † 1338». Om denne biskop Karl heter det i Linköpings biskopskrönika:

»Biscop Karl war kallad Bather
Han war födder af mektog slekt.»

(Se Script. Rer. Svec. III: 2: 107; Klemming, Svenska Medeltids dikter och rim, s. 494). Denne biskop Karl kallas i »Chronologia vetusta ab anno 1298 ad annum 1473» vid år 1307, då han efter denna källa efterträdde sin företrädare, »Dominus Carolus Baath» (Script. Rer. Svec. I: 1: 93).

I »Andra Delen utaf Swenska Kyrkio Historian» (tr. i Linkiöping 1707, förf. af H. Spegel), s. 202, kallas denne biskop: »**Carolus Cymba** (*Bååt*)»; i hans signet af år 1311 »stod *Sankt Petri* och *Pauli* Beläte, hållandes it *monstrantz* i högdenne och bägge ståndandes i en Bååt» (a. a. s. 203). Efter denne biskops biografi tilllägger Spegel följande (a. a. s. 204): »Uti Linköpings Domkyrka

fins it stycke af en Liik-Steen wid Norre Chordören, påå hwilken ståå thesse Orden *Hic jacet Carolus Batyr &c*, men om thenne Biskop hafwer warit ther under begrafwen kan man icke förwisso weta, ty Wapnet som hafwer ther på warit uthuggit, är aldeles utplanat och af Fötterna bortnött.» Rhyzelius i sin Episcoposcopia, I: 108, gissar, att denna sten »blifvit fordom lagd öfwer thenne Biskops graf i Högchoret». Om denna grafsten med dess inskriftfragment — &c hos Spegel betyder troligen, att lucka där vidtager — strax nedan. Af denne biskop Karl finnas tvenne andra sigill, i hvilkas omskrift han endast kallas *Carolus*. Biskopen finnes i dessa sigill afbildad sittande på en stol och å det ena sigillet af 1332 finnes därunder »hans slägtvapen, en båt» (Hildebrand, Sv. Sig. 2: 176), medan å det andra af 1307 på denna plats finnes ett bladornament; biskopen föres af B. E. Hildebrand, a. a., som ej anförer tillnamnet utan blott kallar honom Carl, biskop i Linköping, till ätten »Båt».

Det nu anförda synes till fullo styrka, att den ifrågavarande biskop Karl i Linköping haft tillnamnet *Baat* (*Bater*), och då han tillhört en »mäktig släkt» och sålunda varit frälseman samt i sitt vapen haft en båt — de båda apostlarne i det af Spegel nämnda signetet ha tydligen blifvit senare tillsatta för att göra sigillet mer passande för en andlig —, skulle här föreligga ett fall af »armes parlantes».

Emellertid bör det nämnas, att en nyare kritik synes vilja bestrida tillnamnets äkthet. Cl. Annerstedt säger i en not till det anförda stället ur Linköpings biskopskrönika vid namnet *Bather:* »Sine dubio scriptor hoc cognomen sumsit ex nomine »Batyr» in quodam lapide sepulcrali eccles. Lincop. quem fama tribuit Carolo (vide Spegel, Kyrkohist. II p. 204; cfr tamen SS. I. 1. p. 93 ad an. 1307.»

För min del kan jag icke finna Annerstedts förklaring af *Bather* i biskopskrönikan rätt sannolik. Först må anmärkas, att A. själf hänvisat på att tillnamnet *Baath* »likväl» redan förekommer i den gamla »chronologia» till 1473. Då denna är författad endast omkring 135 år efter biskopens död, lärer väl tillnamnet där få antagas bero på bevarad tradition.

Men nu är Linköpings biskopskrönika, som går till och med 1520, författad omkring 50 år efter »chronologia» till 1473. Hvarför skulle då icke traditionen kunna ha bevarats ytterligare dessa 50 år? Man lefde ju ännu i den katolska tiden med obruten tradition.

Vidare är att märka, att, om grafstenen användts som källa af biskopskrönikans författare, skulle man väntat, att han också nyttjat denna sten-urkund för att omtala det af densamma då framgående faktum, att biskop Karl begrafts i Linköpings domkyrka. Detta omtalar han nämligen om flera af hans företrädare och en af hans efterträdare (Laurentius, oct. Linc.; Benedictus, sept. Linc.; Katillus, XXI Linc.). Då sådant emellertid icke skett i fråga om biskop Karl, ligger det, synes det mig, närmast att antaga, att krönikeförfattaren, som måste antagas ha känt till grafstenen, af dennas då förmodligen ännu fullständigt bevarade inskrift — man erinre sig, att de stora eldsvådorna, som förstörde domkyrkans inre och kanske då äfven grafstenen i fråga, ägde rum 1546 och 1567, således efter krönikans affattande — funnit, att stenens *Carolus Batyr* var èn helt annan man än biskop *Karl Bather* (obs. att *Dominus* och titlar, som brukas framför högre andliga värdigheters innehafvares namn, saknas framför namnet på stenen!). I själfva verket är detta ett mycket rimligt antagande. Tillnamnet *Baat* synes hafva varit ganska vanligt under medeltiden. I SRAP. upptagas för tiden 1350—1400 ej färre än sex olika förnamn med tillnamnet *Baat;* och af dessa är åtminstone *Karl Baat* namn på minst två olika personer (en från Upland, en från Småland). En af dem, väpnaren *Andreas Baat*, bar ett helt annat vapen (lilja på sned; se Hildebrand, Sv. sig. 3: 672). En annan *Andreas dictus Bat* nämnes redan 1291, då han gör sitt testamente (Sv. Dipl. II: 117). Det kan här tilläggas, att den omständigheten, att i Linköpings biskopskrönika skrifves med nominativändelse *Bather*, medan »chronologia vetusta» har *Baath* och grafstenen åter med nominativändelse *Batyr*, ingalunda kan användas som bevis för att den förstnämnda formen är lånad från den sistnämnda. *Bather* har i rimkrönikan tillkommit för rimmets skull (med *ather* i föregående vers), alldeles som namnet *Bengt*, som flerstädes så skrifves, en gång i rimslut blifvit *Bencgther* (rim på *tenckter*); se vid Benedictus, sept. Linc., första versen.

Blapanna: *Esbiörn Blapanna*, som äfven nämnes i flera diplom från 1300-talet, bär i ett sigill, som finnes vidfogadt ett diplom af 1414, där han nämnes *Æsbyorn Blaapanna*, en vapenbild, som dr K. H. Karlsson, efter hvad han muntligen meddelat mig, uppfattar som ett morianhufvud (en »blåmans hufvud»), medan Silfverstolpe uppger (Sv. Dipl. fr. 1401 II. s. 785), att sigillet är »otydligt (figur omgifven af strålar?)», och K. A. Kullberg om ett samme mans sigill till ett diplom af 1400 säger, att det inne-

håller »en otydlig figur i sköld utan hjelm» (SRAP. II: 419) men äfven (a. a. III: 317) gissar på »en hjelm (?) i skölden». Om dr K:s uppfattning är riktig, hör detta fall hit. Jag har själf granskat detta sigill på riksarkivet, men kan ej komma till någon säker mening om hvad det föreställer. Emellertid synes det sannolikt, att det skall föreställa ett af (sol?)strålar omgifvet människohufvud.

Gædda: *Nils Gædda*, hvars vapen, »en gädda på sned i sköld under hjälm» — skölden med vapenbild är återgifven hos H. Hildebrand, Sveriges medeltid 2: 587 —, förekommer i ett sigill med omskrift S. NICOLAI GÆDDÆ MILITIS till ett diplom af 1382 (SRAP. I: 539), tillhörde en inhemsk adlig ätt, som utdog i slutet af medeltiden (enligt benäget meddelande af dr K. H. Karlsson). — En *bero gädda* förekommer redan 1300—1310 (se Sv. Dipl. II: 703).

Duwa: *Olaff Duwa* nämnes i diplom från Linköping af år 1400, hvarvid finnes hans sigill föreställande »En mot höger vänd fogel i sköld utan hjälm» med omskriften S. OLAVI DV[WA] (SRAP. II: 399). Vapenbilden »fogel» angifves, SRAP. III: 316, vara en »dufva». (»Tre dufvor två och en» var det »vanliga» vapnet för den danska *Duve*-ätten, till hvilken hörde riddaren *Peter Nilsson* [*Duve*] i Hemundahögh i Skåne, som nämnes i SRAP. I: 437, jfr III: 279, 316, och väl äfven den »*Herra martin duwa*», som nämnes i Erikskrönikan, vers 4038.)

Siik: *Magnus Johansson Siik* nämnes i diplom af 1349 med »en fisk (sik) på sned» i sigillet (Hildebrand, Sv. Sig. 3: 673). — Huruvida till denna släkt hört den genom sitt, af äldre genealoger företagna, upphöjande till konungason bekante *Suno Sik*, som omnämnes i ett pärmebref af 1297 (Sv. Dipl. II: 231), där han kallas »suno dictus sik» och på den medeltida versifierade grafinskriften å hans grafhäll i Vreta klosterkyrka, där han kallas *Suercheri natus*, *Suno Sych*, är okändt. Dennes helt olika vapenbild å grafhällen, afbildad i Peringskiölds Ättartal s. 90, samt kronan öfver skölden ha å den gamla medeltidshällen blifvit inhuggna genom konung Johan III:s försorg (se härom nyss a. a. samt Svenskt Biografiskt Lexikon, ny följd, 5: 27—28, där emellertid Suno Syks grafinskrift, som i verkligheten utgöres af två leoninska versrader, kommit att tillökas med ännu tvenne på annat sätt rimmande hexametrar, som tillhöra en helt annan grafsten!). — En *byrgerus dictus siker* omtalas 1319 (Sv. Dipl. III: 409).

Simpa: Kaniken i Strängnäs *Thorsten Notholmsson Simpa* (d. y.) bär i sigill, som finnas vidfogade pärmebref af 1357 (där han

kallas *Thorsten Notholmsson*) och 1362 (2 st. där han kallas *Thorsten Simpa*), vapnet »En fisk på sned i sköld utan hjelm». Hans fädernevapen var ett helt annat; det förra hade han upptagit efter sin morfader *Thorsten Simpa* (d. ä.), som nämnes i flera pärmebref från samma tid (se SRAP. I: 91, 173, 174, III: 301, 316). Att döma af släktnamnet torde fisken böra anses föreställa en simpa.

Strale: *Nils Olofsson Strale* nämnes i pärmebref af 1359 med vidfogadt sigill föreställande en »stråle», d. v. s. enligt medeltida språkbruk en pilspets »försedd med store hullingar, lika långe som skaftholken eller något längre» (H. Hildebrand. Sveriges medeltid 2: 590, där vapnet är afbildadt). I sigillet läses S. NICHOLAI . . . (SRAP. I: 133), men hos Anrep, Svenska Adelns Ättartaflor 4: 233, uppgifves, att sigillomskriften är *S. Nicolai Stråle*, hvadan kanske det nu utplånade ännu i senare tid varit läsligt. — En »*Petrus dictus strali*» nämnes i pärmebref af 1317 (Sv. Dipl. III: 303).

De nu lefvande ätterna *Stråle till Ekna* och *Stråle till Sjöared*, som skola härstamma från en medeltida adlig ätt, hafva också »armes parlantes», den förra tre hela pilar lagda i midten tvärs öfver hvarandra, den senare tre vanliga pilspetsar ställda efter hvarandra på en ginbalke.

Stut: *Anund Stut*, som nämnes i pärmebref af 1370, har i därvid fogade sigill följande vapen: »klufven sköld med en half lilja i venstra och ett halft oxhufvud i högra fältet» (SRAP. I: 282; III: 320). Riksarkivarien Emil Hildebrand har benäget meddelat mig en af honom gjord teckning af vapnet, hvaraf framgår att Kullbergs beskrifning i SRAP. är riktig. Då vapnet i Sveriges medeltid 2: 581 kommit att af tecknaren — en äldre teckning i Statens Historiska Museum har följts i Smt. — afbildas som »ett oxhufvud med hals», torde detta bero därpå, att »i en viss dager liljan ser ut som halsen på oxen» (benäget meddeladt af arkivarien P. Sondén). I detta fall skulle blott en del af det sammansatta vapnet ha gifvit upphof till släktnamnet (jfr här förut om andra ätten *Læma*). Sådant är förhållandet med flera »armes parlantes», t. ex. *Giös'*, *Stenbocks*, *Stålhandskes*. — En *bryniulphus dictus stuter* nämnes redan 1311 (se Sv. Dipl. III: 41); om han tillhörde samma familj som ofvanstående är ej kändt.

Trolle: Numera adliga ätten nr 36 (friherrliga ätten nr 360). »Ätten omtalas redan i 1300-talets början; dess förste med säkerhet kände stamfader var Knut Birgersson Trolle, hvilkens son, riddaren Birger Knutsson Trolle, lefde 1365». Se Svensk Adels-

kalender för år 1900 utgifven af Karl Karlsson Leijonhufvud. Jfr Svenska Adelns Ättartaflor ifrån år 1857 utgifven af F. U. Wrangel och Otto Bergström, II, s. 579, där ännu ett äldre led *Beriæ Trolle* anföres, samt Danmarks Adels Aarbog 1891, s. 411 f. Vapenbilden är nu ett hufvudlöst troll, men var under medeltiden äfven dels ett helt troll, dels ett enbart trollhufvud, en »Trolskalle» (tillnamn på två män — borgare? — i Vadstena 1390, se SRAP. II: 190). Det första och det tredje af dessa vapen ses hos Hildebrand, Sveriges medeltid, 2: 578. Den ofvannämnde riddaren *Birger Trulle* (så kallar han sig i pärmebref af 1367) bar i sitt sigill (vid nämnda bref, SRAP. I: 230) ett helt annat vapen (en trestyckad sköld, a. a. III: 180) med omskriften S. BIRGERI KNVTSS. Men hans son, *Birger den gamle*, antog vapnet med helt troll i skölden[1] (och på hjälmen ett behornadt trollhufvud), dennes son, *Birger den unge*, åter vapnet med ett trollhufvud i skölden (liksom på hjälmen), dennes son, *Arvid*, åter vapnet med ett troll med afhugget hufvud, hvilken trollkropp hade det afhuggna hufvudet på buken (och dessutom på hjälmen ett behornadt trollhufvud; se detta sista vapen i Da. Ad. Aarb. 1891).[2]

Oxe: Såsom dr K. H. Karlsson för mig påpekat, nämnes i ett pärmebref af 1416 (Sv. Dipl. fr. 1401, n. 2303) »herra Karl Bæinczson, Oxe at widhernafn» såsom fordom hafvande ägt Witlösobergh (nu Vilseberga i Roxlösa socken, Östergötland); »han doo i stora dödhenom»[3] (d. v. s. 1350), tillägges det. Denne Karl Bengtsson kallas dock aldrig i handlingar utfärdade under hans lifstid med tillnamnet *Oxe* (jfr här förut påpekade fall, då tillnamnet står i sigillet, men icke i pärmebrefvet, eller tvärt om). I sitt sigill hade han ett »oxhufvud med hals» (Hildebrand, Sv. Sig. 3: nr 207). — Jag tillägger, att i ett bref från Linköping af år 1375 en godsägare *Magnus Oxe* omtalas (SRAP., I: 351), som ju möjligen kan ha hört till samma släkt som den föregående,

[1] Se Da. Ad. Aarb. 1891, s. 412; B. Schlegel, Bergqvara gods . . . ., sid. 11.

[2] Som det nuvarande Trollevapnet ej har något hufvud på trollkroppens mage, så har man i självfva verket att skilja på fyra olika Trollevapen med troll i (hvartill då kommer det femte utan troll). — Det torde vara sannolikt, att den nyare vapenbilden, troll utan hufvud, utgått från den medeltida bilden af en trollkropp med hufvudet på magen, därigenom att i sigillaftrycken hufvudets konturer blifvit otydliga och slutligen osynliga. — Man finner af hvad här anförts, hur föga upplysande det är, då Silfverstolpe i Sv. Dipl. fr. 1401 blott angifver »Trollevapnet».

[3] Detta synes ha varit den samtida benämningen i Sverige på den stora pästen 1350. Se Scr. R. S. I: 1: 236 (»then store dödhen»), I: 1: 230 (»stordöden»). Namnet *digerdöden*, som allmänt i våra historiska arbeten uppgifves vara den svenska benämningen, tycks först förekomma i Olavus Petris krönika (»Digra dödhen»), det finns ej upptaget i Söderwalls ordbok öfver svenska medeltidsspråket (för öfrigt icke *stordöden* heller).

ehuruväl sådant ej kan bevisas, då sigill saknas (båda sigillvittnenas namn tyda närmast på frälsemän).

Hit torde ock böra föras följande fall. *Arvid Svane*, en småländsk man, har i sitt sigill till bref af 1374 »tre foglar (?) på en snedbjälke» (Sv. RAP. I: 346; III: 325). Dessa fåglar skola väl föreställa svanor.

Det kan i detta sammanhang förtjäna erinras om att ganska många ätter af tysk härkomst, som uppträdt hos oss under här ifrågavarande tid, hafva »armes parlantes». Exempel äro: den bekanta ätten *Snakenborg*, i hvars namn *Snaken* — af lågtyska *snake*, orm (vårt snok)[1] — motsvarar *ormen* som i ättens vapen fins i en snedbjälke[2]; *Conrad Fos* och *Johan Fos* (*fos* = *fuchs*) ha i vapnet en *räf* (SRAP. III: 315); *Henneke Bere* har i ett sigill med denna omskrift i vapnet en *björn* (lågtyska *bere*, björn; jfr *Bæra-*, *Biæra-* i svenska ortnamn och personnamnet *Biari* på Rökstenen), hans namn skrifves i dithörande urkund af 1368 försvenskadt *Bæræ*, medan hans namn i ett annat sigill — som visar ett björnhufvud — till bref af 1372 skrifves i böjd form (g.) *Hennikini Beren* (SRAP. I: 256, 326; jfr III: 312).

Hit hör ock namnet *Svinakula*, som kan förefalla svenskt. S. LYDERI SVINAKVLA läses i ett sigill till ett diplom af 1338 (Sv. Dipl. 3: 501), i hvilket senare sigillinnehafvaren kallas (i gen.) *lyderi swinekulæ*. Vapenbilden är »ett gapande svinhufvud med långa betar»; se Hildebrand, Sv. Sigill 3: nr 501, där det uppgifves, att mannen i fråga hör till familjen *Svinhufvud*, något som ej lär vara riktigt. *Henrik Svinakula* nämnes i många bref; vid ett bref af år 1368 har han i sigillet »ett åt venster vändt svinhufvud», vid ett annat af 1378 har han i sigillet med omskriften S. HENRICI SWINACVL »ett mot höger vändt Svinhufvud» (SRAP. I: 258, 425). Enligt benäget meddelande af dr Karlsson härstammar ätten från Holstein, där en by *Schwienkuhlen*, fordom *Swincule*, finnes (se Register s. 664 till Urkundensammlung der Schleswig—Holstein—Lauenb. Gesellschaft für vaterl. Gesch. . . . b. 2. Kiel 1842—1858.) [Byn afträddes 1867 till Oldenburg.] I detta fall har väl först ortnamnet upptagits som familjenamn och sedan vapenmärket bildats därefter.

[1] En försvenskad form *Snokenborg* förekommer äfven. Se SRAP. III: 292.

[2] Den tyska ätten härstammar antagligen från staden *Snakenborch* (nu *Schnackenburg*) i Hannover. Förhållandet med namn och vapen blefve då analogt med hvad som här strax efter säges om ätten *Svinakula*. Om den svenska ätt *Snakenborg*, som ursprungligen hette *Båål*, se K. H. Karlsson, Historisk Tidskrift 1886, s. 85.

Att i alla de anförda inhemska fallen afgöra, när namnet är prius och när sköldemärket, lär icke vara möjligt. Det sannolika är väl, att i några fall det förra, i andra fall det senare är förhållandet. Om en frälseman fått ett tillnamn, jag antager t. ex. *Simpa* — fisknamn äro mycket allmänna tillnamn under medeltiden, äfven för ofrälse —, så låg det ju nära till hands för honom, att han, då han skulle taga sig ett adligt vapen, lät vapenbilden bestämmas af det tillnamn han förut hade. På samma sätt om en ofrälse med tillnamn gick öfver till frälsestånd och fick adlig vapensköld.

I ett fall som följande synes *förnamnet* ha framkallat den motsvarande vapenbilden, då motsatta förhållandet här ej är sannolikt. En man vid namn *Spörff* (sparf) — förnamn hämtade från alla slags djur voro ju från uräldsta tider allmänna i norden — förekommer i två bref af 1396 (SRAP. II: 302—3); hans vid breffven fogade sigill bär i vapnet bilden af en fågel, enligt SRAP. III: 316: *en sparf*.

Jag vågar den gissningen, att ett liknande förhållande äger rum i följande fall: Den gren af Folkunga-ätten, som förde en ulf i vapnet, har till äldste kände medlem riddaren Ulf Karlsson († 1281). Hans äldste sonson hette *Ulf* (se K. H. Karlsson i Svenska Autograf Sällskapets Tidskrift I: 232); hans farfar har kanske äfven hetat *Ulf*. Har månne icke här vapenbilden tagits af det i släkten brukliga förnamnet?

En ännu äfventyrligare gissning vågar jag komma fram med. Den i det föregående under släkten *And* nämnde domprosten *Andreas* hade en far, som äfven hette *Andreas* (a. a.). Kanske denne eller hans far, om äfven han hetat *Andreas*, då han skulle välja sig en vapenbild, tänkt på att första stafvelsen af hans förnamn var ett svenskt ord och så däraf lånt idéen till sin vapenbild, hvarifrån sen i sin ordning släktnamnet kommit. Detta fall skulle då i viss mån erinra om det af Magny (a. a. s. LI) upptagna fall af »armes parlantes», då »les armes furent parlantes par les premières lettres ou *par une seule syllabe du nom*» (nu kursiveradt).

Vid en öfverblick öfver de här anförda tillnamn, som svara mot »armes parlantes», finna vi dem i mycket olika användning, häntydande på att vi här hafva att se de första begynnelserna till familjenamnens användning. Än finna vi tillnamnet föregånget

af ett *dictus* — kallad —; det är i regeln de allra äldsta som föregås af detta ord. Än finna vi det nyttjadt i ett bref, men ej det tillhörande sigillet, än tvärt om. Än finna vi alla familjemedlemmar nyttja det, än endast en eller några. I senare fallet får man väl antaga, att det *enskildt* nyttjats allmännare än offentligt. Alldeles liknande är förhållandet i ett annat märkligt fall af medeltida tillnamnsgifning, som jag afhandlat i Lundells tidskrift De Svenska Landsmålen, XIX: 6, i min här förut nämnda uppsats »Den gottländska Taxteinar-sägnen (En svensk mytbildning i nyare tid)» s. 28—30, nämligen då gårdsnamn upptagits som tillnamn.

Anm. till s. 77. I Rhyzelius' Episcoposopia, s. 108, nämnes, att biskop Karl är »af *Messeniô* kallad KIELDUS». Då kanske flere än jag undrat öfver huru härmed förhåller sig, torde följande upplysningar förtjäna meddelas.

Det är i Scondiæ Illustratæ Tom. XII, p. 165, som Messenius anför detta namn (*Kieldum* i ack.); flerstädes eljest har han riktigt *Carolus*. Vid jämförelse mellan ställen hos Messenius och Rydberg, Sverges Traktater, I: 384, finner man, att denna namnform hämtats från en traktat af 1316 mellan danske konungen Erik och hertig Erik af Sverige, hvaraf ett referat meddelas af Hvitfeld, som däri nämner »bisp Kield aff Lingkiøbing». Jag förmodar, att i originalet riktigt stått någon kasusform af *Carolus*, men att genom tredje och fjärde bokstafvens otydlighet detta ord blifvit läst som *Catelus* (en af de flera latinska namnformerna för *Kettil*). Benzelius förklaringsförsök (se hans Monum. histor. veter. eccles. sveogot., p. 251), att namnformen skulle härröra »ex pronuntiatione Danica», kan naturligtvis ej vara riktigt.

Birgher Trolles sigill af 1418. (Jfr följande sida.)

Anm. till s. 82. Då uppgiften om »ett helt troll» såsom det äldsta »talande» Trolle-vapnet ännu icke synes ha vunnit erkännande, torde följande förtjäna att därom ytterligare anmärkas.

Thiset, Danske Adelige Sigiller, h. 1, B. I: 1, upptager såsom det första af Trollesigillen ett dylikt, däri trollfiguren synes ha ett hufvud. I den tryckta texten sammanslås dock detta sigill med de närmast följande, som tydligen sakna hufvud (på halsen!) såsom hafvande vapenbilden »En hovedløs Trold». Thiset har således, oaktadt han (eller den andre utgifvaren Hiort-Lorensen) i Danmarks Adels Aarbog uppgifvit det äldsta »talande» Trolle-vapnet vara »en hel Trold», likväl här ej ansett något sådant vapen finnas. Medgifvas må, att hufvudet är litet. Thiset hänvisar vid nyssnämnda afbildning 1 af ett Trollesigill med vapenbild af »en hovedløs Trold» till tre sigill till trenne pärmebref. Två af dessa finnas i Upsala Univ. Bibl. Jag har ansett det vara af vikt att få konstateradt, om å dessa sigill bilden verkligen är »hufvudlös» och icke snarare *ett helt troll* med hufvud, såsom enligt min mening bilden å sigill 1 bör uppfattas. Jag har därför gjort förfrågan i Upsala om dessa sigill och af bibliotekarien L. Bygdén i bref af d. $^{12}/_{6}$ fått det svar, att »de sigill som vidhänga pärmebrefven af 2 aug. 1411 och 25 juni 1417» — de af Thiset citerade — »båda utvisa *hel trollfigur*». »Af det senare sigillet», tillägger d:r B., »återstår mycket litet, men man ser dock tydligt själfva vapenbilden, som alldeles öfverensstämmer med Birger Trolles sigill af 1411, hvilket är helt.» Ett aftryck af det senare blef mig benäget af d:r B. tillställdt; bildens hufvud synes däri tydligt.

Jag har äfven undersökt öfriga Trollesigill i riksarkivet och därvid påträffat ett, som har otvetydigt trollfigur med hufvud, försedt med två spetsiga horn (eller öron?), sittande på halsen. Det är till brefvet n. 2504 af år 1418 (Sv. Dipl. från 1401, b. III). Äfven ett sigill till bref af 1402 (n. 200) har troll med hufvud på halsen. I båda dessa sigill synes högra handen uppsträckt hålla något klumpigt föremål.

Det är sålunda otvifvelaktigt, att ett gammalt Trollevapen med hel trollfigur funnits.

Stockholms öfverståthållare.

Af N. v. D.

Grefve Kristoffer Gyllenstierna.

Tillhörande den hittills jämförelsevis obemärkta äldre grenen af den fräjdade ätten och endast på längt håll befryndad med sin företrädare i öfverståthållarämbetet Göran Gyllenstierna, var Kristoffer son af riksrådet friherre Erik Gyllenstierna till Ulaborg och Beata Yxkull, den på grund af sin äfven för denna tid ovanliga stränghet och hårdhet mot underhafvande så illa beryktade »Pintorpafrun». Länge har han allmänt antagits vara född 1647, hvarvid dock hvarken datum eller födelseort kunnat angifvas. Svenska riddarhusets stamtaflor upptaga honom emellertid numera såsom född den 17 november 1639 å Viborgs slott. Då denna uppgift är hemtad från Kristoffer Gyllenstiernas i Tyresö kyrka, i samband med hans där befintliga grafplats, uppsatta hufvudbaner, torde den väl ock böra tillerkännas vitsord. Det kan i fråga härom måhända äfven förtjena anmärkas, att födelseåret 1639 likaledes finnes åtecknadt det Svea lifgarde tillhöriga, här återgifna samtida porträtt af Kristoffer Gyllenstierna.

Den unge ädlingen synes tidigt hafva kommit till hofvet och blifvit anställd som kammarherre hos Carl XI, medan denne ännu var barn. I nämnda egenskap sändes han också 1666 af förmyndarregeringen att uppvakta drottning Kristina, hvilken, stadd på resa till Sverige, då befann sig i Hamburg. Om det af gammalt för Gyllenstierna antagna födelseåret vore det riktiga, skulle han, då denna beskickning åt honom anförtroddes, endast hafva varit 19 år gammal, hvilket ej förefaller synnerligen sannolikt. Vid dess fullgörande blef han emellertid, efter hvad det förmäles, af drottningen mycket kyligt mottagen, antagligen till följd af den skrifvelse från regeringen, som han härjämte hade i uppdrag att öfverlemna, och som, då den innehöll ett bestämdt afslag å

åtskilliga af Kristina framstälda fordringar, helt naturligt måste väcka den stolta furstinnans lifliga harm.

Två år senare utnämndes Gyllenstierna till öfverstelöjtnant vid Lifgardet. Trots denna af förmyndarregeringen honom tilldelade befordran finner man honom snart nog bland samma regerings förklarade motståndare, ja, som en af de mest framträdande ledarne för det ungdomliga oppositionsparti, som under förmyndartidens sista år synes hafva uppstått omkring den unge konungen och hufvudsakligen utgjorts af deltagarne i hans krigiska lekar och idrotter, flertalet officerare af den yngre adeln. Det band, som jämte tillgifvenheten för monarken främst sammanhöll detta parti, var en stark, af afund, af kränkt sjelfkänsla eller af andra orsaker alstrad förbittring mot den öfvermodiga, på sina företrädesrättigheter trotsigt pockande högadeln; en förbittring, som partiets medlemmar under det dagliga förtroliga umgänget med den blifvande herskaren ifrigt bemödade sig, efter hvad det berättas, att äfven hos honom ingjuta. Ännu var dock den vördnad, den unge fursten allt från barndomens dagar hyste för de män, som voro hans moders embetsbröder och hans egna förmyndare, allt för starkt befäst för att härigenom i väsentligare mån kunna rubbas. Men mot högadeln i allmänhet och särskildt de stolta, anspråksfulla grefvarne synes Carl XI redan från denna tid hafva fattat ett misshag, som han alltjämt skulle troget bibehålla och hvaruppå han sedan under sin regering skulle gifva så uppenbara bevis.

Det verkar onekligen öfverraskande att finna den gamla högförnäma släkten Gyllenstierna ständigt i främsta ledet i den långvariga, bittra kamp mot den stolta aristokratien i syfte att störta densamma från makten, som inledd redan under förmyndarregeringens dagar skulle, sedan konungen själf öfvertagit styrelsen, med alltjämt stegrad ifver och stridslust fortgå, till dess, undergräfdt af inre svaghet och oenighet, det lysande välde, denna aristokrati under tidernas lopp lyckats uppresa, ej längre kunde motstå sina fienders förenade anfall utan föll i spillror, i sitt fall dragande med sig äfven Sveriges urgamla konstitutionella frihet. Den trogna öfverensstämmelse, som under denna kamp synes hafva herskat emellan Gyllenstiernska ättens olika grenar, den endräkt, hvarmed dess medlemmar samlats under samma fana, tyda på en energisk ledning, på en öfverlägsen, kraftfull personlighet i spetsen för densamma. En sådan egde den i ock i den sedan så ryktbare statsmannen Johan Gyllenstierna. Denne ovanlige, rikt ut-

Grefve Kristoffer Gyllenstierna.

Öfverståthållare i Stockholm 1682—1705.

(Oljemålning tillhörig K. Svea Lifgardet.)

... framställda fordringar, helt naturligt ... ... mans infly ... hann.

... utnämndes Gyllenstierna till öfverståthållare ... denna af förmyndarregeringen honom till... ... man honom snart nog bland samma ... ... stående som en af de mest framstående ... för det unga ... oppositionsparti, som under ... ens sista år syn... ha uppstått omkring den ... och hufvudsakligen ... gjorts af deltagarne i hans ... och idrotter, ... det officerare af den yngre adeln ... som jämte till ... för monarken fäst samman ... detta parti, var en ... af afund, af kränkt själfkänsla ... orsaker alstr... bittring mot den öfvermodiga, ... rättigheter ... pockande högadeln; en förbittring ... medlemmar ... det dagliga förtroliga umgänget med ... unge herskar... bemodade sig, efter hvad det beratt... hos ... Ännu var dock den vordnad, ... barndomens dagar hyste för de män, ... tsbroder och hans egna förmyndare ... att härigenom i väsentligare man ... adeln i allmänhet och särskildt de ... synes Carl XI redan från denna tid haft ... som han alltjämt skulle troget bibehålla ... han under sin regering skulle gifva så upp...

... ligen öfverraskande att finna den gamle ... Gyllenstierna ständigt i framsta ledet i den ... mot den stolta aristokratien i syfte att ... som inledd redan under förmyndarregeringen ... sedan konungen själf öfvertagit styrelsen, ... iver och stridslust fortgå, till dess, ... det lysande välde, denna aristokrati ... lyckats uppresa ej längre kunde motstå ... utan föll i spillror, i sitt fall ... konstitutionella frihet ... som under denna kamp synes hafva ... stiernska ättens olika grenar, den ... samlats under samma fana, ... öfverlägsen, kraftfull personlighet ... i och i den sedan så ... Gyllenstierna. Denne ovanlige, ...

GREFVE KRISTOFFER GYLLENSTIERNA,
ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1682—1705.
(OLJEMÅLNING TILLHÖRIG K. SVEA LIFGARDET).

rustade man synes på hela ätten hafva tryckt sin prägel och blifvit dess ledare, innan han blef hela Sveriges. Aristokrat kanske i lika hög grad som medlemmarne af den regering han anföll var han det dock i annan mening. Väl önskade han åt adeln bevara en privilegierad ställning i samhället, men han ifrade för jämlikhet inom densamma och var en bestämd motståndare till det alltmer öfvermäktiga inflytande högadeln och särskildt grefvarne sökte tillegna sig. Stolt öfver sin urgamla härkomst såg han i sjelfva verket med förakt ned på flertalet af dessa honom i lysande börd underlägsna grefvar och kunde endast med yttersta harm fördraga deras högmodiga later och oförsynta anspråk på företräde framför alla andra. Förtrytelsen öfver dessa anspråk kom sedan helt naturligt att vända sig jämväl mot den regering, som så uppenbarligen gynnade desamma. Men härtill kom äfven, att det lättsinniga slöseri, den svaghet och den oordning, som i synnerhet under senare delen af dess tillvaro utmärkte förmyndarstyrelsen, och hvilka han fåfängt sökt bekämpa, sedan han sjelf blifvit rådsherre, måste på den praktiskt kloke, kraftfulle, flärdfrie mannen göra ett ytterst ogynnsamt intryck, hos honom omsider väcka starka tvifvel på den aristokratiska rådsregeringens förmåga att med framgång leda Sveriges öden och därigenom äfven göra honom allt mer och mer benägen att i en stark konungamakt se det säkraste värnet för fäderneslandets ära och sjelfständighet.

Denna uppfattning, från begynnelsen delad af hans i allt liktänkande broder Göran, synes snart nog äfven hafva blifvit hela ättens och bestämt dess medlemmars politiska uppträdande, ehuru helt visst härvidlag äfven mäktigt torde bidragit hos några bland dem såsom Kristoffer den personliga hängifvenheten för den unge konungen, hos andra hoppet att som en fullmyndig monarks högt betrodde tjenare ändtligen vinna den makt, deras äregirighet hittills förgäfves eftertraktat. Allt samverkade sålunda att af dessa unga aristokrater göra de mest energiska och farliga fiender till den nu herskande aristokratien och en gång de främste förkämparne för det kungliga envāldet.

Missnöjet med förmyndarregeringen var dock för visso icke inskränkt till Gyllenstiernorna och deras vänner. Med stora förhoppningar motsåg man nog från många håll den tidpunkt, då den unge konungen sjelf skulle öfvertaga rikets styrelse. Men för de hetlefrade ungdomar, hvilka närmast omgåfvo monarken, var detta ej nog, de synas i sin ifver med all makt sökt påskynda

denna så efterlängtade tilldragelse. De berättas sålunda 1671 hafva umgåtts med tankar på att med våldsamma medel framtvinga den ännu blott 15-årige konungens omedelbara myndighetsförklaring. De unga herrarne förmådde emellertid ej iakttaga nödig tystlåtenhet, ryktet om deras förehafvande spriddes, och statskuppsförsöket, om något sådant verkligen allvarligt varit i fråga, kväfdes i sin linda. Bland deltagarne i denna komplott nämnes väl icke uttryckligen Kristoffer Gyllenstierna, men, då hans broder Gustaf framstår som en af dess hufvudmän, har väl den förstnämnde antagligen ej heller varit alldeles främmande därför.

Följande år blef Carl XI omsider förklarad myndig, men hoppet om en därmed följande systemförändring blef grymt gäckadt, då konungen inom kort till sin främste rådgifvare tog den man, som mer än någon annan personifierade förmyndarregeringen med dess fel och svagheter; den man äfven, som kanske mer än någon annan var föremål för oppositionspartiernas hat och ovilja, rikskansleren Magnus Gabriel De la Gardie. Gyllenstiernorna och de med dem liktänkande läto sig dock icke häraf modfälla, de bidade sin tid och fortsatte energiskt sin strid mot det högaristokratiska väldet; en strid, som ock till sist skulle krönas med seger om ock först då, när krigslågan spridt sin förfärande klarhet öfver det tillstånd af slapphet, oreda och sjelfsvåld, hvari denna aristokrati under sin makts dagar bragt rikets förvaltning och i främsta rummet dess försvarsväsen. Det var nu Carl XI för alltid förlorade förtroendet till de herrar, som under hans minderårighet styrt Sverige och som nu utgjorde hans råd; till alla utom en, den man, som under de bekymmerfulla, bistra tider, hvilka nu stundade, skulle blifva den oerfarne ynglingens fasta, kraftfulla stöd, på en gång hans ledare, rådgifvare och främste tjenare, Johan Gyllenstierna.

Men äfven för Kristoffer Gyllenstierna skulle detta krig komma att medföra ära och upphöjelse. Sedan 1673 öfverste för Lifgardet blef det honom nu förunnadt att i handling visa, att den utmärkelse, som sålunda kommit honom till del, ingalunda tillfallit en ovärdig. Slaget vid Halmstad 1676 blef hans första mera betydande vapenbragd. Han ådagalade här stor tapperhet och blef illa sårad. Den drabbning, som i slutet af samma år stod i närheten af och fått sitt namn efter staden Lund, skulle dock snart skänka honom en större ryktbarhet, ja omgifva hans namn med den ära, som oskiljaktigt förbinder detsammå med

minnet af denna i Sveriges historia så märkliga dag. Gyllenstierna och Lifgardet befunno sig vid ifrågavarande strid i härens midt. »De innehade», säger en skildrare af slaget, »den farligaste platsen och vunno högsta äran.» Gardets trenne bataljoner kommo snart i häftig kamp med hvar sitt danska regemente. De två första bataljonerna stredo äfven med stor utmärkelse, drefvo efter en ytterst skarp fäktning den öfverlägsna fienden tillbaka, »framträngde tappert och bragte allt framför sig i oordning». Den tredje däremot hade icke samma lycka. Den hade inom kort nödgats se sina främsta officerare den ene efter den andre falla. Hårdt ansatt af fienden började den svikta. Gyllenstierna märkte faran och fastän blödande ur flera sår ilade han till platsen och stälde sig i spetsen för sina bussar, sökande lifva deras mod. Snart blef emellertid hans häst träffad af en kula och föll med sin ryttare till marken. Fienden trängde ånyo på och dref den nu utan ledning varande bataljonen på flykten. Den fallne Gyllenstierna blef därvid ytterligare illa sargad samt alldeles utplundrad. Kvarlemnad som död på slagfältet påträffades han emellertid kort därefter af en svensk officer, för hvilken han gaf sig tillkänna. Denne steg då genast af sin häst och hjelpte den halft vanmäktige upp på densamma. Utan kläder, blödande ur 19 sår, hvaraf de flesta i hufvud och ansikte, återkom nu Gyllenstierna till de sina, som endast på rösten kunde igenkänna sin högt älskade öfverste, åt hvilken de nu skyndade att egna den trognaste vård. Efter stridens slut fördes han till Malmö, där han sköttes med den omsorg och framgång, att han snart på nytt kunde taga del i det ännu pågående kriget.

Carl XI, som högt skattade betydelsen af slaget vid Lund och den ärofulla del, Gyllenstierna däri tagit, samt det lysande hjeltemod han visat, skall redan nu, förmäles det, önskat skänka honom den högsta belöning, en svensk konung kunde utdela, rådsvärdigheten. Då emellertid han ansåg sig ej kunna undvara Gyllenstiernas kraftiga bistånd på riddarhuset vid den riksdag, å hvilken efter krigets slut konungen och hans förtrogna rådgifvare ärnade genomdrifva en af dem länge förberedd statshvälfning i monarkiskt syfte, uppsköts tills vidare denna tankes förverkligande. I stället fick nu Gyllenstierna, som redan efter slaget vid Halmstad befordrats till generalmajor, tills vidare nöja sig med generallöjtnantsvärdigheten tillika med befattningen som guvernör öfver Vesternorrland, hvartill han 1677 utnämndes. Han förblef likväl vid hären och erhöll ånyo tillfälle att utmärka sig i slaget vid Landskrona i juli samma

år, där han anförde fotfolkets andra linie och genom att i rätt tid komma svenskarnes hårdt ansatta venstra flygel till hjelp i väsentlig mån bidrog till segern. Detta var krigets sista stora drabbning. Snart kom freden men med den nya strider.

Kristoffer Gyllenstierna hade redan 1668 begynt taga del i riksdagsförhandlingarna samt såväl vid detta som vid 1672 års riksmöte flitigt användts i de af adeln alltemellanåt tillsatta utskott. Han hade äfven med en viss käckhet och ungdomlig värme gjort sitt inlägg i debatterna, därvid städse trädande i skarp opposition mot den högaristokratiska regeringen. Också tyckes man från högsta ort hafva väntat sig mycket af hans hjelp vid den riksdag, som 1680 blifvit sammankallad för att lagligen befästa det envälde, som under de oroliga krigsåren småningom samlats i konungens hand, och helt och hållet från makten störta den aristokrati, som i århundraden utöfvat ett så stort inflytande på Sveriges öden och under den nyss tilländagångna förmyndarregeringen nått detsammas höjdpunkt. Det gälde nu för det kungliga partiet att skickligt begagna sig af den utomordentliga popularitet, Carl XI genom sitt kraftfulla uppträdande under kriget vunnit, liksom ock af den allmänna förbittring, som allt tydligare gaf sig tillkänna mot den forna rådsregeringen och de styrelsegrundsatser, som utmärkt densamma. Det gälde äfven att klokt bruka och om möjligt ytterligare uppdrifva den afund och den ovilja, som de ofrälse stånden hyste mot adeln, liksom ock de känslor af föga skiljaktig beskaffenhet, som den lägre adeln egnade den högre; att sålunda isolera och splittra denna nyss så mäktiga adel, hota och skrämma densamma, tills den bruten och modlös i konungamaktens skydd skulle se sitt säkraste värn i den fruktansvärda stormen, i likhet med medstånden frivilligt erbjuda hvad konungen till sina planers förverkligande åstundade och slutligen såsom en snart sagdt gifven följd af de redan fattade besluten formligen proklamera enväldet.

Den nitiske rojalisten svek ej heller dessa vid honom fästa förhoppningar. Man finner honom vid denna riksdag ständigt på Riddarhuset i främsta ledet i striden för de nya idéer, som där nu höllo sitt segertåg. Ingen kunde mer eftertryckligt än han inskärpa vördnaden för konungens vilja. »Adeln borde icke draga det uti tvifvelsmål, som K. M:t så allvarligen befallte. Det stode intet till ridderskapet och adeln att försvaga K. M:ts mening», yttrade han sålunda vid ett tillfälle. Ingen kunde hellre gifva fullare uttryck åt den allmänt lågande harmen mot den mäktiga högadeln. »Skola vi», utropade han, »för några få familiers skull,

som sitta och hafva hela riket under sig, vara contributarii. Det är oskäligt.» Likaså förstod han väl att hotfullt dundra, att medelst ett skoningslöst blottande af det nuvarande tillståndets brister kraftigt framhålla de kungliga reformförslagens nödvändighet och att som rikets fiender stämpla de sistnämndas motståndare. Så yttrade han i fråga om den föreslagna reduktionen kort och afgörande: »Den, som är däremot den är ingen patriot», liksom han ock patetiskt förklarade att, äfven om de ofrälse stånden tege, »skulle dock själfva nöden ropa och framtvinga en reduktion». Hans uppträdande präglas utan tvifvel af en viss myndighet och stolt segervisshet, som ej illa anstodo hjelten från Halmstad och Lund, men man finner dock i allmänhet icke hos honom det brutala öfvermod, den råa hänsynslöshet, som kännetecknar flere af hans medkämpar i denna egendomliga parlamentariska debatt, de där genom sitt utmanande sätt, sitt öppna trotsande af alla laga former och sin kärfva kommandoton liksom tycktes med all önskvärd tydlighet vilja gifva tillkänna, att allt motstånd här var förgäfves; att våldet, om ej annat hjelpte, skulle fälla det sista, afgörande ordet i denna strid.

Segern vanns dock, utan att detta ytterliga medel behöfde tillgripas, och de, som främst bidragit till densamma, erhöllo sina belöningar. Bland dem var Kristoffer Gyllenstierna, som nu ändtligen 1681 bekom den rådsvärdighet, på hvilken han så länge fått vänta. Detta förr så lysande ämbete, som förlänat sin innehafvare ett ofta nog mäktigt inflytande på rikets styrelse, ja för ej länge sedan rent af andel i dess regering, hade dock nu förlorat det mesta af sin stolta glans. Själfva riksrådsnamnet blef också som ett tecken härpå kort därefter utbytt mot benämningen kongl. råd för att därmed tydligen utmärka rådets numera fullständiga beroende af den enväldige konungen. »Rådet blef», säger en framstående skildrare af denna tid, »tills vidare despotismens redskap utan något synnerligt inflytande.» Dess verksamhet inskränktes hufvudsakligen till justitieärenden, det blef en högsta domstol, hvars utlåtande »endast undantagsvis i viktigare politiska frågor infordrades».

Bredvid sitt rådsämbete erhöll dock Kristoffer Gyllenstierna redan följande år ytterligare en ärofull post, då han efter sin frände Göran Gyllenstierna kallades till öfverståthållare i Stockholm. Af alla de män, hvilka beklädt denna höga värdighet, fins det ingen, som så länge varit innehafvare af densamma. I 23 år räckte nämligen hans styrelse öfver hufvudstaden, under

det att af hans 9 företrädare ingen ens hälften så lång tid fått utöfva sagda myndighet. Men också var han endast 42 år gammal vid sitt tillträde af embetet, och han egde härjämte i den enväldige konungens vänskap ett säkert stöd gentemot de inflytelser, som under den föregående tiden så ofta vållat rubbningar i detsamma. Att under en så lång tidrymd åtskilliga förändringar i hufvudstadens såväl förvaltning som yttre utseende skulle komma att vidtagas torde ej förvåna. I det förra afseendet blefvo nu också nya reglementen för öfverståthållaren äfvensom för magistraten samt ny stat för den sistnämnda utfärdade. För öfrigt kan nämnas, att början nu gjordes till gatuläggning å Ladugårdslandet, att skeppsbron ombyggdes, och en ny bro från n. v. Gustaf Adolfs torg till slottet äfvensom en ny dylik öfver stadsgrafven anlades; att ett skeppshvarf inrättades vid Tegelviken, hvilket dock snart blef åt enskilda upplåtet; likaså ett anatomihus, hvarjämte förslag till en spinnhusinrättning utarbetades och privilegier för 3 nya apotek utfärdades. Med stor kraft upprätthöll äfven Gyllenstierna i Stockholm den stränga ordning, hvarpå Carl XI satte ett så högt värde.

Den tidsperiod, som närmast följer på 1680 års riksdag, karakteriseras främst af en sjudande verksamhetsifver särskildt på tvenne områden, förmyndarräfstens och reduktionens. Snart sagdt alla framstående krafter togos i anspråk för ifrågavarande arbete, som af konungen med all makt påskyndades. Det dröjde ej heller länge, innan Gyllenstiernas förmåga på såväl det ena som det andra af dessa områden kom till användning. I den stora kommissionen, som hade att döma öfver själfva förmyndarregeringen, erhöll han väl icke plats, men däremot insattes han i den kommission, som 1680 fick i uppdrag att undersöka kammarkollegii förvaltning under samma tid. Likaledes förordnades han till ledamot af Reduktionskollegium och blef sedermera 1687 en af Kongl. Maj:ts deputerade till reduktionsverkets afslutande. För den oförtrutna flit han i sistnämnda arbete nedlagdt, tilldelade konungen honom 1694 en gratifikation af 12,000 daler smt. Trots sitt sålunda vitsordade nit i reduktionsverksamhetens tjenst torde han dock i likhet med sina högadliga medbröder nog därstädes tillhört den minoritet, som mindre af intresse för sjelfva saken än af plikttrohet och vördnad för konungens vilja härvid lämnade sin medverkan och som understundom gjorde ett och annat försök att mildra de stränga åtgärder, som af flertalet i allmänhet påyrkades. Sjelf blef han en af dem, som drabbades af denna

stränghet, såsom ock framgår däraf, att han 1696 dömdes att återbetala en summa af 156,000 daler smt.

Äfven i åtskilliga andra af de mångfaldiga kommissioner, som under denna i så hög grad kommissionernas tid tillsattes, fick Kristoffer Gyllenstierna taga del. Hans verksamhetsförmåga blef härigenom starkt anlitad och han fick långt ifrån ostördt egna sig åt sina plikter som öfverståthållare.

Carl XI:s ynnest och vänskap tyckes han alltjämt hafva bibehållit. Ett vackert bevis härpå gaf konungen, då 1692 det hus, som af Gyllenstierna beboddes, blef lågornas rof. Denne hade sannolikt fått dela husets öde, om ej kung Carl skyndsamt kommit till stället och räddat sin gamle vän. Fem år senare skänkte den döende monarken honom ett ytterligare prof på såväl tillgifvenhet som erkännande, då han utsåg Gyllenstierna, åt hvilken han redan 1687 förlänat greflig värdighet, till medlem af den förmyndarregering, som under hans sons minderårighet skulle föra rikets styrelse.

I nämnda regering bekläddes Gyllenstierna med högsta inseendet öfver krigsväsendet eller de funktioner, som fordom tillkommit riksmarsken. Denna hans myndighet blef dock ej af lång varaktighet. Föga mer än ett halft år efter Carl XI:s död sammanträdde ständerna, och på deras uttalade önskan öfvertog den 15-årige Carl XII omedelbart sjelf regeringen.

Af allt att döma torde Gyllenstierna fått åtnjuta jämväl den nye konungens bevågenhet. Såsom ett vedermäle häraf tilldelades honom sålunda redan nästföljande år ett personligt lönetillägg af 5,200 daler smt årligen. Endast 6 år därefter kunde han med skäl betrakta som ett kanske än större nådebevis, att han under den nu rådande penningbristen blef en af de särskildt gynnade embetsmän, hvilka utbekommo sina löner, medan det stora flertalet fick vara denna förmån förutan. Så hastigt hade det blomstrande tillstånd, hvari Carl XI lämnat sitt rike, blifvit förbytt i brist och armod. Ännu genljöd dock Europa af ryktet om svenskarnes sagolika bragder, och den patriotiska stoltheten upprätthöll modet hos den af krigets lidanden så hårdt hemsökta nationen. Snart skulle emellertid motgångarnas tid begynna, samt hopplös förtvifian och den ytterligaste nöd i förening undergräfva och slutligen störta det mäktiga envälde, som Kristoffer Gyllenstierna en gång varit med om att resa. Sjelf förskonades han likväl från att upplefva denna tid. Medan ännu segerns sol lyste som klarast öfver de svenska vapnen, slöt han sin lefnad den 14 juni 1705.

Tvenne omständigheter synas hafva utöfvat ett afgörande inflytande på Kristoffer Gyllenstiernas öden, ja kunna sägas hafva helt och hållet bestämt hans lefnadsriktning. Den ena var frändskapen och den därmed följande nära förbindelsen med Johan Gyllenstierna, den andra ungdomsvänskapen med konung Carl XI. Genom deras förenade inverkan leddes han redan vid unga år in på politikens bana och blef från första stund en förklarad fiende till den högaristokratiska regering, som han genom sin börd snarare syntes kallad att understödja. Vänskapen och tillgifvenheten för konungen gjorde honom sedan till en af enväldets ifrigaste befrämjare samt trognaste och hängifnaste tjänare. Dock torde han ej med fog kunna räknas till de män, som i råd och dåd närmast stodo Carl XI bi i hans storartade verksamhet som det svenska samhällets omdanare, som med honom kunna dela äran häraf. Han var i främsta rummet den oförskräckte och segerrike kämpen på krigets liksom ock på den parlamentariska debattens fält. Han var härjämte den kraftfulle, duglige, nitiske embetsmannen samt den lojale, plikttrogne undersåten. Men om han ock i begåfning, i förmåga af initiativ och i viljekraft lärer få stå tillbaka för åtskilliga andra den nya tidens män, torde han däremot i fråga om lysande och hjertevinnande egenskaper, i personlig älskvärdhet och belefvenhet helt visst hafva öfvergått de flesta af dem. Redan som öfverste vid Gardet var han enligt en af sina underlydandes intyg »kär för oss, gemene man såväl som officerare, ej mindre för sitt milda och höfliga sätt såsom befälhafvare än för sin oöfverträffliga tapperhet». Äfven sedermera som öfverståthållare visade han prof på sitt goda hjerta och sitt medlidsamma sinnelag, liksom han äfven i sin egenskap af deltagare i reduktionsarbetet sökte mildra detsammas fruktansvärda stränghet. Stolt och kraftfull, ridderlig och blid framträder hans ädla hjeltegestalt så mycket ljusare gentemot allt det kryperi och den servilism, all den hårdhet och sträfhet, all den byråkratiska stelhet och det småsinnade pedanteri, som jämte stort nit och mycken duglighet synes i ej ringa mån känneteckna det officiella Sverige från Carl XI:s och reduktionens dagar.

1669 hade Kristoffer Gyllenstierna första gången knutit hymens band med Gustafva Juliana Oxenstierna, som 6 år senare afled. Tvenne år därefter började han gilja till konungens egen kusin pfalzgrefvinnan Katarina, då blott 16-årig, af hvilken han emellertid bekom en korg. Sedan furstinnan omsider öfverskridit 30-talet, förnyade han dock försöket och tycktes nu röna bättre

framgång. Redan voro bröllopsgåfvorna inköpta och dagen för ceremonien utsatt, då bruden plötsligen ångrade sig och reste från alltsammans ut till Tyskland. Hon ändrade dock mening än en gång, och den 19 november 1696 egde giftermålet rum i Osnabrück. Det blef föga lyckligt. Nästan omedelbart uppstodo svårigheter och obehag till följd af den stolta damens anspråk att fortfarande tituleras furstinna, hvartill den myndiga änkedrottningen på inga villkor ville samtycka. Harmsen lämnade den nygifta frun Stockholm och bodde sedan på landet skild från mannen. Efter dennes död erhöll hon Gripsholms slott som enkesäte. Hon lefde ytterligare i 15 år. Hennes enda son blef vid 34 års ålder nedstucken i en duell, och med honom utgick den grefliga ätt Kristoffer Gyllenstierna stiftat. I sitt första gifte hade denne väl haft flera barn, men af dem hann endast en dotter myndig ålder. Hon gjorde sig ett namn genom sin lärdom och blef gift med kongl. rådet grefve Carl Bonde.

Grefve Mikael Törnflycht.

Ättling af en gammal stockholmssläkt, som skänkt hufvudstaden ej mindre än 6 borgmästare, och sjelf son till den ryktbaraste af dessa, tillika Stockholms förnämste köpman på sin tid, den högt och allmänt aktade Olof Hansson Törne och hans maka Margareta Andersén, föddes Mikael Törnflycht 1683 i den stad, hvars högste styresman han en gång skulle blifva.

Det hem, i hvilket den unge Mikael uppväxte, intog ehuru borgerligt genom husfaderns embetsverksamhet, hans »otroliga» rikedom och den ynnest, hvarmed han af Carl XI skall hafva omfattats, helt visst en betydande ställning i det dåtida Stockholm. Också blefvo husets 4 döttrar samtliga gifta med framstående embetsmän och officerare, hvilka alla skulle sluta som grefvar och rådsherrar. Det kunde under sådana förhållanden ej heller gerna komma i fråga, allraminst sedan den myndige borgmästaren 1698 vunnit adlig värdighet, att sönerna egnade sig åt något borgerligt yrke. Den äldre bestämdes sålunda för hofvet och det civila embetsmannaståndet, den yngre Mikael för krigstjensten. 19-årig började han sin bana som förare vid Lifgardet, blef följande år 1703 fänrik och tog nu med utmärkelse del i den till en början

så segerrika sedan så olyckliga dock alltid ärofulla kamp, Sverige, så länge Carl XII:s bragduppfyllda fast land och folk förödande regering räckte, nödgades med ansträngande af alla sina krafter mot förenade mäktiga fiender föra. Han vann snart erkännande för mod och duglighet. 1706 löjtnant blef han kort därefter »för dess capacitet och skicklighet samt alltid betygade tappre förhållandes skull» utnämnd till ryttmästare vid Lifregementet. Samma år fick han äfven tillfälle att särskildt utmärka sig, då han vid Leipzig slog en trupp sachsare, därvid »inläggande mycken krigsära». Han var sedan med vid Pultava, råkade i rysk fångenskap men blef snart frigifven och stälde ånyo sitt svärd till det hårdt beträngda fosterlandets förfogande. 1710 förordnades han till interimsmajor och föreslogs 1712 ännu ej 30-årig af rådet till öfverste för ett tremänningsregemente. Med afböjande af detta hedrande uppdrag anhöll han dock att få kvarstå vid Lifregementet. Ej långt härefter blef han emellertid i egenskap af major återflyttad till gardet, där han 1713 blef öfverstelöjtnant och 1717 vid 34 års ålder öfverste; en tvifvelsutan vacker befordringsbana, för hvilken måhända svågerskapet med så inflytelserika män som Carl Piper och Arvid Horn icke varit utan all betydelse, men hvartill nog äfven förtjenst och skicklighet i ej oväsentlig mån torde hafva bidragit.

I spetsen för gardet var Törnflycht Carl XII 1718 följaktig på det härtåg mot Norge, hvarigenom hjeltekonungen gjorde ett sista förtvifladt försök att vid sina fanor åter fästa den segerlycka, som förr varit honom så trogen men som efter Pultavas blodiga dag synes för alltid hafva öfvergifvit honom. Men måttet för hans och Sveriges olyckor var nu rågadt. Carl XII föll och med honom äfven det regeringssystem, som under hans stränge och kraftfulle faders ledning väl skänkt Sverige många år af fred, trygghet och välstånd men som omsider, tack vare hans egen halsstarrighet, omättliga krigslystnad och hänsynslösa slöseri med undersåtarnes lif och egendom, blifvit nationen förhatligt. Den aldrig fullt kväfda frihetskänslan lågade nu åter mäktigt upp i svenska bröst och tog uttryck i en våldsam opinionsstorm till förmån för det forna konstitutionella styrelsesättets återställande. Äfven inom hären, bland tolfte Carls egna bussar gjorde sig denna stämning oemotståndligt gällande; och då underrättelsen snart nådde de tappre krigarne, att i Stockholm rådet omedelbart efter konungens död erkänt prinsessan Ulrika Eleonora som drottning, förklarade krigsbefälet sig endast på det villkor vilja godkänna

GREFVE MIKAEL TÖRNFLYCHT,
ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1732–38.
(OLJEMÅLNING AF G. DE MAREES(?), TILLHÖRIG KOMMERSERÅDET
FRIHERRE H. REHBINDER).

[illegible] olyckliga dock alltid ärofulla kamp. Sverig[illegible] [illegible] fast land och folk förödande [illegible] med ansträngande af alla sina krafter [illegible] fiender fera. Han vann snart erkännande [illegible] 1706 löjtnant blef han kort därefter [illegible] och skicklighet samt alltid betygade tappre för [illegible] utnämnd til ryttmästare vid Lifregementet. Samma [illegible] han äfven [illegible] att särskildt utmärka sig, då han [illegible] en tronsökare, därvid inläggande mycken kr[illegible]

Han var [illegible] med vid Pultava, räkade i rysk fångenskap [illegible] snart [illegible] och stälde ånyo sitt svärd till det hårdt [illegible] ansträngande. 1710 förordnades han till [illegible] 1712 ännu ej 30-årig af rådet till [illegible] manningsregemente. Med afböjande af detta [illegible] anhöll han dock att få kvarstå vid Lifregementet [illegible] därefter blef han emellertid i egenskap af [illegible] [illegible] ardet, där han 1713 blef öfverstelöjtnant och 17[illegible] öfverste; en tvifvelsutan vacker befordringsbana. [illegible] skapet med så inflytelserika män som [illegible] Arvid [illegible] icke varit utan all betydelse, men [illegible] och skicklighet i ej oväsentlig men [illegible]

[illegible] var Törnflycht Carl XII 1718 följaktig [illegible] hvarigenom hjeltekonungen gjorde ett [illegible] vid sina fanor åter fästa den segerlycka, [illegible] trogen men som efter Pultavas blodiga [illegible] hafva öfvergifvit honom. Men måttet för [illegible] var nu rågadt. Carl XII föll och med [illegible] ningssystem, som under hans stränge och [illegible] väl skänkt Sverige många år af fred. [illegible] men som omsider, tack vare hans egen [illegible] krigslystnad och hänsynslösa sloseri med [illegible] egendom, blifvit nationen förhatligt. Det [illegible] frihetskänslan lågade nu åter maktigt upp [illegible] tog uttryck i en våldsam opinionsstorm till [illegible] konstitutionella styrelsesättets återställande [illegible] bland t. o. m. Carls egna bussar gjorde sig denna [illegible] gällande; och då underrättelsen snart [illegible] rigarne, att i Stockholm rådet omedelbart [illegible] prinsessan Ulrika Eleonora som drottning [illegible] sig endast på det villkor vilja godkänna

GREFVE MIKAEL TÖRNFLYCHT,

ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1732—38.

(OLJEMÅLNING AF G. DE MARÉES(?), TILLHÖRIG KOMMERSERÅDET FRIHERRE H. REHBINDER).

detta val, att enväldet afskaffades och åt ständerna såsom nationens lagliga representanter öfverläts att definitivt afgöra såväl om tronföljden som om författningen. Till detta patriotiska och lojala handlingssätt, värdigt friborna svenskar och ädla riddersmän och vida skildt från det, som vid liknande tillfällen vanligen följts af härförare, som haft sitt folks öde i sina händer, skall äfven Törnflycht verksamt hafva bidragit.

I likhet med många af sina medbröder lemnade han kort därpå hären för att skynda till Stockholm och taga del i det åter öppnade, efter enväldets långvariga förtryck med så allmän glädje och så ljusa förhoppningar motsedda parlamentariska lifvet. Men ehuru han vid den fördelning af krigskassan, som kort efter Carl XII:s död på prins Fredriks befallning egt rum bland de högre officerarne i uppenbart syfte att för prinsen och hans ärelystna sträfvanden vinna dessa mäns sympatier och understöd, synes hafva blifvit framför andra gynnad, visade han snart, att han var föga villig att befordra sagda sträfvanden. Långt därifrån finna vi honom vid 1719 års riksdag jämte åtskilliga andra adelsmän afgifva en formlig protest mot hvarje öfverflyttande af kronan från drottningens till hennes gemåls hufvud. Detta oaktadt blef Törnflycht snart föremål för åtskilliga gunstbevis från hofvets sida. Sålunda upphöjdes han under loppet af år 1719 efter hvart annat till öfverkammarherre, generalmajor och friherre. Men om prins Fredrik invaggat sig i den förhoppningen att genom dessa utmärkelser för sin personliga politik förvärfva Törnflychts kraftiga stöd och göra denne till ett lydigt redskap för sina planer, har det säkerligen ej dröjt länge, innan han nödgats inse, att han härvidlag i hög grad missräknat sig.

Prins Fredrik hade emellertid 1720 omsider lyckats vinna den krona, han så ifrigt efterfikat. Dock föga tillfredsställd med de inskränkningar, det nya statsskicket medfört i konungamakten, började han snart energiskt arbeta på att undanrödja desamma. Att härvidlag i sin gardeschef äga en motståndare kunde ej för honom vara synnerligen behagligt. Också finnes han snart nog hafva sökt aflägsna Törnflycht från sagda i händelse af politiska förvecklingar så betydelsefulla post. En större omplacering vid regementena hade nämligen vid denna tid blifvit nödvändig till följd af de ur ryska fångenskapen frigifna officerarnes hemkomst. Oroliga häröfver hade en del gardesofficerare till sin öfverste ingifvit en skrift med begäran att blifva bibehållna vid sina befattningar. Konungen förmenande, att det var Törnflycht, som upp-

viglat dem till detta steg, hvilket af högstdensamma betraktades som myteri och för hvars noggranna undersökande han nu tillsatte en generalkrigsrätt, yrkade med anledning häraf på den misshaglige öfverstens förflyttning till ett annat regemente. Men kung Fredriks anseende hade redan genom flera mindre välbetänkta åtgärder i ej ringa mån rubbats, och alla hans försök att blifva af med Törnflycht gingo om intet till följd af rådets fasta motstånd. Den sålunda förorättade erhöll ej långt därefter tillfälle att hämnas. Konungen hade nämligen vid 1723 års riksdag inlåtit sig i stämplingar med det missnöjda bondeståndet för att med dess hjelp ernå den förstärkning af konungamakten, han hittills förgäfves sökt vinna. Motpartiets ledare voro dock på sin vakt och lyckades snart komma de män på spåren, som härvid tjenade som redskap för de kungliga planerna och sökte uppvigla bönderna. Sekreta utskottet lät nu tillkalla Törnflycht och uppdrog åt honom att genast häkta ifrågavarande personer. Den stora beredvillighet, hvarmed denne konungens motståndare fullgjorde sagda order, om hvars laglighet meningarna inom sjelfva utskottet synas varit delade, tillvann honom också den rådande riksdagsmajoritetens stora bevågenhet, och han undfick äfven sin belöning, då »i anseende till dess väl uppförande» ständerna nu åt honom beviljade ett lönetillägg under namn af »taffelpenningar».

I riksdagsarbetet hade Törnflycht, efter hvad det synes, allt ifrån det nya statsskickets införande alltjämt tagit en verksam del, om han också ej tillhört de flitigaste debattörerna på det svenska riddarhuset. Vid 1720 års riksdag erhöll han plats i sjelfva sekreta utskottet, och vid de följande riksdagarna återfinna vi honom äfven antingen som medlem af detsamma eller af andra viktiga deputationer. Vid nästa riksdag 1723 förekommer hans namn åtskilliga gånger i riddarhusprotokollen. Sålunda ses han genom landtmarskalken hafva låtit framföra klagomål öfver »den slätta anstalt» för släckning af eldsvådor, som i Stockholm förefunnes; hvilka klagomål också torde gifvit anledning till förslags väckande om en »Brand- och Politie-Ordning för alla städer i riket». Vidare ingaf han ett memorial i fråga om tillsättandet af officersbefattningar, hvari han sökte åt regementschefen häfda den rätt, som denne »efter uråldrigt bruk, krigsartiklar och fundamentallagen hafver och hafva bör». En större uppmärksamhet väckte han dock, då han jämte den snart så ryktbare Carl Gyllenborg nu framträdde med »några anmärkningar vid den projecterade riksdagsordningen», innehållande åtskilliga förslag till tilläggsbestäm-

melser till nämnda författning, såsom att ständerna skulle ega af förekommen anledning emellanåt ajournera sina sammanträden och under tiden låta sig representeras af en särskildt vald deputation, liksom ock att själfva rannsaka och döma öfver alla förgripelser mot friheten, fundamentallagarna och ståndsprivilegierna m. m. I sagda memorial föreslogs äfven, att adelns representanter hädanefter jämväl borde utses genom val, dock så att detta stånd skulle få välja 300 och de öfriga stånden endast 100 riksdagsmän. hvartdera. Det stora antal obesutna och föga bemedlade adelsmän, som vanligen bildade majoriteten på riddarhuset och efter klassindelningens upphäfvande snart nog därstädes kom att utöfva ett bestämmande inflytande, hade begynt väcka allvarsamma farhågor hos många af den unga frihetens aristokratiska vänner; och nyssnämnda förslag torde väl också närmast vara att betrakta som en af de talrika vid denna riksdag förekommande yttringarne häraf.

Nästföljande riksdag 1726—27 får man till sin öfverraskning se Törnflycht, denne konungens uppenbare ovän, framträda som samma furstes lika bestämde anhängare och till och med väcka förslag, att ständerna skulle åtaga sig betalningen af monarkens inhemska skulder, hvartill äfven riksdagen fann skäligt lemna bifall. Det omslag, som sålunda egt rum i förhållandet mellan kung Fredrik och hans gardeschef, erhåller helt visst sin rätta belysning, om den ställes i samband med den förändrade ställning, hvari konungen genom den senaste tidens politiska tilldragelser omsider kommit till det frihetsvänliga partiet. Skrämda af de kungliga maktutvidgningsplanerna hade till en början den nya författningens hängifna vänner sökt ett stöd hos och slutit sig nära samman med det s. k. holsteinska partiet, som bildats af de personliga anhängarne till Fredriks forna medtäflare om kronan hertigen af Holstein, och sålunda bestod af konungens förklarade motståndare; och sagda parti hade härigenom vunnit en styrka, som satte det i stånd att för en tid nästan helt och hållet beherska den svenska politiken. Mot dess och dess bundsförvandters kraftiga motstånd strandade också alla kung Fredriks försök att tillintetgöra den unga friheten. Men ej nöjda med denna seger begynte snart partiets ledare hängifva sig åt storpolitiska drömmar, träda i en synnerligen nära förbindelse med Ryssland och i samverkan med denna makt söka inleda Sverige i mer eller mindre äfventyrliga krigsföretag. Fruktan härför liksom ock för ett nesligt beroende af arffienden i öster öppnade omsider ögonen på fredens och

frihetens vänner. Å andra sidan hade kung Fredrik, sedan han sett alla sina bemödanden att skänka kronan ökad makt ohjelpligen misslyckas, snart nog helt och hållet fallit till föga och syntes nu filosofiskt vilja finna sig i sin författningsenliga ställning. Den gemensamma faran förenade inom kort honom och hans forna motståndare; och frukten af deras förening blef nu med holsteinska partiets fall och den store statsmannen Arvid Horns fulla öfvertagande af makten grundläggandet af en tidrymd af rik, fredlig utveckling, som skulle bringa bot för de lidanden, det karolinska enväldet tillfogat Sverige, och som med allt skäl kan benämnas Frihetstidens gyllene ålder.

Från denna tid synes Törnflycht också hafva åtnjutit sin konungs bevågenhet; och det torde ej böra betraktas som ett uttryck af en hos denne alltjämt fortlefvande önskan att på ett eller annat vis göra sig af med sin gardesöfverste utan fast hellre som ett gunstbevis, då Törnflycht i slutet af år 1727 utsågs till landshöfding i Nyköpings län. Ett annat dylikt bevis var väl ock den grefvevärdighet, Törnflycht 4 år senare erhöll. Såsom ytterligare ett sådant får man väl anse den gåfva af 5 dofhjortar, hvarmed kung Fredrik från och med 1733 årligen fägnade sin forne fiende.

Efter 5 års verksamhet som landshöfding kallades Törnflycht 1732 till innehafvare af den maktpåliggande befattningen som öfversthållare i Stockholm. Bland hans medtäflare härvidlag befann sig äfven den man, som 1719 med sådan utmärkelse försvarat Stockholm mot ryssarnes anfall, den vida mer fräjdade och helt visst äfven mer förtjente Rutger Fuchs. Men Törnflycht var svåger till Sveriges mäktige kanslipresident; han hade tillika, som det synes, numera att glädja sig åt kung Fredriks nåd; han gick också segrande ur striden.

Den tidsperiod 1732—38, under hvilken han var Stockholms stads högste styresman, utmärkes af flera åtgärder till stadens gagn. Nämnas kan sålunda, att skeppsbron blef väsentligt förbättrad och delvis byggd af sten, att Ladugårdslands kyrka invigdes, och att de första stegen till fattighusinrättningens införande i Stockholm nu togos. Ett betydande antal staden rörande författningar blefvo härjämte under denna tid utfärdade. Sålunda tillkom en ny byggnadsordning med därtill hörande instruktioner för en stadsarkitekt och en stadsigeniör äfvensom för ett byggnings- och embetskollegium. Sitt gamla intresse för brandväsendets reformerande i hufvudstaden synes den nye öfverståthållaren

äfven alltjämt hafva bevarat att döma däraf, att åtskilliga härmed sammanhängande förordningar nu sågo dagen, såsom om tornväktare, om sotande, om brandsyn och om rannsakningars skyndsamma anställande rörande eldsvådor. Vidare utkommo stadganden mot våldsamheter i Stockholm, angående missfirmelser mot Konungens befallningshafvande och slottskansliets betjente därstädes, rörande Djurgårdens förläggande under Stockholms jurisdiktion, ifråga om advokaters anställande vid slottsrätten m. m.

Äfven som öfverståthållare fortfor Törnflycht att med vaken blick följa riksdagsförhandlingarne, därvid särskildt frågor berörande hufvudstadens intressen af honom med lifligt deltagande omfattades. Så var det antagligen på grund af hans kraftiga ingripande vid 1734 års riksdag, som förordningen om missfirmelser mot Konungens befallningshafvande i Stockholm och slottskansliets betjänte 1736 tillkom. Vid samma riksmöte protesterade Törnflycht energiskt mot vissa norrländska städers ansökan att få »fri seglation och handel på andra inrikes sjö- och stapelstäder än Stockholm med sina tillverkningar». Ett bifall härtill, förklarade han, skulle medföra »Stockholms stads och riksens allmänna handels skada och förderf». Han finnes äfven nu fast förgäfves hafva föreslagit inrättandet af biljarder i hufvudstaden, motiverande förslaget därmed, att »biljardspelet vore en för ungdomen nyttig och anständig kroppsöfning». Äfvenledes afgaf han nämnda riksdag ett utlåtande i anledning af väckt fråga om inrättande af ett sjukhus i Stockholm. Han förmenade detsamma ej kunna på stadens bekostnad uppbyggas, medan ständerna åter ansågo dess uppförande och underhåll ingalunda tillkomma det allmänna, helst vid Danviken redan funnes en sjukstuga liksom två sådana vid stadens barnhus. Kort före sin död uppträdde han jämväl å 1738 års riksdag och hemstälde om nödiga åtgärders vidtagande till hämmande af tiggeriet å hufvudstadens gator.

Midt under denna för hufvudstaden så nitiska verksamhet bortrycktes han emellertid af döden. Han afled den 26 augusti 1738 på sin gård Hesselbyholm 55 år gammal.

Utgången så att säga ur Stockholms borgerskaps egna led, förenande med krigarens mod och vanan att befalla såväl parlamentarisk som administrativ erfarenhet, därtill i besittning af stor förmögenhet och mäktiga släktförbindelser samt, som det synes, kraftfull vilja och manlig sjelfständighet, egde Mikael Törnflycht, som af en samtida skildras som »en präktig och vacker herre», utan tvifvel många förutsättningar för att blifva en god och vär-

dig öfverståthållare. Måhända hade han äfven, om en längre lifstid honom förunnats, blifvit en af dessa styresmän, hvilka på ett mera lysande sätt fäst sina namn vid hufvudstadens historia. Hvad han under den jämförelsevis korta tid, hans förvaltning räckte, i Stockholm uträttat, synes onekligen lemna stöd för ett sådant antagande, liksom äfven för visso därstädes göra honom förtjänt af tacksam hågkomst.

Sedan 1714 var Törnflycht i barnlöst äktenskap förenad med Magdalena Lewenhaupt, som 3 år äldre än sin make i 18 år fick öfverlefva honom.

Nils Ericson och Otto Modig.

Då under en lång lefnad man varit lycklig nog icke allenast att komma i beröring med framstående män, utan äfven att vinna deras synnerliga förtroende, frestas man lätt, innan blicken mörknar och minnet sviker, att fatta pennan för framhållande af några drag ur dessa mäns verksamhet, som djupt ingripit i landets ekonomiska utveckling. Jag gör det så mycket hellre, som min ringa förmåga därvid mer än en gång tagits i anspråk.

Öfverstarne *N. Ericson* och *O. Modig* voro så godt som jämnåriga, enär den förre var född 1802 och den senare 1803.

Båda rikt begåfvade, anställdes redan vid unga år såsom elever vid Göta kanalbyggnad och detta vid samma arbetsstation, där Ericsons moder besörjde mathållningen för vid arbetet anställda tjänstemän och officerare. Därunder knöts mellan de unga männen ett vänskapsband, som ägde bestånd under deras hela lifstid, och hvilket icke brast förr än vid Ericsons död 1870. Modig öfverlefde sin vän 7 år, och mer

än en gång hörde jag honom påminna sig den bortgångne vännen och deras gemensamma lefnadsöden.

Båda ägnade sig åt ingeniörsyrket. Med tiden blef Ericson chef i det Västra väg- och vattenbyggnadsdistriktet och Modig i det Norra.

Den förre byggde Trollhätte kanal, det första större arbete här i landet, där den verkliga kostnaden icke öfversteg den af honom beräknade, hvilket på sin tid väckte ett berättigadt uppseende och icke minst bidrog till att han sedermera blef chef för statens järnvägsbyggnader, där kostnaderna, äfven af honom beräknade, sällan eller aldrig öfverstego de verkliga.

Modig fick det mindre angenäma uppdraget, sedan man i 9 år arbetat på Väddö kanal, där felaktiga beräkningar och misstag hopats, att afsluta nämnda arbete, hvilket äfven lyckades honom till allas belåtenhet med de få anslag, som därtill voro beviljade.

Kanalen fick emellertid sedan småningom förfalla af brist på penningar. Vi veta alla, att den först i våra dagar har med större mått än enligt den första planen börjat försättas i ett ändamålsenligt skick.

Modig blef sedermera chef för Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, då han framgångsrikt verkade för anläggning af vägar, torrläggningar, hamnars och kanalers byggande i hela landet och icke minst i Norrland, där han hade haft sitt distrikt, och om hvars framtida utveckling han hade en hög tanke, som sedermera icke jäfvats.

Båda voro på hufvudets vägnar rikt begåfvade, med ordet i sin makt och förmågan att på ett öfvertygande sätt skriftligen framställa sina tankar. Modig var Ericson därutinnan kanske något öfverlägsen, hvarför den senare, inseende detta, vid icke få tillfällen, då saken gällde någon viktig allmän fråga rådfrågade den förre.

Tidigt kom jag med dem båda i beröring. Redan 1846 blef jag såsom »murarebas» anställd vid den af Ericson byggda dockan på Beckholmen i Stockholm, då Modig, af nit för saken, ganska ofta där infann sig.

Under detta arbete inträffade en olyckshändelse, i det att den s. k. »sätten», med hvilken man utanför portarna kunde afstänga vattnet, helt oförmodadt i ett ögonblick brast, hvarvid Ericson, arbetschefen, den helt nyligen vid 82 års ålder aflidne A. Adlerstråhle, och jag jämte flera arbetare, hvilka alla voro nere i dockan, endast genom Guds försyn lyckades att rädda lifvet. Den timade olyckan klandrades naturligtvis i en och annan tidning, men Ericson fattade pennan, gaf svar på tal, och klandret, som var alldeles obefogadt, dog bort.

Ericson bodde, då han var chef för statens järnvägsbyggnader, i Stockholm, hvarunder han ganska ofta besökte Modig på hans ämbetsrum, då de med hvarandra rådgjorde icke minst om huru man skulle bekämpa de olika åsikter, som sökte göra sig gällande beträffande järnvägens riktning i olika delar af landet. Modig var då alltid den, som efter en af Ericson lämnad p. m. uppsatte nödiga skrifvelser. Äfven jag betroddes någon gång därmed, då andra göromål icke tillläto Modig att därmed själf sysselsätta sig, men han genomsåg alltid och ändrade då hvad däraf kunde anses behöfligt. Då Ericson sedan lämnade utskrifningen däraf till sin sekreterare, kaptenen Limnell, den

Ericson icke ville skrifva »på näsan» sina åsikter i allt, förundrade sig denne mycket öfver, hvem som varit Ericsons skrifkunnige vän, men han misstänkte snart nog Modig eller mig därför.

Jag var då tjänstgörande i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och hade därunder många samtal med Modig, som då kom ut till mig och satte sig *på* det bord, vid hvilket jag hade min plats. Samtalet vände sig mest om allmänna arbeten, men jag fick också till lifs åtskilligt om dagens on dit, det Modig hört på »Sällskapet», där han intog sina middagar.

En dag, det var i okt. 1857, utspann sig ett mera ovanligt sådant samtal, närmast framkalladt af Ericson, hvilken kom, som man plägar säga, »med andan i halsen» till Modig, med hvilken han genast började ett ytterst lifligt andragande, det jag hörde icke utan en viss häpnad, men icke så Modig med sitt vanliga orubbliga lugn, hvari han var raka motsatsen till Ericson, som icke så sällan var något het.

Till en förklaring af detta torde jag få något återgå i tiden.

Nyssnämnda år hade Ericson uppgjort ett förslag till sammanbindningsbana i Stockholm, hvilket, sedan förslaget att gå in öfver Skanstull förkastats, slutade med en riktning från *Hornstull* till trakten af Fatbursjön och därifrån i en tunnel till Ragvaldsbro, samt vidare därifrån på en utfylld järnvägsbank öfver Riddarfjärden till Staden och Norrmalm.

Hela den sommaren hade jag vistats i utlandet och någon tid äfven i Dresden, där jag kommit i beröring med M. M. v. Weber, en son till den store tonsättaren K. M. v. Weber. Han var Betriebs Ober Inspektor för de sachsiska statsbanorna och således detsamma som en generaldirektör för de svenska. Han var en ovanligt bildad man, som kände till ej blott järnvägar utan äfven mycket annat, det man endast undantagsvis finner hos en järnvägsingeniör.

Jag kände mig dragen till honom, som äfven fäste sig vid mig. Jag fick af honom veta mycket, hvarom jag förut knappast haft en aning. Han däremot fick af mig upplysningar om åtskilliga svenska förhållanden, hvarvid jag äfven redogjorde för honom om förslaget till sammanbindningsbana i Stockholm, mot hvilket han hyste åtskilliga betänkligheter, dem jag hade i godt minne. Många år därefter besökte han Stockholm och äfven mig.

Vid min hemkomst dit och efter återtagen tjänstgöring i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen önskade Modig få en redogörelse för allt hvad jag sett, hört och erfarit, då bland annat jag äfven redogjorde för mitt samtal med Weber om sammanbindningsbanan, då Modig, som vanligt sittande på bordet med ena foten på golfvet, till min öfverraskning sade: »Alldeles detsamma tycker jag och har därom talt med Ericson».

Under fortsatt samtal hörde jag tydligen hvad Modig tänkte om saken, ehuru han icke ville ut därmed. Jag förklarade mig emellertid instämma i hans åsikt.

Väl kännande honom därutinnan, lämnade jag några dagar därefter en uppsats om saken med anhållan att han efter dess genomläsning ville däri göra nödiga rättelser, det han gjorde.

Uppsatsen gick ut på att leda tunneln i stället för till Ragvaldsbro så långt öster ut, att dess mynning komme att ligga midt för Munkbrogatan i Staden, att rifva de därvarande kvarteren Memnon och Icarus. Enär järnvägsbanken då kommit att ligga strax utanför Karl Johans torg, föreslogs att större delen af området däremellan skulle fyllas.

Lördagen den 31 oktober stod uppsatsen, med 3½ spalter, att läsa såsom insänd i Post- och Inrikes Tidningar.

Med ett exemplar däraf i handen kom Ericson följande dag upp till Modig och frågade genast, om han kunde veta, hvem som hade skrifvit densamma. Modig svarade då, att om han därom tillsporde mig, som var känd redan då för den vanan eller ovanan att åka och vända i tidningar, så kunde han möjligen af mig få besked. På Ericsons uppmaning till Modig, som var min chef, att därom fråga mig, ehuru han själf visste det, inkallades jag, då jag genast, därom tillspord, förklarade mig vara den sannskyldige författaren.

Modig smålog, och Ericson såg något förbluffad ut, men fann sig genast, då han med några förbindliga ord uttryckte sin tillfredsställelse öfver att äfven unga män behandlade dagens frågor, hvarefter han räckte mig handen. Jag bockade mig och gick ut till mitt arbete.

Knappt en månad därefter fick jag bud från honom med önskan om ett besök. Jag fruktade då att mellan fyra ögon få en uppsträckning för det jag vågat komma fram med mina påminnelser. Detta blef emellertid icke förhållandet, utan erbjöd han mig i stället att verkställa undersökning för sammanbindningsbanan — i den af mig föreslagna riktningen. Jag tackade för det hedrande uppdraget, hvarmed jag genast gick i författning och detta med så mycket större skäl, som Mälaren då var isbelagd.

Min föreslagna riktning följdes emellertid icke, utan i stället valdes en medelväg mellan min och den af Ericson först tänkta. Jag vågar än i dag antaga, att mitt förslag skulle ha varit det bästa.

Mycket skulle kunna skrifvas härom i sammanhang med den stora järnvägsfråga, som i Stockholm nu är under behandling. Rätta platsen därför är dock icke i en uppsats, sådan som denna. Ett kan dock anföras om hvad Weber därom yttrade till mig. Stockholm, som då hade knappt 100,000 invånare, kommer med tiden att blifva en stor stad, som nu har tre gånger detta invånareantal. Staden behöfver, sade han, till följd af sin naturliga belägenhet, två central-personstationer, den ena på Norrmalm och den andra på Södermalm. Det är icke längre från Södermalm till Norrmalm än från den senare till den förra. Till norra stationen ingå alla tåg norr om Mälaren och till den södra alla de som gå söder om samma sjö. Vidare sade han att man icke behöfver vara järnvägsingeniör för att i statsekonomiskt hänseende bestämma järnvägars riktning. Då Ericson blef chef för statens järnvägar, hade han knappt sett en järnväg. De af honom föreslagna riktningarna därför torde emellertid icke med fog kunna klandras.

Med Ericson hade jag sedermera mycket att göra under de omfattande undersökningar, som af mig åren 1858 och 1859 verkställdes från Stockholm i olika riktningar ända till Falun, från Krylbo till när-

heten af Frövi samt från Katrineholm till Linköping. Detta nämnes därför, att i och för den sistnämnda jag kom i tvist i tidningarne med en kapten Björkman, som förut hade biträdt generalen af Acrell vid af honom gjorda undersökningar.

Björkman, missnöjd öfver att icke ha fått anställning hvarken vid mina undersökningar eller de som verkställdes af de två andra afdelningscheferna, kapten Gestrin och friherre de Geer, klandrade i en Stockholmstidning Ericson skarpt för de gjorda undersökningarna, dem han ansåg vara otillfredsställande. På Ericsons uppmaning att vederlägga honom var jag därtill så villig som skyldig, synnerligast som Björkman äfven tagit mig för hufvudet beträffande undersökningen mellan Katrineholm och Norrköping.

Med anledning häraf infördes i Posttidningen en uppsats, hvari klandret vederlades och slutade med, att då så mycket klandras hvad andra gjort, borde man förut ha sopat rent för egen dörr, hvilket dock icke syntes ha varit förhållandet med hans egna undersökningar, ty vid dem syntes han ha gått till väga på samma sätt, som, då korsfararne tågade till det heliga landet, dit de icke kände vägen, hvarför de till vägvisare togo en get och en gås, såsom varande inspirerade af den Helige Ande. I ett därpå följande tidningsnummer hotade Björkman mig då med duellsplakatet, eftersom vi båda voro officerare, och han ansåg liknelsen vara ärekränkande. Svar på tal uteblef icke, men slutligen lyckades det tidningens redaktör, herr Björck, öfvertyga Björkman, att ej blott geten utan äfven gåsen voro tämligen oskadliga djur.

Hos Ericson stod jag väl, hvarför han med förbigående af många äldre erbjöd mig chefskapet för järnvägsbygget mellan Gatugårda och Bodarne på Västra stambanan, det jag antog, då kontrakt om arbetstiden, räknad från den 1 april 1860 till den 1 oktober 1862 upprättades.

Många lustiga för Ericson betecknande drag kunna anföras sedan den tiden. Ett återgifvande af dem skulle leda till alltför stor vidlyftighet, hvarför jag torde få inskränka sig till några få.

Läget för den blifvande Nordvästra stambanans anknytning med den Västra var, enligt ett Riksdagens beslut, bestämdt vid Stafåna, som ligger åtskilliga kilometer öster om Laxå. Felaktig utstakning gaf anledning till nämnda beslut. Vid af mig verkställd omstakning befanns emellertid, att kostnaderna för en station vid Stafåna skulle blifva betydligt större än vid Laxå. Saken anmäldes af mig hos Ericson, som bestämde läget vid Laxå under förklaring, att Riksdagen icke förstod sådana saker, hvari han obestridligen hade rätt.

Genom samma omstakning hade jag funnit att stationen vid Vretstorp borde byggas där den nu ligger, och således icke vid gästgifvaregården, enligt den af K. M:t fastställda planen.

För att afgöra denna sak kom Ericson till Vretstorp, där vi vandrade fram och åter, då han talade för K. M:s plan, jag åter för min. Vi vandrade flera gånger fram och åter mellan de båda lägena, hvar och en därvid hållande på sin åsikt. Slutligen återkomna till gästgifvaregården, framhöll han den vackra utsikten öfver Vibysjön, såsom ett af skälen att där bygga stationen, däri jag emellertid icke

kunde instämma. Han blef då ond, hvilket märktes dels på hans min, dels ock på att han höjde rösten, hvarjämte han enligt sin vana då lyfte på sin cylinderhatt — han gick alltid i en sådan — och utropade: »Är det kapten eller jag som befaller härvidlag?» På min invändning, därvid äfven hälsande, att det icke var därom frågan rörde sig, utan hvarest stationen skulle ligga, svarade han ingenting. Men seende på sin klocka förklarade han sig vara hungrig, hvarefter vi båda gingo in på gästgifvaregården, där vi fingo något till bästa. Om stationens läge talades icke vidare ett ord, men väl om mycket annat. Han reste vidare, och stationen byggdes där den nu ligger.

Under en af våra vandringar kom på tal frågan om skenors vikt, då af mig anfördes, att skenvikten behöfver ökas med ökad tåghastighet, ty eljest blifva de snart fördärfvade, hvilken uppfattning dock icke gillades. Till jämförelse anförde han nämligen, att om på svag is man på skridskor åker hastigt, håller isen, men brister i motsatt fall. Jag lät honom tills vidare lefva i sin tro, men dock icke länge.

Komna till ett stort dike, öfver hvilket vi på en planka skulle gå, anhöll jag att få förklara förhållandet med skenorna, hvilket bifölls.

Ehuru enligt då vedertaget bruk det tillkommer vid sådana tillfällen en yngre att gå först, anhöll jag detta oaktadt att få gå sist, hvilket äfven bifölls.

Då nu Ericson gick före och jag efter honom, höll jag samma takt som han, och allt gick bra.

Väl komna öfver förklarade jag det vara alldeles nödvändigt att vända åter i samma ordning, det han småleende villfor. Då gick jag åter i en hastigare takt än han, som, då plankans sviktningar icke sammanföllo med hans steg, förnam en stöt för hvarje steg. Därefter förklarades saken om skenorna på följande sätt.

Då ett hjulpar rullar fram, böja sig skenorna alltid något. Om nu nästa hjulpar icke kommer förr än skenorna återgått till förra läget, uppkomma mellan dem och hjulen inga stötar. Kommer det följande hjulparet, då hastigheten ökas, förr än skenan återtagit sitt rätta läge och således höjer sig, uppkommer mellan dem och hjulparet en stöt. Enär sådana stötar med tiden försämra skenorna, hvarjämte ökad dragkraft tages i anspråk, så är detta orsaken till att om man vill åka fort, så bör man, äfven om belastningen på hjulparen icke ökas, öka vikten på skenorna, så att de icke böja sig. Skenorna vägde då, om jag icke missminner mig, 28 kg. per meter, men med ökad hastighet och större belastning på hjulen har den måst ökas till 40.5 kg. per meter.

En annan fråga, som oss emellan äfven behandlades, var den om att förlänga syllarnas varaktighet mot röta så länge som möjligt.

Närmaste anledningen därtill var den, att jag låtit uppstapla åtskilliga tusental syllar med stora tomrum, för att de skulle kunna torka innan de nedlades.

Ericson såg detta, då han tillsade, att de skulle täckas med granris för att icke spricka, då solen sken på dem. Han förklarade nämligen, att sand lägger sig i sprickorna, då syllarna taga skada hastigare än eljest.

Jag var genast, som vanligt, färdig med mina invändningar, att då man i allmänhet genom torkning söker skydda gräs, spannmål och växter, och alldenstund furan icke var annat än en växt, så kunde därvid tillämpas samma förfaringssätt. Ericson medgaf, att jag hade rätt.

En annan gång gingo vi utför en lutning 1 : 100, nedanför hvilken banan var horisontal, men syntes såsom en motlutning, betraktad därifrån vi voro. Ericson frågade mig, huru stor lutningen där var, då jag svarade, att densamma vore = 0. Svaret behagade icke Ericson, som lät narra sig af perspektivet, men väl komna dit såg han att jag hade rätt, då han sade, att fyra ögon se mer än två.

Ericson var en man, som såg längre fram i tiden än hvad mången kanske anar, han tänkte nämligen på, hvad först i våra dagar närmare uppmärksammats, att ej endast genomdränka syllar med lämpliga ämnen för att skydda dem mot röta, utan äfven att till bränsle i lokomotiven använda torf.

Nämndt är, att min anställning vid statens järnvägsbyggnader icke räckte längre än till den 1 oktober 1862, då Västra stambanan i dess helhet antogs blifva fullbordad, det den ock blef. Redan i januari anmälde jag emellertid, att min del däraf var fullbordad, att jag ingenting hade där vidare att göra, hvarför jag anhöll att med åtnjutande af det aftalade arfvodet få flytta till Stockholm, hvilket bifölls medels skrifvelse den 7 februari 1862, hvarom jag får meddela följande:

»Då emellertid Herr Kaptenens verksamhet på annat håll äfven för Statens järnvägar kan blifva af gagn, så får jag, efter att därom med Herr Kaptenen förut muntligen hafva öfverenskommit, härmed uppdraga åt Herr Kaptenen att under loppet af nästa sommar genom noggranna undersökningar vid franska och tyska järnvägar göra sig fullt underrättad om resultaterna af de olika sätt, hvarpå sliper eller underlagen för rälerna blifvit med metallösningar genomdränkta för att emotstå förruttnelse. En närmare instruktion för iakttagelser härvid skall framdeles meddelas, och äger Herr Kaptenen att, sedan en fullständig berättelse i detta ämne blifvit till mig öfverlämnad, såsom en ersättning för resan utbekomma 2,000 R. Rmt.»

Med tacksamhet mottogs detta. Någon tid därefter reste jag och kom nätt och jämt hem för att den 4 november, föreningsdagen mellan den skandinaviska halföns två land, kunna deltaga i Västra stambanans invigning och de storartade festligheterna i Göteborg. Vid detta tillfälle erhöll jag, likasom många andra, en större silfvermedalj.

Berättelsen om gjorda iakttagelser under resan finnes tryckt i den af mig utgifna tidskrift för byggnadskonst och ingeniörvetenskap för år 1862. Sättet för syllarnas beredning var uppfunnet af D:r Boucherie och tillgick på nästan enahanda sätt som det nuvarande, enligt hvilket användes kreosotolja, under det Boucheri begagnade kopparvitriol. Det kom aldrig att då användas här i landet, men väl ett annat, som ansågs vara billigare, att nämligen från en högt liggande behållare genom slangar trycka vätskan ned in i syllarna. Detta tillämpades äfven här i landet och finnes beskrifvet i nyssnämnda tidskrift för år 1861, sid. 56. Därom hade jag tagit kännedom redan under år 1857.

Förutom nämnda offentliga uppdrag fick jag af Ericson äfven ett enskildt, att nämligen taga kännedom om vunnen erfarenhet vid eldning af lokomotiv med torf. Därom hade jag nyssnämnda år redan förut tagit kännedom i Tyskland, hvarom åtskilligt meddelats i samma tidskrift 1860, sid. 183.

Ehuru Modig icke hade någonting att göra med statens järnvägsbyggnader, var han däraf dock mycket road, hvarför han i regeln besökte dem en gång årligen, och då alltid i sällskap med sin vän Ericson.

De hade alltid mycket att samspråka om, och understundom kom då äfven vattenbyggnader, som egentligen var deras sak, på tal. Vid ett sådant tillfälle, då jag var närvarande, berömdes mycket det sätt, hvarpå slussar i Sverige byggdes med sidor, hvilka hade cirkelform i såväl vågrät som lodrät riktning. Jag tillät mig göra den invändningen, att jag i utlandet aldrig hade sett några sådana slussar, utan att de där alltid byggdes med raka och lodräta murar, och då dessa visat sig fullt varaktiga, hade jag svårt för att fatta fördelarna hos det svenska byggnadssystemet, som enligt hvad jag sedermera funnit blifvit satt i system af E. Hagström, som en tid var öfvermekanikus vid Göta kanal, då den först började byggas. Jag fick en lindrig förebråelse för att jag vågat betvifla byggnadssättets fördelar, men då jag höll i mig, invände slutligen Ericson: »Men de runda formerna måtte väl ändå vara vida vackrare än de fyrkantiga», hvilket skäligen icke kunde bestridas. Många år efteråt kom slussfrågan åter på tal mellan Ericson och mig, då han sade, att slussarna vid Trollhättan bordt blifva större än hvad de blefvo, men att han låtit narra sig af slussarna på Göta kanal. Huruvida dessa större slussar skulle fått runda eller fyrkantiga former, därom yttrade han emellertid ingenting, men troligt är att de förra blifvit rådande.

Med undantag af den sedermera blifvande landtmäteridirektören Nordenfelt hade väl ingen haft så fritt språk med Ericson, som förhållandet var med mig. Han var ofantligt angenäm att hafva att göra med och var ständigt, då ingen sprakfåle till ingeniör hade förargat honom, fallen för skämt. Sådan var äfven Modig, och då de båda vännerna började med hvarandra, saknades icke anledning till skratt. Ericson var i repliken dock något skarpare än Modig, icke minst då de påminde hvarandra om galna upptåg vid Göta kanal.

Strax efter Västra stambanans invigning lämnade Ericson chefskapet för statens järnvägsbyggnader. Han var då 60 år gammal, men göromålen började växa honom öfver hufvudet, och därjämte började han lida af sten. Samtidigt med erhållet afsked beviljade Riksdagen honom en lifstidspension af 15,000 Rdr, hvaraf han gjort sig väl förtjänt. I afseende på allmänna arbetens skötande hade man dittills slafviskt följt traditioner från Göta kanal, hvilka icke alltid voro de bästa. En ändring därutinnan till det bättre skedde redan, då Ericson 1837 började bygga om Trollhätte kanal, och vid statens jarnvägsbyggnader blefvo förändringarna därutinnan än mera genomgripande.

Bidrag till Sveriges officiella statistik om allmänna arbeten började utgifvas först från och med 1872; men dessförinnan utarbetade

Modig och befordrade till trycket berättelser om de allmänna arbetena ända från 1840, då Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inrättades. Han gjorde dem själf med ett otroligt arbete utan något som helst biträde. De äro det mest fullständiga man kan önska sig, och exemplar däraf utdelades rikligt vid hvarje riksdag. Hans minne var förvånande godt, ty han kom ihåg allting, som rörde allmänna arbeten, för hvilka han hyste ett sällspordt nit.

Sedan jag lämnat min befattning vid statens järnvägsbyggnader, återinträdde jag såsom byråingeniör i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, där jag var t. f. byråchef åren 1870—1875, då jag blef utnämnd till chef i Mellersta väg- och vattenbyggnadsdistriktet.

Under dessa 18 år fick jag ett vida bättre tillfälle än förut att lära känna Modig, som vid våra rådplägningar merendels tog plats på sätt redan anförts, sittande på mitt skrifbord. Då öfverenskoms om hvad som borde skrifvas, med ledning hvaraf skrifvelsen sattes upp af mig för att af honom granskas, och detta gjorde han med besked, icke minst hvad angick själfva språket, hvarefter allt af mig skrefs om innan det lämnades till utskrift. Icke så få gånger inlämnades konceptet åter till Modig, som då ändrade åtskilligt däri. Jag påminner mig, att han sålunda tre gånger ändrade ett och samma koncept, och kanske än flera, för så vidt uppsatsen icke lämnats till utskrift. Han var därutinnan den mest samvetsgranne ämbetsman man kan tänka sig, och med en outtröttlig arbetsförmåga skydde han icke arbetet. På ämbetsrummet var han likasom jag hvarje dag från kl. 10 till 4. Dessutom funnos hemgöromål, medan semester då ännu var ett okändt ord.

Vid ofvanstående korta skildring af den verksamhet, som utvecklats af två framstående män, med hvilka jag under många år stått i en nära beröring, kan icke gärna underlåtas att man behöfver nämna åtskilligt äfven om sig själf, det jag hoppas må varda ursäktadt.

Gustaf Nerman.

Olof och Nils Planting-Looberg.

Meddel. af W. P.-G.

Under det trettioåriga krigets dagar stodo många medlemmar af ätten Planting under de svenska fanorna. Vid artilleriet tjänade bröderna Erik, Olof, Lars och Nils.

Erik omnämnes 1628 såsom rotemästare vid det i Preussen stående Simon Skults kompani; Lars var 1631 sergeant vid Karl Ruths och avancerade sedan till löjtnant. Båda stupade vid unga år. Olof och Nils åter hunno mogen ålder och blefvo för sina förtjänster upphöjda i svenskt adelsstånd. Af deras öden har följande bevarats till eftervärlden.

Olof Planting stod 1630 som styckjunkare vid kapten Joen Persons[1] kompani; 1631 finna vi honom såsom fänrik vid kapten Hans Funckes. Redan 1632 blef han kapten och chef för Lennart Torstenssons lifkompani och 1635 major. 1638 var han kommenderad i Stettin, där fyra kompanier af Torstenssons regemente då lågo. Därefter befordrades han till öfverstelöjtnant och deltog såsom sådan i Johan Banérs fälttåg. På hösten 1640 måste Torstensson, svårt plågad af gikten, på någon tid lemna högsta ledningen af det svenska artilleriet, och det förefaller, som om han då afsett sin närmaste man Olof Planting till ställföreträdare. Banér var emellertid ingalunda nöjd med att Torstensson fått tjänstledighet, låtande påskina, att det ej vore så farligt med hans helsa. För den skull ville han ej, att den ännu helt unge Planting under tiden skulle få sköta Torstenssons tjänst, utan påyrkade ifrigt, att en efterträdare till denne snarast möjligt skulle nämnas. I ett bref till Axel Oxenstierna, dateradt Bückeburg den 21. november 1640 skrifver han sålunda bl. a.: »mit der artillerie ist es so beschaffen, dass dieselbe nun ohne Conduite stehet, denn obschon

---

[1] Adlad 1636 $^{18}/_{8}$ med namnet Jernlod.

der Oberstlieutenant Plantin[g] ein guter soldat ist, so ermangelt es ihm doch noch an dem Verstande, den die Conduite einer artillerie erfordert, und wird alsso meine schwere Mühe und Arbeit geheuffet und von tage zu tage unerträglicher gemacht werden.»

Att omdömet om Olof Plantings soldategenskaper var riktigt, fick Banér snart ytterligare bekräfta. Det var på nyåret 1641, då han företog sitt ryktbara tåg från Thüringen till Donau. Vid Regensburg hade han på ett hår när lyckats fånga kejsare, riksständer och allt, hvad motståndaren ypperst hade. Ett hastigt påkommande töväder nödgade honom dock att uppgifva sina djärfva planer och anträda återtåget. Från Cham, der hans spridda skaror återsamlades, rapporterade han den 29. januari till Axel Oxenstierna och omnämnde dervid äfven, att öfverstelöjtnant Olof Planting vid rekognoseringen af Regensburg svårt sårats i låret af en muskötkula.

Torstensson, hvilken större delen af år 1641 vistades hemma i Sverige, uraktlät ej att framhålla sin underbefälhafvares förtjänster och lämplighet att ställas i spetsen för artilleriet. På hans förord blef också Olof Planting den 6. september med namnet Looberg upphöjd i svenskt adelsstånd.

Samtidigt fick han äfven följande gårdar i Odensala socken af Uppland i förläning, nämligen Fransåker, Bromstad, Venstad och Rickeby. Han skref sig emellertid fortfarande Planting och kallas i tyska handlingar från denna tid »Planting genannt Loobergen». Introduktion blef dock aldrig tagen, ty redan påföljande år skulle han finna hjältedöden.

Efter Banér, hvilken den 10. maj 1641 slutat sitt bragdrika lif, hade Torstensson i november öfvertagit ledningen af de svenska härarna. 1642 i början af året öppnade han på allvar fälttåget mot de kejserlige, afseende att genom ett framträngande rakt på Wien tvinga kejsaren till fred. Efter att i april med stormande hand hafva tagit Glogau ryckte han den 31. maj öfver Sudeterna in i Mähren och började den 1. juni belägra Olmütz, hvilken stad redan på fjärde dagen gaf sig. Ett oerhördt rikt byte föll härvid i svenskarnas händer. Men framgången hade också kräft många offer, och bland de stupades antal var den tappre öfverstelöjtnanten Olof Planting, hvilken vid rekognosering af lämplig plats för artilleriets uppställande träffats af den dödande kulan.

Härmed bröts en bana, hvilken eljest, menskligt att döma, borde kunnat blifva ännu mera lysande. Ty det lider intet tvifvel, att icke Torstensson afsett sin förtjänte lärjunge till att blifva chef

för det svenska artilleriet. Det var derför också med missnöje, som han erfor, att regeringen den 23. mars utnämnt den vid artilleriet ej uppfostrade Johan Lilliehöök till rikstygmästare. Att detta var emot hans önskan framgår med tydlighet af ett bref till drottningen af den 2. april, innan han ännu fått meddelande om Lilliehööks utnämning, i hvilket han skrifver, att denne lämpligen borde blifva »generallöjtnant af arméen», och att hvad artilleriet beträffar, han ansåge det böra »af ingen annan General, utan af en Öfverste på min ordre dependera».

Vackra äro de omdömen, som fällts öfver Olof Planting af hans samtida. Så säger Pufendorff: »han var en tapper man, och hans frånfälle väckte allmän sorg i den svenska hären». Chemnitz omnämner hans död med följande ord: »en tapper soldat, som gjort sin drottning och sitt land goda tjänster och slutligen beseglat dem med sitt blod. Dessutom var han älskad af hvar man, då han visste att sig under alla förhållanden väl skicka, hvarför han också högeligen sörjes icke blott af fältmarskalken, utan äfven af andra förnäma kavaljerer vid hären.»

Men högre än allt annat talar dock Lennart Torstenssons egen uppfattning om den stupade vapenbrodern. I sin rapport till drottningen, daterad fältlägret vid Brieg den 30. juni 1642, skrifver han, att i honom hafver E. K. M. mist »en trogen tienare, efter som iag och för detta senast hemma i Sverige hans långlig och trogne tienst E. K. M:t underdånigst och till det bästa rekommenderade.» För Plantings efterlemnade maka lägger den minnesgode fältherren i samma skrifvelse sitt varmaste förord.

Fältmarskalkens vädjan till drottningen förfelade ej sin verkan. Redan den 6. augusti svarade Kristina med beklagande af härens förlust: »så wela vi samme eder för henne gjorde underdånighe hemställan och förbööн hos oss görligen lådha gälla, at såsom mannen hafver hållit sig tappert, gjordt godhe tienster och endeligen är i sådan occasion worden slagen, så skall och hustrun niutha samma sin mans giorde tienster till godho, at hon deröfwer icke skall lida någon nöd.»

I efterlemnade handlingar kallas hustrun »Fru Brita Olofsdotter», och om henne förtäljes, att hon blef omgift med en generaladjutant och sedan med en meklenburgisk adelsman Kristoffer Fredrik von Vieregge. Hon torde hafva aflidit före 1665, enär von Vieregge då är omgift med Elisabeth Kristina von Schütz af den adliga ointroducerade ätten Skytte till Kurckull och

Munknäs, dotter af öfverste Evald von Schütz och Ester von Heukingen.[1]

Att döma af den meklenburgiske geneaologen von Hoinckhusens uppgift skulle fru Brita burit tillnamnet Falck. Han anför nämligen, att von Vieregge — hvilken 1648 tillsammans med sina bröder afyttrade godset Gustrow till den svenske guvernören i Wismar Ulfsparre — var gift tre gånger. 1. ggn med Anna von

Olof Planting-Looberg
adl. 6/9 1641.

Lowtzow, 2. ggn med Borget Falck och 3. ggn med von Schütz. I sitt 2. gifte hade han en dotter, hvilken dog 1734 och var gift med en Lindeman troligen från Livland.[2]

---

[1] Beträffande von Vieregges andra hustru Elisabeth Kristina von Schütz må påpekas, att hon ej återfinnes i Schlegel och Klingspors »ointroducerade adelns ättartaflor». Hennes broder var den Evald Gustaf von Schütz, hvilken 1658 stod som adjutant vid öfverste Anders Planting-Bergloo's värfvade rytteriregemente, och hvilken sedan avancerade till ryttmästare.

[2] Benäget meddeladt af geheimearkivrådet i Schwerin Dr Grotefend.

Nils Planting ingick i Stockholm såsom handtlangare vid det artilleri, som sändes till Polen till fältmarskalken Herman Wrangels armé; blef 1634 vid fredsslutet med Polen konstapel och följde derefter med Wrangels armé till Tyskland samt förordnades vid Halle slott till sergeant vid brodern Olofs kompani; befordrades 1636 på marschen till slaget vid Wittstock till styckjunkare; s. å. avancerade han till kapten vid öfverste Österlings

Nils Planting-Looberg
adl. 24/3 1646.

infanteriregemente och deltog med detsamma 1641 i den minnesrika drabbningen vid Wolfenbüttel. Efter Österling blef öfversten, sedermera riksamiralen grefve Gustaf Otto Stenbock chef för regementet, och under honom kämpade Planting 1642 i det ärofulla slaget vid Leipzig. 1644 blef han af Lennart Torstensson konstituerad till kapten vid artilleriet och deltog såsom sådan i slaget vid Jankowitz. Den 24. mars 1646 upphöjdes han i svenskt adelsstånd med samma namn — Looberg — och vapen, som den vid

Olmütz 1642 stupade brodern Olof. Han tog 1647 introduktion å riddarhuset under n:r 353 och skref sig sedan Looberg. 1650 hemkommenderades han till Sverige och sändes därifrån till Wiborg, men finnes 1651 hafva varit en bland dem af artilleriet, som den 1. februari »på hennes Kongl. M:ts kröning här i Stockholm opvartet hos styckerne». S. å. fick han donation på åtta hemman Karajerfwiby i Viborgs län, Stranda härad och Viborgs socken i Finland, hvilka dock sedermera reducerades. Åren 1656, 57 och 58 var han kommenderad emot ryssarne, först vid generalen grefve Gustaf Lewenhaupts, sedermera vid generalen friherre Gustaf Horns armé och avancerade derunder 1657 till major. 1659 utfärdade Horn ett värfningspatent för honom och s. å. beordrades han att med sitt värfvade folk inställa sig i Stockholm för att deltaga i återeröfringsförsöket af Trondhjems län samt fick för den skull den 2. januari 1660 order att med artilleriet afgå till Karlstad. Hunnen dit måste han emellertid återvända på grund af den med Danmark afslutade freden. Nu beordrades han tillbaka till Viborg, der han fortfor att bekläda majorssysslan. 1670 förflyttades han »oförmodeligen» af krigskollegium till kommendant på Tavastehus slott, der han dock endast fick uppbära slottsfogdelön med 120 daler smt om året. Detta var så mycket hårdare för honom, som han då ännu hade för den tiden stor fordran af kronan på lön och värfningskostnader. Han klagade hos konungen och begärde att antingen få komma tillbaka till Viborg, der han hade sitt värfvade folk, som han fört emot »trenne riksens fiender», eller blifva förflyttad till Nyslott eller också få förbättring på lönen i Tavastehus. Hans fränder öfverstarna, sedermera generalmajorerna Erik Planting-Gyllenboga och Anders Planting-Bergloo »intercederade» äfven för honom hos konungen i detta ärende, och slutet blef, att han 1673 återfick majorssysslan i Viborg. 1679 tyckes han hafva emnat tjänsten och öfverflyttat till Stockholm, der han slutade sina

dagar 1681. Sårad flera gånger i de krig, han deltagit i, fick han till sin död behålla en kula i kroppen.

Begrafningen egde den 28. oktober rum under militära hedersbetygelser, och från krigskollegium utfärdades med anledning af densamma följande order:

»Såsom salig artillerimajoren edel och välb. Nils Lobergh skall i morgon vid Gud begrafven blifva och vid des jordefärd är beviljat att med följande stycken aflossas, alltså befalles härmed arklimästaren Per Nilsson af arkliet leverera dertill behöfligt krut emot kvitto, som följer, nämligen:

Till fyra 6 ℔ metallstycken à 3 skålpund, 24 skålpund och dubbel lösen.

Stockholm den 27. oktober 1681.

På kongl. krigskollegii vägnar

Per Sparre.»

Planting var gift med Anna Katarina von Katzbuben från Tyskland och hade med henne sju barn, hvilka alla torde aflidit vid unga år utom dottern Anna Katarina, hvilken blef gift med löjtnanten vid Karelska dragonerna Henrik von Reeten.

Källor: Biographica i riks- och krigsarkiven, riksregistratur, Banérs och Torstenssons m. fl. bref i riksarkivet och, hvad Olof Planting angår, hufvudsakligen efter anvisning af amanuensen derstädes Agathon Hammarskjöld.

Elias Salomons biografiska anteckningar.

I »Svenska ättartal» för 1890, sid. 335, redogöres för ätten Salomons svenska gren, men ofullständigt, enär där uteslutits bl. a. den förtjänte skolmannen i Kalmar, sedermera kyrkoherden å Resmo på Öland och kontraktsprosten Elias Salomon, f. 1718 † 1792. Han efterlämnade en liten handskrifven bok i duodesformat med pergamentsband, nu tillhörig hans ättling, fabrikören Alfred Ahlquist i Kalmar. De 15 första bladen innehålla biografiska anteckningar af och om honom själf. Därefter följa några korta anteckningar af hans svärson, kyrkoherden Israel Ahlqvist och hans ättlingar son efter fader ända till 1869. Då Elias Salomons anteckningar icke sakna intresse i personhistoriskt afseende och tillika i någon mån belysa samtida förhållanden, meddelas de här in extenso.

1679 d. 13 Septb:r är min käre fader Ernst Didric Salomon föd hit till werlden, emellan klockan 5 och 6 om aftonen.

1718 d. 3 Martii emellan klockan 4 och 5 eftermiddagen är jag född hit till werlden, witnen wid dopet woro efterföljande: mansfaddrar: Magister Starbek; Collega Petter Spett; feldtscheraren Trolle. — Fruntimmers faddrar: min mormor Anna Kraner; handelsmannen Feltz kieraste Madame Rosenhagen.

1739 d. 1 Martii kläckan half 12 om dagen afsomnade uti en salig stund igenom en stilla och wälberedd död ifrån denna werlden, nu i herranom min kära moder Chatharina Spore, och d. 16 derpåföljande beledsagad till sitt hvilorum och lagd i Calmar domkyrkia i sin egen graf.

1729 Blef jag insatt i Calmare Trivial schola och fick mitt rum nederst uti 2:dra Classen.

1736 blef jag Transporterad från Trivial Scholan på Gymnasium.

1740 d. 30 apr: stod jag min Examen för min bortresa ifrån Gymnasio Calmariensi, hvilken blef hållen i Consistorio uti domkyrkan.

» d. 19 Maji tog jag afskied ifrån mina disciplar i Calmar.

» d. 25 Junij reste jag ifrån Calmar kl. 2 eftermiddagen och anlände d. 27 ejusdem till Stockholm.

» d. 29 Junij kläckan 2 om dagen ankom jag efter en god och lycklig resa till Upsala.

» d. 1 Julij blef jag efter stånden Examen och aflagd ed antagen som student wid Kongl. academien i Upsala.

» d. 20 Aug. ward jag absolverad ifrån penalismo som påstod i 7 weckor och 3 dagar.

1741 d. 28 Martij emottog jag Condition i Upsala hos Befalningsmannen herr Forsman.

» d. 23 Julij öfvergaf jag Upsala och antog hos Öfwerste Lieutenanten von Heijnne 2:ne des söner under min information emot dr 300 kmts lön om åhret.

1743 d. 3 Julij qvitterade jag min Condition hos öfverste Lieutenanten von Heijnne då min fordran blef 52 d:r Kmt efter noggsta räkning, hvilka 52 dr ännu äro innestående och obetalta.

» d. 11 Augusti emottog jag handelsmannens hr Eric Roos söner i Stockholm under min information emot 300 dr kmts lön om åhret.

1744 reste jag med mina disciplar d. 2 Martij till Upsala.

» d. 12 Junij öfvergaf jag Upsala och reste med mina disciplar till Stockholm.

1745 d. 18 augusti blef Bror Ernst Didric förlofvad med syster Sophia Elisabeth Schiller på Brahelund.

» d. 19 Septembr skiedde copulations akten emellan Bror min och syster Sophia Elisabeth Schiller.

1746 d. 14 Febru: öfvergaf jag min condition hos handelsmannen hr Erik Roos i Stockholm.

» d. 14 Februar: kom jag till Räfsnäs kungsgård och antog hr Commercie Rådets Olof von Törners söner under min information emot 400 dr kmts lön. Herrarnes namn Olof och Fredric.

1747 d. 2 Septemb. slöt jag informations wärket med herrarne Törner, öfvergaf conditionen och reste till Stockholm.

» d. 9 Septembr antog jag andra gången Condition hos herr handelsmannen Eric Roos emot 400 dr kmts Lön om åhret.

1748 d. 30 Maji kiöpte jag mitt silfveruhr för 240 dr kmt.

1750 d. 18 Januar reste jag till Upsala med min discipel Zacharias Schrange.

» d. 24 Junii stod min discipel Schrange själf sin Examen med mycket beröm och blef andra dagen derpå inskrifven för student på sitt 14 år.

» d. 12 Junii (är troligen skriffel för Julii) reste jag med min discipel till Stockholm.

1751 d. 24 Febr. reste jag åter med min discipel Zach. Schrange till Upsala.

» d. 6 Maji öfvergaf jag med allo academ. Upsala och reste med min discipel till Stockholm, och sedan till Hunhamra.

» d. 20 Junii ward jag af plur. vener. Consistorio i Kalmar förordnad till Cantor vid Gymnasium och Trivial scholan derstädes.

» d. 2 Julii öfvergaf jag min condition hos handelsmannen Eric Roos uti Stockholm.

» d. 2 Aug. reste jag med allo ifrån Stockholm och d. 6 derpå följande ankom jag lyckligen och väl till Calmar.

» d. 5 Sept. antog jag Condition hos herr sekreteraren Wennberg.

1752 d. 28 Jan. emottog jag hr Esaias Klint under min information och d. 2 Maj hr Georg Fred. Klint.

» Maria Bebådelsedag predikade jag första gången i Calmar.

1753 d. 20 December blef jag genom guds nåd förlofvad med min kära hustru Christina Eleonora Klint.

1754 d. 13 Febr. blef jag af Plurimum venerando Consistorio förordnad till Collega Scholæ uti den första Classen.

1754 d. 6 October öfvergaf min condition hos hr Landssekreteraren Wennberg.

» d. 27 octobr Lystes första gången för mig och min kära hustru Christina Eleonora Klint.

» d. 12 Novembris blef jag och min kära hustru sammanvigda af högwördige herr Doctorn och Biskopen Magnus Beronius.

1755 d. 3 Maji flyttade jag ifrån rådman Sauers till handelsmannen Sven Bruns gård.

» d. 3 Septembr: klåckan half 3 om morgonen blef min kära hustru förlossad med en dotter, hvilken den 7 derpå följande bekom dop och Christendom och uppkallad efter min sahl. swärmoder Brigitta Maria. Faddrarne voro: fruntimmers faddrar: häradshöfding Svebilii fru; syster Judith Helena Klint; Petter Seltzes änkefru Christ. Seltz; Syster Brig. Mor Klint. Mans faddrar: Biskop Beronius; Rådman Svebilius; Bror Brauman. Gud den aldrahögste välsigne detta vårt kära barn med all andelig välsignelse och låte det genom guds milda vård och bistånd upväxa till guds ähra och vår glädje och hugnad samt bevare det ifrån all olycka och skada, så länge gud behagar låta det lefva.

» d. 18 Octobr blef min kära hustru efter sin första barnsäng kyrkotagen af Mag. Gæver.

1756 d. 10 Febr. bekom min k. hustru sin Triumphants rob och hade honom samma dag första gången på (?) Themstens bröllop. Samma dag lade jag äfven mig till Peruque.

» d. 23 Febr. föll min k. hustru i en oförmodelig barnsäng.

» d. 28 Septembr bekom jag Transport till den 2:dra Classen efter Bror Lindström.

» d. 2 Octobr flyttade jag och min kära hustru uti vår gård, då vi hade bodt 1½ åhr uti Bruns gård på Pata. Gud den aldrahögste gifve oss i detta vårt hus all välsignelse och bevare denna vår lilla egendom ifrån alla olyckor och farligheter.

» d. 6 Octobr flyttade herr Capitain von Essen uti den nedre våningen emot en hyra af 100 dr smt om åhret.

1757 d. 5 Januarij om morgonen klockan ¾ till 1 blef min kära hustru genom guds bistånd förlossad med en dotter, som den 7 derpå följande klockan 2 om eftermiddagen kom till dop och Christendom uti Calmare store kyrka och blef kallad Catharina Helena faddrarne woro
Mansfaddrar: Secreter Wennberg; Bror Baltzar Georg Hoppenstedt; Bror Johan Petter Thamsten; Bror Erik Klint.
Fruntimmersfaddrar: Barronessan von Essen; syster Johanna Klint; fru Sahlsten; mademoiselle Anna Greta Svebilia. — Högste Gud! wälsigne denna vår kära dotter och gifve henne nåd att så upwäxa i tin frugtan, att titt namn må blifva ärat, och jag samt min kära hustru må få hugna oss af ett dygdigt barn. I synnerhet beskydde både henne och dess syster ifrån all sjukdom och . . . farligheter både till kropp och själ amen!

» d. 16 Febr. Blef min kära hustru kyrkiotagen af Magister Wimmerstedt. Gud den nådige guden uppehålle min kära hustru med en beständig hälsa, samt wälsigne både henne och barnen med all andelig och lekamlig wälsignelse.

» d. 1 Maji emottog jag den 2:dra Classen här vid Trivials scholan efter kyrkoherden Lindström.

» d. 3 Septemb. flyttade sahl. herr Captain Schalins Enkefru i den öfre våningen att bebo 1 sal 3 kammar extra mot en årlig hyra af 60 dr smt.

1758 den 10 Martii klockan half 7 eftermiddagen wälsignade Gud min kära hustru med en dotter, som den 14 Ejusdem kom till dop, och upkallades hon efter sina mostrar *Johanna Margaretha*, faddrarne voro: *fruntimmersfaddrar*,

Fru Secreterskan Wennberg; Bruks-Patronen Casper Hoppenstedts fru: Handelsman Daniel Weidlings fru; Mademoiss: Lotta Sebilia. — *Mansfaddrar:* Assessor Wahlbom; Lector Wijkström; apotekaren Johan Norstedt; Magister Eric Galle. — Den store Guden förläne så denna wår dotter, som de öfriga sin nåd, att upwäxa till hans Gudomeliga namns ära, och prijs, samt sina föräldrar till tröst hugnad och glädie amen.

1758 Sept:br d. 3 flyttade fru Capitainskan Schalin utur den öfre wåningen. Octob:r d. 13 emottog segelsömmaren hr Milots den öfre wåningen bestående af en sahl och 3 kamrar emot en åhrlig hyra af 60 dr smt.

1759 Martii d. 21 ward jag genom herrans nåd wigd till präst i Calmare af Bisk: högw. hr Magn. Beronius. Den store Guden förläne mig sin nåd, att i detta ämbete så föra och skicka mig, att det må lända till Guds ähra, samt församl. till upbyggelse, och . . . och min egen eviga Salighet Amen.
Maji: d. 1 Maji emottog slotsförsamlingen, och derföre efter öfverenskommelse med Magister Per Dahler för året bekomma 100 dr smt.

» Iunii d. 24 eller midsommarsdagen, om natten klockan half Ellofva förlossade den milde Guden min kära hustru och wälsignade wårt ägtenskap med en son, som den 28 derpå följande kom till dop och Christendom och blef upkallad efter min sahl. swärfader och min än i lifstijden varande k. fader *Esaias Didrich.* Witnen voro efterföljande. *Mansfaddrar:* herr Johansson; auditeuren hr Gabrel Klint; handelsmannen hr Nyström; Magistern hr H. Gäver. — Frunt:faddrar: Borgmästerinnan Hoppenstedt: Secreterskan fru Åderman; Skieppar Thamstens hustru; Borgmästar Bruns dotter Mad. Brun. — Den nådige Guden bekröne denne wår son med både andelig och lekamlig wälsignelse, samt förläne honom nåd att upwäxa Gud till ära och prijs, och sina föräldrar till hjertelig hugnad och glädie såsom ock beskydde både honom samt alla de öfrige våra barn ifrån all olycka till kropp och själ amen!
Octob:r d. 21 emottog jag Preussiske fångarne. Decembris d. 14 afsomnade igenom en stilla och salig död kl. 3 qvart på 12 om dagen, i lifstiden min k. fader Badaren Ernst Didrik Salomon och ward d. 19 derpå följande begrafven i Calmar Storkyrka, sedan han här i werlden hafver lefvat 80 år 3 månader och 18 timmar.

1760 Junii d. 4 stod jag Examen pastorale.
Junii d. 7. Lade jag in hos Consistorium med ansökian om förslaget till Böda församling på Öland.
Junii d. 11. War jag af Consistorio satt på förslaget till Böda.
Julii d. 27. Giorde jag profpredikan i Böda.
Septembr d. 12 klockan 5 om aftonen förlossade den milde Guden min kära hustru och wälsignade wårt ägtenskap med en son, som i dopet d. 14 derpå följande ward kallad Baltzar Georg, witnen wid dopet war följande *Mansfaddrar:* Lector Lars Wimmerstedt: Commissarien Uhrlander; handelsmannen Löfberg; handelsm. Jonas von Seltz; *Fruntimmersfaddrar:* syster Hoppenstedt; Christoff v: Seltz fru; syster Nyström; Mademoiss. Uhrlander.
Sept: d. 18 den påföljande natten klockan half 2, kallade Gud genom en stilla död denne vår son från denna werlden och war d. 21 derpå följande begrafven i wåra sahl. föräldrars graf i stadskyrkan.
Michaelii dag eller d. 29 Septembr kommo herrarne Bronikowski till mig accorderat om . . . för föda och information med mera 300 dr smt.
Novembr d. 24 kom herr Johan Bronikowski till mig för spisning, kammare med mera om månaden 14 dr smt.
Novembr d. 25 kom herr prowiantmästarens systerson till mig i information.

1761 Junii d. 23 klockan 11 slagen om förmiddagen afsomnade igenom en salig död wår lilla son Esaias Didrich och war d. 26 derpå följande begrafven i Calmare kyrkia i wår graf.
Julii d. 21 Gick herr Johan om bord och räknas hans wistande hos mig från d. 24 Novem. 1761 (felskrifvet för 1760) till detta dato 7³/₄ månad som gör a 14 dr månaden 108 dr 16 öre Smt.

Septembr d. 1 om aftonen kom Sven och Anders Myrstedt till mig accorderat a 60 dr Smt för hvardera om året.
Septembr d. 25 klockan 11 och 1/4 till tålf om dagen afsomnade igenom en stilla död vår lilla dotter Catharina Helena, sedan hon här i werlden lefvat hafver 4 år 9 månader 6 dagar och 10 timmar och blef d. 30 Ejusd. begrafven i Calmare kyrkia.
Septembr d. 27 kl:n 7 och 1/4 till 8 om aftonen afsomnade genom en stilla och salig död wår lilla dotter Johanna Margaretha sedan hon här lefvat hafver i 3 år 6 månader 2 weckor och 3 timmar, och ward tillika med sin syster Catharina Helena d. 30 Ejusdem begrafven i Calmare kyrka i wår egen graf.
October d. 21 föll min kära hustru i en oförmodelig barnsäng.
Nov. d. 27 kom hr Johan Bronikowski åter till mig, efter förra accordet 14 dr om månaden.

1762 Martii d. 27 Föll min kära hustru i en oförmodelig barnsäng.
April d. 13 gick Johan Bronikowski om bord hos Mattiessens.
April d. 20 började Brita Maria att gå i skola.
Juni d. 12. Lade jag in till Consistorium om förslaget till Resmo och Mörbylånga församlingar på Öland.
Den 22 Ejusdem bekom jag förslaget till åfvannämnde församl:r.
Novemb. d. 14 ell. Dominica XXIII post Trinitatis gjorde jag min profpredikan i förenämnde församlingar.
Decemb. d. 12 eller 3:dje söndagen i adventet hölls valet i Resmo då genom Guds försyn och nådefulla skickelse jag igenom 31 3/4 hela Röster blef kallad till kyrkioherde wid Resmo och Mörbylånga Pastorat.

1763 Maji d. 14 eller Lördagen efter Pingst som var d. 28 Ejusdem reste herrarne Gustaf och Adolph Bronikowskij til Norkijping och således slöt information med dem.
Aug. d. 1 afsomnade i en salig död min i lifstiden kiära maka Christina Eleonora Klint, kl:n 7 om aftonen, sedan wi samlefvat i ett ljust ägtenskap i 8 år 8 månader, 2 weckor och 6 dagar, samt d. 5 derpå följande ward begrafven i Calmar domkijrka och lagd i wår egen graf.

1764 d. 2 Maji reste jag från Calmar till Resmo och följande söndagen hölt min inträdespredikan.

1767 d. Junii blef jag af Högwördige Doctor och Biskopen samt Plur: Ven: Consistorium förordnad till probst i det westra Contraktet på Öland.

1769 den 24 Janu: sammanvigd på Hofmantorp med min k. hustru Maria Cicitia Berghman född 1724 i Augusti månad, dagen owiss, men döptes den 13 Ejusdem. Den nåderike guden förläne ossi detta wårt ägtenskap all wälsignelse ifrån höjden.

1770 om sommaren reste min k. hustru med mig till Wexiö och Kronobergs län.

A. W. L.

Adliga ätten Wallensteen n:r 1305. ✝

(Anrep: Svenska Adelns Ättartaflor. Del IV. S. 543—544.)

Rättelser, Tillägg och Kommentarier.

Ätten var en gren af finska släkten **Walstenius,**[1]) ledande sin härstamning från andre kyrkoherden i Pargas pastorat af Åbo stift efter kyrkoreformationen. Denne, som icke antagit familjenamn, kallades **Petrus Johannis**, i handlingar från denna tid **»Herr Peder i Pargas»**, hade undertecknat Uppsala mötes beslut $^{20}/_{3}$ 1593 och, såsom en af fullmäktige för finska prästerskapet vid konung Sigismunds kröning i Uppsala $^{19}/_{2}$ 1594, på finska prästerskapets vägnar, undertecknat trohetsförsäkran till Sigismund $^{23}/_{2}$ s. å. Hans son **Johannes Petri** och sonsonen **Petrus Johannis**, som först brukade familjenamnet Walstenius, voro efter hvarandra kyrkoherdar i Loimijoki pastorat af Åbo stift. Den sistnämndes son häradshöfdingen **Johan Walstenius** förlänade konung Carl XI adelskap $^{16}/_{12}$ 1693 med namnet **Wallensteen** (icke Wallensten, såsom namnet skrifves af Anrep, Ennes, Lagus m. fl.). Ätten, introducerad på svenska riddarhuset 1697, har ansetts utslocknad med stiftarens sonson **Nils Johan**, som var son, icke, såsom Ennes uppgifver, af **Henning**, utan af dennes yngre bror **Christian**. Nils Johan dog vid 15 års ålder, icke, såsom Ennes äfven felaktigt uppgifver 1761, utan $^{2}/_{1}$ 1762. Kyrkoboken för Bjerträ församling i Ångermanland, där Nils Johan den 9 febr. s. å begrofs, har anteckningar om döds- och begrafningsdagen, men icke huruvida adliga vapenskölden för honom, såsom sista manliga ättlingen, enligt tidens bruk, krossades.

Tab. I.

Johan Walstenius,[2] adlad **Wallensteen**, son af kyrkoherden i Loimijoki pastorat Petrus Johannis Walstenius och hans hustru **Helena**

---

[1] Se *Strandberg:* Åbo Stifts Herdaminne; *W. G. Lagus:* Åbo Hofrätts Historia; *W. Lagus:* Åbo Akademis Studentmatrikel: *Alcenius:* Genealogia Sursilliana; *Tor Carpelan:* Åbo i genealogiskt hänseende på 1600- och början af 1700-talet; *G. Granfelt:* De Västfinska nationerna 1640—1722.

[2] I *Schlegel och Klingspors* Ättartaflor har, sannolikt genom tryckfel, i förteckningen å adlade släkters namn före adlandet Wallensten och Wallenstam förväxlats, så att förra namnen blifvit för Wallensten Wallstedt och för Wallenstam Walstenius. *Anreps ättartaflor* har ock på ätten *Malmerfelt* Del II s. 852 felaktigt nämnt en advokatfiskal Wallensten i st. f. advokatfiskal Wallenstam, hvarom jfr *Schlegel och Klingspor* sid. 317.

Christierni Agricola;[1] född på 1640-talet[2] i Loimijoki; student af Satakunda nation vid Åbo universitet 1662; borgmästare i Raumo stad 1679;[3] häradshöfding i Piikis och Haliko domsaga af Åbo län $^{26}/_{10}$ 1689; fick efter ansökan adelskap $^{16}/_{12}$ 1693 och introduktion på Riddarhuset 1697; bevistade riksdagarne i Stockholm 1719 och 1720 såsom hufvudman för sin ätt; föreslagen några gånger af Åbo Hofrätt till assessor och 1710 sökande till ett ledigt assessorsämbete utan framgång kvarstod han i häradshöfdingeämbetet[4] till sin död och utöfvade detsamma själf vid omkring 80 års ålder, då han den 23 och 24 febr. 1725 »höll häradsting med allmoge och menige man af Pargas i Pjukela länsmansgård». Död 1729. Ägde Wiksbergs säteri (förut kalladt Hevonpää) i Pemars socken af Åbo län, bodde på denna egendom, som sedermera ägdes efter hvarandra af hans måg och efterträdare i ämbetet Abraham Paleen, af dennes son i andra giftet lagmannen Erik Johan af Palén samt af dennes dotterson minister-stats-sekreteraren för Finland grefve Robert Henrik Rehbinder; ägde ock Koskis säteri, som hans frus farfader (se nedan) erhållit af kronan för krigsförtjänster och penningeförsträckningar, beläget i Koskis kapellförsamling (hvars kyrka svärfadern låtit bygga 1663) af Mårtens socken i Åbo län. — Gift 1671 med **Anna Maria Grass**,[5] dotter af dåvarande vice presidenten i Åbo Hofrätt, sedermera landshöfdingen i Österbottens (Vasa) län friherre **Gustaf Grass** (frih. ätten n:r 91) och hans fru **Margaretha de la Motte** (adl. ätten n:r 280).

Barn:

Gustaf (*icke upptagen i Anreps Ättartaflor*), den äldste af sönerna (enl. Wilh. Gabr. Lagus); sannolikt född 1672; student vid Åbo

---

[1] Hon var dotter af kontraktsprosten och kyrkoherden i Uskela, *Christiernus Simonis Agricola*, sonson till biskopen i Reval *Christiernus Michaelis Agricola* (se Pers. Hist. Tidskr. 1900. H. 1. S. 10) och sonsons son till biskopen i Åbo *Michael Agricola*, Finlands reformator, den förste finske biskop som var gift. Hennes bror var den kände *Sven* (*Agricola*) *Leijonmarck*, hvilkens släktskap med Michael Agricola är felaktigt uppgifven i *Wrangel och Bergströms Ättartaflor* D. I s. 759, *Nordisk Familjebok*, Band I s. 279 och äfven i *Lagus*, Åbo Hofrätts Historia s. 482. Jfr *Schlegel och Klingspors Ättartaflor* s. 3.

[2] Att W., såsom af Anrep, efter Stiernmans adelsmatrikel D. I s. 953, uppgifves, skulle varit född på 1660-talet vederlägges däraf att W., enligt Åbo universitets matrikel, blef student 1662.

[3] Enligt pastorsämbetets i Raumo uppgift lärer från W:s borgmästaretid ej återstå af kyrkoböckerna fler än *en*, nämligen för 1685, där om honom och hans familj ej förekommer mer än under ett gårdsnummer anteckningen »Borgmästare Joh. Walstenius 11». Staden, som är mest bekant för de s. k. Raumospetsarna, lika berömda som Wadstenaspetsarna (båda slagen ursprungligen utgångna från klosterarbete), blef med dominikanerkloster (indraget 1538) och kyrka förstörd af eld 1682. Någonstädes lärer förekommit en uppgift att W. haft 12 barn.

[4] Det innehades före W. af svärfadern, hvilken, såsom vice president, fått fullmakt att tillika vara »Häradshöfding öfver Haliko härad», och efter honom först af hans måg Paleen till 1738 och af hans dotterson Peter Jusleen 1747—1758, således ett slags släktämbete.

[5] Hon blef enleverad af W. 1671, då han ännu var student. De unga fingo snart hennes fars tillstånd att gifta sig med hvarandra, men, oaktadt giftermålet redan skett och svärfadern fällt förböön för honom, dömdes W. till relegation från Akademien med infami. Se *Granfelt* l. c. sid. 50 och *Carl v. Bonsdorff*, Åbo Stads Historia VI, sid. 37.

Universitet 1688; död i Portugal ogift. »In Lusitania interiisse perhibetur» enligt Åbo akademis studentmatrikel. Något vidare är ej om honom kändt.

Margaretha (*icke upptagen i Anreps Ättartaflor*), född omkring 1676; gift 1696 med dåvarande log. och metaph., sedan teologie professorn vid Åbo universitet fil. mag. **Gabriel Juslenius** (född 1666, död 1724), äldre broder till biskopen (först i Borgå, sedan i Skara) teol. d:r Daniel Juslenius. 1713 under »Stora ofreden» flydde båda bröderna till Sverige, där Gabriel en tid var pastor i Botkyrka, innan han såsom teologie professor återvände till Åbo 1720. Margaretha dog 1722. Hon hade med sin man 12 barn. Genom dottern Christina, gift med kyrkoherden Sigfrid Porthan, blef hon mormoder till den berömde **Henrik Gabriel Porthan,** eloqv. professor vid Åbo universitet, tit. kansliråd, hvars minnesstod (af den svenskfödde bildhuggaren Karl Eneas Sjöstrand) restes i Åbo 1864. Hon var mor till **Johan Gabriel** och **Peter Jusleen,** hofrättsråd, den förre i Svea, den senare (som äfven innehaft morfaderns f. d. domsaga) i Åbo Hofrätt samt farmoder till **Peter** och **Fredrik Jusleen** (Peter Jusleen d. ä:s söner) den förre assessor i Åbo Hofrätt, skriftställare och någon tid, jämte sin kusin Henrik Gabriel Porthan, redaktör af »Åbo tidningar», den senare hofrättsråd i Vasa Hofrätt, båda sedermera på skilda tider ledamöter i Konungens Högsta Domstol.[1]

Henning Johan, kapten (icke ryttmästare Henning Fredrik såsom hos Anrep) se *Tab. II.*

Peter (*icke upptagen i Anreps Ättartaflor*) född omkr. 1684; student vid Åbo universitet samtidigt med brodern Henning Johan 1700; korporal vid Åbo och Björneborgs kavallerireg:te 1/3 1702; kvartermästare vid 4:de kompaniet 4/4 1703; andre kornett 9/9 1705; indelt kornett 26/9 s. å., andre löjtnant på lifkompaniet 24/10 1707; förste löjtnant 3/6 1709; tillfångatagen med regementet vid Dnieprströmmen 30/6 och förd till Moskau 28/12 s. å.; död under ryska fångenskapen i Tobolski år 1712, icke, såsom uppgifves af Ennes i »Carl XII:s krigare» I s. 151, år 1715. Om hans död innehåller nämligen aflöningslistan för Åbo och Björneborgs kavalleriregemente år 1712 (i Krigsarkivet) följande: »Lieutnant Peter Wallensteen, sedan 1709 fången i Ryssland, hvilken, efter Lieutnant Joachim Wittfoots bref till handelsman Gustaf Wittfoot, dateradt Solikamski den 12 mars 1712, förmäles vara i Tobolski för några månader sedan med döden afgången.» I samma regementes räkenskaper finnes ock följande anteckning vid löjtnant Wallensteens namn »Efter Lieutenant Joachim Witfots bref från Solikamski den 12 Martii 1712 förmäles vara död och des fader Häradshöfdingen Johan Wallensteen skyldig för sina ryttares 10:de penning.» (Fadern innehade enligt regementets militiebok åtskilliga rusthåll.) Ogift, enligt en anteckning af Wilh. Gabr. Lagus.

---

[1] Se *Strandberg* l. c. D. I. s. 54—55. *Akiander:* Herdaminne för fordna Wiborgs och nuvarande Borgå stift III. 444. *W. G. Lagus:* Åbo Hofrätts Historia. *W. Svalin:* Konungens Högsta Domstol (där namnet Jusleen blifvit Juslén).

Anna Helena, född omkring 1686; gift 17/6 1706 med häradshöfdingen i Piikis och Haliko häraders domsaga **Abraham Paleen** (f. 1679, död 1738) i hans första gifte; bodde på Wiksbergs säteri; död 1710. Det var icke i detta gifte utan i Paleens andra gifte med Margareta Catharina Tigerstedt, dotter af juris professorn och assessorn i Åbo Hofrätt, slutl. t. f. landshöfdingen i Åbo och Björneborgs län Erik (Falander) Tigerstedt (adl. ätten 1227), han blef fader till den af Anrep på Wallensteenska stamtaflan omförmälde lagmannen Erik Johan af Palén, bondeståndets sekreterare vid riksdagarne 1755—1756, 1760—1762 och 1769—1770, hattpartiets trogne anhängare. I detta senare gifte hade Paleen äfven dottern Johanna, som blef gift med hans första hustrus systerson, ofvannämnde hofrättsrådet Peter Jusleen, och således mor till bröderna Peter och Fredrik Jusleen, hvilka här ofvan omnämnts.

Christian, häradshöfding, se *Tab. III.*

Isaac, major, se *Tab. IV.*

Tab. II.

Henning Johan (son af Johan Tab. I), icke Henning Fredrik, såsom han kallas hos Anrep och Ennes;[1] född i Åbo antingen 1679, enligt 1722 års placeringslista, som uppgifver honom då varit »40 år», eller 1682, enligt ett krigskollegii utlåtande 8/2 1728, där han säges vara »49 år gammal och tjent i 26 år»; student vid Åbo universitet samtidigt med brodern Peter 1700; gick i krigstjänst 1701; löjtnant vid Åbo och Björneborgs läns kavalleriregemente 1/10 1702, på hvilken beställning han erhöll kon. Carl XII:s konfirmation dat. Ravitz 22/7 1705; förste löjtnant vid samma kavalleriregemente 2/10 1707; med regementet fången vid Dnieprströmmen 30/6 1709; i rysk fångenskap till 1722, då han hemkom; placerades efter hemkomsten på Nylands och Tavastehus läns dragoner 1723; föreslogs enligt nyssnämnda utlåtande, på grund af däri uppgifna ålder och tjänstetid, under hvilken han »bevistat aktionerna vid Humbleshoff, Jakobstad, Lesna och Pultava samt hållit sig väl», samt då han »syntes allt ifrån hemkomsten ur fångenskapen blifvit förgäten», att blifva med någon högre karaktär benådad 1728;[2] nämndes till kapten, men fortfarande med kornetts

---

[1] Att hans förnamn, jämte Henning, var *Johan* styrkes af hans löjtnantsfullmakt och en mängd andra handlingar i Krigsarkivet. Johan var ett släktnamn inom Walsteniska släkten och förmodligen hade han detta namn efter fadern, liksom Henning efter morbrodern, majoren friherre Henning Johan Grass, och moderns farfar, öfversten och kommendanten i Reval Henning Grass, en ungrare. Se von Stiernman: Svea och Göta Höfdingaminne II, s. 407, och *Finsk biografisk handbok*, utg. af T. Carpelan

[2] *Ennes'* uppgift i »Carl XII:s krigare» att Henning 1728 fått ryttmästares karaktär är oriktig. 1729 och 1730 års aflöningslistor för Nylands och Tavastehus dragoner (Krigsarkivet) innehålla: »Öfver-Hollola kompani: Cornett, Capitain Henning Wallensteen». v. Henels Kalender för 1729 s. 50 har under nyssnämnda dragonregemente »Hållola kompani, Capitain Herr Henning Wallensteen, Nyby socken, Kålfvando».

indelning, s. å.; undfick nådigt afsked [12]/8 1730 och beviljades pension att uppbäras från krigsmanshusen i Finland [29]/4 1741; död i Nyby (Nastola socken) i Finland [20]/12 1743. Gift med **Maria Elisabet Schauman**[1] (icke med **Maria Rosenfelt**[2] såsom Anrep felaktigt uppgifver), dotter af öfverstelöjtnanten vid Åbo och Björneborgs kavalleriregemente **Henrik Johan Schauman** (adl. ätten n:r 1287) på Monnois i Lemo socken i Finland och hans fru **Elisabet Lagermarck.**[3]

---

[1] Till bevis härför torde vara nog att ur handlingar i Krigsarkivet anföra följande: 1:o) »Efter regementsskrifvaren välbetrodde Olof Daalström öfvergifne räkning tillstår *min man Lieutenant Henning Wallensteen* för år 1712 uppburit halfva fördeln 60 d. s. m. som qvitteras. Åbo den 13. Febr. 1713. *Maria Elisabet Schauman.*» 2:o) I förteckningen på de i Ryssland fångna officerarne af Åbo läns kavalleri, som år 1713 hade att fordra »uppå deras halfva fördels löhningar» står: »Lieutnant Henning Johan Wallensteen; *des fru Maria Elisabet Schauman* wistas ute på landet några mil från Stockholm.» (Se nedan.)

[2] *Maria Rosenfelt*, dotter af regementskvartermästaren Nils Rosenfelt (adl. ätten n:r 607) till Sackula och hans fru Beata Rosenqvist af Åkershult (adl. ätten n:r 164) blef år 1721 (då Henning Johan var fången i Ryssland) gift med ryttmästaren och filosofie magistern Johan Chr. Wallensteen, Henning Johans *kusin* (se *Ny Svensk Släktbok*, utg. af K. A. K:son o. G. C:son Leijonhufvud 2:a H. s. 151). Ryttmästaren, med hvilken Henning Johan förväxlats på stamtaflan, hade då redan, i stället för sitt från farsnamnet Walstenius ändrade militärnamn Wallnsten, fått antaga sin farbroders häradshöfdingen Johan Wallensteens namn utan adelskap. Farbrodern hade förut i skrifvelse den 8 aug. 1720, befintlig i original bland Biographica i K. Riksarkivet, lämnat brorsonen, som var »sinnad att söka erhålla adliga privilegier», sitt samtycke att såsom orden lyda »få niuta mitt nampn, vapn och sköldemärke, hvilket jag min brorsson ej missunnar, emedan slikt ej länder migh och mina barn till någon förfångh allenast min brorson derutinnan underdånigst kan erhålla Kongl. Maj:ts allernådigste bevillning, önskandes der widh min k. brorson allsköns lycka och framgångh». Framgången uteblef dock. I Riksarkivet kvarligga hans ansökningar, flere till antalet, utan datum och äfven utan presentatum, hvilken sistnämnda omständighet torde utvisa att de icke blifvit inför K. M:t föredragna. Egendomligt nog inträffade, att hvad ryttmästaren synes under början af frihetstiden så ifrigt eftersträfvat, försmåddes under Oscar I af en hans sonsons son. Då denne, medlem af konungens råd, erbjöds adelskap af kronprinsen-regenten, undanbad han sig detsamma på sätt omförmäles i hans nekrolog af *Harald Wieselgren* i »Ur vår samtid» s. 164.

[3] I Anreps Ättartaflor nämnas såsom barn af Henrik Johan Schauman 3 söner *Nils Fredrik* och *Berndt Otto*, båda, såsom fadern, vid Åbo läns kavalleri, slutligen majorer, samt *Carl Gustaf*, löjtnant, äfvensom *en* dotter, *Anna Margaretha*, gift 1. m. ryttmästaren R. J. Bure och 2. m. majoren frih. O. M. Rehbinder, men *Maria Elisabeth* förbigås. Å förteckningarna i Krigsarkivet på de i Ryssland fångne officerarne vid nyssnämnda regemente uppgifves att år 1715 löjtnant Wallensteens fru, Maria Elisabeth Schauman, såsom ofvan är nämndt, »vistades ute på landet några mil från Stockholm». Samma uppgift finnes därstädes om fadern till de i Ryssland fångne löjtnanterna *Niklas* och *Berndt* Schauman, öfverste löjtn. H. J. Schauman, hvilket gör troligt att de såsom flyktingar i Sverige under »stora ofreden» bodde tillsammans å samma ställe. Krigsarkivet förvarar ock följande bevis, att hon var öfverstelöjtnant Schaumans dotter. Såsom verifikation 295 till 1708 års räkning för Åbo och Björneborgs kavalleriregemente ligger en den 9 november 1706 af Åbram Öhman från Ossmiana till regementsskrifvaren Dalström aflåten skrift, däri denne anmodas till »Öfverste-Löjtnanten Schauman eller Fru Öfverste-Löjtnantskan» betala 50 rdr 72 sk. emedan Öhman »sig tillförene långt för detta förobligerat till Wälb. Herr Lieutenanten *Niklas Fredrik Schauman* att contentera för en häst», men Öhman förnummit »det penningarne ej skulle ännu vara betalta». *Å denna skrift* är tecknadt följande: »Femtio rdr 72 sk. richtigst af Regementsskrifvaren Dalström betalta och qvitteras den 17 maj

Barn:

Maria Elisabet (*icke upptagen på stamtaflan hos Anrep*), född omkr. 1708; gift 1732 med kaptenen vid Nylands och Tavastehus dragoner **Carl Magnus Essen till Sellie** (adl. ätten n:r 723) på Koiskala i Hollola socken af Tavastehus län i Finland) i hans första gifte. Död 1744. På Essens till Sellie stamtafla hafva Anrep och Wasastjerna i sina Ättartaflor uppfört henne under namn af Wallenstein, under hvilket namn hon ock förekommer i den af T. Carpelan utgifna Finsk Biografisk Handbok. I giftet med henne hade Essen sonen Otto Reinhold, öfverstelöjtnant, efter hvilken numera manliga ättlingar ej finnas, samt tre döttrar, af hvilka den äldsta var gift med sin farmors kusins son, löjtnant Berndt De la Motte i hans andra gifte, hvilkens ätt numera är utgången både i Sverige och Finland. I andra giftet med Ebba Helena Ramsay (adl. ätten n:r 17 å Finska Riddarh.) hade Essen två söner, den af Runeberg besjungne »von Essen», generalmajor, 4 gånger gift, och Magnus Wilhelm, öfverste, men efter dem finnas ej heller numera manliga ättlingar.[1]

Tab. III.

Christian (son af **Johan**, Tab. I), född 1690; student vid Uppsala akademi; auskultant i Åbo hofrätt; regementsauditör vid Helsinge tremänningsbataljon[2] 31/1 1713; transporterad till samma befattning vid Helsinge regemente 2/6 1716; tjänstgörande auditör vid regementet under fälttåget till Norge med Carl Armfelts finska armé okt. 1718—jan. 1719; vid regementets återupprättande tillträdde åter Regementsauditörstjänsten 27/7 1723; bevistade riksdagarne 1723 och 1726 såsom fullmäktig för ätten; erhöll fullmakt att vara häradshöfding »öfver södra

---

1707. Dessa bör beräknas på *min brors* löhn efter den förr är betalt äfven till mig. Maria Elisabet Schauman.»

Enligt Anreps Ättartaflor skulle öfverstelöjtnant Schauman († 19/3 1730) vara gift på 1670-talet, men hustruns namn vara obekant. Finsk Biogr. Handb. liksom Wrangel och Bergströms Ättartaflor uppgifva hustruns namn varit Elisabet Lagermarck. Om hon tillhörde adl. ätten Lagermarck n:r 1141, på hvars stamtafla hon ej finns, var hon S:s fru i andra giftet, ty Lagermarck adl. 1688. Det vill synas som S. varit två gånger gift, ty ett kvitto i Krigsarkivet å hans lön är skrifvet af »*Barbara Schauman*», som kvitterar »sin mans» lön.

[1] En sondotter till generalmajoren v. Essen, *Siri von Essen*, f. d. dramatisk artist, någon tid engagerad vid Dramatiska teatern i Stockholm, blef gift 1. 1872 med friherre Carl Gustaf Wrangel, numera major och fältintendent, och 2. 1877 med skriftställaren Johan August Strindberg, men hvartdera äktenskapet blef genom laglig skilsmässa upplöst; bor i Helsingfors.

[2] Kallades ock »Öfverste Johan Hendrich Böcklers värfvade regemente». I ett 1713 af denne afgifvet »Allerunderdånigste Project» yttras: »Auskultanten Christian Wallensteen, hvilken tillförende auskulterat uti den Kongl. Åbo Hofrätt, jemväl följt dess fader Häradshöfdingen Wälb. Johan Wallensteen samt svågern Häradshöfdingen Abraham Paleen på Häradstingen, dermedelst att göra sig skicklig till någon Kongl. Maj:ts vår Allernådigste Konungs tjenst, föreslås i und. till Auditör vid Regementet.»

Ångermanland och dess underliggande lappmark» 3/10 1733.[1] Död i Hernösand d. 3 april 1756.[2] Ägde del i Åbord på Åbordsön i Högsjö socken, där han bodde från 1734 till början af 1750-talet samt 7/24 mtl i skattehemmanet Berg i Bjerträ socken, dit han flyttade från Åbord. Gift 1. 1728 med **Brigitta Bolin** (*ej upptagen i Anreps Ättartaflor*), död 30/11 1742[3] i Åbord; 2. 3/9 1745 med **Anna Brita Berg**, född 30/12 1729, död 29/3 1817, dotter af kyrkoherden i Resele socken i Ångermanland Nicol. Nic. Berg och Anna Sundius blef omgift 1762 med brukspatronen Daniel Halenius[4] ägare af Utansjö bruk i Ångermanland.

Barn:

2. **Nils Johan**, född 1746; gymnasist i Hernösand; död den 2/1 1762 och begrafven 9/2 s. å. i Bjerträ.[5]

2. **Anna Maria**, född 1748; gift 1. 4/9 1768 med direktören **Erland Noreen**[6] på Utansjö (f. 1730, död 1789); 2. med bruksägaren **Johan Backe** (född 1762) på Utansjö.

2. **Cajsa Helena** f. 12/9 1751; död 1808; gift 4/9 1768 med brukspatron **Jacob Ephraim Clason** på Graninge bruk i Ångermanland. Hon hade med honom 10 barn.[7]

---

[1] Enligt domboken vid 1734 års vinterting upplästes då fullmakten för honom att i aflidne häradshöfdingen Erik Teets (adl. ätten n:r 550) ställe vara häradshöfding i denna domsaga.

[2] Sedan majoren Isaac W. 23/7 s. å. afsagt sig förmynderskapet för broderns barn förordnade Kungl. Svea Hofrätt häradshöfdingen Joh. Fredr. Biberg till kurator för barnen 27/10 s. å.

[3] Se »Inventarium» af den 25 febr. 1743 bland bouppteckningarna i K. Svea Hofrätt. Hon var dotter af kyrkoherden i Själevad, kontraktsprosten Mag. Haqvin Bolin och hans hustru Elis. Ol. Bozœa och hade förut varit gift med kyrkoherden i Thorsåker M. Martin Solander »med hvilken hon lefde barnlös i 20 år, men näst efter hans död (1723) fick en dotter». Se *Hülphers Norrlands Beskrifning, 4:de saml.* Hon begrofs 3/2 1743 i Högsjö kyrka. Fem sorgekväden öfver henne finnas i Uppsala Univ. Bibliotek.

[4] 1883 den 22 dec. påträffades af kyrkvaktaren J. E. Näslund i Skogs församl. (som jämte Bjerträ var annex till Nora församl.) i en till prästgården närbelägen skog nedgräfda i äldre tid en väl arbetad kommunionkanna af silfver (56 lod) med inskrift Christian Wallensteen, häradshöfding i Ångermanland, död år 1756 och en oblatask af silfver med en graverad krona på locket och följande inskrift: Dyrka Allmakten Botfärdigt när du äter Heliga Lifsens Bröd. Daniel Halenius. Anna Brita Berg. 17 14/7 76. 1891 i november ånyo bortstulna.

[5] I en 8/3 1768 till Kongl. Maj:t ingifven skrift, däri fru Halenius anhöll att hennes döttrar med hennes förre man, Anna Maria och Cajsa Helena, måtte få träda i ofrälse gifte, den förra med direktören Noreen, den senare med brukspatron Clason, uppgaf hon, att adliga ätten *med hennes förre man utgått* och att å barnens fäderne således icke någon kunde öfver ansökningen höras, men hon hade långt efter förre mannens död utfärdat fullmakt för öfverjägmästaren Otto Fredrik Rudbeck af den 1 oktober 1760 att för sin omyndige son Niclas Johan Wallensteen *såsom den enda lefvande på manslinien* representera familjen.

[6] Broder till revisionssekreteraren *Johan Noreen*, adlad *Nordenfalk* (adl. ätten n:r 2063, frih. n:r 390), som var gift med en syster till ofvannämnde Clason. Se *Örnberg:* Svenska Ättartal 6:te årg. s. 115.

[7] Af döttrarna blef *Maria Elisabet* 1795 gift med biskopen i Hernösand *Carl Gustaf Nordin* i hans tredje gifte, *Anna Brita* 1804 med öfversten *af Borneman* (adl. ätten n:r 2261) och *Catharina Helena* 1802 med lagmannen *Per Gavelius*. Se *Örnberg* l. c. s. 112 o. 114. Den sistnämndes sonson, kamreraren vid Folkskolelärarnes pensionsinrättning, vice häradshöfding Gustaf Gavelius, har numera i sin ägo Wallensteenska sköldebrefvet i original.

Tab. IV.

Isaac (son af Johan, Tab. I), född $^{11}/_{1}$ 1692; student; erhöll, efter att hafva auskulterat i Åbo hofrätt, fullmakt af landshöfdingen öfver Åbo och Björneborgs län samt Åland, friherre Justus von Palmenberg (Biesemwinckel) att vara löjtnant vid enrolleringsmanskapet i Åbo län och Kimito kompani $^{3}/_{9}$ 1712; kapten vid Pemars kompani $^{25}/_{6}$ 1713; efter kompaniets upplösning och ryssarnes inryckning i Åbo $^{28}/_{8}$ s. å. följde arméen såsom volontär till $^{14}/_{1}$ 1714, då han begaf sig till Stockholm och anställdes såsom volontär vid lifgardet; furir $^{24}/_{3}$ 1715; förare $^{27}/_{1}$ 1716, sergeant aug. s. å.; löjtnant vid Helsinge reg:te, öfverstelöjtnantens kompani, sept. s. å., men bekom fullmakt först $^{12}/_{12}$ 1717; regementskvartermästare vid Helsinge tremännings-bataljon $^{31}/_{5}$ 1718; kommenderad med bataljonerna, som, jemte Helsinge och Jämtlands regementen, åtföljde Carl Armfelts återstående finska här på fälttåget till Trondhjem 1718; bevistade attacken vid Stene skans och under hemmarschen öfver fjällen förfrös sina fötter nyårsdagen 1719; vid tremänningsbataljonens upplösning afsked $^{30}/_{9}$ från bataljonen och återgick till löjtnant vid Helsinge regemente; bevistade »kampanjen i Stockholms län» och kommenderad till Vaxholm s. å.; erhöll transportfullmakt såsom regementskvartermästare $^{29}/_{12}$ 1719; kommenderad i Gefle 1720 och 1721; fick, vid placering af arméens befäl efter de fångna officerarnes återkomst ur ryska fångenskapen 1722, fältväbels indelning och $^{29}/_{4}$ 1732 Kungl. Maj:ts fullmakt på löjtnants indelning vid regementet; vid 1732 års undersökning angående expectanterna vid regementena till häst oeh fot blef, såsom »en skickelig officerare och med ett allmänt godt loford om sig», bibehållen vid regementet; kapten vid regementet, Alfta kompani, $^{16}/_{5}$ 1742; kommenderad med en del af regementet under öfverste Johan C. Silfversparres befäl till Finland $^{23}/_{9}$ 1739 och, efter krigsförklaringen $^{28}/_{7}$ 1741, fortfarande där i tjänstgöring utan svärdslag tills hempermitterad sommaren 1742 för att såsom vald regementsfullmäktig bevista samma års riksdag; kommenderad till Kullo läger i Österbotten 1743 $^{17}/_{5}$ och efter freden i Åbo till Bohuslän s. å.; genom tjänstebyte flyttad från Alfta kompani till löjtnantsindelningen vid Ofvansjö kompani $^{7}/_{12}$ 1748; afsked från kaptensbeställningen med majors karaktär $^{10}/_{6}$ 1749; bevistade riksdagen för sin ätt 1755; bebodde sitt boställe Östanå i Ofvanåkers socken till 1749, då han flyttade till Lem i Ofvansjö socken, där han bodde ännu 1753; död i Skepptuna församling af erkestiftet $^{18}/_{4}$ 1760. Gift med **Charlotta Molnstjerna,** dotter af bergmästaren i Falun Johan Luth, adl. Molnstjerna (ej introduc.) och **Maria Cronmark** (ej Cronacker såsom i Fryxellska samlingarna i Kungl. biblioteket) dotter af assessor Daniel Faxell, adl. Cronmark (adl. ätten n:r 1221) och Katarina Bellander.[1]

---

[1] Se *Schlegel och Klingspor:* Ättartaflor s. 191.

Barn (*förekomma ej på stamtaflan hos Anrep*):

Gustaf Johan född 1729; antogs vid 13 års ålder såsom mönsterskrifvare på extra stat vid Helsinge regemente; förare vid samma regemente 29/8 1743; sergeant vid regementet på faderns kompani 2/1 1744; fänrik vid regementet 20/6 1749; död vid 23 års ålder 25/3 1752.[1]

Maria Johanna och

Charlotta uppgifvas i Klerckerska samlingarna å Kungl. Biblioteket såsom hans döttrar, men om dem är ej något vidare bekant.

J. A. W.

---

[1] Hans födelseår och tjänsteålder finnas i en förteckning vid Ofvansjö kompani för år 1746 i Krigsarkivet. På en statskontorets anordning den 9/6 1752, äfven bevarad i Krigsarkivet, har fadern tecknat följande: »Enligt denna Höglofl. K. Stats Kontorets anordning är begrafningshjelpen *efter min aflidne son* Fändricken Gustav Johan Wallensteen till mig betalt med Etthundratjugufyra daler 29 öre silfvermynt, hvaraf centonalen 6 s.smt blifvit innehållen, som qvitteras af Gefle den 6. aug. 1753. Isaac Wallensteen.»

Ätten von Wetterstrand i Estland.

En ursprungligen svensk släkt, som af nu okänd anledning vid öfverflyttningen till Estland ändrat namn. *Andreas Linnarsson* var öfverste, då han nedsatte sig på Wormsö och besatt riddargodset Söderby 1604. Från honom härstammade *Andreas Wetterstrand*, hvilken förde nedanstående vapen:

En delad och två gånger klufven sköld, 1, 3 och 5 fälten röda; i 2, 4 och 6 tindrar en sexuddig stjerna af guld i blått fält. Ifrån den öppna tornerhjelmen utsträcka sig tvenne örnvingar, emellan hvilka framträder äfven en sexuddig gyllene stjerna; löfverket blått och guld.[1]

Tab. I.

Andreas Wetterstrand, f. 1674, ekonomie hauptmann i svensk tjenst 1711; egde Söderby på Wormsö, det han skötte och bebodde, † 1753 30/4. — Gift med Catharina Hoffman, f. 1676, † 1753 2/4. De sålde godset Söderby 1753 till landtrådinnan, friherrinnan Eva Brigitta Stackelberg, född von Preiss.[2]

Barn:

Reinhold Johan, f. 1712 9/12, prost. Tab. II.

Gustaf *Magnus*, var kapten i polsk tjenst, då han öfverflyttade till Sverige.[3]

Anna *Catharina*, gift med kamreraren David Friesel.

Tab. II.

Reinhold Johan (son af Andreas, Tab. I), f. 1712 9/12. Efter flera års studier vid universitetet i Iena, blef han vid hemkomsten

---

[1] Vapenbeskrifningen från en urkund af 22/9 1718, som förvaras i Revaler Stadtarkiv.

[2] Wormsö, med undantag af godset Söderby, tillhörde sv. kronan och innehades i förläning af några officerare, då grefve Jacob de la Gardie 1620 köpte de flesta byar och inlöste förläningarna; endast Söderby förblef ännu i ett århundrade ett sjelfständigt gods. 1675 köptes allodialgodset Worms af grefve Otto Vilhelm Königsmarck † 1688. Genom den sista arfvingen Königsmarck, nämligen sonen till grefvinnan Maria Aurora, den ryktbara fältherren grefve Moritz af Sachsen, f. 1696, † 1750, kom Wormsö 1748 13/12 medelst köp att tillhöra frih. Carl Vilhelm Stackelberg, hvars hustru 1753 inlöste äfven Söderby. I denna ätts ägo förblef Wormsö i nära 150 år, eller intill 1892 då senatorn frih. Fredrik Stackelberg för 350,000 rubel öfverlät possessionen till ryska kronan.

[3] En nu i Sverige lefvande släkt torde äga gemensamt ursprung med här anförda ätt, men härstammar åtminstone ej från ofvannämnda Gustaf Magnus.

1738 $^{23}/_{8}$ prästvigd och förordnad till pastor i S:t Jacobi; kallades 1763 $^{27}/_{1}$ till assessor i provinsialkonsistoriet och utnämndes 1778 $^{13}/_{6}$ till vice prost i Wierland, samt 1782 $^{10}/_{8}$ till prost, senior ministerii öfver sina församlingar, † 1787 $^{6}/_{8}$. — Gift 1739 $^{8}/_{5}$ med Christina Elisabet Herlin, dotter till pastor Alexis Julius Herlin och Hedvig Dorothea von Gernet, f. 1722, † 1801 $^{2}/_{2}$.

Barn:

Catharina *Dorothea*,[1] f. 1740 $^{23}/_{11}$, † 1783 $^{27}/_{11}$. Gift 1764 $^{29}/_{8}$ med Christian *Wilhelm* von Zimmerman, † 1785, major och öfverproviantmästare, ägare af godset Lechts i Ampel s:n.

Andreas, f. 1741 $^{18}/_{7}$, borgmästare, Tab. III.

Tab. III.

Andreas, (son af Reinhold Johan, Tab. II), f. 1741 $^{18}/_{7}$. Vistades vid universitetet i Leipzig, återkommen utnämnd 1779 $^{9}/_{12}$ till advokat vid kommerskollegiet; 1783 $^{4}/_{12}$ nidergerichts sekreterare ända tills 1786, då den gamla författningen i Estland upphäfdes; magistratssekreterare i kriminaldepartementet och utnämndes 1797 $^{3}/_{1}$ till syndikus, blef 1803 $^{16}/_{7}$ borgmästare i Reval, där han vid Königs- och Langstrasse ägde fastigheter, † 1811 $^{19}/_{6}$. Gift 1:a 1771 $^{10}/_{5}$ med *Helena* Catharina Hetling, dotter till rådsförvandten Johan Reinhold Hetling, f. 1750, † 1777 $^{12}/_{1}$. — 2:a 1777 $^{14}/_{12}$ med *Dorothea* Frese, dotter till borgmästaren Adrian Henrik Frese och Anita Helena Egges, f. 1749 $^{7}/_{3}$, † 1834 $^{1}/_{2}$.

Barn:

Reinhold Johan, f. 1772 $^{10}/_{3}$, rådsherre, Tab. IV.

Anna Catharina Elisabet, f. 1773 $^{11}/_{8}$, † 1780 $^{18}/_{6}$.

Johan *Andreas*, f. 1774 $^{1}/_{10}$, rådsherre, Tab. VIII.

Helena Dorothea, f. 1775 $^{13}/_{10}$, † 1846 $^{16}/_{11}$. Gift 1796 $^{13}/_{10}$ med affärsmannen och godsägaren Joachim *Christoph* Kock, f. 1765 $^{6}/_{4}$, † 1816 $^{12}/_{11}$.

Bernhard Gottlieb, f. 1777 $^{12}/_{1}$, fil. magister och rektor vid ett af honom stiftadt gymnasium i Reval. Han synes med nit och skicklighet egnat sitt lif åt sin skola och lärarekallet, hvilka beredt honom det varaktigaste minne i födelsestadens historia. Han afled 1843 $^{20}/_{9}$ ogift. År 1807 utgaf han i Iena »Der Töchter Hochzeit» ett lustspel i 5 akter, samt sorgesp. »Graf Eugenius» och 1821 »Liederbuch der Freunde des Gesanges».

Henrik *Johan*, f. 1778 $^{15}/_{9}$, teologiekandidat.

Christian Vilhelm, f. 1779 $^{12}/_{11}$.

Vilhelm Fredrik, f. 1780 $^{5}/_{12}$.

Agneta Christina, f. 1783 $^{28}/_{11}$ † 1789 $^{20}/_{10}$.

---

[1] Hennes dotter Beata Amalia von Zimmerman, f. 1769 $^{29}/_{3}$, gift 1:a 1783 $^{9}/_{5}$ med löjtnanten frih. Bernhard Rebbinder; 2:a 1796 $^{20}/_{2}$ med majoren frih. Fredrik Wrangel; 3:e 1801 $^{25}/_{3}$ med sin kusin Reinhold Johan Wetterstrand, se Tab. IV.

Dorothea Elisabet, f. 1785 21/9. Gift 1809 21/9 med pastorn i Jegelecht Peter Henrik Schwabe.
Andreas, f. 1789 15/7, kapellmästare, Tab. IX.

Tab. IV.

Reinhold Johan[1] (son af Andreas Tab. III.), f. 1772 10/3, studerade i Iena och Erlangen, när han 1794 anstäldes såsom stadsadvokat i Reval, befordrades 1803 21/7 till waisengerichts — v. consistoriisekreterare, 1804 21/1 fil. doktor, 1811 12/7 öfversekreterare vid rådet, 1831 6/12 rådsherre; 1832 14/6 insattes han till ledamot i kommissionen för rättsväsendets ordnande i Östersjöprovinserna. Rikskollegiet har gifvit honom erkännandet af en ovanligt kunskapsrik och duglig embetsman. Han köpte 1835 2/4 riddargodsen Alt-Harm och Aela i Kosch s:n, † 1838 8/12. Gift 1801 25/3 med sin kusin *Beata* Amalia von Zimmerman i hennes tredje gifte, dotter till majoren och godsägaren Christian Wilhelm von Zimmerman och Catharina Dorothea Wetterstrand, f. 1769 29/3, † enka 18...

Barn:

Alexander Andreas, f. 1802 18/9, † s. å. 11/12.
Dorothea Amalia, f. 1803 27/11. — Gift 1837 10/9 med pastorn i Turgel Woldemar Eugén Grohman i hans 2:a gifte, f. 1802 14/8, † 1874 13/11.
Julie, f. 1806 13/1, † 1874 2/12 ogift på Alt-Harm.
Andreas Reinhold, f. 1810 29/10, godsägare, Tab. V.

Tab. V.

Andreas Reinhold (son af Reinhold Johan, Tab. IV), f. 1810 29/10, efter fulländad uppfostran dels vid Ritter- u. Domschule i Reval, dels vid Orrenhof landtbruksinstitut, öfvertog han 1839 ledningen af fädernegodsen; kort därefter utnämnd till kirchspielsrichter och kirchenvorstcher, hvilka förtroendebefattningar han innehade i öfver trettio år; R. Wl. s. 4:e kl., † 1877 7/7 lämnande efter sig minnet af en insigtsfull jordbrukare, human husbonde och ädel personlighet. Gift 1835 18/10 med *Lida* Maria von Peterss v. Peterstorff, dotter till godsägaren Carl Ferdinand von Peterss v. Peterstorff[2] och Elisabet von Schöningk, f. 1817 29/8, † 1892 16/11.

Barn:

Reinhold Andreas, f. 1836 28/11, major, Tab. VI.

---

[1] I en skrifvelse af 9/6 1830 till dåv. civilingeniören i Estland, relaterar Reinhold W. bl. a. följande: »Min farfarsfar hauptman Andreas W. var svensk adelsman och härstammade från en gammal ätt. Alla dokument och bref, hvilka bevisade hans börd, voro hos sonen, prosten Andreas W. i S:t Jacobi, när pastorsbostaden nedbrann år 1765, och gingo där förlorade.»

[2] Dennes tvenne söner: Theodor Amply, f. 1822, slutade som artillerigenerallöjtnant i rysk tjenst, † 1890 i Reval, Carl Alexander Josef, f. 1825, † som rysk senator; bägge ogifta.

Elisabet Wilhelmina, f. 1837 $^{28}/_{6}$. — Gift 1867 $^{15}/_{6}$ med godsägaren *Ernst* von der Borg, f. 1833 $^{14}/_{10}$; äger o. bebor Tödwenshof i Livland.

Carl Amply, f. 1838 $^{13}/_{5}$, agronom, öfvertog 1883 $^{8}/_{5}$ godsen Alt-Harm och Aela, † 1898 $^{10}/_{3}$. Gift 1889 $^{21}/_{7}$ med friherrinnan Wilhelmina Berta Sofia *Pauline* Stackelberg, i hennes 2:a gifte, f. 1848 $^{28}/_{11}$. Innehar Alt-Harm.

Ernst Julius Otto, f. 1843 $^{3}/_{9}$, godsägare, Tab. VII.

Aline Julie *Amalia*, f. 1844 $^{28}/_{9}$.

Adele Caroline Henriette, f. 1847 $^{28}/_{6}$.

Wilhelmina Elisabet, f. 1848 $^{11}/_{7}$. — Gift 1870 $^{19}/_{6}$ med geheimerådet *Wilhelm* Avenarius, f. 1839 $^{28}/_{9}$.

Lida Caroline Elisabet Ernestine Amalie, f. 1862 $^{8}/_{4}$. Gift 1893 $^{6}/_{10}$ med godsägaren frih. Fredrik *Magnus* Stackelberg, i hans 2:a gifte, f. 1857 $^{22}/_{7}$, äger o. bebor Rappatila i Viborgs s:n Finland.

Tab. VI.

Reinhold Andreas (son af Andreas Reinhold Tab. V.), f. 1836 $^{28}/_{11}$, junkare vid Kiewska kung. af Nederländerna grenadierreg. 1853 $^{28}/_{11}$, öfverförd till Smoleriski bataljon s. å., kapten med öfverföring till ministärens hufvudstab 1865 $^{4}/_{4}$, major 1868 $^{31}/_{5}$, äldre adjoint hos chefen vid hufvudstaben 1871 $^{25}/_{4}$, deltog i krimkriget 1853—56, † 1871 $^{25}/_{6}$. — Gift 1860 med *Sophie* Welsch, f. 1843 $^{24}/_{1}$.

Barn:

Andreas Reinhold, f. 1862 $^{6}/_{1}$, utexaminerad från Nikolaiewska kavalleriskolan i S:t Petersburg, kornett vid gardes ulanreg. 1883, löjtnant vid Ussuriska kosackerna i Östsibirien 1887, öfverförd till Primorska dragonreg. 1895, befordrad till ryttmästare 1898, adjutant vid hufvudkommandot i Sahaspiska området, deltog i Kinesiska kriget, R. A. O. 3 och St. O. 3 kl. — Gift 1887 med *Olga* Antorroff.

Lida Maria, f. 1863 $^{3}/_{6}$.

Constantin Amply, f. 1866 $^{10}/_{9}$, efter att hafva genomgått Nikolaiewska kavalleriskolan, löjtnant vid Nederländska grenadierreg. tog afsked ur militärtjänsten o. anställdes som trafikrevisor vid vestsibiriska järnvägarne. Gift 1887 med *Sofia* Krugloff.

Anna *Dorothea*, f. 1871 $^{3}/_{5}$. Gift 1901 $^{29}/_{10}$ med järnvägskassören vid statsjärnvägarne i Finland *Gunnar* Wenzel Ossian Ridderstad, i hans 2:a gifte, f. 1858 $^{4}/_{5}$.

Tab. VII.

Ernst Julius Otto (son af Andreas Reinhold Tab. V), f. 1843 $^{3}/_{9}$, efter att hafva genomgått Ritter- u. Domschule, blef han student i Dorpat 1862, och sysselsatte sig, under en sjuårig vistelse vid universitetet, hufvudsakligast med juridiska studier, var kirchspielsrichter efter fadern, samt arrendator af landtrådsgodset Kay i Estland. † 1890 $^{24}/_{4}$. — Gift 1885 $^{19}/_{3}$ med *Amelie* von Kotzebue i hennes 2:a gifte, dotter

till godsägaren Otto Rurik von Kotzebue och Marie von der Howen, f. 1855 $^{23}/_{3}$. Hon äger och bebor Saumetz i Kosch s:n.

Son:

Ernst Otto Andreas, f. 1886 $^{22}/_{12}$, † 1887 $^{22}/_{3}$.

Tab. VIII.

Johan *Andreas* (son af Andreas Tab. III), f. 1774 $^{1}/_{10}$, rådsherre i Reval 1811 $^{10}/_{12}$, stadskamrerare därst. 1826, † 1831 $^{16}/_{6}$. Gift 1809 $^{20}/_{10}$ med Charlotta Clayhills i hennes 2:a gifte, dotter till rådsherren Adolf August Clayhills, f. 1781 $^{26}/_{11}$, † 1851 $^{19}/_{9}$.

Barn:

Dorothea, f. 1810 $^{14}/_{8}$. Gift 1832 $^{19}/_{8}$ med affärsmannen Henrik Fredrik Edvard Menschen.

Louise Amalia, f. 1814 $^{27}/_{3}$. Gift 1833 $^{24}/_{3}$ med Ferdinand Fredrik Cederhjelm.

Catharina Eleonora, f. 1816 $^{10}/_{1}$. Gift 1842 $^{23}/_{10}$ med Robert Fredrik Knoblock.

Charlotta, f. 1818 $^{7}/_{9}$. Gift 1840 $^{26}/_{11}$ med rådsherren August Henrik Graebner.

Tab. IX.

Andreas (son af Andreas Tab. III), f. 1789 $^{15}/_{7}$, var kapellmästare vid Nowogiorska reg., sedan musiklärare i Reval, † 1858 $^{31}/_{3}$. Gift 1814 $^{20}/_{11}$ med Maria Elisabet Wilhelmsén, f. 1790 $^{14}/_{12}$, † 1862 $^{10}/_{11}$.

Barn:

Pauline Elisabet, f. 1815 $^{14}/_{11}$, † 1855 $^{15}/_{3}$. Gift 1838 $^{3}/_{6}$ med pastorn i Nischnei—Nowgorod Alexander Carl Lockenberg.

Andreas *Julius*, f. 1818 $^{15}/_{5}$, student i Dorpat 1836, teol. kandidat 1839, prästvigd 1844 $^{27}/_{8}$ samt pastor i S:t Bartholomæi, † 1846 $^{22}/_{9}$ ogift.

Olga, f. 1824 $^{29}/_{3}$.

Ofvanstående uppgifter om aflidna och ännu lefvande medlemmar af denna ätt äro, genom forskningar i estländska kyrko- och stadsarkiv och tillgängliga tryckta källor, af undert. uppstälda. För tiden före 1700 saknas tyvärr i Wormsö kyrkoarkiv dop-, vigsel- och begrafningsböcker, genom hvilka fullständighet bordt vinnas för stamfadern och tidigare led. Tillägsuppgifter ur svenska arkivkällor mottogas med största tacksamhet.

Magnus Stackelberg.

Ätten Wetterstrand i Sverige.

Johan Fredrik Wetterstrand

major, fältkamrer, ägde Mjölsfall och Klefsfall i Kisa s:n af Östergötland. Gift 1:a med Hedda Charlotta Hasselström — 2:a med en Weller från Danmark.

Carl Gustaf	Otto	Alexis	Sofia	Carolina
Expeditionsfogde, kronofogde i Vadsbo 1811 $^{7}/_{10}$, † 1828. — G. 1812 $^{5}/_{5}$ med Sara Helena Hasselström, dotter till räntmästaren Gustaf Hasselström.	musiker † 1856.	källarmästare i Kristianstad. Gift med Österberg.	G. 1826 $^{23}/_{6}$ m. hofpredikanten Joh. Fredrik Hvalström.	G. m. postmästare Lindberg.

Georg Richard	Gustaf
f. 1813, borgmästare i Skara 1849 $^{6}/_{3}$, häradshöfding i Engshytte m. fl. domsagor 1857 $^{22}/_{12}$, † 1875. — Gift 1842 $^{20}/_{8}$ med Charlotta Richert, dotter till lagmannen Birger Richert och Carolina Charlotta Hasselström, f. 1818.	bruksförvaltare, † 1875. Hans afkoml. lefva i Vermland.

Gustaf Filip	Otto Georg	Hugo Mathias	John. Alexis
f. 1843, revisor i kungl. kammarrätten i Stockholm. Gift med Anna Bohmansson.	f. 1845, läkare i Stockholm. G. 1878 m. Agnes Dahlbeck.	f. 1849, student, † 1870.	f. 1855, † 1856.

Wetterstrand i Sverige utan kändt samband.

Olof Wetterstrand, kornett vid Östgöta kavallerireg., blef 1709 fången vid Pultava, † under fångenskapen i Tobolsk. (Ennes p. 180).

Erik Wetterstrand, 1728 löjtnant och kvartermästare vid Östgöta kavallerireg. o. bebodde Mierdevi boställe i Hägesta s:n (Henel, 1729 florerade Sverige).

Hans Paul Wetterstrand, löjtnant m. kvartermästare, indelning, erhöll 1739 kornetts indelning, 1740 löjtnants indelning vid Östgöta kav.-reg. bebodde 1728 bostället Löhrstad i Blakata s:n. (Posttidn. n:r 45 för 1739, n:r 17 för 1740 o. Henel.).

Deras dotter: Margareta Sofia. G. 1751 m. lifdrabanten Samuel Efraim Engelkrona, † 1760 $^{4}/_{7}$.

Christina Treffelnhjelm, f. 1685 $^{29}/_{3}$ var gift med en löjtnant Wetterstrand vid Östgöta kav.-reg. (Anrep, ättartafl.).

Gabriel Wetterstrand, sergeant vid öfverste Carl Adam Stackelbergs reg., gift 1704 $^{12}/_{4}$ samt Maria Scheel. (S:t Jürgens kyrkob.)

Adliga ätten Storm

n:r 824. †.

Adlad 1670 ¹²/₇; intr. 1672.

I 18 häftet af »*Svenska Adelns Ättartaflor ifrån år 1857*» af F. U. Wrangel och Otto Bergström slutar historiken öfver ätten Storm med följande mening: »ätten von Storm fortlefver ännu i Danmark». Detta är dock troligen ej med verkliga förhållandet öfverensstämmande, ty den synes vara utdöd längesedan i Danmark och äfven i Norge, hvilket framgår af följande utredning, hvilken dock ej gör anspråk på att vara fullständig med afseende på biografiska uppgifter. »*Svenska Adelns ättartaflor*» af G. Anrep meddelar, att *Balthasar Storm*, adlad Storm, »dog 1679 utan söner och slöt själf sin adel. ätt», men är detta ej heller öfverensstämmande med verkligheten, ty han hade tvenne söner, de här nedanstående *Arfvid Kristian* och *Anders Johan*.

Tab. I.

Balthasar Storm, adlad *Storm*. Var år 1663 major vid öfverste Grothusens regemente eller Kongl. Maj:ts lifregemente, där han kvarstod ännu 1673 i juni; var i juli 1674 öfverstelöjtnant vid hertig Albrechts af Sachsen regemente till fot; † 1679. — G. m. *Katarina Johansdotter Verklaës*, † efter 1679.

Söner:

Arvid Kristian, f. omkr. 1640. Generalmajor; † 1712. Setab. II.
Anders Johan. Major. † 1729. Se tab. IX.

Tab. II.

Arvid Kristian (son af Balthasar Storm Tab. I), f. omkring 1640 i Sverige. Var furir 1668, fältväbel 1669 och fänrik 1674 vid öfverste Grothusens regemente i Pommern; var i juni 1673 i Sverige och i maj 1674 i Stockholm; blef efter att i duell hafva dödat skalden Lucidor häktad, och satt 1674 i häkte i Stockholm, men rymde s. å. ⁷/₁₁ till Norge, dit han kom som ingeniörkapten; omtalas s. å. i »extraordinære maanedlige Relationer» i anledning af duellen på följande sätt: »Udi Stockholm har en liflandsk Herremand nedstucken den berömmelige svenske Poet Lucidor»; var major vid Bergenhusiska regementet 1679 och 1681; öfverstelöjtnant derstädes 1682 ²¹/₁₁; generalkvartermästare och chef för ingeniörerna 1685 ⁶/₇; kommendant å Fredriksstad 1694 ³⁰/₆—1712; öfverste 1696 ²⁸/₂; generalmajor 1710 ¹⁷/₁₀; † 1712. — G. m. *Anna von Kocken*; dotter af kaptenen vid Bergenhusiska regementet Henning von Kocken.

Barn:

Charlotte Elisabet. — G. 1. m. öfverstelöjtnanten vid danska artilleriet *Henrik von Koppelow*, af mecklenburgsk adel, † 1718 16/7. — 2. m. kaptenen *Fredrik Kristian Reichwein*, f. 1665, † .

Kristian Ulrik. Öfverste, † 1727. Se tab. III.

Engel Marie, f. på 1680-talet, † 1758 i Bergen, begrafven 1758 15/11 i Bergens domkyrka. — G. 1. 1699 m. majoren *Kristoffer Fredrik von Lowzow* från Mecklenburg, f. 1689 (?), † 1716 1/9. — 2. i början af 1718 m. konferensrådet *Jonas Lime*, f. 1679 22/9, † 1760 6/4.

Gustaf Vilhelm, f. 1681. Kapten; † 1753. Se tab. V.

Ulrik Fredrik, f. 1685. General, † 1754. Se tab. VII.

Elisabet Augusta. — G. m. öfverstelöjtnanten vid artilleriet *Karl Adolf Meijer.*

Tab. III.

Kristian Ulrik (son af Arfvid Kristian Tab. II). Fänrik vid grenadierkompaniet af Första värfvade infanteriregementet 1695 31/8; fänrik vid general Hausmanns värfvade infanteriregemente 1696 2/5; var 1697 anställd vid Oplandske regementet; löjtnant vid general Hausmanns regemente 1698 27/8; premierlöjtnant vid grenadierkåren 1702 4/3; kapten 1704 14/10; major 1710 8/3; öfverstelöjtnant 1712 10/9; öfverste och chef för Andre Trondhjemske infanteriregementet 1716 29/11. Deltog i slaget vid Helsingborg 1710 och blef tillfångatagen i slaget vid Gadebusch 1712 20/12; † 1727 30/3 på Molde. Kallade sig, jemte sina syskon och efterkommande, *von Storm.* — G. m. *Helene Margareta von Hausmann*, f. 1687 5/12, † 1764 i augusti i Kristiania; dotter af generalen och geheimerådet Kasper Herman Hausmann och Karen Nielsdotter Toller.

Son:

Kasper Herman, f. 1726. Stiftsamtman, † 1777. Se tab. IV.

Tab. IV.

Kasper Herman (son af Kristian Ulrik Tab. III), f. 1726 9/1 i Trondhjem. Var först officer och blef major; amtman öfver Akershus amt på 1750-talet; stiftsamtman i Akershus stift 1763–1772; kammarherre 1757 29/4; St. K. D. D. O.; R. af l'union parfaite; efter 1772 begaf han sig till Sverige, der han lärer haft politiska förbindelser med konung Gustaf III, men sedermera till Fyen. Ägde Oslo Ladugård; † 1777 12/3 på Fyen. — G. 1. 1754 14/8 m. *Ida Sofia von Mangelsen*, f. 1736 14/8, † 1766 11/4 i Kristiania; dotter af generallöjtnanten Johan von Mangelsen och Katarina Söfrensdotter Bygbae. — 2. m. *Margareta von Heinen* i hennes 2:a gifte (g. 1. 1749 18/4 m. stiftsamtmannen *Kristian Stockfleth*, f. 1715 22/12, † 1750 5/11), f. 1730, † 1805 14/2; dotter af majoren Ulrik Fredrik von Heinen till Ulriksholm och Katarina Brüggeman.

Döttrar:

1. *Helena Magdalena*, f. 1755, † 1808 27/10 i Slesvig. — G. 1772 26/5 i Kristiansbergs slottskyrka m. kammarherren, hofmarskalken *Henrik Kristoffer Fredrik Bielke*, f. 1739 10/2, † 1789 20/1 i Tönder.

1. *Katarina*, f. 1756 5/11 i Kristiania, † 1802 12/4 på Esserum på Själland, begrafven i grafkapellet på Jarlsberg. — G. 1772 12/6 i Kristiania m. geheimekonferensrådet och ministern grefve *Fredrik Anton Wedel-Jarlsberg* i hans 1. gifte (g. 2. 1803 17/8 m. grefvinnan *Nicoline Vilhelmine Luckner* från Blumendorff i Holstein, †), f. 1748 26/6, † 1811 7/4 i Wien.

1. En dotter, † späd före modern.

Tab. V.

Gustaf Vilhelm (son af Arfvid Kristian Tab. II), f. 1681. Lärling vid artilleriet i Norge 1698; fyrverkare på Fredrikshald 1706 19/1; styckjunkare i Fredrikstad 1709 7/6; löjtnant i artilleriet på Skougnäs vid Trondhjem 1712 30/7; löjtnant vid artillerikompaniet i Kristiansand 1714 16/11; afsked med kaptens karaktär 1716 30/11; anställd som kapten vid öfverste Hans Jakob Bruuns nationallandtdragoner 1718 30/12; afsked 1721 13/1; † 1753 i Skjeberg, begrafven s. åt 26/11. — G. m. *Yllegaard Marie Akeleje*; dotter af majoren Siegvard Görgensen Akeleje och hans 1. fru Ingeborg Jensdotter Lund.

Son:

Fredrik, f. 1715. Fänrik; † 1789. Se tab. VI.

Tab. VI.

Fredrik (son af Gustaf Vilhelm Tab. V), f. 1715 vid Fredriksstad. Volontär i 2 år vid Andra Bergenhusiska regementet; underofficer i 2 år derstädes; underofficer vid Nordenfjeldska nationalinfanteriregementet; fänrik vid Nordenfjeldska nationalinfanteriregementet 1737 11/11; löjtnant 1742 11/6; kapten vid Bergenhusiska regementet 1747 13/8; kapten och kompanichef i regementet 1753—1756; secundmajor 1762 31/3; premiermajor 1764; afsked 1773 4/3; † 1789 i januari. — G. 1. m. *Margareta Marie Nagel*, † 1764 före den 21 februari; dotter af kammarrådet Hans Thiis Nagel. — 2. m. *Karen Canutla Lau*, † efter 1789 i januari.

Barn:

1. *Andreas Johan*, f. 1750. Var 1764 kadett vid landtkadettkåren; † före 1789 23/2.

1. *Kristiane Margareta*, f. 1753.

1. *Elsa Margareta Lillienskiöld*, f. 1756.

1. *Marie Margareta*, f. 1758. — G. 1775 28/7 m. birkedomaren för Svanö birk i Sönderfjord *Ludvig Rennord*.

1. *Ulrik Fredrik*, f. 1759. Korpral 1773; sekundlöjtnant à la suite vid Första Bergenhusiska regementet; förflyttad till Gloppenska

regementet 1786; premierlöjtnant 1788 $^{25}/_{4}$; kapten och chef för Ytre Sognske kompani; förflyttad till Söndre Söndfjordske kompani 1803 $^{7}/_{10}$; afsked 1809 $^{20}/_{10}$.

1. *Engel Marie*, f. 1760, † 1799 $^{29}/_{1}$. — G. 1796 m. *Nils Juel* till Halsnö kloster.

Tab. VII.

Ulrik Fredrik (son af Arfvid Kristian Tab. II), f. 1685. Konduktör 1694 $^{27}/_{4}$; sekundlöjtnant vid det värfvade regementet 1707 $^{28}/_{5}$; premierlöjtnant 1710 $^{23}/_{6}$; kapten 1711; major 1713; öfverste och öfverförare vid drabantkåren 1731 $^{6}/_{6}$; chef för Norresydska nationalinfanteriregementet 1733 $^{5}/_{2}$—1748; generalmajor 1745 $^{15}/_{2}$ m. anciennitet från 1742 $^{15}/_{6}$; St. K. D. D. O. 1749 $^{28}/_{10}$; kommendant å Fredriksstad 1748 $^{17}/_{7}$—1754 $^{24}/_{9}$; generallöjtnant 1754 $^{31}/_{3}$; † 1754 $^{24}/_{9}$ på Fredriksstad. — G. m. *Hedvig Werenskiold*, f. 1702 $^{6}/_{2}$, † 1771 $^{5}/_{1}$ på Nedre Semb i Borre socken; dotter af Jens Wernersen, adlad Werenskiold, och hans 1. fru Margareta Lobeck.

Barn:

Arvid Kristian Ulrik. Öfverstelöjtnant; † 1785. Se tab. VIII.

Louise, † 1770 i augusti.

Margareta Fredrika, † 1786 $^{17}/_{5}$ i Vordingborg. — G. 1760 i juli m. justitierådet och byfogden i Köpenhamn *Oluf Bruun*; † 1767.

Ulrika Augusta. — G. 1753 $^{24}/_{10}$ m. öfverstelöjtnanten *Werner Nicolay von Bentzleben*, f. 1725, † 1779 $^{26}/_{1}$ på Moss, begrafven s. å. $^{16}/_{2}$.

Sofie Magdalena. — G. m. major *Abelsted* i Eidsvold.

Anna Maria.

Tab. VIII.

Arvid Kristian Ulrik (son af Ulrik Fredrik Tab. VII). Var 1758 och 1760 kapten vid det Fjärde Sönderfjeldska dragonregementet; var 1768 kapten och 1773 major vid det Smaalenske dragonregementet; öfverstelöjtnant; † 1785 $^{31}/_{3}$. — G. m. *Nicoline Kristine Schwartz Hoff*, † 1785 $^{24}/_{8}$; dotter af kanslirådet och lagmannen Wilhelm Hoff och Magdalena Elisabet von Lowzow.

Barn:

Ove Fredrik, f. 1757. Var 1785 sekundlöjtnant à la suite vid Smaalenske dragonregementet.

Hedvig Magdalena, f. 1757.

Ulrik Fredrik, f. 1758. Var 1785 sekundlöjtnant vid H. K. H. Arfprinsen Fredriks regemente i Köpenhamn; † 1794 $^{19}/_{10}$.

Vilhelm, f. 1764. Var 1785 på sjöresa till Västindien.

Sofie Amalia, f. 1767.

Arvid Kristian, f. 1776. Var 1785 korpral vid Smaalenske regementet.

Tab. IX.

Anders Johan (son af Balthasar Storm Tab. I). Var flera år volontär vid öfverste Grothusens regemente; var fänrik därstädes 1674 och 1676 löjtnant vid generallöjtnant Dellwigs regemente; major vid Nordanfjeldske kompaniet af det nationala Bergenhusiska regementet 1687 $^{19}/_{7}$; afsked 1699 $^{10}/_{10}$; kapten vid ett reservkompani vid nämnda regemente; major vid Bergenhusiska regementet 1710 $^{17}/_{10}$; afsked 1717 $^{21}/_{3}$; begrafven 1729 $^{16}/_{1}$ i Bergens domkyrkoförsamling. — G. 1. m. *Margareta Rüsbrich* i hennes 2:a gifte (g. 1. m. kaptenlöjtnanten *Henrik Kristian von Hatten*).

Döttrar:

1. *Mette Helene*, döpt 1694 $^{11}/_{7}$ i Bergen, begrafven 1762 $^{29}/_{10}$ i Bergens domkyrkoförsamling. — G. 1735 $^{22}/_{9}$ i Bergens domkyrka m. rådmannen i Bergen *Hans Rüsbrich*, i hans 2:a gifte; begrafven 1758 $^{4}/_{4}$ i Bergens domkyrkoförsamling.
1. *En dotter*.

Karl K:son Leijonhufvud.

Tvenne anträd.

Sedan jag nyligen i Årg. 3 häft. 3 af Personhistorisk Tidskrift (1901) genomläst en uppsats öfver Knut Hands och Märta Drakes slägt, har jag tänkt det möjligen kunde vara af intresse för tidskriftens läsare att få kännedom om följande.

Jag eger neml. bland mina curiosa en liten gobelinspåse, som till följd af ålder och egendomlighet i synnerhet för slägtforskare torde vara af ett ganska säreget värde.

På ena sidan synes det Ribbingska vapnet, inväfdt i guld, silfver och silke, samt 8 mindre vapensköldar, alla tillräckligt tydliga för att gifva en bild af resp. vapen, samt nedtill ordet »möderne» och upptill bokstäfverna S B.

På andra sidan synes på samma sätt ätten Bock's till Näs vapen, med äfvenledes 8 mindre vapensköldar, S, B och ordet »fäderne» nedtill.

Söker man nu att uppställa slägtleden till dessa vapensköldars innehafvare, kommer man till följande antaflor.

Fäderne

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
?	?						?
Torkel	(stenbock öfver skack-bräde)	Sven Somme	Gunhild Ryting	Håkan Mattsson (båt)	Ingrid Nilsdotter (halfhjort)	Bengt Jönsson (ullsax)	(stjerna)
Esbjörn Torkelsson		Marg. Somme		Olof Håkanson (båt)		Anna Bengtsdotter	
Sven Esbjörnsson				Brita Olofsdotter † 1600			

Lindorm Svensson (Bock) † 1601 g. m.
Märtha Ribbing.

Möderne

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Knut Ribbing	Kerstin Gustafsdotter (stjerna)	Bengt Gylta	Brita Bengtsdotter (lilja)	Måns Påfvelsson	Elin Larsdotter	Jöns Jönsson (3 stjernor på snedbjelke)	Carin Björnsdotter (tre rosor på snedbjelke)

Sven Ribbing † 1577 — Anna Gylta 1537—1579 — Eric Månson (Ulfsparre) † 1564 — Estrid Jönsdotter † 1567

Peder Svensson Ribbing 1544—1604 — Brita Ulfsparre † 1612

Märtha Ribbing g. m. Lindorm Bock.

Adolf Fock.

Sparreska porträtt i C. G. Tessins samling.[1]

Mig och mina Syskon rörande d. 24. Octob. 1759.

Min Hiertans Friedrich Sparre! Dig, dina Syskon, och alt hwad Sparre heter, har jag Hiertel[ige]n älskat, alt ifrå den stunden, att Gud och lyckan wille, att jag fick ega en Sparre: Aldrig kan Sparrenamnet nog af mig upphöjas: aldrig kan jag för mycket multiplicera alla kännetecken af min kiärlek, för en så täck och dygdig famille.

Af min Låtta[2] *har jag* följande Portraiter.

1:o Målat en Nymphe de Diane af Natier, sitter i min k. Hustrus säng Cammare wid Åkeröö, Buste, Lefwernes storlek i oljefärg.

2:o Målat en Vestale af Nonotte. Likaledes Lefwernes stor Buste i oljefärg. detta har jag gifwit min Svåger, General Lieut: Sparre.

3:o Jtt litet aux Trois Crayons, Halfbild, med en hufwa på hufwudet och en Theekopp i handen, ritat af Boucher.

4:o Jtt i mignature copierat af Lafrensen efter Lundberg, en matineuse, med en Puderkappa. Buste.

5:o Jtt Dito i Jckorn (?) på ett bord med skincka, nötter och frucht målat af Lafrensen.

6:o Jtt Dito i en Tobackdosa, förträffel:n målat i mignature af Massé, halfbild i swart mantille.

7:o Jtt i koppar stuckit à l'eau forte af Håf Jntendenten Rehn, då i Paris, efter föregående Massés Portrait hwarunder står skrifwit *La Rose*, som Hon gemenligen kallades både af Mes Dames de France, och alla sina wänner i Paris. Hennes hwackra hy förtiente änn i dag detta namnet.

Kom någon och säij att jag intet håller af wår Wienska dotter Brita Stina, nu Grefwinnan Törnflycht fast jag intet har så

---

[1] Den här meddelade anteckningen angående en del sparreska porträtt, som tillhört C. G. Tessin, finnes i den tessinska samlingen i Riksarkivet och är ett utdrag ur Tessins dagbok för 1759.

[2] Denna »Låtta» är ingen annan än den charmanta Charlotte Sparre, som i sitt gifte med grefve Carl von Fersen blef moder till de för sin skönhet berömda grefvinnorna Höpken och Löwenhielm, hvilka jämte grefvinnan Meyerfelt af Kellgren kallats »De tre gracerna». Hon var född 1719 och afled 1795. Till C. G. Tessin stod hon i dubbelt släktskapsförhållande.

många Portraiter af Henne! dock ett wid Leckö, målat af Meytens, på en tafla med mig och min k. Hustru, samt ett i litet (format), på taflan med Keiserl[ig]a måltiden, målat af afl[idn]a unga Lundberg, en Son af Håf Casseuren, som 1735 reste med mig, och på min kostnad, till Wien, dog sedan i Venedig.

Tillsammans eger jag 29 Portraiter af Sparrar och följakteligen att kläda och pryda en stor Sahl.

Quand on prend du Galon, säijer Mad:me de Sévigné, on n'en sauroit trop prendre.

—*l.*

Biografiska data rörande Vasahuset.

I tjugonde årgången af Historisk Tidskrift sid. 164 bland Strödda meddelanden och aktstycken finnes en uppsats med titel »Biografiska data rörande Vasahuset» af A. Lewenhaupt. I undertecknads »Ett tilllägg till Biografiska data rörande Vasahuset», äfvenledes infördt bland nämnda Strödda meddelanden och aktstycken, blefvo af förbiseende ej införda följande uppgifter, som kunna tjäna till att fullständiga ofvannämnda uppsatser.

Karin Månsdotter begrofs i Åbo domkyrka i S:t Laurentii kor 1613 den 21 mars. [Hennes kvarlefvor öfverflyttades 1884 i det Hornska grafkoret].

Konung *Erik XIV* och *Karin Månsdotters* dotter *Sigrid Eriksdotter* dog 1633 på Liuksiala i Kangasala socken där hon bodde. [»Furstebesök i Finland» af A. Neovius].

Hans son *Gustaf Eriksson* föddes 1568 $^{28}/_{1}$ i Nyköping och dog i Ryssland 1607 $^{22}/_{2}$. [Relation om Gustaf, Konung Erik XIV:s son med Drottning Catharina Månsdotter.]

Konung *Johan III:s* son, hertig *Johan af Östergötland*, vigdes 1612 $^{29}/_{11}$ i S:t Nicolai kyrkan, och finnes därom antecknadt i »S:t Nicolai kyrkas i Stockholm Vigselbok I 1609—1650» utgifven af F. U. Wrangel följande:

»Den 29 Nowemb. wigde Erchie Biscopen M. Per Kenicius den Högborne Furste och herre Hertig Johan Johanson till Östergötland och den Högborne Furstinna och Fröken Mari Elizabett oppe j store Kyrkian».

Karl IX:s dotter *Katarinas* bröllop ägde rum i juni, som grefve Lewenhaupt säger i sina uppgifter, och voro bjudningsbrefven därtill utfärdade redan i medlet af maj 1615, ty genom bref af den 19. maj samma år kallas riksrådet Erik Abrahamsson Leijonhufvud jämte sin »kära husfru» att bevista bröllopet. [Historisk Tidskrift 1893 sid. 180.] *Katarinas* gemål, pfalzgrefven *Johan Kasimir* begrofs den 5. septem-

ber 1652 i Strängnäs domkyrka [Bref från Karl X Gustaf till landshöfdingen friherre Gustaf Leijonhufvud].

Karl IX:s son hertig *Karl Filip* föddes kl. 12 om natten mellan den 22. och 23. april 1601 på slottet i Reval och dog 1622 den 25. jan. i Narva. Gustaf II Adolf, kan, då han säger att brodern var vid sitt frånfälle 20 år 9 månader och 1 dag gammal, hafva haft rätt i sin beräkning på en dag när, ty *Karl Filips* födelsedag kan lika rätt räknas den 22. liksom 23. april.

Karl K:son Leijonhufvud.

Anteckningar rörande slägten Weise.

Uti ett å riddarhusets vind anträffadt defekt exemplar af Laurentius Preutz' år 1662 utgifna öfversättning af Joachim Lütkemans »Försmaken på Gudz Godheet», såsom titeln lyder i den svenska öfversättningen, finnas i slutet af boken inhäftade några fullskrifna pappersblad, innehållande nedanstående biografiska anteckningar och släktnotiser af brukskirurgen vid Leufsta bruk Fredrik Weise, född 1693 och (enligt Sacklén: Läkarehistoria, II s. 154) död 1752:

»I. N. I.

Anno 1693 d. 17 Jan. är iag Friedr. Weise födder uti Alten Stettin in Pom̄ern, min sahl. fahr Christopher Weise war Ålderman uti den Chirurgiske Soccietäten der städes, min sahl. mohr hette Rebecka Schumacher, hos min sahl. fahr lärdte iag Chirurgien, då jag 1713. April reste der ifrån på några Örter och Städer uti Tyskland, men hölt mig intet länge på ingendehra ställe up, i anseende at min sahl. bror Christoph Weise[1] uti Stockholm wänt(e) mig til sig, dit iag ock lyckl. sam̄a åhr uti Aug. Monat k(om) war hos honom öfwer Win(tern) men sedan tog Condiotion (hos) sahl. dr — — — Chirurgien Craner, äfter des dööd tien(te) iag des Änckia, och sedan i sa(mma) Huss Hr Schutzer, tils 1716 då iag gaf mig den som̄arn p(å) Flottan, för Fältskärs gese(ll) och sam̄a höijst då iag hemkåmb lät Examinera mig uti Stockholm på Änterkararnes Regiment, som mit Attestatum utwisar. 1718 Aug. reste utan afsked ifrån regimente hit til Leufsta Bruk, at

---

[1] Denne Christoffer Weise, hvilken likasom fadern och brodern var kirurg, kom till Stockholm år 1706 och ingick den 28 januari 1712 i tyska församlingen därstädes äktenskap med Anna Maria Boltenhagen, född Meijer, född 1670 och död 1714, dotter af styckgjutaren Johan Meijer och Maria Köpke samt änka efter fältskären vid lifgardet Gustaf Boltenhagen, född 1660 och död 1708, med hvilken hon förmäldes år 1686. Christoffer Weise d. y. afled barnlös 1715.

En annan Christoffer Weise var bryggare och borgare i Vesterås samt ingick den 22 augusti 1652 i tyska församlingen i Stockholm äktenskap med Margaretha Kuust, dotter af logarfvaren och borgaren i Stockholm Mathias Kuust (Sackléns läkarehist; Tyska förs. kyrkoarkiv.)

allenast sij mig om, men som sahl. Kung Carl då straks der äffter blef skutn i Norge, blef sam̄a regiment reducerat, då iag so ledes blef här quar.

A. 1719 d. 5 April giftte iag mig med junfru Juliana Maria De Malsij hvilckes för äldrar war kiöpman här i Leufsta,[1] och blefwv wijdder på Toboborg bruk, hos min Swåger And. Bröms.

A. 1720 d. 8 Jan. för middag k. 11 är min k. dotter Reb. Jul. hit till wärden fött på Tobo bruk, des faddrar woro sahl. Landzhöfdingen De Geer, Hr bärgmäster Carl Sadlin, Hr Inspect. Fayot, Hr Leut. Everd Malsij, Chirurgien i Stockh. Hr Salom. Schutzer, sahl. Mad. Bersche Mad. Elisabeth Bröms, Jugfr. Anna Maijholm.

A. 1721 d. 9 April är min sohn Friedrich uppå Påskdagen äfter middagen kl. 4 hit til wärlden födder. Des faddrar woro Hr Major Wälb. Hr Antoni De Geer, Hr Inspector Er. Hagell, Hr Schmit, Mad. Horn. Mad. Maria De Malsij[2] Jugf. Tollet.

A. 1722 d. 30 Aug. är min sohn Petrus födder, hvilken sam̄a åhr d. 12 Dec. blef dööd.

A. 1724 d. 14 Jan. är min dotter Maria Catharina födder, hwijlken efwen sam̄a Åhr d. 3 Aug. i herranom af somnade.

A. 1725 d. 23 Julij på S. Johan̄i dag om aftton klockan 1/2 7 är min Sohn Christopher födder des faddrar woro Hr Direct. Swebilius. Probst: Anna Löfstadia, bokh. Hr Abraham Fischer, Mad. Kindahl. d. 13 Octob sam̄a åhr, är han efwen sahl. af somnat.

A. 1726 d. 20 Sept. förmiddag klockan 9. är min sohn Christopher födder, des faddrar woro Hr Direct. Swebilius, Herr Bure, Mad. Fischer, Jungfr. Maija Säth.

A. 1728 d. 19 Maij är min kr dotter. Catharina om aftton kl. 8 födder. A. 1729 d. 3 Jan. är hon efwen i herranom af som̄at.

A. 1729 d. 6 7temb. är min dotter Lowisa födder des faddrar woro Hr Cammarherr wälb. Hr Lowis De Geer, Inspect: Pier Ekorn, Majoren Petter De Malsijs fru, Jungfr. Greta Ekorn.

Dagen der på d. 7 Sept: om söndags morgon kl. 8, äftter Gudz al wisa råd, afsomnade i herranom uti sam̄a barnsäng, min i lijfstijden k. hustru Jul. Maria De Malsij Gudh förläne henne en glad upståndelse.»

— — — — — — — — — — — — — —

Efter några ej hit hörande anteckningar af annan hand och tydligen senare datum, fortsättes familjekrönikan sålunda:

»*Anno 1730* d. 29 Sept. på Michaelidag, har iag andra gången i herrans namb giftt mig, med min alskel. k. brud, Jungfru Elisab. Jul. Hagtorn.[3]

[1] Pehr De Malsy (Demolsier) se Sacklén l. c.

[2] Var möjligen samma Maria De Maltzi, som, enligt Jakobs församlings kyrkoböcker, var gift med handelsmannen Nils Eliasson. Dessa makars dotter Juliana Sofia döptes den 8 mars 1716 i nämnda församling.

[3] Hon afled 1769 (Sacklén l. c. Suppl. s. 439).

An. 1731 d. 19 7temb: om aftton klockan 6 är min sohn Lorentz födder, des Fäddrar woro Hr Inspect: Alander, Inspect. Lars Hagtorn, Inspect. Lars Ekorn, Madame Greta Strömbeck, Mad. Swebilia, Jungfr. Anna Lucia Hagtorn.

sam̄a åhr 1731 d. 12 Nov. är min sohn Lorentz i herranom afsomnat.

A. 1732 d. 15 Aug. om aftton kl. 4 är min dotter Anna Lisa födder, des faddrar woro Hr Petter Almgren i Gefle, Mad. Greta Almgren, Inspect. Jacob Örner vid Österby B(ruk) Junfr. Jul. Eleonora De Malsij.

Anno 1733 d. 12 7temb. äftter middagen kl. 3. min min Sohn Lorentz födder, des faddrar woro Hr May: Sach: Westbeck Hr Inspect. Bäcks kiäraste Hr Direct. (oläsligt) Hr handl. Carl Psilander.

A. 1734 d. 3 Dec. för k. 8 är min dotter Maria Juliana födder. 1735 d. 29 Marti är hon i herranom afsomnat.

A. 1736 d. 28 Aug. om Natten k. 2 är min sohn Erich födder, des faddrar woro Hr Direct. Touscher, Hr Johan Jacob De Besche, fröcken Ulrica Grundell och fru Baronnessan Oxenstierna.

A. 1737 d. 8 Octob kl. 10 om aftton är min sohn Carl födder, des faddrar woro fru Touscher Wälb. Hr Carl De Geer des syster Reb. Jul.[1] Hr bokh. Daniel Swebilius.

A. 1739 d. 23 Sept. är min sohn Anton födder, des faddrar woro Wälb: Hr Antoni De Geer bruckspädikanten Hr Simdahl. Wälb: Fru Althea Silfwerström[2] Junfr. Berg.

A. 1740 d. 31 Jan. kl. 8 om aftton afsomnade i herranom min lilla sohn Anton.

Gudh förläne honom och oss alla en glad och fröijdeful upståndelse för Jesu Christi skul amen.

Anno 1742 d. 7 Jan. om Morgon klockan 1/4 4. blef min sijsta lilla sohn Antonius hit til wärlden födder, des faddrar voro Wälb. Hr Anton De Geer, harradzhöfding Gustaf Spalding. Inspect. Hindr. Bäck. Wälb: Fru Althea Johana (Silfwerström) Adelswerd,[3] Magister Westbecks kiäresta och Hr Lorentz Bäcks kiäresta.

A. 1743 d. 19 Junij klockan 2 äftter middagen är min dotter Maria Juliana födder. Faddrar äro Casseuren Bergsten, Hr Hofstadius. Madame Jung. Jungfru Wastrand. Den Alsmächtige Guden låte barnet upwäxa i alla Christel. Dygder och til glädje. Am̄en.»

O. C—g.

---

[1] Jfr ofvan.
[2] Gift med Johan Hultman, adlad Adelswärd.
[3] Jfr ofvan. Namnet Silfwerström är i texten öfverstruket och rättadt till Adelswerd.

Frågor och svar.

Frågor.

1. Med anledning af nedanstående tidningsuppsats frågas, om något är kändt rörande den därstädes omnämnde *John Hansson*.

F.

Staten Maryland hedrar en svensk man.

(Stockholmstidningen 20/2 1903.)

I Kapitolium i Washington finnes en rotunda, i hvilken förr representanthuset brukade ha sina förhandlingar. För åtskilliga år sedan antog kongressen en lag, som berättigade alla unionens stater att i denna rotunda låta uppställa två statyer hvar af män, som gjort sig förtjänta af en sådan ära. Denna sal kallas sedan dess Statuary Hall och i den äro nu uppställda ett större antal statyer från skilda stater. Lagstiftande församlingen i Maryland beslöt för några år sedan att låta uppställa statyer af John Hansson och Charles Carrol i Statuary Hall.

Lördagen den 31 januari hade af nationalkongressen bestämts som den dag då dessa statyer högtidligen skulle mottagas af kongressen, skrifves till Stockholmstidningen.

»Washington Post», en af Washingtons ledande tidningar, innehöll af denna anledning en artikel, i hvilken bland annat upptages, att John Hansson var af svensk härkomst och skulle på mödernet ha härstammat från Gustaf Vasa.

John Hansson var en intim vän till George Washington och tog en mycket aktiv del i det amerikanska frihetskriget. Han blef vald till medlem af den första amerikanska kongressen och till president af den tredje.

2. Finnes porträtt af Öfver-Postdirektörerna Johan Schmedman f. 1652 † 1713, friherre Henrik Bunge f. 1672 † 1737, Ulric Gustaf Franc f. 1736 † 1811 samt af protokollssekreteraren m. m. Axel Vilhelm Grundelstjerna f. 1789 † 1857? De tre förstnämnda voro jämväl statssekreterare; Franc är den under Gustaf III:s regering mycket bekante »presidentssekreteraren». För upplysningar i ofvanberörda hänseende vore undertecknad särdeles tacksam.

v. Häradshöfding *S. Lagerberg*,
adr. k. generalpoststyrelsen.

Svar.

Svar å frågan n:r 3 å sid. 64 i föregående häfte af Personhist. Tidskrift.

Enligt en handling af år 1479 (Pergbr. i R. A. dat. 13 jan.) var Sune Haraldsson (*Silfversparre*) gift med Birgitta Pedersdotter, ej

Märta såsom Ättartaflorna orätt uppgifva, och hans son Peter Sunesson nämnes 1510 (Östergötl. fornm. för:s tidskr. 1. Bil. s. 21) arfvinge till en hustru Märta, moder till Måns Staffansson (*2 sparrar*). Denna hustru Märta är helt säkert identisk med den Märta Pedersdotter, som 1504 såsom änka efter väpnaren Jöns Nilsson skref sig i Gismesta i Valkebo härad Östergötland, ty till detta ställe finnes äfven Måns Staffanssons fader Stefan Magnusson 1467 och 1473 hafva skrifvit sig. Då nu Peter Sunesson var arfvinge till hustru Märeta, ligger det antagandet nära till hands, att hans moder Birgitta Pedersdotter och Märeta Pedersdotter i Gismesta voro systrar samt döttrar till en Peder Jonsson, som åren 1440 och 1445 skref sig till samma Gismesta, hvilket ställe han väl erhållit med sin hustru Elin en dotter till Jon Dansson (*3 örnfötter*) i Gismesta (Perg. br. i R. A. af d. 30 jan. 1434). — Peder Jonsson för 1434 och 1445 i sigillet en sköld innehållande en bomärkesliknande figur (S korsadt af en fana). Styffe (Skandinavien under Unionstiden, 2 uppl. s. 202) anför visserligen, att Märta Pedersdotter fört en sjuuddig stjärna, men granskar man närmare den nu något otydliga omskriften till detta sigill (Pergbr. i R. A. 1504), finner man, att detta ej kan hafva tillhört henne utan i stället en manlig person.

Det här gjorda antagandet bestyrkes af följande i Kongl. Biblioteket befintliga från omkring år 1600 härstammande släktledning. [Rål. fol. 12 f. 134].

Hustru Elin i Gismunsta g. 1. m. Peder Jönsson
g. 2. m. Harald Anundsson [ɔ: Magnusson?][1]

h. Karin g. m. Anders Karlsson.	h. Brita Pedersdotter till Sjölestad.	Märeta g. 1. m. Stefan Månsson g. 2. m. Jöns Nilson.	h. Ingrid [ɔ: Haraldsdotter] i Vesterby g. m. Bengt Olsson.

h. Ingeborg Johan Sköttes.	Per Soneson g. m. Iliana.	? g. m. Måns Henriksson.	h. Anna g. m. Per Olsson.	Per Stefanson.	Måns Stefanson.	Nils Jönson.

I sammanhang härmed må påpekas, att Harald Sunesson år 1440 skrifver sig i Tollstorp i Vallkabo h., beläget ej långt från Gismesta, Sune Haraldsson år 1481 i Skolstadhe, hvars läge är mig okändt, och Peter Sunesson 1514 åter i Tollstorp.

Någon anteckning rörande Sune Jonssons och Harald Sunessons giften har jag icke lyckats anträffa.

K. H. K.

[1] En Bengt Haraldsson (3 sparrar), som 1497 skrifver sig i Tollstorp, nämnes 1481 broder [ɔ: svåger] till Sune Haraldsson (Kopieboken J. 6 f. i Sv. R. A.).

Personhistorisk litteratur.

Ätterna Nordenskjöld. Af Agathon Hammarskjöld. Stockholm 1902. I. Genealogier med bilagor af Agathon Hammarskjöld och Carl Carlsson Leijonhufvud. 4 + 1—50 s. — Andra delen. Släktförgreningar af A. Anjou. Eksjö 1902. Sid. 51—118. Imp.-8:o.

Denna släktbok har tillkommit enligt beslut 1897 vid ett släktmöte, som då ägde rum i Stockholm och hvarvid en understödsfond för ättemedlemmar grundlades. De i första häftet bebådade bilagorna, som upptagas i andra häftet, äro, jemte genealogier öfver förgreningarna, Genealogisk tafla öfver en del af släkten Norberg, Ätterna Nordenskjöld, framställda i fyra på grund af första delens innehåll upprättade tablåer (på ett stort blad), meddelande angående släktmötet och dess beslut m. m., utdrag af Riddarhusdirektionens protokoll d. 4 Dec. 1897 angående understödsfonden och stadgarna för densammas förvaltning, verser vid afslutningen af släktmötet, s. å., och slutligen personregister till samtliga genealogierna. Arbetet, som är prydligt tryckt, utan lyx, har väl tillkommit för att rätta och annars förbättra ättens förut tryckta genealogier samt för att få redogöra för släktförgreningarna.

K. F. W—r.

Släkten Thomæus (Thomée, Thomé och Adelsköld). *Stamtafla och biografier.* Malmö, 1898. 24 s. + register och rättelser 4 s., 4:o, + 1 ljustrycksplansch och flera stamtaflor, af hvilka en är öfver 2 meter lång. Släkten Thomæus. Porträttsamling. Anno 1900. Titelblad och 45 ljustrycksplanscher. Stor 4:o.

Att denna dubbelpublikation nu först anmäles har sin orsak däri, att densamma, såsom varande afsedd endast för släktens medlemmar och därför upplagd i ett begränsadt antal exemplar, icke varit tillgänglig i bokhandeln och ej heller nu är det. Möjligen stå några få exemplar köpare till buds.[1]

Förf. till släktboken, Olof Thomée, är född 1850, blef student 1870, ägnade sig sedermera åt praktiska bestyr och är nu grosshandlare i Malmö. Han säger i ett företal, att han, efter att länge hafva sysslat med genealogiska anteckningar om sin släkt, mot slutet af 1880-talet började försöka samla uppgifter om *alla* personer tillhörande släkten Thomæus, samt att han, för att göra släktledningen efter släktens stamfader så fullständig som möjligt, äfven upptagit afkomlingarna af dennes två äldre söner, kyrkoherden i Jemshög Jöns Andersson och kyrkoherden i Vinslöf och Neflinge Hans Andersson, hvars söner dock icke nådde mogen ålder, hvadan hans släktgren snart utgick på manssidan.

Enligt arbetets plan upptager en kortfattad, för öfverskådligheten lämplig, stamtafla ättlingarna af stamfaderns tredje son, kyrkoherden i

[1] Se annons härom å sid 162.

Ousby Thomas Andersson, stamfader för släkten Thomæus, hvilken släktgren utgör arbetets hufvudföremål och därför intager första rummet. Därpå följer en utförlig afhandling om »Släkten Thomæi härkomst», hvilken antages hafva varit skotsk, enär en broder till Thomas Anderssons maka, prof. Johan Winslow i Lund (f. 1636, † 1709), skall hafva efterlämnat en anteckning, enligt hvilken Thomas' fader var flykting från Skotland under de omständigheter som anföras på ätten Adelskölds stamtafla (se Anrep, Sv. Ad:s ättartaflor) efter ett i riddarhusarkivet befintligt referat af hvad nämnde professors anteckning skall hafva innehållit. Originalanteckningen är nämligen förlorad, och ingen vet hvarifrån referatet förskrifver sig. Den som skotsk flykting betecknade för ifrågavarande tre släktgrenar gemensamme stamfadern antages född omkring år 1600 och lefde väl en god del af 1600-talet, hvadan han, åtminstone någon tid, torde lefvat samtidigt med prof. Winslow. Denne, som genom sin systers gifte med stamfaderns yngste son var med denne besläktad, borde således varit i tillfälle att inhämta tillräckligt säker kännedom om dennes familjeförhållanden för att angående dessa kunna göra en sådan anteckning som den åberopade. Men då densamma icke finnes och då ingen ens vet om den någonsin funnits, så stannar man i ett tvifvel, som antagligen aldrig kan häfvas.

Emellertid har denna sägen upptagits af förf. och bearbetats med ledning af bl. a. de omfattande forskningar hans frände major Cl. Adelsköld anställt för att söka få utrönt om stamfadern verkligen kommit från Skotland och tillhört den därstädes fordom mäktiga under namnet Mac Donald kända ätt, som härskade öfver ett område i skotska högländerna och länge nog höll sig oberoende af konungamakten. Studiet af hithörande litteratur och tvänne af major Adelsköld gjorda besök på ort och ställe i Skotland hafva emellertid icke medfört annat resultat än att denna släktboks utgifvare kunnat meddela en i och för sig intressant framställning om högländarnas vilda strider och ätten Mac Donalds genealogi samt åtskilliga illustrationer. Bland dessa framställer en Mac Donalds vapensköld, hvilken dock icke i allo öfverensstämmer med den som finnes afbildad i Burke's Peerage. Trots allt är det som skulle bevisas obevisadt.

Om det än är omöjligt att ådagalägga något samband mellan den skotska ätten Mac Donald och murmästaren Anders Hansson, så äro vissa af dennes ättlingar likväl tillräckligt märkliga för att göra släkten värd lika hedrande uppmärksamhet som om dess ursprung varit adligt. Detta framgår af såväl släkttaflorna som biografierna, hvilka genom förf:s nitiska forskning äro af stort personhistoriskt värde och innehålla rättelser af förut tryckta uppgifter. Släkten Thomæus (Thomée) har gifvit vårt land framstående prästmän och ämbetsmän, att ej nämna köpmän och industriidkare. Ur denna släkt har utgått adliga ätten Adelsköld, och med släkten äro genom giften flera adliga ätter förbundna. Flera af släkten hafva framträdt som författare. Gustaf Henrik Thomée, kanslerssekreterare vid Lunds akademi, har utgifvit åtskilliga skaldestycken, hans »naturlige» son Gustaf Thomée är känd för sin omfattande litterära verksamhet, Jöran Jakob Thomæus var ock en flitig författare, Johan Henrik Thomander, den frejdade förf. och

talaren, tillhörde släkten såsom »naturlig» afkomling, och ifrågavarande släktboks förf. tillhör ock släktens litterata grupp.

I slutet meddelas förteckning öfver personer som bära släktens namn men äro för släkten främmande.

Å sid. 7 och 80 bör namnet Federleg rättas till Federley. Å sid. 83 bör 1570 rättas till 1670.

Det bifogade namnregistret upptager icke alla i genealogierna och biografierna nämnda personer. Förf. lär vara sinnad att afhjälpa denna brist genom att upprätta fullständigt register.

Det porträttgalleri som åtföljer släktboken höjer publikationens värde. Särskildt intressant är porträttet af Jöran Jakob Thomæus.

K. F. W—r.

Ur svenska herrgårdsarkiv. Bilder från karolinska tiden och frihetstiden af *Sigrid Leijonhufvud.* P. A. Norstedt & Söners förlag. 256 sid.

Man kan säga att den art skriftställeri, som representeras af ofvan anförda arbete egentligen först infördes i vår litteratur af d:r Ellen Fries, som med sina, uteslutande på originaldokument och brefsamlingar grundade, *Teckningar ur svenska adelns familjelif* lät oss få en inblick i våra förfäders dagliga lif på de gamla slotten. Visserligen har t. ex. Barfod lämnat intressanta skildringar rörande skånska adeln, men hans framställningar hvila mera på anekdoter, som fortplantats från den ena generationen till den andra, Ellen Fries däremot, som under forskningar för vidlyftigare historiska arbeten kommit att blicka in i familjearkivens gömmor, nöjde sig ej med anekdoter som underlag, hon öste ur brefsamlingar och dagböcker och lämnade oss i en angenäm form mycket värdefulla kulturbilder. Vid sin död hade hon ej fullt hunnit afsluta en ny del sådana bilder hvarföre arbetet därmed öfvertogs af fil. kandidaten Sigrid Leijonhufvud, som nu själf framträder med en volym, i hvilken hon sammanfört en del berättelser af liknande innehåll.

Dessa bilder inledas med *Vid stormens utbrott*, en synnerligen tilltalande framställning af kanslipresidenten grefve Bengt Oxenstiernas familjelif under de senare åren af 1600- och början af 1700-talet, med många intressanta drag ur Stockholmslifvet, hämtade till största delen ur Cath. Charlotta Oxenstiernas bref till olika personer bl. a. till svågern, den ryktbare Magnus Stenbock.

Känslig är en skiss, som af förf. kallas *Ett afsked.* Den lämnar en bild från ett dödsläger, nämligen hoffröken Märtha Torstenssons. Det är äfven ur Charlotta Oxenstiernas bref denna gripande episod hämtats.

Nästa uppsats, *En gammal visbok* är af mindre intresse, däremot lämnar *Mårten Lilliehöök* en i det hela rätt karakteristisk och sympatisk bild af svensken i de högre klasserna under 1700-talets förra hälft.

Främst bland uppsatserna måste man sätta *En landsflykting*, som behandlar romerske senatorn, renegaten Nils Bielke, fältmarskalkens sonson, hvilken, såsom förf. säger, på ett slående sätt symboliserar den svenska vanmakten efter storhetsdrömmarna, ledan vid uppvaknandet till en hård och torftig verksamhet. Smidigt intelligent och nervöst känslig, utan handlingskraft och förmåga att gifva sig helt och därför tärd af inre söndersliteuhet, har denna dekadenttyp tagit i arf af sin gamla släkt blott förfiningen, intet af kraften.

Här är dock ingalunda platsen att närmare redogöra för innehållet i denna läsvärda uppsats, som liksom den sista i samlingen, *Dalins lärjunge*, innehåller en myckenhet nya uppgifter och intresseväckande episoder.

Det hela är med mycken smak och stor kännedom om källor ordnadt af förf., som besitter en icke vanlig förmåga att omsmälta torra fakta till läsbara berättelser.

Den illustrativa afdelningen är äfven af intresse. Bland afbildade porträtt böra nämnas: fältmarskalken *Axel Sparre*, fältmarskalken *Magnus Stenbock*, *Christina Ebba Leijonhufvud*, senatorn *Nils Bielke* (4 stycken) samt hofmarskalken *Hans Gust. Rålamb*.

Ett förträffligt personregister fullständigar den värdefulla publikationen.

F. U. W.

Smärre personhistoriska meddelanden.

Svenskar i Rom. I herr baron C. Bildts i denna tidskrift årg. V, häft. 1, införda uppsats »*Svenskar i Rom*» förekommer en del namn, som af de italienska tjänstemännen och kanske äfven af den af baron Bildt anförde tyske forskaren så förvanskats, att det för de flesta torde vara omöjligt att tyda dem. Äfvenledes synes författaren i några fall ej lyckats identifiera de omnämnda personerna.

Några intressanta försök till tolkning af dessa namn har af den lätt genomskinliga signaturen *N. K.* ställts till redaktionens förfogande. De må här få plats:

Lorqvist (s. 3) är naturligtvis Pehr Nordqvist.

Enrico Calimbelli (s. 4) är ingen Kallenberg (!) utan helt enkelt Erik Cainberg [stämmer förträffligt, ty han var född 1771, således 35 år 1806].

Giov. Archebran (s. 5) är ju den berömde Joh. Dav. Åkerblad.

Lorenzo Rik (s. 5) är väl uppenbarligen Lars Jakob von Röök, f. 1778. Då han 1823 var på Sicilien kunde han väl varit i Rom 1821.

Augusto Sotenberg (s. 5) är Gustaf Söderberg.

Tonquis Alberto (s. 6) är, såsom B. rätt gissat, Henr. Albert Törnqvist.

Axel Fankler (s. 6) är Axel Leopold Cantzler.

Att nämna Andreas Norberg och Peter Nicl. Suther (s. 3) för »målare» är lika orätt som att nämna brukspatron Jacques Arfvedsson

(f. 1782, † i Pisa 1837) för bildhuggare (s. 6, jfr s. 5). Andr. Norberg, Pet. Nicl. Suthers »guvernör», var född 1745, kyrkoherde i Söderköping, † 1820. P. N. Suther var ej konstnär — han dog som major i Hamburg 1883, där han sköt sig.

Locstroc (s. 3) månne Johan Åkerström?

Carl August Hagberg. Här meddelade porträtt är utfördt af Maria Röhl och signeradt år 1834, då hon gästade Hagbergs föräldrahem i Rasbo. Samtidigt tecknades äfven porträtt af hans syster, Euphrosyne Hagberg [gift med Lars Anton Anjou, professor i Uppsala, statsråd och biskop i Visby] samt hans fader, pastor primarius Carl Peter Hagberg, som då var kyrkoherde i Rasbo. Rasbo prästgård besöktes denna tid af många vittra och namnkunniga personer att döma endast af ett poesialbum, som tillhörde kyrkoherdens ofvannämnda dotter. Däri finnas, ehuru ej alla äro daterade i Rasbo, teckningar af M. Röhl och Johan Holmbergsson, verser och tänkespråk af: Tegnér, Franzén, Geijer, Atterbom, Böttiger, Reuterdahl, L. M. Enberg, V. Faxe, C. Carlander, Elias Ruda, F. F. Carlson, H. Schartau, A. Z. Petterson [C. P. Hagbergs efterträdare ss. pastor primarius], Petrus Læstadius [gift med C. P. Hagbergs brorsdotter], Joh. Nybom m. fl.

Carl August Hagberg,
f. 1810, † 1864.

Den sistnämnde lär äfven hafva diktat en del af sina sånger under sin vistelse i Rasbo, där han »fann en annan fader och moder och syskon».

»Carl August, den oförgätlige», skrifver skalden 50 år senare i ett bref till prof. Th. Hagberg, »som uppsökte mig, ett vildmarksbarn, och fästade mig vid sitt hjärta och vänligt irriterande, väckte till lif de strängaspel, som jag nästan omedvetet bar inom mig. Utan honom hade Alhambra säkert icke blifvit skrifvet.»

Maria Hedvig Posse till Säby. Den bild, som här meddelas, framställer en för sin höga bildning och sitt behagliga väsen känd dam ur de högsta kretsarna under förra seklets första decennier, nämligen grefvinnan Maria Hedvig Posse, född Posse. Hon var född 1775 och

Maria Hedvig Posse till Säby, f. 1775, † 1818.
Gift med hofmarskalken grefve Knut Knutsson Posse.

dog 1818 samt var gift med ägaren till Svanå, hofmarskalken grefve Knut Knutsson Posse. Porträttet är utfördt af Wertmüller och äges af Kaptenlöjtnanten grefve Knut Posse, som benäget medgifvit att den vackra målningen fått reproduceras.

Genmäle till Herr K. F. W—r.

I den recension af mitt arbete »Biskop A. O Rhyzelii anteckningar om sitt Lefverne — i urval utgifna», som finnes införd i första häftet af Personhistorisk Tidskrift d. å., har signaturen K. F. W—r riktat graverande beskyllningar mot min noggrannhet som utgifvare, i det han förklarat sig »skäligen misstänka, att åtskilligt, som bort medtagas, uteslutits», och efter att hafva citerat en å sid. 3 i mitt arbete införd not, i hvilken jag förklarar mig förbigå en af Rhyzelius gjord släkthistorisk utredning, tillåter sig följande uttalande: »Af denna nots öfverraskande innehåll synes framgå, att utg. är fullkomligt okunnig om att släktforskning i våra dagar med största ifver bedrifves, och att resultaten af dylik forskning

allt emellanåt framträder i tryck under senare tid. Det vore därför önskligt, att någon intresserad godtgjorde hvad härvidlag försummats.»

Gentemot detta klander vågar jag hålla före, att intet är försummadt, som tarfvar godtgörelse. I min inledande biografi öfver Rhyzelii skrifter har jag nämligen å sid. LXVIII redogjort för hurusom biskop R. själf lät under namn af »Stamtafla öfver ätten Odhelius» förnya och till trycket bekosta den af mig förbigångna genealogien. Jag ansåg mig icke sid. 3 behöfva upprepa hvad förut var angifvet och än mindre ägde ett omtryck tillräckligt aktuellt intresse, enär lefvernesbeskrifningens släkthistoriska tabeller förete en tidigare mindre öfverskådlig uppställning än den tryckta stamtaflan. (Det af mig använda exemplaret är tryckt efter år 1775 och torde vara en senare upplaga.) På ett föga välvilligt sätt har emellertid rec. stympat min anmärkning, hvars senare del just innehåller släkthistoriska notiser om Rhyzelii närmaste, hvilka i någon mån komplettera stamtaflan. Rec. kunde möjligen af dessa notiser sluta, att jag icke är så okunnig om eller ointresserad för den moderna släktforskningen, och detta i synnerhet, som jag i min inledning behandlat biskop Rhyzelii betydelse som sjuttonhundratalets förhända flitigaste släktforskare och grundläggare af den stora herdaminneslitteraturen, hvliken direkt framgått ur det genealogiskt-personhistoriska intresset. I min bibliografi har jag därjämte från skilda håll sammanfört ej mindre än femton Rhyzelii verk af genealogiskt-biografiskt innehåll, ur hvilka den moderna släktforskningen ännu har värdefullt material att hämta.

Det är vanligt att hvarje specialverk, som ingår i en större publikationsserie, vid citat och i all synnerhet, då det framlägges till granskning, angifves som tillhörande denna serie. Å mitt arbete står såsom öfvertitel: »Skrifter utgifna af Kyrkohistoriska Föreningen». Detta, som rec. fullkomligt negligerat, ger emellertid en helt annan synpunkt för mitt arbetes anläggning, än rec. velat påtvinga detsamma. Det är ingen släktforskningsbok, och som personhistoriskt arbete afser det uttryckligen att gifva en karaktärsbild ur svenska kyrkans historia. Då jag nu af utrymmesskäl måst inskränka mig till en edition i urval, har jag från angifna synpunkt varit i min goda rätt, *äfven om* jag lämnat det släkthistoriska materialet å sido.

Det är därför uppenbart att jag ogärna underordnar mig den dom, som rec. med samlarens ringaktning för allt, som ej omedelbart tillfredsställer hans specialintresse, och utan hänsyn till mina klart och detaljeradt uttalade editionsprinciper utkastat öfver mitt, som jag vågar påstå, samvetsgrant utförda arbete.

Uppsala den 6 april 1903. *Josef Helander.*

Förklaring.

Då jag i denna tidskrift (se s. 56 h. o.) anmälde »Biskop A. O. Rhyzelii Anteckningar om sitt Lefverne», ansåg jag, att hans skrift borde vara enda föremålet för min åtgärd, och egnade därför ingen annan uppmärksamhet åt den utförliga skriftförteckningen än den som påkallades af meddelandet om porträttet till biskopskrönikan, hvilken därför omnämndes.

Till sådan, med denna tidskrifts uppgift öfverensstämmande, inskränkning ansåg jag mig berättigad, hvadan afsikten icke var eller kunde vara att skrifva någon recension eller anmälan af bokens hela innehåll. Jag läste följaktligen endast sjelfbiografien och därtill hörande noter. När jag därvid å sid. 3 fann att utgifvaren uteslutit förf:s släkthistoriska anteckningar, oaktadt han betecknat dem såsom synnerligen rikhaltiga, kunde jag ej antaga annat än att det var fråga om någon hittills okänd eller obegagnad källskrift, helst utgifvaren underlätit att begagna den lätta utvägen att hänvisa till skriftförteckningen. Om sådan hänvisning funnits *där den bort finnas*, skulle jag ej haft anledning att yttra mig som skett, utan upplysningsvis meddelat, att Örnberg i Svenska ättartal 9, 1893, intagit en, enligt af honom följd plan, till största möjliga kortbet sammandragen redogörelse för släkten Odhelius ända till 1890-talet, dock med uteslutande af adliga utgreningar, och att han som källa för äldre tid antagligen användt den utförliga

stamtafla Rhyzelius sjelf 1758 låtit trycka. Denna säkerligen endast för utdelning inom släkten tryckta och derför, oaktadt omtryckning egt rum, sällsynta stamtafla borde, liksom flera dylika, upptagas i något släkthistoriskt samlingsverk.

Utgifvaren synes ogilla, att hans meddelanden om Rhyzelii närmaste släkt icke aftrycktes i min uppsats, men sådant var öfverflödigt då tillräckligt derom anföres i Svenska adelns ättartaflor, utg. af Anrep, III: 74, och dessutom af intresserade kan inhemtas uti ifrågavarande bok, äfvensom i Svenska ättartal, anf. ställe.

K. F. W—r.

Släkten Thomæus

(Thomée, Thomé, Adelsköld).

De som önska detta verk (2:a upplagan, tryckt i 20 exemplar) kunna erhålla detsamma genom undertecknad. Priset är för stamtaflan med biografier i enkelt band 14 kr., porträttsamlingen [45 blad ljustryck i stor kvart] 18 kr. Häftade ex. respektive kr. 11 och 14: 50.

Alfred Lindberg,
Adr.: Manilla, Stockholm.

Autografer och porträtt

speciellt af svenske topografiske (lokal- och kulturhistoriske) författare, men äfven af andra framstående personer önskas köpa. En del dupletter ur en större autograf- (och porträtt-)samling kunna afstås. Reflekterande hänvände sig till

Alfred Lindberg,
Adr.: Manilla, Stockholm.

Rättelse till Personhistorisk Tidskrift 1903.

(Årg. V.)

Häft. 1. Sid. 15, raderna 1 och 2 skola läsas näst efter raderna 3, 4 och 5. Efter ordet »riddare» rad 8 nedifrån skall vara punkt (.) och därefter läses:

Emellertid befinnes det att bland dem, som hafva *typen två* öfver namnet, äfven finnas två, som voro riddare.

Slägterna Aspelin från Småland.

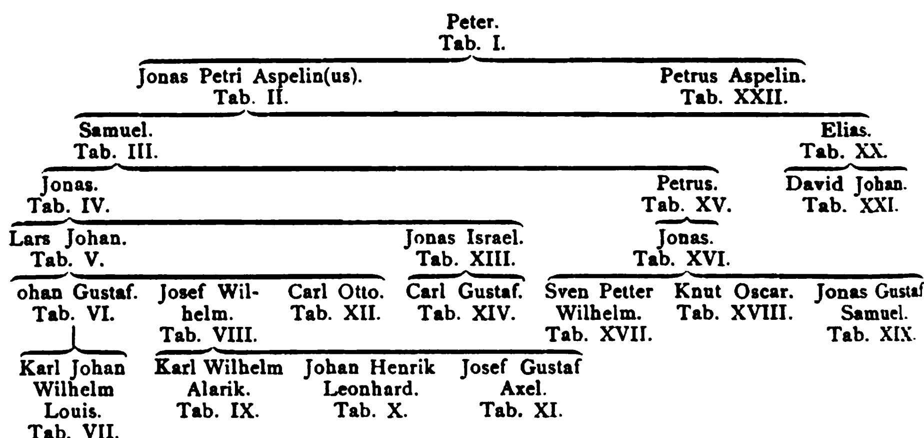
Anteckningar af **Govert Indebetou.**

Enligt en slägttradition var stamfadern bonde i Småland och hade en son som blef prest. Af en asp och en lind, som stodo på gårdsplanen, tog denne namnet Aspelin. Han hade tre söner, den ene blef prest och stamfader för Smålandsslägten, den andre kyrkoinspektor och kom till Ystad och den tredje kapten och stamfader för slägten i Stockholm. Oaktadt denna slägttradition i vissa afseenden är oriktig, torde man deraf få sluta till, att slägtskap finnes mellan de slägter Aspelin, som lefvat i Småland, Skåne och Stockholm under de senaste 200 åren. Som härledningen från en gemensam stamfader för närvarande ej är bevisad, skilja vi dock på prestslägten och militärslägten.

I Sverige förekomma dessutom en mängd personer med namnet Aspelin, som antingen icke tillhöra smålandsslägterna eller också på grund af bristande uppgifter ej kunnat medtagas. Till de förra höra 2 bergslagsslägter, den ena härstammande från Hans Aspelin, som född i Bergslagen 1774 inköpte och bosatte sig på gården Bräcke i Herrestads socken i Bohuslän och af hvilken efterkommande finnas i Göteborg; den andras stamfader är skomakaremästaren Johan Erik Aspelin, född i Linde 1800, † 1853 i Stockholm. En son till honom var föreståndaren för navigationsskolan i Vestervik Carl Ludvig Aspelin, f. 1827, † 1893. Handlanden Johan Fredrik Aspelin, f. 1835, † 1878 i Simrishamn och kustvakten i Ystad Nils Aspelin hafva tagit sig namnet.

I Finland finnas två slägter Aspelin, den ena härstammande från Aspby i Vichtis socken, den andra från Aspgård i Veckelaks socken. Till den förra af dessa slägter höra de finska vetenskapsmännen Johannes Reinhold och Eliel Aspelin. Den finska slägtboken »Sukukirja», tryckt 1893, lemnar om dessa slägter liksom om den till Viborg öfverflyttade kopparslagaren Andreas Aspelin särdeles fullständiga upplysningar.

Prestslägten.

Tab. I.

Peter, bonde i Kyrkarp i Vrigstads socken af Jönköpings län. Måhända densamme som Peer i Åkerkiöp under Kyrkarp, som 1668 var gift och skattade för $^{1}/_{2}$ rök.

Söner:

Jonas Petri Aspelin(*us*), f. 1663, kyrkoherde, † 1729. Tab. II.
Petrus Aspelin, apologist, † 1723. Tab. XXII.

Tab. II.

Jonas Petri Aspelin(*us*) (son af Peter Tab. I), f. 1663 i Vrigstads socken. Enligt en sägen tog han namnet efter en asp och en lind, som växte på gårdsplanen vid hemmet. Inskrefs 1688 $^{27}/_{6}$ i Smålands nation i Upsala; absolverades 1689 $^{20}/_{3}$; disputerade 1696 och 1697; fil. mag. 1697; prestvigd 1702; tjenstgjorde derpå i Fryele som hjelpprest till 1715, då han blef kyrkoherde derstädes. Orerade vid prestmötet 1720; † 1729 $^{14}/_{10}$, 67 år gammal enligt dödboken, i Fryele. — G. 1705 $^{15}/_{2}$ m. *Magdalena Melovia*, † 1739 $^{4}/_{9}$, dotter af prosten i Fryele Zacharias Melovius och Sara Stalena. — Två tryckta disputationer, Upsala 1696 och 1697.

Barn:

Elisabeth, f. 1705 22/11 i Fryele liksom syskonen, † 1740 11/6 i Kulltorp. — G. 1725 28/12 m. kyrkoherden i Kulltorp *Johannes Limnælius* i hans 2:dra gifte, f. 1683 i Ödestuga, † 1747 26/8. (G. 1:o m. Maria Bolin, † 1724 24/8 och 3:o m. Elisabet Klintin).

Catharina, f. 1707 /1, döpt 9/1, † 1746. — G. m. kronobefallningsmannen i Östbo *Jonas Allman*.

Petrus och *Helena*, tvillingar, †† efter 5 månader 1709.

Helena, † enka. — G. 1732 m. komministern i Vestra Torsås *Sven Rothovius*, f. 1700 i Angelstad, † 1743.

Zacharias, f. 1711 12/11, gymnasist, † 1728 i Fryele.

Petrus, † 1722 /3 i Vexiö som studerande.

Samuel, † 1718, 3 år gammal.

Samuel, f. 1716, komminister, † 1773. Tab. III.

Sara Christina, † 1723, 6 år gammal.

Elias, f. 1721, prost, † 1795. Tab. XX.

Sara Margareta, † 1729, 1 1/2 år gammal.

Tab. III.

Samuel (son af Jonas Tab. II), f. 1716 18/10 (eller 1718 18/10) i Fryele; skolpilt i Vexiö 1730; student i Åbo 1737 18/6, inskrifven i nation 2/7; i Smålands nation i Lund 1739 11/11; prestvigd 1740; komminister i Hagshult 1741, i Elmeboda 1770. † 1773 7/4 i Elmeboda, i 57:de året. — G. 1742 19/3 m. *Elisabeth Elg*, f. 1720 (eller 1721 13/3), † 1807 22/9 i Torp i Hagshult socken, 87 år gammal, dotter af gästgifvare Elg i Svenarum.

Barn:

Jonas, f. 1744, prost, † 1827. Tab. IV.

Magdalena, f. 1747 23/3. — G. 1767 5/7 i Torp m. bruksinspektoren å Eckersholm i Byarums socken *Eric Ljungstedt*.

Magnus, f. 1749 15/10, † på 1750-talet.

Ingrid Catharina, f. 1752 5/3 i Torp.

Joseph, f. 1755 28/1 i Torp i Hagshults socken. Inskrifven i Smålands nation i Upsala 1773 26/9, disputerade 1776, fil. kand. 1778 19/12, magister 1779 10/6 efter förutgången disputation, prestvigd s. å. till huspredikant hos riksrådet grefve M. von Hermansson; regementspastor vid artilleriet i Stockholm 1786; kyrkoherde i Hjelmseryd 1788; prost 1792. † 1795 3/5 i Hjelmseryd och der begrafven; barnlös; — G. 1791 29/11 på Horveryd m. *Helena Sofia Lundelia*, dotter af kyrkoherden i Väckelsång Petrus Lundelius och Sara Helena Ljung. — En tryckt disputation, Upsala 1779.

Zacharias, f. 1757 8/12, † 1762 24/4.

Margareta Christina, f. 1760 11/7 i Torp, † 1762 6/1.

Johan Peter, f. 1762 5/11, † 1763 15/7.

Petrus, f. 1763, komminister, † 1850. Tab. XV.

Anna Maria, f. 1768 18/3.

Tab. IV.

Jonas (son af Samuel Tab. III), f. 1744 30/10 i Hagshult; genomgick Vexiö skola och gymnasium; inskrifven i Smålands nation i Upsala 1764 4/9; disputerade 1767 och 1770; fil. kand. 1769 11/5; promoverades 1770 18/6, af hvilken anledning verser till honom trycktes på såväl svenska som latin; prestvigd i Upsala 1769 15/12 till husprest hos riksrådet grefve E. von Stockenström; e. o. bataljonspredikant vid H. M. Enkedrottning Lovisa Ulrikas lifregemente 1773, ordinarie 1774; kyrkoherde i Dädesjö, Eke och Herråkra 1780, prost 1786; riksdagsman 1786 och 1815; vice preses vid prestmötet 1817;

Jonas Aspelin, prost, f. 1744, † 1827.
Oljemålning tillhörig herr Karl Aspelin.

teologie doktor 1818, jubelmagister 1821. † 1827 30/5. — G. 1780 m. *Fredrika Maria Duse* (adliga ätten n:r 119) i hennes 2:dra gifte, f. 1753 12/6, † 1829 15/3 i Dädesjö, dotter af kyrkoherden i Tolg Zacharias Fredrik Duse och Märta Catharina Algerus. (G. 1:o 1771 5/7 i Tolgs prestgård m. kyrkoherden i Hvittaryd mag. Pehr Björkman, f. 1739 13/10 i Karlstorp, † 1778). — En tryckt disputation, Upsala 1770.

Barn:

Zacharias Samuel, f. 1781 28/10, handelsbokhållare i Karlshamn, † 1807 19/12 i Karlshamn och der begrafven 24/12.

Gustaf Fredrik, f. 1785 13/8 i Dädesjö; elev vid Vexiö skola 1801, † ung i Dädesjö.

Lars Johan, f. 1786, prost, † 1857. Tab. V.

Jonas Israel, f. 1790, landtmätare, † 1876. Tab. XIII.

Tab. V.

Lars Johan (son af Jonas Tab. IV), f. 1786 $^{21}/_{10}$ i Dädesjö; genomgick Vexiö skola; inskrefs i Smålands nation i Upsala 1806 $^{7}/_{10}$; pedag. examen 1806, teol. och ekom. examen 1807; disputerade 1809 och skref för graden 1810; fil. kand. 1812 $/_{4}$; promoverad 1812 $^{15}/_{6}$; prestvigd s. å. $^{20}/_{9}$; pastoralexamen 1817; 1819 extra ordinarie och 1820 ordinarie regementspastor vid Smålands kavalleri; enhälligt vald till kyrkoherde i Dädesjö 1832 $^{2}/_{12}$, tillträdde 1835; prost 1838; † 1857 $^{30}/_{1}$ i Dädesjö. — G. 1821 $^{14}/_{10}$ m. *Petronella Wilhelmina Hedenstierna* (adliga ätten N:r 1753), f. 1789 $^{1}/_{6}$, † 1857 $^{1}/_{3}$ i Dädesjö, dotter af majoren Fredrik Gustaf Hedenstierna och Christina Catharina Rogberg. — En tryckt disputation, Vexiö 1817.

Fredrika Maria Duse, f. 1753, † 1829.
Oljemålning tillhörig herr Karl Aspelin.

Barn:

Johan Gustaf, f. 1822, provinsialläkare, † 1876. Tab. VI.

Josef Wilhelm, f. 1823, bruksdirektör, † 1882. Tab. VIII.

Carl Otto, f. 1825, kyrkoherde, † 1895. Tab. XII.

Maria Christina Lovisa, f. 1829 $^{2}/_{11}$, † 1876 i Täfvelsås. — G. 1854 i Dädesjö prestgård m. kyrkoherden i Täfvelsås *Otto Fredric Heldt*, f. 1814 $^{23}/_{11}$ i Vexiö, † 1898 $^{27}/_{2}$.

Laurentia Carolina Wilhelmina, f. 1835 $^{30}/_{6}$. — G. 1858 $^{26}/_{9}$ i Dädesjö prestgård m. sergeanten vid Kronobergs regemente *Elof Fogelberg*, f. 1835 $^{15}/_{8}$ i Vexiö, † 1885 $^{15}/_{10}$ på Evedal vid Vexiö.

Tab. VI.

Johan (*John*) *Gustaf* (son af Lars Johan Tab. V), f. 1822 $^{18}/_{7}$ i Dädesjö; genomgick Vexiö skola och gymnasium; student i Lund 1841 $^{29}/_{11}$; med. fil. kand. 1845 $^{12}/_{12}$; med. kand. 1853 $^{30}/_{5}$; med. licentiat 1855 $^{31}/_{5}$; kirurgie magister 1858 $^{29}/_{12}$ samt aflade embetsprofvet 1859 $^{21}/_{2}$. — Var bitr. läkare vid den i Skåne 1848 sammandragna armé-korps fr. $^{29}/_{5}$ t. o. m. $^{16}/_{7}$; fältläkarestipendiat 1848 $^{30}/_{11}$—1849 $^{3}/_{6}$; t. f. bataljonsläkare vid Kronobergs regemente 1849 $^{4}/_{6}$—1854 $^{5}/_{6}$; kommenderad såsom garnisons- & slottsläkare i Malmö under koleraepidemien 1850; distriktsläkare i Åhus 1855 $^{21}/_{12}$; andre bataljonsläkare vid Norra Skånska Infanteriregementet 1856 $^{18}/_{4}$; extra prov.-läkare i Brösarps distrikt 1859 $^{6}/_{6}$. ordinarie 1866 $^{7}/_{12}$; förste bataljonsläkare vid samma regemente 1862 $^{27}/_{6}$; provinsialläkare i Borås distrikt 1870 $^{8}/_{4}$. † 1876 $^{14}/_{2}$ i Borås. — G. 1855 $^{5}/_{10}$ i Dädesjö prestgård m. *Jenny Emma Regina Hedenstierna* (adliga ätten N:r 1753), f. 1820 $^{30}/_{1}$ på Eksjö Hofgård, dotter af majoren Carl Hedenstierna och Regina Althea De Geer.

John Aspelin, provinsialläkare, f. 1822, † 1876.
Lavering af Karl Aspelin.

Barn:

Karl Johan Wilhelm Louis, f. 1857, artist. Tab. VII.
Robert Magnus Leonard, f. 1859 $^{14}/_{2}$ i Åhus, † 1862 $^{9}/_{11}$ i Brösarp.

Magnus Edward, f. 1862 $^{12}/_{12}$ i Brösarp, † derstädes 1863 $^{16}/_{8}$.
Hedvig Wilhelmina Althea Jenny Lovisa, f. 1867 $^{8}/_{1}$ i Brösarp, † derstädes 1869 $^{6}/_{10}$.

Tab. VII.

Karl Johan Wilhelm Louis (son af Johan Gustaf tab. VI), f. 1857 $^{27}/_{4}$ i Dädesjö; elev vid Fria konsternas akademi 1878—1885; företagit studieresor till Paris och Köpenhamn. Genre-, porträtt- och landskapsmålare, pastellist, tecknare. Ledamot af konstnärsklubben 1885, deltog i opponentrörelsen s. å.; ledamot af konstnärsförbundet 1886—1893, af svenska konstnärernas förening 1899. Bor i Kivik. Bland arbeten: Olaus o. Laurentius Petri bortvisa munkarne fr. fadrens dödsbädd; Vännerna (utst. 87); Läkarebesöket (88, Örebro museum); Till sjös igen (utst. 90); Sommarförmiddag vid kusten, motiv fr. Skåne (pastell, utst. 93); genrer med motiv ur skånska allmogens lif; skånska kustlandskap (motiv fr. Kivik); teckningar till Ernst Ahlgrens samlade skrifter (1900). — G. 1892 $^{18}/_{6}$ i Malmö m. *Ellen Bergh*, f. 1859 $^{17}/_{8}$ i Malmö, dotter af disponenten Petter Bergh och Christine Charlotta Kock.

Son:

Gunnar, f. 1898 $^{23}/_{9}$ på Solbacken i S. Mellby socken i Christianstads län.

Tab. VIII.

Josef Wilhelm (son af Lars Johan Tab. V), f. 1823 $^{27}/_{6}$ i Dädesjö; kom omkring 1843 såsom bergsman från Filipstad, tillkallad af bergsrådet John von Julin, till Finland, der han lefde såsom svensk undersåte på s. k. passbillet; bruksförvaltare på Näse och Koskis bruk till 1859; derefter direktör för Fiskars bruk jemte underlydande bruk och egendomar tillhöriga J. von Julins arfvingar. † 1882 $^{31}/_{10}$ i Pojo församling i Finland. — G. 1846 $^{13}/_{9}$ i Tammela församling m. *Sofia Amalia Borgström*, f. 1821 $^{15}/_{2}$ i Tenela församling, † 1887 $^{31}/_{1}$ i Pojo församling, dotter af kapellanen i Tenala Lars Johan Borgström och Helena Sophia Marin.

Söner:

Carl Wilhelm Alarik, f. 1847, mejeriegare, † 1896. Tab. IX.
Johan Henrik Leonard, f. 1849, kamrerare. Tab. X.
Josef Gustaf Axel, f. 1850, prokurist. Tab. XI.
Johannes Waldemar, f. 1854 $^{26}/_{9}$ i Koskis bruksförsamling; genomgått Tekniska skolan i Borås och Polytekniska institutet i Helsingfors; privat arkitekt i Helsingfors från 1886.

Tab. IX.

Carl Wilhelm Alarik (son af Josef Wilhelm Tab. VIII), f. 1847 $^{5}/_{6}$ i Koskis bruksförsamling; genomgick Borgholms landtbruksskola 1866—68; förvaltare på flera egendomar; slutligen mejeriegare i Sibbo

socken. † 1896 $/_{9}$ i Borgå. — G. 1871 $/_{6}$ i Nässjö i Småland m. *Laura Roth*, f. 1845, † 1886 i Sibbo, dotter af handlanden Roth i Nässjö.

Barn:

Signe Wilhelmina Amalia Regina, f. 1872 på Westanqvarns egendom i Ingå socken i Finland. — G. 1897 m. handlanden i Kexholm *Axel Kilpeläinen*.

Karl Edvard Harald Esaias, f. 1883 på Ryttylä gård i Janakola socken i Finland.

Tab. X.

Johan Henrik Leonhard (son af Josef Wilhelm Tab. VIII), f. 1849 $^{26}/_{4}$ i Koskis bruksförsamling; mogenhetsexamen i Kalmar 1868; genomgick Ryssbylunds landtbruksskola 1865—68; studerat landtbruk i Norra Tyskland 1868—1871; förvaltare för Molnebo bruks landtegendomar i Vestmanland och Upland 1873—1885; arrenderat en af dessa 1886—1890; kamrerare vid Sala silfververk sedan 1891. — G. 1873 $^{23}/_{6}$ i Stolpe församling i Brandenburg i Tyskland m. *Laura Fransiska Adeline Steinlein*, f. 1846 $^{11}/_{8}$ i staden Prenzlau i Brandenburg, dotter af Königl. Oberamtmann Frans Ludvig Steinlein och Laura Freese.

Barn:

Fransiska Amalia Leonora Irmgard, f. 1874 $^{1}/_{8}$ i Vester Löfsta församling, liksom syskonen. — G. 1903 $^{28}/_{1}$ i Sala m. ingeniören *Gustaf Emil Öhrn*, f. 1873 $^{21}/_{3}$ i Ramsbergs socken i Örebro län.

Constance Brunhild, f. 1876 $^{29}/_{7}$.

Laura Lovisa Edith, f. 1877 $^{9}/_{10}$.

Wilhelm Frans Sten Sigurd, f. 1881 $^{17}/_{6}$, † 1884 $^{23}/_{12}$.

Tab. XI.

Josef Gustaf Axel (son af Josef Wilhelm Tab. VIII), f. 1850 $^{10}/_{9}$ i Koskis bruksförsamling; genomgick Ultuna landtbruksinstitut 1871—1873; kontorist hos bruksegaren Albert von Julin å Koskis bruk 1873 $^{31}/_{10}$—1881, å Fiskars bruk 1881, kontorschef 1896 och prokurist 1902. — G. 1884 $^{25}/_{10}$ i Pojo församling m. *Selma Fredrika Frigren*, f. 1857 $^{2}/_{12}$, dotter till bokhandlaren Anders Henrik Frigren och Sofia Blomqvist.

Barn:

Gurli Selma Sofia, f. 1885 $^{4}/_{11}$ på Fiskars bruk, liksom syskonen.

Axel Edvard Rafael, f. 1887 $^{18}/_{3}$.

Axel Henrik Gunnar, f. 1891 $^{30}/_{5}$.

Ester Selma Amalia, f. 1894 $^{12}/_{4}$.

Tab. XII.

Carl Otto (son af Lars Johan Tab. V), f. 1825 $^{25}/_{5}$ i Pukatorp i Dädesjö socken; student i Upsala 1848; prestvigd 1851 $^{8}/_{10}$; pastoralexamen 1871 $^{13}/_{12}$; pastorsadjunkt i Dädesjö 1851—1857, vice pastor derstädes 1857—1859, i Korsberga 1859—1864, i Urshult

1864—1868; vice komminister och vice pastor i Gårdsby 1868—1873, komminister 1873 4/8, tillträdde 1/9 s. å.; kyrkoherde i Almundsryd 1887, tillträdde 1891 1/5. † 1895 12/11 derstädes. — G. 1868 8/5 i Korsberga m. *Elisabeth* (*Elise*) *Maria Scheutz*, f. 1840 23/10 i Ökna, † 1893 24/6 i Almundsryd, dotter af kyrkoherden i Korsberga Johannes Christopher Scheutz och Brigitta Juliana Stocke.

Barn:

Julia Maria Vilhelmina, f. 1869 30/12 i Gårdsby. — G. 1896 10/6 i Virestad m. komministern i Våthult och Båraryd, filosofie kandidaten *Justus Emanuel Andrén*, f. 1859 20/1 i Bolmsö.

Johan Gustaf, f. 1871 19/6 i Gårdsby; mogenhetsexamen i Växiö 1891; e. o. kammarskrifvare vid tullverket s. å.; inträdde i Christianstads enskilda banks tjenst 1897, ordinarie bokhållare 1898; afsked från tullverket s. å.; bokhållare vid kontoret i Elmhult 1899, vid bankaktiebolaget Södra Sveriges kontor i Karlshamn 1902.

Tab. XIII.

Jonas Israel (son af Jonas Tab. IV), f. 1790 18/1 i Dädesjö; inskrifven i Smålands nation i Lund 1806 30/9; landtmäteriauskultant 1811; vice kommissionslandtmätare i Kronobergs län 1815, afsked 1863 5/10; egde 2/3 mantal säteri Odensvallahult Norregård i Urshults socken; † 1876 16/2 på Gustafsfält i Färlöfs socken. — G. 181 . m. *Maria Isabella Wendell*, f. 1793 3/9, † 1861 28/9 i Urshult, dotter af frälsekamreraren Gabriel Gustaf Wendell och Brita Catharina Duse.

Barn:

Brita Fredrique, f. 1815 5/2 el. 12/2, † 18 . . — G. m. sergeanten (vid Smålands grenadierer, svärdsmannen *Pehr Leonard*) *Westberg*, (f. 1808, †).

Johan Gottlieb, f. 1818 18/12 i Urshult; genomgick Vexiö skola och gymnasium 1827—1839; inskrifven i Smålands nation i Upsala 1839 1/10; aflade fullständig studentexamen v. t. 1840 och kameralexamen h. t. 1842; e. o. kammarskrifvare i statskontoret 1842 23/12, i krigskollegium 1844; t. f. kammarskrifvare å utredningsafdelningen 1849; kammarskrifvare i krigsakademien 1850; reste omkring 1851 till Norra Amerika. † der 1855 18/5 i Louisville. Kallas i den efter honom i Stockholm 1855 21/12 hållna bouppteckningen f. d. t. f. kamererare.

Carl Gustaf, f. 1822, landtbrukare, † 1892. Tab. XIV.

Tab. XIV.

Carl Gustaf (son af Jonas Israel Tab. XIII), f. 1822 25/12 i Urshult; landtbrukare; arrenderade Gustafsfält i Färlöfs socken i Skåne 1860—1892; † 1892 14/12 på Gustafsfält. — G. 1857 8/11 på Gustafsfält m. *Maria Louise Catharina Henschen*, f. 1838 10/10 i Tryde socken, dotter af rektorn Sven Magnus Henschen och Gustafva Charlotta Widigunda Pettersson.

Barn:

Maria Gustafva, f. 1858 $^{11}/_{10}$ i Färlöfs socken, liksom syskonen, † 1858 $^{17}/_{10}$.

Otto Wilhelm, f. 1859 $^{6}/_{10}$; mogenhetsexamen vid Lunds privata elementarskola 1883 $^{11}/_{6}$; kammarskrifvare vid tullverket i Helsingborg och Landskrona. † 1896 $^{1}/_{6}$ i Stockholm.

Olga Gustafva, f. 1861 $^{3}/_{11}$.

Ernst Sven Israel, f. 1863 $^{8}/_{12}$, † 1892 $^{4}/_{9}$ i Amerika.

Anna Maria, f. 1866 $^{18}/_{12}$, † 1872 $^{21}/_{2}$.

Gustaf Hindrich, f. 1870 $^{12}/_{6}$, † 1870 $^{22}/_{11}$.

Carl Gunnar, f. 1879 $^{13}/_{4}$.

Tufvan.

Tab. XV.

Petrus (son af Samuel Tab. III), f. 1763 $^{23}/_{12}$ i Hagshult; inskrifven i Smålands nation i Lund 1782 $^{21}/_{11}$; prestvigd 1790 $^{4}/_{7}$; adjunkt i Hjelmseryd, Korsberga, Näshult, Stenberga, Lemnhult och Kalfsvik; komminister i Söraby (Rottne) 1809, tillträdde 1811; i Gällaryd 1825 $^{12}/_{1}$, tillträdde 1827; tjenstledig 1848 $^{1}/_{3}$; † 1850 $^{27}/_{4}$ i Gällaryd; begrafven i Söraby. — G. 1806 m. *Ulla Sjöstedt*, f. 1777 $^{13}/_{9}$ i Åseda socken, † 1865 $^{22}/_{2}$ i Herslöfs socken. (Möjligen af samma slägt som kaptenen Thomas Siöstedt och hans hustru Anna Catarina, hvilka 1772 nämnas som faddrar i Åseda.)

Söner:

Samuel Fr., f. 1807 $^{12}/_{8}$, † ung före 1814 $^{17}/_{11}$.

Jonas, f. 1811, grosshandlare, † 1882. Tab. XVI.

Tab. XVI.

Jonas (son af Petrus Tab. XV), f. 1811 17/7 i Söraby; genomgick Vexiö skola 1819—1826; handelsbiträde i Kalmar 1827—1829, i Karlshamn hos Sven Gabriel Cervin i 7 år; handel och grosshandel i Christianstad under firma Wiberg & Aspelin 1836—1846 och firma J. Aspelin 1846—1858; egde fastigheter i Christianstad och Tufvan, nu Teleborg, vid Vexiö; arrenderade Herslöfs prestgård 1858—1874. † 1882 28/12 på Bergön i Stenbrohults socken och begrafven i Virestad. — G. 1839

Jonas Aspelin, grosshandlare, f. 1811, † 1882.
Oljemålning tillhörig disponent Oscar Aspelin.

4/6 i Vexiö m. *Catharina Charlotta Björklund*, f. 1817 21/4 i Vexiö, † 1891 27/3 på Bergön och begrafven i Virestad, dotter af rådmannen Sven Johan Björklund och Catharina Andersdotter.

Barn:

Sophie Ulrika Catharina, f. 1840 8/3 i Christianstad, liksom syskonen, † 1903 29/5 i Stockholm, Östermalms församling. — G. 1862 20/3 i Herslöfs prestgård i Skåne m. öfverstelöjtnanten vid Kronobergs regemente, R. S. O., *Magnus Henrik af Klinteberg* (adliga ätten N:r 2188), f. 1830 26/9 på Örsholm i Örs socken i Kronobergs län, † 1899 30/11 i Stockholm, Östermalms församling.

Maria Elisabeth, f. 1841 22/4, † 1867 10/5 på Säbyholm och begrafven i Herslöf. — G. 1865 31/5 i Herslöfs prestgård m. tyske vice konsuln, grosshandlaren *Christian Wilhelm Edward Fritsch* i hans 1:sta gifte, f. 1837 21/6 i Wernigerode i Harz, † 1900 3/1 i Landskrona. (G. 2:o 1869 20/10 m. Fanny Charlotta Du Rietz, adliga ätten N:r 666, f. 1851 7/2.)

Sven Petter Wilhelm, f. 1843, kontrollör, † 1886. Tab. XVII.

Knut Oscar, f. 1844, disponent. Tab. XVIII.

Jonas Gustaf Samuel, f. 1857, grosshandlare. Tab. XIX.

Tab. XVII.

Sven Petter Wilhelm (son af Jonas Tab. XVI), f. 1843 13/6 i Christianstad; genomgick Vexiö skola och gymnasium; elev vid statens jernvägar 1863, bokhållare på olika stationer 1864—1866, i Norrköping 1866—1868, i Stockholm 1869—1874; kontrollör vid Köping—Hults jernväg 1878; slutligen kontrollör vid Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg; † 1886 7/4 i Stockholm. — G. i Stockholm m. *Hilda Eugenia Vilhelmina Årnell*, f. 1844 23/5 i Kalmar, dotter af smedsmästaren J. Årnell.

Döttrar:

Hilda Elisabeth Vilhelmina, f. 1875 16/1 i Stockholm i Jakobs församling.

Elsa Charlotta Vilhelmina, f. 1885 17/10 i Stockholm i Adolf Fredriks församling.

Tab. XVIII.

Knut Oscar (son af Jonas Tab. XVI), f. 1844 19/8 i Christianstad; genomgick Vexiö skola; landtbrukselev på Elinedal i Skåne 1859—1860; bruksbokhållare på Dormsjö 1860; bokförare och smidesmästare på Gusum 1861—1864; genomgick Falu bergsskola 1865—1866; bergsnotarie på jernkontorets stat 1867; smidesmästare på Larsbo i Söderbärke 1867—1873; bruksinspektor på Nyfors & Bredsjön i Malingsbo 1873—1877; bruksförvaltare på Hellefors i Södermanland 1877—1879; delegare i Söderbloms gjuteri i Eskilstuna 1878; disponent för Söderbloms gjuteriaktiebolag 1879; ledamot i styrelsen för Eskilstuna stads sparbank 1898, för Mälareprovinsernas enskilda bank (aktiebolaget Mälareprovinsernas bank) i Eskilstuna 1900 och ordförande 1902; eger hus i Eskilstuna och villan Nyhem vid Qvicksund i Vestmanland. — G. 1875 26/7 i Stockholm m. *Clara Holmberg*, f. 1854 2/2 i Torsåkers socken i Vesternorrlands län, dotter af grosshandlaren Henrik Holmberg och hans första hustru Brita Elisabeth Molin.

Döttrar:

Hildegard Charlotta, f. 1876 3/10 på Nyfors i Malingsbo socken i Dalarne. — G. 1901 23/9 i Eskilstuna m. mäklarebokhållaren och delegaren i Forssa bruk *Carl Daniel Govert Indebetou*, f. 1875 18/2 på Forssa i Östra Vingåkers socken.

Hildur Ulrika (*Ulla*), f. 1883 2/1 i Eskilstuna.

Tab. XIX.

Jonas Gustaf Samuel (son af Jonas Tab. XVI), f. 1857 $^{5}/_{2}$ i Christianstad; genomgick Landskrona och Vexiö läroverk; landtbrukselev på Hildesborg 1873; bruksbokhållare på Nyfors i Malingsbo socken s. å., på Skinnskatteberg 1874, på Laxå 1875; genomgick Filipstads bergsskola 1876—1877; bruksbokhållare på Långbanshyttan 1877; resande för Lesjöfors aktiebolag 1881; disponent för »Lesjöfors aktiebolags oplag» i Kristiania s. å; grosshandlare derstädes; eger fastigheter i Kristiania. — G. 1883 $^{14}/_{11}$ i Kristiania m. *Elisa Holmboe*, f. 1865 $^{12}/_{9}$ å Kragerö, dotter af sjökaptenen Jens Anton Holmboe och hans första hustru Karen Dorothea Biörn.

Barn:

Jonas, f. 1884 $^{8}/_{9}$ i Kristiania, liksom syskonen; genomgått »middelskolen» och Kristiania handelsgymnasium; anstäld på kontor i Dresden 1902.

Karen Dorothea, f. 1886 $^{7}/_{6}$.

Elisabeth Charlotte Sofie, f. 1887 $^{22}/_{10}$.

Jens Anton Holmboe, f. 1889 $^{31}/_{7}$.

Gustaf Oskar, f. 1892 $^{17}/_{7}$.

Signe, f. 1893 $^{29}/_{11}$.

Knut Oskar, f. 1902 $^{2}/_{10}$.

Tab. XX.

Elias (son af Jonas Petri Tab. II), f. 1721 $^{7}/_{9}$ gamla stilen i Fryele. Vid hans begrafning utdelades af sönerna författade verser med följande biografi: »Han intogs i Vexiö skola år 1729, och samma år mistade han sin far, samt modern 10 år derefter. Begaf sig till Upsala akademie år 1741; undergick der vanliga examina till erhållande af magistergraden; försvarade år 1748 d. 25 Juni sin första latinska disputation, kallad Flora Oeconomica under arkiaterns m. m. Carl Linnæi præsidio, hvilken disputation han sedan på svenska öfversatte, och utgaf den af trycket i Stockholm. Under kanslirådet m. m. Johan Ihres præsidio, försvarade han sin gradualdissertation den 14 Maj 1752, de Fide Hæreticis servanda. Promoverades samma år, af samme kansliråd, till magister. — Ifrån år 1741 till år 1754 hade han hederliga och merendels akademiska konditioner, hos majoren Carl W. von Schewen, kaptenen Carl Axel Leijonflyckt, landshöfdingen Peter Drufva, generalen baron Flemming och bergsrådet Nils Westfelt. — Ordinerades till prest den 18 December 1754; blef vice pastor 1771 i Maj; kyrkoherde i Långasjö och Ljuder år 1772 Aug. månad; opponerade vid prestmötet i Vexiö år 1780; förordnades till prost öfver sitt pastorat den 12 December 1783. — Afsomnade den 20 Oktober 1795 emellan klockan 9 och 10 eftermiddagen och begrafd $^{9}/_{12}$ i Långasjö.» — G. 1773 $/_{5}$ m. *Christina Rebecca Wickelgren*, f. 1754, † 1788 $^{24}/_{7}$ i Långasjö och der begrafven $^{13}/_{8}$, dotter af kyrkoherden i Långasjö magister Johan Johansson Wickelgren och Vendela Maria Osander.

Barn:

Maria Helena, f. 1775 24/5 i Långasjö, † 1847 11/6 i Vexiö och begrafven på Täfvelsås kyrkogård. — G. 1796 24/5 i Långasjö m. kyrkoherden i Slätthög och Mistelås fil. mag. *Carl Meurling*, f. 1761 23/1 i Ljuder, † 1837 19/6 i Slätthög.

Petrus Jonas, f. 1776 22/8; inskrifven i Smålands nation i Upsala 1793 27/9; teol. examen h. t. 1793; responderade i Upsala 1794 under Thunberg, hofrättsexamen h. t. 1796; disputerade i Åbo 1798 8/6 (med dedikation till sin morbroder Petr. Jonæ Wickelgren, kyrkoherde i Sjösås) pro gradu under Bilmark; magister 1798 26/6 i Åbo. † i Tofta prestgård 1800 21/6. — En tryckt disputation, Åbo 1798.

David Johan, f. 1780, professor, † 1821. Tab. XXI.

Josua, f. 1787 4/10, † s. å.

Tab. XXI.

David Johan (son af Elias Tab. XX), f. 1780 2/8; kom till Vexiö skola 1790, gymnasist 1794; inskrifven i Smålands nation i Lund 1796 19/9, disputerade 1797, fil. magister 1799; inskrifven i Smålands nation i Upsala 1799 15/10, med. studerande; återvände till Lund 1800, presiderade för en akademisk afhandling 1803, biblioteksamanuens s. å.; andre gymnasieadjunkt i Vexiö 1806, förste adjunkt och bibliotekarie 1811; prestvigd 1813 6/6, pastoralexamen s. å.; konsistorienotarie 1813, tillträdde 1814; fil. lektor 1816 31/5; kyrkoherde i Tolg s. å., ditflyttade 1817, tillträdde 1818; riksdagsman 1817; kontraktsprost i Norrvidinge s. å. 9/9; professors namn, heder och värdighet 1818; † 1821 25/8 i Tolg och der begrafven. — Var lärd och ovanligt begåfvad samt en ganska framstående skald. Vann Svenska Akademiens stora pris 1815 för »Sång öfver Sveriges och Noriges förening» samt andra guldpenningen 1816 för skaldestycket »Grafven» och 1818 för skaldestycket »Carl Johans uppstigande på Svenska Thronen». Var ungdomsvän med Esaias Tegnér, hvilkens umgängeskrets han tillhörde. — Tryckta skrifter: se Biografiskt lexikon. — G. m. *Erica Bergqvist* i hennes 1:sta gifte, f. 1786, † 1866 8/5 i Vexiö, dotter af brukspatronen Pehr Bergqvist på Ålshult i Almundsryd och Emerentia Juliana Linnæa. (G. 2:o 1827 6/4 i Vexiö m. handelsmannen Per Ahlstrand, f. 1790 29/7, † 1847 26/4).

Son:

David Uno, f. 1815 9/6 i Vexiö; afgångsexamen från Vexiö gymnasium 1833 7/6; underofficer vid Vestgöta-Dals regemente s. å. 28/6. första fullmakt s. å. 29/6; examen i Stockholm i de för första officersgraden anbefalda ämnen 1834 16/4; underlöjtnant 1836 23/1, löjtnant 1840 19/6, äldste löjtnant i 1849 års rulla, men saknas 1850, då han sannolikt erhöll kaptens afsked. † 1862 28/12 i Bolstads socken i Dalsland, barnlös. — G. 1842 i Bolstad m. *Karin Gustafva Kruskopf*, f. 1815 17/7 i Bolstad, † 1880 21/6 i Venersborg, dotter af komministern Samuel Anton Kruskopf och Lisa Sophia Wigelius.

Tab. XXII.

Petrus Aspelin (son af Peter Tab. I), f. i Vrigstad; gymnasist i Vexiö 1700; inskrifven i Smålands nation i Upsala 1703; prestvigd i Vexiö 1710, pastorsadjunkt i Långaryd s. å.; apologist vid Jönköpings skola 1719, tillträdde 1720; director cantus; † 1723 på hösten i Jönköping. — G. 1719 28/6 i Långaryd m. *Märta Andersdotter Hommel*, som lefde 1724 22/1.

Söner:

Anders, f. 1720 12/5 i Långaryd. Möjligen densamme som kopparslagareåldermannen *Andreas Aspelin*, f. 1724 25/5 i Sverige, † 1787 4/3 i Viborg, hvarom vidare nedan.

Petrus, f. 1721, döpt 26/8 i Jönköpings östra församling. Möjligen densamme som snickareåldermannen *Pehr Aspelin*, † 1793 9/12 i Clara församling i Stockholm, 72 år gammal, hvarom vidare nedan.

Viborgsslägten.

Tab. I.

Andreas Aspelin (möjligen son af Petrus, Tab. XXII), f. 1724 25/5 i Sverige; kopparslagareålderman och gårdsegare i Viborg i Finland, † derstädes 1787 4/3. — G. 1752 30/1 i Viborg m. *Sara Elisabet Strandberg*, f. 1736 15/8 i Viborg, † derstädes 1791 2/3, dotter af kopparslagaren Sven Strandberg och Anna Johansdotter Vidberg.

Barn:

Andreas, f. 1753 5/1, † 1756 7/11.
Johan Sven, f. 1755, kopparslagare, † 1791. Tab. II.
Anna Katarina, f. 1757 /6, † 1764 19/8.
Anders, f. 1759 12/12, † 1760 10/1.
David, f. 1760 /12, † 6 dagar gammal.
Peter Emil, f. 1761 26/11, † 1762 21/6.
Maria Elisabet, f. 1764 11/5, † s. å 21/8.
Sara Elisabeth, f. 1765 12/6, † 1767 3/12.
Anders, f. 1767 1/9, † 1768 10/3.
Karl Fredrik, f. 1769, fältskär. Tab. III.

Tab. II.

Johan Sven (son af Andreas Tab. I), f. 1755 25/8; kopparslagare i Viborg, † derstädes 1791 /1. — G. 1787 20/6 i Viborg m. *Anna Sofia Lassenius*, f. 1758, † 1818. (Omgift 1791 28/8 m. kopparslagaren Matias Fennander, f. 1766 4/4, † 1800.)

Barn:

Anders Johan, f. 1788 16/3, † s. å 22/3.
Karl Johan, f. 1789 1/4.
Erik, f. 1790 /7.

Tab. III.

Karl Fredrik (son af Andreas Tab. I), f. 1769 /7 i Viborg; fältskär vid garnisonen i Villmanstrand, der han bodde åtminstone 1796—1801, då han flyttade till Reval; medlem af ridderskapet och adeln enligt Viborgs adelsbok. — G. 1791 m. *Maria Elisabet Fennander*, f. 1772 10/6, dotter till kopparslagaren Mikael Fennander och Maria Katarina Wetterström.

Barn:

Augustina Juliana, f. 1792 9/8 i Viborg.
Karl Gustaf, f. 1793 14/12 i Viborg.

I Revals svensk-finska församlings böcker har Karl Fredrik Aspelins familj icke påträffats, men i dess ställe till sin härkomst okände

Nils Aspelin, f. 1762 annorstädes; lergjutaregesäll, † 1807 19/1 i Reval. — G. 1802 5/10 derstädes m. *Kristina Karlsdotter*.

Barn:

Bernhard Johan, f. 1803 11/1, † s. å 24/5.
Paul Johan, f. 1804 21/6, † 1805 21/3.
Amalia Elisabet, f. 1806 29/4.

Stockholmsslägten.

Tab. I.

Pehr Aspelin (eller *Asplin*) (möjligen son af Petrus Tab. XXII), snickareålderman (troligen i Örebro); † 1793 9/12 i Clara församling i Stockholm. — G. m. *Christina Jungberg*, f. 1735, lefde 1793 28/11.

Barn:

Anna Elisabeth, f. 1754, lefde 1793 28/11.
Märta Ulrika, f. 176(1), † efter 1827. — G. 1798 5/10 i Clara församling i Stockholm m. lärftskramhandlaren *Roland Öberg*, f. 1767 i Nyköping, † 1827 7/6 i Stockholm.
Johan, f. 1762, inskrefs i Örebro skola 1770 14/3; bokhållare vid Ladugårds kronobränneri; † 1803 25/10 i Hedvig Eleonora församling i Stockholm; ogift.
Carl, f. 176(4), sidenfabrikör, †. Tab. II.
Eric, f. 176(6), lärftskramhandlare, † 1807. Tab. VI.

Tab. II.

Carl (son af Pehr Tab. I), f. 176(4), sidenfabrikör, burskap 1793 30/5; kallas 1809 styckjunkare; † före 1820. — G. m. *Hedvig Ulrica Dahlbom*, f. 177(2), † efter 1821 29/10, dotter af fabrikören Dahlbom och Maria Catharina Frantz.

Barn:

Carl, f. 179(2), bleckslagare, burskap 1838 $^{20}/_{2}$; lefde 1854 $^{15}/_{3}$ på borgerskapets gubbhus.
Hedvig Maria, f. 1793 $^{10}/_{7}$ i Jakobs församling i Stockholm; lefde enka 1854 $^{15}/_{3}$. — G. m. *Söderberg*.
Andreas, f. 1795, sidenväfvaregesäll, †. Tab. III.
Johan, f. 1797 $^{8}/_{4}$ i Clara församling i Stockholm.
Pehr Erik, f. 1798 $^{11}/_{12}$ i Clara församling i Stockholm.
Johan Erik, f. 1803, bomullsfabrikör, † 1846. Tab. V.
Catharina Brigitta, f. 1806 $^{31}/_{5}$ i Maria församling i Stockholm.
Aron, f. 1807 $^{1}/_{7}$ i Maria församling i Stockholm.
Britta Charlotta, f. 1809 $^{6}/_{9}$ i Maria församling i Stockholm.

Tab. III.

Andreas (*Anders*) (son af Carl Tab. II), f. 1795 $^{30}/_{12}$ i Clara församling i Stockholm; sidenväfvaregesäll. — G. m. *Sofia Wilhelmina Lindlöf*, f. 1795 $^{23}/_{11}$, lefde enka 1852 $^{25}/_{10}$.

Barn:

Anders Wilhelm, f. 1820 $^{13}/_{5}$ i Maria församling i Stockholm.
Carl Johan, f. 1821 $^{29}/_{10}$ i samma församling.
Carl Axel Wilhelm, f. 1823, konditor, † 1887. Tab. IV.

Tab. IV.

Carl Axel Wilhelm (son af Andreas Tab. III), f. 1823 $^{6}/_{7}$ i Maria församling; konditor i Stockholm 1852—1856, sedan i Norrköping och från 1874 i Kalmar; † 1887 $^{11}/_{3}$ på Perstorp i Dörby socken på Öland. — G. m. *Laurette Aurora Stylin*, f. 1832 $^{21}/_{5}$, † 1873 $^{19}/_{4}$ i Kalmar.

Dotter:

Laurette Maria Wilhelmina, f. 1863 $^{18}/_{9}$, lefde 1887 $^{11}/_{3}$.

Tab. V.

Johan Erik (son af Carl Tab. II), f. 1803 $^{10}/_{12}$ i Hedvig Eleonora församling; bomullsväfvaregesäll 1826; bomullsfabrikör 1838; † 1846 $^{10}/_{5}$ i Hofförsamlingen i Stockholm. — G. m. *Anna Margareta Löfgren*, f. (1797), lefde 1855.

Söner:

Johan Erik, f. 1826 $^{10}/_{10}$ i Maria församling i Stockholm.
Carl Ludvig Theodor, f. 1829 $^{17}/_{4}$ i samma församling.

Tab. VI.

Eric (son af Pehr Tab. I), f. 176(6); bodbetjent hos lärftskrämaren Abr. Keyser i Stockholm; lärftskramhandlare, burskap 1794 $^{1}/_{4}$;

† 1807 14/12 i Stockholm. — G. m. *Charlotta Ruback*, f. 1770, † 1818 14/2, dotter af snickaren Anders Ruback och Margareta Charlotta Höhl.

Barn:

Justina Charlotta, f. 1797 14/6 i Clara församling i Stockholm, † före 1807.

Augustina Charlotta, f. 1798 23/8 i samma församling, † före 1807.

Eric, f. 1800 4/2 i samma församling, † före 1807.

Fredric Martin, f. 1801 20/7 i samma församling, † före 1807.

Johan Reinhold, f. 180(3); lärftskramhandlare, burskap 1831 12/4; löjtnant vid Stockholms borgerskap; † 1853 3/12 i Stockholm, ogift.

Militärslägten.

- Jon Persson. Tab. I.
  - Petter Jonsson Fröberg. Tab. II.
    - Jonas Aspelin. Tab. III.
      - Thomas. Tab. IV.
        - Johan Christian. Tab. V.
          - Johan Christian. Tab. VI.
            - Christian. Tab. VII.
              - Johan Ludvig. Tab. VIII.
              - Olof Vilhelm. Tab. IX.
        - Jonas. Tab. X.
          - Thomas Andreas. Tab. XI.
            - Thomas. Tab. XII.
          - Jonas. Tab. XIII.
            - Johan Jakob. Tab. XIV.
              - Carl Gustaf Jonas. Tab. XV.
            - Jonas. Tab. XVI.
              - Jonas Andreas. Tab. XVII.
            - Carl Fredrik. Tab. XVIII.
        - Ludvig Thomas. Tab. XIX.
      - Michael. Tab. XXIV.
        - Christian Fredric. Tab. XX.
          - Carl Fredrik. Tab. XXI.
            - Christian Fredrik. Tab. XXII.
            - Carl Augus Teodor. Tab. XXIII.

Tab. I.

Jon Persson, gästgifvare i Hvetlanda. Enligt L. C. Wiedes genealogiska samling skall han varit densamme som Jonas Björn i Fröreda i Järeda socken, Aspelands härad, Kalmar län. Jonas Björns fader uppgifves likväl hetat Nils Björn och varit kyrkoherde i Rumskulla från 1614 till sin död 1632 $^{23}/_{4}$. Jon borde då kallat sig Nilsson och icke Persson. Det är derför mycket tvifvelaktigt, om Jon Persson i Hvetlanda och Jonas Björn i Fröreda äro identiska.

Barn:

Petter Jonsson Fröberg, f. 1647, ryttmästare, † 1725. Tab. II.
Östen Jonsson (*Fröberg*), qvartermästare eller kornett, † barnlös.
Jonsson, bonde i Sjöarp i Skirö socken af Jönköpings län.
Jonsson, bonde i Stenberga socken af Jönköpings län.
Margareta Jonsdotter, g. m. bonden *Paul Andersson* i Brändakulla i Järeda socken.
Lisken Jonsdotter, g. m. gästgifvaren *Östen Larsson* (*Dalenius*) i Klöfdala i Järeda socken.

Tab. II.

Petter Jonsson Fröberg (son af Jon Persson Tab. I), f. 1647 i Hvetlanda; egde åtminstone någon tid Fröreda rusthåll, efter hvilket han troligen tog sitt namn; † 1725 28/2 på Germunderyd i Alseda socken och begrafven i Alseda. Hans ansökan från något af åren 1720—1725 att blifva adlad för att få besitta sin andra hustrus arfvegods finnes ännu i Riksarkivet och är af följande lydelse:

Stormächtigste Allernådigste Konung.

Såsom Jag ifrån min barndomb, under Sweriges Crono giordt mine allernådigste Konungars tienst, som först skiedde för Ryttare uti 4 åhr, sedan den förriga danske ofriden, igenom Corporals beställning, och följande grader uti 3:ne Fäldtslachtningar, effter min underdånigste skyldigheet, mannerl:n bewistadt, sampt wijdare tient i det Påhlske Kriget, till d. 5. Decemb. 1705 Jag för min oförmögenheet att wijdare giöra tienst, på min underdånige begiäran, ifrån min då förwaltande Ryttmästarebeställning, ehrhölt Hans Högst Sahl. Kongl. Maijt:z Kong Carl den Tolftes, allernådigste dimission. Och såsom Jag medelst den aldrahögstes försyyn för någon tijd sedan ingådt ett Christeligit Echtenskap, med en adelig Jungfru, som effter sine Föräldrar och anhörige, lag lijkmätigt, borde niuta sin andehl och lösen uti någre små gods och Sätterier, men föregifwa mine Swågrar, den wara henne betagen, igenom det att Riksdags beslut och adeliga privilegier dictera, ingen ofrälsis man hafva rätt, inbörda Frälsegods eller niuta Sätteriees friheet, hwarigenom sökes en sådan præferense, som länder till min hustrus och barns i lijfztijden obo'eliga skada. Hwarföre Jag i djupaste underdåningheet bönfaller min Allernådigste Konung, i anseende till min gambla och långl:n gjorda tienst af Hög. Kongl. Nåd, wille låta mig nobilera, derigenom min hustru och barn få niuta sin rätt, och effter min död, icke hafwa ordsaak att klaga öfver den Olycka, som de torde lijda, igenom det iag fattig gamble tienare icke blifwit nobiliterad. Emot den Höga Nåd mig hårutinnan wederfares, Jag stadigt till döden framhärdar.

Eders Kongl. Maijt:s Min allernådigste Konung
Underdånigste och Troplichtigste tienare och undersåte
Petter Jonsson Fröbergh.

— G. 1:o 1680 i Järeda med *Barbara Persdotter*, † 1713; egde Germunderyd. — G. 2:o 1714 10/3 på Gölberga m. *Agneta Ulfsax* (adliga ätten N:r 107) i hennes 1:sta gifte. f. 1685, † 1751 28/2 på Fröreda och begrafven i Järeda kyrka; egde Gölberga i Skirö socken; dotter af löjtnanten Per Nilsson Ulfsax och Anna Armsköld. (G. 2:o 1726 16/12 m. en ryttmästare von Thielen).

Barn:

1. *Jonas Aspelin*, f. 1681, löjtnant, † 1758. Tab. III.

1. *Eric Fröberg*, f. 1682 på Fröreda; volontär för Fröreda rusthåll vid Smålands Kavalleri 1701; underofficer vid kaptenen friherre Bengt Horns kompani af Lifgardet 1703; löjtnant vid öfversten grefve Carl Gustaf Dückers dragoner 1705 11/12, kapten 1709 1/3; sårad vid Pultava, men undkom till Bender, der han deltog i kalabaliken; major vid Benderska dragonregementet 1715 1/3; var med i Stralsunds belägring, blef krigsfånge och inspärrad på fästningen Cüstrin, hvarifrån han öfver Holland begaf sig till Sverige och ankom till Lund 1716; placerad på Södra Skånska Kavalleriregementet s. å.; adlad 1717 3/7 och introducerad 1719 under N:r 1535; 1717 och till augusti 1718 åtföljde han såsom adjutant general Örnestedt vid de mönstringar denne,

enligt konungens uppdrag, företog med alla kavalleri- och dragonregementen i riket; adjutant vid Lifdrabanterna 1718 $^{1}/_{5}$; bevistade fälttåget i Norge s. å. och ströftågen i Roslagen och Södermanland 1719; öfverstelöjtnant vid Norra Skånska Kavalleriregementet med ryttmästares indelning på Sandby sqvadron s. å. $^{5}/_{9}$; öfverstetitel 1741 $^{25}/_{8}$; öfverste för Nylands regemente till fot s. å.; dömdes 1743 $^{28}/_{7}$ på riksdagen i Stockholm från tjensten för sitt förhållande under finska kriget; † af lungsot på Fröreda 1751 $^{15}/_{4}$, barnlös, och begrafven i Järeda kyrka, der hans vapen uppsattes 1756. — G. 1720 $^{19}/_{8}$ m. *Anna Brita Meck* i hennes 2:dra gifte, f. 1682 $^{28}/_{1}$, † 1737 $^{29}/_{8}$, dotter af öfversten Eric Johan Meck och Magna Brigitta Durell. (G. 1:o m. öfversten Henric Johan Burensköld af adliga ätten N:r 614, f. 1658 $^{14}/_{10}$ i Stockholm, † 1715 $^{12}/_{1}$ på Gyllerup i Skåne).

1. *Peter Fröberg*, underofficer, † i kriget i Polen.

2. *Per Lorents Fröberg*, f. 1715 $/_{1}$ på Fröreda, † ung.

2. *Anna Brita Fröberg*, f. 1716 $^{14}/_{2}$; egde Gölberga; † 1785 $^{13}/_{7}$, barnlös. — G. 1:o 1734 $^{9}/_{6}$ m. regementsqvartermästaren (majoren) *Johan Berg(en)ström*. — G. 2:o (före 1756) m. kaptenen *Johan Utterbom*, f. 1700 $^{24}/_{12}$, † 1774 $^{25}/_{4}$ på Gölberga. — G. 3:o 1774 $^{15}/_{8}$ m. öfverstelöjtnanten, R. S. O., *Johan von Gertten* (adliga ätten N:r 749), f. 1721 $^{20}/_{9}$, † 1778 $^{5}/_{7}$.

2. *Anders Leonhard Fröberg*, f. 1718; sergeant vid gardet; kornett vid Smålands Kavalleri och Östra härads kompani 1741; löjtnant 1745; † 1748 $^{30}/_{11}$ ($^{1}/_{12}$) genom drunkning i sjön Nömmen vid Sjöeryd i Björkö socken. — G. 1747 m. *Margareta Fredrica Duse* (adliga ätten N:r 119) i hennes 1:sta gifte, f. 1732 $^{19}/_{3}$, † 1800 $^{9}/_{3}$ på Hårdanäs i Björkö socken, dotter af löjtnanten Fredric Duse och Brita Christina Bock af Näs. (G. 2:o 1750 $^{20}/_{7}$ m. hofjägmästaren, friherre Carl Gustaf Mörner af Tuna, friherrliga ätten N:r 36, f. 1725 $^{13}/_{8}$, † 1787 $^{13}/_{1}$ på Rödjenäs vid Eksjö).

Dotter:

Andrietta Fredrica Fröberg (posthuma), f. 1748 $^{12}/_{12}$ på Sjöeryd; egde Gölberga; † 1803 $^{28}/_{7}$ på Karlsjö i Alseda socken. — G. 1764 $^{23}/_{8}$ m. hofrättsrådet, R. N. O., *Johan Rhyzelius* nob. *Odencrantz* (adliga ätten N:r 1947), f. 1737 $^{25}/_{12}$, † 1804 $^{25}/_{7}$ i Linköping.

2. *Olof Göran Fröberg*, f. 1721 $/_{5}$ på Germunderyd, † ung.

2. *Agneta Catharina Fröberg*, f. 1723 $^{13}/_{1}$ på Germunderyd, † der s. å. $^{25}/_{8}$.

2. *Gustaf Adolf Fröberg*, f. 1724 $/_{7}$ på Germunderyd, † der s. å. $^{4}/_{10}$.

Tab. III.

Jonas Aspelin (son af Petter Jonsson Fröberg Tab. II), f. 1681, inskrefs i Östgöta nation i Lund 1695 $^{22}/_{8}$ med upplysning, att han var »miles»; proviantskrifvare vid armén 1700 och var som sådan med på Seland och i Polen; volontär vid Sallerups sqvadron af Södra Skånska Kavalleriregementet 1704, bevistade samma år träffningarne

vid Punitz och Oderbeltz; gjorde samtidigt utan lön mönsterskrifvaretjenst vid sqvadronen; var med vid Thüringerwald i Sachsen, der han blef blesserad; korpral 1706 och kornett, allt vid samma sqvadron, 1708 $^{20}/_{2}$. Meritförteckning: »1708 den 11 September bevistade iag racontern som Hans Kongl. Majt hade med Ryssarne icke långt ifrån staden Mianevitz och några dagar derefter blef iag Commenderat på Partie under högwälborne Hr. General Lagercronas Commando, af hvilken General iag d. 27 September till Hans Kongl. Majt med bref Commerades hwarest iag och lykeligen anlände, men då iag åter ifrån Hans Kongl. Majt med ordres till bemelte General för sändes blef iag d. 1 October sedan min häst hwart skuten och iag Blesierat af de Ryskes Kallmuker och Cassaker fången och myket illa hanterat, och strax derpå förder till Ryska Armén, och sedan der ifrån till Veprich hwarest iag i några dagar blef myket hårdt hållen, och sedan iag af den der warande Commendanten uti Järn till händer och fötter slutades, blef iag försänd till Muskoug hwarest iag måst uti tre månader

Jonas Aspelin

uti ett elackt och stinkande fängelse på Slåtet sittia, till dess högwälborne hr General Major Horn om mitt eländiga tillstånd kundskap fick, då han igenom myken möda och beswär hos den Ryska så kallade Senaten förmått att iag derifrån och till de andre af Narfva fångne officerare flyttades.» — I fångenskapen idkade han kopparslageri, deraf arbeten ännu finnas hos hans efterkommande. Han återkom ur fångenskapen 1722, placerades på Svabesholms sqvadron med korpralsindelningen Glimminge, blef löjtnant 1724 $^{10}/_{12}$ på Göinge sqvadron med Emitslöf som boställe. Afsked 1743 $^{13}/_{11}$; bodde åtminstone mellan åren 1731 och 1753 på Delperöd i Rörums socken; † 1758 $^{20}/_{3}$. —G. 1:o m. *Thala Borup* (= enkefru *Muhrbeck?*). — G. 2:o (troligen efter 1722) m. *Gesa Catharina Mettegang*, i hennes 2:dra gifte, f. i Malmö, † omkring 1753, dotter af borgmästaren Mettegang i Malmö (?). (G. 1:o m. en major von Höjer).

Barn:

1. *Thomas*, f. 1699, kornett, † 1771. Tab. IV.
1. *Michael*, f. 1702, befallningsman, † 1763. Tab. XXIV.
(2.) *Nils*, »vid amiralitetet i Karlskrona, der han dog».
(2.) *Barbro*, lefde på 1740-talet på Delperöd.
(2.) *Petronella*, lefde på 1740-talet på Delperöd.

2. *Brigitta*, f. 1731; nämnes såsom dopvittne på Fröreda i Järeda socken 1751—1761; † 1817. — G. 1767 m. hofsekreteraren *Samuel Bruze*, f. 1736 28/12 i Tirserum, † 1810 2/3 på Ingatorps gästgifvaregård i Jönköpings län.

Tab. IV.

Thomas (son af Jonas Tab. III), f. 1699 12/ på Hardeberga gård; var qvartermästare på Södra Skånska Kavalleriregementet 1722 och ännu 1726; kallas 1730 kornett; inspektor på Bollerup 1744—1757; † 1771 8/6 på sitt hemman 1/2 mantal Hoby N:r 11 i Ö. Hoby socken, begrafven i vapenhuset i Bollerups kyrka, der en större grafsten öfver honom ännu finnes. Hans värja hängde länge vid grafstenen, men förvaras nu å slottet. — G. 1:o 1722 8/7 i Brösarp m. *Maria Magdalena Mengel*, f. 1698 i Fjelkinge, † 1732 5/10 å Fiskabäck i Elgaröds socken och begrafven i Mengelska grafven i Brösarps kyrka, dotter af hoftrumpetaren Johan Paul Mengel och Anna Catharina Wicken. — G. 2:o 1740 18/1 m. *Ulrica Eleonora Landby*, f. 1719 28/1 på gården Önnerup i Fjälie socken, † 1757 30/8 i Bollerup och begrafven i kyrkans vapenhus, dotter af fältkamreraren Ludvig Landby och Anna Wettersten. — Af hans barn i första giftet lefde enligt grafstenen i Bollerup 1758 2/5 4 söner och 3 döttrar; i andra giftet funnos 13 barn, hvaraf 7 söner och 2 döttrar lefde 1758 2/5, men bouppteckningen 1771 13/7 angifver 17 lefvande barn, hvilket utan tvifvel är oriktigt.

Barn:

1. *Anna Catharina*, f. 1724 23/6 i Elgaröd. — G. 1743 i Kyrkoköpinge m. hejderidaren i Torna och Bara i Malmöhus län *Bartholomeus Dahlman* i hans 2:dra gifte, f. 1690, † i Brännemölla, begrafd 1764 7/9. (G. 1:o 1719 i V. Ahlstad m. Kajsa Tauson, † 1743 i Brännemölla.)

1. *Johan Christian*, f. 1726, kyrkoinspektor, † 1800. Tab. V.

1. *Christiana*, f. 1727 14/8 i Elgaröd, lefde 1751. — G. 1744 18/7 i Bollerup m. stadsfältskären i Simrishamn *Arvid Strömberg*. (En *Arvid Strömberg*, fältskär vid Alunverket i Andrarum, † 1776, var känd för skicklighet i sitt yrke).

1. *Anna Christina*, f. 1729 11/3 i Elgaröd, † 1808. — G. 1751 18/1 i Bollerup m. gördelmakaren i Ystad *Salomon Lander*, † 1780.

1. *Jonas*, f. 1730, guldsmed, † 1802. Tab. X.

Värja som tillhört kornetten Thomas Aspelin.

1. *Christian Hindrik*, f. 1731 $^{24}/_{6}$ i Elgaröd.

1. *Carl Fredrik*, f. 1732 $^{21}/_{9}$ i Elgaröd; kronobefallningsman i Gärds härad till 1777; omnämnes af Barfod i »Märchwärdigheter rörande Skånska Adeln»; † 1803 $^{6}/_{12}$, barnlös, på Bengtemölla i Brösarps socken. — G. m. *Elsa Löngren*, f. 1728 $^{2}/_{5}$ i Ö. Strö, † 1808 på Mossaröd i Ousby socken, dotter af befallningsmannen Jon Löngren.

2. *Ludvig Thomas*, f. 1740, inspektor, † före 1800. Tab. XIX.

2. *Gustaf Adolf*, f. 1741 $^{16}/_{11}$ i Elgaröd.

2. *Otto Mandrup*, f. 1744 $^{30}/_{4}$ i Bollerup.

2. *Christian Fredric*, f. 1745, vice kronobefallningsman, † 1830. Tab. XX.

2. *Adolf Fredric*, f. 1747 $^{2}/_{2}$ i Bollerup.

2. *Jöns*, f. 1748 $^{5}/_{1}$ i Bollerup.

2. *Anna Helena*, f. 1749 $^{3}/_{11}$ i Bollerup, † 1751 $^{16}/_{4}$ och begrafven i Bollerups kyrka.

2. *Anna Brita*, f. 1751 $^{10}/_{8}$ i Bollerup, † 1801 $^{10}/_{12}$. — G. 1774 $^{29}/_{7}$ m. mantalskommissarien *Thure Rönström*, f. 1735 $^{7}/_{4}$ i Rödinge, † 1787 $^{23}/_{2}$ i Ö. Hoby.

2. *Ulrica Antonetta*, f. 1755 $^{21}/_{2}$ i Bollerup, † 1756 $^{28}/_{3}$, der begrafven.

2. *Ulrica Antonetta*, f. 1756 $^{4}/_{4}$ i Bollerup, † före 1771.

2. *En dödfödd son*, 1757 $^{19}/_{8}$, begrafven i Bollerups kyrka.

Tab. V.

Johan Christian (son af Thomas Tab. IV), f. 1726; student af Blekingska nationen i Lund 1737; juridisk examen 1754 $^{21}/_{12}$; kyrkoinspektor på Kärra i Ströfvelstorps socken; † derstädes 1800 $^{30}/_{5}$. — G. m. *Elisabeth Hellström*, f. 1735, lefde 1800 $^{6}/_{8}$.

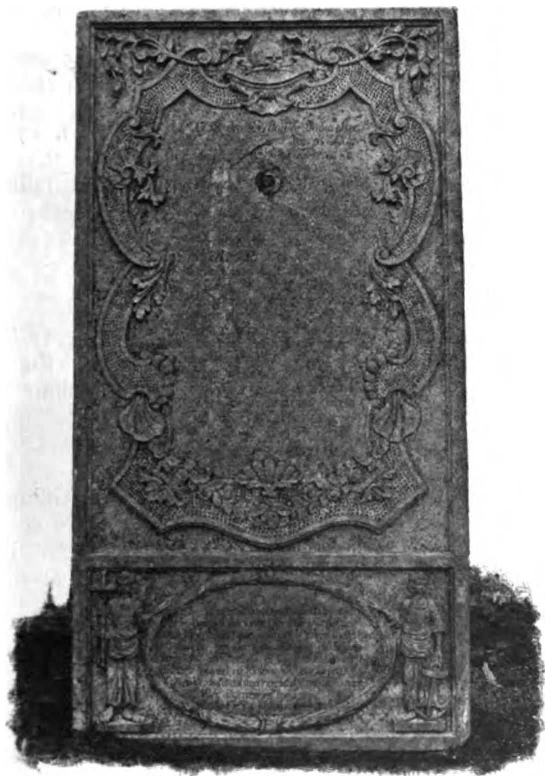
Barn:

Johan Christian, f. 1770, qvartermästare, † 1827. Tab. VI.

Johan Wilhelm, f. 1773 $^{27}/_{1}$ på Kärra; volontär vid Norra Skånska Kavalleriregementet 1791 $^{14}/_{11}$, sekundkorpral 1792 $^{1}/_{6}$, qvar-

termästare vid vargeringsbataljon 1793 14/11, korprals indelning 1795 23/3, kornett 1798 21/11, afsked 1802 16/2 med tillstånd att qvarstå som kornett i armén. † 1844 10/5 i Kattarp i Skåne. — G. m. *Kersti Svensdotter*, f. 1778 1/5, lefde 1844 18/11.

Brita Magdalena. Lefde ogift 1800 6/8.

Grafsten i Bollerups kyrka öfver kornetten Thomas Aspelin.

Tab. VI.

Johan Christian (son af Johan Christian Tab. V), f. 1770 14/8 i Ströfvelstorps socken; volontär vid Norra Skånska Kavalleriregementet 1786 1/5, sekundkorpral 1789 4/4, korprals indelning 1791 21/2, qvartermästare vid samma regemente 1796 4/4, vid Skånska Karabinier Regementet 1802 20/5; befordrad till 3:dje korpralsindelningen vid öfverstelöjtnantens sqvadron 1808 15/10; afsked 1818 med korprals pension; brukade 1819 N:r 20 ett mantal Tygelsjö; † 1827 11/7 i Helsingborg. — G. 1794 2/7 i Helsingborg m. *Dorothea Munthe*, f. 1772 16/12 i

nämnda stad, † derstädes 1854 21/4, dotter af färgaren Nils Fredrik Munthe och Anna Katarina Möller.

Barn:

Christian, f. 1795, fältkommissarie, † 1829. Tab. VII.

Elisabeth Catharina, f. 1796 12/11, † 1862 3/5. — G. (före 1827) m. handlanden i Helsingborg *Lorentz Otto Höckert*.

Fredrika Catharina, † före 1827 11/7. — G. m. handlanden i Malmö *John Martinsson*.

Tab. VII.

Christian (son af Johan Christian Tab. VI), f. 1795; korpral; arrenderade 1820 qvarnen N:r 14 Bunkeflo; var 1821 17/12 bosatt å N:r 20 Tygelsjö, liksom 1828 15/12, då han nämnes f. d. fältkommissarie; † 1829. — G. m. *Anna Hansdotter*, f. 1799 23/6 i Tygelsjö. (Hon var 1835 g. m. snickaren Anders Carlsson i N:r 20 Tygelsjö).

Barn:

Johan Ludvig, f. tvilling 1820, skräddare, † 1900. Tab. VI.

Olof Wilhelm, f. tvilling 1820, pianofabrikör, † 1893. Tab. IX.

Fredrika Dorothea, f. 1826 15/10 i Tygelsjö. (En arbetarenka *Fredrika Andersson*, född *Aspelin*, † 1883 29/11 i Malmö Caroli).

Tab. VIII.

Johan Ludvig (son af Christian Tab. VII), f. tvilling 1820 6/1 i Bunkeflo; skräddare, bosatt å N:r 10 Hindby i Fosie socken, † derstädes 1900 7/8. — G. m. *Elna Sjöström*, f. 1817 28/11 i Lilla Slågarps socken, † 1896 13/10 i Fosie socken, dotter af sockensmeden Jöns Sjöström och Kersti Jönsdotter.

Döttrar:

Matilda, f. 1853 10/11 i Fosie socken, liksom systrarna. Var 1901 6/4 enka efter *Regnéll* och vistades å okänd ort.

Elin, f. 1855 15/11, utflyttade 1874 10/11 till Malmö.

Johanna Vilhelmina, f. 1857 11/10, † 1883 5/8 i St. Herrestad. — G. m. inspektoren *William Blume*, i hans första gifte, f. 1847 15/11 i Viuf i Schleswig.

Charlotte, f. 1863 12/5. — G. 1884 28/7 i Fosie socken m. inspektoren *William Blume*, i hans andra gifte.

Tab. IX.

Olof Wilhelm (son af Christian Tab. VII), f. tvilling 1820 6/1 i Bunkeflo; pianofabrikör i Malmö; † der 1893 25/9.— G. m. *Botilla Bengtson*, f. 1817 5/1 i Malmö, † der 1889 6/5

Döttrar:

Mathilda Dorothea, f. 1844 24/10, † 1902 9/9 i Malmö. — G. m. telegrafassistenten *Jacob Forsberg*, f. 1847, † 1889 12/7.

Amalia Charlotta, f. 1847 7/1. — G. m. handlanden *Rohl Andersson*, f. 1828 25/8, † 1891 31/8 i Malmö.

Hilma Josefina, f. 1849 7/10. — G. 1878 1/9 i Malmö Caroli församling m. handlanden *Johan Magnus Nilsson*, f. 1850 14/2, † 1899 30/4.

Helena Sofia, f. 1857 24/12 i Malmö. — G. 1888 med postexpeditören *Gustaf Malcus Hammargren*, f. 1858 28/3, † 1890 3/10 i Malmö.

Tab. X.

Jonas (son af Thomas Tab. IV), f. 1730 1/8 i Brösarp; guldarbetare (guldsmed) i Ystad; † der 1802 28/2. — G. m. *Ingeborg Wahlberg*, f. omkr. 1732, troligen från Simrishamn, † 1808 5/8 i Ystad.

Svindersvik 1895.

Barn:

Maria Charlotta, f. 1763 9/4 i Ystad, Mariæ församling, liksom syskonen. — G. 1788 23/9 m. guldarbetaren i Ystad *Peter Fasberg*.

Anna Catharina, f. 1765 18/9. — G. 1783 23/9 m. bagaremästaren *Christian Lembke*.

Thomas Andreas, f. 1767, grosshandlare, † 1836. Tab. XI.

Agneta, f. 1769 5/9, lefde enka 1834 15/12. — G. 1801 18/4 m. guldarbetaren *Edvard Hasselqvist*.

Jonas, f. 1771, guldsmed, † 1832. Tab. XIII.

Petronella, f. 1773 24/11, † 21/12 s. å.

Peter, f. tvilling 1776 29/9, † s. å.

En dödfödd son, 1776 29/9, tvilling.

Tab. XI.

Thomas Andreas (son af Jonas Tab. X), f. 1767 29/9 i Ystad, gick i skolan der, student i Lund 1784, studerade der 1785—86 uteslutande språk för att egna sig åt handel; kontorist i Göteborg, grosshandlare i Stockholm, burskap 1801 7/7; R. N. O. 1831; † 1836 23/8 å sin efter svärfadern ärfda egendom Dåvön i Munketorps socken i Vestmanland. Efterlemnade stor förmögenhet; egde flere fastigheter i Stockholm samt från 1815 Svindersvik i Nacka socken och Dåvöns

Christina Lovisa (*Kitty*) *Aspelin*,
f. 1801, † 1871, g. m. grefve C. A. von Rosen.

säteri. — G. 1800 i Stockholm m. *Louise Dybeck*, f. 1780 29/10, † 1859 , dotter af sockerbruksegaren Christian Dybeck och Sophia Lovisa Brück.

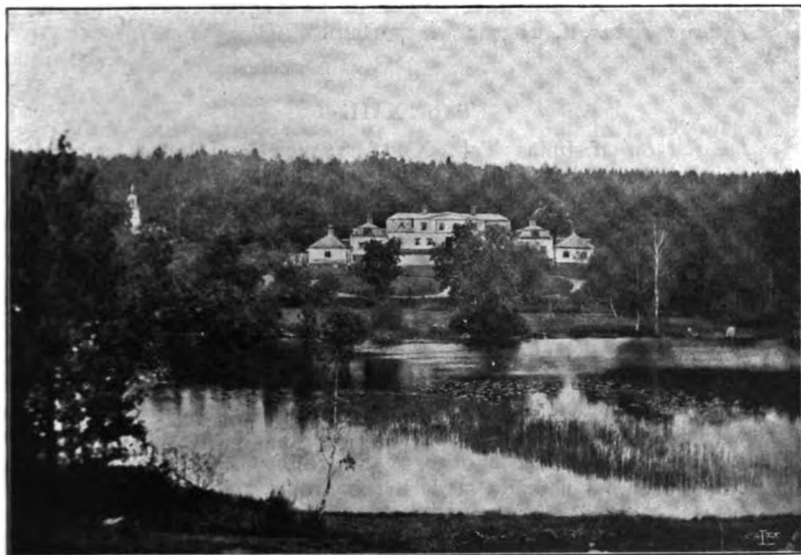
Barn:

Christina Lovisa (*Kitty*), f. 1801 29/11 i Katarina församling i Stockholm, † 1871 4/5 i Stockholm. — G. 1823 11/10 på Svindersvik m. öfverstelöjtnanten, kammarherren, R. S. O., G. M. t. f., R. R. S:t Wl. O. 4:e kl., R. Pr. O. p. le M., grefve *Carl Axel von Rosen* (grefliga ätten N:r 85), f. 1790 31/1 i Malmö, † 1841 1/8 i Stockholm. Ärfde Dåvön.

Thomas, f. 1803, bruksegare, † 1877. Tab. XII.

Tab. XII.

Thomas (son af Thomas Andreas Tab. XI), f. 1803 28/2 i Katarina församling i Stockholm; student i Upsala 1816; tobaks- och sockerfabrikör i Stockholm, burskap 1827 10/4; ärfde Svindersvik, som han 1863 försålde till sidenfabrikören K. A. Almgren; egde det s. k. Aspelinska huset vid Brunkebergstorg i Stockholm; inköpte 1852 Fagersta bruk i Vestanfors socken i Vestmanland, hvilket han 1873 öfverlät till Fagersta bruks aktiebolag. † 1877 2/6 på Fagersta. — G. 1827 i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm m. *Johanna Lovisa*

Fagersta omkring 1870.

(Jeanna) Peterson, f. 1802 19/12, † 1890 9/7 på Fagersta, dotter af justitierådet Johan Henric Peterson och Lovisa Reimers.

Barn:

Louise, f. 1828 9/12 liksom syskonen i Maria Magdalena församling i Stockholm, † 1862 16/2 i Clara församling derstädes. — G. 1848 9/12 i Stockholm m. löjtnanten, R. N. O., grefve *Fredric Carl von Rosen* (grefliga ätten N:r 85), f. 1818 2/10 på Fjärrestad i Skåne, † 1892 29/2 i Jakobs församling i Stockholm.

Christian Henrik Thomas, f. 1830 29/7; genomgick på 1840-talet en del af den s. k. nya elementarskolan; student i Upsala 1850; genomgick Falu bergsskola 1855—56 och Ultuna landtbruksinstitut 1858—59; disponent på Fagersta; R. N. O. 1867, K. Ö. Fr. J. O. 1873; ledamot af riksdagens andra kammare för Vestmanlands norra dom-

saga 1878—1881; K. Sp. O. Isab. Cath. 1:a kl. 1883, K. W. O. 1:a kl. 1884 1/12; styrelseledamot i Norbergs-Risbergs grufve a. b., Gröndals grufve a. b., Granrots grufve a. b., Storgrufve a. b., Stortägts grufve a. b. och Norbergs elektriska a. b.; K. m. st. k. W. O. 1897 23/9; erhöll s. å. Jernkontorets stora guldmedalj för sina förtjenster och sträfvanden till höjande af svenska jernets och stålets anseende och värde; extra ordinarie fullmäktig i Jernkontoret s. å.

Henriette, f. 1832 30/4.

Augusta, f. 1834 1/8, † 1861 18/8 på Svindersvik. — G. 1856 8/4 i Stockholm m. öfversten, K. S. O. 1:a kl., K. Bad. Z. Löw. O. 1:a kl., grefve *Gustaf Otto Fredrik* (*Gösta*) *Lagerberg* (grefliga ätten N:r 75), f. 1826 29/8 i Göteborg, † 1904 6/1 på Fagersta.

Thomas Johan, f. 1837 20/12, † 1840.

Tab. XIII.

Jonas (son af Jonas Tab. X), f. 1771 23/11 i Ystad, guldsmed i Ystad, † 1832. — G. 1797 16/5 i Ystad m. *Elna Elisabeth Eneroth*, f. 1778 18/9, † 1831, dotter af klensmeden Jakob Eneroth och Petronella Billgren. Tryckta bröllopsverser finnas i K. Biblioteket.

Barn:

Ingeborg Petronella, f. 1798 24/1 i Ystad, Mariæ församling, liksom syskonen, † 1798 14/3.

Johan Jakob, f. 1799, färgerifabrikör, † 1885. Tab. XIV.

Petronella, f. 1801 4/6, † 1870 7/7 i Helsingborg. — G. 1:o i Ystad m. guldsmeden i Helsingborg *Lars Anders Rönnow*, f. 1787, † 1834; g. 2:o 1836 27/1 i Helsingborg m. guldsmeden *Alexander Munthe*, f. 1803 17/7 i Helsingborg, † der 1860 28/2. Ligger jemte sin hustru begrafven på nämnda stads kyrkogård.

Märtha Johanna, f. 1803 5/12, † 1805 1/8.

Jonas, f. 1806, guldsmed, † 1878. Tab. XVI.

Greta, f. 1809 4/10, † 1890 8/4 i Ystad. — G. 1835 8/6 m. handlanden i Ystad *Carl Petter Nordgren*, f. 1807 12/5, † 1872 18/10.

Thomas, f. 1812 20/9, † före 1831.

Carl Fredrik, f. 1815, urfabrikör, † 1866. Tab. XVIII.

Tab. XIV.

Johan Jakob (son af Jonas Tab. XIII), f. 1799 4/5 i Ystad, färgerifabrikör och jernhandlande derstädes, † 1885 3/6 i nämnda stad. — G. 1829 m. *Maria Margareta Sjövall*, f. 1809 28/10 i Ystad, † 1904 8/1, dotter af bryggaren Gustaf Peter Sjövall och Margareta Cecilia Löfberg.

Barn:

Elisabeth (*Elise*) *Margareta*, f. 1831 2/2 i Ystad, liksom syskonen. — G. 1858 m. grosshandlaren, bankdirektören, R. W. O., *Carl Fredrik Wilhelm Brüdigam*, f. 1832 22/4 i Ystad.

Maria Johanna, f. 1833 16/7, † 1896 12/11. — G. 1861 16/11 i Ystad m. handlanden *Johan Theodor Rothstein*, f. 1832 30/11 i Frenninge, † 1887 3/1 i Ystad.

Gustafva Sofia, f. 1837, † 1840.

Carl Gustaf Jonas, f. 1843, färgerifabrikör, † 1897. Tab. XV.

Tab. XV.

Carl Gustaf Jonas (son af Johan Jakob Tab. XIV), f. 1843 27/10 i Ystad; färgerifabrikör i Ystad, derefter handlande i Tomelilla; reste till Amerika 1879 9/6 och återkom derifrån 1896 4/2; anställd å Köpinge sockerfabrik; † 1897 27/12, genom olyckshändelse öfverkörd af tåget nära Ystad. — G. m. *Johanna Pettersson*, f. 1852 11/11, † 1895 i Amerika.

Barn:

Maria Gustafva, f. 1879 28/7. — G. 1899 m. *Harry Wilson*.

Carl Fredrik, f. 1881 31/5.

Elisabeth Lovisa, f. 1883 31/8.

Nils Louis, f. 1886 9/5, gått i skola i Ystad, till sjöss 1901.

Anna Johanna, f. 1888 22/12, vistas i Amerika.

Tab. XVI.

Jonas (son af Jonas Tab. XIII), f. 1806 31/10 i Ystad, guldsmed i Ystad, † der 1878 8/5. — G. 1831 /1 i Ystad m. *Margareta Cecilia Löfberg*, f. 1812 31/1 i Ystad, dotter af handskfabrikören A. P. Löfberg och Rebecka Lindberg.

Barn:

Jonas Andreas, f. 1832, läroverksadjunkt. Tab. XVII.

Elisa Rebecka, f. 1835 i Ystad, † der 1877 2/9 ogift.

Maria Margareta, f. 1846 4/4 i Ystad, † 1887 19/2 i Malmö och begrafven i Ystad. — G. 1877 /10 i Ystad m. fabrikören i Malmö *Edvard Christian Lembke*, f. 1845 27/11 i Ystad, † 1893 25/6 i Malmö.

Tab. XVII.

Jonas Andreas (son af Jonas Tab. XVI), f. 1832 11/12 i Ystad; lärjunge i Ystad 1844—47, åtnjöt sedan privat undervisning, student i Lund juni 1848, skån. 5; v. adjunkt i Karlskrona vt. 1859—vt. 60 och vt. 61, v. kollega i Ronneby 1861 1/10—vt. 62, v. adjunkt i Kristianstad ht. 1862 till 15/11, v. kollega i Helsingborg 9/2 1863—ht. 64, adjunkt derstädes 1864; R. W. O. 1897; Chefens för K. Justitie Dep:t ombud i Helsingborg från Nov. 1872; expeditionshafvande i Skånska Brandförsäkringsinrättningens komité i Helsingborg från Febr. 1875, erhöll inrättn:s guldmedalj jämte diplom 11/12 1902. — G. 1865 30/12 i Stockholm m. *Augusta Carolina Linander*, f. 1833 13/8 i Karlskrona, † 1896 24/6 i Helsingborg, dotter af bagaremästaren Peter Linander och Ulrika Charlotta Stangenberg.

Barn:

Siri, f. 1867 19/5 i Helsingborg, liksom bröderna. — G. 1893 15/4 i Helsingborg m. civilingeniören, föreståndaren för kopparverket i Helsingborg *Harald Anund Teodor Bergengren* (adliga ätten N:r 1298), f. 1867 28/8 på Röslöf.

Axel Jonas, f. 1869 21/11, vistas i N. Amerika.

Hjalmar Fredrik August, f. 1872 27/6, anstäld vid kopparverket i Helsingborg.

Tab. XVIII.

Carl Fredrik (son af Jonas Tab. XIII), f. 1815 2/10 i Ystad; urfabrikör i Stockholm, burskap 1839 22/1; † 1866 30/8 i Johannes församling i Stockholm. — G. m. *Emelie Charlotta Dahlström*, f. 1812 28/4 i Skeninge, † 1889 19/12 å Rydahl, dotter af postmästaren Johan Peter Dahlström och Johanna Charlotta Lomell.

Barn:

Carl Jonas Emil, f. 1841 1/11 i Jakobs församling i Stockholm, liksom syskonen, † ung.

Augusta Emilia Margaretha, f. 1842 2/11; folkskolelärarinna i Adolf Fredriks församling 1873; † 1896 14/3. — G. 1876 m. telegrafassistenten *Johan Herman Lindén*, f. 1841 26/4 i Norrköping, Olai församling, † derstädes 1885 5/11.

Carl Thomas, f. 1843 17/10; handelsbokhållare 1875—1886, handlande i Stockholm under firma Näsman & C:o 1887—1891; † 1895 31/10 i Stockholm, barnlös. — G. m. *Olivia Albertina Ohlsson*, f. 1842, dotter af tunnbindaren O. P. Ohlsson.

Maria Charlotta, f. 1844 5/11, † 189 . (före 95). — G. m. verkmästaren å Rydahl *Gustaf Stenberg*.

Tab. XIX.

Ludvig Thomas (son af Thomas Tab. IV), f. 1740 18/11 på Fiskabäck, inspektor på Bjersjöholm 1771 och 1774; saltpetersjuderiuppsyningsman, † före 1800. — G. 1778 29/9 i Ystad m. *Anna Elisabeth Lindewall*, f. omkring 1758, † 1800 24/6 i Ystad.

Barn:

Ulrika Eleonora, f. 1778 30/10 i Ystad, † ung.

Ulrika Eleonora, † 1785 6/6 i Ystad, 1 år gammal.

Tab. XX.

Christian Fredric (son af Thomas Tab. IV), f. 1745 4/9 i Bollerup; vice kronobefallningsman, biträde åt sin äldre broder Carl Fredrik; egde Mossaröd och del i Ousby, † 1830 1/1 i Ousby. — G. 1768 i Stäfvie m. *Helena Löngren*, f. 1733 /11 i Ö. Strö, † 1813 i Ousby. »Ett fruntimmer alltid utmärkt för en ren och oskrymtad Gudsfruktan, jemte alla de dygder och egenskaper som tillhöra en

god Christen, en förträfflig Maka, Mor och Husmoder.» Dotter af befallningsmannen Jon Löngren.

Son:

Carl Fredrik, f. 1769, lagman, † 1825. Tab. XXI.

Tab. XXI.

Carl Fredrik (son af Christian Fredrik Tab. XX), f. 1769 $^{26}/_{8}$ å Bengtemölla i Brösarps socken; student 1786 $^{24}/_{4}$ i Lund, juridisk examen 1790 $^{23}/_{3}$; auskultant i Göta hofrätt 1791 $^{7}/_{4}$, auditör vid drottningens lifregemente 1794 $^{28}/_{2}$, assessor 1805 $^{4}/_{5}$; förordnad till öfverauditör vid den i Pommern sammandragna svenska armén 1805 $^{5}/_{11}$, marscherade med konungens generalstab till Mecklenburg $^{7}/_{12}$ s.

Carl Fredrik Aspelin, lagman, f. 1769, † 1825.
Oljemålning tillhörig stationsföreståndare C. B. Béen.

å. och återkom till högqvarteret i Greifswald 1806 $^{3}/_{4}$ efter att hafva genomtågat Mecklenburg, Lauenburg och Lüneburg. Återgick till tjenstgöring vid regementet sedan generalstaben blifvit hemförlofvad. Var tjenstgörande i Stralsund under det denna fästning belägrades af franska trupper från $^{29}/_{1}$—$^{1}/_{4}$ och från $^{14}/_{7}$—$^{20}/_{8}$ 1807, då fästningen af svenska trupperna ewacuerades, åtföljde regementet till Rügen samt öfvergick derifrån, efter conventionen af $^{7}/_{9}$, till Karlskrona på örlogsskeppet »Konung Adolph Fredric» $^{25}/_{9}$, landsteg i Karlskrona den 27 i samma månad och ankom till regementsgarnison i Malmö $^{5}/_{10}$ sistnämnda år. År 1812 $^{10}/_{9}$ utnämnd till häradshöfding uti Halmstad, Hök och Tönnersjö härader af Hallands län; 1815 $^{14}/_{2}$ erhållit lagmans namn, heder och värdighet; 1820 $^{9}/_{5}$ erhållit nådig resolution på tjenstebyte med häradshöfding von Celse och erhöll derigenom transport till Norra och Södra Åsbo samt Bjäre häraders domsaga i Skåne. † 1825 $^{18}/_{6}$ i Engelholm. — G. 1808 $^{29}/_{3}$ på Mossaröd m.

Andriette Christine Hjortberg, f. 1788 $^{21}/_{10}$ i Göteborg, † 1869 $^{4}/_{4}$ i Helsingborg, dotter af assessor Fredrik Hjortberg och Christina Bagge.

Barn:

Fredrika Helena Christina, f. 1810 $^{1}/_{1}$ i Malmö, † 1876 $^{28}/_{11}$ i Helsingborg. — G. 1830 $^{24}/_{11}$ i Helsingborg m. handlanden *Carl Bernhard Béen*, f. 1805 $^{17}/_{6}$ i Helsingborg, † derstädes 1841 $^{9}/_{9}$.

Christian Fredrik, f. 1813, kronolänsman, † 1883. Tab. XXII.

Carolina Andrietta Elisabeth, f. 1815 $^{5}/_{2}$ å Carlsro vid Halmstad, † före 1870. — G. m. postmästaren i Engelholm *Samuel Francke*, f. 1800 $^{24}/_{8}$ i Engelholm, † 1883 $^{12}/_{1}$.

Amalia Mathilda Charlotta, f. 1818 $^{19}/_{6}$ å Carlsro vid Halmstad, † 1891 $^{18}/_{9}$ i Stockholm. — G. 1842 å Stjernorp i Halland m. sjökaptenen *Johannes Edvard Peterson*, f. 1800 $^{21}/_{12}$, † 1883 $^{1}/_{1}$ i Båstad. Deras son: se nedan.

Carl August Teodor, f. 1820, stadskassör, † 1884. Tab. XXIII.

Robert Wilhelm Casimir, f. 1821 $^{7}/_{6}$ å Danielslund vid Engelholm, † i Amerika, år obekant.

Augusta Nathalia Constantia, f. 1823 $^{27}/_{3}$, † 1855 i Helsingborg.

Tab. XXII.

Christian Fredrik (son af Carl Fredrik Tab. XXI), f. 1813 $^{14}/_{8}$ på Carlsro vid Halmstad; kronolänsman i Örkelljunga 1845 $^{30}/_{10}$; egde $^{1}/_{24}$ mantal N:r 1 Östra Ringarp. † 1883 $^{19}/_{12}$ i Örkelljunga. — G. 1846 $^{10}/_{6}$ i Gråmanstorps socken m. *Louise Holmqvist*, f. 1816 $^{24}/_{1}$ i Knästorps socken, † 1899 $^{19}/_{6}$ i Örkelljunga, dotter af kommissionslandtmätaren Johan Holmquist och Lovisa Gustafva Ohlsson.

Barn:

Anna Gustafva, f. 1847 $^{10}/_{5}$ i Örkelljunga, liksom syskonen. — G. 1875 $^{31}/_{8}$ m. stationsinspektoren *Magnus Anton Johan Svensson*, f. 1845 $^{6}/_{3}$ i Hörby.

Carl Fredrik, f. 1849 $^{27}/_{3}$; kronolänsman i Riseberga 1878 $^{3}/_{8}$.

Emmerentia Christina, f. 1849 $^{27}/_{3}$.

Otto Robert Jöns Christian, f. 1850 $^{2}/_{11}$; kronolänsman i Örkelljunga 1884 $^{24}/_{9}$; † derstädes 1893 $^{16}/_{11}$.

Fredrika Augusta Mathilda, f. 1852 $^{7}/_{11}$; telegrafist i Husum 1878. — G. 1885 $^{26}/_{12}$ i Stockholm m. kammarförvandten i k. generaltullstyrelsen *Johan Hugo Magnus Eneman*, f. 1853 $^{30}/_{11}$ i Helsingborg.

Carolina Maria Wilhelmina, f. 1854 $^{9}/_{5}$.

Wilhelmina Lovisa, f. 1856 $^{8}/_{5}$.

Tab. XXIII.

Carl August Teodor (son af Carl Fredrik Tab. XXI), f. 1820 $^{4}/_{5}$; student i Lund 1838, kameralexamen 1844; landskanslist i Halmstad 1847; sedan landtbrukare, arrenderade Eketånga och egde Kri-

stineberg i Söndrums socken; stadskassör i Halmstad 1871, någon tid derefter tillika lasarettssyssloman; † 1884 5/2 i Halmstad. — G. på 1850-talet m. *Ann-Sofi Kollberg*, f. 1835 i Halmstad, dotter af handlanden Carl Magnus Kollberg och Christina Lovisa Dahl.

Dotter:

Anna, f. 1860 10/9.

Tab. XXIV.

Michael (son af Jonas Tab. III), f. 1702 i Hardeberga; befallningsman, häradsfogde, inspektor. (En *M. Aspelin* var 1735 kyrkoinspektor i Särslöfs socken enligt inskription på en 1883 omgjuten kyrkklocka.) † 1763 i Anderslöf. — G. m. *Johanna Christina Brandt*, † 1793 i Anderslöf, troligen dotter till kronobefallningsmannen Clas Brandt.

Barn:

Johannes, f. 1732 10/9 i Kyrkoköpinge; student i Lund 1747, juridisk examen 1754 21/12, disputerade under Colling 1755; † som hofrättsauskultant.

Christian, f. 1734 24/4 i Kyrkoköpinge; student i Lund 1747; tulluppsyningsman i Trelleborg; † der 1775 23/2.

Elias, f. tvilling 1740 13/7 i Kyrkoköpinge.

Petter, f. tvilling 1740 14/7 i Kyrkoköpinge.

På mödernet härstammar:

Johan Mauritz Aspelin (son af sjökaptenen Johannes Edvard Peterson och Amalia Mathilda Charlotta Aspelin Tab. XXI), f. 1849 10/3 i Båstad; genomgick Halmstads elem. läroverk; mogenhetsexamen 1869 5/6; student i Lund och Göteborgs nation hösten s. å.; med. fil. kand. 1871 20/5; med. kand. 1875 15/12; med. lic. vid Karolinska institutet 1879 28/5. — Underläkare vid Lunds lasaretts med. afdelning 1874 1/4—1/10; amanuens vid samma lasaretts medicinska klinik 1874 1/10—1876 28/3; extra läkare i Grenna 1877 1/5—30/6; underläkare vid allm. garnisonssjukhuset 1877 1/11—1878 1/4; extra läkare i Grenna 1878 5/6—5/9; amanuens vid patolog. anatom. institutionen i Stockholm 1878 1/6—1879 31/5, vid serafimerlasarettets kirurg. klinik 1879 1/6—1880 1/4; t. f. distriktsläkare i Nikolai församling i Stockholm 1880 1/4—1/10; t. f. sundhetsinspektör i Stockholm 1880 1/10—1881 1/4; distriktsläkare i Nikolai församling 19/3 s. å.; t. f. andre stadsläkare i Stockholm 1882 9/6 samt är sedan 1883 24/4 ordinarie; sedan 1893 läkare vid Kungl. teatern. — Företog 1887 en studieresa till Tyskland och Frankrike, samt 1899 till Frankrike; hade 1897 regeringens uppdrag att såsom dess ombud deltaga i 2:dra internationella rättsmedicinska kongressen i Bryssel. — Ledamot af svenska läkaresällskapet 1879; ledamot af styrelsen för Prins Carls uppfostringsanstalt 1883 samt Kongl. direktionen för Danviks hospital 1885; R. W. O. 1888; R. N. O. 1897; hedersdoktor vid Lunds universitet 1900. — G. 1:o 1880 25/10 i Stockholm m. *Hilda von Hauss-*

wolff (adl. ätten N:r 1880), f. 1850 $^{21}/_{1}$ på säteriet Kärragårda i Tostarps socken i Kristianstads län, † 1893 $^{30}/_{8}$ på Nacka vid Stockholm och begrafven på Nacka kyrkogård, dotter af hofjunkaren Henrik Olivier von Hausswolff och Sofia Bengtson. — G. 2:o 1895 $^{3}/_{2}$ i Göteborg m. *Anna Elisabeth Janssen*, i hennes 2:dra gifte, f. 1855 $^{23}/_{12}$ i Göteborg, dotter af handlanden Lorens Fredrik Janssen och Charlotta Ekström.

Barn:

1. *Signe Maria*, f. 1881 $^{22}/_{10}$ i Stockholm.
1. *Mauritz Hilding Robert*, f. 1893 $^{19}/_{8}$ på Nacka.

Utan kändt samband.

Herrman Erik Aspelin, f. 1771 $^{11}/_{3}$ i Christianstad; volontär vid Tornérhjelmska Bataljonen 1790 $^{13}/_{6}$, rustmästare med lön s. å. $^{1}/_{10}$, afsked från bataljonen s. å. $^{10}/_{11}$; rustmästare med lön vid H. M. Eget Värfvade Regemente 1791 $^{12}/_{4}$, sergeant 1793 $^{14}/_{6}$, fältväbel 1795 $^{20}/_{6}$; transport till K. Svea Lifgarde 1799 $^{16}/_{4}$, fanjunkare s. å. $^{16}/_{7}$, afsked 1805 $^{26}/_{5}$; förordnad som generalgevaldierlöjtnant vid armén i Pommern 1805 $^{6}/_{11}$; enligt generalorder 1807 $^{16}/_{7}$ befald att förrätta placelöjtnants och adjutants tjenst hos öfversten m. m. Peijron; bevistade 1790 års finska krig och derunder benådad med medaljen för tapperhet i fält; löjtnant i armén 1808 $^{16}/_{2}$; löjtnant och kompanichef vid Uplands 3:dje landtvärnsbataljon; sårad i slaget vid Lemo och i följd deraf † 1808 $^{27}/_{6}$ i Stockholm. — G. m. *Christina Elisabeth Hallberg*, † 1828.

Barn:

Christian Herrman, f. 1802; kanslist i bergskollegium 1834, kommissarie 1837, ombudsman vid sjömanssällskapet 1840, sekreterare 1843; † 1855 $^{24}/_{7}$ i Katarina församling i Stockholm.

Bror Lave, f. 1803, † före 1855.

Christina Aurora Wilhelmina, f. 1805, † 1866 $^{23}/_{3}$ i Stockholm utan kända arfvingar. — G. m. läderlackerfabrikören *Claes Horner*, som lefde 1870 $^{22}/_{12}$ i Stockholm. Skilda redan 1855.

Joh. Aspelin erhöll 1778 $^{25}/_{5}$ burskap som sadelmakare i Christianstad. Kan möjligen vara son till Thomas Tab. IV och far till Herrman Erik.

Källor.

Otryckta: Riksarkivet och Krigsarkivet: Biographica; Bouppteckningar och borgareregister i Stockholms Stads Rådhusarkiv; Arméns Pensionskassas arkiv; Vitterhets-, Historie- & Antiqvitets Akademiens arkiv; Mantalslängder i Kammararkivet; Riddarhusarkivet: Ätten Fröbergs stamtafla; Lagergrenska och Forssanderska samlingarne till Vexiö Stifts Herdaminne; uppgifter ur åtskilliga kyrkoarkiv i Småland, Skåne och Stockholm och från några häradsarkiv i Skåne; meddelanden af hofrättsrådet A. Borgström, postmästare B. J. Geijer, jur. fil. kand. Henrik Eckerbom, revisor O. Kugelberg, öfverste L. W:son Munthe, friherre E. Lagerheim, grefve Magnus von Rosen, professor J. R. Aspelin i Helsingfors, slägtmedlemmar, särskildt disponenten Oscar Aspelin, m. fl. personer.

Tryckta: G. Anrep, Svenska Slägtboken och Svenska Adelns Ättartaflor; Wrangel & Bergström, Svenska Adelns Ättartaflor ifrån 1857; V. Örnberg, Svensk Slägtkalender och Svenska Ättartal; P. G. Vistrand, Smålands Nation i Upsala; A. H. Lundin, Småländska Nationen i Lund; C. Sjöström, Skånska Nationen och Blekingska Nationen; V. Ekstrand, Svenska Landtmätare; Sveriges Läkarehistoria; C. G. Platen, Kongl. Skånska Dragonregementets historia; P. Wieselgren, Ny Smålands Beskrifning; Sveriges Bankmatrikel; S. G. Dahl, Läroverksmatrikel; Sveriges Statskalender; Stockholms Adresskalender; Svenska Arméns Rulla; Verser öfver enskilda personer i K. Biblioteket; Herdaminnen; åtskilliga årgångar tidningar m. fl. arbeten.

Ytterligare om Gustaf IV Adolf.

Till de Minnen af f. d. konung Gustaf IV Adolf, som meddelas i denna tidskrift (sid. 65—71 h. o), är fogad en not, i hvilken hänvisas till Nils Arfwidssons resebeskrifning »Nord och Söder», men en uppgift därstädes gör det nödvändigt att äfven hänvisa till B. von Beskows Lefnadsminnen, sid. 256, där en alldeles motsatt uppgift förekommer.

De torftiga omständigheter, i hvilka f. d. konungen lefde, äro allmänt bekanta, äfvensom att han icke ville mottaga erbjudet understöd. Han önskade lefva obemärkt, men utsattes likväl i tryck för smädelser och förtal, hvilket dref honom till författarskap, idkadt i böcker och tidningar, ehuru de senare genom sitt missbruk af tryckfriheten voro honom en styggelse. Skrifvandet mot och om honom fortsattes i nedsättande syfte äfven efter hans frånfälle. I det afseendet utmärkte sig den bekante författaren C. A. Adlersparre, som i Aftonbladet 1845 fick införd en följetong med titel: »Konungen, romantisk tidstafla af Albano», utgörande enligt bifogad not »fragment af ett större arbete, benämndt 1809 års revolution».

Denne förf. var född 1810 och hade icke annan kännedom om f. d. konungen än den han inhemtat i tryckta, ofta mindre pålitliga framställningar, eller genom hörsagor, och som han skref tedentiöst, blef innehållet af hans skrift delvis osant. Tidningen Svenska Minervas utgifvare, J. C. Askelöf, som noga följde den s. k. liberala pressens missbruk af tryckfriheten, fann sig därför föranlåten att uppträda mot Albano med ett inlägg, hvari bl. a. säges, att hos denne »yppar sig, med eller utan afsigt, en fullkomlig obekantskap med den tidens costum, karakterer och egenheter». »Så t. ex. är beskrifningen på Gustaf Adolphs utseende och klädsel till det mesta origtig. Någon »utböjd benbyggnad öfver tinningarne och låghvälfda ögongropar» (hvilket sednare dessutom ej rätt kan förstås) hade Han icke. Med sin långa och smärta växt, med högt och alldeles icke insjunket bröst, med sin höga och sluttande panna och de stora blå ögonen, var han fast hellre en grann figur, och det enda, som vanstälde Honom, låg uti de af Albano omförmälta tjocka läpparne. Uti sin klädsel var

Han enkel, men högst elegant. Fracken var alldeles icke »lång», ty den räckte ej längre än till knävecket, och skörten voro uppfästade. Konungen nyttjade aldrig blå, utan alltid *gula* byxor af utsökt vacker elghud. Till de höga, för tårna tvärskurna, man kan säga polerade, i stället för blankade kragstöflarne, brukade han alldeles icke jernsporrar, utan i stället stora sporrar af massivt guld, och de gula kullriga knapparne i fracken voro så starkt förgyllda, att de fullkomligt liknade guld. Med en mindre hatt, satt på tvären, utan panacher, men försedd med en blå och gul plume (då kallad ståndare), som likväl var så låg, att den syntes högst ett halft qvarter öfver cokarden, kan man väl ej säga, att »Hans klädsel icke motsvarade den ringaste förväntan.» Det är osmakligt att läsa sådana där skillringar, då man vet huru stridande de äro mot sanningen. Herr Albano låter vidare Gustaf Adolph tilltala Baron Ehrenheim med ordet »Herre», hvilket omöjligen kunde hända Konungen, som var så hemmastadd med etiketten uti sin Hr Faders Hof och mycket väl visste att man minst skulle vara Seraphimer-Riddare, för att af konungen kallas Herre. Så är det äfven med Exellenstiteln till Grefve Klingsporr. Gustaf IV Adolph tilltalade aldrig någon af Rikets Herrar, eller talade *om* dem, med begagnande af orden »Hans Exellens». De diktade, ohyggliga scenerna med Drottningen äro så stridande mot Gustaf IV Adolphs sätt att vara, att det fordras nutidens föga borstade cavalierer till att tro, det någonsin sådana uppträden kunnat äga rum.» (Svenska Minerva n:r 94 7/8 1845.)

Detta inlägg hade visserligen till följd, att det mesta af de påpekade oriktigheterna icke upptogs i de digra »Tidstaflor» Adlersparre 1849 och 1850 utgaf, men det oaktadt synes det vara väl värdt att räddas från glömska, om ej för annat, så för att tjena som motsats till den blygsamma ställning, hvari f. d. konungen lefde och dog i St. Gallen.

Beträffande f. d. konungens uppförande mot sin gemål fann Albano skäligt att i sina Tidstaflor meddela ett par mer eller mindre giltiga vittnesbörd, som väl innefattade, att konungen ibland var vid dåligt lynne, men ej huru han betedde sig därvid. Då konungen 1829 i sina på franska författade, på svenska under titel Historiska erinringar öfversatta rättelser till en lögnuppfylld biografi öfver honom i Biographie nouvelle ou Dictionnaire historique bemötte en anklagelse i förenämnda afseende, skedde det sålunda: »Gustaf tadlas såsom sträng mot sin gemål; men kan en man uppriktigt älska sin maka, utan att vara sträng mot

henne?» Detta synes innefatta ett erkännande, men för att döma rätt bör man veta huru strängheten yttrade sig. Enligt den sakkunnige förf. i Minerva skulle Gustaf Adolf icke kunnat göra sig skyldig till något våldsamt uppträdande.

Det var icke blott f. d. konungens egenheter, som framkallade oblida omdömen om honom, utan äfven i viss mån hans äfventyr med fruntimmer. Sedan hans äktenskap 1812 blifvit upplöst, synes han genast hafva börjat egna andra kvinliga föremål sin hyllning. Vittnesbörd därom från 1812 och 1813 förekomma i Utländska diplomaters minnen från svenska hofvet (tr. 1885—86), sid. 617, 666—667, samt ytterligare i två 1829 i Leipzig på franska tillsammans utgifna skrifter, hvilka 1830 utkommo i svensk öfversättning under titel: »Hogkomster från yngre åren och regeringstiden af för detta regenten i ett nordasiatiskt rike. Jemte en sann roman till lexa för andra». Det påstods då, att dessa skrifter utgått från Gustaf Adolf, och detta får väl antagas vara möjligt eller antagligt, eftersom ingen protest deremot omtalas. Innehållet af den »sanna romanen» är emellertid märkvärdigt oförbehållsamt och öfverraskande.

K. F. W—r.

Personhistorisk litteratur.

Gula gardet, 1526—1903. Bidrag till K. Svea Lifgardes Personalhistoria af *Wilhelm Ridderstad* (i distrib. hos förf.). Centraltryckeriet, Stockhom 1903. 500 s.

Vår personalhistoriska forskning har ej så litet vunnit genom de monografiska skildringar af våra regementen, som då och då sett dagen. * En värdig länk häruti bildar otvifvelaktigt förf:s digra arbete.

Låtom oss nu i korthet meddela, hvad som uti ifrågavarande arbete förefinnes. Det begynner med en förteckning på Höfwidsmän för Kongl. Majestäts Drabanter 1526—1614, på Cheferna för K. Maj:ts

* Här uppräkna vi för våra läsare ur minnet en del af dessa: *Prytz, H. O.*, Histor. upplysningar om Sv. och Norska arméernas regementen, 1867—70. *Mankell, J.*, Anteckn. rör. Svenska regementens historia, 1866. *Bosæus, E. L.*, Bidrag till K. Dalregem. hist., 1879. *Mannerfelt, O.*, Anteckn. om K. Elfsborgs regem., 1680—1815, 1887. *Ström, C. P.*, Utkast till Helsing. regem. historia, 1828. *Björnstjerna, C. M.*, Ant. om K. Lifgardet till häst, 1873. *Essen, v. G. A. F. V.*, Ant. om Kronprinsens Husar-regem., 1858. *Platen, C. G.*, K. Skånska Dragonregem. histria, 1901. (Ett praktverk i denna väg.) Anteckn. om Sv. Artill.-regem. 1794—1894, 1898. *Bergström, O.*, Upl. regem. historia, 1882. *Hyltén-Cavallius, Gunnar*, K. Kronob. Regem. Officerskår, 1623—1896, 1897 m. fl.

Liv-Guardie och Drabanter 1614—1625, så följa i ordning Kaptener och Öfverstar för »Compagnie de Guardie» 1625—1632, K. Maj:ts Lif-Guardia 1632—1645, för Lifgardet 1645—1774 och slutligen Chefer och Sekund-Chefer för Lifgardet, K. Första Lifgardet, K. Svea Lif-Garde, K. Lifgarde till fot och K. Svea Lifgarde 1774—1903.

Så många skiftande namn har detta regemente burit i 387 år. Så följer en rad porträtter med vår nuvarande konung Oscar II, N. Brahe 1651 och M. Rosenblad 1903. Att många af de förut nämnda saknas får ej förefalla underligt; hvar och en, som forskar just på *detta* område, har sig väl bekant, hvilka stora svårigheter möta, när man skall spåra upp konterfej af män från långt förgångna tider. Sedan följa biografierna, börjande med *Fromhold von der Burgh* 1613 $^{14}/_{12}$, slutande med *Gustaf Adolf*, Sveriges och Norges Arffurste 1902 $^{20}/_{1}$. Nu vidtager supplementet från sid. 391; på sid. 415 meddelas en förteckning på dem, som stupat i fält, dött af sina krigsblessyrer eller bortryckts af sjukdom i fält. Så följer ett af förf:s kanske mödosammaste arbeten, ett s. k. truppregister; en historisk redogörelse för våra regementens tillkomst, olika namn m. m., uppställdt i alfabetisk ordning; detta bör vara en god vägledning för forskaren inom detta område. Med ett s. k. bataljregister, inrikes orters och kyrkors register, ett personregister, hänvisning till begagnade källor o. s. v. afslutas arbetet.

Gifvetvis borde man för att uppträda som *fullt* exakt domare öfver detta arbetes värde vara fackman på det militärhistoriska området. Genombläddrar man nu den väldiga personalhistorien, får man en repetitionskurs i Svenska Ridderskapets annaler. Der jag jemfört uppgifterna med förut angifna, hafva de mestadels slagit in; naturligtvis kommer den yngre forskningen med en och annan ny uppgift, och här synes mig, att författ. borde angifvit dessa med spärrad stil eller i en not.

Mindre hos denne förf. än hos andra likartade kan man ej underlåta att uttala det omdöme att författarne på området äro temligen *unga*, att de ej förut pröfvat sig på den personalhistoriska forskningens område. Man märker också här, att förf. förut arbetat i denna genre, äfven om detta är hans största arbete.

Det är ej så lätt att behärska ett dylikt ämne, det fordrar en del historisk kunskap o. s. v. Man saknar i detta arbetes fullständighet någon notis om förf:s föregångare på området: t. ex. Svea Lifgarde, *P. O. Liljewalchs* år 1856 utgifna arbete »Anteckningar om Kongl. Svea Lifgarde». Detta är visserligen i hög grad enkelt och bristfälligt, men den biografiska forskningen har sedan denna tid eröfrat sig betydligt större möjligheter, de *Kallingska* forskningarne nämnas under biografien, men om man af en händelse glömmer bort hans namn, måste man genomgå en ganska stor tidsföljd för att finna reda på honom.

De personalhistoriska notiserna äro visst ej alltid torra och enformiga, en hel del biografiska meddelanden erhållas, anekdoter m. m. omtalas, och dessa söka att skänka en ökad karaktäristik öfver personen ifråga. Man saknar öfverallt noter, som angifva källan till en hel del af dessa meddelanden, och som borde, om ej i texten, dock i supplementet angifvits.

Med förbiseende af alla dessa små anmärkningar, och sådana kunna ju alltid framställas, måste man anse Wilhelm Ridderstads »Gula Gardet» vara en ytterst värdefull uppslagsbok just för den personalhistoriska forskningen. W. Ridderstad skrifver ju ej regementets historia, utan han utger ett personalhistoriskt *matrikelverk*, och från den synpunkten anser jag för min del att det uteslutande skall bedömas. Om än dylika arbeten aldrig kunna anses *fullständiga*, det är faktiskt en omöjlighet, göra de det ännu mindre, när de utgifvas. En efterföljande författare kan kanske lyckas utfylla många af luckorna i Ridderstads anteckningar och härigenom kasta bredare ljus, skarpare konturer öfver flera af de här uppräknade personligheterna. Ridderstad skall dock alltid blifva banbrytaren på detta speciella område: Svea Lif-Gardes personalhistoria.

Arbetets utstyrsel är förstklassig på alla vis. *A. L—n.*

Släkten Hjort från Albo härad. Biografiska anteckningar samlade och utgifna af *A. Borgström*, hofrättsråd. Tryckt i 100 numrerade exemplar. Stockholm, 1903. 70 s. 8:o + stamtafla.

Utgifvaren, som 1901 framträdde inför allmänheten med biografiska anteckningar om tjänstemän i hofrätten öfver Skåne och Blekinge, har nu egnat sitt personhistoriska intresse åt den släkt, med hvilken han blifvit befryndad. I vårt land finnas, såsom ock utgifvaren anmärkt, flera släkter med namnet Hjort, men de kunna, möjligen med något undantag, vara samhöriga och hafva danskt ursprung, ehuru man ännu icke lyckats finna den felande länken för släktgrenarnas förening. Att namnet Cervinius eller Cervin har gemenskap med namnet Hjort eller Hjorth synes påtagligt, och vid försök till släktutredning måste således uppmärksamheten riktas på båda namnen. Stamfadern för den släkt Hjort, för hvilken redogöres i Ny svensk släktbok, 6. häftet, kallade sig såväl Cervenius som Hjort.

För ifrågavarande släkts stamfader saknas uppgift på dopnamn och yrke; man vet blott att hans hustru hetat Marna Eggertz och att hon dött $^{14}/_{8}$ 1730 i Mellby, beläget inom Albo härad. Om mannens härstamning kunde utrönas skulle möjligen hans släkts samhörighet med andra släkter Hjort blifva ådagalagd. Hustrun var sannolikt af dansk härkomst. I denna släktbok upptagas äfven kvinnliga släktmedlemmars afkomlingar, och såväl därigenom som genom utförligare meddelanden om åtskilliga af släkten, har arbetets värde och intresse ökats. För att åstadkomma denna släktbeskrifning har utgifvaren naturligtvis icke kunnat nöja sig med endast egen forskning utan därjämte af vissa släktmedlemmar nödgats inhämta upplysningar, för hvilkas möjliga bristfällighet utgifvaren icke kan göras ansvarig. Det är således icke hans fel att i Tab. 45 lär saknas en Otto Krook, äldste son af handlanden G. M. Krook och Helena Henrika af Klercker. Utgifvaren har skriftligen gjort några rättelser, som här må anföras. Å sid. 24 rad. 6 bör stå 1877; å sid. 69 rad. 1 bör stå *Tab. 52* och å rad. 17 1767.

K. F. W—r.

Justitiematrikel utgifven af *Hjalmar Gullberg*. Stockholm, 1902. 6 + 293 s. stor 8:o. — ***Matrikel öfver Extra ordinarie tjänstemän inom justitiestaten***, utgifven af *Hjalmar Gullberg* och *Torsten Uggla*. Lund, 1903. 4 + 133 s. 8:o. — ***Landsstatsmatrikel I.*** Utgifven af *Hjalmar Gullberg* och *Torsten Uggla*. Stockholm, 1903. 9 + 198 s. stor 8:o.

D:r Gullberg, som 1887 i förening med d:r W. Köersner utgaf Svensk justitiematrikel, har nu, dels ensam och dels i förening med auditör T. Uggla, riktat vår personhistoriska litteratur med tre bidrag, hvilkas värde förhöjes därigenom, att de gifta tjänstemännens familjemedlemmar äro anförda, liksom ock utgifna skrifter. Gifvetvis måste hvarje matrikel med dylika uppgifter till stor del grundas på meddelanden från dem som böra i matrikeln upptagas. Erfarenheten har visat, att insamlandet af matrikelmaterial är mödosamt och otacksamt, i följd däraf att åtgärden mötes af likgiltighet hos dem som borde vara tacksamt tillmötesgående. Utgifvarna äro således värda erkännande för det de icke låtit sig af svårigheter afskräckas från fullföljandet af sina personhistoriska arbeten.

K. F. W—r.

Elisabeth Olin och Carl Stenborg, två gustavianska sångargestalter. Bilder från svenska operans första tider, af *Johan Flodmark* Stockholm 1903. 8 + 202 s. 8:o.

Denna i typografiskt afseende tilltalande, med porträtt och illustrationer (tillsammans ett trettiotal) prydda bok, innefattar icke blott personhistoria utan äfven nya och intressanta bidrag till Stockholms teaterhistoria, allt grundadt på trägen forskning, hvilken bl. a. satt förf. i tillfälle att nu meddela tillägg till sin skrift om Bollhusen och Lejonkulan i Stockholm (1897), och ett personhistoriskt beriktigande till Stenborgska skådebanorna (1893). Till historiken om Stenborgs teater vid Munkbron äro fogade två planritningar öfver teaterlokalerna. Fru Olins och Stenborgs lefnadsöden äro utförligt skildrade och påkalla läsarens synnerliga uppmärksamhet.

Trots förf:s noggrannhet hafva åtskilliga oegentligheter undgått hans uppmärksamhet. Så är den hyllning, som 1773 i s. k. stenstil (s. 93—94) egnades fru Olin, icke bokstafsnoggrant återgifven. Bl. a. bör Boetien rättas till Bœotien. Adressen n:r 1 Lilla Nygatan (s. 79) qör vara n:r 22, och då det (s. 189) säges, att Stenborg bodde i 3 och 4 Stora Gråmunkegränden, så måste därmed afses äldre adressnumrering än den nu gällande. Öfriga oegentlighet erkunna af läsaren rättas.

K. F. W—r.

Okänd.

Okänd.

Frågor.

1. Vidstående porträtt tillhöra grefve Gösta Wachtmeister på Knutstorp. Kan någon upplysa, hvilka personer de föreställa?

---

2. Finnes någonstädes porträtt af riksrådet och presidenten i Åbo hofrätt friherre Ernst Johan Creutz, död i Åbo 1684 och begrafven i Perno kyrka i Finland?

Finnes porträtt af öfverstelöjtnanten vid Lifdragonerna friherre Claes Creutz, död 1706 i slaget vid Fraustadt, och gift med en friherrinna Wachtmeister?

C—tz.

Rättelse.

Årg. V, s. 159, r. 3, 4 uppifr. står om Pet. Nicl. Suther »dog som major i Hamburg 1883»; läs: »var major, då han 1803 dog i Hamburg».

Ledamotsförteckning.

1903.

Styrelse:

Bonde, *Carl Carlson,* Friherre, Öfverstekammarjunkare. Ordförande.
Hildebrand, *Henrik Robert Teodor Emil,* Riksarkivarie.
Rosman, *Holger,* Fil. D:r, Arkivamanuens. Sekreterare.
Rudbeck, *Johannes Reinhold Gustaf,* Friherre, Auditör. Skattmästare.
Wrangel, *Fredrik Ulrik,* Grefve, Kammarherre.

Hedersledamot:

H. H. Prins **Johan** *af Holstein-Glücksburg.*

Ständiga ledamöter:

Abramson, *A.,* Grosshandlare.
Bergström, *O. W.,* Kapten.
Bildt, *C. N. D.* Friherre, Envoyé. London.
Bildt, *H. K. C.,* Andre sekreterare.
de Brun, *R.,* Direktör.
De Geer, *C. L. E.,* Friherre, Godsägare. Leufsta bruk.
Delegationen för de Antellska samlingarna. Helsingfors.
Engblom, *W.,* Kassör i Fångvårdsstyrelsen.
Finlands Statsarkiv. Helsingfors.
Holtermann, *O. C. F.,* Kammarherre.
Karlsson, *K. H.,* Biblioteksamanuens.
Karlstads högre allm. läroverks bibliotek.
Lagrelius, *A.,* Civilingeniör.
Lamm, *H.,* Grosshandlare.
Lundstedt, *B. W.,* Bibliotekarie.
Malmsten, *K.,* Med. D:r.
Mörner, *K. A. G.,* Grefve, Amanuens.
Naumann, *T.,* vice Häradshöfding.
von Platen, *C.,* Bruksägare.
Platen, *C. G.,* Ryttmästare.
Retzius, *M. G.,* f. d. Professor.
von Rosen, *C. G.,* Grefve, Öfverstekammarjunkare.
Wachtmeister, *C. A. B.,* Grefve, Kammarherre. Vanås, Helsingborg.
Wikström, *P. M.,* Grosshandlare.

Ständig ledamot erlägger en gång för alla en afgift af 75 kr.

Årligen betalande ledamöter:

Adelswärd, *A. T.,* Friherre, Godsägare. Åtvidaberg.
Afzelius, *C. A.,* Disponent. Norrköping.
Ahlgren, *P. O.,* Tandläkare.
Ahlford, *Th.,* vice Häradshöfding. Upsala.
Ahnfelt, *O. N. T.,* Professor. Lund.
Ahrenberg, *A.,* f. Lindhult, Fru. Göteborg.
Algren, *T.,* Ingeniör.

Almquist, *J. A.*, vice Slottsarkivarie.
Alströmer, *C. J. A. J.*, Friherre, Kansliråd.
Alströmer, *J. M.*, Friherre, e. o. Hofrättsnotarie. Motala.
Andersson, *N.*, Stadsnotarie. Lund.
Anjou, *A. F. K.*, vice Häradshöfding.
Annerstedt, *C.*, Universitetsbibliotekarie. Upsala.
Antell, K., Öfverste. Helsingfors.
Appeltofft, *P. G.*, Kammarskrifvare. Göteborg.
von Arbin, *G. E.*, Aktuarie. Kristianstad.
Arborelius, *G. F.*, Notarie.
Arfwidson, *S.*, Häradshöfding. Skansen, Kalmar.
Arnheim, *F.*, Doktor. Berlin.
Bager, *E.*, Godsägare. Thorsberga.
Bæckström, *A. E. O. A.*, Major.
Bagge, *G. A.*, Kapten. Göteborg.
Barthelson, *F. A.*, Kassör.
Beck-Friis, *C. C.*, Grefve, Godsägare. Börringe.
Beck-Friis, *C. A.*, Friherre, Andre Sekr. i Utr.-Dep:t.
Beck-Friis, *H. J.*, Friherre, Envoyé. Konstantinopel.
Beck-Friis, *J. G.*, Friherre, Kammarherre. Söderö, Åtvidaberg.
Belfrage, *F. A. O.*, Med. D:r. Göteborg.
Belfrage, *F.*, Länsman. Herrljunga.
Belfrage, *G. F. W.*, Jur. Fil. Kand.
Belfrage, *J. G. W.*, Kammarherre.
Belfrage, *K. A.*, e. Provinsialläkare. Mölndal.
Belfrage, *Å. V.*, Disponent. Dal, Veda.
Bennet, *C. F.*, Friherre. Paris.
Bennet, *J. E. F.*, Friherre, Löjtnant. Örtofta.
Bergenstjerna, *G.*, Revisor.
Bergenstråhle, *Gunhild*, Fru. Upsala.
Bergenstråhle, *J. E. G.*, Kammarherre.
Berger, *S. T.*, t. f. Byråchef. Djursholm.
Berggrén, *E. W.*, Byggmästare.
Bergmanson, *G. E.*, Kontrollör. Helsingfors.
Bergstrand, *H.*, Fil. Kand. Upsala.
Bielke, *E.*, född Carleson, Grefvinna. Slattefors. Linköping.
Björlin, *J. G.*, Generalmajor. Visby.
Blom, *E.*, Kamrerare. Vingåker.
Blomstedt, *C. O.*, Kammarherre, Kansliråd.
Bodin, *A.*, Bokhållare.
Bonde, *C. C:son*, Friherre, Öfverstekammarjunkare. Eriksberg, Katrineholm.
Bonde, *C. J. Trolle-*, Grefve, Godsägare. Trolleholm.
Bonde, *G. F.*, Grefve, Godsägare. Teleborg, Vexiö.
von Bonsdorff, *C.*, Professor. Helsingfors.
Bore, *E.*, Grufpastor. Gellivare.
Borgström, *A. G. S.*, Assessor, Kristianstad.
Bowallius, *B.*, Amanuens.
Brahe, *M. P.*, Grefve, Kammarherre. Rydboholm. Rydbo.
Brahe, *N. C.*, Grefve, Öfverstekammarjunkare.
Brattström, *J.*, Farm. Kand.
Breitholtz, *C. G. E.*, Jur. Fil. Kand. Upsala.
Brodin, *H.*, vice Häradshöfding. Malmö.
Burén, *A. O. G.*, Öfverintendent.
Burenstam, *C. J. R.*, f. d. Envoyé. Tjelfvesta, Snaflunda.
Bååth, *L. M.*, Arkivamanuens.
Böttiger, *J.*, Förste hofintendent.
Carlander, *C. M.*, f. d. Grosshandlare.
Carlheim-Gyllensköld, *S. V. G.*, Amanuens.
Carlson, *C. F.*, Kamrerare.
Carlson, *C. F. E.*, Professor. Djursholm.
Carlsson, *G.*, Auditör. Norrköping.
Carlson, *E. F. T.*, Kamrerare.
Cassel, *F. G.*, Öfverste.
Castro-Feijo, *A.*, Portugisisk envoyé.
Cederström, *B. C.*, Friherre, Assessor. Kristianstad.
Cederström, *C. O. R.*, Friherre, Fil. Kand.
Cederström, *E. T.*, Friherre, Godsägare. Krusenberg.

Cederström, *R. S. C. T.*, Friherre, Öfverstelöjtnant.
Celsing, *G. H.*, Öfverkammarherre.
Clason, *S.*, Docent.
von Collan, *A.*, Protokollssekreterare. Helsingfors.
Colliander, *C. O.*, Löjtnant. Göteborg.
Creutz, *E. J. G.*, Friherre, Löjtnant.
Croneborg, *O. U.*, Kanslerssekreterare.
Cronstedt, *F. W.*, Grefve, Kapten. Fullerö.
Dahl, *J. I.*, Kapten.
Dandenell, *A.*, Amanuens.
von Dardel, *G. F. N.*, Student. Upsala.
von Dardel, *N. O.*, vice Häradshöfding.
De Geer, *J. J. G.*, Friherre, Kammarherre.
De la Gardie, *J. C.*, Grefve, Kammarherre, Öfverste. Helsingborg.
De la Gardie, *M. G.*, Grefve, Landshöfding. Kristianstad.
De Maré, *T.*, Öfverstelöjnant, Eksjö.
Djurklou, *N. G.*, Friherre, Kammarherre. Örebro.
Douglas, *L. V. A.*, Grefve, Landshöfding. Linköping.
Drake, *C. F.*, Student. Sigtuna.
Drakenberg, *S. A.*, Kapten.
Dubois, *S. E. J.*, Kontorsskrifvare.
Dufwa, *A. W.*, e. o. Hofrättsnotarie.
Durling, *A. E.*, Hofrättssekreterare.
Eckerbom, *H. G.*, Juris stud. Vexiö.
Edelstam, *A.*, e. o. Hofrättsnotarie.
Edelstam, *C. G.*, Amanuens.
Edman, *C. G.*, Kanslisekreterare.
Egerström, *F. R.*, Ledamot i Landtbruksstyrelsen.
Ehrengranat, *K. A.*, Kapten. Borås.
Ehrenheim, *F. C. E.*, Kammarherre. Grönsö, Enköping.
Ehrensvärd, *C. A.*, Grefve, Ryttmästare. Liatorp, Helsingborg.
Ehrensvärd, *J. J. A.*, Grefve, Juris Doktor.
Ekdahl, *A. J.*, Regementsläkare. Teckomatorp.
Ekelund, *D.*, Kansliråd.
Ekman, *S. U. J.*, f. *Kurck*, Fru, Gubbero, Göteborg.
Ekstrand, *V.*, Ingeniör.
Ekström, *F. W.*, f. d. Expeditionschef.
Ekström, *W.*, Juris Kand. Helsingfors.
Elgenstierna, *G. M.*, Postexpeditör.
von Engeström, *L. S. B. Benzelstierna*, Grefve, Godsägare. Posen.
Erlandsson, *P.*, Kontorschef. Göteborg.
von Essen, *A. H:son*, Friherre. Signesberg, Bro.
von Essen, *A. N.*, Friherre, Kammarherre. Helliden. Tidaholm.
von Essen, *C. R. C. C.*, Trafikchef, Malmö.
von Essen, *F.*, Friherre, Riksmarskalk, Excellens.
von Essen, *W. H:son*, Friherre, Ryttmästare. Örebro.
Fahlbeck, *P. E.*, Professor. Lund.
Falk, *H.*, Löjtnant. Karlsborg.
Falk, *H. O.*, Juris Kand.
Falkenberg, *A. C. M.*, Friherre, Amanuens.
Falkenberg, *C. W. H. G.*, Friherre, Kammarherre. Lagmansö, Vadsbro.
von Feilitzen, *C. G. O.*, Advokat, Karlskrona.
Flach, *A. W.*, t. f. Kansliråd.
Flach, *C. G. A. V.*, Kapten. Karlskrona.
Flach, *F. F.*, Revisor.
Fleming, *O. H. A.*, Friherre, Major. Bofors.
Fock, *C. A. H.*, Kammarjunkare. Höfverö, Sörby.
af Forselles, *J. M.* Fröken, Fil. Mag. Helsingfors.
Fröding, *G. H.*, Öfverstelöjtnant.
Gahn, *E.*, Kapten. Upsala.
Gavelius, *G.*, Kamrerare.
Geete, *G. W.*, Provinsialläkare. Borås.
Gillberg, *H.*, vice Häradshöfding. Lund.
Granfeldt, *L.*, Stationsskrifvare. Falköping.
Granlund, *A.*, Ant. bokhandlare.
Grönblad, *C. A.*, Biblioteksamanuens.
Grönwall, *F. W.*, e. o. Hofrättsnotarie. Vesterås.
Gyllenhaal, *L. H.*, Distriktssekr. vid statens jernvägar.

Gyllenkrok, *A. T. G.*, Friherre, Kammarherre. Björnstorp.
Gyllenstierna, *A.*, Friherre. Forsmöllan, Klippan.
Gyllenstierna, *N.*, Friherre, Hofjägmästare. Krapperup, Höganäs.
Gyllenstierna, *N.*, Friherre, Godsägare. Elfdalen, Klippan.
Gyllenstierna, *S.*, Friherre, Ryttmästare. Malmö.
Gymnasiebiblioteket i Skara.
Gödel, *V.*, Biblioteksamanuens.
Göteborgs Stadsbibliotek.
Hagberg, *Th.*, Tjänsteman.
Hallberg, *M.*, Grosshandlare. Helsingfors.
Hallström, *C. A.*, Kontraktsprost. Flodafors.
Hamilton, *G. M.*, Grefve, Godsägare. Hedensberg.
Hanngren, *E.*, Studerande. Dala, Husby.
Hansen, *H. J.*, Lärare. Kjöge, Danmark.
Hederstierna, *E. S. W.*, Kapten. Vexiö.
Hedström, *F.*, Revisor.
von Heidenstam, *O. G.*, Kammarherre.
Heilborn, *O.*, Generalkonsul. Djursholm.
Henschen, *C. E.*, vice Häradshöfding. Upsala.
Hermelin, *O. T.*, Friherre, Amanuens.
Hierta, *P. G. A.*, Friherre, Godsägare. Främmestad.
Hildebrand, *B. A.*, Pastor.
Hildebrand, *H. O: H.*, Riksantiqvarie.
Hildebrand, *H. R. T. E.*, Riksarkivarie.
Hildebrand, *K. E. H.*, Fil. Dr.. Docent.
Hillman, A., Konsul.
Hirsch, A., Studerande.
Historiska föreningen i Upsala.
Holm, *C. T.*, Bokhållare.
Holm, *G. B. A.*, vice Häradshöfding.
Hougberg, *E.*, Öfverläkare. Pitkäniemi. Finland.
Hult, *E.* Göteborg.
Hyltén-Cavallius, *C. H. O.* Vexiö.
Härnqvist, *W.*, Aktuarie.
Ihre, *B. J. A.*, Löjtnant, Godsägare. Ekebyhof.
Indebetou, *G.*, Bokhållare.
Isberg, *A. U.*, Stadsarkivarie. Malmö.
Jahnsson, *J.*, Hofjuvelerare.
Janse, *A. F. D.*, Kapten.
Johansson, *A. E. J.*, Rådman.
Johansson, *J.*, i Noraskog, Fullmäktig i Riksgäldskontoret.
Jungbeck, *K. K. A.*, Revisor.
Kallerman, *F. W.*, Kapten. Landskrona.
Kalling, *J. P. U:son*, Grefve, Godsägare. Myrö, Örebro.
Kantzow, *J. A.*, Friherre, f. d. Major. Hjulsta, Enköping.
Karlsson, *J. O.*, Borgmästare. Vesterås.
Kempe, *B.*, Grosshandlare.
Kennedy, *J. T.*, Kammarherre. Råbelöf, Kristianstad.
Kiellman-Göranson, *A. O. I.*, Komminister.
Kinberg, *A. W.*, Revisor.
Klinckowström, *S. M. T.*, f. *Gyldén*, Friherrinna. Stafsund.
af Klinteberg, *F.*, Hofrättsråd.
Knlberg, *K. G. E.*, Kapten. Upsala.
Kongl. Krigsskolans bibliotek. Karlberg.
Koschell, *O.*, Bankkassör. Helsingborg.
Krigsarkivet.
Kronberg, *J. J. F.*, f. d. Professor.
von Krusenstjerna, *H. E. F.*, Underlöjtnant.
von Krusenstjerna, *J. E.*, Generaldirektör.
von Krusenstjerna, *J. G. F.*, Notarie.
Kugelberg, *O. M.*, Revisor.
Küsel, *E. H.*, Amanuens. Saltsjö-Dufnäs.
Kuylenstjerna, *A. J. C.*, Kammarherre.
Lagerberg, *A. M. E.*, Kammarherre.
Lagerberg, *S. C. A.*, vice Häradshöfding.
Lagerbring, *M. G. C.*, född Hammarsten. Fru.
Lagerfelt, *F. M. A.*, Friherre, Kammarherre.
Lagerfelt, *G. A. F.*, Friherre, Kabinettskammarherre. Lagerlunda, Malmslätt.
Lagergren, *C. E. F. F. J. L.*, Markis, Kammarherre.
Lagergren, *G. B.*, Kanslisekreterare.

Lagergren, *K. H.*, Postexpeditör. Göteborg.
Lagerheim, *C. H. T. A.*, Utrikesminister, Excellens.
Lagerheim, *H. G. W. E.*, Friherre, f. d. Major.
Langenberg, *F. A. L.*, Kapten.
Lawski, *J.*, Konsthandlare. Norrköping.
Leczinsky, *C. A.*, Amanuens.
Leijonancker, *C. R. E.*, Major. Skara.
Leijonhufvud, *B. S. A:son*, Friherre, Major. Karlsborg.
Leijonhufvud, *C. E. A:son*, Friherre, Major.
Leijonhufvud, *E. T.*, Friherre, Underlöjtnant.
Leijonhufvud, *G. C:son*, Friherre, Amanuens.
Leijonhufvud, *K. A. K:son*, Friherre, Löjtnant. Eskilstuna.
Leijonhufvud, *K. G. A.*, Friherre, Löjtnant. Fridhem, Södertelge.
Leijonhufvud, *S. A.*, Fröken, Fil. Kand.
Leuhusen, *W. O.*, Friherre, Kammarjunkare.
Lewenhaupt, *A. L. C.*, Grefve, Kammarherre.
Lewenhaupt, *C.*, Grefve, f. v. Utrikesminister. Helsingborg.
Lewenhaupt, *C. A. A.*, Grefve, Kammarherre. Claëstorp, Katrineholm.
Lewenhaupt, *C. H. E.*, Grefve, Fil. D:r. Säbylund, Kumla.
Lewenhaupt, *G. A. S. A. A.*, Grefve, Envoyé. Wien.
Levertin, *A. P.*, Med. D:r.
Liliequist, *G. N. J.*, Fil. Dr., Aktuarie.
Lilja, *A.*, Direktör.
Liljenberg, *E.*, e. o. Hofrättsnotarie. Kristianstad.
Lindberg, *A.*, Lärare. Manilla.
Lindberg, *E. V.*, Grosshandlare.
Lindegren, *A.*, Slottsarkitekt.
Lindhé, *C. J. H.*, Löjtnant. Malmköping.
Lindhult, *N. A.*, Amanuens.
Lindstedt, *A. V.*, Kamrerare.
Lindström, *A. F.*, Geolog.
Lindström, *O.*, Godsägare. Nolhaga, Alingsås.
Ling, *A.*, Tandläkare.
Linnell, *C. L.*, Redaktör. Vexiö.
Linnell, *E. G. F.*, Fil. Kand. Vexiö.
Lundberg, *A. W.*, Ingeniör. Lund.
Lundell, *B.*, Posttjänsteman.
Lundin, *C.*, Skriftställare.
Lundström, *A. H.*, Professor. Upsala.
Lundström, *K. F.*, Kammarskrifvare.
Lysholm, *T. F. R.*, Major. Marieberg.
Läffler, *F.*, Professor. Djursholm.
Löwen, *A. O. L. Trolle-*, Friherre. Godsägare. Häringe, Tungelsta.
Löwen, *S. A. F.*, Grefve, Godsägare. Gerstaberg, Jerna.
Löwenadler, *H.*, Handlande. Göteborg.
Löwenborg, *F. W.*, Löjtnant. Karlberg.
Malmberg, *E. F. V.*, Kapten. Upsala.
Malmsten, *E. H.*, Amanuens.
Malmström, *C. G.*, f. v. Statsråd. Djursholm.
Manderström, *C. F.*, Friherre, Godsägare. Dufveholm, Katrineholm.
Mannerfelt, *C. O.*, Kapten. Borås.
von Meck, *M.*, Rysk Legationssekreterare.
Millqvist, *V.*, Redaktör.
Montan, *E. W.*, Professor.
Montgomery, *J.*, Kammarherre.
Montgomery-Cederhielm, *R.*, Kammarherre. Segersjö, Lännäs.
Munthe, *C. D. L. W. W:son*, Öfverstelöjtnant.
von Möller, *A. P.*, Godsägare. Skottorp.
Nationalmusei Konstafdelning.
Natt och Dag, *Å. A:son*, Kapten. Sköfde.
Nelson, *C. G. A.*, Folkskollärare.
Nilsson, *C.*, Ant. bokhandlare.
Nordenfalk, *C. O. C. J.*, f. d. Landshöfding.
Nordenstreng, *E.*, f. *Lindhult*, Fru.
Nordlund, *H. E.*, Jägmästare. Orrbyn.
Norrmén, A., Bankdirektör. Helsingfors.
Norska Rigsarkivet. Kristiania.
Norstedt, *R.*, Landskapsmålare.
Nystedt, *G. U.*, Bataljonsläkare. Alingsås.
Nyström, *R.*, Kamrerare. Karlstad.
Odelberg, *C. A.*, Kapten.
Odelberg, *O. W.*, Fullmäktig i Riksgäldskontoret.

Odelberg, *V. J. V.*, Löjtnant, Farsta, Gustafsberg.
Odencrantz, *T.*, Häradshöfding. Annelund, Borås.
Odencrantz, *J. G.*, Kronofogde. Vimmerby.
Odhner, *C. T.*, f. d. Riksarkivarie.
Ohlson, *O.*, Revisor.
Oldberg, *E. O. M.*, Kommendör.
Oldberg, *G. A.*, f. d. Kapten.
Olivecrona, *S. R. D. K.*, f. d. Justitieråd.
Olsson, *A. F.*, Amanuens.
Ossbahr, *C. A.*, Intendent.
von Otter, *C. F.*, Friherre, Advokatfiskal.
Oxehufwud, *B. F. O.*, f. d. Löjtnant. Umeå.
Oxenstierna, *S. E. C.*, f. Wallenberg. Grefvinna, Sirishof.
Palm, *A. A. E.*, Regementsintendent. Sollefteå.
Palm, *C. U.*, Konsthandlare.
Palmén, *E. G.*, Friherre, Professor. Helsingfors.
Palmgren, *J. H. H.*, Kammarrättssekreterare.
Palmkvist, *E.*, Fil. Kand., e. Lärare.
Peterzens, *A. F. R.*, v. Häradshöfding.
Petterson, *C.*, Apotekare. Linköping.
Pettersson, *C. E.*, Hofkamrer.
Petrelli, *D. T. J.*, Krigsarkivarie, f. d. Kapten.
Peyron, *G. F.*, Major. Helsingborg.
Philipson, *C. O.*, Godsägare. Marieborg. Norrköping.
Philipson, *E.*, f. d. Generalkonsul. Yxtaholm, Flen.
Piper, *E. A. A.*, Grefve, Kammarjunkare. Snogeholm, Söfdeborg.
Piper, *E. H. S.*, Fröken. Löfstad, Okna.
Piper, *E. W.*, f. *von Haffner*, Grefvinna. Söfdeborg.
Planting-Gyllenbåga, *C. G.*, Major. Tranås (Småland).
Planting-Gyllenbåga, *G. H. W.*, Kapten.
von Platen, *C. L. G.*, Friherre, f. d. Registrator.
Posse, *G. G:son*, Grefve, Kammarherre. Almnäs, Hjo.
Printzsköld, *O. H. R.*, Förste Hofmarskalk.
Quennerstedt, *A. W.*, f. d. Professor. Lund.
Raab, *C. J. C.*, Friherre, Kapten. Klintehamn.
Ramel, *M.*, Friherre, Godsägare. Hviderup. Örtofta.
Ramel, *S. G. F. T.*, Friherre, Andre Sekr. i Utr. Dep.
Ramsay, J. M., född Ekström, Fru. Helsingfors.
Rappe, *F.*, Legationsråd.
Regnstrand, *O. V.*, Revisor.
Rehbinder, *H. W. J. N.*, Friherre. Kommerseråd. Djursholm.
Rettig, *J.*, Grosshandlare. Gefle.
Reuterskiöld, *S. H. C.*, Civilingeniör. Göteborg.
Reuterswärd, *K. A. H.*, Regementsintendent. Borås.
Riddarhuset, *Svenska*.
Riddarhuset, *Finska*. Helsingfors.
Ridderstad, *C. W. E.*, Öfverste.
Ringius, *E. S. E.*, v. Häradshöfding. Malmö.
von Rosen, *A. E.*, f. *Barnekow*, Friherrinna. Helgslätt, Sya.
von Rosen, *C. A.*, Grefve, Öfverstekammarjunkare.
von Rosen, *E. E. A. A.* Grefve, Godsägare. Örbyhus.
von Rosen, *F. T. C.*, Grefve, Öfverceremonimästare. Hedenlunda, Vadsbro.
von Rosen, *G. P. A.*, Grefve, Hofrättsråd.
von Rosen, *G. T. A.*, Grefve, Kammarherre.
von Rosen, *R. G. E. M.*, Grefve, Kapten.
Rosengren, *C. E. I. H.*, Bataljonsläkare. Karlberg.
Rosenlind, *E.*, Direktör.
Rosman, *H.*, Arkivamanuens.
Rudbeck, *C. R.*. Friherre, Godsägare. Marieberg, Tumba.
Rudbeck, *J. R. G.*, Friherre, vice Häradshöfding, Auditör.

Rudbeck, *O. T. G. A. F.*, Friherre, Agrée.
Rudbeck, *Reink.*, Friherre, Kammarjunkare.
Rudbeck, *T. G. A. R.*, Friherre, Fil. Kand. Edsberg, Tureberg.
Rydin, *K. R.*, Kammarråd.
Ryman, *F. V. A.*, Häradshöfding. Karlstad.
Samzelius, *H.*, Jägmästare. Neder-Kalix.
von Schinkel, *B. S.*, v. Auditör.
von Schmaltz, *C. H. L. S.*, Löjtnant. Östersund.
Schück, *J. H. E.*, Professor. Upsala.
von Schwerin, *W. G.*, Friherre, Godsägare. Skarhult, Kristineberg.
Sederblad, *C. A. P.*, Stadsläkare. Linköping.
Selldin, *O. A.*, Kammarskrifvare. Göteborg.
Seth, *M.*, Amanuens.
Setterwall, *J. G.*, Grosshandlare.
Settervall, *K.*, Biblioteksamanuens.
Silfverschiöld, *O. B. A.*. Friherre, Godsägare. Koberg. Upphärad.
Silfverskjöld, *O. B. T.*, Amanuens.
Silfversparre, *J. H. A. W.*, Auditör. Venersborg.
af Sillén, *E. O. G.*, Kammarherre.
af Sillén, *H. G.*, Kommendörkapten. Karlskrona.
Sinebrychoff, *P.*, Helsingfors.
Sjöberg, *N. J. L.*, Förste stadsläkare. Landskrona.
Sjöberg, *N. M.*, Jur. Fil. Kand. Upsala.
Sjöström, *C.*, Stadsfogde. Lund.
Skogman, *K.*, Amanuens.
Sondén, *C. M.*, Professor.
Sondén, *P. H. S.*, Arkivarie.
Sparre, *C. A. G. S:on*, Friherre. Gunnebo, Mölndal.
Sparre, *G. A.*, Grefve, e. o. Hofrättsnotarie.
Sparre, *J. C.*, Grefve, Godsägare. Brogård. Bro.
Spens, *H.*, Grefve, Löjtnant.
Stackelberg, *E.*, Friherre. Reval.
Stackelberg, *F. M.*, Friherre, Direktör. Helsingfors.
von Stedingk, *C. E. S.*, Friherre, Kammarherre. Gäringstorp, Vingåker.
von Stedingk, *H. L.*, Grefve, Kapten.
Stenström, *K.*, Kamrerare. Norrköping.
Stille, *A. G. H.*, Docent. Lund.
von Stockenström, *H. A.*, Öfverkammarherre. Strängnäs.
Strokirk, *C. E.*, Kapten, Jernvägstrafikinspektör. Göteborg.
Swalin, *W.*, Registrator o. Arkivarie.
Söderhielm, *A. W. F.*, Civilingeniör. Gefle.
Söderlind, *R.*, Kassör. Örebro.
Tamm, *H. S.*, Revisor.
Taube, *C. E. B.*, Friherre, f. d. Arkivarie.
Tauvon, *A. V.*, Öfverstelöjtnant.
Tengstrand, *I. E. O.*, Byråchef.
Tham, *H. A. S.*, Löjtnant.
Tham, *P. A. O.*, Tjänsteman i Sv. Telegrambyrån.
Thomle, *E. A.*, Arkivarie. Kristiania.
Thorssell, *A. F.*, Kapten.
Tigerschiöld, *H. E.*, Kanslisekreterare.
Toll, *H. G.*, Godsägare. Hjularöd. Askeröd.
Trana, *E. A.*, Rådman. Göteborg.
Trolle, *A. E. S.*, f. *Leijonhufvud*, Friherrinna. Trollenäs.
Trotzig, *K. E.*, Kontrollör. Hedemora.
Trozelli, *P. L.*, Ryttmästare. Björnsnäs, Åby.
Tullberg, *H. W.*, Bokförläggare.
Törnell, *E. R.*, Amanuens.
Uggla, *E. J. G.*, Friherre, Kapten.
Uggla, *T.*, Auditör. Lund.
af Ugglas, *F. O.*, Friherre, Löjtnant. Sneslingeberg, Forsmark.
Ulfsparre, *J. A. O.*, Major. Helsingborg.
Ulrich, *C. J.*, Auditör.
Unge, *E.*, Kapten.
Vougt, *C. F. T.*, Kanslisekreterare.
Vult von Steyern, *J. F. W.*, Godsägare. Kaggeholm.
Wachtmeister, *A. F. C:son*, Grefve, Generaldirektör.
Wachtmeister, *A. W.*, Grefve, Legationssekreterare.
Wachtmeister, *E. S. L. C.*, f. *von Platen*, Grefvinna, Statsfru. Kulla Gunnarstorp, Helsingborg.

Wachtmeister, *G. F.*, Grefve, f. d. Ryttmästare. Knutstorp, Axelwold.
Wachtmeister, *H. G.*, Grefve, Kabinettskammarherre. Årup, Bromölla.
Wachtmeister, *H. H:son*, Grefve, Generaldirektör.
Wachtmeister, *W. U. M.*, f. *Bennet.* Grefvinna, Christineholm, Nyköping.
Wadstein, *A.*, Fil. D:r. Helsingborg.
Wahlund, *J.*, Borgmästare. Östhammar.
Wallander, *A.*, Artist.
Wallensteen, *J. A.*, f. d. Kammarrättsråd.
Wallin, *F. E. H.*, Bokförläggare.
Wancke, *F. T.*, Direktör.
Warburg, *K. J.*, Professor.
Wasastjerna, *G. A.*, Godsägare. Nolinge, Tumba.
Wedberg, *J. O.*, f. d. Justitieråd.
Weidling, *C. H.*, Kontrollör. Göteborg.
Wennberg, *C.*, Doktor. Vexiö.
Wennerberg, *S. A.*, Ryttmästare. Helsingborg.
Wennerström, *J. V.*, Apotekare. Vexiö
Werner, *K. F.*, Kamrerare.
Wernstedt, *H.*, Löjtnant.
Wessler, *J.*, Tandläkare.
Westerdahl, *E.*, Kamrerare.
Willers, *W.*, Kamrerare.
Wittlock, *J. A. Z.*, Regementsläkare. Vexiö.
Wrangel, *A. M. H.*, Grefve, Envoyé. Bryssel.
Wrangel, *C. F.*, Friherre, Kabinettskammarherre. Ellinge, Eslöf.
Wrangel, *E. H. G.*, Professor. Lund.
Wrangel, *F.*, Grefve, Kansliråd.
Wrangel, *F. U.*, Grefve, Kammarherre.
Wrangel, *H. E. I.*, f. *Ehrensvärd*, Friherrinna. Hyby, Klågerup.
Wrangel, *H. G. W.*, Kommendörkapten.
Wrede, *H.*, Friherre, Assessor. Jönköping.
Wretman, *J.*, Rådman.
Zethelius, *G.*, Kanslisekreterare.
Zettervall, *S.*, Ingeniör. Djursholm.
Åhrberg, *C. H.*, vice Häradshöfding.
Åkerhielm, *A. L. E.*, Friherre, f. v. Statsråd, President.
Åkerhielm, *G. F. N.*, Friherre, Kabinettskammarherre. Thorsåker, Väsby.
Åkerman, *H.*, Envoyé. Paris.
Örnberg, *L. M. V.*, f. d. Hofintendent, Landsarkivarie. Vadstena.
Österman, *E.*, Porträttmålare.

Korresponderande ledamöter:

Bovet, *A.*, Bokhandlare. Paris.
Charavay, *E.*, Archiviste-paléographe. Paris.
Cohn, *A.*, Bokhandlare. Berlin.
Fischer v. Röslerstamm, *E.*, Skriftställare. Graz.
de Guëll-y-Borbon, *F.*, Markis. Madrid.
Houghton, *R. M. M.*, Baron. Fryston Hall, Yorkshire.
v. Mohr, von Morburg und Sunegg, Ritter, Jur. Doktor. Graz.
de Prat de Nantouillet, Markis. Spansk envoyé.
Vallier, *G.*, Godsägare. Grenoble.

De af sällskapets ledamöter, för hvilka ej annorlunda uppgifves, bo i Stockholm.

Sedan föregående ledamotsförteckning meddelades, hafva 55 personer ingått såsom ledamöter i Svenska autografsällskapet.

PERSON-REGISTER.[1]

[1] Utarbetadt af O. B.

S. Gillberg 1799. Fagersta.

THOMAS ANDERS ASPELIN
f. 1767 † 1836.

S. Gillberg 1799. Fagersta.

LOUISE DYBECK f. 1780 † 1859
g. m. grosshandlaren *Thomas Anders Aspelin.*

N. J. O. Blommér. Fagerstn.

THOMAS ASPELIN
f. 1803 † 1877.

A. Zorn. **Fagersta.**

JEANNA PETERSON f. 1802 † 1890
g. m. bruksegaren ***Thomas Aspelin.***

Maria Röhl 1848. Fagerstn.

LOUISE ASPELIN f. 1828 † 1862

g. m. grefve *F. C. von Rosen.*

Maria Röhl 1847. K. Biblioteket.

CHRISTIAN ASPELIN
f. 1830.

Maria Röhl 1847.

HENRIETTE ASPELIN

N. J. O. Blommér 1842. Fagersta.

AUGUSTA ASPELIN f. 1834 † 1861.
g. m. grefve *G. O. F. Lagerberg.*

1903

ÅRS

DÖDSLISTA FÖR SVERIGE

PÅ UPPDRAG AF

PERSONHISTORISK TIDSKRIFTS REDAKTION

UTARBETAD AF

K. K:SON LEIJONHUFVUD

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1904

Abelin, *Gustaf Rudolf;* f. 1819 $^{17}/_{5}$ i Linköping; f. d. generallöjtnant; † 1903 $^{19}/_{9}$ på Björnsnäs, e. änka, född *Charlotta Emerentia Karolina Zethelius*, barn, sonhustru, måg, barnbarn och broder; begrafven i familjegrafven å gamla kyrkogården i Linköping.

Abenius, *Erik Vilhelm;* f. 1825 $^{19}/_{12}$ i Västra Skedvi socken; f. d. borgmästare: † 1903 $^{4}/_{10}$ i Västerås, e. son, fyra döttrar, barnbarn och syster; begrafven å nya kyrkogården i Västerås.

Abrahamsson, *Ludvig Edvard;* godsägare; † 1903 $^{20}/_{4}$ på Nohlgården i Västergötland, nära 60 år gammal, e. änka, barn och barnbarn.

Adlercreutz, *Carlos Natividad;* f. 1828 $^{8}/_{9}$; kammarherre; grefve; † 1903 $^{23}/_{3}$.

Adlerstierna-Adelsköld, *Johan Fredrik Sebastian;* f. 1838 $^{5}/_{8}$; godsägare; † 1903 $^{6}/_{5}$.

Ahlberg, *Johan August;* f. 1821 $^{25}/_{12}$ i Jönköping; kyrkoherde i Drothems församling; † 1993 $^{30}/_{3}$ i Drothems prästgård, e. änka, född *Katarina Aurora Sjögren*, barn, barnbarn och syster.

Ahlén, *J. V.;* f. 1850; folkskolelärare; † 1903 $^{7}/_{4}$ i Grängesberg; begrafven i Grängesberg.

Ahliny, *Johan Alfred;* f. 1829 i Linköping; justerare i Skaraborgs län; f. d. kommissionslandtmätare; † 1903 $^{4}/_{12}$ i Lidköping, e. änka, född *Tekla Abela Arvidson*, son och döttrar.

Ahlstedt, *L. A.;* f. 1821 $^{15}/_{6}$; kantor; † 1903 $^{8}/_{6}$ i Karlshamn, e. änka i 2. giftet, född *Hilma Orre*, barn, barnbarn, barnbarnsbarn och broder; begrafven å Jämshögs kyrkogård.

Ahlström, *N. Vilhelm;* f. 1835 $^{5}/_{7}$ i Varberg; apotekare i Stockholm; † 1903 $^{25}/_{10}$ därstädes, e. änka, född *Selma Maria Haverman*, barn, barnbarn och syskon; begrafven å Solna kyrkogård.

Ahlström, *Olof Christian;* f. 1833 $^{13}/_{6}$ i Malmö: borgmästare därstädes; † 1903 $^{20}/_{10}$ i nämnda stad; begrafven i Malmö.

Ahmée, *A. P.;* f. 1817 $^{3}/_{7}$; f. d. godsägare; † 1903 $^{10}/_{7}$ i Stockholm, e. barn, måg och barnbarn.

Almén, *August Teodor;* f. 1833 $^{24}/_{1}$ i Myckleby prästgård i Bohus län; f. d. generaldirektör; † 1903 $^{24}/_{11}$ i Stockholm, e. änka, född *Sanna Fries*, son, döttrar, måg och barnbarn; begrafven å Uppsala kyrkogård.

Almgren, *Fredrik August;* f. 1840; öfverdirektör; † 1903 $^{26}/_{5}$ i Stockholm, e. änka, född *Wasenius*, och två döttrar.

Almgren, *Karl Teodor;* adjunkt; f. d. privatlärare; † 1903 $^{27}/_{8}$ i Stockholm, 79 år, 9 mån. och 23 dagar gammal, e. änka, född *Vilhelmina Ohlsson*, och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Almgren, *Nils Gustaf;* f. 1833 $^{1}/_{4}$; f. d. verkmästare vid Rörstrand; † 1903 $^{8}/_{11}$ i Stockholm, e. dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Almström, *Karl Gustaf;* kronolänsman; t. f. landsfiskal; † 1903 $^{12}/_{3}$ i Reslöf, 59 år, 5 mån. och 19 dagar gammal, e. änka, född *Antonia Åkerman*, barn, svärsöner och barnbarn; begrafven å Reslöfs kyrkogård.

Amberger, *Wolfgang;* f. 1856 i Umeå; bryggmästare; † 1903 $^{31}/_{7}$ i Holmsund, e. änka, född *Pettersson*, och tre barn.

Ambjörnson, *Johan Emanuel;* f. i Bergs socken; disponent för Berlingska boktryckeriet i Lund; † 1903 $^{17}/_{6}$ i Lund, 36 år gammal, e. moder och syster; begrafven i familjegrafven i Västergötland.

Ander, *Johan Vilhelm;* f. 1852 $^{19}/_{11}$ i Skara; komminister i Angerdshestra församling; † 1903 $/_{7}$, e. änka, född *Selma Henrietta Elisabet Kärrbergh*.

Andersén, *Johan Petter;* f. d. tulluppsyningsman; † 1903 $^{19}/_{2}$ i Stockholm, 87 år gammal, e. änka, född *Rundstedt*, barn och barnbarn.

Andersson, *Alfred;* f. d. handlande; † 1903 $^{4}/_{5}$ i Skara, 69 år, 1 mån. och 15 dagar gammal, e. barn, barnbarn och systerbarn.

Andersson, *Anders Gustaf;* f. 1846 27/12; f. d. bagaremästare; † 1903 28/8, e. änka, född *Maria Preutz*, två barn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Andersson, *Anders Vilhelm Herman;* f. 1860 20/11; källarmästare i Nyköping; † 1903 12/7 i nämnda stad, e. änka, född *Anna Söderberg*, barn, moder och syster.

Andersson, *Axel;* garfverifabrikör; † 1903 30/7 i Filipstad, 60 år 3 mån. och 16 dagar gammal, e. två söner och tre döttrar.

Andersson, *Ernst Hugo;* f. i Borås; f. d. grosshandlare; † 1903 23/6 i Stockholm, 64 år gammal, e. systrar.

Andersson, *Johan David;* grosshandlare; † 1903 i Vara köping, 74 år gammal, e. barn och barnbarn.

Andersson, *Johan Leander;* grosshandlare; † 1903 29/3 på Stora Främsbacka, 49 år gammal, e. barn, moder och syskon.

Andersson, *Johannes;* f. 1835; sjökapten; † 1903 18/2 i Göteborg.

Andersson, *John;* f. i Jönköping; f. d. bankbokhållare; † 1903 28/7 i Jönköping, 42 år gammal, e. moder.

Andersson, *Jonas*, i Haldarp; f. 1832; f. d. riksdagsman; † 1903 1/9 i Borås, e. tre söner.

Anderssen, *K. A.;* f. 1826 6/5 i Göteborg; grosshandlare i Göteborg; † 1903 i Göteborg, e. änka, född *Lindgren*, och fem söner; begrafven å östra begrafningsplatsen i nämnda stad.

Andersson, *Karl Alrik;* mejeriinstruktör; † 1903 11/8 i Hernösand, 52 år, 6 mån. och 24 dagar gammal, e. änka, *Ida Andersson*, och sex barn.

Andersson, *Karl August;* f. 1841 30/8 i Ekeberga socken i Kronobergs län; kyrkoherde i Karlskrona stadsförsamling; † 1903 21/2 i Karlskrona; begrafven i Karlskrona.

Andersson, *K. B.;* byggmästare; † 1903 19/2 i Göteborg, 57 år gammal, e. barn, barnbarn och broder.

Andersson, *Karl Johan;* f. i Näshulta socken; kamrerare i Kristinehamns enskilda banks afdelningskontor i Råda; † 1903 /9.

Andersson, *N.;* badmästare; † 1903 4/6 i Borgholm, något öfver 80 år gammal.

Andersson, *Nils P.;* f. d. föreståndare för Laholms spritbolags minutförsäljning; † 1903 3/6 i Laholm, 63 år gammal.

Andersson, *Otto;* f. d. fanjunkare vid Jönköpings regemente; † 1903 11/7 i Jönköping, 52 år gammal, e. änka, född *Sabel*, och tre barn.

Andersson, *Petter August;* disponent vid Eriksbergs bryggeri; † 1903 18/1 i Göteborg, 72 år gammal, e. änka och fyra barn.

Andersson, *P. Konrad;* byggmästare: † 1903 24/12 i Stockholm, 40 år gammal, e. änka och barn.

Andersson, *Teodor;* bergsingeniör; † 1903 22/10 i By gästgifvaregård, 64 år gammal, e. syskon; begrafven å Solna kyrkogård.

Andersson, *V.;* f. 1846 i Åkers socken i Jönköpings län; hofrättsråd i Göta hofrätt; † 1903 27/11 i Jönköping, e. änka och fem barn.

Anderson, *Vilhelm;* fabrikör; † 1903 4/6 i Stockholm, 48 år gammal, e. änka och barn.

Andrén, *Fritz Hjalmar;* f. 1826 i Malmö; f. d. häradsskrifvare i Tveta, Vista och Mo härader; † 1903 24/11, e. svägerska, brorsbarn och brorsbarns barn.

Ankar, *Johan Alfred;* f. 1845; landtbrukare; † 1903 7/10 i Köinge i Halland, e. änka i 2. giftet och barn.

Ankarstrand, *Petter Magnus August;* f. 1831 5/11 i Västervik: byggmästare; † 1903 7/4 i Stockholm, e. änka, född *Matilda Carlson*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Anrep, *Janne Reinhold;* f. 1871 30/1; bruksbokhållare; † 1903 8/3.

Anstrin, *Herman Albert;* f. 1822 3/6 i Fellingsbro socken; f. d. länsman i Tierps distrikt; † 1903 10/1 i Grillby, e. dotter och bröder.

Apelbom, *Harald Fredrik;* f. 1836; f. d. skådespelare; † 1903 24/7 i Stockholm, e. änka, född *Hulda Ekelund*, och dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Appelberg, *Reinhold;* landtbrukare; † 1903 4/11 på Säby i Östergötland, 74 år gammal, e. änka och barn.

Appelberg, *Robert;* f. 1858 15/12; ingeniör; † 1903 13/6 i Norrköping, e. änka, *Hulda Appelberg*, två barn och broder.

Arnander, *Filip Gert Karl;* f. 1864 14/7 i Linköping; länsnotarie; vice häradshöfding; † 1903 29/3 i Linköping, e. änka, född *Louise Segerdahl*, barn, moder och syskon; begrafven i Linköping.

Arnberg, *Per Axel Mauritz;* f. 1854 3/10 i Hubbo socken i Västmanland; direktör i Nya aktiebolaget Radiator;

† 1903 $^{14}/_{5}$ i Stockholm, e. änka, född *Elin Edlund*, och två döttrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Arnell, *Anders Emanuel;* f. i Långsele; källarmästare; † 1903 $^{23}/_{8}$ å Grefsens sanatorium i Norge, e. änka, tre barn, moder och syskon.

Arsenius, *John Georg;* f. 1818 $^{4}/_{2}$; f. d. öfverstelöjtnant vid Lifregementets husarkår; † 1903 $^{30}/_{5}$ i Uppsala, e. söner, sonhustrur och barnbarn; begrafven i Uppsala.

Askberg, *John Rudolf;* f. på Adelsö; f. d. grosshandlare; † 1903 $^{1}/_{7}$ i Alfhem i Småland, något mer än 78 år gammal, e. dotter och barnbarn.

Askerberg, *Karl V. Ludvig;* f. 1829 $^{22}/_{3}$; f. d. skomakaremästare; † 1903 $^{23}/_{10}$, e. änka, *Emelie Askerberg.*

Askergren, *Herman Evald;* f. 1819 $^{28}/_{10}$; f. d. bryggare; † 1903 $^{16}/_{8}$ i Stockholm, e. barn, barnbarn och systerdotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Asklund, *Otto Edvard;* f. 1833 $^{2}/_{4}$ i Askums socken; kontraktsprost; kyrkoherde i Skepplanda församling; † 1903 $^{14}/_{5}$; begrafven å Skepplanda kyrkogård.

Aspegren, *Jakob Herman;* f. 1839 $^{2}/_{8}$; landtbrukare; † 1903 $^{6}/_{2}$.

Asplund, *Gustaf Vilhelm;* f. 1859; trafikchef; † 1903 $^{13}/_{3}$ i Fågelsta, e. änka, född *Hanna Olsson*, barn och svärdotter; begrafven å Tifvelstads kyrkogård.

Asplundh, *Benkt;* fabrikör; † 1903 $^{14}/_{2}$ i Vaxholm, 68 år, 4 mån. och 25 dagar gammal, e. änka, född *Maria Grundelius*, barn, barnbarn och måg.

Atterström, *Henrik;* f. 1863 i Ransäters socken i Värmlands län; e. provinsialläkare i Jörns distrikt; † 1903 $^{24}/_{7}$ i Lysekil, e. änka, född *Olga Jacobson*, tre barn, moder, svärmoder och syskon; begrafven i familjegrafven å Ransäters kyrkogård.

Aurell, *Erik Vilhelm;* e. o. kammarskrifvare; † 1903 $^{18}/_{3}$ på Rud i Älfsborgs län, nära 70 år gammal, e. son.

Bachér, *Lars;* f. 1828; godsägare; † 1903 /$_{11}$ i Bjerges på Gottland, e. änka, född *Bachér*, och tre barn; begrafven å Visby kyrkogård.

Backlund, *Erik;* f. d. handlande; † 1903 $^{29}/_{4}$ i Franshammar, 63 år, 8 mån. och 18 dagar gammal, e. änka, född *Brita Eriksson*, son, sonhustru, barnbarn och syskon.

Backman, *Julius;* f. 1846 i Kornö; f. d. sjökapten; skeppsklarerare; † 1903 $^{23}/_{2}$ i Lysekil, e. änka, född *Lycke*, samt syskon.

Bagge till Berga, *Conrad Hjalmar Vilhelm Frans;* f. 1825 $^{22}/_{5}$; f. d. fanjunkare; † 1903 $^{6}/_{1}$.

von Bahr, *Gustaf Ludvig Robert;* f. 1831 $^{29}/_{7}$; godsägare; † 1903 $^{23}/_{11}$ på Mälby i Södermanlands län, e. änka, född *Augusta Sofia Vilhelmina Holmstedt*, barn och barnbarn.

Bauer, *Gustaf;* f. d. bagarmästare; † 1903 /$_{3}$ i Malmö, e. änka i 2. giftet och barn; begrafven å gamla kyrkogården i Malmö.

Bayard, *August Georg;* grosshandlare; † 1903 $^{2}/_{5}$ på Axmar bruk, 83 år, 6 mån. och 7 dagar gammal, e. barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Beerman, *Georg Henrik Vilhelm;* bankbokhållare; † 1903 $^{16}/_{9}$ i Kristinehamn, 46 år gammal, e. änka och barn.

Bendroth, *Fredrik Vilhelm;* f. 1851; kronolänsman i Vette härad; † 1903 /$_{11}$.

Bengtsson, *Johan Fredrik;* f. 1845 $^{16}/_{2}$; musikdirektör; † 1903 $^{10}/_{7}$ i Vadstena, e. änka, född *Selma Cassel*, fem barn och syster.

Bennet, *Kristian Adolf;* f. 1875 $^{8}/_{11}$; sjökapten; friherre; † 1903.

Bennet, *William Hugo;* f. 1856 $^{9}/_{1}$; f. d. underlöjtnant vid Skånska dragonregementet; friherre; † 1903 $^{5}/_{12}$ på Sigridsholm, e. två söner, moder och broder.

Bennich, *Karl Johan Oskar;* f. 1823 $^{16}/_{12}$ i Opphem; kapten; † 1903 $^{18}/_{6}$ i Tranås, e. änka i 2. giftet, född *Åsberg*, och två döttrar i 1. giftet.

Berg, *Erik Anton;* fabriksidkare; † 1903 $^{28}/_{8}$ å Skodsborgs sanatorium, 47 år, 4 mån. och 28 dagar gammal, e. änka i 2. giftet, född *Klara Eriksson*, barn i båda giftena, syskon, svärson och svärföräldrar; begrafven å Esklistuna nya kyrkogård.

Berg, *Frans Gustaf;* handlande; † 1903 $^{4}/_{6}$ i Stockholm, 53 år gammal, e. änka, född *Kahnberg*, och son.

Berg, *Gustaf Fredrik;* f. 1839 $^{9}/_{3}$; kamrerare; † 1903 $^{6}/_{4}$ i Stockholm, e. barn, barnbarn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Berg, *Karl Oskar;* f. 1839 $^{30}/_{10}$ i Kumla socken i Västmanland; f. d. generalkonsul; † 1903 $^{14}/_{10}$ i Stockholm, e. fosterdotter, moder och syskon; begrafven å Solna kyrkogård.

Bergelin, *Fritiof Alfred;* f. 1863 8/9; kammarskrifvare vid flottans station i Karlskrona; † 1903 7/8 i Karlskrona, e. moder.
Bergenström, *Ernst Viktor;* f. 1823 26/7 i Grangärde; f. d. grufinspektor; † 1903 18/8 i Linköping, e. änka, född *Matilda Brandtberg*, barn, barnbarn och syster.
Bergh, *Peter;* f. 1823; f. d. disponent för Malmö ullspinneri; † 1903 /1 i Malmö; begrafven i Malmö.
Bergholtz, *Karl V.;* apotekare; † 1903 24/10 i Mellösa, e. syskon.
Berglund, *Karl Viktor;* f. 1869 22/9; fabriksföreståndare; † 1903 31/5 i Stockholm, e. änka, född *Anna Högling*, tre barn, föräldrar, syskon och svärföräldrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Berglund, *Kristian Viktor;* kommissionsgrosshandlare; † 1903 19/8 i Stockholm, 49 år gammal, e. moder och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Berglund, *Runo;* f. d. grosshandlare; † 1903 24/5 i Stockholm, e. två systrar.
Berglöf, *Ernst Teodor;* f. 1835 28/5; stadsfogde i Hudiksvall; † 1903 27/12 å Järfva, e. änka, född *Elma Mittopæus*, barn, svärmoder och syskon.
Berglöf, *Frans Johan Erland;* f. 1841 11/11 i Helsingtuna socken i Gäfleborgs län; häradshöfding i Årstads, Faurås och Himble härads domsaga; † 1903 8/5 i Varberg, e. änka, född *Augusta Carlqvist*, och barn; begrafven i Söderhamn.
Bergman, *Georg;* grosshandlare; † 1903 8/7 i Stockholm, nära 44 år gammal, e. syskon.
Bergman, *Karl Vilhelm Leopold;* bryggmästare; † 1903 19/4, 64 år, 4 mån. och 21 dagar gammal, e. änka, född *Selma Ericson*, och barn.
Bergman, *Ture Johan Hampus;* f. 1837 i Visby; häradsskrifvare i Gottlands södra fögderi; † 1903 2/5.
Bergquist, *Lars Gustaf;* kronouppbördskassör; kronolänsman; † 1903 30/12 i Enköping, 63 år gammal.
Bergstedt, *Karl Fredrik;* f. 1817 24/7 i Lillkyrka socken i Örebro län; skriftställare; † 1903 26/1 på Skrukarp vid Motala, e son och två döttrar.
Bergstén, *Per;* f. 1819 i Gäfle; f. d. handlande; † 1903 1/4 i Sundborns socken, e. barn och barnbarn.
Bergström, *Frans Frode Teodor;* f. 1819 6/3 i Falkenberg; f. d. kammarråd; † 1903 15/1 i Stockholm, e. syskon och syskonbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Bergström, *Otto Vilhelm;* f. d. skådespelare; † 1903 21/3 i Stockholm, 63 år, 4 mån. och 24 dagar gammal; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Bergström, *Viktor Israel;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 15/4 på Lindås i Småland, 68 år gammal, e. barn och barnbarn.
Berthman, *Anders Gustaf;* f. d. godsägare; † 1903 12/1 i Stockholm, 73 år gammal, e. dotter och barnbarn.
Bierregaard, *August Magnus P:son;* f. d. källarmästare; † 1903 24/10 i Sundbyberg, 54 år, 2 mån. och 6 dagar gammal, e. änka, född *Nikoline Höiberg*, barn, moder, syskon och sonhustru; begrafven å Solna kyrkogård.
Billberg, *Anders Herman;* f. 1857 25/10; bokförare; † 1903 11/4 i Filipstad, e. syster.
Björck, *Axel Otto;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 29/3 på Hyllinge, 67 år gammal, e. döttrar.
Björck, *Karl Anders Otto;* f. 1845 28/1 i Linköping; med. doktor; † 1903 5/8 på Lilla Bankestad i Hägerstads socken, e. änka, född *Alma Peterson*, och dotter; begrafven å Norrköpings begrafningsplats.
Björck, *Oskar Magnus;* disponent; † 1903 9/1 på Gadö, 70 år gammal, e. änka, född *Rosa Kjellman*, syskon, syskonbarn och svägerska; begrafven å Valbo kyrkogård.
Björklund, *Johan Gustaf;* f. 1846 10/11 i Björksta i Västmanland; skriftställare; † 1903 2/7 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Björkman, *Oskar August Fredrik;* f. 1847 1/12 i Norrköping; bokhållare; † 1903 17/1 i Stockholm, e. svåger.
Björkman, *Per Adolf;* f. d. stationsinspektor i Gäfle; † 1903 17/4 i Gäfle, 59 år gammal, e. änka, barn och syskon: begrafven i Gäfle.
Björnlund, *Edvard;* grosshandlare; † 1903 10/9 i Norrköping, 57 år gammal, e. änka, fyra barn, moder och systrar.
Block, *Johan Henrik Gustaf;* f. 1862 10/8: grosshandlare; † 1903 11/10 i Stockholm, e. änka, född *Hedvig Löfvander*, och barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Blomberg, *Anton Bernhard;* f. 1840 7/3; e. o. amanuens i Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien; fil. doktor; † 1903 26/5 i Stockholm; e. syskon;

begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Blomberg, *Sten Viktor;* f. 1851 20/3; major i arméen; kapten i Göta lifgardes reserv; † 1903 30/4 i Stockholm.

Blombergh, *Fredrik;* f. 1823 25/2 vid Stafsjö bruk; fabrikör; † 1903 13/4 i Norrköping, 80 år gammal, e. änka, född *Karolina Vilhelmina Wiesendorff*, och barn; begrafven i Norrköping.

Blomén, *Johan Vilhelm;* f. 1820 1/2 i Jäluntofta socken i Jönköpings län: apotekare; † 1903 29/8 i Stockholm, e. änka, född *Aline Beskow*, barn och syskon.

Blomquist, *Karl Axel;* f. vid Fagersta; ingeniör; † 1903 29/1 i Stockholm.

Bodin, *Ernst Ludvig;* kamrerare; † 1903 18/9 i Oskarshamn, 46 år gammal, e. systrar och systerbarn.

Bodstedt, *Anatolius Vilhelm;* f. 1841 25/2 i Stockholm; adjunkt vid norra latinläroverket; † 1903 14/9 i Stockholm, e. änka, född *Augusta Müller*, son, moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Bokander, *Jon Pehrsson;* f. 1832 2/4 i Backaryds socken; kyrkoherde i Södra Rörum och Häglinge församlingar; † 1903 i januari, e. änka, född *Gustafva Katarina Sylvander*, och barn.

Bolander, *Karl Johan;* f. 1854; musikdirektör; † 1903 28/7 i Västerås, e. änka, född *Maria Östling*, tre söner och svärmoder.

Bolander, *P.;* f. 1836 27/9; skräddarmästare; † 1903 2/5, e. änka, född *Sofie Tullgren*, barn, barnbarn och syskon: begrafven i Sundsvall.

Bolinder, *Torsten Georg Vilhelm;* affärsman: † 1903 20/9 i Helsingfors, 36 år gammal, e. änka, född *Ida Holopainen*, och fyra barn.

Bolling, *Johan Henrik;* f. d. kronolänsman: † 1903 30/11 i Eksjö, nära 80 år gammal, e. änka och barn.

Boltzius, *Johan Otto Gottfrid;* f. 1849 16/3 i Grafva församling; målarmästare; † 1903 3/9 i Gäfle, e. änka i 2. giftet och nio barn; begrafven å Gäfle kyrkogård.

Borg, *Halvar;* f. 1845 i Henriksfors i Färila socken; inspektor för Marma sågverksaktiebolag; † 1903 14/6 i Tefvansjö i Ramsjö socken, e. änka och sju barn.

Borg, *Josef Ferdinand;* grosshandlare; † 1903 6/12 i Stockholm, 68 år gammal, e. änka och barn.

Borg, *Karl Johan;* f. 1841 2/10 i Hjorteds socken i Kalmar län; distriktsläkare; † 1903 25/12 i Stockholm, e. änka, född *Maria Medberg*, fader, syster och systerbarn.

Borgström, *Fritz Gustaf Adolf;* stadsfiskal; † 1903 15/12 i Kungsbacka, 36 år gammal.

Borman, *Ferdinand;* f. i Berlin; f. d. fabrikör; † 1903 4/5 i Stockholm, 84 år gammal; begrafven i familjegrafven i Stockholm.

Boström, *Karl Johan;* f. 1842 i Lund: stadsläkare; † 1903 21/8 i Sölvesborg, e. änka, född *Maria Helena Ekberg*, och tre barn; begrafven i familjegrafven å Sölvesborgs nya kyrkogård.

Brakel, *Johan Anton;* f. 1827 4/11; f. d. major i arméen; † 1903 23/4.

Brandfors, *Karl;* grosshandlare; † 1903 16/5 i Luleå, 43 år, 11 mån. och 18 dagar gammal, e. moder; begrafven Luleå.

Bratt, *A. J. C.;* f. d. geschworner; † 1903 /3 i Halmstad, 89 år gammal.

von Braun, *Rolf Baltzar;* f. 1856 9/5; godsägare; † 1903 12/11 i Göteborg, e. änka, född *Ester von Segebaden*, barn, fader, svärmoder, syskon och syskonbarn.

Braunerhielm, *Fredrik August Lennart;* f. 1845 21/4; f. d. löjtnant i arméen; † 1903 24/11 på Lützen i Edebo socken i Stockholms län, e. änka, född *Agnes Amalia Ekeblom*, och döttrar.

Bredenberg, *Gustaf Oskar;* f. 1838 21/11; kamrerare: † 1903 11/2 i Stockholm, e. barn, barnbarn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Brink, *Johan Elof;* f. 1814 11/7 i Västergötland; komminister i Filipstads och Fernebo församlingar; † 1903 16/9.

Broberg, *Ansgar Ludvig;* f. 1830 23/1; f. d. kommendörkapten; † 1903 28/2 i Hedemora, e. syster.

Broberg, *Karl Johan;* f. 1837 2/1 i Stockholm; bibliofil; notarie; † 1903 20/2 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Brockmann, *Kristian;* f. i Wismar; juvelerare; † 1903 4/12 i Karlstad, 81 år gammal, e. änka, två söner och en dotter; begrafven i Karlstad.

Brodin, *Per Gustaf;* f. 1816 3/12 i Gäfle; sjökapten; † 1903 6/7 på Seljön i Öfvansjö socken, e. son och dotter.

Brogren, *Karl Fredrik August;* f. 1851 2/10 i Östergötland; f. d. direktör; † 1903 12/3 i Falun, e. änka, född *Sofia Kihlström*, tre barn och syskon.

Broms, *Gustaf Emil;* f. 1849 5/9 i Stockholm; f. d. vicekonsul; † 1903 29/10 i

Stockholm, e. änka, född *Anna Öberg*, och barn.

Broocman, *Jonas Fredrik;* f. 1853 31/1; kassör; † 1903 17/1 i Stockholm, e. syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Brorström, *Jöns Viktor Konstantin;* f. 1823 3/8 i Borrby socken; kyrkoherde i Sölvesborg; † 1903 16/3 i Sölvesborg; begrafven i familjegrafven därstädes, e. änka, i 2. giftet, född *Klara Emilia Gustafva Herslow.*

Brun, *Johan Peter;* gårdsägare; † 1903 9/7 i Vimmerby, 94 år gammal.

Brun, *Lars Johan;* f. 1820 i Alingsås; f. d. handlande; † 1903 13/10 i Vänersborg, e. dotter och systrar.

Brundin, *Anders Petter;* f. 1826 18/12; landtbrukare; † 1903 17/9 på Tuna. Mörkö, e. änka, född *Agnes Widforss*, och barn.

Bruun, *Johan;* f. 1847 i Kalmar; grosshandlare; † 1903 18/9 på Björnö, e. änka och sex barn.

Bruzelius, *Arvid Sture;* f. 1838 17/7; major i arméen; † 1903 23/6 på Gyllerup, e. syster; begrafven å Hörups kyrkogård.

Bruzelius, *Mårten Magnus;* f. d. auditör; † 1903 ?/12 på Hufvudsta, 76 år gammal, e. änka, sonhustru och sonson; begrafven å Solna kyrkogård.

Burman, *Erik Kristiernsson;* f. 1814 15/5 i Offne i Mattmar; f. d. kapten vid Jämtlands fältjägarekår; † 1903 18/11 i Östersund.

Byrström, *Karl Viktor;* handlande; † 1903 2/6 i Stockholm, 61 år, 5 mån. och 29 dagar gammal, e. änka, född *Matilda Hellberg*, bröder och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Bäckman, *Karl Olof;* skräddarmästare; † 1903 17/4 i Umeå, 79 år gammal.

Börjeson, *Emil;* f. 1846; kassör vid Lindholmens mekaniska verkstad i Göteborg; † 1903 6/10 i Göteborg; e. moder.

Börjesson, *Gustaf Samuel;* f. i Askersund; f. d. handlande; † 1903 16/5 i Stockholm, e. barn och barnbarn.

Carlberg, *Johan Isaak;* f. 1849 18/2; stationsinspektor; † 1903 20/8 i Stockholm, e. änka, *Majken Carlberg*, tre barn och fader; begrafven å Brännkyrka kyrkogård.

Carlquist, *Carl Mauritz;* f. 1831 13/4 i Karlstad; f. d. förste landtmätare i Malmöhus län; † 1903 9/12 i Malmö, e. änka, född *Klara Beda Lovisa Maximiliana Ekelund*, döttrar, måg och dotterson.

Carlsén, *Gustaf Leonard;* f. 1859 19/9 i Boglösa socken; teaterdirektör; † 1903 9/4 i Norrköping, e. änka, född *Sigrid Edin*, barn, moder, syskon och svärföräldrar; begrafven å Norrköpings kyrkogård.

Carlson, *C. F.;* f. 1818 5/11 på Åsjöhyttan i Bjurkärns socken i Värmlands län; f. d. konsul; † 1903 9/5 i Borgviks prästgård, e. änka, född *Jern*, tre söner och dotter.

Carlson, *Fredrik Teodor;* f. 1820 10/2 i Slöta i Västergötland; kyrkoherde i Årstad och Asige församlingar af Göteborgs stift; † 1903 3/5.

Carlsson, *Johan David;* f. 1852; stadsläkare i Varberg; † 1903 2/5, e. änka och två döttrar.

Carlsson, *Karl;* byggmästare; † 1903 5/11 i Umeå, 42 år gammal.

Carlsson, *Lars Adolf;* f. i Bjurkärns socken; f. d. disponent; † 1903 30/4 i Kristinehamn, 82 år gammal, e. son och tre döttrar.

Carlsson, *O.;* godsägare; † 1903 3/11 på Gölingstorp, 67 år gammal.

Carlstedt, *Martin;* f. 1840 10/11; major i arméen; kapten i Älfsborgs regementes reserv; † 1903 20/1 i Oskarshamn.

Carlström, *Birger Erhard;* f. i Stockholm; egendomsägare; † 1903 29/6 på Vareslätt i Västergötland, 61 år gammal, e. änka och åtta barn.

Caspar, *Frans;* ingeniör; † 1903 16/8 i Stockholm; begrafven å mosaiska kyrkogården vid Stockholm.

Cavallin, *Hans;* f. 1866 20/1 i Lund; vice häradshöfding; † 1903 9/6 i Mörsil, e. änka, född *Signild Sylwan*, och syskon.

Cederblad, *Fredrik Vilhelm;* f. 1853 1/4; kapten; † 1903 4/6.

Cedervall, *Edvard Vilhelm;* f. 1851; lektor i naturalhistoria och kemi vid Göteborgs realläroverk; † 1903 6/4, e. änka, född *Axelsson*, och tre barn; begrafven i Göteborg.

Cervin, *Gustaf;* f. 1856; notarie; † 1903 24/11 vid Sarpetorp i Björkviks socken.

Cimmerdahl, *Christian Rudolf;* f. 1836 31/1; f. d. förste provinsialläkare; † 1903 17/7.

Claesson, *August;* f. i Fostarp; fabriksidkare; † 1903 20/9 på Uddebo i Tranemo, 67 år gammal, e. fem söner och dotter.

Claësson, *Oskar Knut Vilhelm;* f. 1883 6/4; ritare vid k. sjökarteverket; † 1903 25/8 i Stockholm, e. syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Clausen, *Nils;* f. 1826 18/11 i Skellefteå; f. d. rådman; † 1903 29/1 i Malmö, e. barn.

Collander, *Johan;* f. 1848 12/11; f. d. stadskassör; † 1902 /5 i Uddevalla, e. änka, född *Hilda Rodhe*, två barn och syster.

Colldén, *Nils Edvard;* f. på Ekerön; egendomsägare; † 1903 /11 på Fors i Småland, 77 år gammal, e. barn och barnbarn.

Collin, *Sven;* f. 1821; f. d. kronolänsman i Bara härad; † 1903 i Lund.

Corth, *E. A.;* f. 1841 26/8 i Nyköping; f. d. klädesfabrikör; † 1903 4/12 i Norrköping; begrafven i Norrköping.

Cronland, *Ture Harald;* f. 1837 30/7; f. d. kamrerare i medicinalstyrelsen; † 1903 12/11 i Stockholm, e. änka, född *Mimmi Bergström*, dotter och fosterdotter; begrafven å Maria kyrkogård.

Cronstedt till Fullerö, *August Rudolf;* f. 1819 1/4; f. d. kommendör; † 1903 10/3.

Cronstedt till Fullerö, *Rudolf;* f. 1826 6/12; f. d. generaldirektör och chef för järnvägsstyrelsen; † 1903 19/11 i Stockholm, e. änka, född *Amelie Vilhelmina Gibson*, son, sonhustru och barnbarn.

Cysch, *Karl Teodor;* grosshandlare; † 1903 13/3 i Stockholm, 49 år gammal, e. änka, född *Sofie Wiberg;* begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Dahl, *Gustaf Albin;* f. 1850 22/8 å Kärrbo i Skällviks socken; vice komminister i Kimstads församling; † 1903 19/3 i Norrköping.

Dahlander, *Gustaf Robert;* f. 1834 7/6 i Göteborg; f. d. professor och rektor vid tekniska högskolan; † 1903 27/9 i Stockholm, e. änka, född *Augusta Carlsten*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Dahlberg, *Georg Ferdinand;* f. 1855 i Göteborg; handlande; † 1903 25/9 i Göteborg, e. änka och barn.

Dahlgren, *Ivar;* f. d. brukskassör; † 1903 18/11 i Stockholm, 68 år gammal.

Dahlstrand, *Sven Johan;* f. 1850 30/1 i Dala socken i Skaraborgs län; kyrkoherde i Tådene pastorat; † 1903 4/5.

Danielsson, *Adolf C.;* guldsmed; † 1903 21/12 i Malmö, 58 år gammal, e. änka och barn.

Dassow, *August;* godsägare; † 1903 1/10 i Mörby i Lokrume socken, 75 år gammal, e. änka, två söner och två döttrar; begrafven i Visby.

Davidson, *Johan;* smedsmästare; † 1903 25/1 i Stockholm, 66 år gammal, e. änka, *Marie Louise Davidson*, och två barn; begrafven i familjegrafven å Solna kyrkogård.

Davidson, *Magnus;* f. 1842 20/4; innehafvare af Hasselbacken å Djurgården; † 1903 7/9 på Skarp-Runmarö, e. broder, systrar och syskonbarn; begrafven å mosaiska kyrkogården.

Delin, *Otto Henrik;* f. 1861 20/4; järnhandlare; † 1903 1/1 på Nynäshamn, e. änka, född *Agnes Hylander*, tre barn, moder och två bröder.

Dickson, *Robert;* f. 1819 26/11 i Göteborg; f. d. godsägare; † 1903 25/1 i Göteborg, e. barn och barnbarn; begrafven å Örgryte kyrkogård.

Djurberg, *Anders Julius;* byggmästare; † 1903 26/5 i Oxie.

Douhan, *Karl Johan;* f. på Karlholms bruk; f. d. vinhandlande; † 1903 19/8 i Gäfle, e. änka, född *Ahlgren*, barn och barnbarn.

Drake till Hagelsrum, *Knut Adolf;* f. 1845 20/9; postexpeditör; † 1903 2/11 i Stockholm, e. syskon och syskonbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Dyberg, *Frans;* handlande; † 1903 19/10 i Varberg, nära 84 år gammal, e. barn.

Dölling, *Fritz;* f. 1824 29/8 i Bäjern; bryggare; † 1903 7/5, e. änka, född *Karolina Goetz*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

von Eckermann, *Wulff Karl Fredrik;* f. 1860 2/12; löjtnant i Södermanlands regemente; † 1903 3/12 på Löfsund, e. änka, född friherrinna *Ebba Elisabeth Åkerhielm till Margretelund*, styfson, moder och syskon.

Eckhell, *Fredrik;* f. 1827; disponent; † 1903 22/7 i Borgholm, e. änka i 2. giftet, son och två döttrar; begrafven å Oskarshamns kyrkogård.

Edbom, *Per;* f. 1812 i Edsbro; f. d. landtbrukare; kyrkovärd; † 1903 11/12 på Vemblinge i Estuna socken, e. dotter och barnbarn.

Edén, *Engelbrekt M.;* f. 1848 29/3 i Kristinehamn; egendomsägare; † 1903 9/3 på Gersviken i Öfre Ulleruds socken, e. moder och tre syskon.

Edén, *Per Olof;* f. 1830 i Öfver-Kalix socken i Norrbottens län; f. d. rektor i Piteå femklassiga läroverk; fil. doktor; † 1903 13/6 i Piteå, e. barn; begrafven å Piteå kyrkogård.

Edgren, *August Hjalmar;* f. 1840 18/10; professor; † 1903 9/12 på Djursholm,

e. änka, född *Anna Marianne Steendorff*, och barn; begrafven i Arvika.
Edin, *Per Gustaf Ludvig*; f. 1842 10/10; godsägare; † 1903 1/6 på Skuru i Nacka socken, e. barn, barnbarn och syskon.
Edgren, *Gustaf Elias*; f. 1837 27/6; f. d. sekreterare i öfverståthållareämbetet; † 1903 9/8, e. änka, född *Sofia Grenander*, moder, moster och morbroder; begrafven i Sköfde.
Edlund, *Karl Arvid*; kammarskrifvare i tullverket; † 1903 27/5 i Stockholm, e. syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Edlund, *Sven Albin*; f. 1863 18/6; ingeniör; † 1903 19/3 i Stockholm, e. änka, född *Mimmi Samuelsson*, son och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Edquist, *Johan Erik*; f. d. disponent; † 1903 24/11 i Hernösand, 81 år gammal, e. änka, född *Gustafva Hilleström*, barn, barnbarn och syskon; begrafven i Hernösand.
Ekstrand, *Fredrik Teodor*.; f. 1818 12/1; f. d. öfverstelöjtnant vid Norra skånska infanteriregementet; † 1903 3/7 i Helsingborg, e. änka, född *Hortensia Tauson*, barn och barnbarn: begrafven i nämnda stad.
Edström, *Albert Viktor*; f. på Edsvalla bruk i Värmland; f. d. grosshandlare; † 1903 13/5 i Stockholm, 69 år gammal, e. syskonbarn.
Edström, *Karl*; f. d. rådman i Sköfde; † 1903 12/4, 88 år gammal, e. fyra barn.
Egnell, *Oskar Edward*; grosshandlare: † 1903 29/1 i Stockholm, 52 år och 5 mån. gammal, e. änka, född *Olga Zederström*, barn och syskon.
Ehrenström, *Johan Ludvig*; f. 1831 24/7; kyrkoherde i Kräklingbo församling; † 1903 25/11 i Kräklingbo, e. änka, född *Elisabet Karolina Olsson*, och åtta barn.
Ehrensvärd, *Gösta Karl Augustin*; f. 1860 26/6; f. d. ryttmästare; † 1903 27/3.
Ekberg, *Nils August*; f. 1829 13/4; organist; † 1903 8/4 vid Hållet i Näshulta socken, e. änka, *Matilda Ekberg* och son.
Ekblom, *Karl Viktor*; f. d. handlande; † 1903 17/11 i Stockholm, 71 år gammal, e. änka, barn och barnbarn.
Ekelund, *Karl Johan*; f. 1831 3/5 i Jemshög; kyrkoherde i Högestads och Baldringe församlingar, † 1903 26/9, e. änka, född *Anna Bengtsson*, och barn.
Ekelund, *Karl Magnus*; f. i Trelleborg: ombudsman i Mellersta Skånes nya häst- och nötkreatursförsäkringsförening; † 1903 7/10 i Lund, nära 75 år gammal, e. änka, född *Nygren*, och barn.
Ekelöf, *Johan Adolf*; f. 1839 12/4; kommendörkapten af första graden; † 1903 20/3 i Stockholm, e. änka, född *Matilda Beskow*, och barn; begrafven å galérvarfvets kyrkogård å k. Djurgården.
Ekeman, *Karl Otto Maurits*; f. 1847 15/11 i Malmö; regementsveterinär vid Skånska husarregementet; † 1903 28/1 i Lund: begrafven å gamla begrafningsplatsen vid Lund.
af Ekenstam, *Carl Adolf Vilhelm*; f. 1829 5/2; kapten; † 1903 29/9.
Ekholm, *Karl Erik*; f. 1826 12/8 i Ekeby socken i Örebro län; f. d. skräddarmästare; † 1903 29/4 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Eklund, *Karl Isak Magnus*; f. 1833 3/11; f. d. landtbrukare: † 1903 21/5 i Stockholm, e. änka, född *Hilda Schlytern*, son, svärmoder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Ekman, *Karl Edvard*; f. 1826 7/3 i Göteborg; bruksägare; † 1903 24/12 i Göteborg, e. barn, barnbarn och broder.
Ekstrand, *Karl Albert*; f. 1830 22/5; f. d. landtbrukare; † 1903 21/12 på Valhalla i Årdala socken, e. barn.
Ekström, *Karl Rudolf*; f. 1818 11/1; f. d. landshöfding i Jönköpings län; † 1903 13/5 i Stockholm, e. barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Elfverson, *Erik Gustaf Ivar*; f. 1875 6/1 i Karlshamn; skeppsklarerare: † 1903 25/9 i Gäfle, e. föräldrar, syskon och farmoder.
Elgerus, *Daniel Julius*; f. 1817 2/7 i Norrköping; fabrikör; † 1903 22/12 i Örebro, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn; begrafven å södra begrafningsplatsen.
Eliasson, *Hemming*; f. 1855 i Lillsjöhögen; disponent; † 1903 22/6 i Östersund, e. änka, född *Mattsson*.
Elvgren, *Edvard*; f. 1811 12/11; f. d. vice kommissionslandtmätare; † 1903 6/6 i Stockholm, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Enell, *Knut Fredrik Hjalmar*; examinerad apotekare; † 1903 30/4 på Karlstorp i Småland, 50 år gammal, e. syskon.

Engdahl, *Sven;* fabrikör; † 1903 30/1, 63 år, 11 mån. och 21 dagar gammal, e. änka, född *Hulda Eriksson*, barn och svärmoder; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Engelhardt, *Ludvig;* f. 1824 29/8; kassör; † 1903 27/9.

Engström, *Anders Petter;* f. d. tobaksfabrikör; † 1903 7/11 i Gränna, e. änka, född *Maria Claussen*, och tre barn.

Engström, *Henrik;* f. 1835; f. d. sergeant; kommunalordförande; † 1903 11/10 i Hedeberga i Skåne, e. änka och två döttrar.

Enninger, *Olof;* musikdirektör; kantor och organist i Rödinge församling; † 1903 7/1 i Ystad, 52 år gammal.

Enwall, *Ivar Hugo;* tandläkare; † 1903 på Ektorp, Saltsjö-Dufnäs, 37 år och 7 mån. gammal, e. syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Envall, *Per;* folkskolelärare; † 1903 20/9 i Falun, 49 år gammal, e. änka och tre barn; begrafven i Falun.

Ericson, *Emil;* f. i Västerås; grosshandlare; † 1903 25/7 i Stockholm, 45 år gammal.

Ericsson, *August Gottfrid;* f. i Säter; f. d. grosshandlare; † 1903 21/4 i Stockholm, e. syskonbarn.

Ericsson, *Ernst Gustaf;* f. d. handlande; † 1903 13/9, 42 år, 5 mån. och 1 dag gammal, e. änka, född *Emmy Enlund*, son, moder och svärföräldrar.

Ericsson, *Gottfrid;* f. 1854 i Örebro; f. d. garfverifabrikör, ingeniör; † 1903 18/7 i Mendrisio i Schweiz.

Ericsson, *Karl Gustaf;* f. 1818 i Växjö; f. d. häradsskrifvare; † 1903 18/8 i Växjö, e. änka, född *Sjöblom*, och son.

Eriksson, *Albert;* f. 1869 15/11 i Gärdslösa socken; medarbetare i Dagens Nyheter; † 1903 31/8 i Stockholm, e. fader, två systrar och trolofvad; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Eriksson, *Anders;* f. 1850 i Gagnefs socken; kronolänsman i Åls distrikt; † 1903 29/5 i Tunsta, e. fader och syskon.

Eriksson, *Arvid;* handlande och poststationsföreståndare; † 1903 17/5 i Klässbol i Stafnäs socken, Värmlands län, nära 40 år gammal, e. änka.

Eriksson, *Daniel;* ångbåtsbefälhafvare; † 1903 27/8, 48 år, 8 mån. och 20 dagar gammal, e. änka, född *Jenny Holmström*, barn, föräldrar och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Eriksson, *David Emanuel;* f. 1867 12/12 i Vaxholm; e. jägmästare; † 1903 8/9 i Älfsbyn i Norrbotten.

Eriksson, *E. G.;* affärsman i Fryksdalen; † 1903 5/6 i Lysvik, 47 år gammal, e. dotter.

Eriksson, *Karl Gustaf;* gruffogde; † 1903 /11 i Stockholm, 41 år gammal, e. änka och sex barn.

Eriksson, *Tycho;* f. i Ventselholm i Rumskulla; tandläkare; † 1903 /4 i Jönköping, 31 år gammal.

Erlandsson, *Johan August;* f. 1843 6/11; fabrikör; † 1903 21/3 vid Ektorp i Nacka socken, e. änka i 2. giftet, *Emma Erlandsson*, styfbarn och barnbarn.

Erlandsson, *Per;* f. 1841; häradsskrifvare i Ingelstads och Järrestads härads fögderi; † 1903.

Esping, *Karl Vilhelm;* f. 1831 i Nässjö; bruksägare; † 1903 8/5 i Grums, e. änka, född *Nilsson*, fyra söner, två döttrar och barnbarn; begrafven å Grums kyrkogård.

Esping, *S. G.;* ingeniör; † 1903 21/1 i Nässjö, något öfver 75 år gammal, e. änka och barn; begrafven i Nässjö.

Essén, *Ture Adam Georg;* f. 1839 24/12; förste landtmätare; † 1903 29/6.

Eurén, *Axel Otto;* egendomsägare; † 1903 /11 på Högantorp i Småland, 56 år gammal, e. änka i 2. giftet och barn.

Ewers, *Jöns Pehrsson;* f. å Glimmingehus; stationsinspektor vid Immelns järnvägsstation; † 1903 10/6, 56 år gammal, e. änka och barn.

Fagerlund, *Carl Adolf Johan;* f. 1852 5/4; landshöfding; † 1903 3/4 i Stockholm, e. änka, född *Amélie Ekström*, söner, sonhustru, syster och svärfar; begrafven i Södertälje.

Fagerström, *Jakob;* f. 1837 i Ängelholm; rådman; fil. kandidat; † 1903 5/3 i Ängelholm; begrafven i nämnda stad.

Fahlén, *Johan;* f. 1863 17/3; reservlöjtnant i Västernorrlands regementes reserv; † 1903 5/4 i Tjäll i Multrå socken, e. änka, *Ida Fahlén*, dotter, fader och syskon.

Fahlkrantz, *Anders Gustaf;* f. 1849 i Kopparbergs socken; glasmästare; † 1903 11/6 i Stockholm, e. änka, född *Åberg*, och barn.

Falk, *Emil Sixten;* f. 1846 7/10 i Södra Möckleby socken i Kalmar län; f. d. andre stadsläkare; † 1903 14/1 i Sundsvall, e. änka, född *Boström*, son och dotter; begrafven å Sundsvalls kyrkogård.

Faugust, *Gustaf Alfred;* f. 1849 7/1 i Össeby-Garn i Stockholms län; f. d. landtbrukare; † 1903 26/1 i Stockholm, e. änka, *Fredrika Faugust*, barn, barnbarn och syskon; begrafven å norra begrafningsglatsen vid Stockholm.

Fehrling, *Axel Ferdinand;* tjänsteman i Skandinaviska kreditaktiebolaget; † 1903 29/8, 46 år gammal, e. änka, född *Milton*.

Feuk, *Lars;* f. 1813 11/6 i Kristianstad: kyrkoherde i Gustafs församling; † 1903 28/4; begrafven i Malmö.

Fjellner, *John;* f. 1847; beklädnadsförvaltare vid K. Flottan; † 1903 /1.

Fjellström, *Johan August;* f. 1853; med. licentiat; † 1903 29/3 i Arvidsjaur, e. broder.

Flammén, *Esaias;* f. 1871 19/5; pappershandlande; † 1903 15/4 i Sundsvall, e. trolofvad, moder och systrar.

Fleetwood, *Gustaf Jakob Svante;* f. 1816 23/6; godsägare; friherre; † 1903 27/3.

Fleetwood, *James Harald Vilhelm;* f. 1857 5/10; godsägare; friherre; † 1903 9/4.

Fleetwood, *Miles Gustaf Viktor;* f. 1857 14/6; godsägare: friherre; † 1903 27/6.

af Flodin, *Elis Gustaf;* f. 1817 29/11; f. d. egendomsförvaltare: † 1903 26/11 i Svärdsjö. Med honom utgick helt och hållet adliga ätten af Flodin, n:r 2162.

Flodström, *Samuel;* f. i Sundborns socken; kamrerare; † 1903 18/6 i Hedemora, 80 år gammal; begrafven i Hedemora.

Flygare, *Anders Henrik Valfrid;* f. 1839 på Lilla Markie i Bösarps socken; praktiserande läkare; med. licentiat; † 1903 /2 i Lund, e. änka, född *Hanna Andersson*.

Fogelström, *Edvard Alf;* grosshandlare; † 1903 27/10 i Stockholm, 37 år gammal, e. änka och barn.

Fogelström, *Karl Vilhelm;* f. 1866 26/1 i Lekeryds socken; e. länsnotarie i Hallands län; † 1903 22/10 i Halmstad; begrafven å Lekeryds kyrkogård.

Fontell, *Nils Otto;* f. 1867 14/9; förste postexpeditör i Hessleholm; † 1903 10/7 i Lund, e. änka, *Ingeborg Fontell*, föräldrar, svärföräldrar och syskon.

Fornander, *Andreas;* f. 1820 i Kalmar; f. d. professor; † 1903 4/11 i Stockholm, e. änka; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Forsberg, *Nikolaus August;* f. d. lektor; † 1903 1/2, 70 år gammal, e. änka, född *Ulla Hammar*, och barn; begrafven å Solna kyrkogård.

Forsell, *Isak Anton;* förvaltare; † 1903 30/10 på Kvarnekulla, 58 år och 3 mån. gammal, e. änka, född *Jenny Eurenius*, och dotter.

Forsell, *Ivar John Julius;* f. 1864 29/9 på Dal; fil. kandidat; † 1903 27/6 i Stockholm, e. moder och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Forsell, *Sixten Jacob;* f. 1842 6/8; f. d. disponent; † 1903 7/1 i Norrtälje, e. änka, född *Märtha Jacobson*, barn och barnbarn.

Forssell, *Adolf Fredrik;* f. 1824 å Sulå bruk i Sättna socken; grosshandlare: † 1903 26/4 i Stockholm, e. söner; begrafven i familjegrafven i Sundsvall.

Frænkel, *Anders Fredrik Thim;* f. 1835 12/12; major i Väg- och Vattenbyggnadskåren; † 1903 13/1 i Stockholm, e. barn.

Fredlund, *Frans August;* f. i Össeby Gran socken i Stockholms län; provinsialläkare i Alfta distrikt; † 1903 27/1, 54 år gammal, e. änka och två barn.

Frick, *Anton Verner;* f 1833 16/8 på Nyborg i norra Västergötland; f. d. trafikdirektör; † 1903 7/10 i Hjo, e. änka, född *Laura Borg*, barn och barnbarn; begrafven i Hjo.

Fries, *Lars Ludvig;* f. d. expeditionssekreterare; † 1903 15/10 i Stockholm, 89 år gammal, e. broder, syster och syskons barn.

Frisch, *Ludvig;* f. d. notarie i kammarkollegium; † 1903 3/5 i Stockholm, 89½ år gammal, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Friesendahl, *Nils Johan;* f. 1823 2/8 i Ådals-Liden; kyrkoherde i Ramsele församling; † 1903 23/10.

Frunck, *Kristian Jakob;* f. 1846 på Ingeborg i Fillinge socken; kronolänsman i Nora distrikt; † 1903 6/2 på Östavik; begrafven å Nora sockens kyrkogård.

Frykberg, *Nils Magnus;* f. 1829 på Gustafsfors bruk; f. d. kommissionslandtmätare; † 1903 i maj på Anneberg i Gräsmarks socken, e. änka, född *Helga Paulina Ruckman*, barn och syskon.

Fröding, *Benkt Gustaf;* f. 1877 27/8; tjänsteman vid Stockholms gasverk; † 1903 26/9, e. föräldrar och syskon.

Fröman, *J. V.;* f. 1826 i Stockholm; repslagarmästare; † 1903 29/6 i Östersund, e. två döttrar.

Gelotte, *J. O.*; f. d. grosshandlare; † 1903 23/5 i Stockholm, e. änka, född *Westerlund*, och fyra barn.

Genzel, *Karl Ludvig;* f. i Varberg; tapetserare; † 1903 2/10 i Jönköping, 69 1/2 år gammal, e. änka och fem barn; begrafven å östra kyrkogården i Jönköping.

Gerle, *Benkt Jönsson;* f. 1846 10/2; regementsveterinär vid Skånska dragonregementet; † 1903 30/12 i Sjöbo.

Gestrin, *Hjalmar Natanael;* kamrerare; † 1903 1/3 på Jutholmen vid Dalarö, 71 år och 6 månader gammal, e. änka, född *Hanna Berggren.*

Gimberg, *Axel;* f. 1851 12/11; fabrikör; † 1903 29/8 i Stockholm, e. änka, född *Hildegard Lundqvist*, dotter, måg och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Godenhjelm, *Uno Leonard;* f. 1842; postmästare i Mariehamn; † 1903 30/8.

Godenius, *Karl Gustaf;* f. 1817 29/7 i Mora; kyrkoherde i Särna församling; † 1903 26/4 i Leksand.

Govenius, *Wilhelm;* f. d. bruksägare; † 1903 23/3 i Stockholm, 77 år, 5 mån. och 24 dagar gammal, e. änka, född *Alida Sjöström*, och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Graf, *Paul;* f. 1866; genremålare; † 1903 28/9 i Enköping, e. syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Graff, *Teodor;* f. 1821 6/4 i Nyköping; apotekare; † 1903 30/1 i Karlskoga, e. änka, född *Maria Sjögren*, son, sonhustru och barnbarn.

Grafström, *Hans Fritiof Andreas;* f. 1865 23/9; länsnotarie i Gäfleborgs län; † 1903 17/1 i Stockholm, e. änka, född *Olsen*, och fyra döttrar.

Grafström, *Gustaf Georg;* f. 1863; e. provinsialläkare; † 1903 1/7 i Klintehamn, e. änka, född *Irene Wallengren*, moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Granell, *Anders;* f. 1835 23/4 i Västra Broby socken; kyrkoherde i Risinge församling af Linköpings stift; † 1903 5/1, e. änka, född *Hilma Amalia Charlotta Vilhelmina Carlheim-Gyllensköld*, och tre döttrar; begrafven å Risinge gamla kyrkogård.

Granberg, *Johan Rudolf;* f. 1828 18/10; artist; † 1903 7/3, e. änka, född *Elise Lindström*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Grangren, *John Willgot;* grosshandlare; † 1903 22/10 i Stockholm, 55 år gammal, e. änka, född *Helen Jane Hannington*, farbroder och svärfader; begrafven å Jakobs kyrkogård.

Granholm, *Anders;* f. i Norrtälje; fabrikör; † 1903 26/3 i Stockholm, 75 år och 5 mån. gammal, e. brorson; begrafven å Johannes kyrkogård.

Grip, *Knut Herman Pontus;* f. 1848 i Stockholm; skådespelare; † 1903 31/1 i Stockholm; begrafven å Södra kyrkogården.

Gripenberg, *Karl-Gustaf Vilhelm;* f. 1853 4/2; jägmästare; † 1903 8/4.

Grundin, *S. J.;* f. d. fanjunkare; † 1903 20/5, 65 år gammal, e. änka, *Josefina Grundin*, och barn.

Grundström, *Axel Fredrik;* f. 1833 27/1; f. d rådman; † 1903 21/8 i Karlstad, e. barn, barnbarn och bröder; begrafven i Karlstad.

af Grubbens, *David Vilhelm;* f. 1824 17/7; landtbruksingeniör; † 1903 6/3.

Grönlund, *Konrad Teodor;* f. 1860 13/11 i Ume; förste postexpeditör i Ume; † 1903 8/8 i Ume, e. änka, född *Märta Berglund*, barn, svärfader och syskon.

Guillaume, *Johan Ad. Leonard;* f. 1831 på Leufsta bruk; fabrikör; † 1903 22/4 i Kopparberg, e. änka, dotter och måg.

Guldbrand, *O. Hj.;* skriftställare; † 1903 12/5 i Stockholm, 46 år gammal.

Gullbransson, *R. W.;* f. 1838 i Varberg; hofapotekare; † 1903 9/1 i Helsingborg; begrafven å Helsingborgs nya begrafningsplats.

Gullin, *Jonas;* f. 1844 20/12 i Örs socken; läroverkskollega; † 1903 i augusti i Landskrona, e. änka, född *Syster Maria Andersson*, och son.

Gumpel, *Martin;* agent; † 1903 28/11 i Stockholm, 53 år gammal, e. änka, född *Sjöstedt*, och tre barn; begrafven å Mosaiska församlingens kyrkogård.

Gustafsson, *Albert;* f. i Göteborg; grosshandlare; † 1903 25/4 i Stockholm, nära 41 år gammal, e. mor och syskon.

Gustafsson, *Erik Laurentius;* f. 1853 2/4; källarmästare; † 1903 24/10 i Karlshamn, e. barn och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Güldenberg, *Frans Herman Ernst;* f. 1852 9/9 i Tyskland; bryggmästare; † 1903 14/8 i Mülheim a/d Ruhr, e. änka i 2. giftet, född *Gerda Uhlin*, dotter i 1. giftet, föräldrar, svärmoder, syskon och syskonbarn; begrafven å nya kyrkogården i Hudiksvall.

Gyllenhammar, *Oskar Vilhelm;* f. 1834 28/4; f. d. major; † 1903 22/9.

Gyllenskjepp, *Alfred Teodor;* f. 1831 13/4; skrifvare; † 1903 13/11 i Stockholm, e. änka i 2. giftet, född *Vendla Kristina Hederstedt*, och döttrar; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Haak, *Johan Herman;* f. 1836 28/10; fabriksidkare; † 1903 13/1 i Stockholm, e. änka, född *Emelie Hammarstén*, dotter och syskon; begrafven å Solna kyrkogård.

Hagberg, *Fredrik Teodor;* f. 1814 14/7; kyrkoherde i Edsbergs och Hackvads församlingar; † 1903 6/8, e. fyra söner och två döttrar.

Hagberg, *Karl Petter Vilhelm;* f. 1843 11/3 i Lund; förvaltare; † 1903 21/2 i Uppsala, e. änka, född *Anna Augusta Öman*, och syster.

Hagermann, *Henrik;* f. 1822 30/9; smidesmästare; f. d. riksdagsman; † 1903 21/2 i Stockholm, e. son, två döttrar och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Haglund, *Klas Vilhelm;* f. 1875 10/5; fabrikör; † 1903 16/11 i Kristianstad, e. föräldrar, syskon, svågrar och moster.

Hahn, *Klas;* f. 1836 21/11 i Karlskrona; kamrerare vid Karlskrona drätselkammare; † 1903 i januari i Karlskrona.

Hall, *Erik Vollrat Vilhelm;* f. 1828 6/4; fideikommissarie; friherre; † 1903 13/10.

Hallbergsson, *B. O. V.;* kronolänsman i Brönnestads distrikt; † 1903 9/11 i Sösdala, 36 år gammal, e. änka och son.

Hallén, *Peter August;* f. 1848 24/12; fanjunkare; † 1903 24/3 i Stockholm, e. bröder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hallman, *Lars Leonard;* f. 1818 28/9; f. d. handlande; † 1903 24/1 i Södertälje, e. två systrar.

Hallström, *Oskar Julius;* f. i Gäfle; grosshandlare; † 1903 27/2 i Stockholm, 47 år gammal, e. moder och syskon.

Hallström, *Paul Vilhelm;* f. 1821 4/10; sidenfabrikör; † 1903 5/6; e. två söner, sonhustrur och barnbarn; begrafven i Hallströmska familjegrafven å Maria kyrkogård i Stockholm.

Hamilton till Hageby, *Hugo Johan;* f. 1832 21/8; fideikommissarie; friherre; † 1903 14/11 på Boo, e. änka, född *Mariana Charlotta Maria af Sandeberg*, barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å Bo kyrkogård.

Hamilton till Barsebäck, *John William Patrik;* f. 1828 9/6; major; grefve; † 1903 26/2.

Hamilton till Barsebäck, *Malcolm Walter;* f. 1825 24/10; general; grefve; † 1903 1/5.

Hammar, *August;* f. 1826 8/2 i Gammelstorp; kyrkoherde i Nosaby församling af Lunds stift; † 1903 9/2 i Nosaby, e. änka, född *Elin Jakobina Juliana Ask*, och flera barn; begrafven å Nosaby kyrkogård.

Hammar, *Johannes;* f. 1858 9/10; grosshandlare; † 1903 i oktober i Sundsvall, e. moder och syskon.

Hammarberg, *K. A.;* sjökapten; † 1903 6/10 i Västervik, något öfver 68 år gammal, e. änka och dotter.

Hammarberg, *P. E.*: f. 1832; trävaruhandlare; † 1903 27/7 i Lysekil, e. änka och barn.

Hammarén, *Teodor;* f. 1861 10/3; ingeniör; † 1903 10/2; e. moder, syskon och syskonbarn.

Hammargren, *Karl Vilhelm;* f. 1847 15/11 vid Klafreströms bruk; handlande; † 1903 22/9 i Säfsjö, e. tio syskon.

Hammargren, *Patrik;* godsägare; † 1903 i november på Marielund i Småland, 64 år gammal, e. änka och barn.

Hammarstedt, *Nils Oscar:* f. 1818 23/4 i Maria församling i Stockholm; kyrkoherde i Norrby församling; † 1903 25/3 i Norrby i Västmanlands län.

Hamrén, *Nils;* f. 1861 20/7 i Hammardal; e. provinsialläkare i Nordsjö distrikt; † 1903 10/2 i Ume, e. änka, född *Anna Dalén*, två barn, bröder och svärföräldrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hamrin, *Lars Petter;* garfverifabrikör; † 1903 10/9 i Sundsvall, e. änka, född *Nancy Bond*, barn och barnbarn; begrafven i Sundsvall.

Hansson, *J. E.;* f. d. handlande; † 1903 10/6 i Halmstad, 65 år gammal.

Hansson, *Karl Alfred;* f. 1846; telegrafföreståndare på Vinga; † 1903 i april.

Hansson, *Rikard;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 13/5 på Valby i Småland, 54 år gammal, e. änka och barn.

Hanzon, *Axel Viktor;* f. 1853 1/2 i Grebo socken; tandläkare; † 1903 21/11 i Stockholm, e. moder och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

von Harbou, *Jean Nicolaus August Marius;* f. 1841; tysk konsul i Göteborg; † 1903 i juni i Göteborg, e. änka, född *Johanna Wincken*, och son; begrafven å östra begrafningsplatsen i Göteborg.

Haslund, *Johan Adolf;* f. d. grosshandlare; † 1903 $^{21}/_{2}$ i Stockholm, e. änka, född *Thor*, och tre barn.

Hasselbom, *Karl Gustaf;* ingeniör; † 1903 $^{17}/_{9}$ i Stockholm, 54 år, 11 mån. och 7 dagar gammal, e. änka, född *Hulda Thörngren*, och barn: begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hasselgren, *J. P.;* f. i Lund; f. d. juvelerare: † 1903 $^{19}/_{4}$ i Lund, något öfver 80 år gammal; begrafven i Lund.

Hasselgren, *Lars Konstantin;* f. 1839 $^{9}/_{12}$; protokollssekreterare i K. M. kansli; † 1903 $^{31}/_{1}$ i Stockholm, e. änka, *Lydia Hasselgren*, barn, sonhustrur, måg och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hedberg, *Johan Vilhelm;* bokhandlare; † 1903 $^{5}/_{1}$ i Stockholm, 56 år gammal, e. syskon och systerbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hegardt, *Henrik Bernhard;* f. d. öfverstelöjtnant; † 1903 $^{19}/_{2}$ i Örebro, 72 år och 17 dagar gammal, e. änka, född *Augusta Fredrika Dugge*, barn, barnbarn och syskon; begrafven å Tysslinge kyrkogård.

Hegardt, *Lechard Josias;* f. 1816 $^{9}/_{2}$ i Bäfve; prost; kyrkoherde i Starrkärrs församling; † 1903 $^{27}/_{6}$; begrafven å Starrkärrs kyrkogård.

Heggblad, *Per Erik;* f. 1865 $^{21}/_{12}$; sjökapten; † 1903 $^{8}/_{8}$ vid Näfvekvarn, e. änka, född *Strandman*, son och dotter; begrafven å Norrköpings begrafningsplats.

Helén, *Johan Ulrik;* f. 1833 $^{27}/_{12}$; egendomsägare; † 1903 $^{6}/_{3}$ i Stockholm, e. änka, född *Charlotta Pettersson*, syster, svägerska och brorsbarn; begrafven å Nacka kyrkogård.

Hellbom, *Per Johan;* f. 1827 $^{26}/_{2}$ i Örebro; läroverksadjunkt: fil. jubeldoktor; † 1903 $^{26}/_{8}$ i Örebro, e. änka, född *Augusta Sofia Borin*, barn och barnbarn.

Henckel, *Axel Benediktus;* f. 1832 $^{10}/_{3}$; fabrikör; † 1903 $^{23}/_{9}$ i Helsingborg, e. fyra döttrar.

Henrikson, *Ernst Gustaf;* f. 1849 $^{10}/_{9}$; operasångare; † 1903 $^{19}/_{8}$ i Stockholm.

Herbst, *Georg Ernst;* f. 1865 $^{17}/_{5}$ i Hanover; kapellmästare; † 1903 $^{29}/_{9}$ i Hernösand, e. änka, *Sofia Herbst*, broder, svägerskor och svågrar; begrafven i Hernösand.

Herold, *Rudolp;* f. d. handlande; † 1903 i januari i Helsingborg, 70 år gammal.

Herrström, *J. P.;* f. 1832 $^{2}/_{11}$; byggmästare; † 1903 $^{27}/_{4}$, e. systrar och syskonbarn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Hertzman, *Nils Andol Gerhard;* f. 1842 $^{17}/_{4}$; kollega vid Örnsköldsviks allmänna läroverk; † 1903 $^{25}/_{11}$ i Anundsjö.

Hertzman, *Rikard Ludvig;* f. 1840 $^{20}/_{11}$ i Norrköping: kontorschef; † 1903 $^{28}/_{11}$ i Göteborg, e. broder, fyra systrar och svåger.

Hesselgren, *K. F.;* f. i Aspeboda socken i Dalarne: rådman i Nora; † 1903 $^{23}/_{11}$ därstädes, e. sju barn.

Hestermann, *J. E.;* färgerifabrikör; † 1903 i Ås, 79 år gammal, e. barn och barnbarn.

Hirsch, *Karl Hjalmar;* f. 1853 $^{28}/_{12}$; grosshandlare; † 1903 $^{9}/_{6}$ i Stockholm, e. änka, född *Gerda Heinemann*, syskon och svärmoder; begrafven å mosaiska kyrkogården i Stockholm.

Hirsch, *Meijer;* f. d. handlande; † 1903 $^{20}/_{4}$, 67 år gammal, e. änka, född *Karolina Liudström*, barn och barnbarn.

Hjelm, *Karl Anton Edvard;* f. 1838 $^{31}/_{7}$ i Karlskrona; kommendörkapten af 1. graden i K. flottans reserv; † 1903 $^{20}/_{7}$ i Båstad, e. änka, född *Palander*, barn och syskon: begrafven å norra begrafningsplatsen.

Hjorth, *Anders Fredrik;* f. 1833; f. d. förste landtmätare i Älfsborgs län; † 1903 i oktober i Vänersborg.

Hjorth, *H. A.;* f. d. folkskolelärare; † 1903 $^{4}/_{12}$ i Karlskoga, nära 90 år gammal, e. änka, fyra söner och en dotter; begrafven å Karlskoga kyrkogård.

Hoffman, *J. D.;* f. på Ramshytte bruk; f. d. rådman i Nora; † 1903 $^{15}/_{8}$ i Örebro, 85 år gammal.

Hofström, *Albrecht;* snickarmästare; † 1903 $^{27}/_{5}$ i Stockholm, 75 år, 2 mån. och 13 dagar gammal, e. barn, barnbarn, sonhustrur och systerbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Holm, *Henrik Vilhelm;* f. 1839 $^{27}/_{8}$; ingeniör; † 1903 $^{21}/_{9}$, e. barn, barnbarn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Holm, *Karl Vilhelm;* f. 1813 $^{7}/_{5}$ i Närke; f. d. bruksinspektor; † 1903 $^{15}/_{6}$ vid Lappviks järnvägsstation i Finland, e. änka, barn, barnbarn, syster och systerbarn.

Holm, *Lars Johan;* f. 1850 $^{17}/_{8}$ på Myrbacka i Kopparbergs län; grosshandlare; † 1903 $^{23}/_{3}$ i Falun, e. änka, f. *Anna Andersson*, barn och syskon.

Holm, *Per Daniel;* f. 1835 11/9 i Malingsbo prästgård; professor i landskapsmålning; † 1903 7/8 i Stockholm, e. syster.
Holmberg, *Erik Olof;* f. 1815; f. d. läroverksadjunkt; fil. jubeldoktor; † 1903 30/6 i Hernösand.
Holmberg, *Karl;* f. 1852 14/10; stationsinspektor i Vinslöf; † 1903 5/9 i Vinslöf, e. änka, född *Olga Ohlsson*, barn, svärmoder och syskon.
Holmberg, *K. L.;* stationsinspektor; † 1903 3/8 i Örebro, e. änka och två fosterdöttrar.
Holmén, *Hampus Otto;* f. i Karlskoga socken i Värmlands län; f. d. bruksförvaltare; † 1903 14/6 i Stockholm, nära 77 år gammal.
Holmer, *Karl Otto;* f. 1853 i Kristianstad; provinsialläkare i Sotholms distrikt; † 1903 28/6, e. flera barn; begrafven i Ullgrenska grafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Holmgren, *Aug. V.;* snickarmästare; † 1903 21/6 i Helsingborg, 54 år gammal, e. änka, född *Karolina Nilsson*, och barn.
Holmgren, *Johan August;* fanjunkare vid Lifgardet till häst; † 1903 22/1 i Stockholm, 68 år, 9 mån. och 26 dagar gammal, e. dotter, måg och barnbarn.
Holmgren, *Johan Robert;* sjökapten; † 1903 27/6, e. moder, syster, svåger, systerdöttrar, bröder, svägerska och brorsbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Holmgren, *Karl Gustaf;* urfabrikör; † 1903 3/10 i Ystad, 71 år gammal, e. änka, fyra barn och barnbarn.
Holmqvist, *Arvid Ludvig;* rådman; † 1903 30/6 i Arboga, 81 år, 9 mån. och 21 dagar gammal, e. barn, svärbarn och barnbarn.
Holmqvist, *Gustaf Adolf;* f. 1857 i Landskrona; sjökapten; † 1903 i september i Malmö.
Holmqvist, *Karl Erik;* f. 1834 19/4 vid Sickelsjö; godsägare; † 1903 15/4 i Stockholm, e. änka, *Emelie Holmqvist*, tre barn och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Holmstedt, *Olof Mårten;* f. 1825 6/11; bruksägare; † 1903 2/8.
Holmström, *Otto Alfred;* byggmästare; † 1903 11/4 i Sundsvall, 44 år, 10 mån. och 26 dagar gammal, e. änka, född *Gertrud Hoffman*, dotter, moder och syskon; begrafven i familjegrafven å Sundsvalls kyrkogård.
Hugo, *Frans Axel;* köpman; † 1903 10/10 i Stockholm, 51 år gammal.
Hultgren, *J. M.;* f. 1850; f. d. stationsinspektor i Upphärad; † 1903 i april i Göteborg.
Hultgren, *Karl Gustaf;* f. 1832 30/9 i Torskinge socken; kyrkoherde i Angelstads, Ljungby och Kånna pastorat af Växjö stift; † 1903 22/5.
Hulting, *Oskar;* sjökapten; † 1903 4/1 i Linköping, 53 år gammal.
Huss, *Anders;* kronofogde i Södra Ångermanlands öfre fögderi; † 1903 22/7 i Sollefteå, 61 år, 9 mån. och 14 dagar gammal, e. änka, *Frida Huss*, tre söner, moder och syskon.
Hylin, *Per Johan Albert;* f. 1823 9/6; f. d. fabriksidkare; † 1903 17/5, e. änka, född *Karin Lundqvist*, son, dotter, sonhustru, barnbarn och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Hübbinette, *J. E.;* garfverifabrikör; rådman; † 1903 20/7 i Öregrund, 60½ år gammal, e. änka, son och dotter.
Håkanson, *Gustaf Vilhelm;* ingeniör; † 1903 16/6 i Stockholm, 58 år gammal, e. systrar.
Håkansson, *N. P.;* fabrikör; † 1903 1/1, 82 år och 1 månad gammal, e. barn och barnbarn.
Hålén, *Johan;* f. 1824; rådman; vice häradshöfding; † 1903 4/2 i Gäfle, e. änka, född *Lönnerberg*, och barn; begrafven i Gäfle.
Hårleman, *Kristian Pako;* f. 1838 13/7; f. d. trafikchef; † 1903 25/5.
Hägerström, *Gustaf Vilhelm Hugo;* f. 1834 6/8; bankkamrerare; † 1903 18/8 på Karlslund, Korsnäs, e. änka, född *Tekla Jerström*, och syskonbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Häggqvist, *K. A.;* f. 1835; f. d. skeppsredare; † 1903 5/4 i Hernösand, e. barn; begrafven i Hernösand.
Höglund, *Carl Fabian;* f. 1832 20/1; f. d. urfabrikör; † 1903 1/11, e. barn, barnbarn och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Högstadius, *Jakob Oskar;* f. 1829 3/6 i Visby; f. d. lektor vid högre allmänna läroverket i Ume; † 1903 6/4, e. barn.
Högstedt, *Nils;* f. 1838 i Ljustorp; f. d. skolföreståndare; † 1903 1/10 i Helsingborg, e. änka, född *Karin Medelberg*, barn och barnbarn.
Högström, *Karl Gustaf;* specerihandhandlare; † 1903 27/10 i Stockholm, 44 år gammal, e. änka, *Augusta Högström*, barn och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Höök, *Nils Svante;* f. 1837 i Varberg: rådman i Halmstad; † 1903 [19]/[12], e. änka, född *Carlsson*, son och två döttrar.

Ingelman, *Gustaf Adolf;* f. 1840 [19]/[7]; f. d. kapten vid väg- och vattenbyggnadskåren; byggmästare vid Flottans Stockholmsstation; † 1903 [20]/[2] i Stockholm, e. änka, född *Strokirk*, barn och syskon: begrafven å Galérvarfvets kyrkogård.

Isberg, *Sven;* f. 1835 [4]/[12] i Mjällby i Skåne; kyrkoherde i Karreby församling; † 1903 [7]/[8], e. änka, född *Judit Karolina Lundgren*, och barn.

Jacobsson, *Ernst;* f. i Stockholm; grosshandlare; † 1903 [12]/[6] i Stockholm, 46 år gammal, e. syskon.

Jacobsson, *Olof Kristian Per;* fattigvårdsdirektör i Kungsholms församling; † 1903 [21]/[9] i Stockholm, 44 år och 6 mån. gammal, e. moder, trolofvad och moster; begrafven å Östra Ryds kyrkogård.

Jahnke, *August;* f. 1856 [2]/[8]; handelsagent; † 1903 [30]/[7] i Stockholm, e. änka, *Lydia Jahnke*, barn och syskon.

Jansson, *Johan Olof;* underlöjtnant i arméen; † 1903 [6]/[1] på Granby, 77 år gammal, e. änka, *Emma Jansson*, och dotter.

Jansson, *Karl Gustaf;* f. d. handlande i Björnfall i Lerbäcks socken; † 1903 [12]/[7], 84 år gammal, e. änka och åtta barn.

Janzon, *August;* f. d. landtbrukare; † 1903 [2]/[7] i Tumba, 70 år, 10 mån. och 10 dagar gammal, e. änka, *Johanna Janzon*, barn och barnbarn.

Jeanson, *Julius;* f. 1839; grosshandlare; † 1903 [2]/[11] i Stockholm, e. änka, född *Valtermina Norelius*, tre barn, måg, sonhustru, syskon, svågrar och svägerskor; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Jepsson, *A.*; lifförsäkringsinspektör; † 1903 [26]/[8] i Göteborg.

Joachimsson, *Sven;* f. d. bryggeridisponent; † 1903 [7]/[12] i Vadstena, 34 år gammal, e. moder och syskon.

af Jocknick, *Axel Jonas Valter;* f. 1859 [25]/[10]; sjukgymnast; † 1903 [7]/[3].

Johannessen, *Frits;* f. 1860 [24]/[7]; öfverkontrollör; † 1903 [5]/[9] i Kristianstad, e. änka, född *Gad*, och tre barn.

Johanson, *Gustaf;* skomakarmästare; † 1903 [28]/[4] i Stockholm, 68 år, 2 mån. och 16 dagar gammal, e. änka, född *Sofia Lindberg*, dotter och måg.

Johansson, *Anders Johan;* f. 1847 i Dänningelanda socken; direktör; † 1903 [4]/[11] i Stockholm, e. syskon och systerbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Johansson, *Axel Albert;* f. 1850; dansk vice konsul i Mönsterås; † 1903 [27]/[2].

Johansson, *D.;* reseinspektör; † 1903 i mars i Sköfde, 53 år gammal.

Johansson, *Erik Svante;* f. d. grosshandlare; † 1903 [13]/[2] i Stockholm, 72 år gammal, e. barn och barnbarn.

Johansson, *Frans Otto;* f. i Virserums socken i Kalmar län; f. d. fabrikör; † 1903 [21]/[1] i Stockholm, något mer än 73 år gammal, e. döttrar.

Johansson, *Janne;* byggmästare; † 1903 i maj i Göteborg, 55 år gammal.

Johansson, *Joh. Bernh.;* sjökapten; † 1903 [14]/[11] i Göteborg, e. änka och barn.

Johansson, *Johan Petter;* f. 1832 [12]/[9]; tobakshandlare; † 1903 [22]/[12] i Stockholm, e. änka, född *Amalia Scharin*, och son.

Johansson, *Nils;* klädeshandlare; † 1903 [23]/[11] i Västerås, 41 år och 10 månader gammal.

Johansson, *Otto;* f. i Sköfde; grosshandlare; † 1903 [12]/[7] i Stockholm, e. änka och barn.

Johnson, *Karl Gustaf;* f. 1841 [22]/[11] i Örebro: stationsinspektor vid Hjortkvarn: † 1903 [16]/[3], e. änka, född *Henrika Henckel*, dotter och syster.

Johnson, *Per Gustaf;* grosshandlare; † 1903 [2]/[1] i Eskilstuna, 44 år, 2 mån. och 27 dagar gammal, e. änka, född *Anna Lundmark*, tre barn, syskon och svärmoder.

Johnsson, *Lave;* godsägare; † 1903 [16]/[11] på Härlöf i Skåne, 89 år gammal, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Jonsson, *K. J.;* f. 1833 [25]/[7]; juvelerare; † 1903 [11]/[12] i Linköping, e. änka, två söner och dotter.

Jonsson, *N. M.;* f. 1831; f. d. adjunkt vid högre allmänna läroverket i Östersund; † 1903 [24]/[4] i Göteborg, e. änka och barn; begrafven å östra begrafningsplatsen i Göteborg.

Juel, *Hans Mattias;* f. 1867 [17]/[5]; e. o. lektor vid högre realläroverket i Stockholm; † 1903 [21]/[9] i Stockholm, e. moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Jungmarker, *Martin Samuel;* f. d. kapten vid Skaraborgs regemente; † 1903 [1]/[7].

Jönsson, *Johan Oscar;* fabrikör; † 1903 [9]/[1] i Västerås, 64 år gammal, e. änka, född *Alma Björklund*.

Jönsson, *Ola;* bankdirektör: † 1903 [11]/[9] i Norra Åsum, 77 år gammal.

Jörgensen, *Chr.*; disponent; † 1903 28/9 i Stockholm, 70 år gammal, e. änka, född *Agnes Sjöström*, döttrar och bröder; begrafven å Solna kyrkogård.

Kajerdt, *Robert*; f. 1831 i Östra Ed; f. d. rektor; † 1903 7/11 i Stockholm, e. änka, född *Vendela Amalia Hjertstedt*, barn, barnbarn och bröder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Karlson, *Hjalmar*; grosshandlare; † 1903 19/8 i Stockholm, 42 år gammal, e. moder och syskon.

Karsten, *Anders Vilhelm*; f. d. fabrikör; † 1903 16/11 i Stockholm, 86 år, 2 mån. och 13 dagar gammal, e. änka, född *Térèse Engström*, barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å Solna kyrkogård.

Kennedy, *Alex.*; f. d. poststationsföreståndare; † 1903 16/1 i Nybro, omkring 65 år gammal.

Kessler, *Max*; f. 1860 28/5; litograf; † 1903 2/1, e. änka, f. *Henny Abel*, dotter, svärmoder och syskon; begrafven å mosaiska kyrkogården vid Stockholm.

Kihlström, *F. O.*; kommissionär; † 1903 16/10 i Gäfle, 78 år gammal, e. änka, född *Asklund*, och fyra söner.

Kinberg, *Johan Harald*; f. 1864 28/9; byggnadsingeniör; † 1903 30/12 i Stockholm, e. föräldrar och syskon.

Kindberg, *Filippus*; f. 1865; stadsfiskal i Marstrand; † 1903 30/1 i nämnda stad.

Kindlund, *Gustaf Erik*; f. 1851 i Motala; konsertsångare; † 1903 18/8 i Norrköping; där begrafven.

Kingren, *Johan*; f. 1831 1/4 i Lösen i Blekinge; borgmästare i Karlskrona; † 1903 23/10 i nämnda stad, e. tre döttrar och barnbarn; begrafven i Karlskrona.

Kinman, *Johan Daniel*; f. d. landtbrukare; † 1903 26/3, 81 år och 19 dagar gammal; e. dotter, måg och dotterbarn.

Kjellander, *Johan, Vilhelm*; agent; † 1903 18/3 i Norrköping, 66 år gammal, e. änka och fyra döttrar.

Kjellberg, *Erik*; föreståndare för Örebro praktiska språk- och handelsskola; † 1903 27/4 i Örebro, 72 år gammal, e. söner.

Kjellberg, *Frans Oskar*; handlande; † 1903 16/5, 59 år, 1 mån. och 29 dagar gammal, e. änka, född *Zelma Anderson*, barn, barnbarn och moder.

Kjellgren, *Erik Albert*; f. 1833 8/10; rådman; † 1903 3/5, e. änka, född *Sofi Wetterman*, barn, barnbarn och syskon.

Kjellqvist, *Johan*; f. i Västergötland; landtbrukare; † 1903 11/9 i Dalen i Brännkyrka socken, e. änka, *Johanna Kjellqvist*, två söner, sonhustru, sonson och två systrar.

Kleberg, *K. E.*; f. d. häradsskrifvare i Norrköpings fögderi; † 1903 18/12 i Göteborg, 88 år gammal, e. tre söner och fyra döttrar; begrafven å östra begrafningsplatsen i Göteborg.

Klein, *V.*; kontorschef; † 1903 17/2 i Göteborg, 62 år gammal.

Kleitz, *Svante Leonard*; tjänsteman hos Frans Svanström & C:is pappersh.-a.-b.; † 1903 11/3 i Stockholm, 41 år gammal; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Klingspor, *Karl-Arvid*; f. 1829 30/3; riksheraldikus; † 1903 15/6.

Klint, *Karl Viktor*; f. 1823 14/2; f. d. läderhandlare; † 1903 12/2 i Stockholm, e. dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Kniberg, *Hjalmar Elis*; f. 1856 11/8; ingeniör; † 1903 13/3 i Stockholm, e. syskon och brorsbarn; begrafven å Solna kyrkogård.

Kniep, *Maurice Th.*; f. 1867 i Berlin; konservator; † 1903 4/6 i Halmstad.

von Kraemer, *Anders Robert*; f. 1825 6/2; hofmarskalk; friherre; † 1903 13/3.

Krafft, *Axel Fredrik*; f. 1851 19/5; handlande; † 1903 1/9 i Stockholm, e. änka, född *Térèse Eriksson*, son, svärmoder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Krantz, *Johan Ad.*; bokbindaremästare; † 1903 9/3 i Hvetlanda, 43 år gammal, e. tre systrar.

Krook, *Theodor*; f. d. sadelmakaremästare; † 1903 1/1 i Malmö, 80 år gammal.

Kullgren, *A. L.*; f. d. stadsfogde i Göteborg; † 1903 15/6, 57 år gammal; begrafven å östra begrafningsplatsen i Göteborg.

Kullman, *Sven Abraham Reinhold*; f. 1837 1/5; kommissionslandtmätare; † 1903 25/12 på Nyqvarn, e. barn, systrar, svågrar och syskons barn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Kvist, *Johan*; f. 1854; redaktör för Närkestidningen; † 1903 8/7 på Ålunda vid Fjugesta järnvägsstation, e. änka, tre barn och moder; begrafven å södra kyrkogården i Örebro.

Kylberg, *Klas*; grosshandlare; † 1903 28/12 i Göteborg, 65 år gammal, e. änka, född *von Homeyer*, och barn.

Käll, *A.*; sjökapten; † 1903 22/2 i Uppsala, 40 år gammal, e. änka och barn;

begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Källander, *Karl Fredrik;* f. 1842 20/3; kyrkoherde i Vidbo och Husby Långhundra församlingar; † 1903 6/12 vid Rosersberg, e. änka, född *Helena Joada Celdén*, och åtta barn.

Källström, *Anders Ernst Teodor;* f. 1855 26/2 i Vrigstads socken; apotekare i Eskilstuna; † 1903 17/4 i Stockholm, e. änka, född *Maria Tidholm*, och barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Källström, *Per Olof;* f. 1848 11/9 i Hille; kyrkoherde i Burträsk; prost; † 1903 9/9, e. änka, född *Klara Amalia Härdelin*, och dotter.

von Köhler, *August Edvard Hjalmar;* f. 1830 18/9; f. d. kapten; † 1903 8/2.

König, *Friedrich Karl Ludvig;* f. 1835 i Hannover; † 1903 4/5 i Lund; brandmästare; e. änka, född *Giuliette Petrusch*, och barn; begrafven å norra kyrkogården i Lund.

Lagerberg, *Axel Fredrik Emanuel;* f. 1839 6/8; ingeniör; † 1903 15/11 på Skörserum, e. änka, född *Anna Hilda Emelia Lybeck*, och två döttrar.

Lagerborg, *Frans August;* skräddaremästare; † 1903 11/3 i Stockholm, 64 år gammal, e. änka född *Maria Charlotta Lindqvist*, och dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lagercrantz, *Ernst Johan Ivan;* f. 1832 14/12; f. d. postexpeditör; † 1903 1/3.

Lagergren, *A. F.;* ingeniör; † 1903 15/7 i Hudiksvall, 62 år gammal, e. änka, född *Engströmer*, och tre söner.

Lagergren, *Anders Gottfrid;* f. 1824 5/2; fabrikör; † 1903 30/7, e. änka, född *Klara Thelin*, barn och barnbarn; begrafven å Adolf Fredriks kyrkogård i Stockholm.

Lagergren, *Gustaf Rikard;* f. 1833 22/9 i Kalmar; f. d. konsul; † 1903 7/1 i Stockholm, e. änka, född *Marie Schönmeyr*, barn och broder; begrafven i familjegrafven på Kärsö å Ekerö.

Lagerqvist, *Oskar Leonard;* ingeniör; † 1903 13/10 i Stockholm, 41 år gammal, e. fader och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lagerstedt, *P. G.;* f. d. stationsinspektor vid Ingelsby; † 1903 27/11, 76 år och 6 månader gammal, e. syskon.

Lagerström, *August Olof;* stationsinspektor vid Värtan; † 1903 27/9 i Värtan, 61 år, 3 mån. och 4 dagar gammal, e. änka, född *Louise Pettersson*, fosterdotter och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lagervall, *Yngve;* f. 1864 15/3 i Lofö i Stockholms län; bruksdisponent; † 1903 24/3 på Axmars bruk i Gestrikland, e. änka, född *Augusta Bayard*, svärfar och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lagström, *Axel;* f. d. bankkamrerare i Ronneby; † 1903 24/9 i Ronneby, 68 år gammal, e. änka.

Landén, *Per Otto;* f. 1838 23/4 i Fredsbergs socken; kyrkoherde i Varola församling; † 1903 25/4, e. änka, född *Hilma Kristina Maria Norrbom*, och tre döttrar; begrafven å Varola kyrkogård.

Landsort, *Arvid;* f. 1871; juvelerare; † 1903 12/2 i Karlstad.

Lang, *Karl Albert;* f. i Eskilstuna; f. d. landtbrukare; † 1903 i augusti i Gnesta, e. änka, född *Stenbeck*, två söner och sex döttrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lanner, *Axel Maurits;* f. 1839 31/5; grosshandlare; † 1903 27/10 i Stockholm, e. änka, *Lina Lanner*, och barn; begrafven i Karlstad.

Lannge, *Karl Emil;* disponent; † 1903 6/5 i Stockholm, 70 år gammal, e. änka född *Svanfelt*.

Larsén, *Abner Teodor;* f. 1830 5/11 i Ingelstad; vice pastor; † 1903.

Larson, *Arvid Olof Alfrid;* f. 1835 21/2 i Mariefred; f. d. landtbrukare; † 1903 14/12 i Stockholm; begrafven i familjegrafven i Enköping.

Larsson, *Anders;* landtbrukare; † 1903 30/9 i Vintrosa socken, 77 år gammal.

Larsson, *Anders Johan;* byggmästare; † 1903 6/12 i Stockholm, 74 år gammal, e. änka, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Larsson, *Gustaf;* f. i Mariestad; egendomsägare; † 1903 i mars i Mariestad, 79 år gammal, e. son; begrafven å Lugnås kyrkogård.

Larsson, *Gustaf Emil;* snickarmästare; † 1903 5/1 i Stockholm, 37 år gammal, e. änka och dotter.

Larsson, *J.;* f. 1822 1/5 i Hellaryd i Blekinge; f. d. kamrerare vid Göteborgs utskänkningsaktiebolag; † 1903 i juli i Marstrand, e. barn.

Larsson, *Johan;* f. 1835 i Måttsunds by; sågverksägare; † 1903 12/9 i Ersnäs i Neder-Luleå socken, e. änka i andra giftet, född *Margareta Öhlund*, barn och barnbarn.

Larsson, *Johan Alfred;* f. 1842 16/1 i Norrköping; f. d. korkfabrikör; † 1903 4/1 i Göteborg, e. änka, född *Hilda Eriksson*, döttrar och syskon.

Larsson, *Lars Magnus;* förste stationsskrifvare; † 1903 6/6 i Göteborg, 56 år gammal, e. änka född *Hübner*.

Larsson, *Olof;* f. 1826 16/12 i Lockatorps socken; kontraktsprost; kyrkoherde i Leksbergs församling; † 1903 8/11 i Leksberg. e. änka, född *Hanna Sofie von Essen;* begrafven å Leksbergs kyrkogård.

Larsson, *O. P.;* f. 1828 13/5 på Öland; sjökapten; † 1903 21/11, e. änka och barn.

Larsson, *Per Magnus;* bergsbruksidkare; f. d. ledamot af riksdagens andra kammare; † 1903 i februari i Ramsbergs socken, e. änka och två söner.

Lauhrén, *Gustaf;* f. i Mariestad; f. d. sjökapten; † 1903 24/9 i Karlstad, 53 år gammal, e. moder, svärmoder och bröder.

Lavén, *L. P.;* vice komminister i Kungshamn; † 1903 18/11, 32 år gammal.

Laveson, *Olaus;* f. 1839 3/11 i Villie: kyrkoherde i Styrestads församling; † 1903 27/4; begrafven å Styrestads kyrkogård.

Lefèvre, *Vilhelm;* f. d. boktryckare; † 1903 24/12 i Trelleborg, 54 år gammal, e. änka, född *Sevelius*, och två barn.

Leijonancker, *Carl Reinhold Elias;* f. 1854 12/7; öfverstelöjtnant; † 1903 29/4.

Leijonflycht, *Johan Gustaf;* f. 1816 5/9; f. d. kapten; † 1903 8/3.

Leissner, *Karl Herman N.;* f. 1834 3/2 i Mörrums församling; rådman; vice häradshöfding; † 1903 28/3 i Karlshamn, e. barn; begrafven å nya kyrkogården i Karlshamn.

Lemchen, *Jonas Petter Vilhelm;* f. 1817 3/2 i Jönköping; f. d. öfverstelöjtnant vid Jönköpings regemente; † 1903 19/2 i Värnamo, e. änka, född *Lemchen*, barn och barnbarn.

Leth, *K. A.;* f. 1845 i Skåne; apotekare; † 1903 18/3 i Växjö, e. änka, född *Olsson*, och syskon.

Leufvenius, *Lars Petter;* f. d. kassör; † 1903 17/1 i Söderhamn, 73 år, 4 mån. och 24 dagar gammal, e. måg och barnbarn.

Leuhusen, *Alexander Magnus;* f. 1821 22/10; f. d. generalmajor; friherre; †1903 15/12.

Liebsohn, *J. A.;* f. i Stora Skedvi socken; f. d. sergeant; † 1903 8/6 i Hedemora, något öfver 75 år gammal.

Lilja, *Per Anders Nikolaus;* arkivarie i Stockholms stads ingeniörkontor; † 1903 19/3 i Stockholm, 38 år gammal, e. moder, syskon och trolofvad; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Liljedahl, *Frans Oskar;* färgerifabrikör; † 1903 1/2 i Kisa, 86 år gammal, e. änka och barn.

Liljegren, *Georg Samuel;* f. d. privatlärare; † 1903 18/1 på Högsta i Småland, något öfver 68 år gammal.

Lilliestråle, *Otto Ingemund;* f. 1838 6/10; f. d. kapten; † 1903 10/6.

Lind, *Gustaf Erik;* f. 1838 28/9; f. d. jägmästare; † 1903 18/12, e. änka, född *Sofie Fryckholm*, och dotter; begrafven i familjegrafven å Maria kyrkogård i Stockholm.

Lind, *J. A. Vilhelm;* f. 1837 6/5; fabrikör; † 1903 17/10 i Stockholm, e. änka, född *Anna Carlgren*, barn, måg, barnbarn och broder; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lind, *Per Oskar;* f. 1835 24/5 i Öster-Leufsta socken; f. d. regementsläkare; † 1903 13/12 i Västerås, e. syskon och syskons barn.

Lindberg, *Anders Daniel;* f. 1825 20/1; f. d. antikvitetshandlare; † 1903 6/8 på Skytteholm, e. änka, född *Maria Malmström*, barn, mågar och dotterson: begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm;

Lindberg, *Karl Fredrik;* handlande; † 1903 30/11 i Åbo, 81 år, 7 mån. och 17 dagar gammal, e. barn, barnbarn och systrar.

Lindberg, *Otto;* f. d. handlande och skeppsredare; † 1903 i Göteborg, 83 år gammal.

Lindblad, *Knut Göran;* f. 1853 28/7 i Askersund; apotekare i Fjällbacka: † 1903 6/6 därstädes.

Lindblad, *Lambert;* deklamatör; † 1903 10/7 i Stockholm, 48 år, 1 mån. och 20 dagar gammal, e. änka, född *Hanna Löf*, tre barn, fader och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lindblom, *Teodor;* f. 1858 23/7 på Grundsund i Bohuslän; skriftställare; † 1903 3/2 i Stockholm, e. barn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lindeberg, *Anders;* källarmästare; † 1903 11/5 i Lund, 54 år gammal.

Lindeberg, *Fridolf;* f. 1876 12/8; handelsbokhållare; † 1903 19/6, e. fader, syster, bröder, svägerska och brorson.

Lindeberg, *Karl Abraham;* kamrer; † 1903 $^{2}/_{4}$, 56 år, 4 mån. och 13 dagar gammal, e. syskon och syskons barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lindeberg, *Per Erik;* f. d. tulluppsyningsman; † 1903 $^{16}/_{6}$ i Sundbyberg, 80 år gammal, e. änka, född *Smedberg*, och son.

Lindell, *Johan Peter Albrekt;* f. 1846 $^{24}/_{10}$ i Linneryds socken: kyrkoherde i Göteryds församling; † 1903 $^{17}/_{7}$ i Växjö, e. änka, född *Adelaide Maria Beata Sjöström*, och barn.

Lindgren, *Erik Gustaf;* spannmålshandlare; † 1903 $^{28}/_{1}$ i Stockholm, 66 år gammal, e. syskon.

Lindgren, *Karl Edvard;* f. 1829; bryggerikassör; † 1903 $^{30}/_{1}$ i Norrköping, e. änka, född *Lagerqvist;* begrafven i Norrköping.

Lindgren, *Karl Vilhelm Eugen;* f. 1837 $^{10}/_{2}$ vid Jäders bruk; f. d kassör vid aktiebolaget Bodträskfors; † 1903 $^{23}/_{12}$ i Lule, e. änka, född *Vilhelmina Björk.*

Lindgren, *Robert Vilhelm;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 $^{2}/_{1}$ på Tveta gård, 72 år gammal, e. barn och barnbarn.

Lindholm, *Axel Henrik;* f. 1861 i Jönköping; grosshandlare; † 1903 $^{9}/_{1}$ i Stockholm, e. trolofvad, moder och syskon.

Lindholm, *Johan Albert;* f. 1836 $^{12}/_{9}$; f. d. kormästare vid k. teatern; † 1903 $^{19}/_{4}$ i Stockholm, e. änka, *Hilma Lindholm;* son, sonhustru och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lindman, *Carl Gustaf;* sjökapten; † 1903 $^{14}/_{3}$ i Stockholm, 65 år gammal, e. änka, född *Amanda Kjellgren*, och 4 barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lindqvist, *Karl Erik;* handlande; † 1903 $^{18}/_{9}$ i Södertälje, 45 år, 5 mån. och 14 dagar gammal, e. änka, född *Josefine Ekström*, moder och syskon.

Lindqvist, *Karl Johan;* f. 1823 $^{15}/_{4}$ i Jönköping; tjänsteman i städernas lösörebolag; † 1903 $^{6}/_{6}$ i Jönköping, e. änka och fem barn.

Lindström, *Anton;* f. d. handlande; † 1903 $^{25}/_{10}$ i Stockholm, 72 år, 8 mån. och 14 dagar gammal, e. änka, född *Karolina Kristina Pettersson.*

Linneros, *August;* f. 1865 i Västergötland; stationsskrifvare vid statens järnvägar; † 1903 $^{27}/_{8}$ i Helsingborg, e. änka och barn.

Lissel, *Matts;* f. 1865 $^{19}/_{12}$; kronolänsman i Kopparbergs distrikt; † 1903 $^{18}/_{10}$ i Falun, e. änka, *Malin Lissel*, tre barn, moder och syskon; begrafven å Kopparbergs nya kyrkogård.

Litonius, *Valdemar Hildesong;* f. 1851 $^{21}/_{4}$ i Stockholm; notariei generalpoststyrelsen; † 1903 $^{4}/_{7}$ i Stockholm, e. systrar, svåger och systerbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Littorin, *Sven Henrik;* godsägare; † 1903 $^{31}/_{10}$ på Björktorp, 70 år gammal, e. änka född *Klöckemeister*, barn och barnbarn; begrafven å Fyrunga kyrkogård.

Ljungbergh, *Karl;* ingeniör; † 1903 $^{23}/_{5}$ i Stockholm, 26 år gammal.

Ljungdahl, *Samuel Johan;* f. 1840 i Västerås; lektor i latinska och grekiska språken vid Helsingborgs högre allmänna läroverk; † 1903 $^{8}/_{10}$ i Helsingborg, e. änka, född *Anna Grill*, två söner, syster och svärmoder; begrafven i Helsingborg.

Ljungqvist, *Adolf Herlog;* f. 1833 i Karlstad; bruksägare; † 1903 $^{8}/_{4}$ på Lindö vid Norrköping, e. barn; begrafven å Johannes kyrkogård vid Norrköping.

Ljungström, *Klas Fritiof Svante;* f. 1864 $^{10}/_{9}$ i Kalmar; kammarskrifvare; † 1903 $^{5}/_{1}$ i Arvika, e. fader och syster.

Loenbom, *P. J. C.;* f. d. löjtnant vid 1. lifgrenadierregementet; † 1903 $^{4}/_{1}$ i Linköping, 77 år gammal, e. änka, fosterdotter och syskon.

Lokrants, *Frans Richard Maurits;* f. d. stationsinspektor; † 1903 $^{12}/_{12}$ i Falköping, nära 63 år gammal, e. broder och tre systrar.

Lokrantz, *Johan:* f. 1843; stationsinspektor; † 1903 $^{29}/_{3}$ i Hellestad, e. änka, född *Sundborg*, och två döttrar.

Lund, *Magnus;* f. 1832 i Halmstad; f. d. kamrerare i kommersekollegium; † 1903 $^{14}/_{11}$ i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundahl, *Alfred;* handlande; † 1903 i november, 39 år gammal.

Lundahl, *Anders Viktor;* f. i Brågarp i Malmöhus län; orgelbyggeridirektör; † 1903 $^{21}/_{3}$, 56 år, 4 mån. och 29 dagar gammal, e. änka, född *Zelma Herminia Forsberg*, barn, måg, svärmor och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundback, *Alexander Magnus;* f. d. handlande; † 1903 $^{24}/_{4}$ i Stockholm, 64 år gammal, e. syster och syskon-

barn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundberg, *Ivar Henrik Teodor;* f. d. specerihandlare; † 1903 18/5, 67 år, 8 mån. och 18 dagar gammal, e. änka, född *Karolina Pihlman*, barn, barnbarn och systrar; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundberg, *Josephine;* se *Wettergrund.*

Lundberg, *Jöns;* f. 1823 19/5 i Lilla Harrie; f. d. tunnbindarmästare; † 1903 21/3 i Malmö, e. änka, barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Lundberg, *K. E. V.;* f. 1841; poliskommissarie i Göteborg; † 1903 28/6 i nämnda stad, e. änka, född *Isberg*, och barn.

Lundberg, *Karl Robert;* f. 1861 15/2 i Stockholm; konstnär; † 1903 19/12 i nämnda stad, e. moder och syskon.

Lundberg, *K. M.;* f. 1822 7/1 i Hillared; fabriksidkare; † 1903 11/2 i Borås, e. änka, född *Lindstrand*, och fyra döttrar; begrafven å Borås gamla kyrkogård.

Lundberg, *Otto;* f. 1829 17/5 i Rasbokils socken; fil. kandidat; † 1903 5/7 i Uppsala; begrafven i Uppsala.

Lundberg, *Per Gustaf;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 20/2 på Broby i Småland, 65 år gammal, e. barn och barnbarn.

Lundblad, *August Paul Emanuel;* konditor; † 1903 22/10 i Stockholm, 32 år gammal, e. föräldrar och syskon; begrafven i Norrtälje.

Lundblad, *Sven Olof;* civilingeniör; † 1903 5/3 i Mörsil, 26 1/2 år gammal, e. syskon och styfmoder.

Lundblom, *Nils Gustaf;* f. d. boktryckare; † 1903 9/1 i Landskrona, 80 år gammal.

Lundbäck, *Ernst Erik;* f. 1861 16/5; poliskommissarie; e. o. hofrättsnotarie; † 1903 21/10 i Stockholm, e. änka, född *Maria Tidström*, barn, moder, syskon, svärmoder och svågrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundell, *Erik Alfred;* f. 1852 30/5; källarmästare; † 1903 30/5 i Stockholm, e. svärson, dotterson och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundgren, *Erik Alfred;* handlande i Stockholm; † 1903 2/3 därstädes, 67 år gammal, e. änka, född *Bohman*, barn och syskon.

Lundgren, *Henning Erik;* f. 1868; grosshandlare; † 1903 24/8 i Norrköping, e. änka, född *Alva Bartels*, två barn, föräldrar, syskon och svärmoder.

Lundgren, *James;* grosshandlare; † 1903 i augusti i Göteborg, 42 år gammal.

Lundgren, *Karl Emil;* f. 1851 20/5; fabrikör; † 1903 21/4, e. moder.

Lundgren, *Karl Emil Teodor;* f. 1849 1/10 i Vrena socken i Södermanlands län; postmästare i Grenna; † 1903 25/7 i Grenna.

Lundgren, *Karl Oskar;* f. i Larfs socken; f. d. handlande; † 1903 16/9, 74 år gammal, e. barn och barnbarn.

Lundgren, *Karl Otto;* f. 1858 15/10 i Ludgo socken; lektor i latin och grekiska vid allmänna högre läroverket i Nyköping; † 1903 26/11 i Nyköping, e. änka, född *Märta Norberg*, fostermoder, syskon och svärföräldrar; begrafven å Nyköpings västra kyrkogård.

Lundgren, *Magnus Fredrik;* f. 1852 21/1 i Göteborg; lektor i svenska m. m. i nya elementarskolan i Stockholm; † 1903 8/5 i Lund, e. änka, född *Malmqvist*, och tre döttrar; begrafven i Göteborg.

Lundin, *Karl Reinhold;* f. 1835 9/3 i Jönköping; grosshandlare; † 1903 15/1 i Stockholm, e. barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å Katarina kyrkogård i Stockholm.

Lundin, *Konrad;* f. 1856 20/1; fabrikör: † 1903 20/8, e. änka, född *Frida Bergqvist*, son, moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Lundin, *Valdemar;* f. på Löfholmen vid Stockholm; godsägare; † 1903 11/6 på Bo i Småland, nära 66 år gammal, e. änka och barn.

Lundmark, *Anders Petter;* f. d. godsägare; † 1903 i december i Sundbyberg, öfver 81 år gammal.

Lundqvist, *Axel Vilhelm;* f. 1839 8/10; sjökapten; † 1903 3/1 i Stockholm, e. syskon; begrafven i familjegrafven i Gäfle.

Lundqvist, *Herman;* f. 1861; apotekare; † 1903 20/5 i Hudiksvall, e. moder och syskon.

Lundquist, *Josef;* f. 1849 i Torsåkers socken; bankkassör; † 1903 20/4 i Gäfle.

Lundqvist, *Karl Otto;* f. 1866; sergeant vid andra lifgrenadierregementet; † 1903 29/5 i Norrköping, e. änka, född *Ericsson*, fader och syskon.

Lundqvist, *Oskar;* f. i Hortlax by; inspektor; † 1903 11/9 på Storfors, 53 år gammal, e. änka, född *Vesterlund*,

och syskon; begrafven i Pite gamla stad.

Lundstedt, *Alfred;* f. 1848; disponent vid Lidköpings bryggeri; † 1903 $^{11}/_{8}$ i Lidköping.

Lundström, *G. V.;* f. 1814; f. d. godsägare; † 1903 $^{31}/_{1}$ i Sköfde.

Lundström, *Johan Ludvig;* f. 1844 $^{19}/_{10}$; grosshandlare; † 1993 $^{28}/_{12}$, e. änka, född *Hilda Carlberg*, barn ock broder.

Luth, *Erik Gösta;* f. 1862; kronolänsman; e. o. hofrättsnotarie; † 1903 $^{22}/_{3}$, e. moder och syskon.

Lydén, *Emil Gottfrid;* f. 1859 i Göteborg; polisnotarie därstädes; vice häradshöfding; † 1903 $^{10}/_{3}$ å Grimstorps gård i Småland.

Lysander, *A. B.;* f. d. handlande; † 1903 $^{29}/_{10}$ i Karlskrona, 58 år gammal, e. änka, född *Nordström*, barn och barnbarn.

Lystedt, *Nils;* f. d. skogsinspektör; † 1903 $^{11}/_{8}$ i Lundfors i Järbo socken, e. änka i 2. giftet och sex barn i 1. giftet.

Löfgren, *Petrus;* f. 1868 $^{25}/_{7}$; f. d. handlande; † 1903 $^{13}/_{11}$, e. fader, bröder, systrar, svägerska och syskonbarn.

Löfgren, *Yngve Ragnar;* lagerchef; † 1903 $^{23}/_{5}$, 30 år, 3 mån. och 23 dagar gammal, e. änka, född *Dagmar Johnson*, två barn, moder, svärmoder och syskon.

Löfvengren, *Johan Gustaf;* f. 1819 $^{2}/_{4}$ i Stockholm; f. d. teckningslärare vid Visby högre allmänna läroverk; † 1903 $^{22}/_{6}$ i Visby, e. änka, född *Nilsson*.

Lönner, *Alexis;* f. d. handlande; † 1903 $^{23}/_{10}$ i Uddevalla, 82 år gammal, e. änka, född *Ottilia Stiegler*, barn och barnbarn.

Löthman, *Anders Axel;* f. 1827 $^{19}/_{9}$; f. d. ryttmästare vid Jämtlands hästjägare; † 1903 $^{26}/_{11}$ i Stockholm.

Löwgren, *Karl Alexander;* e. o. hofrättsnotarie; † 1903 $^{15}/_{11}$ i Göteborg, 30 år gammal, e. fader, styfmoder och bröder.

Magni, *Karl;* landtbrukare; † 1903 $^{12}/_{9}$ i Karlshamn, 65 år, 5 mån. och 25 dagar gammal, e. fosterson.

Magni, *Karl Fredrik;* f. 1841 $^{13}/_{8}$ i Växjö; komminister i Asa församling; † 1903 $^{11}/_{4}$ i Asa socken, e. två döttrar.

Magnusson, *Frans Edvard;* f. 1849 $^{22}/_{10}$; källarmästare; † 1903 $^{16}/_{1}$ i Göteborg, e. änka, född *Louise Holmgren*, syster, svärmoder och svägerska.

Magnusson, *Johan Magnus;* f. i Roslagskulla socken; f. d. fabrikör; † 1903 $^{13}/_{6}$ i Stockholm, 80 år gammal, e. systerbarn.

Magnusson, *Karl;* bruksägare; † 1903 $^{27}/_{1}$ i Stockholm, 82 år gammal, e. barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven vid Sandviken.

Magnusson, *Oskar Fredrik;* ingeniör; † 1903 $^{15}/_{3}$ i Stockholm, 47 år, 5 mån. och 22 dagar gammal, e. moder, broder, svägerska och brorsbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Malm, *Eduard Daniel;* grosshandlare; † 1903 $^{19}/_{9}$ i Stockholm, 46 år gammal, e. änka, född *Amanda Kuhlström*, barn, föräldrar, svärmoder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

von Malmborg, *Oskar;* f. 1852 $^{3}/_{5}$; kapten; † 1903 $^{28}/_{7}$.

Malmgren, *Karl P.;* f. 1846 i Refvinge socken; grosshandlare; † 1903 $^{27}/_{11}$, e änka, född *Ahlquist*, och två söner; begrafven i Malmö.

Malmgren, *Oskar Fredrik;* f. 1845 $^{25}/_{7}$ i Viby socken; kronolänsman; † 1903 $^{16}/_{9}$ i Karlskoga, e. två söner.

Malmqvist, *E. V.;* f. 1860 i Kristianstad; kassör vid Ystad—Eslöfs järnväg; † 1903 $^{14}/_{1}$ i Ystad, e. änka, född *Persson*, och tre barn.

Malmqvist, *K. A. G.;* f. 1835 $^{13}/_{7}$; rådman; † 1903 $^{24}/_{12}$ i Helsingborg, e. änka, född *Ida Henckel*, barn och systrar.

Malmros, *V. T.;* f. 1826 i Trelleborg; f. d. rådman i Malmö; † 1903 $^{30}/_{12}$ i nämnda stad, e. änka, fődff *Wesche*, och syskon; begrafven i Malmö.

Malmström, *Frits August;* handlande i Norrköping; † 1903 i november, i Norrköping, 66 år gammal, e. änka, barn och barnbarn.

Markström, *A. F.;* skogsförvaltare; † 1903 i februari, 54 år gammal, e. änka, född *Granström*, och 3 barn.

Martinelli, *Johan Petter;* f. 1827 $^{27}/_{9}$; f. d. folkskolelärare; † 1903 $^{27}/_{10}$ i Gammelstad vid Lule, e. änka, född *Fredrika Gawelholm*, barn och barnbarn.

Martinsson, *K. G. F.;* f. i Landskrona; f. d. sjökapten; † 1903 $^{29}/_{4}$ i Landskrona.

von Matern, *Johan Filip;* f. 1822 $^{16}/_{4}$; f. d. handlande; † 1903 i december.

Mattsson, *John;* f. på Ljusterön; f. d. grosshandlare; † 1903 $^{30}/_{9}$ på Bysta, 86 år gammal, e. döttrar och barnbarn.

Mattsson, *Uno;* egendomsägare; † 1903 $^{25}/_{11}$ i Rasbo i Roslagen, 86 år gammal, e. barn och barnbarn.

Meijerberg, *Karl Jonas;* f. 1816 7/10 i Brunflo socken; f. d. folkskoleöfverinspektör; † 1903 8/12 i Stockholm.
Meissner, *August;* f. 1833 6/3 i Grabow i Mecklenburg-Schwerin; kapellmästare; † 1903 13/9 i Stockholm, e. änka, född *Abela Backman,* son och sonhustru; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Melander, *Karl Rudolf;* f. d. folkskollärare i Mörrums socken; † 1903 3/6 i Hästeryd, 51 år gammal, e. änka i 3:e giftet och barn.
Mellander, *Leopold;* sjökapten; † 1903 15/6 å Grefsens sanatorium i Norge, 47 år gammal.
Mellin, *Anders J.;* f. 1843; baningeniör; † 1903 25/1 i Trelleborg, e. änka, född *Möller,* och 4 barn.
Mellström, *K. M.;* f. 1852 i Döderhult; lasarettssysslomän; † 1903 8/3 i Oskarshamn, e. änka, född *Hultén.*
Michaëlsson, *G. H. S.;* folkskollärare vid Tullgarns folkskola; † 1903 3/5, något öfver 51 år gammal, e. änka, född *Wallius.*
Millde, *William;* f. 1845 2/9; ingeniör; † 1903 29/4 i Stockholm, e. änka, *Julia Millde,* son och två döttrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Milton, *Edvard J.;* f. i Eksjö; tandläkare; † 1903 19/9 i Borås, 60 år gammal, e. änka i 2:a giftet, son och döttrar.
Mitander, *Nils Vilhelm;* f. 1833 14/8 i Bjurkärn; bruksägare; † 1903 27/3 på Hygn vid Värmlands-Säby, e. syskon och syskons barn.
Mobach, *Edvard Lorentz;* f. 1828 16/10; f. d. telegrafkommissarie; † 1903 27/11, i Stockholm, e. änka, *Emma Mobach;* begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Mobeck, *Jakob Teodor;* f. 1833 11/9; f. d. underlöjtnant; † 1903 i december i Växjö.
Moberg, *Birger Ludvig;* egendomsägare; † 1903 16/6 på Sjöbolund i Västergötland, 59 år gammal, e. änka och barn.
Moberg, *Erik Göran;* f. 1833 3/10 i Östersund; instrumentmakare; † 1903 7/12 i nämnda stad, e. barn, barnbarn, mågar, sonhustrur och syskon: begrafven å nya kyrkogården i Östersund.
Moberg, *Karl Gustaf Vilhelm;* f. 1854 28/3 i Gäfle; öfverstelöjtnant vid Västmanlands regemente; † 1903 17/8 i Stockholm, e. änka, född *Elvira Hellhoff,* styfsöner och syskon; begrafven å Solna kyrkogård.
Modigh, *Gustaf Vilhelm;* f. 1856 4/12; regementsläkare vid Norrbottens regemente; † 1903 24/7 i Stockholm, e. syskon; begrafven å kyrkogården på galérvarfvet i Stockholm.
Molin, *Arvid;* f. 1846 1/12 i Stockholm; kommendörkapten; † 1903 1/3 i Stockholm, e. änka, född *Milly Stockman,* och barn; begrafven å kyrkogården å galérvarfvet i Stockholm.
Morell, *Anders;* f. 1849 28/8 i Mora; kapellpredikant i Svartnäs; † 1903 14/11 i Falun, e. änka i 2:a giftet, född *Lisa Matilda Vinblad,* och tre barn.
Morén, *Erik;* f. 1819 16/3 i Solna; kyrkoherde i Stora Tuna församling; f. d. hofpredikant; † 1903 3/7 i Stora Tuna, e. änka, född *Betty Florman,* och två döttrar.
Morin, *Sven Henrik;* f. 1841 14/4; skeppsklarerareagent; † 1903 13/9 i Malmö, e. änka, född *Julia Sjöbeck,* och syskon; begrafven i Malmö.
Munthe, *Gustaf Johan Vilhelm;* f. 1857 15/3 i Karlshamn; e. lärare vid Östermalms läroverk i Stockholm; † 1903 11/5 därstädes.
Myrin, *Karl Axel Bernhard;* f. 1829 10/8; f. d. statens landtbruksingeniör; † 1803 17/12 i Växjö, e. barn.
Mårtensson, *Esbjörn;* godsägare: † 1903 på Svenstavid i Småland, 61 år gammal, e. änka och barn.
Möller, *Karl Fredrik;* f. 1856; handelsträdgårdsmästare; † 1903 17/12 i Norrköping, e. två barn och syskon; begrafven i Norrköping.
Möller, *Karl Fredrik;* f. 1842 i Västerås; landträntmästare i Gäfleborgs län; † 1903 1/3, e. änka, född *Pettersson,* moder och syskon.
Möller, *Karl Louis Heimberth;* f. 1847 17/8; kammarmusikus; † 1903 6/10, e. änka, född *Augusta Müller,* och dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.
Möller, *Karl Olof;* f. 1841 2/4 i Mariestad; kyrkoherde i Foss församling; † 1903 14/3, e. änka, född *Selma Amalia Almberg,* och barn.
Möller, *Nils;* skeppsredare; † 1903 14/5 i Helsingborg, 75 år gammal, e. söner och syskon.
Möller, *Nils Fredrik;* f. 1835 26/1 i Råå; sjökapten; † 1903 14/8 i Råå, e. barn.
Möller, *Per August;* f. 1832 6/10; grosshandlare; † 1903 26/10, e. änka, född *Maria Kühn,* barn, svägerska och syskon.
Möllerström, *Bernhard;* f. 1838; stadsfogde; vice häradshöfding; † 1903 i maj i Malmö.

Mörner till Morlanda, *Gustaf Otto;* f. 1821 22/8; kapten; grefve; † 1903 19/1.

Nenzén, *Hans;* f. 1850 28/10; ingeniör; † 1903 3/10 i Stockholm, e. änka, född *Julia Lagergren*, och barnbarn; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Netherwood, *Georg Vilhelm;* f. 1828 21/8: kammarjunkare: † 1903 5/6.

Nettelbladt, *Karl Leonard;* f. 1827 1/12; f. d. handlande; † 1903 29/8 i Uppsala, e. änka, född *Sofia Köhler*.

Nielsen, *K.;* f. i Uppsala; handlande; † 1903 28/4 i Uppsala, e. syster.

Nilsson, *Anders;* kopparslagaremästare; † 1903 11/4 i Nora, 83 år gammal, e. änka, *Maria Nilsson*, barn och barnbarn.

Nilsson, *D. V.;* f. 1831 i Fjärstads socken: byggmästare; † 1903 16/10 i Vänersborg, e. änka och son.

Nilsson, *Emanuel;* f. d. fabrikör; † 1903 29/1 på Hulta i Småland, 68 år gammal, e. dotter och barnbarn.

Nilsson, *Erik Gustaf Adolf;* f. i Vaggeryd i Småland; f. d. grosshandlare; † 1903 5/7 i Stockholm, e. syskonbarn.

Nilsson, *Gustaf;* f. 1842; grosshandlare; † 1903 10/3 i Landskrona, e. syster.

Nilsson, *Gustaf Albert;* f. i Tenhult; grosshandlare; † 1903 9/6 i Stockholm, 52 år gammal, e. fader och syskon.

Nilsson, *G. J.;* tandläkare; † 1903 19/9 i Borås, 61 år gammal.

Nilsson, *John;* f. d. cigarrhandlare; † 1903 30/1 i Stockholm, 73 år, 3 mån. och 9 dagar gammal, e. syster.

Nilsson, *K. V.;* f. 1850; kamrerare vid Malmö sparbank; † 1903 i december.

Nilsson, *Magnus;* skräddarmästare; † 1903 2/10 i Jönköping, 70 år gammal, e. änka och syskon.

Nilsson, *Nils August;* handelsträdgårdsmästare; † 1903 4/6 på Henriksborg vid Gröndals villastad, 64 år gammal, e. änka, barn och barnbarn.

Nilsson, *Nils Petter;* f. 1819 i Malmö; f. d. rektor; † 1903 21/4 i Landskrona; begrafven i Landskrona.

Nilsson, *Sigfrid;* f. 1837 i Skårby i Halland; handlande; † 1903 20/4 i Karlstad, e. änka, född *Hilda Ekelöf*, och barn.

Nilsson-Helmers, *Jöns;* f. 1826 22/6 i Vä; vice pastor; † 1903 i Hästveda.

Norberg, *Karl Adolf Natanaël;* f. 1837; f. d. trafikdirektör vid statens järnvägar; † 1903 14/1 i Örebro; begrafven å Örebro södra kyrkogård.

Nordenadler, *Karl Axel Leonard;* f. 1842 14/12; f. d. öfverste; † 1903 11/3.

Nordenfalk, *Otto Vilhelm Klas Johan;* f. 1840 15/2; öfverstelöjtnant i arméen; † 1903 3/5.

Nordenstierna, *Karl Fredrik Ludvig;* f. 1824 7/6; f. d. ryttmästare; † 1903 14/9.

Nordlöf, *Erik;* f. d. inspektor; † 1903 20/1 i Torsåker, 77 år och 11 mån. gammal, e. änka, *Johanna Nordlöf*, barn och barnbarn.

Nordqvist, *Johan Arvid;* f. 1865 20/1; med. licentiat; † 1903 12/5 i Köla prästgård i Värmland, e. fader, syskon och trolofvad; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Nordström, *Jakob;* f. 1835 9/11 på Sölje; f. d. bruksägare; † 1903 17/4 på Näs i Värmland, e. systrar och syskonbarn; begrafven i familjegrafven å Stafnäs kyrkogård.

Nordström, *K. Gustaf;* boktryckerifaktor; † 1903 17/8 i Stockholm, 36 år gammal, e. änka och dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Nordström, *Karl Hugo;* kontorschef; † 1903 15/4, 39 år gammal; begrafven i Göteborg.

Nordström, *Karl Selim;* f. 1843 1/6; grosshandlare; † 1903 22/10 i Nora; begrafven därstädes.

Nordström, *Karl Vilhelm;* bokhållare; † 1903 13/7, 22 år, 9 mån. och 6 dagar gammal, e. syskon.

Nordvall, *Karl Anton;* f. 1821; f. d. kronofogde i Sunnervikens fögderi; † 1903 7/12.

Norén, *Arvid Johan Nikodemus;* f. 1852 11/8 i Falköping; komminister; † 1903 8/3 i Hassle i Västergötland, e. änka, f. *Ellen Börjeson*, son samt syskon.

Norén, *Hjalmar Nikolaus;* f. 1864; apotekare; † 1903 14/11, e. föräldrar och syskon.

Norgren, *Anton Johan;* f. d. svensk telegrafkontrollör i Köpenhamn; † 1903 5/1 i Helsingborg, e. änka, född *Nelson*, och dotter; begrafven å Helsingborgs nya begrafningsplats.

Norgren, *Sven Adolf;* f. i Stockholm; godsägare; † 1903 13/7 på Gärdsby i Västergötland, 69 år gammal, e. barn och barnbarn.

Norin, *Herman;* f. 1856 13/8 i Söderhamn; tulluppsyningsman; † 1903.

Norlander, *Karl Harald;* f. 1871 28/1; lärare vid Jönköpings läns landtbruksskola; † 1903 26/8 i Nässjö, e. föräldrar och syskon.

Norling, *Karl Gustaf Erkard;* e. o. postexpeditör; † 1903 14/7 i Blidsbergs

socken, 22 år, 10 mån. och 29 dagar gammal, e. föräldrar, syskon och morfader.

Norman, *Erik Vilhelm;* f. 1870 9/9; banktjänsteman; † 1903 15/8, e. föräldrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

von Normann, *Axel;* f. 1816 4/10; major i arméen; f. d. ryttmästare vid skånska dragonregementet; † 1903 18/10 i Kristianstad, e. två döttrar och barnbarn.

Norrman, *Alfred;* f. 1824; fabriksidkare: † 1903 11/12 i Eskilstuna, e. änka och barn.

Normelli, *Uno Ludvig Helmer;* f. 1852 9/5; godsägare; † 1903 13/10 på Lundby, e. änka, född *Augusta von Eckermann*, och tre söner; begrafven å Husby-Rekarne kyrkogård.

Norstedt, *Adolf Magnus;* fabrikör; † 1903 5/10 i Västervik, 61 år gammal, e. änka, född *Ebba Cavets*, broder, svärmoder, svägerskor och syskonbarn.

Norstedt, *Erik Ossian;* f. 1832 30/7 i Färnebo socken; provinsialläkare; † 1903 25/8 i Väst-Tibble, e. styfdotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Norström, *Johan Oskar;* f. i Uppsala; godsägare; † 1903 9/10 på Tvärredslund, 45 år gammal, e. änka, son och moder.

Nycander, *Axel;* f. d. löjtnant; † 1903 6/11 på Åby säteri, 75 år gammal. e. barn.

Nygren, *J. A.;* f. 1812 i Värmskogs socken; f. d. järnhandlare; † 1903 20/4 i Karlstad; begrafven i familjegrafven å Karlstads kyrkogård.

Nylander, *Erik Adolf;* f. 1830 11/11; plåtslagarmästare; † 1903 26/7 i Stockholm, e. änka, född *Aurora Eklund.*

Nylander, *Sten Mauritz;* f. 1834 5/9 i Snöstorps socken i Hallands län; f. d. stationsinspektor; † 1903 11/8 i Kristinehamn, e. änka, född *Andersson*, fyra söner och två döttrar.

Nyman, *Johan Erik;* handlande; † 1903 27/7 i Djursholm, 53 år, 8 mån. och 23 dagar gammal, e. änka, *Augusta Nyman*, son, dotter och syskon.

Nyström, *Anders;* f. i Häfverö; sjökapten; † 1903 25/3 i Grisslehamn, e. änka och två döttrar.

Nyström, *Karl Fredrik;* ingeniör; † 1903 16/10 i Västervik, 74 år gammal, e. änka och barn.

Nyström, *Karl Mauritz;* f. 1819 22/9; f. d. bankdirektör; † 1903 26/11 i Stockholm, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Nyström, *P. H.;* f. 1851 27/9 i Rämen i Grangärde socken; handlande; † 1903 26/6 i Säter, e. änka och fem barn.

Oberneder, *Josef Mauritz;* f. d. bryggmästare; † 1903 10/11 i Stockholm, 38 år, 7 mån. och 11 dagar gammal, e. änka, *Ingeborg Oberneder*, moder, svåger och svägerskor; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Odelberg, *Per William;* f. 1865 13/9 i Kolbäcks prästgård; docent vid universitetet i Uppsala; fil. doktor; † 1903 6/6 på Åkesta, e. änka, född *Johanna Kristina Odelberg*, son, dotter och syskon; begrafven å Skultuna kyrkogård.

von Oelreich, *Knut Alarik;* f. 1855 15/9; postexpeditör; † 1903 30/1.

Ohlin, *Axel Gabriel;* f. 1867; docent vid Lunds universitet; † 1903 12/7 på Säfsjö sanatorium; begrafven å Visingsö kyrkogård.

Ohlin, *Edvard;* fabrikör; † 1903 13/12 i Väfversunda, 83 år gammal, e. barn och barnbarn.

Ohlson, *Johan Peter;* f. d. klädeshandlare; † 1903 7/3 i Kalmar, 76 år gammal.

Olinder, *Karl;* f. 1864 1/5 i Jönköping, arkitekt; † 1903 27/8 i Stockholm, e. änka, född *Elin Martinelli*, barn, fader, syster, broder och svärföräldrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Olivenbaum, *Nathorst Karl Rickard;* f. 1862 29/11; vice häradshöfding; † 1903 17/10 i Stockholm, e. fader och syskon; begrafven å Kopparbergs gamla kyrkogård.

Olners, *Albert;* apotekare i Årjeng; † 1903 4/5 i Norrköping, 50 år, 9 mån. och 10 dagar gammal, e. moder, syskon och syskonbarn.

Olsson, *Frans;* f. d. kassör; † 1903 7/1 i Borgs villastad, e. son och tre döttrar.

Olsson, *Lave*, i Skepparslöf; f. 1817 10/1; landtbrukare; en af grundläggarne af Kristianstads enskilda bank; † 1903 6/9 i Kristianstad; begrafven å Skepparslöfs kyrkogård.

Olsson, *N.;* vice häradshöfding; † 1903 i januari i Lund, 63 år gammal.

Olsson, *Olof;* sjökapten; † 1903 i oktober i Göteborg, 50 år gammal, e. änka.

Olsson, *Oskar Fredrik;* f. 1846 17/4; disponent; † 1903 1/1 i Stockholm, e. änka, *Julia Olsson*, barn, måg, moder och systrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Olsson, *Per;* skomakarmästare; † 1903 26/4, 63 år gammal, e. änka, född *Gustafva Strand*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Palm, *Axel Ulrik;* f. d. grosshandlare; † 1903 18/3, 70 år, 6 mån. och 11 dagar gammal, e. änka, född *Ida Grubb*, barn, barnbarn och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Palmgren, *Konrad Valfrid;* f. 1843 28/1; ångbåtsbefälhafvare; † 1903 1/1, e. änka, född *Matilda Olsson*, två söner, sonhustru och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Paulson, *Pehr Axel Sebastian;* f. d. godsägare; † 1903 27/6 i Stockholm, 79 år gammal, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Pehrson, *Johan Berthold;* f. i Skrea; landtbrukare; † 1903 11/11 i Vessinge i Hallands län, nära 60 år gammal.

Persson, *Gustaf*, f. 1861 på Dagsås i Halland; handlande; † 1903 26/8, e. moder; begrafven i Varberg.

Petersen, *Peter;* f. 1843 i Helsingör; hattfabrikör; † 1903 21/10 i Uppsala, e. änka, född *Karoline Jakobsen*, och broder.

af Petersens, *Herman Magnus;* f. 1842 24/11; förste hofjägmästare; † 1903 i juni.

Petersson, *Anders;* handlande; † 1903 25/8 i Sölvesborg, e. två söner och två döttrar.

Petersson, *August;* f. 1859 i Linneryds socken; folkskollärare i Knisslinge socken; † 1903 i maj, e. änka och barn.

Petersson, *Engelbrekt;* e. o. hofrättsnotarie; innehafvare af Halmstads juridiska byrå; † 1903 16/3.

Petersson, *Karl Alfred;* f. 1837 3/1; f. d. postkontrollör; † 1903 21/1 i Uppsala, e. änka och dotter; begrafven å Uppsala kyrkogård.

Petersson, *Karl Axel Ludvig;* telegrafassistent; † 1903 26/8 i Varberg.

Petersson, *Lars Anders;* f. 1827 21/3 i Lund; kyrkoherde i Silfåkra och Refvinge församlingar; † 1903 11/5, e. änka, född *Emma Vilhelmina Österberg*, och döttrar.

Petersson, *Manne Leander;* f. 1859 15/2 i Femsjö socken; komminister i Färgaryds församling; † 1903 16/2 i Färgaryds socken.

Petersson, *Per Axel;* f. 1831 10/4; f. d. bankkamrerare; † 1903 24/12 i Norrköping, e. änka, född *Thérèse Bohlin*, och syster; begrafven å kyrkogården i Norrköping.

Petri, *Alfred;* f. d. grosshandlare; † 1903 7/12 i Stockholm, 66 år gammal, e. änka och syskon.

Petterson, *Conrad;* f. 1846 i Söderköping; apotekare; † 1903 27/8 i Linköping, e. änka, född *Hilda Erikson*, och barn; begrafven i familjegrafven å gamla kyrkogården i Linköping.

Petterson, *Per August;* f. 1838 13/10; f. d. stationsinspektor; † 1903 3/5, e. barn, barnbarn och syskon.

Petterson, *Per Vilhelm;* f. d. grosshandlare; † 1903 30/11 i Stockholm, nära 80 år gammal.

Pettersson, *A. A.;* landtbrukare i Östergötlands län; † 1903 23/6, e. änka, född *Larsson*, och två söner.

Pettersson, *Anders;* grosshandlare; † 1903 6/8 i Linde, 74 år gammal, e. änka och fem barn.

Pettersson, *Axel Otto;* f. d. handlande; † 1903 2/8 i Stockholm, 69 år gammal, e. syskonbarn.

Pettersson, *Johan Alfred Vilhelm;* bagaremästare; † 1903 22/1, e. änka, född *Charlotta Nordström*, fem barn och barnbarn; begrafven å Solna kyrkogård.

Pettersson, *Johan August;* byggmästare; † 1903 17/2 i Stockholm, 54 år, 6 mån. och 3 dagar gammal, e. änka, *Aurora Pettersson*; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Pettersson, *J. R.;* f. d. bankdirektör; † 1903 25/11 i Ödeshög, 71 år gammal.

Pettersson, *Karl Fredrik;* godsägare; † 1903 2/6 på Skälby i Jerfälla socken, 63 år, 7 mån. och 7 dagar gammal, e. änka, *Vilhelmina Pettersson*, barn och barnbarn.

Pettersson, *Kristian;* f. 1833; f. d. handlande; † 1903 20/7 i Halmstad.

Pettersson, *P. S.;* f. 1846 i Göteborg; sjökapten; † 1903 11/9 i Leksand, e. änka och barn.

Pettersson, *Samuel;* f. 1833 4/11; juvelerare; † 1903 21/7 i Arkö, e. änka, född *Hilma Carlsson*, sex barn, barnbarn och syskon; begrafven å Linköpings nya kyrkogård.

Pettersson, *Sven;* handlande; † 1903 9/3 i Stockholm, 60 år gammal, e. änka, född *Karlsson*,

Pihlblad, *J.;* kamrerare vid Landskrona pantaktiebank; † 1903 i maj, 64 år gammal.

Piscator, *Anders Johan Konrad;* f. 1833 1/10 i Vänersborg; läroverksad-

junkt; † 1903 $^{28}/_{6}$ i Vänersborg; begrafven i nämnda stad.

Ponsbach, *Karl Vilhelm;* f. 1843: stationsinspektor; † 1903 $^{12}/_{11}$ i Krylbo, e. barn och syster; begrafven å Krylbo kyrkogård.

Prehn, *Kristian V.;* f. 1874; apotekare; † 1903 $^{3}/_{10}$ i Malmö, e. änka, ett barn, föräldrar och syskon.

Pripp, *Olof Hjalmar;* f. 1832 $^{25}/_{7}$; f. d. öfverstelöjtnant; † 1903 $^{12}/_{11}$, e. änka, född *Berta Arvidson*, barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å östra begrafningsplatsen vid Göteborg.

Prytz, *Ernst Vilhelm;* f. i Naglums socken i Älfsborgs län; civilingeniör; † 1903 $^{19}/_{5}$ i Ljungskile, 75 år gammal, e. fyra söner.

Pyhlsson, *Axel Fredrik Hjalmar;* f. 1837 $^{3}/_{5}$; f. d. major vid Västgötadals regemente; † 1893 i januari i Vänersborg, e. änka och son.

Pålman, *Claes Ludvig;* f. 1853 $^{8}/_{7}$; bokbinderimästare; † 1903 i september.

von Qvanten, *Emil;* f. 1827 $^{22}/_{8}$; bibliotekarie; † 1903 $^{5}/_{12}$ i S:t Remo, e. änka, född *Aurore Magdalena Örnberg*.

Rabén, *Karl Teodor;* f. 1853 $^{9}/_{11}$; vinhandlare; † 1903 $^{27}/_{9}$ i Stockholm, e. änka, *Lotten Rabén*, barn, moder och syskon; begrafven i familjegrafven å Solna kyrkogård.

Ramberg, *F. F.;* f. 1837; fabrikör; † 1903 $^{28}/_{9}$.

Ramström, *Michael;* f. 1843 vid Sörfors bruk; underlöjtnant; slöjdskoleinspektör; † 1903 $^{25}/_{3}$ i Sundsvall, e. änka f. *Amelie Jacobsén* och 2 barn.

Reinhold, *Ferdinand Julius;* f. i Nordhausen; bagaremästare; † 1903 $^{10}/_{5}$ i Stockholm, e. broder, syster, svägerskor och syskonsbarn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen i Stockholm.

Reuterborg, *Viktor;* f. 1843 i Kungsåra i Västmanland; f. d. handlande; † 1903 $^{9}/_{5}$ i Laxne i Gåsinge socken, e. syskon och syskonsbarn.

Reutercrona, *Göran;* f. 1816 $^{15}/_{8}$; bruksägare; † 1903 $^{19}/_{9}$.

Reuterdahl, *Fredrik;* f. 1835 $^{7}/_{9}$; kamrerare i Svenska köpmansbyrån; † 1903 $^{1}/_{1}$ i Stockholm, e. änka i 2:a giftet, född *Sofia Georgina Hedvig Amalia Pålman*, son, dotter, barnbarn och broder.

Revel, *Karl Axel;* f. 1853 $^{6}/_{6}$; stationsinspektor i Hästveda; † 1903 $^{31}/_{5}$ i Hästveda, e. änka, född *Sjögren*.

Ridderstad, *Ivan Fredrik Soldan;* f. 1839 $^{21}/_{1}$; godsägare; † 1903 $^{15}/_{5}$.

Ringdahl, *Karl Petter;* grosshandlare; † 1903 $^{28}/_{6}$ i Norrköping, 58 år, 6 mån. och 9 dagar gammal, e. änka, född *Signe Petersson*, son, dotter och bröder.

Ringius, *Olof Magnus;* f. 1878 $^{18}/_{5}$ i Skurups socken; pastorsadjunkt; † 1903 $^{16}/_{4}$ i Enköping, e. föräldrar och två systrar.

Rogberg, *Olof Henrik;* f. 1827 $^{8}/_{9}$ i Alsheda socken; f. d. kontraktsprost; kyrkoherde i Hakarps församling; † 1903 $^{15}/_{3}$, e. änka, född *Johanna Charlotta Wimmerstedt*, och sex barn; begrafven å Hakarps kyrkogård.

Rohdin, *Abraham Fredrik;* f. 1832; direktör; † 1903 $^{1}/_{11}$ i Lidköping.

Rohdin, *E.;* f. d. järnhandlare: † 1903 $^{8}/_{8}$ i Lidköping, 60 år gammal, e. änka, född *Lagerholm*.

Roos, *Andreas Kristian Viktor;* f. 1824 $^{17}/_{4}$ i Bosarps socken; kyrkoherde i Hällaryds församling; † 1903 i maj i Karlskrona.

Roos, *Gustaf Vilhelm;* f. d. skräddaremästare; † 1903 $^{14}/_{4}$, 83 år, 6 mån. och 14 dagar gammal, e. syster och syskonbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Rosdahl, *A.;* f. 1851 i Kristinehamn; baningeniör; † 1903 7/8 i Östersund, e. änka och syskon; begrafven i Göteborg.

de la Rose, *Georg Hjalmar;* f. 1839 $^{14}/_{10}$; f. d. disponent; † 1903 $^{10}/_{4}$, e. änka, född *Hilma Segerdahl*, syster, styfdotter och barnbarn.

Rosell, *E. G.;* f. 1838; f. d. musikfanjunkare; † 1903 $^{1}/_{8}$ i Varberg, e. änka född *Håkansson*, och döttrar.

Rosén, *J. L.;* f. 1817 $^{6}/_{7}$; dansk vice konsul; † 1903 $^{13}/_{12}$ i Eksjö, e. två döttrar.

Rosenberg, *Otto*, f. 1842 $^{3}/_{5}$; ingeniör vid Stockholms stads byggnadskontor; † 1903 $^{9}/_{1}$ i Stockholm, e. änka, född *Adèle Carlsson* och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Rosenblad, *Elof Gustaf Kristoffer;* f. 1845 $^{15}/_{10}$; godsägare; † 1903 $^{15}/_{8}$.

Rosin, *Lars Daniel Vilhelm;* f. 1843 $^{25}/_{11}$ i Vimmerby; postmästare; † 1903 $^{7}/_{6}$ i Gamleby, e. änka och sju barn.

Rosqvist, *Krist.;* snickarmästare; † 1903 $^{13}/_{9}$ i Trelleborg, 83 år gammal, e. änka och två döttrar.

Rossell, *Anders Gustaf;* f. 1827 $^{2}/_{12}$ i Gårdby socken på Öland; † 1903 $^{20}/_{4}$ i Stockholm. e. barn, sonhustru och barnbarn.

Rothman, *Fredrik Teodor Alexander;* f. 1829 i Mora; sjökapten; † 1903 $^{23}/_{8}$

i Stockholm, e. änka, son och sonhustru; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Roxendorff, *Axel Fredrik Abrahamson;* f. 1851 3/10; f. d. svensk-norsk konsul i Madrid; † 1903 1/5 i New York, e. änka, född *Maria Malmgren*, tre söner, syskon och svärmoder; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Rudbeck, *Carl Adolf;* f. 1847 8/9; kyrkoherde; friherre; † 1903 24/4.

Rudberg, *Erik Eriksson;* f. 1845 29/10 i Skedevi; f. d. kontraktsprost; kyrkoherde i Vånga församling; † 1903 31/3 i Norrköping, e. änka, född *Helena Bagge*, barn, föräldrar och syskon.

Rudebeck, *Axel Erik Teofil;* f. 1834 18/12; egendomsägare; † 1903 20/11 i Stockholm, e. syskon, syskonsbarn och svägerskor.

Rundgren, *Gustaf Emil Vilhelm;* f. 1848 13/6 i Gärdserums socken i Kalmar län; föreståndare för uppfostringsanstalten vid Skrubba; † 1903 12/7 i Ronneby, e. änka, född *Persson*, och barn; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Runér, *Olof;* f. 1855 11/5 i Örtofta; notarie i Svea hofrätt; v. häradshöfding; fil. kand.; † 1903 9/1 i Stockholm.

Ruuth, *Magnus Daniel;* f. 1835 17/12; f. d. generallotsdirektör; grefve; † 1903 11/6.

Rydberg, *Vilhelm Leonard;* f. 1821 5/7 i Askersund; f. d. bankkassör; † 1903 21/10 i Kristinehamn, e. döttrar; begrafven i familjegrafven å Kristinehamns kyrkogård.

Sahlberg, *Edvard Julius;* f. i Floda socken i Södermanlands län; f. d. grosshandlare; † 1903 19/12 i Stockholm, e. barn.

Sahlin, *Jonas;* f. d. läroverksadjunkt; † 1903 15/8 i Råneå, 71 år gammal; begrafven i Lule.

Salmson, *Hugo Hjalmar;* f. 1847 19/9 i Malmö; f. d. landtbrukare; † 1903 18/3 i Västerås, e. änka, f. *Eva Hedenblad*, samt syskon.

Samuelson, *Karl Johan;* f. 1819 1/1 i Hjälmseryd; kyrkoherde i Kalfsviks och Jäts församlingar; † 1903.

Samuelsson, *A. P.;* landtbrukare; † 1903 på Fylla vid Vadstena, 77 år gammal.

Sandberg, *August;* f. 1825 11/10 i Linköping; f. d. godsägare; † 1903 6/1 i Stockholm, e. änka, född *Rosa Boberg*, syster, sonhustru och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sandberg, *Karl Fredrik;* f. i Karlstad: ingeniör; † 1903 26/3 i Jönköping, 31 år gammal, e. moder.

Sandberg, *Olof;* godsägare; † 1903 3/2 på Åby i Västergötland, 74 år gammal, e. barn och barnbarn.

Sandblad, *Albin Gottfrid;* f. 1860; regementsveterinär vid Andra Göta artilleriregemente; † 1903 14/3 i Jönköping; begrafven i Helsingborg.

Sandin, *Johan August;* landtbrukare: † 1903 6/7 på Eflinge på Värmdön, 72 år och 7 dagar gammal, e. änka, född *Augusta Sjöberg*, döttrar, mågar och barnbarn.

Sandmark, *Fritiof;* ingeniör vid Söderfors bruk; † 1903 8/7, 39 år, 4 mån. och 19 dagar gammal, e. tre bröder och trolofvad.

Sandström, *Axel Hugo;* f. 1843 14/11 i Löfånger; prost: kyrkoherde i Bygdeå församling af Hernösands stift; † 1903 i februari, e. änka, född *Maria Bergner*, och barn.

Sandström, *Axel Teodor;* f. d. vinhandlare; † 1903 23/3 i Stockholm, 70 år, 7 mån. och 29 dagar gammal, e. son och sonhustru, moder och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sandström, *J. F.;* f. 1828 3/7; f. d. skollärare och organist; † 1903 25/3 i Jerna, e. barn.

Sandström, *Karl Axel Vilhelm;* f. 1841 i Växjö; kronolänsman i Sunnerbo härads östra distrikt; † 1903 21/11 i Lund, e. änka, född *Eklundh*, son och dotter.

Santesson, *Berndt Ehrenfried;* f. 1859 31/7; godsägare; † 1903 9/7 i Stockholm, e. änka, född *Edit Bergman*, tre döttrar och syskon.

Schartau, *Frans Tomas;* f. 1836 2/2; f. d. öfverste i arméen; f. d. öfverstelöjtnant vid Vendes artilleriregemente: † 1903 20/4 i Stokholm; e. änka, född *Georgine Behrling*, barn och systrar: begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Schedvin, *Karl Gustaf;* fältskär; † 1903 3/10 i Falun, 60 år, 7 mån. och 23 dagar gammal, e. barn och syskon.

von Schéele, *Frans Evert;* f. 1846 24/9; agent; † 1903 6/2.

von Schéele, *Sigurd;* farm. kandidat; † 1903 23/7 i Stockholm, 33 år gammal, e. syskon.

Schenson, *Elis Karl Fredrik;* f. 1815 27/10 i Uppsala; f. d. akademikamrerare; † 1903 10/5, e. barn, barnbarn och syster; begrafven i Uppsala.

Scherini, *Paul Alfred;* f. 1820 17/12; grosshandlare; † 1903 15/12, e. änka, född *Vilhelmina Wockatz*, barn och broder; begrafven i Norrköping.

Schiller, *Arvid Johannes Emanuel;* bildhuggare; † 1903 25/7 i Stockholm, 26 år gammal.

Schlichting, *Karl Vilhelm Fredrik;* f. 1832 16/4 i Eutin; f. d. fabriksidkare; † 1903 19/1 i Fritsla, e. barn.

Schlytern, *Karl Axel;* f. 1853 29/7; examinerad apotekare; † 1903 26/1 i Chicago, e. moder, broder, syster, svåger och systerson.

Schmidt, *Herman G. A.;* f. 1842 i Mecklenburg; grosshandlare; † 1903 22/10 i Malmö, e. änka, född *Dahl*, barn och syskon; begrafven å nyaste kyrkogården i Malmö.

Schmidt, *Karl Magnus Ludvig;* f. 1841 15/12; stadsfältskär; † 1903 29/8 i Kalmar, e. barn.

Schubert, *Jakob Ferdinand;* f. 1831 12/10; rådman; † 1903 23/11 i Norrköping, e. barn; begrafven å Norrköpings begrafningsplats.

von Schultzenheim, *Konrad Julius;* f. 1835 22/8; major; † 1903 17/3.

Schyberg, *Axel Gotthard;* f. d. skomakaremästare; † 1903 3/8 i Stockholm, 78 år, 1 mån. och 28 dagar gammal, e. änka, *Sofia Schyberg*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Schöldström, *Kristian Fredrik;* veterinärläkare; † 1903 25/7 i Stockholm, 59 år gammal, e. änka, född *Hilma Lindqvist*, barn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Segersteen, *Johan Alfred;* f. d. landskamrerare; † 1903 30/12 i Tranås, e. broder.

Segerström, *Karl Johan Axel;* f. d. lärare vid Ultuna landtbruksinstitut; † 1903 20/2 i Uppsala, 67 år, 11 mån. och 14 dagar gammal, e. änka, född *Ida Fyhn*, dotter och syskon.

Selén, *Carl Erik;* artist; † 1903 8/3, 66 år, 7 mån. 26 dagar gammal, e. moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sellberg, *Isidor Ludvig;* f. 1850 2/3 i Norrtälje; regementsläkare vid Älfsborgs regemente; andre stadsläkare i Göteborg; † 1903 18/5 i Göteborg, e. änka, född *Elin Maria Almén*, och två döttrar.

Senell, *Edvard Otto;* f. 1824; f. d. kollega i Jakobs allmänna läroverk; fil. doktor; † 1903 1/10, e. änka, född *Cederberg*, dotter och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Setterlund, *Olof;* rådman; f. d. skräddarmästare; † 1903 14/9 i Torshälla, 79 år gammal, e. änka, född *Forsgren*, barn och barnbarn.

Silén, *Daniel Andreas;* f. 1844 14/11 i Bjuråkers socken; komminister i Ljusdals församling; † 1903 25/12 i Ljusdals socken.

Silfwerhielm, *Karl Gustaf;* f. 1846 29/11; kapten; † 1903 6/1.

Simon, *Moritz Jakob;* f. 1847 8/8; provinsialläkare; † 1903 27/6.

Simonsson, *Ernst Teodor;* ingeniör; † 1903 11/9 i Stockholm, nära 53 år gammal, e. änka, *Hulda Simonsson*, broder och systrar.

Sjöberg, *August Georg;* egendomsägare; † 1903 i Bräcke i Jämtland, 68 år gammal, e. änka och barn.

Sjöberg, *Charles Emil;* f. 1831 20/5 i Göteborg; grosshandlare; † 1903 4/12 i Jönköping, e. änka, född *Sahlin*, samt broder.

Sjöberg, *Thure Klemens;* f. 1852 i Hörby socken; förste stationsskrifvare i Östersund; † 1903 5/6 i Östersund, e. syskon; begrafven i nämnda stad.

Sjödén, *Johan Gottfrid;* f. 1848; landsfiskal i Södra Ångermanlands och Medelpads distrikt; † 1903 3/7 på Lisbetsæter i Norge, e. syster, svåger och systerbarn; begrafven i Sollefteå.

Sjögren, *J. O.;* f. d. grosshandlare; † 1903 27/5 i Djursholm, 58 år gammal, e. änka, född *Kjöllerström;* begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sjöholm, *Erik Magnus;* ingeniör; † 1903 3/11 i Stockholm, 63 år gammal, e. änka och barn; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sjöholm, *Johan;* handlande; † 1903 i juli i Jönköping, 66 år gammal, e. dotter.

Sjöholm, *Pehr Gustaf;* f. 1841 13/6; handlande; † 1903 10/4 i Stockholm, e. änka, född *Julia Berggren*, barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sjöstedt, *Per Richard;* handlande; † 1903 18/2 på Mobäcken i Finnerödja socken, 71 år gammal, e. barn.

Sjöstedt, *Severin;* ingeniör; † 1903 10/8 i Ängelholm, 50 år gammal, e. änka och barn.

Skantze, *C. G.;* f. i Hanhals socken; bagarmästare; † 1903 26/10 i Falken-

berg e. änka, född *Charlotta Wennström*, och son.

Skogström, *Anders Johan;* f. 1840 $^{24}/_{7}$ i Mo socken; kyrkoherde i Hargs församling; † 1903 $^{7}/_{11}$.

Smedman, *Knut August;* f. 1867 $^{15}/_{12}$; amanuens hos generalpoststyrelsen; † 1903 $^{1}/_{7}$ vid Påludden på Vindö, e. moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Smedmark, *Erik Gustaf Wilhelm;* f. 1840 i Varnhem i Skaraborgs län; f. d. kapten; † 1903 $^{22}/_{3}$ i Göteborg.

Smitt, *Ertman Jakob;* f. 1837 i Halmstad; dansk vice konsul i Halmstad; † 1903 $^{14}/_{4}$ därstädes, e. änka, född *Holst;* begrafven i Halmstad.

Snellman, *Gustaf Ferdinand;* provinsialläkare; † 1903 $^{4}/_{5}$ i Helsingfors, 52 år och 16 dagar gammal, e. änka, *Maria Snellman*, fosterdotter, svärföräldrar, syskon och moster.

Snoilsky, *Carl Johan Gustaf;* f. 1841 $^{8}/_{9}$; öfverbibliotekarie; grefve; † 1903 $^{19}/_{5}$.

Snoilsky, *Karl Emil;* f. 1880 $^{18}/_{11}$; underlöjtnant; grefve; † 1903 $^{8}/_{9}$.

Sparre till Söfdeborg, *Karl Georg;* f. 1817 $^{31}/_{10}$; f. d. häradshöfding; grefve; † 1903 $^{9}/_{5}$.

Sparrman, *P. E. A.;* f. 1859 i Ume; tullförvaltare i Eskilstuna; † 1903 $^{7}/_{7}$ i Eskilstuna.

Sparrström, *Karl;* bokhandlare; † 1903 $^{25}/_{5}$ i Uppsala, e. änka, född *Olsson.*

Spånberg, *J. V.;* f. 1843 $^{31}/_{8}$; bruksägare; † 1903 $^{17}/_{8}$ på Spånhult, e. barn; begrafven å Barnarps kyrkogård.

Spångberg, *Karl Vilhelm;* f. 1816 $^{2}/_{6}$ i Örebro; f. d. rådman; † 1903 $^{6}/_{7}$ i Västerås, e. tre döttrar, mågar och barnbarn.

Staaff, *Olof Abraham;* f. 1822 $^{13}/_{9}$ i Lillherrdal; kyrkoherde i Offerdals församling af Hernösands stift; † 1903 $^{21}/_{7}$, e. änka, född *Sofia Forsgren*, barn, måg, sonhustru och barnbarn; begrafven å Offerdals kyrkogård.

Staaff, *Per Gustaf;* f. 1856 $^{1}/_{11}$ i Stockholm; litteratör; † 1903 $^{17}/_{4}$ vid Schebo bruk, e. moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Staffhell, *G. A. L.;* f. 1846 på Tullinge; underlöjtnant i arméen; † 1903 $^{18}/_{4}$ i Sundsvall, e. änka och son.

Steen, *Anders Gustaf;* målaremästare; † 1903 $^{10}/_{3}$ i Stockholm, 34 år gammal, e. änka, född *Hamnström*, och barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Steinmetz, *Ludvig Eugen;* f. 1842 i Hudiksvall; f. d. förvaltare; † 1903 $^{26}/_{7}$ i Söderköping, e. änka, systrar och syskonbarn.

Stenberg, *Sven;* f. 1838 $^{10}/_{12}$; f. d. grosshandlare; † 1903 $^{10}/_{5}$ i Djursholm, e. änka, född *Charlotte Carlström*, barn och barnbarn; begrafven å Djursholms kyrkogård.

Stenbäck, *Axel Maurits Kristian;* f. 1854 $^{10}/_{9}$; godsägare; † 1903 $^{19}/_{2}$ i Stockholm, e. änka, född *Emilia Wecker*, och moder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Stenman, *Karl;* f. 1812 $^{21}/_{1}$ i Borås, f. d. lärftskramhandlare; † 1903 $^{1}/_{8}$ i Stockholm, e. fosterdotter och syskons barn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Stenström, *Karl Robert;* f. 1849 $^{2}/_{3}$ i Örebro; ingeniör; † 1903 $^{14}/_{4}$ i Mariestad, e. barn, fader och syskon.

Stiegler, *Johan Oskar;* f. 1840 $^{22}/_{8}$; f. d. teaterdirektör; † 1903 $^{4}/_{9}$ i Göteborg, e. dotter och svärson.

Stiernhoff, *Karl Georg;* f. 1840 $^{18}/_{7}$; f. d. godsägare; † 1903 $^{12}/_{5}$.

Stiernstedt, *Lars Oskar;* f. 1826 $^{29}/_{1}$; f. d. major; friherre; † 1903 $^{8}/_{3}$.

Stjernberg, *Per Hjalmar;* f. 1836 $^{25}/_{7}$; borgmästare; † 1903 $^{11}/_{5}$.

Stjernström, *Lars;* f. 1837; länsman i Forsa distrikt; † 1903 $^{24}/_{10}$.

Strandberg, *Johan Gotfrid;* f. 1875 $^{13}/_{8}$; musiksergeant vid lifregementets dragoner; † 1903 $^{12}/_{8}$, e. änka, född *Jenny Hellberg*, och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Strandberg, *Paul Reinhold;* f. 1831 $^{29}/_{3}$ i Stigtomta socken; f. d. kanslisekreterare; † 1903 $^{14}/_{2}$ på Nykvarn, e. änka, född *Helena Petronella Nygren*, tre söner, dotter, barnbarn, måg och sonhustru; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

von Strokirck, *Johan Paul Fredrik Otto;* f. 1824 $^{9}/_{7}$; hofmarskalk; † 1903 $^{4}/_{7}$.

Stråhle, *Fredrik;* inspektör; † 1903 $^{2}/_{6}$ i Neder-Kalix.

Ström, *Emil;* f. 1848; apotekare; † 1903 $^{16}/_{4}$ i Matarengi, e. änka, född *Konstance Vibom*, och syskon.

Ström, *Karl Jakob;* f. 1816 $^{12}/_{8}$; f. d. sidenkramhandlare; † 1903 $^{24}/_{5}$, e. änka, född *Klara Sebell*, dotter, sondotter, sonhustru och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Ström, *Otto Fr. Leonard;* 1826 $^{1}/_{2}$; underlöjtnant i arméen; † 1903 $^{30}/_{10}$; begrafven å Mörlunda kyrkogård.

Strömberg, *August Martin;* badmästare i Strömstad; † 1903 27/6 därstädes.

Strömbom, *Nils Petter;* f. 1810 10/12 i Sventorps socken i Skaraborgs län; kyrkoherde i Grolanda församling; † 1903 8/11 i Grolanda socken.

Strömman, *Olof Ivar;* f. 1850 25/7; kapten vid Skaraborgs regemente; † 1903 24/6 i Sköfde.

Stuart, *Johan Edward Gerhardsson;* f. 1850 22/11; jägmästare; † 1903 25/1.

Ståhl, *Frans Oskar;* f. 1834 8/1; f. d. skomakarmästare; † 1903 12/4, e. barn.

Ståhl, *Olof Johan;* f. d. landskanslist i Hallands län; † 1903 22/1 i Halmstad, omkring 78 år gammal.

Stålhammar, *K. P.;* f. 1829 7/3 på Petterslund; f. d. smidesfabrikör; † 1903 3/8 i Stockholm, e. änka, söner och syskon; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sundberg, *Ernst Gustaf;* f. 1840 i Stockholm; f. d. sekreterare i skogsstyrelsen; † 1903 29/4 i Stockholm, e. änka, född *Norstedt*, och dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sundblad, *Ludvig Alexis;* f. 1834 4/3 i Arvika; f. d. kronofogde; † 1903 22/11 i Stockholm, e. änka, född *Hilma Pihlgren*, dotter, son och syskon; begrafven i Arvika.

Sundin, *A. T.;* ingeniör; † 1903 2/5 i Mariestad, 73 1/2 år gammal, e. änka och fem barn.

Sundling, *Karl Axel;* ingeniör; † 1903 2/9 i Stockholm, 43 år, 4 mån. och 18 dagar gammal, e. änka, född *Emelia Öbrink*, och sex styfbarn; begrafven å Almby kyrkogård vid Örebro.

Sundstedt, *K. E.;* f. 1839 13/10; bokbinderikassör; † 1903 4/8 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Sundström, *Gustaf Rikard;* handlande; † 1903 8/11 i Stockholm, 84 år, 3 mån. och 24 dagar gammal, e. barn, barnbarn, barnbarnsbarn och svåger; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Svahn, *Johannes;* godsägare; † 1903 på Vik i Gårdsby socken, 76 år gammal; begrafven i familjegrafven i Växjö.

Swalander, *Inge August;* f. 1876 4/10 i Jönköping; e. o. hofrättsnotarie; † 1903 29/8 på sanatoriet Grefsen i Norge, e. fader och bröder.

Svanbeck, *Karl Edvard;* f. 1849 i Öfver-Järna socken i Stockholms län; kamrerare i telegrafstyrelsen; † 1903 25/5, e. änka och fyra döttrar; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Svanfeldt, *Sven;* f. 1854 19/7; källarmästare; † 1903 30/5 i Göteborg, e. änka, född *Ester Lindén*, dotter, moder och syskon; begrafven å östra begrafningsplatsen i Göteborg.

Svedberg, *Edvin Jesper Napoleon;* f. 1847 1/2; f. d. kapten vid Västgötadals regemente; † 1903 20/9, e. änka, född *Tenggren*, barn och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Svederus, *Knut Emil;* f. d. jägmästare; † 1903 2/10 i Sala, 72 år gammal, e. änka och syskon.

Svensson, *Axel;* f. 1849; stadsfogde i Uddevalla; † 1903 27/8 i Uddevalla.

Svensson, *Johan;* f. 1846; grosshandlare; † 1903 15/1 i Malmö, e. änka, född *Ohlsson*, och fem barn.

Sydow, *A. R. Fingal;* f. 1827 5/6 i Stockholm; hamnkapten; † 1903 6/1 i Stockholm.

Sylvan, *Charles Robert;* f. 1833 29/12; f. d. ryttmästare; † 1903 12/4.

Sylvan, *Per Gustaf;* f. 1827 i Fosie socken; f. d. läroverksadjunkt; † 1903 22/2 i Malmö, e. änka i 3:e giftet, född *Gerda Jeanna Maria Landgren*, och flera barn; begrafven å Lockarps kyrkogård.

Säfström, *Erik Sigismund;* f. 1839; befälhafvare på ångaren Castor; † 1903 3/5 i Stockholm; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Säfwenberg, *Karl Otto;* f. 1827 5/12; f. d. bruksförvaltare; † 1903 5/10 på Flottskär i Hållsnäs, e. änka, född *Andriette Nordling*, fyra söner, två döttrar och barnbarn.

Säfwendahl, *Nils Johan;* f. 1872 16/5; musikfanjunkare vid Västernorrlands regemente; † 1903 7/5, e. änka, född *Viktoria Westerlundh*, faster och svärfader; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Söderberg, *Karl Vilhelm;* f. 1856; bryggerikassör; † 1903 4/10 i Uppsala, e. änka, *Nancy Söderberg*, barn och syskon.

Söderbom, *O.;* kanslist i justitieombudsmannens expedition; vice häradshöfding; † 1903 14/7 i Stockholm, 45 år gammal, e. moder; begrafven i Uppsala.

Söderholm, *Karl Sven;* f. 1840 16/2; direktör; † 1903 16/3.

Söderholtz, *Vilhelm;* poststationsföreståndare; f. d. klockare, organist och skollärare; † 1903 5/2, 68 år gammal, e. änka och dotter.

Söderling, *Karl Fredrik;* f. d. skräddarmästare: † 1903 8/11 i Stockholm, 76 år, 8 mån. och 25 dagar gammal, e. änka, *Gurli Söderling*, och dotter: begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Söderquist, *Gustaf Alfred;* f. 1851 16/10 i Gärdserums socken i Kalmar län; kontraktsprost; kyrkoherde i Rök och Heda församlingar; † 1903 26/12.

Söderquist, *Åke Karl Otto;* f. 1865 23/9 i Västervik; bryggmästare; † 1903 5/1 i Stockholm, e. styfmoder, syster och svåger: begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Söderström, *Jean Erik;* f. 1847 i Knutby i Stockholms län; redaktör; † 1903 19/3 i Göteborg, e. änka och syster.

Tegnér, *Esaias Alfred Göran;* f. 1858 30/3; bokhandlare; † 1903 25/3 i Stockholm, e. änka, barn och bröder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Tenggren, *Johan Gustaf;* f. 1841 2/3: kassaskåpsfabrikör; † 1903 12/11 i Stockholm, e. änka och barn; begrafven i Växjö.

Tengstrand, *Axel Hemming Adolf:* f. 1824 3/5 i Bellefors socken; pastor; † 1903 4/5 i Skara, e. änka i 2. giftet, född *Maria Margareta Gunilla Hoffman*.

Tengstrand, *David Wilhelm;* f. 1864 10/11 i Särestad i Västergötland; adjunkt i tyska, engelska och franska språken vid Stockholms realläroverk; † 1903 9/1 i Stockholm, e. änka.

Tengvall, *Karl Albin;* stationsskrifvare; † 1903 24/4 i Stockholm, 33 år, 2 mån. och 28 dagar gammal, e. änka, född *Hildur Larsson*, tre barn, moder, syskon och svärföräldrar; begrafven i Örebro.

Ternberg, *G. R.;* f. 1856; mariningeniör; † 1903 25/1 i Malmö.

Ternström, *August Vilhelm;* sjökapten; † 1903 31/12 i Stockholm, 53 år, 8 mån. och 4 dagar gammal, e. änka, född *Oceana Hartzell*, barn, bröder och svägerskor; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Tersmeden, *Knut Jakob;* f. 1835 11/2; litteratör; † 1903 19/4.

Thalén, *Karl Gustaf;* kopparslagaremästare; † 1903 23/11 i Filipstad.

Thegerström, *Johan Robert;* f. 1824 3/5; f. d. grosshandlare; † 1903 15/12 på Djursholm, e. änka, född *Amalia Feit*, barn, barnbarn och broder.

Thelaus, *Per Julius;* f. 1859 30/6; fältskärsmästare; † 1903 18/3 i Stockholm, e. änka, född *Alma Lindqvist*, fem barn, svärmor, svåger och svägerskor; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Thelin, *Sven Teodor;* f. i Göteborg; godsägare; † 1903 8/2 på Brotorp i Västergötland, 59 år gammal.

Thorburn, *Vilhelm Franklin;* f. 1820; engelsk konsul i Uddevalla; † 1903 31/1 vid Uddevalla, e. änka i 2:a giftet, född *Agnes Rosa Jobson*, och barn: begrafven i Uddevalla.

Thorell, *Joh.;* f. 1824 21/3 i Bergsjö socken; f. d. grosshandlare; † 1903 20/10 i Bergsjö.

Thorsell, *August;* f. 1828; handlande: † 1903 i Karlshamn.

Thulin, *Kristian Leonard;* f. d. bagare; † 1903 15/11 i Halmstad, 80 år gammal, e. änka, två söner och dotter.

Thörn, *Johan Leopold;* grosshandlare; † 1903 22/8 i Karlskrona, 77 år gammal, e. änka, född *Fredrique Cleve*, tre söner och syster.

Tjernberg, *J. O.;* f. 1841; hamnfogde i Östersund; † 1903 26/7 i Hornsberg.

Tolf, *Robert;* f. 1849 12/12 i Svenarums socken i Jönköpings län; frökontrollsföreståndare; † 1903 21/12 i Jönköping, e. änka, född *Mina Elander*, två söner och en dotter; begrafven i Jönköping.

Toll, *S. J.;* f. 1831 19/3 i Ystad; underlöjtnant i arméen; † 1903 12/11 i Vadstena, e. änka, född *Carlsson*, en son och en dotter.

Tornberg, *A. F.;* f. 1838 i Malmö; f. d. stadsmäklare; † 1903 2/5 i Malmö, e. änka, född *Damström*, och två döttrar.

Troédson, *Karl Ludvig;* privatlärare; † 1903 i november i Eskilstuna.

Tunell, *Per Fredrik;* f. 1846 26/4 i Tuna socken; komminister i Rogsösa och Väfversunda församlingar; † 1903 18/12, e. änka, född *Anna Katarina Envall*, tre barn och fader.

Tydén, *Frans Olof;* f. d. kontrollör i Stockholms stads sparbank; † 1903 17/11 i Stockholm, 63 år och 7 dagar gammal, e. änka, *Anna Tydén*, barn, barnbarn och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Törnblom, *K. J.;* metodistpastor i Karlshamn; † 1903 1/5 i nämnda stad, 45 år gammal, e. änka och fosterdotter.

Törnros, *Johan Fredrik;* f. 1849 6/12; antikvitetshandlare; † 1903 12/6 i Stockholm, e. änka, *Anna Törnros*, och barn.

Uddman, *Jonas August*; f. d. fyrmästare och sjökapten; † 1903 $^{5}/_{6}$ på Singö, 77 år, 9 mån. och 7 dagar gammal, e. änka, *Anna Uddman*, och 6 barn.

Uggla, *Johan Adolf Vilhelm*; f. 1856 $^{23}/_{8}$; stationsinspektor; † 1903 $^{31}/_{5}$.

Uhr, *Salomon*; statens torfbiträde; † 1903 i juli i Stockholm, 23 år gammal.

Unger, *Erik Alfred*; f. 1824 $^{30}/_{8}$ i Gillberga socken; f. d. kontraktsprost; kyrkoherde i Holmedals pastorat; † 1903 $^{19}/_{5}$, e. två söner och dotter.

Wachtmeister till Johannishus, *Gustaf*; f. 1829 $^{13}/_{10}$; f. d. premierlöjtnant; grefve; † 1903 $^{12}/_{6}$.

Wadman, *Karl Vilhelm*; f. 1856; f. d. redaktör af Kristianstads läns tidning; fil. kandidat; † 1903 $^{30}/_{1}$ i Kristianstad.

Wætter, *Anders Axel Ludvig*; f. 1836 $^{12}/_{12}$ i Brännkyrka socken; kyrkoherde i Vintrosa församling; † 1903 $^{23}/_{8}$ i Vintrosa prästgård, e. dotter.

Wagner, *Axel Gustaf Fr.*; dekorationsmålare; † 1903 $^{12}/_{11}$ i Stockholm, 42 år gammal, e. änka, barn, moder och syskon.

Wagner, *Rikard Julius*; f. 1841 $^{3}/_{8}$ i Stockholm; f. d. teaterdirektör; † 1903 $^{1}/_{8}$ å Ramlösa brunn, e. änka, född *Louise Roempke*, två söner och syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wahlberg, *Viktor*; f. 1854 $^{1}/_{8}$; grosshandlare; † 1903 $^{30}/_{6}$ i Krämbol, e. änka, född *Anna Kullberg*, och barn; begrafven å Östra Vingåkers kyrkogård.

Wahlin, *Lars Petter*; f. 1836 $^{26}/_{7}$; musikdirektör; organist; † 1903 $^{14}/_{12}$ i Onsala klockaregård, e. änka, född *Adolfia Carling*, barn och barnbarn.

Vahlin, *Olof Valdemar*; f. 1838 $^{18}/_{12}$ i Västerås; läroverksadjunkt; † 1903 $^{5}/_{5}$ i Falun, e. änka, född *Eva Maria Nordström*.

Wahlstedt, *Adolf Henrik*; egendomsägare; † 1903 $^{12}/_{11}$ på Margreteberg i Västergötland, 76 år gammal, e. döttrar och barnbarn.

Wahlström, *Gustaf*; f. 1839 $^{16}/_{3}$; rådman; kronokassör och stadskassör; † 1903 $^{19}/_{2}$ i Hudiksvall, e. broder och svägerska; begrafven i familjegrafven å gamla kyrkogården i Hudiksvall.

Wahlström, *Per Adolf*; f. d. skomakaremästare; † 1903 $^{10}/_{12}$, 86 år och 6 mån. gammal, e. barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Wahlund, *Elis*; f. 1842 $^{18}/_{5}$ i Karlstad; kyrkoherde i Rudskoga församling; † 1903 $^{1}/_{8}$ i Rudskoga prästgård, e. änka, född *Amalia Wohlfahrt*, och barn.

Wahrman, *F. O. D.*; f. 1854; apotekare; † 1903 $^{5}/_{1}$ i Järfsö.

Waldenborg, *Hugo*; f. 1871 $^{4}/_{4}$ i Nyköping; fältskärsmästare; † 1903 $^{5}/_{11}$ i Hudiksvall, e. föräldrar och farmoder.

Waldenström, *Karl Viktor*; f. 1832 $^{7}/_{11}$; f. d. trafikchef; † 1903 $^{13}/_{2}$ i Stockholm, e. änka, född *Louise Holsten*, söner och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wallberg, *Artur*; agent; † 1903 $^{10}/_{7}$ i Hudiksvall, 67 år, 4 mån. och 25 dagar gammal, e. barn.

Wallberg, *Justus Otto*; f. i Stockholm; godsägare; † 1903 $^{8}/_{6}$ på Ryrgården i Västergötland, nära 70 år gammal, e. barn och barnbarn.

Wallén, *Nils Bernhard*; apotekare; † 1903 $^{14}/_{10}$ i Uppsala, 71 år gammal, e. änka, barn och barnbarn.

Wallgren, *Adolf Reinhold*; f. i Forssa socken; skräddarmästare; † 1903 $^{15}/_{10}$ i Stockholm, 77 år gammal, e. änka, född *Ring*, och son; begrafven å Solna kyrkogård.

Wallgren, *Frans August*; f. 1856 $^{26}/_{10}$ i Halmstad; köpman; † 1903 $^{6}/_{4}$ i Paris, e. änka, född *Celine Matrat*, son och syskon.

Wallgren, *Hjalmar Alfred*; f. 1856 $^{14}/_{4}$; kommissionslandtmätare; † 1903 $^{22}/_{6}$ i Junsele socken, e. änka, född *Selma Amnéus*, två barn, föräldrar och bröder.

Wallis, *Albert Baltsar*; f. 1824 $^{14}/_{5}$; godsägare; † 1903 $^{26}/_{8}$.

Wallman, *Gustaf Abraham*; f. 1829 $^{2}/_{3}$; sjökapten; † 1903 $^{30}/_{8}$ i Gäfle.

Wallroth, *Johan Valfrid*; f. 1847 $^{3}/_{12}$ å Lilla Månstorp i Björsäters socken; † 1903 $^{7}/_{4}$ i Stockholm, e. änka, född *Stina C. Berglund*, barn, moder och syskon; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wanberg, *Georg*; f. 1875 $^{12}/_{8}$ i Norrbärke socken; apotekare; † 1903 $^{5}/_{11}$ i Stockholm, e. moder och bröder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wannberg, *And. Ad.*; f. d. rådman; † 1903 $^{5}/_{5}$ i Söderhamn, 92 år gammal.

Wanselin, *Karl Henrik*; f. d. spannmålshandlande; † 1903 $^{17}/_{5}$ i Stockholm, 84 år och 10 mån. gammal, e. barn och sonson; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Vanselow, *Joakim Kristian;* f. 1826 $^{21}/_{7}$ i Wismar; sjökapten; † 1903 $^{4}/_{3}$ i Söderhamn, e. syskon.

Warlund, *Gustaf;* godsägare; † 1903 $^{22}/_{12}$ i Skara, 82 år, 1 mån. och 20 dagar gammal, e. halfsyster och systerbarn.

Warnberg, *Anders;* notarie i postverket; † 1903 $^{17}/_{6}$ i Stockholm, 62 år gammal, e. moder och syskon; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Warodell, *Johan Peter;* f. 1833 i Sköfde landsförsamling; fabrikör; † 1903 i maj i Falköping, e. son och fosterdotter.

Watz, *Albert Reinhold Eugène;* f. 1830 $^{23}/_{12}$; kyrkoherde i Knista och Hidinge församlingar; † 1903 $^{15}/_{9}$, e. barn och barnbarn; begrafven å Knista kyrkogård.

von Vegesack, *Ernst Mattias Peter;* f. 1820 $^{18}/_{6}$; f. d. generalmajor; † 1903 $^{12}/_{1}$.

Velbull, *Valfrid;* godsägare; † 1903 $^{3}/_{2}$ i Landskrona, 70 år gammal, e. änka och barn.

Weidenhielm, *Oskar Magnus;* f. 1841 $^{15}/_{8}$; major; † 1903 $^{1}/_{7}$.

Wendt, *Oscar;* f. 1841 $^{9}/_{11}$; bokhållare; † 1903 $^{18}/_{7}$ i Stockholm, e. systrar och syskonbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wendt, *Otto;* affärsman; † 1903 $^{8}/_{9}$ i Lidköping, 72 år gammal.

Wenerbom, *Johan Olof;* f. d. klädesfabrikör; † 1903 $^{21}/_{11}$ i Norrköping, öfver 81 år gammal.

Wengberg, *Nils Salomon August;* f. 1870 $^{8}/_{4}$; e. o. kammarskrifvare i tullverket; † 1903 $^{6}/_{7}$ i Uppsala, e. systrar.

Wennermark, *Anders Gottfrid;* f. 1834 $^{8}/_{10}$; apotekare; † 1903 $^{13}/_{2}$ i Skene.

Wennström, *Erik Adolf;* grosshandlare; † 1903 $^{29}/_{4}$ i Söderhamn, 81 år gammal, e. änka.

Werner, *Anshelm;* f. 1840 $^{21}/_{4}$ i Selångers socken; läkare; † 1903 $^{4}/_{12}$ i Stockholm, e. barn och fosterdotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Werner, *Gotthard Adolf;* f. 1837 $^{9}/_{12}$; historiemålare; † 1903 $^{20}/_{8}$ i Rom.

Wessén, *Henrik Gottfrid Markus Leopold;* f. 1847 i Askersund; provinsialläkare i Hudiksvalls distrikt; † 1903 $^{4}/_{11}$ i Stockholm, e. syster.

Vesseman, *Johan Fredrik;* egendomsägare; † 1903 $^{24}/_{9}$ i Fellingsbro, 79 år gammal, e. barn och barnbarn.

Westerberg, *G.;* f. 1866 $^{4}/_{1}$; kamrerare; † 1903 $^{18}/_{3}$ i Norrköping, e. änka, född *Ada Svensson*, och son.

Westerberg, *Karl August Reinhold;* musiker; † 1903 i juli i Helsingfors, 37 år och 8 mån. gammal, e. änka, född *Emma Lundqvist*, son och syskon.

Westerdahl, *August Vilhelm;* f. d. fanjunkare; † 1903 $^{19}/_{9}$ på Augustenro i Kvillinge socken, 70 år gammal.

Westergren, *Karl Johan;* f. 1839 $^{21}/_{12}$; f. d. källarmästare; † 1903 $^{27}/_{5}$ i Falun, e. änka och barn; begrafven å nya kyrkogården därstädes.

Westerhult, *Per Olof.;* f. 1844 i Kalmar; telegrafkommissarie; † 1903 $^{29}/_{5}$ i Halmstad.

Westerlund, *Karl Hjalmar;* f. 1848 $^{27}/_{3}$ i Göteborg: komminister i Halmstad: † 1903 $^{27}/_{2}$ i Holms prästgård, e. tre barn.

Westerlund, *Lars Erik;* f. 1837 $^{18}/_{11}$; kronolänsman i Enångers distrikt; † 1903 $^{5}/_{8}$ i Hudiksvall, e. änka, född *Ferner*, och dotter; begrafven å Enångers kyrkogård.

Westerqvist, *Fredrik Alfred;* f. 1846 i Gäfle; kassör; † 1903 $^{26}/_{2}$ i Gäfle, e. änka i 2:a giftet, barn och barnbarn.

Wettergrund, *Josephine*, f. *Lundberg* 1830 $^{2}/_{9}$ i Skåne; författarinna under pseudonymen Lea; † 1903 $^{8}/_{3}$ i Stockholm, e. barn och barnbarn.

Wetterhall, *Emanuel Teodor;* f. 1835 $^{8}/_{12}$; fanjunkare vid första lifgrenadierregementet; † 1903 $^{5}/_{4}$ i Linköping, e. änka, *Agnes Wetterhall*, barn och syskon; begrafven å Linköpings nya kyrkogård.

Wettervik, *Konrad Gustaf Valdemar;* f. 1843 $^{22}/_{10}$; f. d. major; † 1903 $^{10}/_{7}$ i Göteborg; begrafven å östra begrafningsplatsen i nämnda stad.

Wibom, *Lars Axel;* f. 1839 $^{15}/_{10}$ i Gäfle; lasarettssyssloman; † 1903 $^{22}/_{11}$ i Gäfle, e. änka, född *Anna Söderström*, söner och svärdotter.

Wiborgh, *Johan Gustaf;* f. 1839 $^{28}/_{4}$ i Vadstena; professor; † 1903 $^{16}/_{3}$ i i Stockholm, e. änka, född *Ingrid Hallin*, barn, syster, svägerska och svåger; begrafven i familjegrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wickholm, *Knut Otto;* egendomsägare; † 1903 $^{5}/_{1}$ i Stockholm, 64 år, 5 mån. och 25 dagar gammal, e. änka, född *Matilda Fegth*, och syster.

Wickström, *Johan Efraim;* f. d. fabrikör; † 1903 $^{18}/_{8}$ i Stockholm, 77 år gammal, e. barnbarn.

Widbom, *Sten Herlog;* f. 1843 24/1; kassör vid Tanto aktiebolag; † 1903 30/5, e. syster; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Widell, *Karl Maurits;* handlande; † 1903 2/9 i Marstrand, 78 år och 3 dagar gammal, e. änka, född *Maria Larsson*, dotter och tre söner.

Widman, *Gustaf Vilhelm;* f. 1828 22/12 i Gryta socken; snickaremästare; † 1903 23/12 i Uppsala, e. familj; begrafven i Uppsala.

Wieslander, *Per Algot;* f. 1859 17/12 i Täfvelsås socken i Kronobergs län; med. lic.; innehafvare af massageinstitut i Bryssel; † 1903 9/1 i Paris, e. änka, född *Marie Josephine Thébaud*.

Wigelius, *Sven;* f. 1839 3/9 i Åmål; f. d. borgmästare; † 1903 21/7 i Stockholm, e. änka, född *Selma Sandström*, fyra söner, dotter, måg och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wihlborg, *Ferdinand;* f. d. handlande; † 1903 21/5 i Ystad, 77 år gammal.

Wijk, *Alexander;* juris studerande; † 1903 11/4 på Solbad i Danmark, 28 år gammal, e. föräldrar och syskon.

Wikman, *Anders Johan;* f. 1840 6/12 i Falun; järnkramhandlare; † 1903 29/1 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wikner, *Otto;* f. 1861 i Viken: postexpeditör; † 1903 7/6 i Malmö, e. moder och broder.

Winberg, *Per Fredrik;* f. 1828 18/5 i Sundsvall; f. d. folkskolelärare; † 1903 13/9 i Sundsvall, e. änka, född *Sofia Juliana Nordgren*, dotter, måg, barnbarn och syster.

Winkrans, *K. F.;* f. d. handlande; † 1903 5/12 i Arvika, något öfver 81 år gammal, e. son, tre döttrar och broder.

Winlöf, *Mathias;* f. 1842 24/10 i Avesta; intendent; † 1903 7/5 på Lindsberg i Malungs socken; 60 1/2 år gammal.

Winquist, *Nils Teodor;* f. 1848 9/11 i Stockholm; f. d. stadskomminister i Jönköping; † 1903 20/8 i Stockholm, e. barn; begrafven å östra kyrkogården i Jönköping.

Winter, *Karl Georg Oskar;* f. 1861 4/1; f. d. konsul; † 1903 15/8 i Berlin, e. änka, född *Gerda Fogelberg*, och barn.

Virgin, *Hans Curt Magnus;* f. 1813 5/8; f. d. major; † 1903 29/3.

Vissing, *Gottfrid;* disponent för skotillverkningsaktiebolaget Joseph Asch & C:o i Landskrona; † 1903 i augusti i Westfalen, 49 år gammal.

Wistrand, *Karl Gustaf;* f. d. fanjunkare; † 1903 16/5 i Norrköping, öfver 84 år gammal, e. änka, född *Bolling*, barn och barnbarn.

Wollgren, *Anders Gustaf Birger;* f. 1878 14/8; tjänsteman vid A.-B. de Lavals ångturbin; † 1903 2/8 i Stockholm, e. moder och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wrangel, *Karl-Gustaf Reinhold;* f. 1847 2/5; häradsskrifvare; grefve; † 1903 8/3.

Wrangel von Brehmer, *Tönnes Vilhelm;* f. 1838 28/3; f. d. ryttmästare; friherre; † 1903 21/2.

Wulff, *Johan Albrekt Harald;* f. 1844 18/9; grosshandlare; † 1903 29/7 i Stockholm, e. dotter; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Wåhlén, *P. T.;* kamrerare; † 1903 10/5 på Edsbergs Sanna i Närke, 65 år gammal, e. syskon.

Ytterberg, *Karl Axel;* grosshandlare; † 1903 5/3, 56 år och 4 mån gammal.

Zachau, *K. V.;* fabrikskontorschef; † 1903 19/8 vid Slottsmöllan vid Halmstad, 76 år gammal, e. änka, två söner och dotter; begrafven i Halmstad.

Zachrisson, *Karl August;* f. 1839 20/4; lektor vid högre lärarinneseminariet; † 1903 2/9 på Köpmanholmen, e. änka, barn, barnbarn och broder; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Zackrison, *Johan Adolf;* f. 1856 i Kungsbacka; boktryckare; † 1903 4/12 därstädes.

Zetterberg, *Tor;* privatlärare; † 1903 22/11 i Uppsala, 51 år gammal.

Zettergren, *Karl August;* grosshandlare; † 1903 18/10 i Stockholm; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Zetterström, *F. Ignotus;* f. 1851 17/12 i Hofors; järnhandlare; † 1903 22/10 i Leksand, e. barn.

Åberg, *Axel Julius;* häradshöfding; rådman i Örebro; † 1903 8/1 i Örebro; 79 år och 21 dagar gammal, e. fosterson; begrafven å norra kyrkogården i Örebro.

Åberg, *Fritiof;* f. 1830 4/7; f. d. disponent för litografiska aktiebolaget i Norrköping; † 1903 13/12 i Norrköping, e. änka, *Lina Åberg*, barn och barnbarn; begrafven i familjegrafven å Johannes kyrkogård i Norrköping.

Åberg, *Lars Petter;* f. d. sjökapten; † 1903 23/8, 84 år, 10 mån. och 9 dagar gammal, e. barn och barnbarn; begrafven å Katarina kyrkogård.

Åberg, *Otto Julius;* f. 1826 13/4; f. d. registrator; † 1903 13/4 i Stockholm, e. änka, född *Norbin.*

Åberg, *Otto Vilhelm;* f. 1841 12/12 i Linköping: kronofogde i Kinda och Ydre härads fögderi; † 1903 16/8 i Linköping, e. broder och två systrar; begrafven å Linköpings nya kyrkogård.

Åbom, *Johan Vilhelm;* f. 1819 6/3; f. d. godsägare; † 1903 21/1 i Gnesta, e. änka, född *Zelma Asperén.*

Åhberg, *Fredrik Vilhelm;* f. 1821 18/12; bruksägare; † 1903 25/7 på Åreberg i Kyrkefalla socken, e. änka, född *Berglund*, och son.

Åkerdahl, *Magnus Fredrik;* f. 1838 22/5; bokbindaremästare; † 1903 15/7 i Stockholm, e. änka, *Josefina Åkerdahl*, barn och barnbarn; begrafven å norra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Åkerhielm till Margretelund, *Carl Gustaf;* f. 1853 16/1; kammarherre; friherre; † 1903 18/8.

Åkerman, *Bror Morgan Verner;* f. 1854 i Göteborg; skulptör; † 1903 6/2 på Väfversunda vid Vadstena.

Åkermark, *Ivar Gudmund;* artist; † 1903 19/6 i Göteborg, 46 år gammal, e. änka, född *Roth*, och barn.

Åkermark, *John Niklas;* f. 1845 13/7 i Göteborg; kyrkoherde i Kristine församling i Göteborg; † 1903 2/5 därstädes, e. änka, född *Kristina Eleonora Rabe*, och tre barn; begrafven i Göteborg.

Åkerström, *Johan Valfrid;* f. 1838 5/11; grosshandlare; † 1903 3/3 i Falun, e. barn och barnbarn.

Åman, *Sven Gustaf;* f. d. fabrikör; † 1903 1/3 på Lunda i Västergötland, 70 år gammal, e. dotter och barnbarn.

Åsberg, *Fredrik;* f. 1847 13/6; e. provinsialläkare i Husby distrikt; † 1903 13/2 i Uppsala.

Åsberg, *Lars Otto;* f. 1821 i Strömstad; sjökapten; † 1903 4/5 i Strömstad, e. brors- och systerbarn.

Åsbrink, *Johan Albert Leopold;* f. 1849 2/2; sekreterare; † 1903 22/10.

Åström, *Nils Gustaf;* f. 1822; f. d. postmästare i Mönsterås; † 1903 6/2 på Bo vid Mönsterås, e. son.

Åström, *M. H:n;* f. i Månsåsen i Sunne socken; handlande; † 1903 12/1 i Östersund, 51 år gammal, e. änka, född *Borgström*, son och syskon.

Öberg, *Oskar Bernhard;* f. 1849 29/9 i Eskilstuna; järnhandlare; † 1903 19/1 i Uppsala, e. moder, syskon, svågrar och syskonbarn.

Ödman, *K. S.;* f. 1825 5/3 i Stockholm; apotekare i Borgholm; † 1903 8/6 i Uppsala, e. änka i 2:a giftet, född *Gylling*, och son.

Öhman, *Johan Gustaf;* f. d. tjänsteman vid Tanto sockerbruk; † 1903 18/10 i Stockholm, 89 år gammal, e. änka, barn, barnbarn och barnbarnsbarn; begrafven å södra begrafningsplatsen vid Stockholm.

Öhrwall, *Filip Harald;* f. 1815 1/4; f. d. förste landtmätare i Örebro län: † 1903 4/3 i Örebro, e. änka, född *Mina Molin*, barn och barnbarn.

Örtenblad, *Janne;* byggmästare; † 1903 26/11 i Ume, 48 år, 2 mån. och 3 dagar gammal, e. änka, född *Signe Northman*, två barn, svärföräldrar och syskon.

Örtensten, *Johan;* f. 1842 22/11 på Deijefors bruk: f. d. spansk vicekonsul; † 1903 14/7 på Fredriksberg vid Sundsvall, e. syster.

Östergren, *G. V.;* bokförare; † 1903 9/9 på Hästholmen, 72 år gammal.

PERSONHISTORISK TIDSKRIFT

SJÄTTE ÅRGÅNGEN

1904

UTGIFVEN AF

SVENSKA AUTOGRAF SÄLLSKAPET

GENOM

HOLGER ROSMAN
SÄLLSKAPETS SEKRETERARE

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1905

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Bilagor.

Porträtt.

I tidskriften: Knut Posse, Rudolf Mauritz Klinckowström, Claes Teodor Odhner, Carl von Linné, Hans Henrik von Essen. Tre okända ur Theleborg-samlingen.

I bilagan: Anna Elisabet von Axelson, Erik Dahlberg, Fredrik IV af Holstein-Gottorp, Johan Gerdesschöld, Gustaf IV Adolf, Jakob Gyllenborg, Hedvig Eleonora, Magdalena Hising, Karl Gustaf von Liewen, Magdalena von Mentzer, Oskar I, Johan Gabriel Oxenstierna, Klas Reinhold Rudbeck, Per Alexander Rudbeck.

Autografreproduktioner.

Georg Planting-Gyllenboga, namnteckning.
Gustaf Vasa, släktanteckning.

Bese-ätten.

Af **K. H. K.**

Namnet *Bise*, *Bysi*, möjligen härledt från det fornsvenska verbet *bisa*, »löpa eller springa fort undan», förekommer under senare hälften af 1300-talet såsom förnamn uti Östergötland. Så nämnas en *Bisi Towunger* 1370 i Bankekinds härad, en *Bise i Hörista* 1371—1384 i Skärkinds härad, en *Bysi i Kaperstadha* i Valkebo härad 1385 och en *Bisi i Tangastadha* i Björkekinds härad 1386. Såsom tillnamn bäres det också, men hufvudsakligen af medlemmar tillhörande en enda släkt, ätten *Bese*, och man har allt skäl att förmoda, det dess stamfader varit befryndad med någon af dessa bönder.

Då en dotter af denna ätt *Gunhild Johansdotter* var gift med den högförnäme riddaren *Erik Turesson* (*Bjelke*), fick fru Anna Fickesdotter (Bylow) tillfälle att vid redogörelsen för sin släkt äfven uppehålla sig något vid Bese-ätten. Hennes berättelse i något moderniseradt språk lyder: Om Johan Beses släkt vet jag ej annat än att hans moderfader, om mig rätt minnes, hette her Amund Hatt och hans hustru fru Gunnil. De ägde dock hem i Värmland. Johan Beses faders faderfader hette Sten Bese. Han tjänte vår heliga moder St. Birgitta och var hennes fogde i många år både förr än hon for till Rom desslikes och sedan. Han kom en tid dit till henne förande med sig det henne gjordes behof, och för ty att han hade länge begärt att se henne rätteligen i sitt ansikte och kunde dock aldrig komma därtill, sade han till henne: Kära fru, så länge hafver jag Eder i många år tjänat, och kunde dock aldrig få se eder efter min vilja. Hon svarade: O käre Sten, låt dig nöja och kom hit åter till mig på förelagd time, då skall du få veta hvad Guds vilje är om denna stadga. När han kom igen till Rom, fann han den värdiga modern nära döden, och efter det att Gud hade

henne uppenbarat många deras domar och samvets skipelse, som med henne voro, och hon visste förenämde Sten vara världslig, sade hon till honom: Min kära son, gärna såge jag, att du med god vilja åstundade komma till himmelriket. Han svarade: Nej fru, jag vill lefva, och beder hällre långt lif och för mig och min släkt säll framgång. Hon svarade och sade: Gud gifve dig sin nåd och fullkomne sin vilja med dig, hvilket ock så hände. Han for hem efter Sancta Birgittas död och fäste sig en rik jungfru och världen gick honom alltid med, och han vardt, som han bad, en åldrig man hafvande värdslig framgång ut i döden, och desslikes må nu hans släkt och afföda än yttermer förökas och mäktig varda, om Gud täckes att fru Gunillas barn måga lefva.

Att fru Annas berättelse i någon mån stöder sig på verkliga förhållanden finnes ej anledning att betvifla, om ock *Sten Bese* ej anträffas i några handlingar från Birgittas tid. Son till honom var helt säkert *Jönis Bese*, som nämnes mellan åren 1397 och 1413. Förstnämnda år var han riddaren Sten Bossons (Natt och Dag) sven och nämnes sedermera såsom häradshöfding i Östergötland. Hans hustru hette Cecilia och var dotter till en Jönis Djäken, som förekommer mellan åren 1369 och 1393. Såsom den mäktige drotsen Bo Jonssons (Grip) fogde på Bjärkaholm och sedermera äfven på Gripsholm hade Jönis Djäken lyckats samla ej ringa egendom samt hopköpte en mängd gods i och kring Hiriksäter, nu Herrsäter, i Värna socken i Östergötland, som han gjorde till sin sätesgård. Hans enka Ingeborg Bengtsdotter bodde därstädes ännu 1411, då hon gaf sin dotter Märeta och hennes make Gertorn Olafsson (Krok) sin hälft i gården Hyriksäter, i ersättning för allt hvad hon så utomlands som inomlands kostat på hennes syskon. — I sitt sigill förde Jönis Bise en snedbjelke belagd med två pilspetsar. Han och hans hustrus grafsten i Vadstena kloster visar däremot en sköld innehållande en sparre och under denna två pilspetsar samt har omskriften: *Sub hac petra teguntur corpora Johannis Bise et vxoris sue Cecilie Jönissadottir. Orate pro eis.* Till Vadstena kloster hade de 1413 gifvit gården Hårketorp i Risinge socken.

Son till Jönis Bise var väpnaren välboren man *Sten Bese*, som nämnes mellan åren 1425 och 1458. Äfven han var i herretjänst. Han kallas nämligen 1442 herr Bengt Stenssons (Natt och Dag) ämbetsman på Göksholm, och 1456 tjänstgör han såsom riddaren Bo Stenssons underhäradshöfding i Bankekinds härad i Östergötland. År 1445 skiftade han jord med

Lasse Hjort af vapen, som var gift med en sondotter till förutnämnde Jönis Djäken, samt borgaren i Söderköping Olof Krok, som ärft Gertorn Olafsson, och erhöll då deras delar i Hiriksäter, hvarest han äfven förut torde varit bosatt. 1425 gifte han sig med Kristina Anundsdotter, dotter till riddaren Anund Hatt, hvars första hustru var befryndad med den kungliga grenen af Folkungaätten. I morgongåfva erhöll hon jord i Hårketorp m. m. i Risinge socken. I sitt sigill för han en dubbel sparre med 4 pilspetsar under. Det är således helt säkert hans vapen, som förekommer å grafstenen öfver fadern i Vadstena kloster, ehuru teckningen af densamma blifvit felaktigt återgifven.

Med hans son *Johan Bese* inträder denna ätt i högadeln. Han skref sig till Hiriksäter och hade Åtveds socken i förläning, var häradshöfding i Bankekinds och Åkerbo härad i Östergötland — i det förstnämnda dock endast å herr Nils Stures vägnar — samt inträdde i rådet vid år 1486, men då han försummade att bevista kröningsriksdagen 1497, erhöll han aldrig riddareslaget. I vapnet förde han en sparre med en upprättstående pil under. Han afled år 1505. År 1477 gifte han sig å Gäddeholm med Katarina Johansdotter, dotter till riddaren Johan Gädda och Katarina Bengtsdotter (Königsmark), som i morgongåfva erhöll 800 mark penningar, för hvilka han vederlade gården Herrsäter m. m. Han blef sedermera gift med Birgitta Knutsdotter, dotter till riddaren Knut Bengtsson (Ulf) och Anna Göstafsdotter (smal snedbjelke), från hvilken han dock blef skild. Med henne erhöll han herresätet Nygård i Tjust.

I sitt första gifte hade Jönis Bese dottern *Gunnil*, som 1490 blef gift med riddaren och riksrådet Erik Turesson (Bjelke) och lefde änka ännu år 1535 på Benhammar, som hon ärft efter sin moster fru Kristina Bengtsdotter (Königsmark), g. m. riddaren Gregers Bengtsson (2 snedbjelkar). En henne tillhörig jordabok upptagande en mängd gods, bland andra hufvudgårdarna Benhammar, Herrsäter i Östergötland och Nygård Tjust, förutom en mängd andra gods i Uppland, Södermanland, Västergötland och Värmland finnes i Riksarkivet. — Från henne kunna ej blott konung Johan III:s gemål drottning Gunilla Bjelke utan äfven en stor del af de följande århundradenas högadel i Sverige leda sin härstamning, och Bese-vapnet förekommer därför ej sällan å 1500 och 1600-talens antaflor.

I andra giftet hade Jönis Bese sonen Knut Bese, som dock var afliden 1516. Han tyckes varit gift med Birgitta Christierns-

dotter, dotter till riddaren Christiern Bengtsson (Oxenstjerna) och Märeta Magnusdotter (Gren). Hon lefde änka ännu år 1527. Såsom barn till Johan Bese upptagas å äldre släkttaflor äfven en Sten Bese och en jungfru Christina. Helt säkert hafva de dött unga. Jönis Bese hade äfven en syster, Gunhild Stensdotter, som 1476 blef gift med en friboren man Pauel Krumb på Ryd i Oppeby socken, af hvilken hon erhöll 100 mark i morgongåfva. Hon lefde änka ännu år 1514 och bodde då på Forsa.

Med den ofvannämnde Knut Bese dog den egentliga Beseätten ut. Dess namn upptogs dock af en ättling på kvinnolinjen. Riksrådet Jönis Bese skall nämligen förutom Gunhild äfven haft en syster Anna, gift 1. med Per Olsson och 2. med Nils Olsson, och hennes son i senare giftet Nils Nilsson kallade sig Bese. Han lefde i början af 1500-talet och var fogde på Stockholms slott. Äfven han erhöll ett förnämligt giftermål, i det hans hustru Kerstin Gotskalksdotter var dotter till väpnaren Gotskalk Arendsson (Ulf) och Elin Nilsdotter (Sparre). Hans dotter Karin Nilsdotter blef gift med riddaren och lagmannen Jon Olsson (Gyllenhorn). Också från dem härstamma ej få medlemmar af den gamla högadeln. Från en tredje dotter till Sten Bese, Cecilia g. m. Gregers Andersson, kunna åter flere af 1500- och 1600-talens lågadel leda sin släkt. Den gamle Sten Beses önskan om »säll framgång» för sin släkt blef således i rikt mått uppfylld, om ock dess lif å manslinjen ej blef långt.

Att Bese-ättens stamfader Sten Bese varit af bondebörd är högst sannolikt, då för släktens jämförelsevis unga börd tala de växlande vapenbilderna. Genom fogdetjänst hos högadeln samlade den sig rikedom och i följd däraf äfven anseende, som ledde till adelskap, om ock ej något frälsebref nu finnes i behåll. Genom giftermål inom gamla adelssläkter svingade ätten sig sedermera så småningom upp i högadeln. — Så har nog utvecklingsgången äfven varit för flere andra af våra medeltidssläkter, om ock man i brist af befintliga handlingar ej så i detalj kan följa densamma som hos ätten Bese.

Stockholms öfverståthållare.

Af **N. v. D.**

Friherre Knut Posse.

Ätten Posse är af svenskt ursprung och tillhörde redan på 1400-talet högaristokratien, den samhällsklass, ur hvars led riksrådets medlemmar plägade tagas. Något större politiskt inflytande synes densamma dock först hafva ernått genom riksrådet Göran Knutsson Posse, »långe Göran» kallad, Sigismunds rådgifvare och trogne anhängare, hvilken också sedermera på grund af denna sin trohet nödgades undergå ett flerårigt fängelsestraff och därefter fly ur riket till sin gamle herre i Polen. Sina två i äktenskap med den tidigt bortgångna Elisabeth Oxenstierna födda söner hade han dock redan dessförinnan dit utsändt, sannolikt för att under dessa oroliga tider förskaffa dem en säkrare fristad, än den det af inbördes strider sönderslitna fäderneslandet nu kunde erbjuda dem.

Den yngre af dessa söner, Knut, född 1592, kom sålunda redan vid 6 års ålder till det främmande landet, »där han utstod många vedervärdigheter», säkerligen däri delande lott med de flesta andra svenska flyktingar, som vid denna tid undan hertig Carls stränghet och hämndlystnad sökt en räddning i Polen. Släkten Posse synes emellertid hafva intagit en jämförelsevis gynnad ställning vid Sigismunds hof. Göran Knutsson fortfor äfven i landsflykten att åtnjuta monarkens ynnest, och jämväl hans söner erhöllo, sedan de vuxit upp, sin andel af den kungliga nåden. Knut anställdes sålunda först hos konungen såsom hofjunkare men erhöll redan 1623 ett mera betydande uppdrag, då Sigismund utsåg den 31-årige svensken och luteranen till befälhafvare öfver sin flotta, ett befäl, som denne jämväl under följande år skall hafva utöfvat.

Trots de utmärkelser, som sålunda i Polen tillfallit honom, kände Knut Posse alltjämt längtan till det gamla fäderneslandet.

Hoppet att med konung Sigismund en gång kunna dit återvända begynte emellertid mer och mer förblekna. Den gamle hätske och oförsonlige Göran Knutsson hade under tiden 1616 aflidit, och på Sveriges tron hade uppstigit en ung furste, som storsint och ädelmodig ej begärde bättre än att godtgöra de oförskylda lidanden den bittra inbördesfejden medfört, att utplåna hvarje spår af den olycksaliga tvedräkten. Understödd helt visst härjämte af sina fränder, bland hvilka befann sig den mäktige rikskansleren Axel Oxenstierna, sökte och erhöll nu Knut Posse 1624 tillstånd att åter beträda fädernejorden. Följande år aflade han trohetseden och antogs i svensk tjänst, hvarjämte han äfven undfick vederlag för de honom efter fadern tillkommande arfvegods, hvilka till följd af dennes flykt ur riket blifvit till kronan indragna.

Till en början användes han nu i krigiska värf och nödgades sålunda 1626 i Preussen kämpa mot sina forna vänner polackarne, därvid han äfven någon tid var kommendant på Frauenburg. Jämväl under de närmast följande åren erhöll han åtskilliga, hufvudsakligen militära uppdrag. Än skulle han sålunda värfva ryttare, än anförtroddes honom att mottaga och till dess garnisonsorter föra det krigsfolk, som från utlandet till Sverige införskrifvits, än sändes han i åtskilliga andra regeringens ärenden till olika delar af riket. Härjämte begynte han tidigt taga del i riksdagens arbeten, där hans framstående egenskaper med tiden synas hafva tillvunnit honom en ansedd och betydande ställning.

Öfver hans hufvud sammandrog sig emellertid snart ett hotande moln, som var nära att alldeles ödelägga den för honom i det gamla hemlandet under så gynnsamma omständigheter öppnade banan. En kringflackande djäkne Ericus Petri hade nämligen 1631 blifvit anhållen, såsom den där utspridt hätska smädeskrifter mot konungen och riket. Lagd på sträckbänk bekände han bland annat, att han af Knut Posses svärfader, den jämväl fordom landsflyktige Thorsten Lennartsson mottagit bref att utföras till Polen, samt att detta skett med Knut Posses vetskap. Gentemot Sigismunds forna anhängare rådde alltjämt en viss misstro, mot dem framställda beskyllningar för hemligt förstånd med den fördrifne konungen troddes gärna, och regeringen synes också med mycket allvar nu hafva tagit sig an denna sak. Flera personer blefvo i anledning af densamma inför rådet förhörda, och på såväl Knut Posses som hans svärfaders gods höllos husrannsakningar, utan att dock någonting misstänkt kom i dagen. Posse upphörde emellertid ej att bedyra sin oskuld, och sedan

vid förnyadt pinligt förhör angifvaren omsider erkänt, att beskyllningarne varit osanna, blef han också af hofrätten helt och hållet frikänd.

Två år senare erhöll han en ännu fullständigare upprättelse, då han af förmyndareregeringen utnämndes till ståthållare i Nyköpings län. Denna befattning beklädde han dock nu endast en kortare tid, enär han redan året därpå förflyttades som landshöfding till Östergötland. 1635 blef han härjämte på änkedrottning Maria Eleonoras egen begäran anställd som hofråd hos denna furstinna.

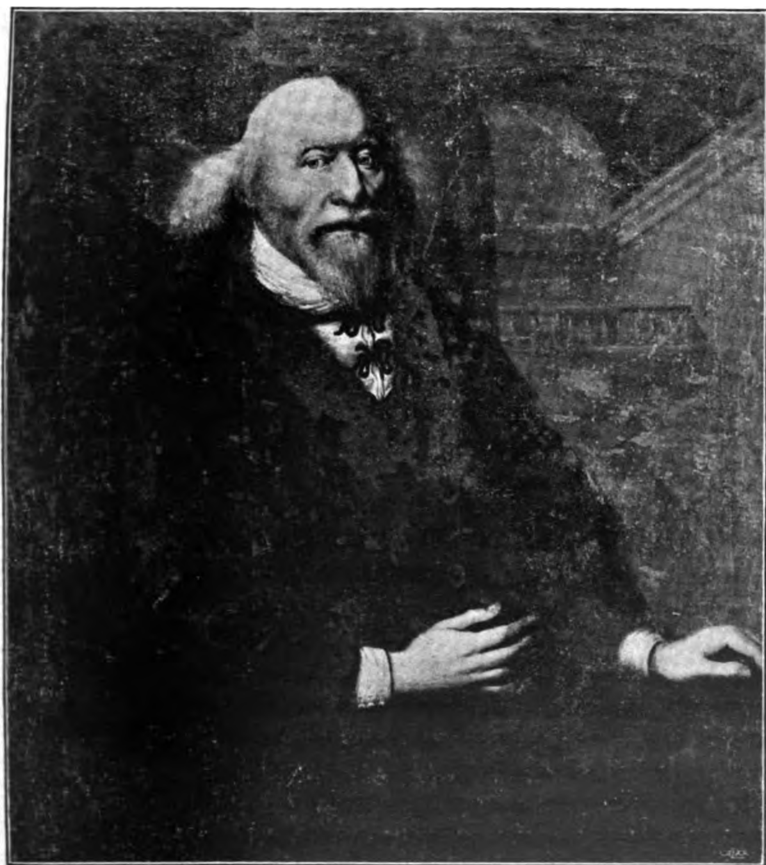
Sverige befann sig vid denna tid midt i den mest brinnande kampen mot kejsarens fruktansvärda makt, nödsakadt att anstränga sina yttersta krafter för att ej duka under i den ojämna striden. På rikets inbyggare ställdes också i följd häraf stora fordringar såväl med hänsyn till deras stridsduglighet som skatteförmåga, och landshöfdingarnes uppgift blef nu att hvar i sitt län sörja för, att dessa fordringar, så vidt möjligt, uppfylldes. Det rent militäriska var väl undandraget deras myndighet, men bevistandet af alla mönstringar och utskrifningar, öfvervakandet af ordningen vid de nybildade truppernas genomtåg, omsorgerna om dessas utredning och underhåll samt skyndsammast möjliga utsändande till krigsskådeplatsen upptog en stor del af deras tid. Deras verksamhet i och för tillfredsställandet af statens ständiga och starka penningebehof var dock måhända än mer betungande. De skulle sålunda »hålla undersåtarne i godt humeur och att de finnas villige erlägga contributioner». De skulle äfven söka inverka på riksdagsmannavalen och sedan vid riksdagarna bearbeta sina vederbörande läns representanter samt öfvertyga dem om nödvändigheten att bifalla hvad regeringen af dem äskade. Därefter ålåg det dem att med länsborna underhandla om de sålunda beslutade skatternas erläggande, ja stundom att söka öfvertala dem till ytterligare bevillningars utgörande.

Knut Posse synes äfven hafva varit bland de landshöfdingar, som särskildt härvidlag utmärkt sig och ådragit sig regeringens synnerliga uppmärksamhet. 1636 omnämnes han i rådet bland de »capable» män, som skulle kunna förordnas till kammarråd, ett i synnerhet vid denna finansiellt brydsamma tid viktigt och kräfvande ämbete, som också i allmänhet endast besattes med framstående förmågor. Följande år blef han emellertid i stället återflyttad till Nyköpings län. Tillika uppdrogs honom nu ståthållareskapet öfver änkedrottningens närbelägna lifgeding. Den

dåliga förvaltning och stora misshushållning, som härstädes länge ägt rum, hade nämligen omsider nödgat regeringen att ingripa och fordra tillsättandet af en »god ståthållare» att »redressera saken». Härtill ansågs nu Knut Posse framför andra egnad, och änkedrottningen förmåddes också att gifva sitt samtycke till hans utnämning. Förhållandet mellan den nyckfulla, egensinniga drottningen och den henne af regeringen påtrugade ståthållaren var nog aldrig synnerligen godt och förvärrades med tiden ytterligare. Slutligen gick det ända därhän, att Maria Eleonora 1639 rent af afsatte Posse från denna hans befattning. Åtgärden anmäldes i rådet, som tog densamma något »otoligt op», då den höga damen enligt dess mening härvid öfverskridit sin befogenhet, men man fann dock för godt låta vid saken bero.

Posse erhöll nu åter transport och blef sålunda 1640 landshöfding öfver södra Uppland eller »de härad som veed och nämst omkring Stockholm ähre belägne», ett län, som nu torde för hans skull hafva inrättats och därför skilts från det öfriga Uppland. Länge förblef han dock ej på denna plats. Efter att vid 1641 års riksdag en tid hafva förrättat landtmarskalksämbetet inkallades han samma år i rådskammaren, där i åtminstone 4 föregående led hans förfäder jämväl haft säte, ehuru näppeligen någon af dessa hans föregångare genom förberedande nitisk och hedrande offentlig verksamhet i så hög grad som han gjort sig af denna ära förtjänt. Samtidigt insattes han i Kammaren, det verk, som hade finansförvaltningen sig anförtrodd, ett värf nu mer betungande än någonsin och som lade stora fordringar på sina medlemmars insikter och arbetsduglighet. I rådets sammanträden synes han äfven med stor flit tagit del.

Sedan Stockholms förste öfverståthållare Clas Fleming 1645 fallit i danska fejden och sålunda oförmodligen bortryckts från sin storartade verksamhet för denna stads utveckling, för dess omdanande till en verklig, det nuvarande stolta och segerjublande Sverige värdig hufvudstad, erhöll Knut Posse härjämte det ansvarsfulla men tillika hedrande uppdraget att söka fullborda hans verk. Med nit och plikttrohet synes han äfven hafva ägnat sig åt denna sin nya uppgift. Regleringen såväl af malmarna som af staden inom broarna fortsattes nu af honom och bedrefs verksamt i enlighet med den af Fleming fastställda planen. Angående ifrågavarande reglering samt den ersättning, som skulle gifvas för de hus, hvilka till följd af densamma måste rifvas, utfärdades också nu ett särskildt plakat 1649. Samma år blef äfven

FRIHERRE KNUT POSSE,

ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1645—1650.

(OLJEMÅLNING, TILLHÖR FRU AUGUSTA GOSLING, FÖDD HÄGERFLYCHT.)

en aflöningsstat för stadens magistrat fastställd, enligt hvilken lönerna för dess medlemmar betydligt höjdes.

Efter att i 5 år hafva beklädt detta ämbete afgick Posse från detsamma 1650 och blef i stället hofrättsråd i Svea Hofrätt. Huruvida denna öfverflyttning öfverensstämt med hans egna önskningar torde nog vara tvifvelaktigt. Utan betydelse var det måhända icke, att Knut Posses mäktige frände och beskyddare Axel Oxenstierna vid denna tid befann sig i onåd, under det att efterträdaren i öfverståthållarebefattningen, på samma gång den store företrädarens son, Herman Fleming, stod i hög gunst hos drottning Kristina, som till och med skall hafva varit betänkt på att göra den endast 30-årige mannen till riksamiral. I stället för det höga riksämbetet fick han emellertid nöja sig med öfverståthållareskapet. Måhända ansåg drottningen honom framför andra skickad att fullfölja faderns gärning, måhända ansåg hon äfven denna viktiga post kräfva en yngre förmåga än den nu 58-årige Knut Posse.

I alla händelser synes drottning Kristina tydligen velat ådagalägga, att hon ingalunda var missbelåten med Posses tjänster. Hon förlänade honom nämligen följande år friherrevärdigheten och befordrade honom kort därefter jämväl till president i Göta Hofrätt. Af konung Carl X mottog han äfven flera hedrande uppdrag. Så blef han 1655 ledamot af det nu inrättade Reduktionskollegium, och 1657 utsågs han att jämte riksrådet Schering Rosenhane leda och öfvervaka de landskapsmöten, hvilka sammankallats för att fatta beslut i fråga om den vid sista riksmötet åtagna bevillningens fortsättande. Att han åtnjöt stort anseende bland sina ämbetsbröder, visade sig äfven 1660, då honom af rådet tillbjöds det lediga riksskattmästareämbetet. Hans höga ålder och sjuklighet föranledde honom sannolikt att afsäga sig denna ärofulla post, liksom ock att två år senare helt och hållet draga sig tillbaka till det enskilda lifvets lugn. Han var då 70 år gammal. Efter ytterligare tvenne år afled han på sin gård Hammarskog i Uppland.

Uppfostrad i främmande land och sannolikt i föga vänliga tänkesätt mot det rike, som drifvit både honom och hans fader i landsflykt, synes Knut Posse likväl hafva förblifvit svensk i själ och hjärta och från Weichsels stränder med hopp och längtan riktat sina blickar mot det gamla fäderneslandet. Så snart tillfälle därtill erbjöd sig, skyndade han ock att, med uppoffrande af en vid hans unga år nog så lysande ställning, till en början

på jämförelsevis obemärkt plats ägna Sverige sina tjänster. På skilda verksamhetsområden, på den krigiska, på den parlamentariska och främst och längst på den högre civila ämbetsmannabanan sträfvade han sedan med kraft och plikttrohet att göra sig värdig det land, som åter upptagit honom bland sina söner. Den hastiga befordran han vann, de många och viktiga befattningar, som åt honom anförtroddes, utgöra också tydliga bevis därpå, att hans verksamhet därstädes blifvit behörigen uppskattad, att han vunnit erkännande för sin arbetsflit och sin duglighet. Helt visst framstår han ock som en af de bästa och mest tilltalande representanterna för den del af den svenska adeln, som, offer för sin konungatrohet, efter Sigismunds nederlag utstötts från fäderneslandet, men som till detsamma återbördad genom Gustaf II Adolfs på en gång ädla och visa statskonst, skulle äfven den med heder tjäna gamla Sverige och taga sin andel i den lysande och storartade kamp, som gick att skänka detta hittills föga beaktade rike för en tid ett rum bland Europas mest ansedda och mest fruktade makter.

Under landsflyktens dagar hade Knut Posse 1618 äktat Ingeborg Torstensdotter, af den s. k. Forstena släkten, dotter till en af hans olycksbröder och syster till den frejdade härföraren Lennart Torstensson. Af 4 barn öfverlefde honom endast en dotter samt en son, hvilken i likhet med fadern blef såväl riksråd som president i Göta hofrätt.

Några svenska »talande vapen».

Nya meddelanden.

(Tillägg till uppsatsen i föregående årgång.)

Af **L. Fr. Läffler.**

Mot slutet af sin sakrika och upplysande framställning af vår medeltidsheraldik i arbetet *Sveriges Medeltid*, andra delen, yttrar vår främste medeltidskännare *Hans Hildebrand* följande ord: »Om min framställning i detta kapitel kan framkalla nya forskningar, har jag vunnit hvad jag åsyftat.»

I min föregående uppsats om »talande vapen» har jag sökt att i någon ringa mån följa den sålunda indirekt gifna uppmaningen till nya undersökningars anställande på det heraldiska området.

I det följande lämnas några små ytterligare bidrag till belysning af detta forskningsområde under anslutning till några i den föregående uppsatsen berörda ämnen.

Tillnamnet Gædda med dess talande vapen
samt några ord om vapenbildens färger.

Det borde ha nämnts (s. 80), att herr *Nils Gæddas* vapen, utvisande en åt höger snedställd *gul gädda i blått fält*, finnes i färger återgifvet å planschen till Svenska Autograf Sällskapets Tidskrift d. 2, n. 6, s. 127, efter den s. k. Bergshammarsboken; vid bilden är tillskrifvet »her niclaes yedde».

Herr Nils Geddas sons, [herr] *Jon Geddas*, sigill från 1440-talet finns meddeladt i ill. Sveriges Historia II: 272 [uppgiften i Sv. Biogr. Lex., N. F. IV: 216, att herr Jon Gedda var herr Nils' sonson bör enligt benäget meddelande af dr K. H. Karlsson ändras så, att han var dennes son]. — Den svenska Gedda-ätten

uppgifves eljest ha haft »gäddan vanligen[1] af silfver på blått fält»; Sv. Biogr. Lex. a. st. Jfr Danm. Ad. Aarb. XI, där det nämnes, att, då de danska släktböckerna sammanfört en dansk medeltidsätt *Gedda*, förande sistnämnda vapen, med den svenska här ifrågavarande på så sätt, att den danska skulle härstamma från den svenska, detta måste anses vara oriktigt. Dr K. H. Karlsson har också för mig uppgifvit, att intet stöd finnes i samtida handlingar för antagandet af samhörighet mellan de ifrågavarande svenska och de danska ätterna *Gedda*.

Det kan här erinras om att äfven en norsk medeltidsätt *Gjedde* funnits, som hade samma vapen — om man frånser färgerna — som de svenska och danska ätterna: en åt höger uppåt snedställd gädda. Denna norska ätt, som är upptagen på svenska riddarhuset som adlig ätt under n:r 2168, bar, efter den ännu lefvande svenska ättens vapen att döma, en blå gädda på guldfält (sålunda alldeles motsatta färger mot den svenska medeltidsättens).

Så omtyckta som djurnamn voro i forntiden som personnamn (både för- och tillnamn), är det icke att undra på, att i alla tre nordiska länderna, oberoende af hvarandra, släkter kunnat få samma tillnamn *Gædda* och i samband därmed samma eller nära samma vapen; jfr nedan under *Duwa*. För öfrigt är det en bekant sak, att en stor mängd vapenbilder återfinnas lika eller nära lika i de tre nordiska ländernas adliga sköldar, utan att därför släktskap mellan de olika frälseätterna får antagas.

Med anledning af en anmärkning, som enskildt blifvit framställd för mig af en heraldisk forskare rörande Nils Geddas »guldgädda», skall jag tillåta mig att tillfoga några ord om färgerna i de nordiska Geddavapnen.

Af de tre olika färgerna *hvitt* (silfver), *gult* (guld) och *blått* få såväl den första som den andra anses återge den naturliga färgen af en gädda, hvilken, som i det här ifrågavarande vapnet är förhållandet, ses från sidan. Det är bukens hvitaktiga färg, som i första fallet förallmänligats (på ryggen är ju gäddan svartgrön).

Hvad den gula gäddan i det svenska vapnet beträffar, så kunna därvid de »rader af gulaktiga fläckar» eller »fina tvärstreck» som finnas på gäddans sidor (se Nordisk Familjeb.), hafva förallmänligats; jag har sett stora gäddor, hvilkas stora, tätt sittande gula fläckar gifvit intryck af att hufvudfärgen var gul. Det

[1] Att i äldre tider färgerna växla i en och samma ätts vapen är icke något ovanligt.

kan tilläggas, att, såsom professor W. Leche benäget meddelat mig, »de tidigast lekande smärre gäddorna ofta hafva en 'mässingsgul' färg och därför kallas mässingsgäddor». »Somliga (likaledes mindre djur)» tillägger prof. Leche, »kunna i stället för den hvita färgen hafva citrongul sådan.»

Motiv till den gula färgen på gäddan i heraldiken har, som man finner, icke saknats, och den behöfver icke anses onaturligare än den hvita. Däremot får väl den *blå* färgen på gäddan, som återfinnes i den ofvannämnda, fordom norska, nu svenska ätten *Geddas* vapen (och likaså i den nuvarande svenska friherrliga ätten *von Geddas* vapen med tre blåa gäddor på gult fält samt i den år 1461 adlade, ej introducerade svenska ätten Geddas vapen med ett blått gäddhufvud på hvitt fält, hvarom se Schlegel och Klingspor, Ätt. Tafl. s. 83), anses vara en fantasifärg, vittnande om yngre ursprung för de ätter, hvilka hade denna färg i vapnet, om en tid, då vapenbilderna icke längre, såsom i den äldre heraldiken, fingo behålla sina mot de naturliga färgerna närmast svarande heraldiska, utan man fick blåa hjortar, gröna hundar o. s. v. (Då man i ett nytt vapen af 1482, hvarom se Ill. Sv. Hist. 2: 558, finner ett blått lejon, beror detta åter på, att här är fråga om ett till rätta utseendet mindre kändt djur från främmande land; dylika djur och plantor liksom djur från fantasiens värld finner man redan i den äldre heraldiken hafva omöjliga färger.)

Tillnamnet Duwa med dess »talande vapen»;

om danska Due-ättens vapenbilder.[1]

Mot det exempel på svenska talande vapen, som jag (s. 80) anfört från *Olaff Duwa*, har blifvit anmärkt, att denne kunde vara af *dansk* adel och tillhöra den gamla danska adelsätten *Due* (*Duve*), hvaraf en medlem vid namn *Oluff Due* 1435 i Stockholm tillika med sin broder *Peder Due* pantsatte något gods till Hans Kröpelin (se Danmarks Adels Aarbog, 8: 127). I sådant fall skulle detta af mig anförda exempel på svenska talande vapen böra strykas såsom utländskt.

---

[1] Ett par hithörande undersökningar om *frälsemän som rådsmedlemmar* och om *borgerliga vapen* hafva på grund af bristande utrymme måst uppskjutas till annat tillfälle.

Den af mig anförde *Olaff Duwa* (*Dufwa*) synes år 1400 hafva varit rådman i Linköping och var 1408, 1409 borgmästare därstädes (Sv. Dipl. N. F. II: 11, 134). Det är då föga sannolikt, att han varit en danskfödd man. Detta hade ju varit mot lag, och det är väl icke troligt, att denna i detta afseende öfverträdts redan under Kalmarunionens första år. Om den danske *Oluff Due* är heller intet kändt, som kan bestämdt stödja ett dylikt antagande. Den omständigheten, att en dansk adelsman under Kalmarunionen hade affärer och vistades någon tid i Stockholm, är ju intet hållbart stöd för ett antagande, att han fungerat som rådman och borgmästare i Linköping.

Denne svenske *Olaff Duwas* vapen, *en sittande dufva*, är ett helt annat än det vapen, som allmänt bars af den ifrågavarande danska *Due*-ätten. Om detta yttras i D. A. A., att »alle de opbevarede sigillen tydelig vise en Ørn», och icke en dufva, hvarför det antagandet förkastas, att namnet skulle ha bildats efter en äldre vapenbild, som visat en dufva. Det synes icke kunna vara tvifvel om, att vapenbilden från denna danska ätt *Due* verkligen var en örn, jag tillägger med utbredda vingar, s. k. fläkt örn, vanligen med stor näbb och tydliga klor — stundom mycket lik den vapenbild af örn, som finnes afbildad i Hildebrands Sveriges Medeltid 2: 583. Se den färglagda vapenbilden i D.A.A. och en mängd sigill afbildade dels hos Petersen, dels hos Thiset, Danske adelige Sigiller. Då det ännu i dansk Personalhistorisk Tidsskrift 3: 37 (1882) uppgifves, att vapenbilden var »en örn», torde detta bero på, att släktnamnet inverkat på uppfattningen af vapenbilden.

Emellertid vill jag här framhålla, att det verkligen finnes åtminstone ett sigill, som tydligen har icke en örn, utan efter all sannolikhet en dufva. Detta sigill finnes afbildadt hos Petersen, Da. Ad. Sig. n. 597 och har tillhört *Martinus Due* 1364. Vapenbilden angifves, a. a. s. 28, vara »en siddende fugl», men i personregistret upptages detta sigill bland alla öfriga Due-sigill med en örn till vapenbild. Nu är det emellertid en så betydande skillnad mellan denna Martin Dues vapenbild och det allmänna Due-vapnets, att de måste anses som två helt olika vapen. Den »sittande fågeln» med nedfällda vingar liknar alldeles icke en örn, utan mycket mer en dufva, och hela vapnet visar en märklig likhet med den svenske *Olaf Duwas* vapen, dufvan. Denna danska vapenbild skulle väl kunna anföras såsom stöd för den meningen, att *Due*-ättens vapen ursprungligen varit en *dufva*; men att af öfverensstämmelsen med

det svenska vapnet draga den slutsatsen, att den svenska och den danska ätten måste vara en och samma, vore likväl förhastadt, äfven om man fäster sig vid, att den ifrågavarande *Martin Due* var farfarsbror till den förut nämnde danske *Oluff Due* (enl. Dan. Ad. Aarb.)

En svensk och en dansk *Duva*-(*Duwe*-)ätt med liknande vapen kan ha funnits vid sidan af och oberoende af hvarandra lika väl som t. ex. en svensk och en dansk ätt *Gedda* (*Gedde*). I Danmark fanns redan under medeltiden en ganska stor mängd talande vapen, och öfverensstämmelser med svenska dylika träffas ej sällan, utan att släktskap ifrågasatts. Exempel *And*, *Baad*, *Svan*. Se för öfrigt hvad som yttrats i afdelning 2 om *Gädda*-släkterna.

På tal om den danska medeltids Due-ättens vapen ber jag till sist få uttrycka mitt beklagande af att jag, i min förra uppsats, s. 80, kommit att meddela en så oriktig uppgift, som att »Tre dufvor två och en» var det »vanliga» vapnet för den danska *Duve*-ätten, till hvilken hörde riddaren *Peter Nilsson* [*Duve*] i Hamundahögh i Skåne (genom tryckfel står hos mig *Hemundahögh*). Denna uppgift är ordagrant hämtad från SRAP. III: 316. Det föll mig icke in, att en sådan uppgift i detta tillförlitliga arbete skulle behöfva kontrolleras.

Emellertid lär ett dylikt vapen icke kunna uppvisas för den ifrågavarande danska ätten *Due*, som är just den af mig här förut afhandlade, som har en *örn* i vapnet (ursprungligen kanske *en dufva*). Herr *Peter Nilsson* i H. eller *Peter Dwa* — han nämnes på båda sätten i det enda bref i SRAP. däri han omnämnes, hvilket är af 1379 och affattadt å Bornholm på latin (a. a. I: 436) — har veterligen icke burit något dylikt vapen (på anförda bref fins icke något sigill af honom); han var för öfrigt enligt Da. Ad. Aarb. 8: 127 bror till den här förut af mig nämnde *Morten Due* (1364).

Hvarifrån utg. af SRAP. kan ha fått den oriktiga uppgiften, vet jag ej. Möjligen har han fäst sig vid en uppgift, som finnes i Dansk Adelslexicon, enligt hvilken en dansk medeltidsätt *Due* skulle ha funnits, som till sköldemärke hade i silfverfält »tre naturlig farvede rødbevæbnede Duer», till hvilken ätt en *Henrik Due*, som lefde 1325, skulle ha hört. Herr Archivar Thiset har emellertid på förfrågan benäget meddelat mig, att då stamfadern för nämnda ätt *Henrik Nielsen Due* först blef adlad 1505, så måste adelslexikonets årtal 1325 vara tryckfel för 1525. Detta är sålunda en helt annan än den gamla danska medeltidsätten. En

nyare ätt är också den 1641 adlade ätten *Due* (af Ølstedgaard), som äfven hade 3 (hvita) dufvor, 2 och 1, i vapnet (blått fält), hvilket finnes afbildadt i Danm. Ad. Aarb. 8: 143. Någon dansk medeltidsätt med 3 dufvor i vapnet är ej känd. Skulle utg. af SRAP. möjligen ha sett ett otydligt sigill af en tredje dansk adlig ätt *Due* (af Faurholm) — dit den »herra *Martin Duva*» hörde (se Da. Ad. Aarb. VIII: 138), som jag, s. 80, kommit att anföra från Erikskrönikan —, hvilken i sitt medeltida vapen (efter sigill af 1364, afbildadt å a. a:s första vapenplansch) bar tre pilspetsar, ställda som i flykt två och en, hvilka kanske misstagits som fåglar (såsom nog kunnat ske)?

Om Stenbockska vapnet

och några ord med anledning däraf om »schackspelsrutade» vapenbilder samt stenarkitekturens och dess ornamentiks betydelse för vapenbildningen.

Hvad som yttrats i första uppsatsen om »talande vapen» (s. 81), i öfverensstämmelse med den allmänna uppfattningen, om det *Stenbockska* vapnet, att det endast till en del — den öfre hälften — är »talande» anser jag numera böra rättas därhän, att vapnet till båda sina delar är »talande», såsom ursprungligen bestående af *sten* + *bock*, sålunda att jämföra med t. ex. *Lilliehöökska* och *Rosenstråleska* vapnen.

Jag ber att få med några ord styrka detta påstående. Nedre fältet af vapnet ifråga är numera hos oss schackspelsrutadt samt färgadt i guld och svart; hvarannan ruta med den förra, hvarannan med den senare färgen. Men undersöka vi den medeltida vapenformen finna vi, att fältet är indeladt i rektanglar i stället för i kvadrater (rutor); se afbildningen här s. 18 (ur Hildebrand, Sv. Medeltid 2: 58). Dessa rektanglar återfinnas ännu i de i de ryska Östersjöprovinserna blomstrande ätterna *Stenbocks* och *Stenbock-Fermors* vapen. Schackspelsrutorna äro säkerligen nyare ombildningar af rektanglarna och dessa senare skola säkerligen återgifva stenar i en mur[1] (eller ett tak), fogade samman i murverk, alldeles som de sammanfogade röda rektanglar, som finnas i åtskilliga vapen (Posseska m. fl.) återgifva murverk af tegel. Hvad färgerna gult och svart beträffar, så kunna dessa återgifva olika

[1] En mur af gula rektangulära stenar, antagligen tegel, bildar markgrefskapet Oberlausitz' vapen (ingående i kungliga preussiska och sachsiska statsvapnen).

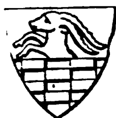
slags tegel. Emaljeradt tegel i olika färger, grönt, svart, svartbrunt, gult, gulhvitt m. fl., användes ofta i medeltida byggnader, ej sällan bildande en mosaik af flera färger. Katedralen i Troyes var t. ex. täckt med emaljeradt tegel bildande en mosaik af röd, svart och gulaktigt hvit färg (se Viollet-le-Duc, Dictionnaire de l'Architecture IX, 329). Svart färg med gula inläggningar, af ett mönster liknande de »dubbla sågskurorna» i sigillet 3: 170 hos Hildebrand, Sv. Sig., buro taken till den portbyggnad, som återges i Münchens stora stadsvapen af 1330 (se Münchener Kalender 1902, omslagsbilden); således samma färger som i Stenbockska rektanglarna.

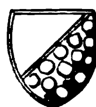
Samma färger, gult och svart, finner man äfven i verkliga kvadrater (s. k. schackspelsrutor) i flera vapen (t. ex. Putbuska, v. Brüningkska i Östersjöprovinserna), och det synes ej osannolikt att motivet äfven här hämtats från tegelarkitekturen, liksom då man finner »schackspelsrutor» i rödt och hvitt, rödt och gult m. m. Färger sådana som silfver och blått i »schackspelsrutor» (t. ex. i Ramelska vapnet, von Brandemerska i Östersjöprovinserna) kunde det ligga närmast uppfatta som afseende att återgifva två skiftningar af skiffersten; hos Viollet-le-Duc a. a., s. 454 omtalas skifferstenen i en byggnad bildande en mosaik i två toner af blyaktig glans, beroende på olika tillhuggning af stenen. (Skiffer fins för öfrigt i naturen i olika färger.) Öfverhufvud synes det mig troligt, att de s. k. schackspelsrutade vapnen i många fall åtminstone hafva sitt motiv från stenarkitekturen och dess ornamentik (liksom för öfrigt många hittills, så vidt jag vet, icke nöjaktigt förklarade vapenbilder, t. ex. alla de hos Hildebrand, Sveriges Medeltid 3: 372 afbildade). Från adliga slott kunde det ju ligga nära att hämta motiv för sköldemärket. Till den egendomliga heraldiska figur som kallas »den schackspelsrutade bjälken» synes det mig vara mycket frestande att finna motivet i en stenlist liknande den, som finnes återgifven öfver porten till en kyrka i Baumais hos Ruprich-Robert, L'Architecture Normande aux XIe et XIIe siècles, T. I, pl. XLIII.

Att benämningen »schackspelsrutad» inom heraldiken alldeles särskildt är oriktig[1], när den användes om vapenbilder, å hvilka så att säga blott hvarannan ruta finnes, stående å ett för öfrigt orutadt fält i rader med mellanrum ungefär af en rutas bredd och längd (stundom mindre) — jfr t. ex. nedre delen af port-

[1] Det kan för öfrigt förtjäna erinras därom, att i det latinska namnet för den franska heraldiska termen *écu échiqueté* eller *scutum tesselatum* icke ingår någon direkt hänsyftning på schackspelsbrädet.

byggnaden i Stockholms stads äldsta sigill af [1281] 1296 hos B. E. Hildebrand, Sv. Sig. I, ser. 3, n. 755, H. Hildebrand, Sv. Mt. I: 361, med motsvarighet i flera personliga sigill —, det har jag påpekat i min andra uppsats om »den gottländska Taksteinarsägnen» i Sv. Landsm. b. XIX på tal om det äldsta danska »Tagsteen»-vapnet (som just blifvit på nämndt sätt missuppfattadt).

Stenbock.

»Tagsteen».

Några ord om Trolle-vapnen.

Det kan här erinras om, att ett färglagdt Trollevapen, återgifvande det hufvudlösa trollet, som, i olikhet med det i Da. Ad. Aarb. 1891 meddelade färglagda vapnets, ej har hufvud på magen och äfven i öfrigt företer allehanda olikheter mot detta, meddelas (efter den på Riddarhuset bevarade skölden) i Anreps Adelskalender för 1904. — För öfrigt kan det nämnas, att, som ofta är fallet med medeltidsvapen, trollfiguren företer många mindre olikheter i de olika sigillen, så att den är vänd åt olika håll, för sina armar och händer på olika sätt, m. m.

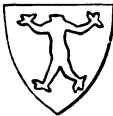
Till frågan om de medeltida formerna af Trolle-vapnet får jag kanske tillfälle att återkomma. Här må blott påpekas, att det hos Thiset meddelade sigillet med ett troll försedt med litet hufvud på halsen — enligt skriftligt meddelande af herr Archivar Thiset uppfattar äfven han nu denna vapenbild som »en hel Trold» — samt det af mig afbildade sigillet af 1418 jämte det med detta senare, enligt nytt meddelande af 1 nov. från bibliotekarien Bygdén, »alldeles identiska, d. v. s. med användning af *samma* stamp frambragta» Uppsalasigillet af 1411, som omtalas i min förra uppsats, enligt min mening icke kunna alla tre hänföras till samma stamp, då olikheterna mellan det första å ena sidan och de två senare å andra sidan med hänsyn såväl till hufvudet som till andra mindre detaljer äro stora. Man måste således antaga två olika sigillstampar med helt troll, och, väl att märka, dessa utgöra de äldsta kända Trolle-sigillen med talande vapen. Närmast måste det väl då anses ligga att antaga, att de yngre sigillen med hufvudlöst troll eller endast trollhufvud utgöra ombildningar, företagna af ännu outredd orsak, af det äldre sigillet med helt troll, eller, om min gissning i första uppsatsen s. 82, n. 2, skulle befinnas antaglig, att

bilden med hufvud på halsen först ombildats till ett mera trolskt väsen med hufvudet på magen, och detta först senare ombildats till ett alldeles hufvudlöst troll i skölden (som fick supplera sitt hufvud från hjälmprydnaden, där sådan nyttjades). Jfr därmed i viss mån ett vapen sådant som den år 1461 adlade, ointroducerade (här förut s. 13 omtalade) svenska ätten *Geddas* vapen, som efter Klingspors vapenbok hade ett gäddhufvud med en liten del af öfverkroppen i skölden och på hjälmen den öfriga delen af kroppen med stjärten,[1] upp- och nedvänd, så att äfven i detta fall, liksom i de yngre Trollevapnen, ett lefvande väsens kropp fördelats på sköld och hjälm i två delar.

På tal om trollfiguren med hufvudet på magen kan här ock erinras om att människofigurer med hufvudet på bröst eller mage finnas afbildade i det gamla isländska Physiologus-manuskript, som V. Dahlerup utgifvit — med återgifvande af bilderna — i Aarbøger f. Nord. Oldkyndighed 1889; utgifvaren förmodar, att dessa figurer skola föreställa »troldmænd».[2]

Vapnet n:o 1 (aftryckt i min föregående uppsats) är hämtadt från perg. br. 1418; n:o 2 ur Danmarks Adels Aarbog 1891 (här förminskadt); n:o 3 och 4 ur Hildebrand, Sveriges medeltid, II: 577.

[1] I sköldebrefvet talas blott om hufvud och stjärt.

[2] Jag erinrar till jämförelse ytterligare om, att guden Porenuts bild i Garz på Rügen hade ett hufvud på bröstet (förutom 4 på halsen). Se Danmarks Riges Historie af Joh. Steenstrup, I: 625.

Förnamn och talande vapen.

Till de fall, som nämnts å s. 84 i min förra uppsats af *förnamn*, hvilka framkallat »talande vapen» (*Spörff*, *Ulf*, *Andreas-And*, hvilket sista fall jag numer finner högst sannolikt, hvarför uttrycket »En ännu äfventyrligare[1] gissning . . » bör utbytas mot »En annan förmodan . . »), kunna läggas några exempel, hvilka redan påpekats af professor Esaias Tegnér i hans innehållsrika uppsats »Om svenska familjenamn» (i Nordisk Tidskrift 1882). Han anför, »att kaniken *Björn Långes* sigill från 1298» innehåller en *björn*, att en annan prest *Ornulf* i sitt sigill 1292 hade en *örn* och en *ulf*, och andra liknande fall» . . . »Dessa fall», tillägger Tegnér, »visa tillräckligt, hurusom äfven förnamn stundom gifvit upphof till »Talande vapen». [Af svenska dylika medeltida vapen anföras af Tegnér för öfrigt ett par fall.]

I en andra uppsats om »den gottländska Taksteinar-sägnen» (i tidskriften De Svenska Landsmålen XIX) har jag påpekat ett danskt exempel, då förnamn synes ha gifvit upphof till ett talande vapen, som här till jämförelse kan förtjena påpekas, nemligen det fall då släkten *Emmiksen* (de danska släktböckernas *Tagsteen*, som bildar en märklig motsvarighet till det gotländska tillnamnet *Taksten* och bekräftar min förmodan, att detta står i samband med ett talande vapen) fick sin vapenbild, *ett* (*tegel*)*tak*, af en sin stamfader vid namn *Tak* eller *Tag* (sidoform till *Take*, *Tage*). Från ett sigill af 1537 meddelas här ett sköldemärke, buret af en till denna släkt hörande medlem[2]

[1] Äfventyrlig torde däremot en gissning vara, som senare fallit mig in, rörande orsaken hvarför herr *Israel Andreasson And* just har *tre* änder i sitt vapen. Hans fader *Andreas* — ifall det får antagas vara han, som tagit sig (eller fått) vapen — kom kanske, när han genom ett slags folketymologi fick fram ordet *And* ur sitt förnamn *Andreas*, äfven att tänka på, att det i namnet ingående *-drea-* kunde sammanställas med det något liknande fsve. *threa*, en form af räkneordet 3. — Tretalet förekommer dock eljest ofta inom heraldiken.

[2] Från det fullständiga vapnet i Danmarks Adels Aarbog 18 .

Om Karin Månsdotters vapen.

Ett ganska intressant motstycke — i viss mån — till dessa fall af förnamn och talande vapen nyttjar jag tillfället att här framhålla, ehuru det härrör från början af den nyare tiden.

Drottning Karin Månsdotter erhöll af konung Erik 1568 »*Månan* för wapen» att föras, om hon öfverlefde konungen, samt i hjärtvapnet till sitt kungliga vapen. Ett drottningens sigill med halfva månen i hjärtvapnet har funnits men är nu förkommet; det upplyses ej, åt hvilket håll halfmånen var vänd. Ett hennes sigill som änka med en till höger vänd halfmåne finnes afbildadt i R. H. Hausens Anteckningar gjorda under en Antiqvarisk forskningsresa sommaren 1870 i Vestra Nyland (1872) och uppgifves där härröra från predikstolen i Sjundeå gamla (numera nedrifna) träkyrka. Detta vapen beskrifves hos Klingspor och Schlegel, Ättar-taflor s. 142, samt hos A. G. Ahlqvist, Karin Månsdotter s. 45. Emellertid finnes i den af R. H. Hausen utgifna boken Afbildningar af Vapensköldar Fordom Uppsatta i Finlands Kyrkor (1882), som innehåller afbildningar gjorda af Elias Brenner[1] († 1717) — enligt mig benäget meddelad skriftlig upplysning af herr statsarkivarien R. H. Hausen är förordets förmodan, att Erik Palmsköld gjort afbildningarna, icke riktig —, ett Katarina Månsdotters vapen från Sjundeå kyrka med åt vänster vänd halfmåne i sköld (af helt annan form än den förra) krönt med furstlig krona (ej med hjelm, hjelmprydnad och hjelmtäcke, såsom å det förra vapnets sköld). I Klingspors vapenbok finnes slutligen ett hennes vapen med halfmånen såsom i sistnämnda afbildning vänd åt vänster men med hjelm, hjelmprydnad och hjelmtäcke, tydligen efterbildade (förbättrade) efter den förstnämnda bilden i Hausens bok af 1872. Klingspor synes ha sammansatt ett vapen genom kombination af de båda bilderna från Sjundeå kyrka; men hur dessas olikhet skall förklaras synes obegripligt. På skriftlig förfrågan har herr statsarkivar Hausen benäget meddelat mig, att olikheterua mellan Elias Brenners och hans egna teckningar af Karin Månsdotters vapensköld i Sjundeå träkyrka »måste bero på mindre noggrannhet hos Brenner, ty såvidt jag [han] kan minnas var originalet, då jag 1870

[1] Denne har enligt Nord. Fam.bok utfört omkring 500 af vapensköldarne på Riddarhuset.

besökte kyrkan, icke genom ommålning renoveradt. Prof på dylik bristande noggrannhet af Brenner kan upptes flerstädes. Man jämföre exempelvis Karl Ravalssons vapenbild å en hvalfbåge i Töfsala kyrka sådan denna vapensköld finnes afbildad af Brenner under n:r 78 och min efter *fotografi* meddelade afbildning fig. 23 pl. V & VI uti Antiqv. resa 1871 i egentl. Finl. och på Åland — ett alldeles analogt fall.» Jag tillägger, att i detta fall äro sköldarna helt olika, hos Brenner moderniserad och utan hjelmtäcke, samt den i fotografien tydligt framträdande vapenbilden en åt vänster gående fargalt, hos B. utbytt mot en åt höger vänd upprättstående björn, m. m. Flere andra vapenbilder i denna kyrka hafva också hos B. blifvit omvända, hvarjämte andra moderniseringar vidtagits. Brenners arbete kan alltså endast med största varsamhet nyttjas i heraldiskt syfte[1]. Det torde sålunda icke kunna vara något tvifvel om att Brenners bild af drottningens vapen ej återgifver detta, sådant det fanns i Sjundeå kyrka, — hvilket däremot Hausens bild af 1872 säkerligen gör —, men det synes ändå, egendomligt nog, kunna sättas i fråga, om ej Brenners bild i hufvudsak är riktigare än afbildningen å Sjundeå träkyrkas predikstol. Mitt skäl till denna förmodan är följande.

Å nämnda predikstol fanns bl. a. äfven Fru Sigrid Eriksdotters vapensköld afmålad. Denna konung Eriks dotter hade här (enligt Hausens bok af 1872) i en med vasen utan krona betäckt sköld af ungefär samma form som drottningens sköld det kungliga vasavapnet (+ Ekavapnet) med snedbjälken och däröfver vasen, men snedbjälken går här uppifrån nedåt åt höger. Brenner har däremot snedbjälken riktigt gående åt vänster, hvarjämte vasen öfver skölden står på en furstlig krona mellan två horn. Denna senare afbildning finnes återgifven i Ant. Tidskr. f. Sverige 7 : 1 : 57 (med den gamla uppgiften, att teckningen antagligen härrör från Erik Palmsköld). Ehuru denna senare bild säkerligen är en fri ombildning af Sjundeåvapenskölden, är den dock i hufvudsak riktigare än detta genom snedbjälkens riktigare ställning. Jag förmodar nu, att först målaren af vapnet i Sjundeåpredikstolen kommit att vända om bilden och att hade Brenner ånyo vändt om den, såsom han bevisligen

[1] Huru sådana onöjaktigheter eller oriktigheter, som så ofta träffas i dess Brennerska teckningar, kunnat uppkomma är i de flesta fall svårt att förstå. De ser nästan ut som om B. på ort och ställe endast gjort anteckningar om vapnens utseende, efter hvilka, ofta ofullständiga eller beroende på missuppfattningar, sedermera vapnen utritats.

i flera andra fall gjort, men i detta fall möjligen afsiktligt, på grund af kännedom om det rätta vasavapnet. Men har målaren vändt om detta vapen, kan han ha gjort detsamma med drottningens vapen. Och Brenner kan sen ånyo ha vändt om äfven detta!

Å andra sidan är det kanske icke rätt sannolikt, att konung Erik gifvit sin gemål till vapenbild månen *i nedan*. Hvilketdera nu må vara riktigt i fråga om halfmånens ställning, så står det i alla fall fast, att drottning Karin Månsdotter såsom änka burit som vapenbild i sin sköld en *halfmåne*.

Det har framställts allehanda förmodanden rörande detta vapens tillkomst. Ahlqvist, Karin Månsdotter s. 45, gissar, »att Karins vapen skulle påminna om den himlakropp, som jämte planeten Mars härskade på firmamentet i hennes födelsestund». Denna gissning synes mig ej antaglig. Kung Erik var för mycket astrolog för att af dylikt skäl ha gifvit sin gemål ifrågavarande vapen. Såsom Ahlqvist, a. a. s. 30, själf upplyst, har kung Erik i den anteckning om himlakropparnas astrologiska betydelse, som han gjort till den »nativitet» han uppställt öfver drottningens födelse under antagande att dagen varit den 6 November, meddelat, att månen räknades till de olycksbringande himlakropparna, medan Mars, som härskade jämte månen i Karins födelsestund, var lyckobådande. Det är då icke troligt, att konungen skulle gifvit Karin till vapen just det olycksbringande tecknet, ifall han öfver hufvud haft astrologiska funderingar vid vapnets bestämmande.

Jag tror, att en vida enklare förklaring bör sökas för vapnets tillkomst. Denna tid var de talande vapnens gyllene tid. Kung Erik har då sannolikt tänkt på sin gemåls tillnamn Månsdotter och hennes faders däri ingående förnamn *Måns* och med en folketymologisk anslutning af ordet *måne* (förkortadt i bestämd form *mån*) till namnet *Måns* låtit det i detta senare ingående *mån* bestämma vapenbilden.

Celsius uppgifver (Kon. Erik XIV:s Hist. s. 234, 228), att drottningen efter sitt vapen kallats *Måneskjöld*. Denna uppgift torde väl ej vara att lita på; Ahlqvist vet intet därom. Däremot är det ej osannolikt, att hennes föräldrar upptagit detta namn (som väl ej kan vara uppdiktadt af Celsius) — som sålunda kunde betraktas som drottningens släktnamn —, då de af konung Erik adlades »och fingo ett ädelt namn och bekommo i vapen en måne medh hielm och skiöld» (gammal uppgift hos Rancken,

Karin Månsdotter, i Suomi 1849, Bil. I, s. 74). Ahlqvist anser visserligen, att denna uppgift om föräldrarnes sköldemärke »måste betviflas». Dock synes denna uppgift väl kunna vara sann; det var ju helt naturligt, att konungen velat upphöja själfva drottningens släkt i adligt stånd. Gamla källor uppgifva ju t. o. m., att konungen vid sitt bröllop låtit slå tvänne bönder, drottningens morbröder, till riddare (Dalin, Sv. Rikes Hist. 3 : 1 : 174, där Messenius och Pufendorf anföras som källor för uppgiften).

För uppgiftens riktighet talar det hos Schlegel och Klingspor, Ättartafl. s. 142, anförda brefvet från konungen till drottningen om hennes sigill, där det om vapnet med månen talas så knapphändigt och i sådana ordalag, att man måste antaga, att därom annanstädes utförligare förordnats.

Har nu verkligen drottningens far kallat sig *Måneskö1d*, så skulle här ett fall nära jämförligt med fallet *Andreas-And* föreligga, eller ett fall af i dubbel mening talande vapen, i det att först förnamnet *Måns* gifvit upphof åt vapnet och sedan detta namn framkallat det nya släktnamnet.

Ett poem från Fredrik d. Store till Lovisa Ulrika.

Medd. af **Th. K.**

Originalet till nedanstående dikt förvaras å Stafsund. Enligt benägen upplysning af dr. F. Arnheim i Berlin har denna dikt öfverlämnats till änkedrottningen omedelbart vid hennes ankomst till Stralsund, omkr. d. 24 nov. 1770, och är nästan likalydande med den, som finnes tryckt i »Oeuvres de Frédéric le Grand», XIII, 74—76 (Berlin 1849), visserligen med det oriktiga datum »Décembre 1770».

Epitre
à
La Reine Doriere De Suède.

Quoi donc O! tendre Soeur, L'amour de Vos parents
Vous a fait afrontér Neptune et les Autens?
Les abimes ouverts d'une mer orageuse
n'ont point epouvantéz cette Ame courageuse,
qui Vous faisant quitér le Trone et Vos Etats
en comblant tout nos voeux vous remet en nos brads.

C'est envain que le tems, l'éloignement, l'absence
ont Sourdement minéz vote austere constance.
Six lustres revolus n'ont donc pu reusir
a nous reyér ma Soeur de Votre Souvenir?

Des drois sacréz du sang l'inviolable emprinte
de noeux jadis formés ressere encor l'etreinte
qu'un ausi grand exsemple eclere les mortels.

Asséz et trop longtemps aupres de ses autels
l'amitié languisoit isolée en son temple.

Dans nos jours degradéz il n'etoit point d'exsemple
que deux coeurs genereux vrais et constans amis
sans un vil interet fusent toujours unis.

Le temple etoit desert, il menasoit ruine
quant pour le reparér parut une heroine.
Sur son frond eclatant luit l'etoile du nord,
la douce majesté s'anonce a son abord.
Elle est par la Déese en son temple resûe,
Ses decombres plaintifs ont abristéz [= attristés] sa vûe
mais c'est par son secours qu'ils vont se relevér.

Ma Soeur c'est donc ainsi que vous oséz prouvér
endepit des fureurs et des cris de l'envie
contre les cours de Rois et leur regne et leur vie
qu'en nos jours la vertû peut trouvér dans ses cours
des coeurs asséz parfaits dignes de ses amours.

Alléz vils artissans de fronde et de mensonge
*rependre sur les Rois tout le fiel qui Vous ronge
Vos eforts inssencéz sont desormais perdûs,
Ullrique, en prend[ra] soin on ne Vous croera plûs.
Par des traits trop frapands elle a su Vous confondre
contre l'exsperiance il n'est rien a repondre.
Rentréz dans le neant, dont Vous etes sortis,
mepriséz, detestéz, confondus, avilis.
Le coup, qui Vous ecraze, est emanu du tronne,
c'est vengér noblement les droits de la couronne,
quant par l'aspec frapant de toute les vertus
on athere a ses pieds des monstres confondûs.

Vous alléz donc ma Soeur sur les traces d'Hercule
par de nobles travaux vous rendre son emule,
ecrasér sous vos pads les calomniateurs
du vulgaire egaré, disipér les ereurs,
vengér les opriméz, et montrér qu'une Rene
peut encor sur les coeurs regnér en souveraine.

---

* L'auteur du *sisteme de la nature* qui conseille le regisside. L'auteur des *prejugéz* qui adopte les memes maxsimes et qui apellent les cours les foyers de la coruption publique.

Qu'il est beau de donér d'ausi grandes lecons?
Ah! pour vous admirér ma Soeur que de raisons
avéz vous vû nos coeurs volér sur le rivage.
Vous atandre a Stralsund a Votre heureux pasage.
Les peuples vous benir, nos voeux Vous devansér?
Sans doute en ce moment vous avéz du pensér
quelque odieu que soit l'eclat du Diademe.
Si le visse me craint tout coeur vertueux m'aime,
mes freres, mes parans, ma famille, mes fils
sont touts par sentiment mes fidelles amis.

Ah! puissiéz vous ma Soeur un tems imemorable
profitér et jouir d'un sort si favorable.
Le rang ni les grandeurs ne font pas les heureux
Il en est moins encor chéz ces ambitieux
qui de comandements, et de puissance avuides
par des tourments pareils a ceux des Danaides
sans remplir leur desirs se laisent consumér.

Ma Soeur on [n']est heureux qu'autant qu'on sait aimér.

Federic.

Per Wargentins anteckningar om sin släkt.

Ifrågavarande anteckningar äro nedskrifna af den bekante astronomen och statistikern Per Wilhelm Wargentin, död den 13 december 1783. De äro förvarade bland en del handlingar rörande Wargentinska släkten, som förut tillhört Wargentins dotterson, justitierådet E. W. Bredberg, och numera ägas af dennes sons, presidenten H. W Bredbergs, arfvingar. Anteckningarna förefinnas i två exemplar. Den äldre uppteckningen om fädernesläkten är skrifven af Wargentins egen hand, troligen något år före hans död, den yngre af annan hand, men undertecknad af Wargentin år 1783. Uppteckningarna om mödernesläkten äro båda skrifna af honom själf, men endast den yngre med namnunderskrift. Vid tryckningen hafva de yngre uppteckningarna blifvit följda, med anmärkning om olikheterna, hvilka dock endast beröra vissa detaljer. En del motsägande uppgifter om namn och årtal förekomma i båda uppteckningarna.

Min Fädernes Slägt.

I. *Joachim Wargentin*, f. i Lübeck 1611, förmodl. af Tyska Föräldrar, † i Åbo 1682. Blef Borgare i Åbo 1636. Gift 1639 med *Anna Jemse*, † 1670, dotter af Handelsmannen i Åbo Wilhelm Jemse och Anna Klöfverblad. De hade 12 barn, af hvilka jag fått namn på följande:

1. *Wilhelm W:* min Farfader, om hvilken mera under II.
2. *Robert W:* Handlande i Åbo, † 1691. Hade med sin Hustru *Testleff* utom en Son, död ung, 2:ne Döttrar, af hvilka den ena blef gift med Assessoren i Åbo Hofrätt, *Forsten*, den andra med Kyrkoherden *Mich. Fant*, som efter flykten fick et Pastorat i Helsingeland och blef Stamfader för Herrar Fant. Dock voro dess yngre Söner af et senare gifte.
3. *Henric W:* Studerade, och höll 1670 en oration i Åbo Academie, † ogift.
4. *Anna W:* Gift med Postmästaren i Åbo *Caloander*, hvars Son på 1730-talet var Kammererare i Banquen.
5. *Elisabeth W:* Gift med Borgaren *Christ. Isberg*.
6. *Sophia W:* Gift med Handelsm. *Marcus Kasch*.
7. *Maria W:* Gift med Tull Inspect. *Lundersten* i Helsingfors; om desse Döttrars posteritet vet jag intet.

II. *Wilhelm Joachimson W:* [ofvan I. 1.] f. 1641, † 1692. Råd- och Handelsm. i Åbo. Gift med *Magdalena Witfoth*, f. 1652[1], † 1719. Dotter af Rådm. i Åbo Joachim Witfoth, † 1681, och Margareta Bugenhagen † 1692. De hade ock 12 Barn, af hvilka följande hunnit til mogen ålder:

1. *Joachim W:* äldst. Om honom har jag tilförene ej vetat mer, än at han först studerat, sedan varit i krigstjenst och til slut blifvit Landthushållare, samt haft en Dotter, gift med Kronofogd. *Olof Meinander;* men jag har nyligen fått anledning til vidare gissning om honom. Se nedanföre.

[1] I den äldre uppteckningen ändradt till 1653.

2. *Wilhelm W:* Min k. Fader. Se mera om honom under n:o III.
3. *Henric W:* f. 1675. Kramhandlare, först i Stockholm. sedan i Upsala, † på 1740-talet. Gift 1706 i Stockh. m. *Rebecca Barck*, † i Ups. 1732. Dess Barn, som kommo til mogen ålder, voro
   1. *Anders W:* f. 1708, † i Westerås, dit han rest til en marknad 1740. Var Lärftskrämare i Stockh. Gift m. *Rebecca Cortman*, † för 7 à 8 år sedan. De hade allenast en Son *Johan Henric W.*, äfven Lärftskrämare, som ännu lefver med sin Hustru *Sara Lund*, Dotter af en Coopv. Capitain här i Staden. De hafva haft 17 Barn, af hvilka allenast 2 Söner och 3 Döttrar ännu lefva. Äldre Sonen, 17 år gammal, seglar.
   2. *Catharina Magdalena W:* Gift 1727 m. en Kyrkoherde på Gottland vid namn *Herlitz*, och är länge sedan död.
   3. *Anna Rebecca W:* f. 1709. Gift med Lieutenanten *Grooth* vid Amiralit. i Carlscrona. Jag vet ej, om de ännu lefva och haft Barn.
   4. *Maria Christina W:* f. 1712. Gift 1739 med Coopv. Capitain *Christ. Pauli*, men länge sedan död, utan Barn.
   5. *Margareta W:* f. 1714, flyttade til sin syster i Carlscrona, och lärer ej hafva blifvit gift. Jag har på många år ej hört af dessa 2 Systrar.
   6. *Ulrica W:*[1] lefver ännu på Danviks Hospitalet i Stockholm.
4. *Johan W:* f. 1678 † 1738. War til slut Häradshöfding någorstädes i Finland. Gift 1:o m. *Margareta Malm.* 2:o m. *Maria Rosendal.* Lemnade 2 fullväxte Söner, som bägge blifvit döde, ni fallor, ogifte. Den ene var Auditeur vid et Finskt Regemente och dog under Finska Campagnen. Tvänne denne min Farbroders Döttrar blefve gifta, den ena med Prosten *Helsingius* i Randasalmi, den andra med en Prost *Heinricius.* Om de lämnat posteritet är mig obekant.
5. *Adolph W:* Råd- och Handelsm. i Upsala. † på 1740-talet. Gift 1:o m. *Anna Ubman*, Dotter af en förmögen Borgare i Upsala. 2:o m. en Borgare- Enka i Upsala, hvars namn jag ej upteknat; med sin förra Hustru hade han 2 Döttrar.
   1. *Anna Magdalena W:* gift 1738 m. Rådm. i Upsala *Peter Novander;* med hvilken hon hade en Son, som någon tid var i Apothekare-Lära i Stockh., men hvars vistande nu är mig obekant. Modren lefde länge Enka och blef död för et par år sedan.
   2. *Eva Margareta*, gift 1736 m. Handelsm. i Borås *Petter Hall.* Deras dödsår, barn och barnabarn känner Sonen Doctor *Hall* allrabäst. Jag vet icke ens, om han

[1] Ej intagen i den äldre uppteckningen.

är gift; men väl at dess Broder, den berömde Mignatur Målaren i Paris, är gift och har Barn. Likaså Systren, Fru *Engelcrantz.*[1]

6. *Robert W:* f. 1686. † i Upsala, der han var Handlande, 175 . Gift 1:o med *Anna Malmin.* 2:o m. *Christina Riding* från Stockholm, hvilken begrofs samma dag som mannen. Med den senare hade han allenast en Dotter *Eva*, som blifvit gift med en Borgare i Upsala, hvars namn jag ej minnes; vet ej eller, om hon än lefver och har barn.
7. *Anna W:* gift med Actuarien i Åbo Hof-Rätt, *Johan Lidman.* Om hon lemnat posteritet, är mig obekant.

Desse sina 5 Bröder och ena Syster har min salige Fader för mig upgifvit; men jag har nyligen fått spaning på en annan Farbroder. Professor Gadd har uti bref af d. 4 Oct. 1781 gifvit mig tilkänna, at han under en resa i Tavastehus Län, om sommaren samma år, träffat en Fältväbel, vid namn *Michaël Wargentin*, och dess Son Furiren *Gustaf Adolph Wargentin*, som bägge tykts vara hederlige män. Fältväbelen har på tilfrågan sagt, at dess Fader hetat *Thomas* och varit Sergeant, och dess Farfader hetat *Peter Wargentin*, hvilken skal hafva varit Amtman på et gods i Liffland, och haft 2:ne Bröder, af hvilka den ene varit Häradshöfding i Finland, hvars Döttrar han känt, och den andre varit först Capellan vid Åbo Domkyrka, men sedan fått et Pastorat i Sverige. Bemälte Peter W. skal hafva haft 4 Söner af hvilka 3 fallit i K. Carl XII:s krig. Här af tyckes följa, at denne Peter W. verkligen varit min Farbroder; men som det faller mig otroligt före, at min sal. Fader ej skulle hafva nämnt honom för mig, såväl som sina öfriga Syskon, och mine Farbröder i Upsala ej eller nämnde sig hafva haft någon Broder vid namn Peter, så anser jag för troligare, at Fältväbeln ej rätt vetat, eller upgifvit sin Farfars namn; utan at han hetat *Joachim* och varit den samme, som förrnämde min äldste Farbroder. Kanhända at han haft två namn. Han har til slut varit Landthushållare, kanske Amtman, Inspector eller Arrendator af något gods i Liffland, och således långt skild ifrån sina öfriga syskon, så at min sal. Fader ej så noga vetat hans gifte, Barn och öfrige omständigheter.[2]

III. *Wilhelm Wilhelmson W:* [ofvan II. 2] f. i Åbo 1670 † 1735. War först Capellan vid Åbo Domkyrka, 1711 Kyrkoherde på Åland uti Jomala; men nödgades 1713, vid Ryssarnes infall, flykta derifrån

[1] Ej intagen i den äldre uppteckningen.

[2] I den äldre uppteckningen har utredningen med anledning af professor Gadds meddelande en annan plats och en något annorlunda formulering. Där finnes dessutom ett tillägg så lydande: »Tror jag ej, at den *Magdalena W.*, som varit gift med *Gustaf Caspers* i Åbo och sedan kommit til Arboga, varit Dotter eller Son Dotter af min Fars Farbror *Robert*, utan snarare af någon annan Son af Joachim W. Dock kan jag ej med visshet yttra mig derom. Hända kan, at min Sal. Fader glömt för mig nämna alla sin Farbroders barn».

och fick 1716 transport til Sunne Pastorat i Jämtland. Prost 1720.[1] Gift 1:o med *Susanna Flachsenia*, Dotter af Professoren i Åbo Doctor Jacob Flachsenius. Hon † på Åland, 1713, nyss före flykten. 2:o med *Christina Arosel*, f. d. 3 Febr. 1689 † 1765. Dotter af Prosten i Sala stad, Lars Aroselius, † 1693, och Sara Könman, † äfven 1693[2], Dotter af Bergmästaren vid Salberget Johan Pehrson och Brigitta Sneckenberg † 1736. Min sal. Moder hade förut varit gift med Kyrkoherden i Sunne Petrus Bozæus † 1715.

Min Faders Barn af förra giftet:

1. *Wilhelm W:* f. cirka 1706 † 1755, var Kyrkoherde i Ragunda i Jämtland. Gift 1:o 1738 med *C. M. Buschera*,[3] † 1741. 2:o med *A. C. Frostera* † 1752, Dotter af Prosten Frosterus i Kemi. 3:o med *S. E. Richman*, Dotter af Öfverste Lieutenanten Richman.[4] Med första Hustrun hade han allenast 1 Dotter, † ogift, men med den andra många barn, af hvilka dock allenast 2 Döttrar öfverlefde honom, näml.
   1. *Caisa Greta W:* gift cirka 1770 eller 1771 med Bergmästaren *Joh. Christiernin*, Son af Hofkammereraren. De hafva allenast en Dotter.
   2. *Lisa Magdalena W:* gift samma tid med Kongl. Secreteraren *Pehr Gavelius*, som uti sitt förra gifte hade en *Clason*, med hvilken han fick del uti Bruksegendomar i Ångermanland der han nu bor. Hans barn af förra giftet äro döde; men min Brorsdotter har många Barn, Söner och Döttrar.
2. *Susanna Magdalena W:* som jag menar var äldre än Brodren. Gift 1727 med Prosten *Abrah. Burman Abrahamsson* i Offerdal. Hon † i barnsäng 1734, sedan hon födt 5 eller 6 Söner och en Dotter; af hvilka dock allenast 3 Söner hunno til mogen ålder, näml.
   1. *Abraham Wilhelm Burman*, f. 1728, är Bergmästare i Jämtland. Gift 1753 med — — *Sundel*, Dotter af Fältkammer. och Regem. Skrifvaren Johan Sundel och — — Bång. De hafva många Barn, af hvilka äldste Sonen *Johan Wilhelm* är Geschvorner, och den andre, *Fale*, år 1782 blifvit Magister. De andre unge. En nu nyligen blifvit Student.[5]
   2. *Jacob Burman*, dog under Studentåren.

---

[1] Enligt den äldre uppteckningen blef han magister i Åbo 1697 och capellan 1701.

[2] För Sara Könman och Brigitta Sneckenberg uppgifvas andra dödsår här nedan.

[3] Enligt den äldre uppteckningen dotter till företrädaren i Ragunda; hon dog i barnsäng, då hon fick en dotter.

[4] Enligt den äldre uppteckningen har enkan »sedan varit gift med min Broders efterträdare *Salomon Klingberg* och lefver ännu, andra gången änka».

[5] Den sista punkten är skrifven af annan hand och finnes icke i den äldre uppteckningen.

3. *Lars Burman* är Extra Ordin. Landtmätare i Jämtland. Gift 1:o med sin Cousine, Professoren och Prosten *Olof Burmans* Dotter. 2:o med Brukskammerer *Er. Sparrmans* Dotter. Med bägge har han haft Barn.

3. *Stina Wargentin*[1] död ogift 1708.

Min Sal. Faders Barn af senare giftet:

1. *Pehr W:* f. d. 11 Sept. 1717.[2] Gift 1756 med *Christina Magdalena Raab* f. d. 31 Aug. 1724 † d. 25 Jan. 1769. Dotter af Hof Stallmästaren Carl Christian Raab, f. i Holstein, † 1724, och Margareta Charlotta Hårleman, f. 1697 † 1747, Dotter af Hof Intendenten Johan Hårleman, † 1707, och Eva Barts, † 1744. Två mine Söner och en Dotter äro döde i späda åren. Ännu lefva 3 Döttrar:
   1. *Christina Juliana W:* f. d. 14 Nov. 1757.
   2. *Johanna Charlotta W:* f. d. 31 Maji 1760. Gift 1776 med *Erik Bredberg* Secreter. i Kgl. Slotts Cancelliet, f. 1747 d. 23 Junii. Son af Prosten Jon. Bredberg i Ljustorp och Medelpad, † 1774, och M. C. Gropman, som ännu lefver. De hafva 2 Barn, som lefva: en Dotter, *Maria Magdalena*, f. d. 23 Aug. 1777, och en Son *Pehr Jonas*, f. d. 4 Dec. 1780.[3]
   3. *Wilhelmina W:* f. d. 15 Oct. 1762.
2. *Sophia W:* f. d. 26 Aug. 1719 † ogift circa 1760.
3. *Anna Margareta W:* f. d. 9 Febr. 1722. Gift 1753 med Kyrkoherden i Räfsund i Jämtland *Johan Ersson Huss* † 1768.[4] Hon har 4 Söner och 1 Dotter.
   1. *Eric H:* f. d. 7 Mart. 1754. Har 1782 blifvit Magister och Hertiglig Hof-Predikant.[5]
   2. *Wilhelm H:* f. d. 22 Julii 1755. 1782 blifvit Magister.
   3. *Olof H:* f. d. 24 Nov. 1756, är äfven 1782 promotus Magister.
   4. *Christina H:* f. d. 6 Maji 1759, ännu ogift.
   5. *Petrus H:* f. d. 19 Mart. 1763.
4. *Sara Helena W:* f. d. 3 Junii 1724. Gift 175.. med Magister *Samuel Ersson Huss*, som sedan blef Kyrkoherde i Oviken; men hon afled samma år, utan at lemna Barn.

Stockholm den 15 Februari 1783.

Pehr Wargentin.

---

[1] Finnes ej i den äldre uppteckningen.

[2] I den äldre uppteckningen är af annan hand i randen skrifvet: »Död d. 13 Dec. 1783». Giftermålsdagen angifven d. 1 juni.

[3] I den äldre uppteckningen är af annan hand tillfogad dottern *Erica Charlotta*, f. d. 2 juli 1783, hvarjämte sonen Pehr Jonas' dödsdag är angifven d. 11 juli 1783.

[4] Har ursprungligen stått 1769.

[5] I den äldre uppteckningen är af annan hand i kanten skrifvet »han dog d. 25 Dec. 1784».

Min Slägt på Mödernet

så mycket jag derom har mig bekant.

I. *Olaus Petri Dalecarlus*, til slut Kyrkoherde i Bro i Westmanland.[1] Gift med *Margareta Hansdotter* † 1613. De hade 2 Söner:

1. *Johannes Olai Dalecarlus* adlad under namn af *Stiernhök*. Se om honom v. Stiernmans Matrikel.
2. *Petrus Olai Dalecarlus*, til slut Dom Probst i Westerås f. 1601 † 1680 27/4. Gift 1639 10/3 med *Catharina Blackstadia*.[2] Se n:o IV. Hans Barn kallade sig *Aroselius* eller *Arosell*. Han hade med henne 11 Barn,[3] 7 Söner och 4 Döttrar (se Personalierne) neml.
   1. *Anna*, f. 1640. G. m. Prosten *Carl Essén* i Sala.
   2. *Laurentius Aroselius* f. 1642 P. P. i Sala, om hvilken särskildt under n:o II.
   3. *Petrus Aroselius* f. 1643. Pastor i Mora † 1714. Gift 1. m. *Chr. Christiernin* ifr. Felsbro † 1680. 2. *Anna Drefling* från Norrland.
   4. *Olaus Aroselius* f. 16—. Pastor i Björksta † 1709. G. 1. m. *Brita Dwan*. 2. *M. Holstenia*.
   5. *Carl Aroselius* f. 1658. Comminister i Avesta. † 1690. G. m. *Ebba Berg*.
   6. *Margareta* f. 1645. Gift 1662 med Lector *Sam. Höjer*. Denne Margareta var mormor åt assess. *M. D. Johan Westman*.
   7. *Johan* f. 1648. } Alla dogo unga.
   8. *Johan* f. 1654. } Alla dogo unga.
   9. *Olof* } Alla dogo unga.
   10. *Catharina* } Alla dogo unga.
   11. *Magdalena Aroselius*, f. 1656.

   Om dessas posteritet har jag mig intet med någon redighet bekant.[4]

II. *Laurentius Petri Aroselius*, [ofvan I. 2. 2.] P. P. i Sala f. 1642 † d. 26 Mart. 1693. Gift 1:o med *Sara Jöns:dr Tersera*. 2:o med *Catharina Behm* † 1686. 3:o med *Sara Könman*,[5] f. 1670 † d. 20 Apr. 1694. Dotter af Bergmästaren i Sala Johan Pehrsson † d. 3 Oct. 1699, och Brita Sneckenberg, om hvilken mera under n:o V.

---

[1] I den andra uppteckningen står dödsåret antecknadt 1616.

[2] I den andra uppteckningen står, att han var gift andra gången med en Aurivillia, men detta är i denna uppteckning struket, med anmärkning »Pet. Ol. Dalek. war endast gift med C. Blackstadia; hon lefde änka efter, se dedic. i likpred. öfver domprost.»

[3] I den äldre uppteckningen nämnas endast 4 söner och 1 dotter, här under n:r 2, 3, 4, 5 och 1.

[4] Denna anteckning, som kvarstår från den äldre uppteckningen, syftar på de därstädes nämnda, som här motsvaras af n:r 3, 4, 5 och 1.

[5] Giftermålsåret enl. den andra uppteckningen 1687; födelsedagen d. 2. sept.

Af denne min Moder Faders Barn kommo följande til mogen ålder:

1. En Dotter af första Hustrun. Blef gift med Bergmästaren *Funck* i Sala, men fick inga barn, och lefde ganska länge Enka i Sala.

Af andra giftet:

2. *Petrus Aroselius*, f. 1679 † 1736. Adlad under namn af *Adlerheim*. Se matrikeln.[1] Barn:
   1. *Pehr Adlerheim*. Bergsråd. Gift med en dotter af *Isac Olivecrona*, som i förra giftet hade Assessoren i Götha Hof Rätt Cedercrona. Hon är död och hade med Adlerheim en Son, *Pehr Adlerheim*, Under Lieut. vid Artill. Ogift.
   2. En Dotter, varit gift med Kammar Rådet *Silfverström*, har haft 2 Söner, döde ogifte.
   3. En Dotter, †, var gift med Landshöfdingen *v. Kothen*, † 1775. De hade en Son nu Lieutenant och gift i Finland, samt en Dotter, ännu ogift.
3. *Carl Arosell*, adlad *Adlerheim*. Om honom och dess 3 Söner, se Matrikeln.
   1. Dotter, gift med Fältmarskalk Gref *Ehrenswärd*, † 1772, men hon lefver än. Hennes Son är Öfversten Gref *Ehrenswärd*, ännu ogift.
   2. Dotter, gift med Kammarherren *Schönström*, bägge döde, utan barn.
4. *Sara Arosell*, var gift med Inspectoren i Avesta *Jacob Könman* † 1715. De hade 2 Söner, men jag vet ej, hvad af dem blifvit och om de lemnat afföda. Af deras 3 döttrar blef en, Brita Cajsa, 1726 gift med kyrkoh. *Joh. Essén* i Grytnäs, han † 1760, har lemnat barn. Den andra [gift med] en Sterbhuskammererare här i Stockholm, *Eric Essén*, den förras Broder, hade döttrar, som alla lära vara ogifta. Den tredje fick Bruks Patron *Göthberg* på Gäsiö, hade en Dotter, gift med *Swedberg*, nu egare af Gäsiö Bruk.[2]
5. *Catharina Arosell*, gift med Rådmannen *Frank* i Stockholm.[3] Deras ena dotter hade en Officerare *Lund*, hvars barn är den bekante Majoren *Pehr Lund*. Den andra fick Secreteraren *Holler* i K. Commerce-Coll. Deras enda Dotter *Cath. Dorothea*, f. 1743 † 1775, hade Borgmästaren *Rinman* i Upsala. Har lemnat barn.

Af min morfars tredje hustru:

6. *Christina Arosell*, min Sal. Moder. Se n:o III.

---

[1] Stiernmans Adelsmatrikel. Hustruns namn *Cath. Margar Franc* och dödsår 1754 äro införda i den andra uppteckningen.

[2] Med senare hand skrifvet i kanten: »Swedberg dog vid pass år 1800, och lemnade 1 Dotter gift med Brukspatr. *Stockenström*, nu egare af Gäsiö. Hon dog 1803 och lemnade 1 Son.»

[3] I den andra uppteckningen står jämte döttrarna antecknad en son † ogift.

7. *Brita Arosell*, f. 1691 † 174 . Gift 1712 med Borgmästaren *P. Folcker* i Gefle, † 1722. De hade en Son *Pehr Folker*, f. 1716 † 1776[1], som var Häradshöfding i Westerbotten, hvars Hustrus namn jag ej vet. En deras Son, Auskultant i Hof Rätten, känner jag, men de lära haft flera barn. Af tvänne Borgmäst. Folckers Döttrar blef *Barbro Magdalena* gift med Probsten i Gefle Doctor *Tegman*, död barnlös. Den andra död ogift. En Folkers dotter g. m. Capitain vid V. bot. *Gab. Gyllengahm.*

III. *Christina Arosell*, [ofvan II. 6] f. d. 3 Febr. 1689 † 1765. Gift 1:o 1707 med Kyrkoherden i Sunne Mag. *Petrus Bozæus*, † d. 4 Jun.[2] 1715. 2:o med *Wilh. Wargentin.* Hennes barn:

1. *Brita Caissa Bozæa*, f. d. 9 Dec. 1707, död 177 . Gift 1727 m. Capit. vid Jemtlands Regem. *Anders Borin* † 176 . Deras barn:

   1. *Johan Fredric Borin*, f. d. 19 Jan. 1728. P. P. i Sunne 1780, gift 1764[3] med *Dorothea Billman*, Dotter af Capitaine Billman. De hafva intet barn.
   2. *Sven Gustaf Borin*, f. d. 18 Jun. 1729. Capit. vid Jämtl. Gift med *Eva Nandelstedt*, Dotter af Ryttmästaren Nandelstedt. De hafva en stor hop Barn.
   3. *Anna Borin*, nu förlofvad med en hederlig Officerare, vid namn *Borgman.*

2. *Maria Christina Bozæa*, f. d. 17 Dec. 1708 † 177 [4]. Gift 1736 med Kyrkoherden i Sveg i Herjedalen, *Pehr Risler*, † 177 . Utom 2 Döttrar, döda ogifta, hafva de lemnat en Son, M. *Pet. Risler*, som succederat sin Fader i Sveg och är gift med Probsten *Feltströms* i Lith Dotter och har redan et par barn.
3. *Justina Elisabeth Bozæa*, f. d. 5 Sept. 1710 † 1745. Gift 1735 med M. *Pehr Staaff*, til slut P. P. i Sunne † 1778. Deras Barn:

   1. *Brigitta Christina Staaff*, f. 1736, ännu ogift.
   2. *Pehr Staaff*, Bergmästare vid Salberget. Gift 1773 med *Christ. Elis. Stockenström*, Dotter af Bergs-Rådet Stockenström. De hafva 3 Söner och 1 Dotter.
   3. *Christina Staaff.* Gift med Lieuten. vid Jämtl. R. *And. Joh. Amnéus*, hafva en Son och en Dotter.
   4. *Anna Magdal. Staaff*, ännu ogift.
   5. *Justina Staaff.* Gift med Comministren i Ragunda M. *Ol. Weider*, har två Döttrar.

---

[1] I randen antecknad dödsdagen 1775 ^{26} 12.
[2] Denna och följande uppgifter om födelsedag äro hämtade från den andra uppteckningen.
[3] Enligt den andra uppteckningen 1757.
[4] Enligt den andra uppteckningen 1760-talet.

6. *Eric Staaff*, f. 1745, är Comminister i Berg. Gift med Häradshöfd. *Joh. Wasells* dotter. Ännu intet barn.

4. *Christian Bozæus* f. 1712 † 1735. Ogift, Auscultant i Krigs-Coll.
5. *Lars Bozæus*, f. 1714 † i ungdomen.
6. *Pehr Wargentin.*
7. *Sophia Wargentin.*
8. *Anna Greta Wargentin.*
9. *Sara Helena Wargentin.*

} Se min Fädernes Slägt.

IV.[1] *Uno Troilius.* P. P. i Lexand, hade flere döttrar.

1. *Anna Troilia*, f. 1622 † 1666. Hon var 3 g:r gift, 1. med Probsten *Blackstadius* i Falun, hvars dotter *Catharina* blef gift med Dom Probsten *Olaus Dalecarlus*[2] min Moders Farfar. Se n:o I. 2. Gift med Borgmästaren *Henric Theet.* 3. Gift med Biskop *Nils Rudbeckius* i Westerås. Han var också 3 g:r gift, 1. Cath. Nenzelia † 1662, 2. Anna Troilia † 1666, 3. 1668 Er. Laurelia † 168 . — Catharina Blackstadias syster *Anna Blackstadia* g. 1643 m. Prosten i Tuna *Laur. Petri* † 1673, moder til Borgmästaren *Bark* i Hedemora och Riksrådet Grefve *Samuel Bark.* Se v. Stiernmans Matrikel, Gref. N. 81.
2. *Emfred.* Gift 1. med Prost *Ol. Dalecarlus* † 1648, 2. 1650 m. *Schotterus.*
3. *Elisabet.* Gift med Biskop *Jöns Terserus*, hvars Dotter fick Erkebisk. *Math. Steuchius.*
4. *Sara.* Gift med Prosten *Marcus Simming* i Vingåker i dess 1. gifte.
5. *Greta.* Gift med Prosten *Joh. Arbogensis* i Sahla.
6. *Gunborg.*[3]

V. *Jacob Sneckenberg*, Kongl. Räntmästare. Gift med *Catharina Dankwardt.* Deras Barn:

1. *Johan Sneckenberg*, Capit. vid Westmanl. † 1704, har haft många barn.

---

[1] I den andra uppteckningen finnes under n:o IV infördt följande: »Olaus Helsing, Stamfader för den så kallade Tjulaslägten. Dess Son Uno Olai. Dess Dotter Emfred Unonis, gift med Fogden Troilius Larsson. Deras Son *Uno Troilius* P. P. i Lexand». Sedan dennes barn anförts utan de fullständiga uppgifter, som hemtats från randanteckningar i det här följda exemplaret, följer slutligen: »Olof Helsing hade ock en Son, Nicolaus Olai, Biskop i Strengnäs † 1585, hvars Dotter hade Hinric Gadolænus, Professor i Upsala. Tredje Olof Helsings Son Olaus Olai, hade en Son, Jonas Olai, hvars Son Torsten Jonæ var Pastor i Sundswall, och en Dotter, Brigitta Olai, gift med en Eric, hvilkas Son, Laurentius Erici, Fogde i Dalarne, † 1620, hvars Son, Ericus Laurentii Runell, adlades under namn af Palmsköld. Ofvannämnde Emfred Unonis hade en Syster, Brita Unonis, gift med Olaus Erici Gestrinius, Pastor i Tjula i Södermanland, Stammoder för Olivecransar, Renhjelmar, Grubbar, Lagerfeltar, m. m.»

[2] Bör vara *Petrus Olai Dalecarlus* (Jfr ofvan). Den motsägande uppgiften förekommer i båda uppteckningarna.

[3] Anteckningen om hennes giftermål är utskrapad.

2. — — *Sneckenberg*, Lieutn. vid Artilleriet, † i Polen. Dess Fru *Clowsköld*, hade en Dotter.
3. En Dotter, *Catharina*, gift med Krigs-Rådet *Wallrave*, hvars Son blef Major och gift med en *Mörner*, men fick inga Barn. En annan Krigs-Rådets Dotter fick Stats-Commissarien *Wingflycht* och med henne många barn. Den tredje hade Bruks-Patron *Berkner*, som ock lemnade Barn.
4. En Dotter, gift med Öfver Commissarien *Lagercrants* och moder til Öfverste Lagercrants med flera.
5. En Dotter gift med Vice Presidenten i Åbo Hof- Rätt *Ruuth*, som hade 3 Söner:
   1. senare Vice Presidenten *Gustaf Ruuth* † 1766, gift med en *Adelcrants*, som än lefver och aldrig haft barn.
   2. Stats Commissarien *Ruuth*, gift med en *v. Schantz*, hvars Son är nuvarande Öfversten *Simon Ruuth*, hvars Syster var gift med Hof-Secreteraren *Bergner*,[1] som lemnat Barn.
   3. Tredje Brodren har allenast lemnat en Dotter, † ogift.
6. *Brigitta Sneckenberg*, f. d. 24 Aug. 1654 † på Gäsiö Bruk i Westmanl., som henne tilhörde, d. 24 Apr. 1737. Gift 1669 med Bergmästaren i Sala *Johan Pehrsson*, † 1699, hvars Barn kallade sig *Könman*. Hon hade, innan hon afled, räknat sina Barn, Barnabarn, Barnabarnsbarn och Barnabarns barnabarn, til et antal af 117 Själar, af hvilka 74 då ännu lefde, som ses af Hennes Personalier. Hennes egna barn voro:
   1. *Jacob Könman*, Inspector i Avesta † 1715. Gift med *Sara Arosell*. Om dess 2 Söners och 3 Döttrars posteritet vet jag minst.[2]
   2. *Peter Könman*, drunknade på 17:de åldersåret 1695.
   3. *Brita Könman*, min Mormoder. Se n:o II[3].
   4. *Catharina Könman*. Gift med Räntmästaren *Herman Wallrave* † 1730. Hon lefde ännu 1737. Hennes barn voro flera.
      1. *Jacob Wallrave*, Professor i Upsala † 1739. Gift med Bruks Patron *Uhrs* Dotter.[4] De hade ingen Son, men 2 Döttrar, af hvilka *Johanna Sophia* fick 1:o Landskamereraren *Isac Ryman* i Upsala, som har barn, 2:o Professor *Sam. Ziervogel*. Den andra, *Anna Christina*, fick Rector Scholæ *Casström* i Upsala, som lemnat 2 Söner.

---

[1] Enligt den andra uppteckningen † förledet år.
[2] De uppgifter, som om dessa lämnas härofvan (N:o II. 4) äro hufvudsakl. hämtade från randanteckningar och således nedskrifna senare än denna anteckning.
[3] Här ofvan kallas hon Sara Könman. Den motsägande uppgiften förekommer i båda uppteckningarna.
[4] Af senare hand är namnet Anna skrifvet i kanten.

2. *Pehr Wallrave*, Lieutenant och † ogift cirka 1758
3. *Helena Wallrave* † 1742. Gift med Stats-Secreteraren *Gust. Celsing*, hvars Söner äro nu varande Presidenten Bar. *Celsing* och dess Bröder, af hvilka allenast en Öfverste Lieut. vid Amir. *Fredric* är gift och har barn. Systrarna hafva, så vida jag vet, alla lefvat ogifta.
4. Flera Syskon, som jag ej vet namngifna.[1]
Herman Wallrave † 1744 Brukspatr. G. m. *Charlotta Pahl* † 1747. Hade 3 döttrar, 2 söner, deraf *Anna Catharina* g. m. Direct. *Carl H. Vestberg* † 1758.
? Schoutbynachten *Jöran Wallrave*, död ogift.

5. *Christina Könman*, gift med Probsten *Sundenius* i Hammarkind, † barnlös.[2]
6. *Helena Könman*, gift med Guardien *And. Stockenström*. Hon † 1699 och des 3 barn † i ungdomen.
7. *Anna Maria Könman* † 1730. Gift 1:o med Commissarien *Anders Forssenwald*. 2:o med Borgmästaren *Adelcrants*. Om dess två Söner, se Rebinders fortsättning af Matrikeln; tillägges endast, at Hofrätts-Rådet har barn. Döttrarna voro:
   1. Af förra giftet, gift med den bekante Probsten *Grubb* i Umeå. De äro bägge döde äfven som deras 2 Döttrar, ogifta.
   2. VicePresid. *G. Ruuths* enka *Hedvig*, lefver än, barnlös.
   3. Amiralitets Kammar Rådet *v. Langs* Enka, lefver ock, Barnlös.[3]
   4. Advocat-Fiscalens vid Amiralitetets Coll. *Sundvalls* Enka, lefver ock, har en Son.[4]
   5 och 6. Tvänne Fröknar, som ännu lefva ogifta.

Pehr Wargentin.

---

[1] De följande äro senare antecknade i kanten.
[2] Enl. den andra uppteckningen dog hon 1693.
[3] Senare antecknadt »† 1784». Enligt en randanteckning var fru v. Lang äldre än fru Ruuth och »äfven af förra giftet.» Fru Ruuth finnes icke i den andra uppteckningen.
[4] Senare antecknadt »Hon † 1785».

Jakob Ichsell.

I likhet med Lucidor har *Jakob Ichsell*, frihetstidens politiska offer (Biogr. Lex. n. f. V.), blifvit en dubbelperson, emedan det fanns två samtida, en uppländing och en skåning, med detta namn. Warmholtz (590, 6,363) synes varit den förste som sammanblandat dem, och sedan hafva alla som skrifvit om Ichsell efterföljt honom (Gjörwell, Allm. Tidn. 1788 I: 374, Fryxell XXXIX o. XL, Malmström IV o. V, Wieselgren IV, Biogr. Lex. n. f. V, Dahlgren, Ant. om Stockh. Theatrar, s. 640, Sjöström, Blek. Nat. 405).

Jakob Ichsell, n:r 1 — hvilken höll det olyckliga talet på Lovisadagen 1755 (se Rikets Ständers kommissionshandl. 1756 vol. II i Riksarkivet; relateradt i Dela Gardiska Arch. XVII: 36, Sv. sköna litt. IV: 36, Malmström, Sv. polit. hist. IV: 124, Geijer, Afd. II d. 5 s. 162) och därför dömd till fyra års landsflykt (Riksdags Tidn. 1756 n:r 91, Handl. rör. Skand. hist. XIII: 283, Allm. Tidn. 1788 I: 374) har efterlämnat sjelfbiografiska anteckningar, hvilka här efter originalet troget återgifvas; Ichsells noter i anteckningarna äro tryckta med mindre stil.

»Ichsell, Jacob, aflad i sommarens varmaste dagar år 1729: Född uti löfsprickningstiden år 1730, af unga, starka och sangviniska föräldrar, en måndags morgon. Archiater von Linnés äldste Discipel.[1] Wid K. Gustaf III:s vår allern. Konungs hugneliga födelse, Academisk Soldat.

Att betyga den allmänna och enskilta fägnaden öfver en svensk Kronprins födelse som riket uti 63 år så högeligen efterlängtat, samlades den studerande ungdomen uti Upsala flockvis på slottsvallen, Styrbiskop kallad, hvarifrån desse gramaticaliske bussar marcherade ned till Excercitiegården, en svart, en röd, en hvit, en grön och en brun, en blå och en grå rock syntes här hvar om annan. Den enda likhet hos ynglingarne bestod uti ett *G.* utskurit i förgylt papper, häftadt på venstra bröstet, uti deras mera välmenande än reguliere salvor: men förnämligast uti deras lika obeskrifveliga glädje som framlyste utur hvars och ens både ögon och hela kroppsrörelse.

---

[1] Denna uppgift synes icke trovärdig, såvida ej I. menar: den äldste bland d. v. »disciplar».

En värkelig vän af den qvicka och besynnerliga Doctor Fredrik Hasselquist.

Fredrik Hasselquist, Med. Doctor, död i Smyrna år 1752. Genom sin Palæstinska Resa mycket känd; men alldeles odödlig genom vår allernådigste Enkedrottning, som af Kongl. ynnest för naturalhistorien infriat hans för skuld utrikes qvarlemnade vackra samlingar. Denne mannen hade ett blått och ett brunt öga; ansigte, händer och hela kroppen fullpunkterad med fräknar: hår sådant som hos våra asiatiska förfäder ansågs för ypperligit, nemligen guldfärgadt eller saffransgult; med ett ord, efter nuvarande moderna europeiska ögon hiskelig; men deremot ägare af ett ovanligt snille, af ett hjerta och af en själ, som var genom skön.

Wid Högstsal. Hans Majestäts Konung Adolph Friedrichs hemkomst från finska resan år 1752, — hölt ett Tal uti Upsala academie. — Kort därpå aflagt Academiska prof med disputerande,[1] Examina m. m.

År 1755 d. 25 Augusti på Lovisas dag[2], hölt ett tal på Riddarhuset uti Stockholm: för hvilket tal auctor af sin dåvarande canceller Gref Ehrenpreus fick ett hårdt tilltal. Denna onåd var just den som sedermera tilskyndade auctor den oskattbara och oförmodade Kongl. nåden, att flera gånger inför högstsalig Hans Kongl. Majestät få särskildt tillträde.

De personer som nu lefva och kunna intyga sanningen häraf, äro i synnerhet Herr Kongl. Kammartjenaren Johnsen.

År 1756 en bland de första, som af borgmästaren Renhorn uppkallades för Riksens ständers Commission, och der om flerehanda göromål och bekantskaper tillspordes.

Aflidne Lagmannen Baron Erik Wrangel, hos hvilken Ichsell dvaldes både nätter och dagar, Excellenserne Baron Åkerhielm och Gref Thure Bielke, samt hofcancelleren von Dalin, som hvar för sig gynnade Ichsell ganska mycket, utom det på Riddarhuset hållne talet, utgjorde hos Renhorn tillräckeliga skäl, att å Commissionens vägnar ej allenast förbjuda honom staden, utan ock flere resor offenteligen hota honom med inlogerande uti de vanliga, men af vår nuvarande allernådigste konung [Gustaf III] så till varelsen som sjelfve namnet förstörda acherontiske nästen.[3]

År 1758 eftersökt af den nyss inrättade K. Commissionen, då auctor uti något mera än sex månader vistades på Drottningholm hos sin gamle vän och academiska stallbroder nu t. f. Lofö kyrkoherden Erik Beyerstén.

---

[1] Man återfinner dock ej Ichsells namn i Lidéns Cat. Disp. I. Men måhända namnet Ichsell antogs senare.

[2] Här uppgifver Ichsell sjelf att talet hölls på Lovisa Ulrikas *namnsdag* (Lovisa-dagen d. 25 Aug.) eljest uppgifves alltid i tryck att talet hölls d. 25 juli, hennes *födelsedag*.

[3] Gustaf III afskaffade tortyren (»rosenkammaren», »jungfrukyssen», »hvita hästen» etc.) 1772.

Högstsalig Hans K. Majestät tilldelade då Ichsell esom oftast med egen hand penningar till dess nödtorftiga uppehälle.

År 1761 d. 25 Augusti åter utsatt för Politiskt thordön. Uti denna nog comiqua scenen voro generalmajoren Baron Pechlin och aflidne Doctor Rutström hufvudpersoner. Auctors bevakande inom säkra och bomfasta dörrar såg nog äfventyrligt ut; men denna för hans lilla julle så bistra ocean upphörde lika hastigt, som baron Pechlin på en enda röst från Riddarhuset utvoterades.

Uti elfva dygn förvarades Ichsell på Casten-hof, af hvilka de sju första honom nekades allt umgänge och samtal med någon menniska, samt att sönderskära sin egen mat. Denna omständighet, som hos en annan kunnat anses såsom gräselig, var dock i hans tycke icke att förlikna mot den, att ej få nyttja bok, penna och bläck. En philosophisk profsten af yppersta rangen! Sedermera utan dom tillsagd om sin förra frihet, — utan att till närvarande stund för detta lidande hafva erhållit allraminsta upprättelse.

Efter denna perioden har auctor tillbragt sin tid uti mycken stillhet emellan boklådor, naturaliesamlingar, musikälskare, virtuoser, historici, poeter, fruntimmer och glättiga menniskor. Den enda domstol hos hvilken auctor gjort sig känd och utmärkt, är Högl. K. Slotts Cancellie, hvarest ifrån de aldrahögsta, till och med de aldrayttersta Executionsbetjenter på många år ingen ledamot och tjenstgörande gifvits, och få uti denna stund af alla paren ännu gifvas, som icke på det nogaste känna så väl auctors lilla person med dess bedröfliga financeomständigheter, som dess fria och lekande penna. — Till temperamentet är Ichsell sangvinico-cholericus, till hälsan ovanligt stark, till sinnet af en sällsynt munterhet, och till längden netto sextiosex svenska tum».

Ichsell ingaf d. 20 Nov. 1773 en ansökan till Gustaf III att få efterträda en »kamrer *N. S.*» å Drottningholm, hvilken nyss aflidit, och synes haft någon befattning med vårdandet af enkedrottning Lovisa Ulrikas samlingar. Han säger i inlagan att han »icke en enda gång kommit till åtnjutande af de kongliga försäkringar högstsalig Hans M:t Konung Adolf Fredrik mångfaldiga gånger gifvit honom om befordran till någon syssla». Samtidigt ingaf han en liknande supplik till Lovisa Ulrika. I denna uppräknar han följande för honom märkliga händelser på Lovisa-dagen:

»1. På Lovisas dag år 1752 talade jag första gången offentligen uti Upsala akademi om den mer än Kongl. Nåd, svenska vitterheten och naturalhistorien med deras idkare äga uti vår Minerva.

2. På Lovisas dag år 1755 vågade jag på Stockholms Riddarehus för flere hundrade åhörare, med min läspande tunga åter omröra nyssnämnda höga ämne. Detta nit har sedermera utsått de törnen, på hvilka mina fötter tills nu trampat.

3. På Lovisas dag år 1758, efterspanad af den nyss började K. Commissionen, på Drottningholm, men förgäfves.

4. På Lovisas dag år 1761 ganska nära på förslag att blifva ett offer för en orolig prestman, afl. Doctor Rutström, med flera slika politiske storspelare.

5. På Lovisas dag år 1763, skiljdes vid min alter ego, min David, min förtroligaste vän, som då reste utrikes och allt tills nu ej hemkommit.

6. På Lovisas dag år 1767, afskickade till Eders K. Maj:t under couvert på Drottningholm en liten vacker målning, gjord af ganska lycklig hand, för något mer än 150 år sedan, föreställande Petrus med nyckeln. Detta arbete var uti Tyska kriget tagit utur ett kloster af svenske fältherren Lasse Kagge. Men ödet som ännu ej tröttnat att leka med mig, tillät ej att gåfvan skulle få den höga nåden att framkomma. Med ett ord: budet var osäkert och min philosophi borde hafva ett nytt prof.

7. På Lovisas dag år 1768 tvenne gånger uti sjöbotten.

8. På Lovisas dag år 1769, hade jag en så oförmodad som hastig lycka att undgå en ny skärseld, hvilken torde blifvit lika betydande med Rutströmska tillställningarne; emedan arbetarena voro af samma svarta slägte».

År 1774 d. 20 Nov. inlemnade Ichsell, såväl till Gustaf III som Lovisa Ulrika, ansökan om Broinspektorssysslan efter Jonas Zacharias Hult, hvilken »nyligen med Charons båt afseglat från våra jordiska hamnar». Han beder om en »liten daglig brödkaka med något sofvel» och slutar sin ansökan sålunda: »Mina små insigter uti hvarjehanda vetenskaper skulle ingalunda hädanefter ligga uti träde som hittills, derest vår store Konung Gustaf i nåder täcktes utnämna mig till Hults efterträdare. Ett vidt fält öppnade sig då för mig både på historiens och naturkunnighetens sida; utom det matfatet blefve så tillräckligt, att mitt ömma menniskohjärta hade bästa tillfälle visa sig i fullkomlig dager med en och annan portion till nödlidande och till qvicka och nyttiga snillens uppmuntran. . . . Det är ganska lätt för Konung Gustaf den tredje att med ett enda ord skapa en publican, från hvilken hans allmänhet hade rätt att fordra svenska tull-

historien, jemte en hop reflektioner om handeln och nationens lefnadssätt, ifrån äldre till närvarande tider.»

Ichsells anteckningar gå ej längre. Hans vidare öden har undertecknad ej lyckats utforska; endast att han ej fick den sökta tulltjensten. Den Jac. Ichsell som enl. tillkännagifvande i Allm. Tidn. 1788 $^{23}/_{4}$ afled s. å. $^{30}/_{3}$ torde varit hans här nedan omtalade namne. Denne synes af någon anledning varit »landsflyktig», men den som höll talet Lovisadagen 1755 och derför dömdes till fyra års landsflykt, lyckades, som synes af anteckningarne, hålla sig undan, så att straffet ej drabbade honom. — Någonting i tryck som flutit ur Ichsells (n:r 1) »fria och lekande penna» har undertecknad ej lyckats påträffa. Måhända skref han anonymt i dagspressen. Hvilken af de båda Jacob Ichsell man får tillskrifva öfversättningen af Oraclet eller Guda-Swaret af De Saintfoix, uppfördt 1748, tryckt 1749 (Klemming, Sv. Dram. Litt. sid. 86, Dahlgren, Ant. om Sthlms Theatrar sid. 309) är svårt afgöra. Af Dahlgrens Ant. blir man ej klok, då han sammanblandar de båda Ichsell'arne (jfr sid. 309 med sid. 640).

Jakob Ichsell n:r 2. föddes 1722, var son af borgmästaren (först i Varberg 1712, sedan i Christianstad 1716) Olof Ichzell.[1] Då fadern vid den tiden var borgmästare i Christianstad, kunde man väl antaga, att sonen var född der, som Sjöström uppgifver i Blekingska Nationen (Lund 1901, sid. 99), men enligt meddelande af S. ($^{18}/_{6}$ 1902) återfinnes hvarken han eller brodern Adolf Ichsell (Blek. Nat. sid. 98) i Christianstads församlings dopbok. Efter skolgång i Christianstad blef Jakob Ichsell student i Lund af Blekingska nat. 1736. Var 1744 auskultant vid Stockholms Rådstufvu-Rätt och sökte stadsnotarie-sysslan i Christianstad efter farbrodern Matthias Ichzell († s. å.). Denna befordran vann han ej, men synes blifvit en persona grata vid hofvet, ithy att han här blef utnämd till pagernas hofmästare.

[1] Född 1685, stud. i Upsala af Östg. nat. 1703, död som borgmästare i Christianstad 1742. Fadern Matthias Olavi Iccelius, kyrkoherde i Yxnerum, Linköpings st., f. 1636, † 1695, var ej någon »prest i sino prydno»: han blef 2 ggr suspenderad. Anklagad för olofligt umgänge med företrädarens enka betygade han i domkapitlet att han var »per magicas artes castratus et impotens in conversatione conjugali». (Håhls Herdam. Odéns Östg. minne.)

Han flyttade s. m. öfver till Hamburg. Om denna »landsflykt» var frivillig eller tvungen synes vara omöjligt utreda. I A. v. Fersens bilaga till Secr. Utskottets prot. d. 4 febr. 1766, deri han protesterar mot Ichsells utnämning till Agent i Hamburg, talar han om I:s »landsflyktighet» dock utan att ställa denna i förbindelse med det ofta nämnda talet på Lovisadagen 1755.

På utresan stannade Ichsell en tid i Köpenhamn, der han i Danska riksarkivet afskref en ansenlig samling af *Skänska Handlingar* samt författade ett *Skånes Höfdinga Minne* (mskr. i Lunds Bibliotek). (Se Warmholtz 590 o. Sjöström, Bek. Nat. 405.) — I Hamburg fick Ichsell ett svårt obehag med anledning af det bestyr han åtog sig med tryckningen af Nordencrantz' skarpa bok mot Hattpartiets styrelse och finansoperationer (Fryxell XLI: 17. Malmström V: 418). Svenska ministern i Hamburg — Zöge v. Manteuffel — fick spaning på henne och afbröt tryckningen, och så farligt ansågs anfallet (n. b. på Hattarne!), att regeringen utfäste en belöning af 10,000 dal. s. m. för den som upptäckte författaren. (»Kongl. Maj:ts Nådige Kundgörelse angående en i Hamburg på Svenska språket tryckt förförisk Skrift gifven Stockholm i Rådkammaren then 12 januari 1765.») Boken utkom, som nämdes, ej färdigtryckt, men lösa ark hade smugglats hit och i Secreta Utskottets protokoll 1766 $^{21}/_{1}$ nämnas sidorna 590—656 såsom mest brottsliga, »innehållande sådant som skulle gifva anledning till ändring uti Regeringssättet.»[1] Författaren blef naturligtvis ifrigt efterspanad och upptäcktes vara — *Ichsell*. Han påtog sig nemligen författareskapet, naturligtvis soulagerad af Nordencrantz.

På regeringens befallning fordrade nu ministern Zöge v. Manteuffel Ichsells utlemnande. Denne flydde till Berlin, gick i preussisk tjenst och återkom till Hamburg med sin preussiska kanslititel (i Secreta Utskottets prot. 1766 $^{21}/_{1}$ kallas han Legationsråd och i prot. $^{4}/_{2}$ Kongl. Preussiskt justitieråd) för att trotsa den svenske ministern.

Men ej långt derefter kommo Mössorna till makten, hvilket hade till följd att ministerposten i Hamburg blef indragen och den af Hattarne förföljde Ichsell blef (Febr. 1766) utnämd till svensk diplomatisk agent därstädes, trots Fersens protest (se bil.

[1] Så vidt man vet finnes blott ett enda ex. af denna Nordencrantz' bok — på Upsala Bibliotek; det är sammansatt af korrektur- och reviderark. Det saknar tryckt titelblad, hvilket också framgår af Justitiekanslersembetets Memorial 1765 $^{11}/_{1}$. Sista sidan, 664, slutar med kustoden »hemli-». J. H. Schröder har på försättsbladet skrifvit: »And. Nordencrantz om Svea Rikes Financeverk 1720—1762.»

till Secr. Utsk. prot. 1766 4/2). Detta agentskap fortfor till 1769, då regeringsrådet Faxell förordnades till minister vid Nedersachsiska kretsen. Ichsell återkom till Sverige och vistades sedan merendels i Stockholm, der han afled 1788 d. 30 Mars.

C. M. C.

Kort förteckning på en del vid Finska lätta dragonkåren tjänstgörande personer med adliga namn.

De inom [ ] gjorda antaganden äro hänförda till Svenska Adelns ättartaflor af G. Anrep.

von Becker, *Peter Gustaf;* f. i Stockholm. Kapitulerade 1779 25/3; var 23 år gammal; ogift; andre korpral 1780.
[Möjligen son af Axel von Becker, tab. 3.]

Blomensköld, *Hans Henrik;* gardist 1810.
[Antagligen Hans Henrik, son af Bleckert Kristoffer Blomensköld tab. 6.]

Gripenberg, *Johan Vilhelm;* mönsterskrifvare; befordrad till regementet 1770 20/7; förekommer 1774 som fanjunkare.
[Möjligen Johan Vilhelm Gripenberg, tab. 26.]

Horn, *Gustaf Vilhelm;* 19 år gammal och ogift 1771; kapitulerade 1770 1/11 på 3 år; var vice korpral 1771; var fanjunkare 1773; afsked 1774 29/4.

Järnskiöld, *Mikael;* f. i Mensele socken i Nylands län; kapitulerade 1775 24/4; var nämnda år 19 år gammal och ogift; gardist; sekundkorpral 1777 17/12; förekommer 1779 som 2. korpral, 1780 som 1. korpral; afsked 1787 29/6.

Kronstråle, *Mattias;* f. i Österbotten och var 1779 29 år gammal och ogift; rekapitulerade 1779 1/4 på 3 år.

Raab, *Adolf Fredrik;* var fjärde korpral 1819; tredje korpral 1820.

Rehbinder, *Otto Magnus;* f. i Sagu socken i Åbo län i Finland; 37 år gammal och ogift år 1771; kapitulerade 1770 12/10 på 3 år: gardist; rekapitulerade 1774 5/4; afsked; hans nummer ersatt 1779 16/5.

Karl K:son Leijonhufvud.

Smärre meddelanden.

Hos enkefru *Lina Cavalli*, född Löndahl, boende på Elfvik, postadress Räppe, finnas handskrifna genealogiska (delvis biografiska) anteckningar af betydande omfattning och värdefulla såsom forskningsmateriel. Dessa anteckningar, förda af fru Cavallis make, framlidne kyrkoherden i Tryde och Spjutstorps församlingar i Skåne, *Carl Gustaf Wilhelm Cavalli* (född den 15 december 1813, död den 29 augusti 1890), påbörjades af Cavalli i hans studenttid och fortsattes såsom en angenäm och intresserande sysselsättning på lediga stunder till kort före hans bortgång. Anteckningarna omfatta en stor mängd släkter, introducerade och ointroducerade adliga samt ofrälse, och äro förda med synnerlig omsorg och reda.

H. Hyltén-Cavallius.

I en defekt minnesbok, tillhörig *Umeå fornminnesförenings museum*, med tryckta latinska sentenser och interfolierade blad med målade bilder och vapensköldar samt med minnesord, dedicerade hufvudsakligen af utlänningar till svensken *Erik Falck*, som enligt anteckningarna vistades i Konstantinopel år 1582 — hvarifrån han ämnade sig till Jerusalem — och i Danzig år 1587, förekommer följande anteckning under minnesorden: »Nobili generosoque Domino *Erico Falck*, Gotho nec non Equiti Hierosolimitano Fratri suo dilecto hœc scribebat *Sigfridus Rhalambius* in perpetuum amoris signum anno 1584, die Sancti Michaelis Archangeli». Ofvanför synes Rålambska vapnet, måladt i blått och guld.

Andra minnesord äro undertecknade: »Hæc scripsit amicitiæ (ett ord oläsligt) *Laurentius Rhalamb*, Mariestadii 1589 $^{15}/_{2}$».

L. G. F. Norlander.

Personhistorisk litteratur.

Par Bricoles Gustavianska period. Personalhistoriska anteckningar af *August Kinberg*, utgifvaren af släkten Laurin, Gotländska släkter m. m. Stockholm 1903, Hasse W. Tullbergs förlag.

Under denna rubrik återfinna vi ett arbete, som äfven utom ordensbrödernas krets måste tillmätas ett icke obetydligt värde ur personalhistorisk synpunkt.

Det innehåller en förteckning med angifvande af födelse- och dödsdata på 1,800 medlemmar tillhörande det illustra ordenssamfundet från begynnelseåret hösten 1779 till och med 1808. Vid största delen af dessa finnes en del andra biografiska uppgifter, som författaren med icke liten möda sammanfört ur för handen varande källor, mera vidlyftiga om de mera kända, mindre naturligtvis om de mera obekanta och obskura.

Porträtter och namnteckningar åtfölja också en del af dessa.

Karaktärerna under namnen äro afskrifna efter ordensmatrikeln med bibehållande af dennas stafning.

Uti sitt företal anhåller författaren, att rättelser och tillägg måtte meddelas honom för att i arkivet införas, en uppmaning, som ej bör försummas af den, som har lust därtill.

Vi kunna ju hoppas, att författaren sättes i tillfälle att fortsätta sitt arbete med några tusen nya brikollister, och då kunna ju dessa tillägg här blifva införda. För forskaren af personalhistoriska uppgifter rörande Stockholm, dess borgare och smärre ämbetsmän äro dylika ordensmatriklar goda att hafva. Äfven om vi omöjligt kunna finna när personen i fråga var född eller död, får man ju ett begrepp om detta genom att beakta intagningsåret i matrikeln. Arbetet är som allt, hvilket utgår från Tullbergska affären, förstklassigt på alla vis.

A. L—n.

Skånska Nationen 1833—1889 af *Carl Sjöström*, Lund 1904, med reg. 545 sid.

Detta af den mångkunnige forskarens hand utgifna arbete utgör en fortsättning af *Skånska Nationen* (från 1682—1832, före afdeln. tid), som utkom år 1897. Förf. första nummer i det nya arbetet är 3,701 och han slutar med n:r 6,950, således kan man ju redan häraf tänka sig hvilken mängd af data och uppgifter här sammanförts. Efter samma plan som den föregående delen är denna nya utförd. Öfverallt där författaren så kunnat åstadkomma, har han angifvit släktens ursprung och meddelat uppgifter om andra mera bekanta medlemmar af

Stockholm, nära 81 år gammal. Förf:s antagande, att släkten Dobbin härstammar från Livland vinner sannolikhet därigenom, att Erlandus densamma. Den, som således äger Sjöströms förutvarande arbeten, får i dessa en icke liten personalhistorisk redogörelse för skånska och blekingska familjer. Man skulle kunna hoppas, att han nu ville fortsätta sitt arbete med de ej utgifna lundensiska nationerna, såsom Göteborgs, Värmlands m. fl. Det vore en stor lycka för forskningen, om man kunde få efterföljare till Sjöström inom andra af våra provinser.

Nationsmatriklarna ge oss en bild af så många af provinsens förhållanden, isynnerhet om de utgifvas efter Sjöströms mönster med samma flit, sakkunnighet och reda. En liten anmärkning skulle jag vilja framhålla: författaren anger i allmänhet föräldrarnes dödsår; bifogandet af ett datum skulle mycket intressera forskaren efter personens föräldrar, som under vissa förhållanden kunna hafva större intresse än sonen. Något större blifver visserligen härigenom utgifningskostnaden, men värdet ökas också i samma mån. En forskare med den verkliga betydelse för den svenska personalhistorien som Carl Sjöström bör ovillkorligen fortsätta på sitt område och nu ej slå sig i ro för alltid med afslutandet af dessa tre arbeten.

A. L—n.

Svenska Landtmätare 1628—1900. Häft. 6 af *Viktor Ekstrand.* Med detta har nu Ekstrands stora, om sakkunnighet, om intresse och varm pietet för sitt yrke affattade arbete nått sin afslutning. Vi hafva redan förut i denna tidskrift anmält Ekstrands arbete för forskningsvännen och kunna endast tillägga, att detta sluthäfte är af samma goda egenskap som de förutvarande. Ekstrands Svenska Landtmätare blir en värdefull uppslagsbok, som rätt ofta måste anlitas.

A. L—n.

Anteckningar om släkten Dobbin. Stockholm, 1901. 100 exemplar. 23 s. 8:o + stamtafla.

Släktnamnet Dobbin synes främmande för Sverige, men redan i Genealogiska anteckningar rörande släkten Sederholm (tr. 1880) finner man att dessa släkter blifvit med hvarandra förbundna. En dotter af brukspatronen Alexander Magnus Sederholm och Beata Katarina Dobbin blef gift med riksarkivarien R. M. Bovallius, och dennes yngste son, amanuensen Birger B., som tid efter annan i små ej för bokhandeln afsedda upplagor utgifvit skrifter angående sin släkt — däribland Genealogiska anteckningar om släkten Bovallius (tr. 1898) — har uti ifrågavarande skrift meddelat hvad han kunnat utröna, om finska släkten Dobbin, samt därtill fogat sju porträtt m. m. Af innehållet framgår, att flera medlemmar af denna släkt länge varit bofasta i Sverige och där aflidit. En af dem, Louise Dobbin, var litterärt anlagd och författade bl. a. En döfstum man, dram i fem akter, af amanuensen B. befordrad till tryckning i 200 ex. 1888, s. å. författarinnan afled i

Jonæ Hjærne (f. 1596, † 1654), kyrkoherde och prost i Ingermanland, var gift med en Barbara Dobbin (se sv. adliga ätten Hjärne). En handlande Jost Dobben, omkring 1720 (?) ingift i ätten Ruuth i Finland (Tab. 9), kan möjligen vara en Dobbin.

K. F. W—r.

Torsten Rudeen. Ett bidrag till karolinska tidens litteratur- och lärdomshistoria. Af *Arvid Hultin.* Helsingfors 1902. 4 + 4 + 276 + 1 s. 8:o. Med porträtt. — ***Per Brahe*** .... Illustrerad lefnadsteckning, författad af *Petrus Nordmann.* Helsingfors 1904. 520 s. 8:o.

Båda dessa af Svenska litteratursällskapet i Finland utgifna arbeten, ägnade att hedra svenska män, äro grundade på omfattande forskningar och göra sina författare all heder. Rudeen var omkring 16 år professor vid Åbo akademi och dog 1729 som biskop i Linköpings stift. Hans verksamhet såväl i Finland som Sverige i förenämnda egenskaper äfvensom i den af vitterhetsidkare har förf. utförligt skildrat. Han blef stamfader för ätterna Rudenschöld.

Per Brahe den yngres biograf har sammanfört snart sagdt allt hvad man kan önska eller behöfva känna om den svenske stormannen, hvars verksamhet som Finlands generalguvernör med synnerlig omsorg blifvit belyst. Det kan anmärkas, att å s. 20 årtalet 1669 bör rättas till 1569 och att å s. 312 Arvid Gyldenör bör rättas till Gyldenär. Denne sökte 1669 Brahes bistånd för att blifva skild från sin hustru, som var »otidig och impertinent». (Jfr Sv. Ad:s ättartaflor). Assessorn i Åbo hofrätt Anders Krook anhöll 1665 att Brahe åt honom skulle utverka adelskap. Förf. hade gerna kunnat meddela, att denne Krook 1674 adlades under namnet Gyllenkrook. Å s. 328 bör ordet landskap antagligen rättas till landsköp. Den å s. 345 o. f. omtalade Sigfriedh Leupoldt är säkerligen densamme som Sigfrid Leopold, hvilken i Sverige verkade såsom medikus, enligt Sv. läkarehist. af Sacklén. En af hans ättlingar var Karl Gustaf af Leopold. Då förf. å s. 426—27 citerar Biogr. lex. 1876 afses därmed Svenskt biogr. handlexikon af H. Hofberg. Brahe dog d. 12 sept. 1680, men tiden för jordfästningen har ingen uppgifvit. Förf. har citerat danska sändebudets i Stockholm i Handlingar utgifna af Fryxell tryckta meddelanden om, att jordfästningen ägde rum först d. 10 dec. 1685 och att, i följd af förhinder, ingen af den kungliga familjen var närvarande. Biografien slutas med s. 432, hvarefter följa bilagor ur Braheska familjarkivet. I Hist. tidskrift är arbetet recenseradt.

Munck af Fulkila och Munck af Sommernäs. I Svenska litteratursällskapets i Finland Förhandlingar och uppsatsen 16, Helsingfors 1903, förekommer s. 198 o. f. en af fru *Jully Ramsay* författad utredning, som synes ådagalägga, att de båda ofvan nämnda ätterna genom misstag sammanblandats och att i följd däraf ätten Munck af Fulkila anses ännu lefvande, oaktadt den utgått på svärdsidan d. 30 mars 1778 då majoren Hans Jakob Munck afled, hvaremot ätten Munck

af Sommernäs ansetts utgången, ehuru den ännu lefver. Att referera bevisföringen skulle ej vara nog, hvarför intresserade hänvisas till den lätt tillgängliga uppsatsen. Här kan tilläggas, att Munck af Sommernäs' vapen i formen öfverensstämmer med det vapen, som tillhört den tredje af tio olika och utdöda ätter Munk i Danmark, till hvilken ätt hörde Kristine Munk, konung Kristian IV:s gemål. Vapnet beskrifves så: tre röda rosor i silfverfält och på hjälmen tretton fanor vexelvis i rödt och silfver. I motsvarande svenska vapen har en människofigur (munk?) tillagts och en fana.

I förenämnda finländska publikation förekomma äfven följande personhistoriska uppsatser:

Några underrättelser om finska nationella församlingen i Stockholm, af *K. G. Leinberg.* Den flitige forskaren, prof. L., redogör icke blott för församlingens öden utan meddelar tillika, dock utan anspråk på absolut fullständighet, dess herdaminne. I en not å s. 167 tvekas om finska kyrkan är f. d. gamla och stora Bollhuset eller det nyare och mindre. Enligt J. Flodmarks bekanta utredning blef det sistnämnda huset förvandladt till finsk kyrka.

En skaldinna i Finland på 1770-talet. Meddelande af *E. Nervander.* Denna uppsats angår Katarina Charlotta Swedenmark, som tidigt lär blifvit gift med en friherre Karl Johan Hastfer, hvilken 1764 afled då hans maka var endast 20 år gammal. Hon ingick d. 8 aug. 1773 nytt äktenskap med d. v. kaptenen Karl Fredrik Toll (jfr. Sv. adelns ättartaflor utg. af Anrep, IV: 393, tab. 9). För de nya uppgifter förf. meddelar angifvas tyvärr inga källor. Han förmodar att nämnde Hastfer var af livländsk frih. ätt, enär han ej upptages i liknämnda svenska ätts stamtafla, men Baltisches Wappenbuch af Klingspor har endast en estländsk adlig ätt von Hastfer. Här synes således en brist i den svenska stamtaflan vara för handen, manande till forskning, främst i Finland. Därvid torde forskningen äfven böra omfatta skalden Lidners maka, född Hastfer, som ock saknas i våra adelsböcker. Skaldinnans fader, som uppgifves ha varit bankkommissarie, har förgäfves blifvit sökt i Sveriges riksbanks tjänstemannalängder. Förf. har funnit och meddelat tre af hennes dikter, däraf två ur Gjörvells tidskrift Samlaren. Däri finnes likväl d. 5 nov. 1775 en tredje med öfverskrift »Afsked af sommaren. Qväde», som ännu kan läsas med bifall. I sitt arbete Svenska Vitterheten (2:a uppl. s. 279) säger Hammarsköld, att »hon rimmade flitigt tillfällighetsstycken och så kallade landtqväden», hvaraf synes framgå att hennes vittra verksamhet varit större än förf. förmodat.

Från Adolf Ivar Arwidssons sista lefnadsår, af *O. G.* är en särdeles läsvärd uppsats, införd i Förhandlingar och uppsatser, del 15 (1902).

K. F. W—r.

Anteckningar om den finsk-svenska släkten Lindberger. Ett slags sekelminne af *C. V. Bromander* pastorsadjunkt, Karlstad. Karlstad 1903. 35 s. 8:o.

Utgör öfvertryck ur Nya Vermlands tidning. Innehållet innefattar en redogörelse för släkten Lindberger, som mera än 160 år tillhört Sverge och 1903 i 100 år varit bofast i Vermland. Släktens manliga medlemmar hafva varit dels jordbrukare, dels militärer, alla redliga och aktade män. På manssidan är släkten nu utgången. Förf. har sympatiskt behandlat sitt ämne och framställningssättet är berömvärdt genom måttfull saklighet. Samma egenskaper utmärka de minnesteckningar öfver aflidna prästmän, förf. förut låtit trycka.

K. F. W—r.

Värmlands Läns Kungl. Hushållningssällskaps Historia 1803—1903. På uppdrag utarbetad af *d:r Theofil Andersson.* Stockholm, K. L. Beckmans boktryckeri 1903 Pris 6 kronor. — ***Catalogus Illustratus Iconothecæ Botanicæ Horti Bergiani Stockholmiensis.*** Anno 1903. Notulis Biographicis Adjectis Auctore *Veit Brecher Wittrock.* Cum 46 Tabulis. Acta Horti Bergiani. Band 3, N:o 2. Stockholm, Isaac Marcus' Boktryckeri-aktiebolag 1903. Pris 8 kr. 50 öre.

Under sistförflutna sommar utkommo förestående två arbeten, hvilka, ehuru egentligen fallande inom landthushållningens och den botaniska litteraturens områden, i hög grad äro förtjänta att uppmärksammas af denna tidskrifts läsare genom de samlingar af porträtt, som i dem finnas hopbringade.

I det förra arbetet förekomma inalles 50 porträtt, samtliga utförda i autotypi vid Generalstabens litografiska anstalt och tryckta på planschpapper. Man återfinner där dragen af de flesta män, som under det gångna århundradet verkat såsom ordförande och på andra mera framskjutna poster inom hushållningssällskapet. Särskildt vackra äro porträtten af excellensen grefve C. A. Wachtmeister och landshöfdingen grefve A. P. von Rosen. Intet synes sparadt för att få arbetet i typografiskt afseende framstående.

Bergianska stiftelsens porträttsamling af botaniska forskare icke endast från Sverige utan från nästan hela världen är af ganska nytt datum. Samlad och ordnad af den nuvarande professor bergianus V. B. Wittrock, skänktes den af honom till stiftelsen genom gåfvobref af den 4 april 1899, och omfattade, då förteckningen trycktes, icke mindre än 1,874 bilder, säkert den största liknande samling som finnes och representerande nästan alla slag af framställningssätt. Samlingen förvaras i bergianske professorns ämbetsbostad och upptager väggarna i flera rum. Alla bilder med undantag af fotografier äro nämligen insatta i glas och ram. Där förvaras äfven en stiftelsen tillhörig samling porträtt af de mest framstående medlemmarne af det litterära sällskapet »Tankebyggarne». I katalogen förekommer en del helsidesbilder, hvaribland en intressant serie af 7 porträtt af Carl von Linné från olika åldrar. Några af dessa reproduceras här sannolikt för första gången. Linné är i samlingen representerad af inalles 105 nummer. I mindre format, 6 stycken å hvarje sida, afbildas 204 porträtt och förekomma äfven här afbildningar från både yngre och äldre år af flera personer.

Mot reproduceringen af desamma kunna dock berättigade anmärkningar framställas. De biografiska uppgifterna synas i sin korthet vara tillförlitliga.

G. I.

Johan Ekeblad, hofjunkare hos drottning Kristina. En personhistorisk studie af *Otto Mannerfelt.* Borås 1903. 95 s. 8:o. + porträtt och en utsikt af Stola.

Denna »studie» är hufvudsakligen grundad på Johan Ekeblads bref, nu i Lunds universitets bibliotek och förut genom korta utdrag af P. Wieselgren bekantgjorda i »De la Gardieska arkivet»», VIII och och IX. Originalbrefven äro nu använda för en fylligare framställning angående den jämförelsevis korta tid »studien» omfattar. Drottningens egenheter samt seder och lefnadssätt under åren 1649—1655 äro ämnen som kunna påräkna läsarens intresse. Att Ekeblads skrifna själfporträtt blifvit bearbetadt, har väl sin orsak däri, att studien ursprungligen offentliggjorts i Borås-posten, men i boken hade den obehöriga åtgärden bort undvikas. Å s. 48 har oriktigt skrifvits Teknologiska institutet i st. f. Tekniska skolan, och å s. 68. där det berättas, att grefve Gustaf Adolf Torstensson skall hafva blifvit ihjälstucken af en främmande furste, anföres datum 16 februari, utan att läsaren erinras om att det gäller tiden för brefvets författande. Torstensson dag d. 24 januari 1653.

Då den grefliga ätten Ekeblads stamfader Klas Ekeblad var son af Johan Ekeblad, torde det icke anses olämpligt att här göra den anmärkningen, att de Egenhändiga annotationerna angående denna ätt, som äro införda i årg. V, s. 40—46, bort i de fall, där de afvika från Anreps Sv. Adelns Ättartaflor jämföras med de i riddarhuset befintliga genealogierna.

K. F. W—r.

(Insänd) ***Kyrkohistorisk årsskrift,*** utg. af *Herman Lundström.* Fjärde årg. Uppsala 1903.

Bland uppsatser af biografiskt intresse märkas: *E. Wermcrantz,* Prosten i Umeå Nils Grubbs lif och verksamhet 1681—1724; — *E. Bergman,* Religionsmålet mot studenten Erik Molin 1734—1739; — *E. Meyer,* En teologisk strid under frihetstiden (lektor Anders Knös och prosten Petrus Munck); — *E. Bergelin,* Några religiösa dikter af en fången karolin (generallöjtnanten Clodt von Jürgensburg).

(Insänd) ***Jägaren,*** Nordisk årsbok för jakt- och naturvänner, utg. af *Hugo Samzelius.* Tionde årg. Stockholm 1904.

Innehåller bl. a. en kortare biografi (med porträtt) öfver Carl Gustaf Tessin; biografiska uppsatser (med porträtt) öfver nu lefvande nordiska zoologer och jägare samt åtskilliga kortare notiser och anekdoter af personhistoriskt intresse.

Frågor.

1. *Finnes en i utlandet lefvande gren af adel. ätten n:o 848 Wattrang?*

I Anrep, Svenska Adelns Ättartaflor, IV: 561 upptages bland brukspatronen Johan Jakob Wattrangs barn sonen Johan Gustaf, f. 1710, utan att något vidare om honom finnes antecknadt. Bland Krigsarkivets Biographica, art. Elgenstierna, finnes ett »Ödmjukt Memorial», dat. Torgau d. 13 nov. 1758, från dåvarande majoren vid Uplands regemente, Jean Wilh. Elgenstierna, hvilken då vistades med regementet i Pommerska kriget, däruti han anhåller om ett halft års permission för att resa hem till Sverige, och anför han såsom skäl bland annat »en process, som jag hafver med min svåger, kejserliga Bergmästaren vid Ungerska Bergverken herr Jean Gustaf Wattrang, med hvilken jag hafver samfält egendom. Denna min svåger har i många år varit derute och der verkeligen changerat Religion, ehuru svårt jag har att detsamma honom öfvertyga med så fullkomliga skäl, som Kongl. Svea Hofrätt påstår, hvarest saken nu är». Mera upplysande om denne Wattrangs lefnadsförhållanden är ett i f. godsägaren Reinhold Elgenstiernas ägo befintligt köpebref, genom hvilket Wattrang säljer all sin arfsrättighet uti Sverige efter sin aflidne fader, däribland äfven sin halfva del uti ofvannämnda egendom, Torpunga i Torpa socken, Åkerbo härad i Westerås län, för 60,000 dlr kpmt till »sin kära svåger» majoren m. m. Jean Wilhelm Elgenstierna. Köpebrefvet, som är dat. »Schemnitz den 16 oktober 1759» och skrifvet på svenska, upplyser äfven om orsaken till att denna försäljning kom till stånd, nämligen »at Sedan iag (Johan Gustav von Wattrang) efter Trettio-Ett åhrs wistande utrikes, mig ther Således, inrättadt ock Bofast giordt, at iag fögo mer i min öfriga Lifstid mig till mitt kiära Fädernes-Land Swerige begifva Lärer, men therjemte i anseende till iråkad Giäld ock för at anständigt och tillräckeligit kunna underhålla ock uppfostra mine af Gud med min kiära Hustru, Fru Maria Constantia mig förlänte Sex Barn, med hennes Goda Wettskap ock Wilja af berådt mod Frivilligt beslutit ock Af-Handlat med min kiära Swåger» etc. Brefvet är försedt »med mitt ock min kiära Hustrus namn Egenhändigt undertecknadt ock med Anburit Skiöldemärke Bekräftat»: Johan Gustave von Watrangh och Maria Constantia de Watrangh, née de Roll von Sautersleben. Sigillet under hans namn visar

Wattrangska vapnet, sigillet med hennes vapen, under en, såsom det tyckes, greflig krona, är så tilltryckt och delvis utplånadt, att de heraldiska figurerna blott otydligt kunna urskiljas.

Otroligt är ju icke, att afkomlingar af »bergmästaren vid ungerska bergverken» Jean Gustaf von Wattrang och Maria Constantia Roll von Sautersleben ännu kunna finnas i Österrike-Ungern eller Tyska riket; upplysningar härom mottagas med tacksamhet af

Gustaf Elgenstierna.

2. Hvilka voro Gunborg Olofsdotters af Halfstadrasläktens föräldrar? Hon var gift med handlanden Thomas Andersén † 1672, och deras dotter Ursula var gift med borgmästaren i Stockholm Nils Hansson Törne.

Th. H.

3. Den med skalden Lucidor förväxlade studenten *Lars Johansson Humerus*, prästson från Lekaryd i Småland (se Biografiskt Lexikon) var — enligt en artikel af lektor A. G. Ahlqvist i Ny Illustrerad Tidning 1876 — »löjtnant vid Dalregementet, och hade dottersöner, som intogos i Vexiö skola».

Upplysningar om nämnde Humeri giftermål och ättlingar önskas samt hans biografi. *N—r.*

4. Fins det något porträtt af assessorn i Svea hofrätt professorn i Lund Nils Silfversköld, f. 1635 † 1702, eller af hans hustru Abela von Kempften, † 1677?

N—r.

5. Hvar finnes porträtt af amiralen Cornelius Anckarstjerna och hans söner? *G. W.*

Svar.

1. Till *C—tz* (årg. V. s. 206). Om det intresserar, kan meddelas, att i samlingen på Knutstorp (Axelvold) finnes porträtt af öfverstelöjtnanten friherre Claes Creutz' hustru, friherrinnan Agnes Christina Wachtmeister, måladt af hennes broder A. G. W—r. *G. W.*

Svenska autografsällskapet.

Årsmöte

hölls den 13 sistlidne april å restaurant Riche. Af den föredragna berättelsen öfver den af öfverkammarherren *Celsing* och förre kammarrättsrådet *Wallensteen* förrättade revisionen framgick, att sällskapets inkomster för år 1903 uppgått till kr. 3,153: 42, utgifter till kr. 3,350: 37, och att behållningen vid årets slut utgjorde kr. 2,623:40.

I styrelsen återinvaldes öfverstekammarjunkaren friherre *Carl Carlson Bonde*, riksarkivarien *Emil Hildebrand*, kammarherren grefve *F. U. Wrangel*, auditören friherre *Johannes Rudbeck* och filosofie doktorn *Holger Rosman*. I redaktionsutskottet insattes de tre sistnämnda. Till revisorer utsågos öfverkammarherren *G. Celsing* och förre kammarrättsrådet *J. A. Wallensteen* med kaptenen *Otto Bergström* såsom suppleant.

Ett af styrelsen framlagdt, hufvudsakligen af ekonomiska skäl motiveradt, förslag om tidskriftens ändrande till årsskrift blef af sällskapet afslaget. Däremot antogs såsom hvilande ett stadgeändringsförslag om inträdesafgiftens bortskaffande.

Efter förhandlingarnas slut höll riksheraldikern grefve *Adam Lewenhaupt* ett föredrag om grefve Karl Königsmarck och lady Ogle. I samband därmed förevisades ett bref från Aurora Königsmarck.

Den 19 maj sammanträdde sällskapet i riksarkivet för att definitift besluta om det sedan årsmötet hvilande stadgeändringsförslaget. Sällskapet beslöt nu att ur stadgarnas § 7 stryka punkten »en afgift af fem kronor vid diplomets mottagande», så att af nya medlemmar hädanefter endast årsafgiften, fem kronor, skall vid tidskriftens öfverlämnande uppbäras.

Nya medlemmars anskaffande

är för sällskapet ett nödvändigt villkor, då det visat sig, att tidskriften icke utan större läsekrets kan utgifvas i så många häften som hittills. Då inträdesafgiften nu är bortskaffad, bör det vara lättare att öka medlemsantalet, men å andra sidan måste ökningen bli så mycket större, att den uppväger den tämligen regelbundna inkomst, som inträdesafgifterna lämnat. De med detta häfte följande korten torde af sällskapets medlemmar i vidsträktaste mån användas, så att en hvar anskaffar åtminstone en ny medlem. Då sedan årsmötet ett tiotal personer mottagit kallelse, utgör medlemsantalet för närvarande 487.

Sällskapets tidskrift

kommer att utgifvas efter samma plan som hittills. Dock är det troligt, att »Dödslistan» tillsvidare icke kommer att tryckas, då kostnaderna för denna ställa sig synnerligen dyra. Den skall likväl fortfarande utarbetas och hos sekreteraren förvaras, om sällskapets medlemmar därur önska upplysningar. Efter särskildt beslut kunna årsserierna samarbetas till tryckning exempelvis hvart femte år.

Större släktutredningar, förteckningar eller lämpliga skriftserier komma att särskildt pagineras, vare sig de inflyta i ordinarie häften eller medfölja såsom bilagor.

Då tidskriftens porträttserier hittills nästan uteslutande bekostats af enskilda, vågar redaktionen hoppas att fortfarande få åtnjuta samma välvilliga understöd af herrar mecenater. För identifiering kunna okända porträtt insändas, om reproduktionskostnaderna betalas.

De medlemmar, som önska få sina egna släkter fullständigt införda i tidskriften, böra deltaga i tryckningskostnaderna efter öfverenskommelse med redaktionen.

Rättelser och tillägg till genealogiska arbeten emottagas för att möjligen sammanföras i årgångens sista häfte. Källor för de nya upplysningarna böra i hvarje fall angifvas.

För öfrigt emottagas hvarjehanda meddelanden och upplysningar i de ämnen, som ligga inom området för sällskapets verksamhet.

R. M. Klinckowström.

Till hufvudstadens mera kända och på samma gång originellaste personligheter under de senare decennierna af förra seklet kan med fog räknas den gamle riksdagsveteranen och fosterlandsvännen friherre *Rudolf Mauritz Klinckowström*. Hans runa har ofta blifvit ristad, såväl hans långa riksdagsmannabana som hans författarverksamhet ha varit föremål för framställning, men i de olika minnesteckningar, som sågo dagen vid hans frånfälle 1902,

berördes nästan icke, eller blott i förbigående, hans mycket framstående förtjänst om det syfte, som anföres i den första paragrafen af Svenska Autografsällskapets äldsta stadgar, nämligen: »att undan glömska och förstöring rädda viktiga historiska handlingar, bref, anteckningar m. m. till gagn för häfdaforskningen».

Vid unga år vaknade hos honom intresset för vårt fäderneslands minnen, och hans käraste sysselsättning under de lediga stunder, som den trägna tjänstgöringen vid arméen kunde erbjuda, var att fördjupa sig i historiska studier. Ett synnerligen utmärkt tillfälle till specialstudier hade den unge krigaren i det gamla fersenska arkivet, som då tillhörde hans faders anförvanter, ättlingarna af den lysande ätten von Fersen. Här fostrades hos honom smaken för att direkt ur källorna hämta sitt historiska vetande. I en samling, där, utom tallösa handskrifter berörande våra mest framstående historiska personligheter, en dagbok sådan som Ax. Fr. v. Fersens befann sig sida vid sida med Gustaf III:s och Fredrik den stores bref till Lovisa Ulrika, äfvensom Marie Antoinettes intimaste bref till »le beau Fersen», var det helt naturligt, att den vetgirige unge forskarens smak för historiska studier skulle få ytterligare näring.

Men från att endast studera de gamla handlingarna var steget ej långt till att själf samla. Redan ganska ung började K. att taga vara på och från säker förstörelse rädda en mängd aktstycken, som annars enligt hans egen uppgift skulle hamnat på syltburken eller användts till underlag för maränger. Det var så tidens sed. Äfven ur våra ämbetsverks arkiv utgallrades under midten af förra seklet en hel del för vår kulturhistoria intressanta och värdefulla handlingar; vid sådana tillfällen var K. framme och fick dels byta, dels »hugga för sig», detta var hans egna ord.

Det dyrbaraste och värdefullaste förvärfvet var, när han från sina fersenska anförvanter erhöll nästan hela det ofvan omtalade fersenska arkivet jämte det därmed införlifvade gamla wachtmeisterska arkivet från Mälsåker. Han blef härigenom innehafvare af ett bland våra utan gensägelse intressantaste privatarkiv, som också blef hans ögonsten; sålunda försummade han aldrig ett tillfälle, såväl under mångfaldiga resor i utlandet som vid auktioner i hemlandet, att förkofra och utvidga sin samling. Att detta skedde med omsorg och smak, torde ej behöfva sägas.

Snart blef också det klinckowströmska arkivet på Stafsund kändt i hela den civiliserade världen, kanske mest genom de af K. under åren 1867—72 utgifna »Riksrådet och fältmarskalken

m. m. grefve Fr. Axel von Fersens historiska skrifter». Med detta arbete framträdde K. första gången inför en större allmänhet, men hade redan förut inom militära kretsar gjort sig känd såsom framstående militär skriftställare, hvarjämte han varit medarbetare vid utgifvandet af åtskilliga källskrifter.

När mot midten af 1870-talet intresset för autografer här i landet började blifva mera lifaktigt och män sådana som en C. J. Bonde, en C. Silfverstolpe, en C. Snoilsky, en C. Eichhorn kände behofvet af en sammanslutning, var det kanske mest på initiativ af frih. Klinckowström, som Svenska Autografsällskapet kom till stånd. Själen i denna förening, som bildades 1876, var visserligen den för hithörande ting varmt nitälskande öfverstekammarherren frih. C. J. Bonde, men i icke mindre grad ifrade K. för att sällskapet skulle grundas. Genast ställde han sig också i bräschen, och i det första häftet af Autografsällskapets tidskrift lät han införa en i många hänseenden beaktansvärd uppsats benämnd: »*Några ord om autografer*». I denna uppsats framhålles, huru likgiltigheten och okunnigheten vållat oersättliga förluster för forskningen; det är mot dessa, som autografsamlaren har att kämpa. Härmed angifver han också autografsamlarens rätta uppgift, ty om man med fog kan ställa sig skeptisk gentemot ett spridande af bref från historiska personligheter i olika samlingar, måste man dock hålla autografsamlaren räkning för de mången gång ovärderliga handlingar och aktstycken, som fått fristad i en samling och räddats från en säker förstöring. Måhända skulle man kunna förebrå friherre K., att han, sedan hans samling uppnått de proportioner, att den kunde kallas ett arkiv, var väl njugg om sina skatter och endast lät forskaren ana hvad som fanns där.

Egentligen var det den nyss omnämnda publikationen samt den senare utgifna: »Le Comte de Fersen et la cour de France», som gåfvo vid handen, hvilka arkivaliska dyrbarheter friherre K. lyckats hopa vid Stafsund. En eller annan forskare har dock fått blicka in i det intressanta arkivet, men någon full kännedom om dess sammansättning och fullständighet äger man ej. Den nuvarande ägaren, frih. Ax. Klinckowström, och i synnerhet hans fint bildade friherrinna, som 1892 i egenskap af student inskrefs vid Stockholms högskola, ha med mycket intresse ägnat sig åt ordnandet af vissa delar af detta arkiv, som helt visst kommer att blifva mera tillgängligt och bereda forskarne tillfällen till nya upptäckter.

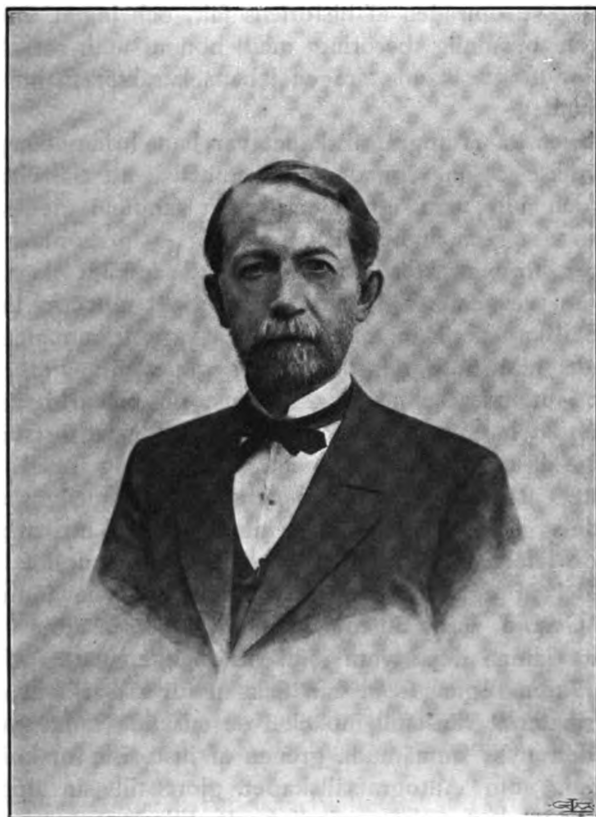
Säkert skulle den gamle autografsamlaren med tillfredsställelse se sina skatter komma till nytta och sålunda, långt sedan han är borta, verka så, som han själf sagt: »gifva en ytterlig näring åt lusten att samla, bevara och äga minnen af forna tiders stora och berömda män eller kvinnor».

Friherre K. föddes den 8 augusti 1816 i Stockholm och utexaminerades från krigsakademien å Karlberg 1836, hvarefter han 1837 utnämndes till underlöjnant vid d. v. Ingenjörkåren. Få år därefter ingick han i generalstaben och var såsom kapten 1849—50 stabsadjutant hos öfverbefälhafvaren för svensk-norska ockupationstrupperna på Fyen och i Schleswig; adjutant hos Oscar I och senare under en följd af år militärattaché i Wien gjorde K. en vacker karriär och blef 1864 öfverste i arméen och generalstaben, men lämnade samtidigt den aktiva krigstjänsten och ägnade sig dels åt skriftställeri, dels åt skötseln af sina gods och ordnandet af sina samlingar samt med mycket nit åt deltagandet i ridderskapet och adelns sammanträden. Han bevistade alla riksdagar 1840—66 samt var från 1878 ledamot af riksdagens Första kammare. Författarskapet tog äfven hans tid mycket i anspråk; det var dock icke blott som historisk författare han var verksam. Hans »Lediga stunders vittra tidsfördrif» vittna om poetisk begåfning, och hans många mycket utförliga riksdagsmotioner gifva en storartad idé om K:s flit och grundliga kännedom i de mest olikartade ämnen.

I sällskapslifvet var friherre K. en mycket angenäm och underhållande person, road af skämt och själf upplagd för små puts, som under vistelsen hos vänner eller grannar på de gamla adelsslotten alltid hade sin tacksamma publik. Kanske har någon gång den, som icke kände Klinckowström närmare, missförstått hans ibland litet kantiga och kärfva sätt, men alla, som närmare fått umgås med den kunnige, flitige, mångsidigt bildade ädlingen, skola alltid med tacksamhet erinra sig de gånger, då han gläntade icke blott på dörrarna till sitt väl tillbommade arkiv utan äfven till sin hjärtekammare, där de ädlaste känslor hade sin boning.

De sista åren af sin lefnad var K. fjättrad vid sjuksängen; han afled i Stockholm den 20 november 1902.

F. U. W.

C. T. Odhner.

Med f. d. riksarkivarien *Clas Teodor Odhner*, som afled den 11 sistlidne juni, har Svenska Autografsällskapet förlorat en af sina främsta medlemmar. Sedan 1888 hade riksarkivarien Odhner varit medlem af detta sällskap, hvars styrelse han tillhörde från 1895 till 1903.

Här är icke platsen att skildra betydelsen af hans lifsgärgärning eller att gifva någon karakteristik af den humane och

fint bildade mannen. Inom vårt lands gränser känner ju snart sagdt hvarje barn hans namn, på samma gång som den mognade vetenskapsidkaren måste vara tacksam för hans utmärkta ledning genom viktiga områden af historiens fält, och ingen torde kommit i någon personlig beröring med honom utan att såsom ett af de mest framträdande dragen i hans karaktär få intrycket af hans humanitet.

För Svenska Autografsällskapet var hans ledamotskap af speciell betydelse såsom ägnadt att framhålla, att Sällskapet i sin mån är och vill vara ett vetenskapligt samfund med afsikt att främja en viss gren af historisk forskning — personhistorien —, ej blott en förening för samlare af ett särskildt slags curiosa.

En viss tvekan lär Odhner hafva röjt att mottaga inbjudningen till Sällskapet. Han torde ej hafva varit främmande för det misstroende mot autografsamlare, som man ofta möter, kanske mer dock i utlandet än hos oss, hos historici och arkivmän. Men om så var, lät han sina betänkligheter vika för det förtroende han hade till Sällskapets ledande män. Han insåg ock snart, att bästa sättet att skapa en för vetenskapen gagnelig samverkan mellan dess och autografsamlareintresset var, att arkivchefen själf trädde i förbindelse med en förening, som inneslöt inom sig en stor del af ägarne af de i vårt land ännu bevarade privatarkiven. Genom sin kännedom af riksarkivets skatter var han i tillfälle att lämna de privata samlarne mängen värdefull upplysning, på samma gång som han fick en för riksarkivet och dess forskningsmaterial värdefull inblick i de enskilda samlingarna.

För den nyss omnämnda grenen af historisk forskning, personhistorien, som Autografsällskapet gjort till sin uppgift att främja, visade han också ständigt ett tillmötesgående intresse. Otaliga äro de utredningar, som på hans anmodan verkställts i riksarkivet för att besvara släktforskares frågor, och man kan säga, att han hade för regel att aldrig afvisa en fråga utan att söka, om möjligt, gifva ett upplysande svar.

Från statsintressets synpunkt kan man ju ifrågasätta lämpligheten uti, att statsämbetsmännen ägna tid åt besvarandet af enskildas spörsmål, men man kan ej misskänna den vetenskapliga humanitet, som vill utreda allt, så långt möjligt är.

Visst är, att Svenska Autografsällskapet har all anledning att med tacksamhet och vördnad dröja vid den aflidnes minne.

P. S—n.

Bidrag till vår medeltida personhistoria.

Af L. Fr. Läffler.

1. När dogo riksrådet Karl Benktsson af Vinzathorp, hans fru Katarina och deras son, riddaren Göran Karlsson?

I ett samlingsband af dels tryckta, dels handskrifna saker, hvilket, enligt anteckning å titelbladet, tillhört »magister Sueno Jacobi» — kanik, slutligen biskop i Skara och bekant latinsk skald (se om honom Vestergötlands fornminnesförenings tidskrift h. 8—9 och 10) — och senare Banérska biblioteket å Djursholm samt nu förvaras i Kungl. Biblioteket, finnes nedskrifvet bland andra latinska dikter af nämnda biskop följande af honom författade:

»Epitaphium domine Katherine, relicte Karoli Bænctson de Vinzatorp, et eorum filii domini Jeorgii Karlson.

Ingenti quondam pollebant laude per orbem
  Quorum membra jacent hoc tumulata solo.
Scripsimus Mcd iunctis tribus iij simul xc,
  Jura necis domina dum Katherina subit;
Septem post actis dominusque Jeorgius atris
  Hiis pignus loculis dat patet ut populis.»

Se Silfverstolpe, Historiskt Bibliotek, 5: 153 (1878). Stycket är omtryckt hos Klemming, Latinska sånger från Sveriges Medeltid (Cantiones morales etc.), Holmiæ MDCCCLXXXVII, s. 112, där dock de två sista verserna, den rimmade hexametern och den leoninska pentametern, såsom tyvärr ofta hos Klemming, oriktigt uppdelats i hvardera två versrader.

Den anförda strofen med titeln lyder i öfversättning sålunda:

»Epitafium öfver fru Katarina, Karl Bengtssons af Vinsetorp änka, och deras son herr Georg Karlsson.

De, hvilkas lemmar ligga begrafna i denna jord, voro fordom mycket berömda och framstående på jorden. Vi skrefvo *Mcd* med tillägg af tre *i* tillika med *xc*, då fru Katarina måste böja sig under dödens lag.

Och då sju (år[1]) därefter förflutit, lämnar herr Göran en pant (= sin döda kropp) till denna svarta kista, såsom det är bekant för folket.»

Till höger om strofen å det blad, däri den är nedskrifven, läses följande (här meddeladt i öfversättning från latinet):

»De äro begrafna i Dalhem, en sockenkyrka i Redväg, men Karl i Skara i själakoret.»

Silfverstolpe anmärker till denna strof följande:

»Karl Bengtsson till Vinsetorp var väpnare 1458, riddare 1463, inkallades i rikets råd 1473 och lefde ännu 1493, enligt ett af Styffe meddeladt dokument. Af grafskriften se vi att han aflidit före 1499. Sonen Örjan Karlsson omtalas 1497 vara i Sten Stures tjänst och blef 1498 befallningsman på Öresten; han afled, som ofvan ses, 1506.»

I dessa Silfverstolpes anmärkningar ha åtskilliga oriktigheter insmugit sig och framkommit, af hvilka flera säkerligen af den ansedde forskaren själf efteråt insetts och knappast behöfva påpekas för den kunnige läsaren.

Sålunda var Karl Benktsson säkerligen icke riddare. Han nämnes ju icke af Sueno Jacobi med titeln *dominus*. Icke heller kallas han riddare i ett svenskt bref af 25 mars 1473, däri lagmannen-brefskrifvaren kallar sig riddare, hvilket bref meddelas af Styffe i Vestergötlands Fornminnesförenings Tidskrift I: 2 (1871), s. 50—1 och nämnes hos Styffe, Skandinavien under Unionstiden[2] s. 111, n. 6. [För att icke synas citera orätt måste jag påpeka, att å båda de anförda ställena felaktigt datum angifvits, nämligen 23 mars, skriffel eller tryckfel för 25 mars. Brefvet är utfärdadt »warfru dagh i fastonne».] Icke häller kallas han riddare i det af Silfverstolpe afsedda brefvet af 11 febr. 1493 (meddeladt af Styffe, Bidr. till Skand. hist. 4:758), blott »ärlig god och välbördig man» och Sverges råd (»*Karll Benchtsson i Wintzstorpp*»). I Skandinavien under Unionstiden[2] s. 112 nämner Styffe K. B:n blott som riksråd, ej som riddare. Så ock Nord. Fam. bok. 17: 1138 (art. *Vinstorpa-ätten*). Den Carl Bengtsson, som i Tibells riddarlängd upptages som riddare år 1463 (men ej som R. R.) och som troligen föranledt Silfverstolpes uppgift, att Karl Bengtson till Vinsetorp var riddare nämnda år, måste vara en helt annan person. Vidare var sonen Georg (Göran, Örjan, Jörien) Karlsson säkerligen riddare, då han (två gånger) nämnes *dominus* af Sueno Jacobi. I Tibells riddarlängd upptages »*Georg Carlsson* (Gera). Höfvitsman på Öresten. V[äpnare] 1493, 1497. R[iddare]

[1] Ordet *annis* är underförstådt i den latinska versen.

1499.» Detta är den ifrågavarande mannen; uppgiften att han bar Gera-vapnet beror väl på en förväxling af sigillen under någon urkund, som beseglats af medlemmar af såväl Gera- som Vinstorpaätten. Styffe, sist a. st., kallar honom ock »ridd. och höfvidsman på Öresten». Jfr Nord. Fam. bok a. st.

Mot S:s uppgift, att K. B. måste ha »aflidit före 1499» kan anmärkas, att det från S:s ståndpunkt bort heta: »senast 1499», alldenstund S. anser K. B:s hustru som änka ha dött nämnda år. Mannen kunde ju ha aflidit samma år som hustrun; vi få nedan se, att han gjorde så.

Slutligen har jag den hufvudanmärkningen att göra mot Silfverstolpes ofvan anförda kommentar till epitafiet, att han bestämt årtalen för fru Katarinas och hennes sons död alldeles orätt. Han ansätter dessa årtal till 1499 och 1506, och Klemming har, a. a., biträdt dessa tidsbestämningar genom titeln »Epitaphium 1499, 1506». Vi skola närmare undersöka denna fråga.

Det ifrågavarande epitafiet är affattadt i tre distika; hvarannan vers är sålunda hexameter, hvar annan pentameter.[1]

Det andra distikonet börjar med den vers, som innehåller årtalet för fru Katarinas död. Denna hexameter måste, såsom metern utvisar, skanderas på följande sätt:

»Scripsimus emcede iunctis tribus i simul exce».

Det var under medeltiden mycket vanligt att på sådant sätt taga årtalsbokstäfverna med in i versen, där hvarje årtalsbokstaf gällde såsom en stafvelse.

Det är således rätteligen »tre i», d. v. s. romerska siffrorna III (= 3), skrifna som småbokstäfver, ej det i versen icke utläsbara »tre iii», hvilket blefve det samma som nio, som här ofvan afses. Årtalet blir sålunda: Mcdxciii. d. v. s. 1493, ej 1499.

I följd däraf blir det andra årtalet eller det för sonens, herr Georg Karlssons, död: 1500, ej 1506. I Nord. Fam. bok, a. st., uppgifves, att herr »Örjan (Göran) Karlsson till Vinstorp» »dog, kort efter sedan han blifvit höfvitsman på Öresten (1498) . . ». Det af mig nu fastställda dödsåret 1500 passar bättre i stycke med denna uppgift, än det af Silfverstolpe antagna dödsåret 1506.[2]

[1] Om cesurförlängningen i *dominā* (andra pentametern) se min uppsats »Den gottländska Taksteinar-sägnen» i De Svenska landsmålen XIX: 6: 13, 28.

[2] I det nyss utkomna häftet 2—3 af andra bandet af Vestergötlands Fornminnesförenings Tidskrift meddelar Sanfrid Welin i en uppsats om »Öresten» en uppgift, hvaraf framgår, att herr Göran Karlsson bör ha varit död 1501. Detta stämmer ju väl med fastställandet af 1500 som hans dödsår.

Att »tribus iij» skrifvits i st. f. »tribus i» beror tydligen på inverkan från det skrifna årtalets iii, som liksom anticiperats vid nedskrifvandet af versen. Nedskrifvaren har för sin inre syn sett årtalet Mcdxciii.

Professor C. W. Skarstedt, som i sina Latinska sånger .... Lund 1888, öfversatt det epitafium, som innehåller denna tidsbestämning, har riktigt insett, att här blott är fråga om *tre år*. Det heter nämligen hos honom i en hexametrisk vers:

Då man skref MCD samt dertil III med XC
(läs: ... ēm cēdĕ .. ĭ ĭĭ med éxce).

Men han har af (Silfverstolpe) och Klemming likväl låtit förleda sig att öfver stycket ansätta det första årtalet till 1499 i st. f. 1493 (a. a., s. 83), hvilket dock torde böra rubriceras som endast ett tillfälligt förbiseende af Skarstedt, alldenstund han riktigt satt 1500 såsom det andra årtalet och riktigt öfversatt:

Sju år förflutit,
sen' sig herr Göran til modren har slutit
uti den samma jorden ....

(Den oriktiga versindelningen har Skarstedt fått från Klemming).

På alldeles liknande sätt som i nu afhandlade fall har årtalet 1513 angifvits i en annan strof af Sueno Jacobi, nämligen en som handlar om Varnhems brand den 14 april nämnda år.

Det heter i versen, att årtalet för branden finnes på följande sätt:

iij lege triplatum, simul x md sociatum,

d. v. »läs trefaldt i, tillika x lagdt till md».

Här visar också metern, att det måste läsas i, ej iij, fastän det senare skrifvits; men tillika har här det rätta årtalet 1513 blifvit utskrifvet i styckets titel (»De casuali incendio .. in Varnhem anno Domini Mdxiii ...»), så att här ingen tvekan kan råda om rätta årtalet.

Detta fall visar, att också ingen tvekan bör kunna råda om riktigheten af hvad här af mig anmärkts rörande rätta årtalet för Karl Benktssons af Vinsetorp frus död.

Hvad beträffar året för Karl Benktssons död, så framgår det af det föregående. Han omtalas som lefvande 11 febr. 1493 och hans hustru nämnes änka samma år. Alltså har han dött just detta år 1493, eller samma år som hustrun. Uppgiften i Nord. Fam. bok, a. st., att han dött »efter 1493», är, som vi se, ej riktig.

De rättelser af några årtalsbestämmelser, jag här gjort, äro ju i och för sig af föga vikt. Men dels är det ju alltid i sin ordning för personhistorikern att fastställa fullt exakta årtal, då sådant kan ske, i stället för att nöja sig med sväfvande eller oriktiga uppgifter, dels visa dessa rättelser — hvad som ju har sitt allmännare intresse —, att Sueno Jacobis tidsbestämmelser i epitafiet äro fullt riktiga, medan däremot dessa senare, med de upplysningar som i senare tider vunnits om herr Göran Karlssons lif, skulle framstå som oriktiga, så framt Silfverstolpes och Klemmings tolkning af epitafiet fått förblifva oemotsagd.

Maj 1903.

2. Två medeltida stormäns hittills oförklarade tillnamn.

Herr *Karl Elineson kolpöga af Kalmar.*

Riksrådet och riddaren *Karl Elineson* (*Aelenæson*), förr med anledning af sitt vapen förd till Sparre-ätten (se t. ex. Anreps Ättartaflor IV: 57, men däremot Wrangel och Bergström II: 418), kallas i Gamla Rimkrönikan *herra karl aff kalmara* (Klemmings upplaga v. 3984) och *Karl elina son* (v. 2338) samt i Erici Olai krönika *Dominus Carolus de Kalmarnia* (Script. Rer. Suec. II: 1: 96). Det är med anledning däraf, att han i andra årtiondet af 1300-talet var ståthållare på Kalmar slott (»Advocatus Calmarnie»), som han så nämnes.

Emellertid finna vi denne riddare uppkallad på ännu ett annat sätt i den gamla nordiska kronologi, som går till 1415 och finnes tryckt senast i Scriptores Rerum Suecicarum I: 1: 50 f. och förut i Scriptores Rerum Danicarum I: 387 f. samt i Benzelius Monumenta historica s. 91 f. Han kallas där (1318) *Dominus Carolus, Elene filius, dictus Kolpöye*, nämligen enligt läsarten i SRS. för de 5 första orden och för det sista ordet enligt SRD., som ha följt en ny afskrift af den i Uppsala Universitets bibliotek befintliga afskrift, som af dansken Stephanius »admodum vitiose» (enligt inledn. i SRS.) blifvit tagen af det i Köpenhamns brand 1738 förstörda originalet i Köpenhamns universitetsbibliotek, som Benzelius anser vara svenskt, Langebek åter (i SRD.) anser sig ej kunna med säkerhet bestämma som svenskt eller danskt. Hos Benzelius, som liksom SRD. har det felaktiga *Eleri* (f. *Elene*), läses också *Kolpöye* — därifrån har väl Anrep, a. st.

Kolpöije —, men SRS. ha *Kolpoye*. Läsarten med *ö* är säkerligen den rätta.

Utg. af SRD. I: 394, n. *s.*, yttra vid detta ord: »Nonne legendum *Carolus Elinæ filius de Kalmare*» och utg. af SRS. (I: 1: 57, a. s.) uttala samma åsikt i bestämdare form, i det att *nonne* utelämnats. De synas anse, att »Kolpöye» eller »Kolpoye» är ett skriffel för *Kalmare*. Ett sådant skriffel är emellertid i anseende till skriftdragens olikhet ytterst litet sannolikt. *Kolpöye* är säkerligen något helt annat än *Kalmar*.

Närmast kunde det synas ligga att antaga, att äfven det förra vore ett ortnamn liksom det senare och att herr Karl Elineson så uppkallats efter någon gård med namnet *Kolpöja* (jfr nuvarande gårdsnamn *Kolparp*, *Kolpebo*, *Kulpetorp; öja* = ö). Ett sådant gårdsnamn kan emellertid ej uppvisas.

Då jag vid ett tillfälle framställde nämnda förklaringsförsök af det märkliga tillnamnet för en frejdad medeltidsforskare — som ej önskar se sitt namn nämndt —, fann han på en annan förklaring, som är mera sannolik än den nyss föreslagna.

Han menar, att namnet syftar på en egenhet i personens utseende: *öje* skulle vara sydsvensk form för *öga* och *kolp* skulle höra samman med dialektordet *kulpig* konvex. »Jag har känt» tillade min sagesman, »en man» som mycket väl kunde hafva fått ett sådant tillnamn. Ett annat analogt namn bars i min ungdom af en gesäll i Skara, som kallades af skolpojkar »glosögat». Namnet skulle då betyda: den som har mycket utstående ögon.

Jag vill härtill lägga följande anmärkningar. *Öja* för *öga* finns bl. a. i småländska dialekter. *Kulpig* (*kulpuger*, *kolpig*) är ett dialektord, som hos Rietz anföres från västgötskan m. fl. dialekter; det öfversättes af R. med »bukig, inböjd»(!). »Inböjd» måste vara skrif- eller tryckfel för »utböjd». I S. Hofs Dialectvs Vestrogothica, p. 186, öfversättes ordet med »bukig, bukått, kullrig: *ventricosus, subrotundus*».

Att ett tillnamn afsåg en egenhet i en persons utseende var i medeltiden ganska vanligt. Se därom Djurklous uppsats »Om vedernamn och känningsnamn i äldre och nyare tider» i Svenska Fornminnesföreningens Tidskrift IX: 38, där bl. a. ett namn *Glosöga* från Arboga Stadsböcker anföres.

Rörande detta sista ord *glosöga* kan här anmärkas, att det däremot i nysvenskan svarande ordet *glosögd* har tre helt olika betydelser: 1) »som har stora utstående och stirrande ögon» (Sundéns Ordbok), 2) »säges om människa och häst, när ögon-

stenen är omgifven af en hvitaktig ring»,[1] eller 3) »ena ögat på något sätt är olikt det andra». 2 och 3 i Dalins Ordbok, hos Wester, Schulten m. fl. som sätta ordet = fra. *vairon*. Ihre har blott betydelse 2, Lind både 1 och 2; o. s. v. Hos Hof, dial. Vestrog. träffas en fjärde betydelse: lat. »glaucus, cesius» d. v. s. *blå*, *blågrå*, som är den enda där angifna (beroende på ett missförstånd af Hof?) Då man ej kan säkert veta, hvilken betydelse ordet hade i medeltiden, är det icke visst, om tillnamnet *Glosöga* då hade samma betydelse som *Kolpöga*. Det är i alla fall ett exempel på att en egenhet i ögonen gifvit anledning till ett tillnamn. Hvad nu betydelsen af *kolpöga* beträffar, så kan det ju anmärkas, att alla ögon äro konvexa; men på ovanligt utstående ögon framträder ju detta tydligare än eljest. Det synes därför vara meningen med tillnamnet att angifva, att mannen i fråga haft ovanligt utstående ögon.

I våra dagar pläga ju starkt utstående ögon stundom anföras såsom tillhörande en degenererad aristokratisk typ. Det är då ganska anmärkningsvärdt att finna detta fysiska drag redan på 1300-talet uppmärksammadt hos en högaristokrat.

Herr *Karl Ulfsson antre af Tofta*.

Den bekanta medeltida stormannen riksrådet och riddaren *Karl Ulfsson af Tofta*,[2] död 1407 vid omkring 90 års ålder,

---

[1] Med hänsyn till denna betydelse kan jämföras, att adjektivet *glosät* i värmländskan betyder »försedd med bläs i pannan» (Magnusson, Tillägg till Adolf Noreens Ordbok öfver Fryksdalsmålet).

[2] I pärmebrefven: *af* (*aff*) *Toftom*, *Toptom*, *Thoftom*, *Thoptom*, *T(h)øftom*, *T(h)øptom*, sällan *Typtom*, o. s. v. *Th*, som är mycket vanligt, är felaktigt skrifsätt för *t*, kanske genom förväxling med ett annat *thopt*, *thoft*, som visserligen ej kan uppvisas i fsve., men måste ha funnits där att döma af nysve. *toft* (i båt) jämfördt med fornnorska *þopta*. Det förra ordet är vårt *tomt* — namnet skrifves också en gång [*aff*] *Thomptom* (Sv. Dipl. N. F. II: 207) —, som i fornsvenskan också hette *topt*, *toft*, hvilken senare form ännu lefver i sydsvenska dialekter. Formerna med *y*, *ø* äro icke några godtyckliga skrifvarianter till de med *o*, utan de förra hafva uppkommit genom *i*-omljud, beroende därpå att ordet är en ursprunglig *i*-stam; i en sådan stam kunde omljudna former växla med oomljudna. Ännu i dag heter gården både *Tofta* (ursprungligen genit. plural.) och *Tyfta*. — I flera andra medeltida ortnamn växla *i*-omljudna former med icke omljudna. Ett par märkliga exempel må här anföras. Den uppländska socken (Öfra) *Gran* heter både så och *Gran* (*Green*), det senare bildadt (liksom *nyt*, *nöt* för *not* efter pluralen *nyter*, *nötter*) efter en plural *græner*, som finnes i norska och svenska dialekter (i hvilka senare äfven singularen *grän* för *gran* finnes). En gård *Stång* i Östergötland

kallas i Erici Olai krönika — som går till 1464 — *Dominus Carolus Antra* (SRS. II: 1: 108). »Lege Carolus a Tophta», säger utgifvaren af SRS.; men ett sådant skriffel kan här omöjligen antagas. Jfr hvad som här nyss förut sagts om *Kolpöye*. I Biographiskt Lexicon . . ., XV: 69 har gjorts ett försök att förklara *Antra*, i det att detta förmodas vara »ett försök att öfversätta de Typtom: Toft?» Jag förstår icke rätt detta förklaringsförsök. *Antra* är ju neutr. plur. af subst. *antrum*, som betyder *grotta*, *hålighet*, och detta är ju något helt annat än *toft*. Hade man velat öfversätta detta ord på latin, hade det väl icke mött någon svårighet att finna det rätta däremot svarande latinska ordet (*transtrum*). Meningen i Biogr. Lex. är kanske, att *antrum* och *transtrum* förväxlats vid öfversättningen. Men detta är ju icke mycket sannolikt. Icke heller kallas herr Karl Ulfsson någonsin ensamt *Tofta* (för *af Toftum*, *af Tofta*), hvilket nämnda öfversättning borde förutsätta.

Jag förmodar, att äfven här föreligger ett personligt tillnamn. Men medan tillnamnet *kolpöga*, såsom vi funnit, afsåg en yttre egenskap, så torde *antra* afse en inre egenskap, ett karaktärsdrag. Äfven sådana tillnamn voro vanliga i forntiden.

Antra förmodar jag nu stå för *antre* (jfr i nysvenska den *goda mannen* för den *gode*) och vara bestämd form af ett adjektiv *anter*. Detta adjektiv lefver ännu i landskapsmålen i Östergötland, Kalmar län och Öland samt betyder enligt Rietz *driftig*, *arbetsam*, äfven *omtänksam*, enligt N. Linder (Om allmogemålet i Södra Möre härad, s. 29) *ifrig*, *rask*, *liflig* (äfven *städad*, *putsad*), enligt enskildt meddelande af lektor Linder på Öland: *ifrig*, *energisk*, *omtänksam*. Ett tillnamn med sådan betydelse kunde väl passa till den man, om hvilken det vid hans död sades, att han »miles egregius et nobilissimus in populo, fama et virtute præclarus, sciencia multa pollebat» (SRS. I: 1: 124, Vadstenadiariet), d. v. s. att »han var en utmärkt riddare, af ädlaste börd i landet, lysande genom rykte för mandom, framstående genom mycken lärdom», och i en annan skrift omkring 50 år efter hans död (nya början till Gamla Krönikan, v. 69, där han kallas *her*

---

heter i diplomen otaliga gånger *Stang(h)*, *Staang(h)* men en gång finns *Stæængh* (SRAP. I, s. 566); denna form har trängt in från den appellativa substantiva pluralformen *stængher*. — Dessa fall äro intressanta, ty de visa, huru lefvande för språkkänslan samhörigheten mellan ortnamnen och motsvarande appellativa substantiv kändes. De lämna ock nya bidrag till fornsvenska grammatiken. Här är dock ej platsen att närmare redogöra därför.

karl j tofta), sades, att om honom »myckit goth spordis opta», m. m. Man kan tänka sig, att han redan som ung gjort sig bemärkt för lysande gåfvor och då fått detta tillnamn »den raske», medan han vistades hos sin fader, herr Ulf Abjörnsson i Småland; denne var nämligen under många år lagman i Tio härads lagsaga.

Adjektivet *anter* är sannolikt en nybildning (liksom de småländska dialekternas substantiv *anter* ifver o. s. v.: »va[ra] i antern»). Jag förmodar, att adjektivet *anter* (neutr. *antert*) utgått från ett adjektiv i neutr. *annt*[1] (af ett utdödt maskulint *annr*) som ännu finnes i flera norrländska dialekter och i värmländskan samt fanns i fornnorskan. Här är icke platsen att närmare ingå på ordets utveckling; till jämförelse kan blott erinras om nydanskans adj. *ilter*, *vilter*, af hvilka det förra äfven finns i en svensk dialekt (östgötskan), samt svenska dialekters adj. *letter*.

Om sålunda *antre* måste antagas vara en nybildning, är det onekligen högst anmärkningsvärdt, att denna nybildning funnits här redan på 1300-talet.

* * *

De nu undersökta orden *kolpöga* och *antre* — ja äfven *glosöga* — lämna intressanta exempel på hvilka märkliga bidrag till den fornsvenska ordskatten ännu kunna hämtas från de personliga tillnamnen och visa, huru önskligt det vore, att en fullständig samling af dem, lexikaliskt ordnade och vetenskapligt förklarade, komme till stånd. Vårt fornsvenska ordförråd kan icke dessförinnan anses vara fullständigt kändt.

3. Ett adligt släktnamns uppkomst.

Ett sigill till ett pärmebref, utfärdadt i Linköping den 31 maj 1360, bär omskriften *S*[igillum] *Nicolai Steffanss*[on], d. v. s. *Nils Steffanssons* sigill. Detta visar en sköld utan hjälm och i skölden »en snedbjelke belagd med tvänne sparrar» (Se SRAP. I: 141). Sigillet har sålunda tillhört en frälseman, som enligt det vid samma tid vanliga bruket nämnes med sitt förnamn och som tillnamn därtill fadersnamnet med tillagdt *son*. I det tillhörande pärmebrefvet, som är på latin, kallas emellertid denne

[1] Uppgiften i Rietz' Dialekt-Lexikon I, 10, b., att i rimkrönikorna skulle finnas ett »*ant*, *ændt*, skyndsamhet» beror, enligt benäget meddelande af prof. Söderwall, på ett misstag, hvarför dock här ej lämpligen kan närmare redogöras.

man, som jämte andra säges vara »medborgare» (»concivis») i staden och höfvitsman (»prefectus») därstädes, *Nils i Stang*. Han kallas på detta sista sätt[1] i många bref, men aldrig, utom i nämnda sigill, med fadersnamnet och *-son*. Denna benämning, *Nils i Stang* är, eget nog, i öfverensstämmelse med den på denna tid för bönder brukliga namnseden. K. H. Karlsson har (Personhist. tidskr. I: 212) anfört några exempel på att frälsemän så benämnts i början af 1400-talet, men säger sig ej ha anträffat »en enda högre frälseman nämnd på sådant sätt». Ett annat exempel, då en frälseman i ganska framstående ställning nämner sig sjelf på detta sätt, kan här påpekas. *Ingemund(er) i Thorp* (*Torp*, *Torphe*, *Torpa*), häradshöfding i Tuhundare på 1360—90-talen, kallar sig så som anförts i många af honom själf utfärdade bref, aldrig med farsnamnet, ehuru han i sitt adliga sigill kallar sig *Ingemundus Botvitss*[on].

Nyssnämnda *Nils i Stang* kallas i åtskilliga bref *Nils Stang(h)*, i det att gårdsnamnet upptagits som tillnamn (se därom en min uppsats i tidskriften De Svenska Landsmålen XIX: 6: 16, 29).

Denne *Nils i Stang* eller *Nils Stang* hade en son vid namn *Staffan*, som af faderns nya tillnamn *Stang*, förmodligen efter tyskt mönster, gjorde sig ett ändå nyare tillnamn: *Stangenberg* (äfven skrifvet *Stangenbyergh*, *Stanghabergh*). Hans fullständiga namn blef då *Staffan Nilsson Stangenberg*, såsom han en gång kallar sig, eljest *Staffan Stangenberg*[2] samt rätt ofta endast *Stangenberg(h)*, således utan förnamn (hvaraf man kan se, att nutidens bruk att ofta nämna män blott vid tillnamnet har gamla anor).

Vi kunna sålunda i detta fall följa ett tillnamns uppkomst genom tre utvecklingsstadier: *i Stang*—*Stang*—*Stangenberg*[3] förutom hvad man skulle kunna kalla ett förberedande stadium, då endast fadersnamnet med *son* användes som tillnamn (*Nils Steffansson*).

[1] Ortnamnet skrifves äfven *Stangh*, *Staangh* o. s. v.; om formen *Staangk* se här förut s. 70, n.

[2] I SRAP. I: 390 uppgifves, att omskriften i ett hans sigill till bref af 1377 lyder: *Sigillum Stepphani Stengnen* . . . ; men i verkligheten har sigillets tillnamn ingalunda en så förvrängd form, utan det står: *Stanghen(be*. . .), såsom synes å ett bättre bevaradt sigill till bref af 1382 (jfr a. a. I: 527).

[3] Det kanske bör nämnas, att den nu lefvande svenska släkten *Stangenberg* i nyare tid tagit sig detta tillnamn och intet samband har med den medeltida släkten, som torde snart ha dött ut.

Karolinen
Georg Planting-Gyllenboga.

Meddel. af W. P.-G.

Georg Planting-Gyllenboga föddes den 1 februari 1682 och var son till majoren och jägmästaren öfver Västernorrland Gustaf Planting-Gyllenboga till Edeby i Raboskils s:n af Uppland och Maria Schildt (n:r 282). Under fyra år studerade han vid Uppsala akademi och blef därefter anställd som page hos riksrådet grefve Fabian Wrede till Östanå. Länge kom han dock ej att kvarblifva i denna befattning. Kriget bröt ut, och då tvekade han ej att träda i härens led, i hvilka hans förfäder före honom i fyra generationer redan kämpat. Valet föll på hans landskaps regemente, vid hvilket hans far och farfar stått, och utnämndes han den 13 april 1701, sålunda vid 19 års ålder, till rustmästare vid Hundra härads kompani. Regementet var då hemma i landet. Det hade med stort beröm under sin tappre chef, öfverste Otto Wilhelm Löwen, deltagit i Karl XII:s korta fälttåg mot Danmark. Beklädnaden hade emellertid ej före det hastigt påkomna krigsutbrottet kunnat sättas i nöjaktigt skick, hvarför det efter freden i Traventhal återsändts till Sverige. Manskapets rockar, skinnkläder och »karpuser» (kappor) voro nämligen 18 till 20 år gamla och alldeles utslitna. Lagning och nyanskaffning tog sin tid, hvilket var anledningen till, att det ej kom att medfölja den öfriga hären till Livland och få deltaga i slaget vid Narva. Snart var emellertid det värsta afhjälpt. Uniformen utgjordes nu af trehörniga svarta filthattar kantade med hvita band samt blå kappor med gult foder. De gamla rockarna behöllos dock kvar, så slitna de än voro. Kapporna fingo skyla dem. I slutet af april inskeppades regementet på flottan och öfverfördes till Reval, dit det anlände i midten af maj. Här dröjde det ej länge, förr än Georg Planting

skulle få sitt elddop. Den 7 juli hade hären nått Dünafloden, öfvergick densamma den 8 och slog den 9 fienden utanför Riga. Denna dag blef en hedersdag för den unga krigaren. På själfva slagfältet utnämndes han af konungen till fänrik och beordrades likaledes af honom att föra regementets fana. Fullmakten kom den 7 september. 1702 deltog han i slaget vid Klissow, 1703 från maj månad i belägringen af Thorn, under hvilken hans frände, den unge löjtnanten vid öfversten friherre Erik Sparres värfvade infanteriregemente Claes Fredrik Planting-Gyllenboga,[1] den 30 juli led hjältedöden. Medan fästningens belägring pågick, tog han del i flera smärre krigsföretag, såsom i juni månad vid Strassburg, då öfverstelöjtnanten vid Lifregementet till häst Vessel förde befälet, och den 2 augusti likaledes vid Strassburg. Vid detta senare tillfälle var han med 45 man kommenderad på s. k. hästvakt. Han blef då anfallen af 500 polacker, men slog dem med mycken tapperhet tillbaka och tog 7 man till fånga. Alldeles utan blessyrer gick det dock ej, i det han blef svårt huggen i högra handen. Den 12 april 1704 utnämdes han till löjtnant och deltog i öfvergången af Weichselströmmen samt i regementes alla ansträngande marscher under detta år. Så tillryggalades t. ex. vid ett tillfälle 40 svenska mil på 10 dagar utan en enda rastedag. I juli 1705 åtföljde han regementet på dess marsch till Warschau och afsändes den 9 augusti att för dess räkning indrifva proviant, furage och pengar. Under fullgörandet af detta uppdrag var han utsatt för ständiga anfall från fiendens sida, men återkom lyckligt den 24 december till regementet med ett rikt byte. 1706 i januari var han med om tåget till Grodno. Det var under detsamma, som kölden var så ovanligt stark. Detta oaktadt måste de svenska krigarna ofta tillbringa natten under bar himmel. Framkomna till Grodno förlades de visserligen i uthus och lador, men det fattades dem bränsle. Hellre än att frysa refvo de då ned husen och gjorde af stockarna upp eldar, omkring hvilka de sedan lade sig på bara snön. 1707 den 6 december utnämndes han till den ansvarsfulla befattningen att vara regementskvartermästare. Vintern 1708 blef han vid regementets marsch genom Masurska skogen med sina furirer och furirskyttar häftigt anfallen af de masurska bönderna vid en by benämnd Guba. I juni månad tågade regementet från Minsk till Berezina. Han blef då med en styrka afdelad att följa på dess högra flank och blef

[1] Ej upptagen i Svenska adelns ättartaflor.

därunder 3 mil från hufvudkolonnen vid en by anfallen af ett öfverlägset antal ryska dragoner. Med äkta karolinsk tapperhet slog han dem dock tillbaka och bemäktigade sig därvid en del boskap och 20 vagnar med allehanda lifsförnödenheter. Den 4 juli var han med vid Holofzin, där hans regemente höljde sig med ära. Här sårades han i vänstra låret af en »rännkula», hvilken han sedan fick behålla hela sitt lif. Så småningom sjönk den ned nedom knäet. 1709 den 7 januari var han dock åter med vid stormningen af Viprek, där regementet led svåra förluster, och dess dåvarande chef, öfverste de Frietzsky, stupade. Själf slapp han undan med en svår kontusion i högra axeln, af hvilken han dock sedan ofta hade stor olägenhet. Men kung Karls bussar dvaldes icke gärna länge på sjukbädden. Redan den 23 i samma månad finna vi honom som befälhafvare för en styrka, hvilken hade till uppgift att i byn Gurkij i Ukraine indrifva lifsmedel. Härunder blef han vid Sowotzin anfallen af 800 kosacker, hvilka kan dock med mycken tapperhet slog tillbaka. Den 26 februari 1709 utnämndes han för sitt välförhållande vid 27 års ålder till andre kapten vid Hundra härads kompani. I denna befattning kämpade han den 28 juni i det sorgligt minnesrika slaget vid Poltava. Upplänningarna stredo här med utomordentligt hjältemod. De ledo också större förluster än något annat regemente kan uppvisa. Under slagets gång stupade sålunda chefen, öfverste Gustaf Stjernhöök, öfverstelöjnanten Arendt Fredrik von Post och kompanicheferna. Då tog mot slutet af slagdagen Georg Planting befälet öfver de kvarlefvande och likt lejon värjde sig dessa soldater mot den åttadubbelt starkare motståndaren, eldade af sitt befäls föredöme, framför allt af den sårade konungens. Denna strid har skalden Fredrik Sander i sin diktsamling Karlavagnen förevigat med följande ord:

Det var kaptenen Planting-Gyllenboga,
Som dessa få församlade till slut,
Och kämpade, som eldens sista låga
Högt flammar upp, och tappert höll han ut.
Kung Karl, som såg den ringa hopen fäkta
Mot ojämn makt, framljungade i hast.
Där veko ryssarna ett steg förskräckta,
Då blefvo många hufvudskålar bräckta,
Men bladet vände sig, den sega tågan brast.

Dock det blef slutligen fåfängt att sätta sig till motvärn mot öfvermakten. Vid Dnieper måste spillrorna af svenska hären

gifva sig fången. Bland dem, som då föllo i ryssarnas händer, var äfven Georg Planting, hvilken vid Poltava blifvit skjuten tvärt igenom högra låret. Hans öde delades bl. a. af hans fränder ryttmästaren Claes och kornetten Nils Planting-Gyllenboga, båda vid Lifregementet till häst, och löjtnanten vid Dalregementet Alexander Johan Planting-Bergloo. Hans »anteckningar om Upplands regementes öde vid och efter slaget vid Poltava» hafva varit till stor nytta för dess senare häfdatecknare.

Från Dnieper fördes Georg Planting till Saranski i Kasanska guvernementet. Här fick han uthärda »ett» efter hans egna ord »ganska swårt fångenskap». Under detsamma var han dock icke overksam. Därom vittnar bl. a. en bok, som än i dag förvaras i Westinska samlingen i Uppsala universitets bibliotek, nämligen en väl bibehållen oktav-volym skrifven af hans hand med en synnerligen ordentlig och redig stil. 540 tätt skrifna sidor af densamma utgöra en afskrift af I delen af biskop Ludvig Bailis bekanta uppbyggelsebok »Praxis Pietatis, dass ist Übung der Gottseligkeit.» 84 sidor innehålla en liten broschyr äfven den på tyska, ehuru af okänd författare, kallad »von der wahren Christlichen Andacht». Därtill komma ytterligare 131 sidor upptagande II delen af Praxis Pietatis. Själf har han antecknat, att han »in captivitate muscovitica» började afskrifvandet den 17 mars 1713 och afslutade detsamma den 17 september s. å.

Sedan fred blifvit sluten med Ryssland återkom han den 6 maj 1722 till fosterjorden och fick den 29 augusti 1723 öfverstelöjtnants karaktär med kaptens indelning vid Sigtuna kompani. Ehuru endast 40-årig var han dock redan åldrad i förtid af fältlifvets och fångenskapens hårda strapatser.

Det är gifvet, att för dessa hemvändande karoliner rätt mycket förändrats hemma i Sverige under deras långa bortvaro. Många hade äfven till en början ganska svårt att legitimera sig, mycket förändrade som de blifvit under årens lopp. Så var det äfven med Georg Planting, och af intresse i detta hänseende är ett bref från honom till hofrätten af den 5 april 1723, i hvilket det bl. a. heter: »Såsom under mitt långliga fängelse i Ryssland och bortovarande torde något här i fäderneslandet vara förelupit, som med tiden kan lända mig till skada och prejudice, ty finner jag mig föranlåten, sedan jag för en liten tid sedan ifrån fångenskapet är hemkommen, med denna min reservationsskrift — — — i ödmjukhet att inkomma, förbehållande mig allan rätt och talan i det mig angå kan och torde finna nödigt till mitt bästa att vigilera,

anhållandes ödmjukeligen att detta till min säkerhet måtte i protokollet infördt blifva.»

S. å. eller 1723 trädde han i äktenskap med den 23-åriga Katarina Juliana von Post (n:r 687), dotter af den vid Poltava stupade vapenbrodern, öfverstelöjtnanten Arendt Fredrik von Post, och hans efterlefvande maka Märta Beata Rosenstjerna (n:r 172). Hon var tillika Plantings kusins dotter, enär öfverstelöjtnant von Posts moder äfven hette Schildt. Bröllopet hölls enligt hans egen anteckning om detsamma den 23 juni 1723 kl. 4 e. m. på godset Löfsätra 1 1/2 mil från Stockholm och gjordes af brudens farbroder generalmajoren Wilhelm Mauritz von Post och hans maka Edla Kristina Rosenstjerna.

Äktenskapet välsignades med nio barn, af hvilka emellertid fyra dogo helt späda.

Namnteckning 1732.

Med åren började dock smärtorna till följd af de erhållna blessyrerna göra den tappre karolinen allt mindre tjänstbar, hvarför han redan nio år efter hemkomsten måste begära sitt afsked. Det är med synnerligen berömmande ordalag, som dåvarande chefen för Upplands regemente Otto Magnus Wolffeldt till konungen öfversänder denna hans anhållan. I sin skrifvelse af den 13 april 1732 säger sålunda denne bl. a., att som öfverstelöjtnant Planting »ej allenast uthärdadt det förflutna blodiga kriget, hvaruti han visat all den trohet, tapperhet och skicklighet, som en rättskaffens hurtig officerare väl anstått, och honom mycken kunglig nåd samt särdeles beröm och gunstig åtanka hos dess förmän häfver förvärfvat, jämväl uti aktioner och drabbningar fått åtskilliga svåra blessyrer, hvilka nu vid den annalkande åldern all mer och mer

honom plåga och utmatta, utan och jag i all sanning kan och bör lämna honom det goda vittnesbörd och loford, att han ifrån dess hemkomst utur fångenskapen intill denna stund hafver med en ogemen nit, åhåga och sorgfällighet troliga skött och bevakat alla de kommenderingar och hvarjehanda ämbetssysslor, som till förrättande af Eders Kungl. Maj:ts högst angelägna tjänst i någor måtto kunnat lända; fördenskull anhålles i djupaste underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täckes benåda honom med tillräcklig pension». Afskedet beviljades den 21 juni.

Han bodde de första åren efter hemkomsten från Ryssland på fädernegodset Edeby[1] i Rasbo Kils socken, men flyttade omkring 1728 till kaptensbostället Tibble i Vassunda socken, där han slutade sina dagar den 21 juli 1747. Stoftet hvilar i familjegrafven i Rasbo Kils kyrka vid sidan af hans 1757 aflidna makas.

Ett nytt Linné-porträtt.

De samtida porträtten af Carl von Linné äro många och af högst växlande värde. I kopparstick och träsnitt spriddes hans bild redan vid 1700-talets midt öfver hela den civiliserade världen. Senare dagar har det varit förbehållet att i monumental form återge »blomsterkonungens» gestalt och drag. Statyer af honom finner man ej blott i Uppsala och Stockholm utan t. o. m. i Wien och Chicago — i Donaustaden i det storartade naturhistoriska museets trapphall. Den vackraste skildring, som väl öfver hufvud taget finnes af Linné, är *Christian Erikssons* bekanta stora marmorrelief i Stockholms Nationalmuseum.

Gravyrporträtten af honom återgå i regeln till målade framställningar. Man kan i allmänhet vara ganska förvissad om att, när man bland gravyrer söker en historisk persons konterfej, finna dylika i bästa fall af andra-hands-kaliber. De målade porträtt, som af med Linné sam-

[1] Edeby ärfdes af hans son sedermera ryttmästaren vid Adelsfanan Gustaf Planting-Gyllenbåga, gift med Maria Katarina Willemsens (n:r 949). Han försålde det emellertid 1783 till öfverstelöjtnanten Konrad Johan Stjernheim.

tida konstnärer utförts, hafva i de allra flesta fall af grafstickeln återgifvits, så t. ex. *Per Krafft d. ä:s* litet tunga prosaiska porträtt i Vetenskapsakademien, så *Alexander Roslins* berömda älskvärda skildring af den blide åldringen, ett porträtt, som träffas i den stora porträttsalen på Gripsholm, så äfven det mindre bekanta miniatyrporträtt från Linnés yngre dagar i professor *Tullbergs* samling i Uppsala, en miniatyr, som jag, utan fruktan att alltför mycket misstaga mig, vågar tillskrifva *Niklas Lafrensen d. ä.*

Utom dessa finnas dock flera andra icke jämbördiga samtida målningar, ej sällan af rent handtverksmässig art, ja, långt under hvad en *Scheffel* och en *Hallman* kunnat prestera, hvilkas mindre självständiga tolkningar Hammarby och Uppsala universitetshus ha lyckan äga.

På allra sista tiden har emellertid dykt upp ett nytt i olja måladt porträtt, på hvilket den som skrifver dessa rader ville fästa uppmärksamheten. Det äges för närvarande af professor Tullberg, som äfven genom släktskap kommit i besittning af en mängd betydande Linnéminnen.

Det nämnda porträttet vardt förliden höst genom en tillfällighet funnet hos en konsthandlare i Stockholm och af professor Tullberg inköpt. Om dess proveniens för öfrigt känner jag blott, att det stammar från den stora *Bomanska* konstsamlingen, hvars skatter för en del år sedan skingrades åt olika håll. Dock hamnade åtminstone någon part i Nationalmuseet.

Af porträttet få vi en föreställning genom här vidfogade afbildning. Dess komposition är enkel. Inga breda later, inga afsiktligt anordnade draperier såsom ofta nog i de tidigare porträtten från vår s. k. frihetstid, vare sig de målats af Schwartz, Scheffel, Arenius eller den kunglige hofkonterfejaren Schröder. Rocken är gulbrun, västen af ljusrödt, vackert skiftande siden, bakgrunden enfärgadt mörkbrun. Ansiktets karnation är hållen mycket varmt, och hela färgstämningen i bilden sammanhålles af en lätt och brunaktig helton. Någon mjukare modellering utmärker däremot icke taflans partier, och särskildt finner man anletsdragen rätt hårdt och skarpt återgifna. Det hela förefaller raskt måladt utan någon alltför öfverdrifven omsorg.

Ansiktet har dock ett verkligt uttryck, är i hög grad själfullt och blidt. Ju oftare man blir i tillfälle betrakta detsamma, dess mera vinner det, och skiljer sig härigenom från så många andra Linné-porträtt, som verka som tomma masker med blott en viss yttre porträttlikhet.

Men huru kunna vi då veta, att porträttet föreställer Linné? Å dess baksida finnes en målad inskrift: *Carolus Linnæus 1737*, som synes vara samtidig med detsamma. Men en jämförelse med andra afbildningar bör naturligtvis verka mer utslagsgifvande. De flesta kända återgifva honom vid äldre år. Den ofvan nämnda miniatyren af Lafrensen d. ä. är dock en nästan samtida bild och därför här af stort värde. Den har sannolikt uppstått ej långt efter vårt konterfej och visar en obestridlig likhet med detta så när som på en för en människas utseende liksom för ett porträtt ej oviktig detalj — näsan, hvilken å miniatyren är buktig, här däremot mera rak. Synnerligen

markerad framträder den buktiga näsan å det Scheffelska konterfejet.[1] Å det Roslinska och det Krafftska porträttet har den i nämnda hänseende betydligt reducerats, och å ett litet utmärkt vackert samtida reliefporträtt i *profil*[2] förefinnes icke den ringaste romerska böjning. Om vi med ledning af senare framställningar därför något korrigera Lafrensens miniatyr, får densamma en med den nyfunna bilden mera öfverensstämmande karaktär.

Jag tvekar därför icke att i porträttet se Linné i hans yngre dagar. Blott i denna sin egenskap torde dess värde ej vara ringa. Härtill kommer så dess konstnärliga, som visserligen ej gör taflan till något mästerstycke men väl åtminstone till ett medelgodt porträtt af intresse.

Men från hvilken skola och mästare torde det härröra? Mitt första intryck förde mig visserligen till den förmodan, att vi här hade med ett svensk tafla att göra, och att dess upphofsman vore att söka bland vår frihetstids äldre målare, ja måhända vore *Olof Arenius*. Ett viktigt faktum var dock härvid att beakta. År 1737 vistades nämligen Linné i Holland. Nu finnes väl den möjligheten, att den kunde uppstått hemma under hans frånvaro med ledning af någon för oss okänd äldre bild, men bra mycket sannolikare är det, att den eller skissen till densamma utförts på utländsk mark och särskildt i Holland.

Vi få då tvenne möjligheter: antingen är porträttets mästare en utländsk målare (en holländare eller en i Holland varande utlänning) eller en svensk, som där uppehöll sig vid tiden för Linnés vistelse i landet. I förra fallet blir frågan tämligen svårlöst, och vi äro inne på gissningarnas vida fält. I det senare torde däremot en rätt grundad hypotes kunna uppställas.

Innan jag för andra gången undersökt taflan, misstänkte jag äfven ett ögonblick, att den möjligen kunde härröra från en svensk konstnär, som vistades nästan hela sin verksamhetsperiod i utlandet och säkerligen skulle kunna anges som en aflägsen frände till Linné, nämligen *Sofonias Didrichs*. Denne var son till holländska församlingens kyrkoherde i Stockholm och hans hustru Elisabeth Krüger, dotter till handlanden Sofonias Krüger och Katarina Gertrud Morea, hvars släktskap med Linnés hustru med samma tillnamn jag f. n. ej känner men dock vågar förutsätta. Det vore ju ej alldeles otänkbart, att Linné kunde sammanträffat med den unge målaren i Holland.

En förnyad undersökning stärkte emellertid min förmodan, att ingen annan än *Arenius* vore taflans upphofsman. Särskildt behandlingen af ansiktet, dess skarpa teckning och hårda formgifning samt den varmt tonade karnationen syntes mig hänvisa på ofvannämnde konstnär.

Härtill kommer den omständigheten, att Linné och Arenius samtidigt uppehöllo sig i Holland. Den senare hade begifvit sig dit 1729, hvarifrån han äfven besökte England. Haag har dock varit hans egentliga uppehållsort. Där gifte han sig med en dotter till batalj-

---

[1] Jag tviflar i hög grad, att Linné verkligen »suttit» för Scheffel.

[2] Äfven denna bild äger professor Tullberg, väl den främste kännaren af Linné-porträtten.

»CAROLUS LINNÆUS 1737»

(OLJEMÅLNING, TILLHÖR PROFESSOR TYCHO TULLBERG)

målaren Isaak Cruus. År 1736 återvände han till Sverige. Nu står väl bak på taflans duk årtalet 1737, men kan detta förklaras antingen därigenom, att en skiss tagits där ute, som sedan hemma utförts, eller ock, med större anspråk på sannolikhet, att namnet och årtalet icke ditsatts af målaren utan af annan hand och något senare. Bestyrkt är i hvarje fall, att den nämnde konstnären och den afbildade *vid samma tid uppehållit sig i samma land, nämligen Holland.* Taflans karaktär synes vidare långt ifrån utesluta möjligheten, att upphofsmannen är Olof Arenius. Att porträttet är en kopia efter ett original af denne kan ju äfven sättas i fråga, men jag tror det icke.

Arenius finna vi sällan signera sina taflor. Ofta nog äro de af en synnerligen elegant hållning; tidens aristokrater läto honom gärna föreviga sina drag. Men så hade hans förebilder ej blott varit de gamla holländska porträttmålarne utan ock så sena modemålare som Kneller och Pieter Lely. Vårt porträtt är ju ganska enkelt och borgerligt, men tidens porträttister läto i regeln den första ståndsklassens medlemmar framträda på ett mer förnämt och stolt sätt än öfriga dödlige. Barocktidens traditioner visa sig häruti mycket sega, och Arenius gör från sina kolleger intet undantag.

Med dessa rader har jag emellertid endast velat påpeka tillvaron af ett gammalt konterfej, som utan tvifvel framställer den af vår forskningshistorias gestalter, hvars berömmelse gått längst, och till hvars visdom i ordets djupare mening vi ännu i dag med vördnad och värme lyssna. Till frågan om taflans konsthistoriska värde och plats skola kanske ännu bidrag kunna gifvas. Den af mig framställda förmodan må därför tills vidare gälla hvad den kan.

August Hahr.

Sören Norbys ättlingar.

Den märklige sjöhjälten Sören Norby tillhörde en obetydlig adelsätt på Fyen. Släkten, som kan ledas tillbaka till 1300-talet, förde i sitt vapen en klufven sköld med vänstra fältet deladt af en bjälke. Med Sören Norby framträdde den plötsligt ur sin obemärkthet, men försvann lika snart, då dess ende fräjdade medlem gick ur tiden. Släkten utdog dock först 1603 med en Henrik Norby, som blef ihjälslagen af några bönder i närheten af Odense.

Sören Norby själf var icke gift. Men enligt sägner, jämförda med samtida uppteckningar, skall han ha haft flera barn, som upptagit fädernenamnet. Peder Svart omtalar i sin Gustaf-Vasakrönika, att då Bernt von Mehlen 1524 sändes af konung Gustaf till Gotland, »satte han i dagh medh Söffrin, drack gestebodh och pancketeradhe» och stod fadder åt ett hans barn. En Olof Norby lär ha uppfostrats af konung Kristian II, Leonard Norby skall ha varit Gustaf Vasas fånge på Kalmar 1525 och Bernt Norby blifvit bofast på Gotland.

På denna ö, om hvars besittning Norby förde sina mest ryktbara strider och där minnet af »den siste vikingen» länge bevarats, halft vördadt, halft fruktadt, lär enligt sägnen hans släkt ha fortlefvat. Men osäkra äro källorna för vår kännedom och obestämda de konturer, som traditionen gifvit åt släktsambandet.

En Peder Bengtsson Norby, som 1620 blef kyrkoherde i Rone på Gotland och dog därstädes 1655, enligt ett epitafium som ännu finnes i sagda kyrka, lär ha ägt handlingar, som bevisat hans härstamning från Sören Norby. Fadern Bengt Norby skall ha varit ägare till Takstens och några andra gårdar på norra Gotland och varit son till den ofvannämnde Bernt Norby, hvilken åter skall ha varit identisk med det barn, till hvilket Bernt von Mehlen 1524 var fadder.

Några andra källor än sägnerna stå oss icke till buds, och svårligen torde några skriftliga bevis vara att emotse. Namnet Norby har på Gotland burits af flera släkter, som tagit namnet

från någon af de många gårdarna med namnet Norbys. Men under 1600-talet var släktnamn bland prästerna på Gotland något så ovanligt, att man mycket väl kan misstänka härstamning från en inflyttad familj med ett äldre namn. Enligt samtida uppteckningar om Sören Norbys vistelse på Gotland har han varit bosatt på norra delen af ön; traditionen vet äfven att därom berätta, och ännu idag tror man sig kunna visa ruinerna af hans »slott». Peder Bengtssons ättlingar ägde sedermera i flera generationer det nämnda Takstens och andra gårdar på norra Gotland. Om släktsamband sålunda kan anses sannolikt, är det dock intet som bekräftar, att mellanleden burit just de förnamn, som här ofvan angifvits, ty det är först i våra dagar, som man nedskrifvit den fullständiga släktledningen.

Peder Bengtssons släkt har, liksom en stor del af de märkligare gotlandssläkterna, hufvudsakligen rekryterat prästeståndet. Ej mindre än 12 af de omkring 30 manliga ättlingarna ha varit präster. Den äldste af Peter Bengtssons söner, Tomas, var kyrkoherde i Rone († 1673) och kallade sig *Ronander;* det påstås att han under sin Uppsalatid fått bära smälek för sin härstamning från den gamla svenskfienden och att han därför öfvergaf namnet. Bertil Norby var kyrkoherde i Klinte († 1669), Kristen prost i Martebo och riksdagsman († 1694), den yngste sonen Olof var prost i Klinte († 1698).

Släkten Ronander utdog på svärdsidan år 1823 med Tomas Norbys sonson son tullnären Carl Ronander.

Sönerna till Bertil Norbys son Hans öfvergåfvo äfven fädernenamnet och upptogo efter Garda socken, där deras fader var kyrkoherde, namnet *Gardell.* En sonson till Hans Norby var prosten Nils Gardell, som vid 1800 års riksdag representerade Gotland i prästeståndet och slutligen blef biskop i Visby stift († 1813). Några släktmedlemmar ha beklädt högre poster inom den civila förvaltningen. Släkten Gardell fortlefver ännu på Gotland och i Skåne. En dotter till Bertil Norby var gift med kyrkoherden Nils Neogard i Östergarn, som 1717 försvarade sin hembygd mot de landstigande ryssarna, till dess han af dem blef bortförd i fångenskap.

Kristen Norbys ättegren är numera utdöd. Sonsonen Kristen Norby, brukspatron vid Takstens, dog 1769 utan söner, men han skall ha haft en yngre broder Olof Erik Norby, som, enligt uppgift af ättlingarna, var regementskvartermästare vid skånska kavalleriet. Dennes son Karl Petter återkom till Gotland, där hans

släkt några generationer var bosatt till dess den för några årtionden sedan öfverflyttade till Halland. Släkten utdog år 1900 med landtbrukaren Karl Erik Norby, hvars son Karl Niklas aflidit redan 1898 utan manliga arfvingar.

Olof Norbys ättegren är måhända den märkligaste. Sonen Nils Olofsson, som efter studier och omfattande resor i Tyskland kallades till professor i Åbo, men slutligen återkom till Gotland såsom kyrkoherde († 1742), betraktades som en af sin tids mera lärda män. Han talade en mängd språk och stod i korrespondens med framstående vetenskapsmän. Linné, som träffade honom under sin gotländska resa, anmärker, att han var »en genomlärd man, af oändlig mycken lectyr, sådan vi icke förmodat att här finna liggande gömd bakom buskarna».

En brorsons son till Nils Olofsson var öfverste Johan Norby, hvilken först utmärkte sig i ryska kriget 1788—90 och sedermera såsom chef för Vendes artilleriregemente deltog i Pommerska kriget, där han stupade 1807. Med honom utdog den yngsta ättegrenen.

Släkten Norby fortlefver sålunda på manssidan endast under namnet Gardell. En del andra gotlandssläkter med namnet Norrby — exempelvis den, hvilken professor Karl Norrby i Uppsala tillhör — hafva icke något samband med Peder Bengtssons eller Sören Norbys släkt.

På kvinnolinien däremot är det många familjer, som kunna göra anspråk på härstamning från den märklige höfdingen. Släkterna Cramér och Herlitz ha sålunda varit ingifta både i grenarnarna Ronander och Gardell, vidare Bahr, Kolmodin, Broander, Köhler, Ihre, Bachér, Gustafsson-Berg, Falk, Fegræus, m. fl. Adliga ätterna von Hökerstedt, Appelman och Möllerhjelm hafva också varit gifta i den Norbyska släkten. Peder Bengtssons dotter Kristina var genom giftermål med Johan Classon stammoder för adliga ätten von Lingen. Friherre Reinhold Johan von Lingen, sonson till Johan Classon, uppger i sin till Riddarhuset inlämnade genealogi, att hon var ättling till Sören Norby.

H. R.

Huru min farfar blef adjutant hos Adlersparre samt ett och annat om revolutionen 1809.

Meddeladt af kommendörkapten **C. G. Flach.**

Bland min fars, framlidne kabinettskammarherren *S. A. Flach*, efterlämnade papper finnes nedanstående lifliga skildring öfver hans fars, majoren *E. G. Flach*, första bekantskap med fosterlandsvännen *Georg Adlersparre* och anställning i dennes stab vid revolutionsutbrottet inom västra armén äfvensom öfver marschen till Stockholm år 1809. Denna skildring är nedskrifven af min far under min farfars diktamen och torde äga ett mera allmänt intresse. Mig veterligt har den ej i sin helhet varit förut publicerad, men delar af densamma finnas anförda i *1809 års revolution och dess män* af C. A. Adlersparre.

»Min första bekantskap med dåvarande öfverstelöjtnanten Georg Adlersparre gjordes om sommaren 1808 vid Eda skansar, där han i egenskap af öfverste-adjutant af dagen hos 'en chef kommenderande generalen' friherre Armfelt hade högsta befälet öfver den så kallade högra flygeln af västra armén. Jag var då såsom löjtnant tjänstgörande vid Närkes och Värmlands regementes jägare, hvilka voro förlagda vid förposterna, och hade sällan tillfälle till närmare umgänge med vår befälhafvare, förrän om hösten nämnda år, då jag såsom stabsadjutant hos 'en chef kommenderande generalen' blef anställd till tjänstgöring hos dåvarande majoren friherre Carl Ankarsvärd, hvilken i egenskap af öfveradjutant af dagen emottagit befälet öfver en s. k. flygande kår, hvars ändamål var att ständigt oroa fienden. Under denna tid träffade jag ofta Adlersparre vid de täta och förtroliga konferenser, hvilka han hade med friherre Ankarsvärd och hvilka sannolikt hade afseende på den tillämnade revolutionen. Min ungdom och låga grad i armén utestängde mig från delfående af planen för densamma och, då stilleståndet med Norge afslöts och svenska armén om hösten 1808 gick i vinterkvarter, fick jag per-

mission att vistas på mina föräldrars egendom Nordkärr i Dalsland. Jag tillbringade där hela vintern tills i februari 1809, då jag afreste till Karlstad, där Adlersparre, skild från all tjänstgöring vid armén, sig då uppehöll och vistades endast såsom privatman. Han var dagligen där tillgänglig för de besök, hvarmed han öfverhopades, men aldrig föreföll något politiskt samtal hos honom i mer än en persons närvaro. Hans skämtsamma lynne, hvilket närmade honom till ungdomen, förde alltid samtalet på glädtiga ämnen och särdeles på det vackra könet. Att jag med nöje och hela min ungdoms liflighet sökte denna umgängeskrets var naturligt, särskildt som jag började ana, att någon stor politisk händelse var i fråga att utbryta under ledning af vår forne chef, hvilken hade tillvunnit sig hela arméns odelade tillgifvenhet och hvilken nu omfattade mig med lika mycken vänskap som förtroende.

Någon dag i mars månad före den 7:e, under hvilken tid friherre Ankarsvärd vistades i Stockholm, för att göra sig underrättad om utgången af den uppgjorda planen för Gustaf IV Adolfs arrestering, blef jag af Adlersparre efterskickad. Vid inträdet i hans rum fann jag hans af kvickhet och glädtighet alltid blixtrande ögon ovanligt allvarsamma och blicken mörk. Efter en kort nickning åt mig tillreglade han de tvenne dörrar, som ledde till hans rum, och började följande samtal:

'Jag har fattat tycke för Er, min unge vän, och se däruti orsaken, att jag meddelar Eder ett förtroende, som jag icke lämnat till någon af Eder grad i armén och af Eder ungdom. Mitt beslut är fattadt; det alltför länge lidande fäderneslandet måste räddas från att blifva härjadt, brändt, inkräktadt och slutligen deladt af Napoleon och Alexander. De i Värmland förlagda trupperna hafva erbjudit sig att för sådant ändamål följa mig till Stockholm. Allas beslut är härvidlag frivilligt, och jag frågar således blott: Vill Ni, min vän, följa mig såsom adjutant, så såge jag det gärna? Men kom ihåg, att beslutet leder till stupstocken eller äran att hafva bidragit till fäderneslandets frälsning. Min vän är fattig, har väl en ännu lefvande åldrig far; — lägg dessa förhållanden i den ena vågskålen och fäderneslandets sak i den andra — och besinna noga, innan Ni tar Edert beslut. Mina föräldrar finnas ej mer; jag äger således inga ömmare band, som fästa mig vid lifvet; det tillhör endast fäderneslandet.'

Efter dessa ord fanns hos mig icke mer än en tanke, och den var att följa Adlersparre i lif och död. — Jag blef hans

adjutant. Friherre Ankarsvärd återkom från Stockholm, om jag minnes rätt, dagen före revolutionsutbrottet den 7:e mars och medförde den underrättelsen, att allt misslyckats i hufvudstaden. — Jag var närvarande, då Ankarsvärd afgaf sin rapport till Adlersparre, hvilken af honom upptogs med mycket lugn under tillkännagifvande, att trupperna följande natten skulle inrycka i Karlstad för att marschera till Stockholm. Under afbidan på deras ankomst satt jag inlåst ensam med Adlersparre i hans rum och nedskref den proklamation till svenska folket, hvilken skulle tryckas om natten och hvilken Adlersparre liggande på en soffa dikterade.

Måhända af en beräknad försiktighet såg man aldrig hos honom bläck och penna. Jag måste således söka dessa materialier hos hans husvärd. Då jag återkom med dem, yttrade han under sitt vanliga skämt och leende: 'Det är ju vackert att skrifva proklamationer emot sin kung och icke hafva råd att hålla sig penna och bläck.' — Efter fulländadt arbete och under afvaktan på rapporten om truppernas ankomst var han vid det gladaste lynne. En med mig jämnårig yngling kunde ej välja mera skämtsamma samtalsämnen, än han gjorde. Jag måste redogöra för alla stadens unga damer, hvilka under kriget fått namn af *det vackra landtvärnet.* — Ändtligen ankom en af hans adjutanter, dåvarande kornetten vid Västgöta kavalleri, numera landshöfdingen, baron Palmstjerna med underrättelse, att trupperna voro vid tullporten. I detta afgörande ögonblick fästade jag hela min uppmärksamhet på Adlersparres anletsdrag för att utforska, om detta budskap skulle i dem göra någon förändring. Jag kunde ej upptäcka den minsta. Med oförändrad glädtighet och under hans vanliga smålöje yttrade han till baron Palmstjerna dessa ord: 'Hälsa krigskamraterna ifrån mig och säg dem, att de hafva alltid varit mig kära, men aldrig hafva de varit *så* välkomna som nu, de skola ej länge få vänta på mig.' — Baron Palmstjerna gick; Adlersparre tog genast på sig sin uniform för att följa efter. Vid utgåendet i dörren märkte han, att han glömt sin sabel, då han vände om och under skratt och vänlighet yttrade till mig: 'Vid ett sådant högtidligt tillfälle som detta, måste man väl hafva sin sabel vid sidan.' —

Han gick till torget, där trupperna voro samlade, tilltalade dem helt kort och återvände hem att expediera nödiga order.

Allt hade således lyckats inom Värmland, där entusiasmen för vår sak var allmän; den unge ädlingen grefve Löwenhjelm

från Long satte sig såsom volontär i ledet af en skvadron i simpel husarmundering. Men andra lika viktiga punkter fordrade uppmärksamhet. I Vänersborg kommenderade 'en chef' för hela västra armén generalen friherre Bror Cederström. Han var ej invigd i revolutionsföretaget, emedan man ansåg det fruktlöst att öfvertala honom därtill. Däremot var hans närmaste man, dåvarande öfversten friherre Carl Hindrik Posse (sedan H. E. generalen grefve Posse), med hvilken Adlersparre alltsedan deras fångenskap i Ryssland under 1788 års krig var nära lierad, från början underrättad och ense om företaget. Hösten 1808 träffades dessa herrar en dag å landsvägen emellan Uddevalla och Strömstad, som det syntes, Posse uppsökt af Adlersparre. De stego ur sina vagnar, gingo vid pass 100 steg på sidan af vägen i en upplöjd, smutsig åker. Bådas staber stannade vid vagnarna. Efter 1/4 timmes samtal tillkallades ensamt Posses adjutant, dåvarande kaptenen, numera generalmajor Boij, en ung, determinerad man, hvilken redan under kampanjen i Tyskland 1805 och 06 hade vid icke fyllda 20 år utmärkt sig såsom tapper och bestämd. En sådan yngling kunde ej annat än tillvinna sig Adlersparres uppmärksamhet och förtroende. Han tillsporde honom genast: 'Sedan detroniseringen är gjord och ständerna sammankallade, hvem böra vi då välja till tronföljare?' Boij föreslog då prins Carl August samt framställde föreningen med Norge såsom en följd af detta val. Detta förslag gillades genast af Adlersparre. Konferensen slutade dock, utan att något definitivt afgjordes, endast ömsesidiga förbindelser till den största tystlåtenhet. — Under vintern 1809 hade Adlersparre och Posse ett hemligt möte på Ökne gästgifvargård i Gillberga härad af Värmland, där den proklamation af Adlersparre upprättades och gillades, hvilken, som förut nämndt är, han för mig dikterat till afskrift. Possen, som nyligen fått Skaraborgs regemente af Gustaf Adolf, började vackla, så att meddelanden emellan honom och Adlersparre upphörde. Bref från denne senare besvarades ej. Strax efter truppernas inryckande i Karlstad närmade sig någon af det högre befälet till Adlersparre med förfrågan om hans ställning till Possen. Han svarade då: 'Jag hvarken har eller vill hafva några kommunikationer med honom; han har en gång svikit mig.' Man invände då, 'att han med vänstra flygeln af västra armén var starkare än vi och att han kunde anfalla oss i ryggen'. 'Då vänder jag om och slår honom, ty vår sak är fäderneslandets, och den är mogen', blef Adlersparres svar.

Ändtligen lyckades man öfvertala honom att åter närma sig till Posse men icke att skrifva ett ord. Åt mig uppdrogs att, förklädd som bonde, smyga mig igenom vänstra flygeln för att söka upp Posse, som ansågs hafva sitt högkvarter vid Qvistrum. Den enda instruktion jag af Adlersparre fick, innefattades i dessa ord: 'Bed icke Posse om något; underrätta honom blott om, hvad här passerat. Tala vid hans raske adjutant Boij; denne yngling har både hufvud och mod.'

Jag skyndade genom natt och dag till Qvistrum. Vid ankomsten dit var baron Posse afrest till Uddevalla. Jag hann upp honom på gästgifvargården näst därintill, då jag genast hälsades af honom med den kända mörka blicken, som, då han var uppbragt, skuggade hans eljest vackra anletsdrag. Hans första ord voro: 'Jag kan förstå, att det olyckliga steget är taget, då Ni är här.'

'Jag förstår ej, hvad herr baronen menar', blef mitt svar; 'jag är här för att underrätta därom, att revolutionen utbrutit i Karlstad', tillade jag.

Han: 'Just det kallar jag det olyckliga steget. Jag borde arrestera Eder.'

Jag: 'Herr baron borde besinna sig, innan ett sådant steg vidtages. Vår sak är fäderneslandets.'

Han: 'Följ med mig till Uddevalla, så få vi talas vid.'

Jag följde med till Uddevalla. Baron Posses uppsyn blef allt mörkare och mörkare under ett oupphörligt ogillande af företaget, särdeles med afseende på Adlersparres personlighet, om hvilken han yttrade, 'att han var en jakobin, en lycksökare, som vidtagit detta steg endast för att svänga sig själf upp, och att han (Posse) skulle snarare vara på vår sida, om vi hade en annan chef'. Dessa förolämpande uttryck satte mitt unga blod i häftigt omlopp, och jag svarade: 'Jag är ej hitkommen för att negociera med herr baron och ännu mindre för att höra otidigheter om min chef. Min beskickning innefattar ej annat än en attention mot herr baron, hvartill öfverstelöjtnant Adlersparre låtit öfvertala sig. Vi hafva kastat första stenen, och vi få själfva svara för det. Farväl, herr baron! Jag förmodar, att intet hinder möter för mitt återvändande till Karlstad?'

Utan att svara ett ord lämnade Posse rummet, hvarvid jag fick några minuters samtal med hans adjutant, min ungdomsvän och forne kadettkamrat, Boij. Snart erfor jag, huru lifvad och bestämd denne var för vår sak, om hvars utgång han hyste helt

andra tankar än sin chef Posse, och lofvade han att *genast* tala vid honom därom. Sedan detta samtal ägt rum, återkom baron Posse mera lugnad och yttrade fogligt: 'Flachen får återvända till Karlstad. Säg Adlersparre, att jag ej kan lofva att vara *för*, men att jag ej skall vara *emot* honom.'

Jag skyndade åter tillbaka, uppbragt öfver Posses yttrande om min chef och osäker om, hvad jag borde säga Adlersparre. Men då Posse lofvat att ej vara emot oss, så ansåg jag detta löfte, med afseende på sinnesstämningen i landet, nära nog detsamma, som att han var för oss, särdeles efter de försäkringar, hvilka jag erhållit af den bestämde Boij, hvadan jag, med kännedom om Adlersparres stolta lynne, beslöt att icke nämna ett ord till honom om utfallen till följd af Posses mörka sinnesstämning, utan sade jag honom blott, att Posse var bra och att jag trodde, att han snart skulle bestämma sig för vår sak. Adlersparre, som då redan fått underrättelsen om, att Örebro var revolutionärt, att landshöfdingen därstädes äfvensom chefen för Lifregementets husarer voro arresterade, emottog mina meddelanden under synbar glädje och yttrade: 'Nu känner jag igen min gamle vän Possen' — hvarefter täta kommunikationer dem emellan uppstodo, och Posse förklarade sig snart som en revolutionens man. Snart efter vårt intåg i Stockholm inställde han sig där, och vårt första möte var i Adlersparres salong. Vi hälsade vänligt på hvarandra, jag småleende, under det jag aflägsnade mig för att lämna de gamla vännerna tillfälle att samtala med hvarandra. Posse kom efter mig yttrande: 'Flachen går väl ej bort, jag vill tala vid honom sedan.' Jag stannade i expeditionsrummet. Efter något mer än en halftimmes förlopp kom Posse ut från Adlersparre och begärde få tala med mig. Hans ord voro: 'Flachen blef väl bra förundrad öfver mina yttranden i Uddevalla, men jag fällde dem endast, för att Ni skulle blifva så mycket försiktigare.' Han frågade mig sedan, om jag hade berättat för Adlersparre, hvad han yttrat om honom i Uddevalla, hvartill jag svarade: 'Nej — men utgången har visat, hvilken af oss, som hade rätt.' Då svarade han: 'Det var mer än jag kunnat vänta af Flachen, och för hvilket jag alltid skall hålla honom räkning.' Ett och ett halft år därefter uppförde han mig alldeles ovetande från löjtnant vid Närkes och Värmlands regemente samt kapten i armén på förslag till 2:e major vid sitt regemente, hvartill jag äfven befordrades, och Adlersparre dog okunnig om Posses yttrande i Uddevalla.

Denna episod vittnar om det djärfva mod och den självständiga karaktär, som utmärkte Adlersparre vid alla tillfällen, då fråga var att taga sitt parti. Många, utan att på ett närmare håll se och djupt bedöma dessa egenskaper hos Adlersparre, skola anse denna liknöjdhet för Possens beslut såsom en planlös underlåtenhet att trygga revolutionens framgång; men det var Adlersparres öfverlägsna förmåga att bedöma sinnesstämningen i landet, höjden af nationens lidanden och dess uttömda krafter att längre understödja Gustaf Adolfs förstörande krig, hvars planlösa utförande slutligen lämnade ryska kosackerna fast fot på svensk botten, hvilket från första stund slöt kring hans person den ringa styrka, som i Karlstad öppnade revolutionen, och hvilket hos Adlersparre vid ett tillfälle framkallade det yttrandet till mig: 'Hela Sverige skall sluta sig till oss.' Denna sanning låg visserligen till grund för den stolthet, hvarmed han upptog Posses vankelmod, hvilket han nog insåg snart skulle bestämmas 'par la force des choses'.

Också var vår marsch från Karlstad till Stockholm ett triumftåg, som i mindre skala skulle kunna jämföras med Napoleons från Elba till Paris. Öfverallt mottogos vi af folkets jubel och med öppna armar. De publika kassorna öppnades för oss utan motstånd, och det ena regementet efter det andra slöt sig till våra fanor. — På Sunds herregård, Adlersparres högkvarter, nära Åtorps gästgifvargård mötte oss dåvarande löjtnanten vid Lifregementes dragoner Pantzerhjelm med underrättelse om, att konungens arrestering, som varit i fråga att verkställas vid Beckers värdshus, blifvit af dåvarande kungl. sekreteraren, numera landshöfdingen, Hans Järta afstyrkt; att general Adlercreutz vägrat, att någonting företaga af skäl, att ingenting vore förberedt och att föreningen i Stockholm hade hela sitt hopp fästat vid västra arméns snara ankomst dit. Adlersparre sammankallade genast sina officerare, meddelade dem med vanlig öppenhet det ankomna budskapet och frågade dem, huru de ville göra. Därpå följde ett enhälligt svar: 'Vi följa herr öfverstelöjtnanten i lif och död.' Pantzerhjelm återvände med detta svar jämte detta tillägg från Adlersparre: 'Hälsa Hans Järta från mig och säg honom, att det svenska blod, som varder rinnande, det varder rinnande öfver hans hufvud.' Med denna anda hos chef och underlydande fortsattes marschen till Örebro, där vi underrättades om Gustaf Adolfs arrestering och att hertigen af Södermanland hade såsom riksföreståndare emottagit riksstyrelsen. Denna underrättelse tycktes

ej göra något angenämt intryck på Adlersparre. Från denna stund blef han mera sluten inom sig själf. Hans öppna förtroliga meddelanden upphörde äfven för hans närmaste omgifning, och en vida större nedslagenhet visade sig då hos honom, än vid revolutionens utbrott i Karlstad. Orsaken härtill utgjorde föremål för mångas gissningar, hvilka dock tycktes förena sig i den slutsatsen, att denna viktiga tilldragelse rubbade den plan för revolutionens utgång, som han slutit inom sig, utan att meddela till någon.

I Västerås mötte oss dåvarande öfveradjutanten major Björnstjerna (numera H. Ex. grefve Björnstjerna). Han lifvades af samma anda som vi, hvilket var oss så mycket angenämare, som denne unge, tappre krigare kom till oss från den upplösta finska armén med lagrar skurna vid Sikajocki, Lappo, Alavo, Idensalmi och Oravais.

Allteftersom vi närmade oss Stockholm, ökades Adlersparres mörka utseende; intrigerna mot honom och truppernas inryckande i hufvudstaden hade redan börjat sitt spel. Under negociationen härom hade han sitt högkvarter i Tibble gästgifvargård, i hvars trakter trupperna voro förlagda; dagen nalkades för vårt intåg i Stockholm. Vid Järfva värdshus mötte oss ridhästar från det kungliga stallet att begagnas af Adlersparre och hans talrika stab. Redan vid tullporten mötte en oräknelig folkmassa, hvaribland många af Adlersparres gamla bekanta närmade sig honom med lyckönskningar, hvilka besvarades med hans vanliga glädtiga hälsning, och då någon bland dem yttrade, att herr öfverstelöjtnanten kommer ännu ihåg oss, svarade han: 'Det är väl just *nu*, som jag minst bör glömma gamla vänner.'

Tåget fortsattes Drottninggatan utföre under oupphörliga hurrarop från folkmassan. Alla fönster voro uppfyllda af fint klädda damer, hvilka med sina viftande näsdukar hälsade oss välkomna. Vägen togs därifrån öfver Gustaf II Adolfs torg, Mynttorget, Nygatan åt Skeppsbron, där trupperna emottogos och hälsades af riksföreståndaren, åtföljd af Adlercreutz jämte stab. Under folkmassans hurrarop vid Skeppsbron yttrade Adlersparre åt mig: 'Kom ihåg mina ord, att det pack, som nu hurrar för oss, är om några dagar färdigt att stena oss.' Så hade han läst historien och folklynnet.

Från Skeppsbron begaf sig Adlersparre med sin stab upp till slottet, där riksföreståndaren gjorde honom bekant med Adlercreutz. Dessa revolutionens hufvudmän hade förrän då icke träffat hvarandra.»

Några stenar med allians-vapen.

Bland Nordiska museets förvärf under år 1902 finnes äfven den sten ofvanstående bild visar. Själfva stenen är någon sorts röd kalksten. Dess längd är 950 mm. och största höjd 465 mm. Orneringen är gjord i så låg relief, att det blef nödvändigt att krita densamma, för att ornamentiken skulle framträda. Stenen är, som synes, väl bibehållen så när som på en fläck, där den är skadad genom nötning. Med liknande ornamentik och af samma material finnes i museet och på Skokloster flera byggnadsdetaljer, och allt antyder, att fabrikationsorten måste sökas någonstädes i västra Östergötland. Vid närmare studium af de å stenen inhuggna vapenbilderna bekräftas äfven denna förmodan.

Af de tvenne bilderna innehåller den vänstra — från åskådarens sida — familjen *Rosensvärds* vapen, den högra hänvisar på adliga ätten *Svärd.* Att döma af initialen M. har stenen tillhört *Magnus Persson*, som 1653 adlades med namnet Rosensvärd men icke introducerades på Riddarhuset (se Schlegel-Klingspors Ättartaflor). Han var löjtnant vid Östgöta regemente och afled 1677 utan manliga arfvingar. I Röks kyrka, där han begrafdes, finnes hans hufvudbanér uppsatt.

Hans hustru i första giftet tillhörde ätten Svärd, om hvilken Anreps Ättartaflor ej ha mycket att förtälja. Antagligen var hon dotter till Jöns Hansson, ryttmästare för en fana Östgöta ryttare, enligt uppgift adlad under Karl IX:s tid och 1627 introducerad på Riddarhuset. Ättartaflorna känna intet om Jöns Hanssons ättlingar.

Ifrågavarande sten är antingen öfverdelen af ett epitafium eller öfverliggare till en öppen spis. Dylika föremål ha ej sällan en dekoration likartad med den som här förefinnes. Hvar stenen varit uppsatt är ej bekant, då ingen upplysning om dess ursprung lämnats vid öfverlåtelsen till museet. Undertecknad vore synnerligen tacksam, om några anvisningar därom kunna lämnas.

Det gamla säteriet Näsby i Täby socken af Stockholms län hör ej till de egendomar, som någon längre tid varit stamgods för någon släkt. Egendomen var under en kort tid på 1800-talet säteri inom Cronhielmska familjen men inköptes för en tid sedan af ingeniör C. R. Lamm. Vid sista ägareskiftet var hufvudbyggnaden en ruin efter en eldsvåda, som kort förut härjat densamma. I en källare anträffades den äldre af de båda här afbildade stenarna, hvilka efter hvarandra utgjort en prydnad för hufvudingången.

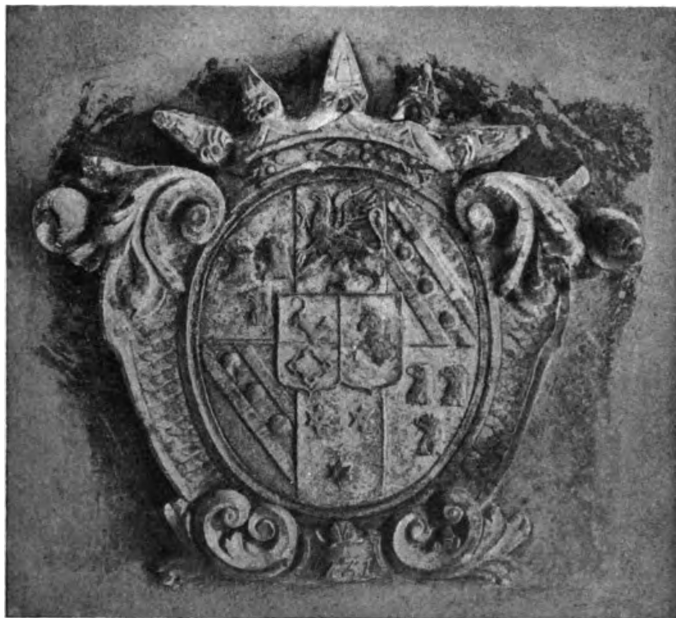
Den första stenen bär ett alliansvapen med Sparreska och De la Gardieska vapenbilderna. *Peder Larsson Sparre*, 1647 upphöjd i friherrligt stånd, lät uppföra hufvudbyggnaden efter Nicodemus Tessins ritningar, och det är tydligen hans vapen, som i skölden återfinnes. Samme man blef 1675 fransk grefve, men tillgängliga källor tvifla

på att denna titel någonsin godkändes i Sverige. Det är således ej säkert, att friherrekronan ofvan alliansvapnet kan räknas med som en gräns för stenens daterande. Han blef, enligt ättartaflorna, 1660 gift med *Ebba Margareta De la Gardie*, dotter till riksmarsken Jakob och Ebba Brahe.

Från dem kom egendomen, sedan den jämväl för en kort tid varit reducerad, till Sparres måg, Karl Falkenberg, hvars arfvingar 1716 sålde Näsby till generalguvernören grefve *Johan August Meijerfelt*. Under hans tid vidtogos tillbyggnader på slottet, hvarvid också den gamla familjens vapensten aflägsnades för att lämna plats för den nye godsherrns och hans makas i senare giftet, *Brita Barnekow*, som, då äktenskapet ingicks, endast var 16 år gammal.

I olikhet mot förhållandet å den äldre stenen är det Meijerfeltska ett alliansvapen endast beträffande hjärtvapnen. Dessa äro omgifna af mannens vapensköld, och det hela visar sig påverkadt af 1700-talets eleganta omgifning.

Äfven denna snidade sten finnes ej numer å sin plats ofvan portalen utan är flyttad till en passage inomhus sida vid sida med den Sparreska. Båda skyddas där på ett prisvärdt sätt mot förstöring.

Sune Ambrosiani.

Obekanta porträtt å Theleborgs slott.

Omstående porträtt tillhöra grefve Fredrik Bonde och hafva insändts för identifiering, i likhet med de porträtt ur de grefliga Bondeska samlingarna, hvilka förut i denna tidskrift reproducerats. Porträtten numreras såsom fortsättning på årg. IV, sid. 115.

21(82). Mansporträtt. Bröststycke med brun allongeperuk och utefter axlarna nedfallande hår; hvit spetshalsduk; gulbrun kappa. På duken en målad oval ram kring porträttet. Inom ramen 74×62 cm.

22 (86). Kvinnoporträtt. Bröststycke i urringad gul klädning; framtill ett rödt band; grått midtenbenadt hår; å hufvudet en öfver ryggen nedfallande veckad slöja med röda sidenband. Till vänster ett blått sammetsdraperi. Inom ramen $64{,}5 \times 50{,}5$ cm.

23 (85). Barnporträtt. Helfigur i hvit klädning; omkring lifvet ett blått skärp; röda skor; ljust hängande hår; på hufvudet en hög, svart filthatt med plym. Å vänstra sidan en öfver högra axeln i rödt band hängande trumma. Inom ramen 124×100 cm.

Studier och anteckningar.

Af **Hugo Samzelius.**

VI.

Uleåborg på 1720-talet.

Under den »stora ofreden», då Österbotten var tummelplats för såväl reguliära truppers som allehanda friskarors oupphörliga strider, gingo äfven åtskilliga äldre kyrkoarkiv fullständigt förlorade. Så var också fallet med *Uleåborg*, hvilken år 1605 anlagda och 1610 privilegierade stad år 1714 härjades af ryssarne, sedan den åren 1652 och 1654 afbrunnit samt ånyo blifvit bebyggd. Af äldre kyrkböcker finnas bevarade endast en kyrkoräkenskapsbok från medlet af 1600-talet och en förhörs- eller kommunionbok från 1600-talets slut eller 1700-talets början. Denna senare volym saknar emellertid alla födelse- och andra data vid de förtecknade personerna. Längderna öfver födda och begrafna (dödsdata saknas) taga i kyrkoarkivet sin början med år 1722, vigsellängden år 1724. För efterföljande genealogiska sammanställning, som alltså afser *Uleåborg*, hafva blifvit genomgångna följande arkivalier: födelselängden 1722—1729, begrafningslängden 1722—1729 och vigsellängden 1724—1730. Åtskilliga uppgifter af intresse synas hafva blifvit vunna genom dessa anteckningar, och genealogen hänvisas vidare till det stora finska verket »*Sukukirja*». Äfvenså kompletteras mina tidigare i Personhist. Tidskr. meddelade serier, särskildt de från Nederkalix och Torneå.

En svårighet vid mitt registreringsarbete har varit, att förhållandevis sällan släktnamnet utan vanligen endast fadersnamnet funnits på hvarje enskildt ställe i kyrkböckerna angifvet. Denna anmärkning gäller särskildt kvinnonamn, hvilka förete åtskilliga ofullständigheter, som måhända kunnat belysas genom fortsatta anteckningar ur kyrkböckerna. Likaså äro yrkesuppgifterna ofta knapphändiga eller alls inga.

N:R 21. OBEKANT.

UR BONDESKA PORTRÄTTSAMLINGEN PÅ THELEBORG.

(OLJEMÅLNING.)

N:r 22. Obekant.
Ur Bondeska porträttsamlingen på Theleborg.
(Oljemålning.)

N:R 23. OBEKANT.

UR BONDESKA PORTRÄTTSAMLINGEN PÅ THELEBORG.

(OLJEMÅLNING.)

Ahlqvist. Margeta *Ahlqvist*, se *Uhlholm*.
Albogius. Helena *Albogia*, se *Castrén*.
Antelius (Anttelius, Antelin). Stadstienaren (Stadsvaktmästaren) Henric Henricsson *Antelius*, g. 1725 28/2 med Brita Thomædotter *Kråko*. Barn: Brita, f. 1725 29/4; Christina, f. 1726 25/10.
Arfwolander (Arvolander). Matts *Arfwolander*, g. m. Carin Mårtensdotter. Barn: Catharina, begr. 1722 28/4, 2 år 4 m. gl; Maria, begr. 1723 27/10, 1 år gl; Maria, f. 1723 28/10; Henricus, f. 1724 6/8; Carolus, f. 1726 26/11, begr. 1727 15/4, 4 m. gl; Elin, f. 1729 30/1.
Borgaren Carl *Arfwolander*, g. m. Margeta Hinrichsdotter. Barn: Carl, begr. 1722 9/3 under kyrkan, 11 m. gl; Andreas, f. 1722 21/11, begr. 1723 1/11, 11 m. 1 v. 3 d. gl; Henricus, f. 1725 30/1; Britha, f. 1727 17/11.
Borgaren Johan *Arfwolander*, g. m. Maria *Biörnholm*, som begrofs 1728 28/4, 36 år gl.
Margareta Henricsdotter *Arfwolander*, se *Sevon*.
Axeen. Johan *Axeen* från Gamla Carleby, g. 1724 22/4 med Magdalena *Bonge*.
Axell. Borgaren Johan *Axell*, g. m. Walborg —. Barn: Simon, begrofs 1729 14/10; Johannes, f. 1729 12/10.
Backman. Rådman Carl *Backman*, g. m. Margaretha *Forbus*, dotter till Margaretha *Lithovia*.
Balckholm. Catharina *Balckholm*, se *Pahlman*.
Baxter. Helena *Baxter*, se *Klovensick*.
Biörn. Simon Göransson *Biörn*, g. m. Anna Johansdotter. Barn: Simon, f. 1728 13/6.
Lars *Biörn*, g. m. Maria Hansdotter. Barn: Brita och Anna Maria, ff. tvillingar 1723 21/9 (den senare begr. s. å. 13/10, den förra s. å. 20/10).
Biörnholm. Maria *Biörnholm*, se *Arfwolander*.
Biörnström. Tullskrifvaren Lars *Biörnström*, begrofs 1728 21/9, 40 och några år gl.
Jacob *Biörnströms* änka Maria Cnutzdotter, begr. 1723 6/3, 56 år gl.
Borgaren och Handelsmannen Jacob *Biörnström*, g. 1726 3/3 med Catharina *Pilckar*. Barn: Daniel, f. 1727 13/10, begr. s. å. 24/12, 2 m. 1 v. 3 d. gl; Jacobus, f. 1728 4/11.
Blohm. Rådman Matthias Daniel *Blohm*, g. m. Anna Christina *Hierppe*. Barn: Anna Elisabeth, f. 1723 9/11, begr. s. å. 16/11, 6 d. gl; Daniel, f. 1725 11/5; Anna Margareta, f. 1727 8/5; Maria Christina, f. 1728 7/12. Rådman Blohms moder begrofs 1726 8/12 i kyrkan, 86 år gl. Hennes namn finnes icke angifvet.
Bohm. Klockaren Anders *Bohm*, g. m. Maria *Granroot*. Barn: Anna, f. 1723 19/10, begr. 1725 17/2, 1 år 9 m. 3 v. 4 d. gl; Gustavus, f. 1727 6/6.
Brita *Bohm*, se *Erfwasti*.
Bonelius. För detta Fältväbel Sigfrid *Bonelius*, g. 1728 17/3 med änkan Brita *Pahlman*.
Malin *Bonelia*, se *Bonge*.
Bonge (Bong). Handelsman Isac *Bonge* begrofs 1729 22/2, 47 år gl. Gift med Magdalena (Malin) *Bonelia*. Barn: Magdalena, begr. 1723, 26/9, 1/2 år gl; Simon, f. 1724 20/11, begr. 1725 19/8 i kyrkan, 1/2 år 2 m. 1 d. gl; Isaacus, f. 1726 25/10, begr. s. å. 11/11, 2 v. 2 d. gl; Maria, f. 1727 14/10; Margareta, f. 1728 12/12.
Henric *Bongs* änka Brita Casparsdotter, begr. 1728 13/10, 67 år gl.
Simon *Bonge* begrofs 1726 28/10, 24 år 8 m. 2 v. 3 d. gl.
Rådman Zachris *Bonge*, g. m. Magdalena *Pilckar*.
Zachris Zachariasson *Bonge*, g. 1724 13/2 med Margareta Danielsdotter *Pilckar*. Barn: Elisabet, f. 1725 18/10; Margareta, f. 1728 19/4.
Magdalena *Bonge*, se *Axeen*.
Margareta *Bonge*, se *Fellenius*.
Bonstorf (Bonstorph).[1] Zachris *Bonstorf*, g. m. Helena Andersdotter. Barn: Andreas, f. 1722 8/10.

---

[1] Enligt »Sukukirja» kom stamfadern för den från Lüneburg härstammande släkten, guldsmeden Peter *Bondstorph*, under drottning Kristinas tid till Uleåborg, där han dog omkring 1665. Hans yngste sonson säges varit handlanden Zachris *Bonsdorff*, som dog 1739. Emellertid skrifves namnet, såsom af ofvanstående framgår, i 1720-talets kyrkböcker *Bonstorf* och *Bonstorph*. Släktnamnet gestaltar sig sedermera såsom *Bonsdorff* och, beträffande den adlade ätten, *von Bonsdorff*.

Brauver. Borgaren Mauritz *Brauver*, g. 1729 $^{8}/_{6}$ med änkan Anna *Carland*.
Brunn. Catharina *Brunn*, se *Sarlenius*.
Byre. Carin Nilsdotter *Byre*, se *Fagerman*.
Böök. Anna *Böök*, se *Frits*.
Cajanus (Cajanius). Vice Pastor Johan *Cajani* käresta Christina *Hoffrenia* begrofs 1727 $^{27}/_{8}$, 58 år 6 m. gl. Vice pastor Johannes *Cajanus*, g. 1728 $^{24}/_{3}$ med Margareta *Pilkar*.
Sacellanus i Paldamo Johan *Cajanus*, g. 1725 $^{4}/_{8}$ med Christina *Lithovia*.
Borgaren och Handelsmannen Laurentius (Laurent) *Cajanius*, g. m. Catharina *Calicia*. Barn: Catharina, f. 1724 $^{14}/_{11}$; Johannes, f. 1726 $^{8}/_{8}$; Nicolaus, f. 1727 $^{17}/_{12}$: Sven, f. 1729 $^{13}/_{5}$.
Brita *Cajana*, se *Mattsson*.
Sara *Cajana*, se *Franssten*.
Susanna *Cajana*, se *Forbus*.
Calicius. Anna Catharina *Calicia*, se *Salander*.
Catharina *Calicia*, se *Cajanus*.
Maria *Calicia*, se *Sinius*.
Candelberg. Borgaren Johan *Candelberg*, g. m. Maria *Hoffrenia*. Barn: Anna, f. 1728 $^{7}/_{3}$.
Carland. Anna *Carland*, se *Brauver*.
Carlenius. Anders Johansson *Carlenius*, g. m. Anna Grelsdotter. Barn: Anna, begr. 1724 $^{19}/_{2}$, $1^{1}/_{2}$ år gl; Johannes, f. 1724 $^{8}/_{9}$, begr. s. å. $^{11}/_{9}$; Andreas, f. 1725 $^{13}/_{9}$.
Castrén (Castreen). Crono Befallningsman i Cajanaborg Lähn Matthias *Castreen*[1], g. 1726 $^{28}/_{6}$ med Helena *Albogia*.
Cauppman (Kaupman). Borgaren Eric *Cauppmanns* hustru Lisa Eskilsdotter begrofs 1725 $^{22}/_{5}$, 79 år gl. Borgaren Eric *Kaupman* begrofs 1726 $^{18}/_{2}$, 92 år gl.
Chore. Lars Larsson *Chore* från Torneå, g. 1724 $^{20}/_{11}$ med Margareta Johansdotter *Räihä*. Barn: Henricus, f. 1729 $^{13}/_{12}$.
Henric Larsson (Chore?), g. 1724 $^{22}/_{11}$ med Margareta Johansdotter *Nylander*.
Collin. Christina *Collin*, se *Gronovius*.
Creutz. Öfversten, grefve Gustaf *Creutz*, g. m. Hedwig Helena *von Maijdel*. Barn: Sophia, begrofs 1722 $^{27}/_{12}$ i kyrkan; Ernest, f. 1723 $^{15}/_{8}$.
Dahlström. För detta Bruuks Sterbhuus Bookhållaren, sedermera Handelsman Olof *Dahlström*, g. 1724 $^{18}/_{5}$ med Margareta Elisabeth *Groop*. Barn: Margareta Christina, f. 1726 $^{6}/_{4}$; Olavus, f. 1728 $^{16}/_{8}$, begr. s. å. $^{6}/_{11}$.
Durchman (Durckman).[2] Zachris Zachariasson *Durckman*, g. m. Anna Jacobsdotter. Barn: Jacobus, f. 1724 $^{15}/_{11}$; Daniel, f. 1725 $^{15}/_{12}$; Johannes, f. 1727 $^{10}/_{8}$; Elisabet, f. 1729 $^{1}/_{2}$.
Daniel Zachariasson *Durckman*, g. m. Elin (Elsa) Henricsdotter. Barn: Elsa, f. 1726 $^{23}/_{8}$; Daniel, f. 1729 $^{14}/_{1}$.
Borgaren Joseph *Durckman*, g. m. Brita Hansdotter. Barn: Joseph, f. 1728 $^{22}/_{9}$.
Enroot (Eneroot, Eneroth). Anna *Enroot*, se *Snellman*.
Helena *Enroot*, se *Holsteen*.
Erfwasti (Erfwast). Henric *Erfwasti*, g. m. Brita Hansdotter. Barn: Elisabet, f. 1729 $^{19}/_{1}$.
Israel *Erfwasti*, g. m. Brita *Bohm*. Barn: Brita, begr. 1724 $^{21}/_{10}$, 7 m. 2 v. 2 d. gl; Andreas, f. 1725 $^{8}/_{9}$; Clara, f. 1728 $^{5}/_{1}$.
Johan Henricsson *Erfwast*, g. 1724 $^{15}/_{11}$ med änkan Maria Johannisdotter.

---

[1] Denne var äldste son till släktens stamfader, kyrkoherden Olaus *Castrenius*, gick som student i krigstjänst, blef löjtnant och råkade under stora ofreden i fångenskap hos danskarne, men rymde en fredag öfver det nyss isbelagda Öresund till Helsingborg, hvarför han sedan under hela sitt lif fastade om fredagen. Han blef därpå kronobefallningsman i Kajana härad och 1728 tillika borgmästare i Kajana stad samt dog 1771. (Tor Carpelan i Finsk biogr. handb.; enl. Sukukirja).

[2] Tor Carpelan uppgifver i Finsk biografisk handbok, sp. 459—460, en alltför sen härstamning för denna släkt.

Estlander. Handelsman Jacob *Estlander*, testis i U:borg 1722.
Borgaren Jöran *Estlander*, g. m. Elisabeth Stephansdotter *Wenänen*. Barn Gabriel, begrofs 1722 20/3, 1/2 år gl; Anders, f. 1722 29/12, begr. 1723 23/11, 10 m. 10 v. gl; Sara, f. 1726 18/9, begr. 1727 7/5, 1/2 år 3 v. gl; Margeta, f. 1724 16/2, begr. 1724 11/10; Jöran, f. 1725 29/4, begr. s. å. 12/9, 5 m. 1 v. 3 d. gl; Zacharias, f. 1727 27/12, begr. 1728 10/5, 4 m. 1 v. 2 d. gl; Maria, f. 1729 1/2, begr. s. å. 11/2.
Köpman Henric Jacobsson *Estlander*, g. 1730 19/11 med Christina Jacobsdotter *Tudera*. Hans barn Christina begrofs 1722 19/4, 3 m. 2 v. 4 d. gl.

Fagerholm. Handelsman Carl *Fagerholm*, g. m. Elisabetha Mattzdotter *Uhlander*. Barn: Anna Catharina, f. 1722 15/3, begr. s. å. 4/4, 2 v. 4 d. gl; Anders, f. 1723 20/8, begr. s. å. 5/9, 2 v. 1 d. gl; Helena, f. 1724 28/8, begr. s. å. 29/11, 3 m. gl; Britha, f. 1725 23/10, begr. 1726 16/7, 8 m. 3 v. gl; Gustaf, f. 1726 14/12, begr. 1727 3/1, 2 v. 3 d. gl; Johannes, f. 1729 5/8.

Fagerman. Anders Thomasson *Fagerman*, g. 1724 8/11 med Carin Nilsdotter *Byre* från Löfånger.

Falk (Falck). Olof *Falk*, g. m. Brita *Tasseen*. Barn: Lars, f. 1723 1/10; Margeta, f. 1725 29/10; Johannes, f. 1728 15/2, begr. s. å. 22/2, 5 d. gl; Olavus, f. 1729 2/8.

von Der Fehr. Fältskären Joachim Christian *von Der Fehr*, g. m. Anna Christina *von der fehren*. Barn: Helena, f. 1725 12/9, begr. 1726 30/8, 11 m. 2 v. 3 d. gl.

Fellenius. Borgaren Mårten *Fellenii* hustru Margaretha *Bonge* begrofs 1727 19/10, 52 år gl.

Florin. Handelsman Paul *Florin*, g. 1728 5/12 med Elisabet *Lithovia*.

Forbus. Probsten och Kyrckioherden i Torneå, Magister Henricus *Forbus*, g. m. Susanna *Cajana*. Testis i U:borg 1728.
Handelsman Laurentius (Lars) *Forbus*, g. 1725 18/4 med änkan Beata *Lithovia*. Barn: Catharina, f. 1726 5/3, begr. s. å. 22/3, 2 v. gl; Clara, f. 1727 5/12, begr. s. å. 19/12, 1 v. 5 d. gl; Maria, f. 1728 1/12.
Margareta *Forbus*, se *Backman*.

Forsell (Forselius). Handelsman Johan *Forsell*, g. 1728 3/3 med änkan Maria Samuelsdotter *Niska*. Barn: Karin f. 1729 12/3.

Forsman. Carl *Forsman*, g. m. Elsa *Stridbäck*. Barn: Johannes, f. 1722 5/10, begr. 1723 30/1, 4 m. gl.
Anna *Forsman*, se *Matilain*.

Forsström. Pastor i Paldamo, Rector, Magister Simon *Forsström*, g. 1. g. med Magdalena *Lithovia*, som afled 1727 i U:borg, 33 år 10 m. 10 v. gl och s. å. 9/7 begrofs i kyrkan, 2. g. 1728 11/2 med Magdalena *Frostera*. Barn: Magdalena, begr. 1722 5/6, 4 m. gl; Laurentius, begr. 1722 18/10, 3 år gl.
Beata *Forsström*, se *Lang*.

Franck (Francken). Nils Nilsson *Franck*, g. m. Maria Jöransdotter *Uhlenia*. Barn: Margeta, f. 1723 31/7; Anna, f. 1724 18/9; Andreas, f. 1726 10/5; Nicolaus och Maria, ff. 1728 21/11, begrofvos s. å. 7/12; Johan, f. 1729 13/11.

Frantzeen (Franseen, Fransen).[1] Handelsman Frantz *Frantzeen*, g. m. Sara *Cajanus*. Barn: Brita Christina, f. 1724 22/12, begr. 1725 11/2, 6 v. gl; Catharina, f. 1726 9/1, begr. s. å. 24/5, 4 m. 1 v. 6 d. gl; Johannes, f. 1727 1/10.

Fritz (Fritzen). Reinhold *Fritzens* änka Anna *Böök* begrofs 1723 15/2, 58 år gl.
Brita *Fritz*, se *Wedman*.

Frosterus. Catharina *Frostera*, se *Hedræus*.
Magdalena *Frostera*, se *Forsström*.

Färnström. Maria *Färnström*, se *Kemelin*.

Gamman. Rådman Isaac *Gamman*, dopvittne i U:borg 1726 etc.

Gisselkors. Conrector Christiern *Gisselkors*, g. m. Brita *Lithovia*.
Maria *Gisselkors*, se *Paldanus*.

Govenius (Govinius). Handelsman Magnus *Govinius*, g. m. Maria *Sträng*. Barn: Maria, begr. 1722 20/12, 1 1/2 år gl; Margareta, begr. 1724 21/1, 1 år 5 m. 3 d. gl; Henric Johan, f. 1722 28/8.

Grandel. Auditeur Isaac *Grandel*, g. m. Maria *Nyblea*. Barn: Anna Catharina, f. 1725 7/1, begr. s. å. 13/2.

---

[1] Samma släkt som *Fransén*.

Granrot (Granroth, Graanroth). Tullvisiteur Gustaf *Graanroth*, g. m. Anna *Lohm*. Barn: Brita, begr. 1723 27/6, 9 m. gl; Brita, f. 1723 9/10; Anna, f. 1727 31/7, begr. s. å. 15/8, 1 v. 1 d. gl.
Maria *Granrot*, se *Bohm*.

Gronovius. Notarien Nils *Gronovius*, g. m. Christina *Collin*. Barn: Maria, f. 1728 1/9.

Groop. Borgmästare Esaias *Groop*, begrofs 1726 1/5 i kyrkan, 51 år 4 d. gl. Gift med Greta *Stridbäck*. Barn: Johan Henric, begr. 1722 11/3 i kyrkan, 1 år 6 v. gl; Fredrich, f. 1722 26/8, begr. s. å. 11/12, 3 m. 3 v. gl; Anna Vendela, f. 1723 28/11; Esaias, f. 1725 8/7, begr. s. å. 11/8, 1 m. gl.
Elsa *Groop*, se *Ståhlberg*.
Margareta Elisabeth *Groop*, se *Dahlström*.

Grå (Gråå). Borgmästaren Gabriel *Grå*, g. m. Anna *Lund*. Barn: Anna Gertrud, Margareta och Catharina (troligen = efterföljande).
Catharina *Gråå*, se *Salander*.

Gullström. Johan *Gullström*, g. m. Brita Johansdotter. Barn: Brita, f. 1724 25/12.

Hafman (Haffman). Handelsman Lars *Haffman*, g. m. Margareta *Niska*, som begrofs 1729 29/12, 36 år gl. Barn: Brita, begr. 1722 8/3 under kyrkan, 1 år 2 v. gl; Maria, begrofs 1722 9/11, 7 mån. gl; Elisabet, begr. 1726 30/9, 1 år 1 v. 3 d. gl.

Hedræus. Borgaren Johan *Hedrai*, g. m. Catharina *Frostera*. Barn: Martha Christina, f. 1727 31/7.

Hellsing. Gabriel *Hellsing*, g. m. Anna Jonædotter. Barn: Ingred Maria, f. 1726 15/2.

Hierppe (Hierpe). Anna Christina *Hierppe*, se *Blokm*.

Hoffreen (Hoffrenius).[1] Rådmannen och Postinspectorens, sal. Johan *Hoffreens* änckia Anna Andersdotter begrofs 1722 21/6, 56 år gl.

Hollender. Fändrich Petter *Hollender*, g. m. Brita *Pilckar*. Barn: Margareta, f. 1723 28/10; Johannes, f. 1725 16/1; Daniel, f. 1727 14/1, begr. s. å. 29/9; Petrus, f. 1728 17/8, begr. s. å. 5/10, 1 m. 2 v. 4 d. gl; Eva Christina, f. 1729 15/10.

Holm. Maria *Holm*, se *Turckholm*.

Holsteen (Holst). Rådman Johan *Holsteen*, g. m. Helena *Enroot* (*Eneroot*), testis i U:borg 1722 och 1728.

Hornæus. Rector, Magister Samuel *Hornæus*, g. 1730 20/8 med Hedvig *Lithovia*.

Hägg. Borgaren Johan Pettersson *Hägg*, g. 1725 17/8 med Maria Persdotter *Salander*. Barn: Johannes, f. 1727 28/11; Elsa Margeta, f. 1729 26/11.

Hälkonen. Christina *Hälkonen*, se *Lagerberg*.

Häll. Wachtmästaren Petter *Hälls* änka Elisabeth *Kranck* begrofs 1724 18/7 à 60 några åhr.

Hällberg (Hälberg). Con Rector, Magister Petrus *Hällberg*, g. m. Margareta *Lithovia*. Barn: Gerhard Gabriel, f. 1724 4/5, begr. 1725 16/8; Gerhard, f. 1726 23/5; Margareta Elisabet, f. 1728 25/2; Petrus, f. 1729 7/7, begr. s. å. 11/10.

Härpmannin. Maria *Härpmannin*, se *Solinius*.

Icken. Catharina *Icken*, se *Sipelius*.

Ignatius. Christina *Ignatius*, se *Tuderus*.

Karck. Beata *Karck*, se *Niska*.

Kemelin. Matts *Kemelin*, g. m. Maria *Färnström*. Barn: Johannes, f. 1729 5/10.

Kempe. Jacob *Kempe*, g. m. Lisa Månsdotter. Barn: Jacobus, f. 1727 23/12.

Kiliander. Kiöpsven, sedermera Borgaren Georg (Jöran) Martinison *Kiliander*, g. 1727 25/4 med Elisabetha Jacobsdotter *Niska*. Barn: Jacobus, f. 1728 19/4, begr. s. å. 17/6, 1 m. 3 v. gl; Martinus, f. 1729 31/8.

Klovensich. Rådmannen och Notarien Henric *Klovensich*, g. 1730 11/1 med Helena *Baxter*.

Kranck. Elisabeth *Kranck*, se *Häll*.

Kråko. Brita Thomædotter *Kråko*, se *Antelius*.

---

[1] Släkterna *Hoffrenius* och *Hoffrén* tillhöra enligt den finska »Sukukirja» samma släkt som *Lithovius*. Enligt Kugelberg (Postmästare i Sverige och Finland) som icke känner Anna Andersdotters dödsår, var Johan Persson *Hoffreens* hustru Anna Andersdotter åren 1710—1717 postmästare i Uleåborg.

Lagerberg (Lagerbähr). Borg- och Snickaren Petter *Lagerberg*, g. m. Christina *Hälkonen*. Barn: Gabriel, f. 1723 19/5; Petrus, f. 1727 27/12.

Lang. Judita *Lang*, se *Mollerus*.

Rådman Petter *Lang*, begrofs 1729 27/10, 79 år gl. Gift med Catharina *Petraja*[1]. Barn: Hedwig Helena, f. 1723 25/12.

Claes *Lang*, g. m. Beata *Forsström*. Barn: Elisabet, f. 1724 23/4.

Lange. Margeta *Lange*, se *Sipelius*.

Lauræus. Susanna *Lauræa*, se *Rajaleen*.

Lillbeck. Tullvisiteur Christopher *Lillbeck*, g. m. Carin Jacobsdotter *Sallinen*. Barn: Carin, begr. 1725 7/9, 1 år 5 m. 3 v. 1 d. gl; Christopher, f. 1725 1/10, begr. s. å. 23/10, 2 v. 3 d. gl; Jacobus, f. 1728 11/10; Anna Elisabeth, f. 1729 5/12.

Lithovius. Probsten och Kyrckioherden, Mag:r Zachris *Lithovius*. Hans dotter Elisabetha begrofs 1723 17/11, 12 år 4 m. 5 d. gl.

Margareta *Lithovia*, g. m. *Forbus*. Dottern Margareta, se *Backman*.

Margareta *Lithovia*, se *Hällberg*.

Margeta *Lithovia*, se *Pilckar*.

Margareta *Lithovia*, se *Toppelius*.

Magdalena *Lithovia*, se *Forsström*.

Beata *Lithovia*, se *Forbus*.

Brita *Lithovia*, se *Gisselkors*.

Christina *Lithovia*, se *Cajanus*.

Elisabet *Lithovia*, se *Florin*.

Hedvig *Lithovia*, se *Hornæus*.

Lohm. Anna *Lohm*, se *Granrot*.

Lund. Fendrich Johan (Jonas) *Lunds* son Johan Jacob, begr. 1722 28/8, 5 mån. gl; Carl Johan, begr. 1723 26/10, 2 m. 3 d. gl; Anna Catharina, begr. 1724 3/10, 2 m. 1 v. gl.

Anna *Lund*, se *Grå*.

von Maijdel. Hedwig Helena *von Maijdel*, se *Creutz*.

Matilain (Mathelien).[2] Borgaren Johan *Matilain*, testis i U:borg 1722.

Anders *Matheliens* dotter Margareta begrofs 1723 6/3, 3 m. gl.

Rector sal. Dn. Laurent *Matheliens* änka Anna *Forsman* begrofs 1726 20/1, 62 år gl.

Mattsson. Commissarien Zachris *Mattsson*, g. m. Brita *Cajana*, som dog ss. änka och begrofs 1729 22/8, 70 år 4 m. gl.

Melander. Capitain Georg *Melander* begrofs 1728 24/11 i kyrkan.

Mollerus. Johan *Mollerus*, g. m. Judita *Lange*.

Muurman. Johan *Muurman*, g. m. Margeta Mattzdotter. Barn: Margeta, begr. 1722 24/2, 7 mån. gl; Johannes, f. 1722 22/9; Carin, f. 1725 3/9, begr. s. å. 12/9; Matthias, f. 1727 1/2.

Borgaren Lars Johansson *Muurman*, g. m. Walborg Christiansdotter. Barn: Maria, f. 1726 12/12.

Lars Larsson *Muurman*, g. 1727 23/4 med Brita Matthiædotter. · Barn: Maria, f. 1728 3/8.

Niska. Borgaren Johan Henriksson *Niska*. Barn: Elisabeth, begrofs 1722 1/3 i kyrkan, 1/2 år gl.

Borgaren Jacob Jacobsson *Niska*, g. 1727 12/3 med änkan Beata *Karck*.

Johan Jacobsson *Niska*. Barn: Catharina, begrofs 1722 27/3, 8 v. 3 d. gl.

Handelsman Anders Jacobsson *Niska*, g. m. Anna *Nylander*. Barn: Catharina, f. 1729 26/8.

Elisabetha Jacobsdotter *Niska*, se *Kiliander*.

Brita Andersdotter *Niska*, se *Tuderus*.

Maria Samuelsdotter *Niska*, se *Forsell* (*Forselius*).

Margareta Johansdotter *Niska*, se *Nylander*.

Margareta *Niska*, se *Hafman*.

Nybleus. Maria *Nyblea*, se *Grandel*.

---

[1] Torde tillhöra släkten *Petræus* eller *Petré*, enär namnet synes bildadt med hjälp af grekiskan (πέτρα = klippa).

[2] Torde tillhöra samma släkt som *Mathlein*.

Nylander. Köpman Daniel Mattsson *Nylander*, g. 1729 23/1 med Brigitta (Brita) Jacobsdotter *Tudera*. Barn: Jacobus, f. 1729 22/11.

Handelsman Anders Simonsson *Nylander*, g. 1729 20/4 med Margareta Johansdotter *Niska*. Barn: Anna, f. 1729 27/12.

Anna *Nylander*, se *Niska*.

Margeta Johansdotter *Nylander*, se *Chore*.

Simon *Nylanders* dotter Anna begrofs 1722 25/11, 4 mån. gl.

Nyman. Fältväbeln vid Kemi kompani Petter *Nyman*, g. 1726 3/4 med änkan Martha *Pilckar*, uppå Hr. Capiteiners Elias *Bercks* och Joachim *Freses* attest daterad Uhleå d. 19 Martii 1726.

Ollongreen. Gustaf *Ollongreen*, g. m. Maria Olofsdotter. Barn: Olaus, begr. 1724 20/11, 2 år 2 m. gl; Friedrich, f. 1724 26/1, begr. s. å. 30/4, 3 m. 2 d. gl.

Pahlman (Palmann, Palmman). Andreas *Palmann*. Hans änka, Catharina *Balckholm*, begrofs 1727 3/1, 85 år gl. Sonen Henric begrofs 1726 22/4, 28 år gl.

Brita *Pahlman*, se *Bonelius*.

Paldanus (Paldanius). Sochneskrifvaren Henric Samuelsson *Paldanus*, g. 1. g. med Brita *Uhlbrandt*, begr. 1726 21/8, 29 år 3 m. gl.; 2. g. med Maria *Gisselkors*. Barn: Elisabeth, f. 1723 15/7, begr. s. å. 10/11, 3 m. 3 v. gl; Jacobus, f. 1725 29/1; Britha, f. 1726 17/8, begr. s. å. 16/9, 3 v. gl; Sara, f. 1729 1/8.

Helena Zachariasdotter *Paldania*, se *Wacklin*.

Palm. Elsa *Palm*, se *Rungelius*.

Parment. Auditör Aniphas *Parment*, g. 1730 26/2 med Catharina *Ulander*.

Petræus. Catharina *Petraja*, se *Lang*.

Pijhl. Brita *Pijhl*, se *Åhs*.

Pilckar (Pilkar). Catharina *Pilkar*, se *Biörnström*.

Brita *Pilckar*, se *Hollender*.

Daniel *Pilckar*, g. m. Margeta *Lithovia*. Barn: Margaretha, se *Bonge*.

Magdalena *Pilckar*, se *Bonge*.

Margareta *Pilkar*, se *Cajanus*.

Martha *Pilckar*, se *Nyman*.

Pruteen. Borgaren Matthias *Pruteen*, g. 1. g. med Brita Reinholdsdotter, 2. g. med Anna *Fritz*. Barn: Johannes, f. 1725 1/5; Maria, f. 1728 8/1.

Rajaleen (Rajalen). Sacellanus Georg *Rajaleen*, g. 1. g. med Susanna *Lauraa*, som begrofs 1728 26/5, 2. g. 1728 19/12 med Margaretha *Stridbäck*. Barn: Susanna Christina, f. 1724 11/8.

Raselius. Maria Mattsdotter *Raselia*, se *Scharijn*.

Rehn (Reen). Borgaren Magnus Samuelsson *Rehn*, g. 1728 9/5 med Maria Johansdotter *Wenänen*. Barn: Samuel, f. 1729 18/2, begr. s. å. 13/4.

Reutter. Snickaren, sedermera Tullvisiteur Stephan *Reutter*, g. m. Maria — —. Barn: Anna, f. 1726 27/11; Jacobus, f. 1728 18/11, begrofs s. å. 26/11, 1 v. gl.

Rungelius (Rungius). Borgaren Jacob *Rungelius* eller *Rungius*, g. m. Elsa *Palm*. Barn: Abraham, begr. 1722 5/4, 11 m. 2 v. gl; Margareta, f. 1723 24/8; Anna, f. 1725 30/9, begr. s. å. 4/12, 2 m. gl; Catharina, f. 1726 20/11, begr. 1727 26/2, 3 m. 2 d. gl; Jacobus, f. 1728 11/1.

Ruuth. Vice Befallningsman, sedermera Cronobefallningsman Simon *Ruuth*, g. m. Christina *Spolander*, som begrofs 1728 3/12. Barn: Nicolaus, f. 1723 31/3, begrofs s. å. 3/4; Catharina Gertrud, f. 1725 20/7; Johannes, f. 1727 4/8, begr. s. å. 22/8, 1 v. 2 d. gl (på ett annat håll 14 d. gl).

Räihä. Margareta Johansdotter *Räihä*, se *Chore*.

Salander. Anders Pärsson *Salander*, begr. 1727 21/6, 27 år gl, g. m. Anna Catharina *Calicia*. Barn: Maria, f. 1724 3/9.

Handelsman Jacob *Salander*, g. 1729 20/5 med Catharina *Gråå*.

Anna *Salander*, se *Sipelius*.

Maria Persdotter *Salander*, se *Hägg*.

Saleen (Salleen). Abraham *Saleen*, g. m. Margareta Thomasdotter. Barn: Anna Catharina, begr. 1723 26/10, 2 år 1 m. gl; Johannes, f. 1723 13/3; Abraham, f. 1725 17/7; Maria, f. 1727 12/11.

Sallinen. Carin Jacobsdotter *Sallinen*, se *Lillbeck*.

Sarlenius. Johan *Sarlenius*, g. m. Catharina *Brunn*. Ett deras barn födt 1724 30/1.

Scharijn (Scharin). Besökaren vid Stora Siö Tullen i Stockholm Anders *Scharijn*, g. 1725 30/5 med Maria Mattsdotter *Raselia*. Barn: Sven, begr. 1727 31/8, 1 år och några dagar gl.
Sevon (Sewohn). Borgaren Johan Johansson *Sevon*, g. m. Margareta Henricsdotter *Arfwolander*. Barn: Johannes, f. 1722 14/6, begr. s. å. 18/6, 1 d. gl; Isaacus, f. 1723 28/5, begr. s. å. 5/6, 1 v. 3 d. gl; Catharina, f. 1724 14/11; Brita, f. 1726 21/12; Margareta, f. 1728 13/12.
Sillman. Lieutnant Jacob *Sillman*, testis i U:borg 1729.
Sinius. Borgaren Johan *Sinius*, g. m. Maria *Calicia*. Barn: Nicolaus, f. 1724 1/4; begr. s. å. 12/7, 2 m. och några veckor gl; Johannes, f. 1725 20/12, begr. 1726 1/8, 7 m. 2 v. 6 d. gl; Anna, f. 1727 14/7, begr. s. å. 31/12, 5 m. 1 v. 3 d. gl; Johannes, f. 1729 14/1.
Elisabeth *Sinia*, se *Uhlgreen*.
Sipelius. Rådman Johan *Sipelius*, g. m. Margeta *Lange*. Barn: Kirstin, g. m. Anders *Salander*, Margeta och Georg (trol. efterföljande).
Jöran *Sipelius*, g. m. Anna *Salander*, som begrofs 1729 29/12, 34 år gl. Barn: Anna, f. 1723 7/9, begr. s. å. 19/11; Andreas, f. 1725 11/1, begr. s. å. 11/4, 3 m. gl.
Anders Andersson *Sipelius*, g. 1. g. med Margeta *Falk*, 2. g. 1728 21/11 med Juliana Olofsdotter, som begrofs 1729 14/9, 30 år gl. Barn: Margeta, f. 1725 6/10, begr. s. å. 7/11, 4 v. gl; Jacobus, f. 1728 8/9, begr. s. å. 26/9, 2 v. gl.
Anders Jörensson *Sipelius*, g. m. Catharina *Icken*, som begrofs 1728 26/9.
Maria *Sipelia*, se *Wickman*.
Snellman. Tullnären Johan *Snellman*, g. m. Anna *Enroot*. Barn: Carl, f. 1722 19/8; Gerhardus, f. 1724 9/10; Anna Gertrud, f. 1727 4/6.
Solinius. Simon *Solinius*, g. m. Maria *Härpmannin*. Barn: Christina, f. 1724 27/2, begr. s. å. 9/4, 6 v. gl.
Soolberg. Maria Sophia *Soolberg*, se *Törnstedt*.
Spolander. Catharina *Spolander*, se *Ruuth*.
Sporman. Borgaren och Glasmästaren Jacob *Sporman*, g. m. Margeta Simonsdotter. Barn: Brita, begr. 1727 7/7, 1 1/2 år 1 v. 4 d. gl; Simon, begr. 1728 16/7, 8 d. gl; Brita, f. 1729 16/9.
Stephani. Johan *Stephani*, g. m. Walborg Josephsdotter. Barn: Anna, f. 1725 17/9.
Stridbäck (Stridbeck). Elsa *Stridbäck*, se *Forsman*.
Greta *Stridbäck*, se *Groop*.
Margareta *Stridbeck*, se *Rajaleen*. (Månne borgm. Groops änka?).
Sträng. Maria *Sträng*, se *Govenius*.
Ståhlberg. Sacellanen i Pudasjärvi Gabriel *Ståhlberg*, g. 1727 7/11 med Elsa *Groop*.
Syra. Handelsman Lars *Syras* änka Margaretha begrofs 1725 29/12, 85 år gl.
Tammelander. Borgaren Samuel *Tammelander*, g. m. Carin Cnutsdotter. (Hon finnes äfven kallad Anna Cnutsdotter). Barn: Maria f. 1723 16/1; Samuel, f. 1725 21/10; Sara, f. 1728 30/4.
Tasseen. Brita *Tasseen*, se *Falk*.
Toppelius. Handelsman Jacob *Toppelius*, testis i U:borg 1728.
Besökaren Christoph *Toppelius*, g. 1730 10/11 med Margaretha *Lithovia*.
Tuderus. Borgaren och Handelsman Gabriel *Tuderus*, g. m. Christina *Ignatius*. Barn: Brita Christina, f. 1722 29/12, begr. 1723 14/2, 6 v. 3 d. gl; Johannes, f. 1728 19/8; Carolus, f. 1724 11/1; Jacobus, f. 1726 24/9, begr. s. å. 9/10, 1 v. 5 d. gl; Sigfridus, f. 1729 13/11.
Jacob *Tuderus*, g. m. Brita Andersdotter *Niska*. Barn: Daniel, f. 1723 1/5, begr. s. å. 30/11; Hedvig, f. 1725 19/4; Andreas, f. 1727 16/12, begr. 1728 10/6, 5 m. gl.
Christina Jacobsdotter *Tudera*, se *Estlander*.
Brigitta (Brita) Jacobsdotter *Tudera*, se *Nylander*.
Turckholm. Johan *Turckholm*, g. m. Maria *Holm*. Barn: Elisabeth, begr. 1724 4/6, 6 m. 1 v. 4 d. gl; Jonas, f. 1725 26/6, begr. s. å. 31/8, 1 m. 3 v. gl: Maria, f. 1726 20/11, begr. 1727 14/10; Zacharias, f. 1728 19/8.
Törnstedt. Häradshöfding Olof *Törnstedt*, g. m. Maria Sophia *Soolberg*. Barn: Olaus Magnus, f. 1723 24/2.

Uhlbom (Uhlbohm). Jacob *Uhlbom* begrofs 1722 $^{16}/_{12}$, 39 år gl.
Sara Jacobsdotter *Uhlbom*, se *Wacklin*.
Uhlbrandt (Uhlbrand). Rådman Eric *Uhlbrandt*, testis i U:borg 1722.
Brita *Uhlbrandt*, se *Paldanius*.
Uhlenius. Maria Jöransdotter *Uhlenia*, se *Franck*.
Uhlgreen. Borgaren Simon *Uhlgreen*, g. m. Elisabeth *Sinia*. Barn: Margareta, f. 1725 $^{7}/_{1}$; Elisabet, f. 1726 $^{4}/_{11}$; Anna, f. 1729 $^{24}/_{1}$.
Uhlholm. Anders *Uhlholm*, g. m. Margeta *Ahlqvist*. Barn: Anders, f. 1725 $^{25}/_{5}$; Susanna, f. 1728 $^{21}/_{2}$.
Ulander (Uhlander). Catharina *Ulander*, se *Parment*.
Elisabetha Mattzdotter *Uhlander*, se *Fagerholm*.
Wacklin (Wacklijn, Wackelin).[1] Postmästare Michel *Wacklijn*, g. m. Helena Zachariasdotter *Paldanius*. Barn: Helena, f. 1722 $^{19}/_{8}$, begr. 1723 $^{27}/_{1}$, 1 år 3 m. gl; Anna f. 1724 $^{23}/_{1}$.
Borgaren Zachris Michelsson *Wacklin*, g. 1727 $^{18}/_{4}$ med Sara Jacobsdotter *Uhlbohm*. Barn: Michael, f. 1728 $^{10}/_{11}$.
Furir Mårten *Wackelin*, g. m. Susanna Simonisdotter. Barn: Jacobus, f. 1726 $^{17}/_{6}$.
Elisabetha *Wacklin*, se *Collin*.
Wallman. Häradshöfding Hans *Wallman*, g. m. Barbro *Wattrang*. Testis i U:borg 1724.
Wattrang. Barbro *Wattrang*, se *Wallman*.
Wedman. Henric *Wedman*, g. m. Brita *Frits*. Barn: Anna Maria, f. 1723 $^{18}/_{2}$.
Wenänen. Elisabet Stephansdotter *Wenänen*, se *Estlander*.
Maria Johansdotter *Wenänen*, se *Rehn*.
Westman. Borgaren Olof Olofsson *Westman*, g. m. Magdalena *Wichman*. Barn: Gabriel och Margeta, ff. 1726 $^{18}/_{4}$; Olaus, f. 1729 $^{9}/_{1}$.
Wichman. Magnus *Wichman*, g. m. Maria *Sipelia*. Barn: Johannes, f. 1725 $^{22}/_{8}$; Margaretha, f. 1728 $^{10}/_{8}$.
Magdalena *Wichman*, se *Westman*.
Åhs. Borgaren Gustaf *Åhs*, g. 1727 $^{14}/_{5}$ med Brita *Pijhl*. Barn: Johannes, f. 1728 $^{14}/_{2}$.
Östman. Thomas Johansson *Östman*, g. m. Dorde Johansdotter. Barn: Johannes, f. 1723 $^{22}/_{1}$, begr. s. å. $^{27}/_{10}$, 9 m. 3 d. gl; Elisabet, f. 1724 $^{11}/_{9}$.

Såsom efterskrift till förestående sammanställning från Uleåborg må fogas följande, vid ett senare besök i staden gjorda anteckningar om den äldsta i kyrkoarkivet förvarade volymen af personhistoriskt intresse. Denna utgöres af en liten bok i skinnband, där åtskilliga af bladen äro mycket skadade af breda yxhugg (troligen minnen från »iso viha», den stora hätsketiden eller den s. k. stora ofreden). Innehållet inledes af en handskrift på fyra sidor af biskopen i Åbo *Johannes Gezelius*, som i enlighet med den kristliga församlingens vid visitation och synod i Uhlo den 18, 19 och 20 juni 1680 uttalade mening att kyrkan borde utvidgas — »emädan i staden genom Gudz wälsignelse är en stoor myckenhet aff folk och kyrkian ther emoot lijten »— riktar en uppmaning till församlingsmedlemmarne att gifva bidrag »till den nya kyrkiobygnaden och scholans förfärdigande — — at effterkommandena måge sig fägna aff sine fäders och förfäders godhvillighet». Efter tre sidor historik och inledning kommer en sida med bibelspråk, hvarefter Gezelius (Åbo Martij 1680) själf tecknat 100 daler kpmt »Till en lijten begynnelse till förb:te gudelige verk». Härefter komma

[1] Se vidare »Hundrade minnen från Österbotten af S. E. W(ackli)n». I. Sthlm 1844, sid. 16—22. Kugelberg (Postmästare i Sverige och Finland) känner icke Michel Wacklins här anförda barn.

»den Lofl. församblingens Lemmar» med sina i boken intecknade bidrag. *Hinrich Forbus* gaf likaledes 100 dlr kpmt »til den nyja kyrkians Upbyggelse» (men kyrkan blef endast reparerad), äfvenså borgmästaren *Jöran Sadlen* (?) 115 dlr i två poster, 9 juni 1680 och 10 april 1683. Öfriga med mindre belopp bidragande äro: *Simon Pilckar*, *Johan Sirelius*, *Jöran Jöransson Sipelius*, *And. Andersson Lythræus*, *Johan Estlander*, *Jacob Rajahl*, *Reinholdt Fritz*, *O. H. Matilain*, *Anthonij Boysman*, *Anders Bruse*, *Knut Ahlrooth*, *Olof Hogstadh*, *Chatarina Fick* m. fl. »Föruthan Höghwyrdige fader H. Biskopens 100 D: Sal. Borgmäst:s 115 D:» attesterades inalles 676 dlr 21 öre kpmt i Uhlo den 8 april 1686 af *Zacharias Ulbegius*, *Johannes Forbus* och *Simon Pilckar*.

Ifrågavarande volym redogör äfven för en annan insamling. Det gäller här en »Stoor-Klåcka» till kyrkan. Inbjudningen är undertecknad: »Uhloborgh 8 Junij 1695 *Jacobus Frosterus* Præp. et Past. Uloensis, *Gabriel Gråå* Consul Uhlåburgensis». Bland de bidragande märkas: *Petter Lang*, *I. Brenner*, *Peter Bondstorp*, *Jacob Estlander*, *Anders Sipelius*, *Lars Pijra*, *Johan Bonelij*, *Jacob Lang*, *Anthonius Boysman*, *Lars Gallenius*, *Jöran Sipelius*.

På Uleåborgs vackra kyrkogård, som delvis är beväxt med grof furuskog, märkas bland numera ännu läsliga grafhällar eller vårdar af äldre datum: Commerserådet *Johan Franzén*, * 1784 6/5, † 1849 3/10, g. 1. g. med Hedvig Gustafva *Roos*, * 1790 16/2, † 1811 18/10, 2. g. med Charlotta *Lang*, * 1798 26/11, † 1826 14/3; *Zachris Franzén*, † 1787, g. 1770 med Hedvig *Schulin*, * 1755, i hennes 1. gifte (äfven hon där begrafven); *M. H. Franzén*, * 1781 18/11, † 1850 6/5, änka, g. m. kontraktsprosten *E. J. Frosterus;* Kgl. Räntmästaren *Gustaf Bergbom*, * 1742 16/12, † 1820 7/11; Öfverstelöjtnanten och Riddaren *F. A. Hällström*, * 1787 30/4, † 1861 31/3; Nämndeman *Pål Palokangas*, g. m. *Catharina Margareta Stjerncreutz* * 1774 10/1, † 1852 27/7; Magazinsförvaltaren, majoren *Bengt Magnus Krook*, * 1789 4/7, † 1851 16/11; Handlanden i Uleåborg, Svensk-Norske Vice Consuln *Zachris Ephraimsson Wacklin*, * 1771, † 1823.

I detta samband torde till sist få omnämnas den på samma begrafningsplats befintliga monumentala *Lagerborgska* grafven samt den ur alla synpunkter tilltalande och fosterländskt manande vården öfver de Uleåborgs finska skarpskyttebataljon tillhöriga officerare och gemene, som aflidit sedan bataljonen uppsattes och till dess upplösning år 1901.

Värdefullt arkivmaterial.

Under det pågående ordningsarbetet i kammararkivet har gifvetvis framkommit en hel del handlingar, som kunna bli till nytta för personhistorien. Kammararkivet gömmer kanske på de förnämsta källorna för hela vår inre historia — den kamerala, ekonomiska och administrativa — men tillika ha dess omfångsrika samlingar ett enastående värde för biografisk-genealogisk forskning. Allt stort, som Sverige haft af ämbetsmän, militärer, affärsidkare har, särskildt under 1600-talet, alltid på något sätt haft uppgörelser med det gamla ämbetsverk, som länge var centralpunkten för statens inre förvaltning och hvars förnämsta minnen kammararkivet nu förvarar. Hela det stora reduktionsarkivet bör, när det en gång blir ordnadt, gifva rikt material för beskrifning af vår adelshistoria. Handlingarna rörande hären och flottan komma att till väsentliga delar komplettera de i andra arkiv förvarade samlingarna rörande våra regementen, deras krigsbedrifter och deras personalhistoria. Och slutligen ha vi de allmänna folkregistren, mantalslängderna, som oaktadt de talrika luckorna likväl kunna gifva den genealogiske forskaren en följd af upplysningar, som knappast annorstädes stå att finna.

Bland de serier, som inom en snar framtid torde bli tillgängliga för forskning, är från antydda synpunkt samlingen *Likvidationer* måhända den förnämsta. Under denna serie äro inordnade affärsuppgörelser mellan staten och enskilda personer från midten af 1500-talet intill slutet af 1700-talet. Ännu länge efter statskontorets inrättande (1680) hade nämligen kammarkollegium dylika uppgörelser om hand, särskildt alla efterräkningar från reduktionens dagar och från de stora krigsåren.

Handlingarna äro ordnade efter personer inom större ämnesgrupper. Sålunda förekomma särskilda grupper för uppgörelser med tjänstemän, civila vid centralförvaltningen, vid tull, post, landtmäteri etc., judiciella, ecklesiastika och framförallt militära. I den stora underafdelningen »Hären» återfinnas likvidationer med officerare och soldater ända från Gustaf Adolfs och Karl X Gustafs dagar. Talrikast representerade äro dock Karl XII:s krigare, hvilkas ansökningar och klagoskrifter, meritlistor och efterräkningar i en mängd fall bära vittne om statens oförmåga att efter nödåren infria kontrakt och förbindelser. En annan samling, som talar ungefär samma språk, är »Värfningar», uppgörelser med personer, som uppsatt hela regementen eller delar däraf. Så ha vi likvidationer för befraktning, för leveranser och försträckning, framförallt under krigsåren — handlingar som torde ha sitt största värde för studiet af bergsbruket och handeln, hvilkas omfattning och betydelse särskildt under 1600-talet var mycket större än man i allmänhet tänker sig.

De antydda handlingarna torde vara mera gifvande för den biografiska forskningen än för den genealogiska. Stundom lämnas upplysningar om släktförhållanden, men det är egentligen endast då änka eller barn begära ersättning för familjefaderns fordringar. I vanliga

fall berör det endast den person, som själf gjort tjänsten. Ofta är det blott en obetydlig händelse i hans lif, som den förvarade räkningen betygar. Men om transaktionen pågått en följd af år, kunna i de vidlyftiga utredningsakterna påträffas flera upplysningar af värde för studiet af hans personalia, hans ekonomi och hans verksamhet.

Samlingen, som ordnats af amanuensen Erik Malmsten, omfattar omkring 1,500 volymer. Ännu torde det dröja några månader innan den blir tillgänglig för forskare. Till densamma kommer framdeles att utarbetas ett fullständigt personregister med hänvisning till de olika afdelningarna, upptagande bortåt 10,000 namn. Det bör således för den intresserade bli tämligen lätt att finna sig till rätta i den omfångsrika samlingen.

Personhistorisk litteratur.

Ny svensk släktbok, utgifven af *Karl A. K:son Leijonhufvud* och *Gustaf C:son Leijonhufvud.* H. 4—6. Stockholm, P. A. Norstedt & Söners förlag. 1903.

Sedan detta arbete senast omnämndes i denna tidskrift (jfr Årg. V, s. 58) hafva ej mindre än tre nya häften sett dagen, i hvilka 39 släkter behandlats. Antalet är ju icke så litet, men rättvisan till prydno kan dock ej lämnas oförmäldt, att däraf icke få finnas beskrifna redan i äldre arbeten. Det är visserligen icke något att anmärka, om en eller annan släkt på grund af nya forskningar i sin historia velat i förbättrad och tillökad upplaga se denna åter publicerad, men det synes mig som om den köpande allmänheten, för hvilken dock ett eller annat tillägg till en förut i sina grunddrag redan offentliggjord släktutredning i de flesta fall torde sakna intresse, kunde hafva anspråk på att ej ideligen möta gamla bekanta från de »gamla» släktböckerna i den, som dock uppträder med anspråk på att vara »ny». Som det nu är, visar en liten undersökning lätt att *inemot hälften* af de i ofvan citerade häften representerade ätterna förekomma hos Anrep och Örnberg, och till yttermera visso finnas några redan hos dessa in duplo. Ja, hvad beträffar släkten Geijer gifves den nu till lifs för minst *femte* gången, eftersom den förut utförligt beskrifvits hos Anrep och gifvit stoff till tre separatupplagor med olika plan och omfattning, men alla tillgängliga för allmänheten, för att nu ytterligare ingå i ifrågavarande släktboks sjätte häfte. Ätten är vidt utbredd och som bekant i flera sina grenar märklig, men det ligger väl dock äfven någon sanning i det gamla ordspråket, att man kan få för mycket också af det goda!

Nu skulle det väl kunna härtill genmälas, att beträffande de släkter, som förut ingått i Örnbergs släktbok och ättartal, aldrig med afseende på de enskilda ättemedlemmarna lämnats så utförliga biografiska notiser som i allmänhet insamlats i Ny svensk släktbok, och detta skall visst ej bestridas. Men äfven rörande dessa biographica kan jag icke återhålla några som mig synes berättigade anmärkningar.

Det är i ett arbete sådant som detta absolut onödigt att t. ex. rörande celebra författare, för hvilkas litterära produktion är på andra ställen om och om igen redogjordt, meddela i alla händelser ofullständiga och otillfredsställande skriftförteckningar, som i vissa fall upptaga hela spalter, hvilka utan någon verklig valuta fördyra arbetet. En enkel upplysning, att mannen i fråga varit skriftställare (där ej kunskapen härom ingår redan i allmänna medvetandet), och en enkel hänvisning af t. ex. följande lydelse: 'Skrifter, se Biogr. lex.' är alldeles tillfyllest och dessutom både mera upplysande och mindre pråligt. Man kunde kanske icke utan skäl säga ungefär detsamma om aftryckandet in extenso af diverse, stundom nog så obetydliga handlingar, där tillgodogörandet af innehållet för själfva biografien varit fullt tillräcklig. Det må vara förtjänstfullt att söka den »fullständighet», hvilken en föregående anmälare dock funnit ojämn och väl äfven alltid så måste blifva, men fullständighet i uppgifter får icke blifva detsamma som spaltuppfyllande notiser af uppenbar oriktighet eller tvifvelaktigt värde, såsom då t. ex. en person s. 403 uppgifves hafva ägt bruk, som anlades först långt efter hans död, eller en annan säges »varit i Stockholm vid Fersenska mordet och lär jämte en del andra pojkar ha sprungit efter vagnen, i hvilken grefve Fersen åkte, och hållit i hjulen, men hade ej föreställning om eller hur mordet tillgick till följd af den stora folkmassan».

Men äfven om en sådan notis som den sist anförda mot förmodan kan komma att fröjda en eller annan (stort visare med afseende på den biograferade personen lär den icke göra någon) vittnar dess intagande mellan två semikolon i en allvarligt hållen s. k. meritförteckning om ett redaktionssätt, som visserligen äfven af andra grunder måste betecknas som allt annat än tillfredsställande. Man begär ej i en genealogisk handbok någon retorik och äfven därför blifva sådana uppstyltade uttryck som »ingick på hattmakareyrkets bana» (s. 360), mindre lämpliga, men däremot torde det kunna begäras, att ett arbete, utgånget från en af landets förnämsta förläggarefirmor, ej skall vimla af bockar mot det svenska språkets enklaste regler. Omdömet är tyvärr skarpt, men knappast orättvist. En herre, som blef handlande i Nordamerika, »*innehade*» icke äfven andra yrken, äfven om han *idkade* dem (s. 464) och man förrättar icke ett landssekreterareämbete »*med*» stadsnotarietjänst (s. 462), men förr i världen gick det möjligen an att »förena» båda eller sköta det förra *tillsammans med* den senare. Följande tirader må f. ö. tala för sig själfva: »Angående hans förfäder har i N. N. församlings kyrkoarkiv ej kunnat forskas, då i första dopboken namnet Ingemar ej återfunnits enligt kyrkoherdens utlåtande» (s. 462); »om själfva anläggningarna för de många underhafvande, skrifver han, att deras välvilja mot underordnade är märkvärdig» (s. 278); »sistnämnda kyrkoarkivs församlingsbok går ej längre tillbaka än 1757, och de äldre (?) födelse och dödböckerna innehålla icke något rörande denna familj såsom därifrån upplyst blifvit» (!). Man läse äfven biografien öfver Abraham Hülphers (s. 330—332), där jag mindre fäster mig vid den vidunderliga »firman» (skall väl vara *finnen*) K. G. Leinberg som utg. till de välbekanta Bidragen till kännedomen om vårt land, än vid den oproportionerliga bredden, saknaden af all öfversiktlighet och

reda samt upptagandet af en hel samling (af andra tryckta) dedikationsverser till H:s arbeten, som ingenting upplysa om H:s person och hvilkas omtryckande på detta ställe är alldeles oförklarligt. Ett motstycke till denna »biografi» finnes för öfrigt s. 263—264, där ett mindre lyckadt försök gjorts att i sammanträngd form lämna en skildring af J. H. Kellgren som skald och kritiker, hvilken säkerligen med stor fördel kunnat uteslutas.

Friherrarne Leijonhufvud hafva hittills försett hvarje häfte af sin bok med ett utförligt register. Att döma af den genomgående pagineringen synes dock vara meningen att sammanföra ett antal häften i ett band. Jag anser obetingadt, att vinsten af ett gemensamt bandregister skulle uppväga saknaden tills vidare af de särskilda häftesregistren, som aldrig kunna fullt ersätta det förra. Äfven de spatiöst tryckta rättelseblad, som nu åtfölja hvarje häfte, skulle mycket vinna på ett liknande betraktelsesätt för deras vidkommande: de läsas väl knappast i sitt nuvarande skick och ännu mindre, när häftesantalet ytterligare ökats; helt annat vore förhållandet, om de sparats för att i form af ett supplement för ett helt band redigeras i annan ordning än den godtyckliga, som uppkommit af häftesindelningen.

De anmärkningar, som härmed framställts, åsyfta ej att förringa det anmälda arbetets förtjänster. Om jag denna gång ej finner nödigt, att särskildt framhålla dessa, som ju f. ö. till stor del ligga i öppen dag, beror detta närmast därpå, att de förut vid upprepade tillfällen i denna tidskrift påpekats. Om de däremot äro tillräckliga för att göra denna släktbok till det »mönsterarbete», på hvilket en föregående anmälare hoppats, må emellertid lämnas därhän. Fordringarna ställas ju här i världen olika, men det är säkerligen icke till skada för den genealogiska forskningen i vårt land, om de hållas uppe gent emot en publikation, som ej framträder utan anspråk och dessutom är den enda i sitt slag, som f. n. utgifves i Sverige.

— *qu* —

Åbo stifts herdaminne 1554—1640. Af *K. G. Leinberg*, professor. Helsingfors 1903. VIII + 315 sid. 8:o.

Ofvanstående arbete utgör en fortsättning på det af samme författare 1894 utgifna »Det odelade finska biskopsstiftets herdaminne» och afser liksom detta att komplettera och beriktiga Strandbergs snart sekelgamla Herdaminne. Då det omfattar nydaningstiden för vår lutherska kyrka och en period, då Finland ännu icke hade eget universitet, utan i sin andliga odling måste stå i omedelbar kontakt med moderlandet, är det gifvet, att arbetet äfven för den rent svenska historien har sitt särskilda intresse.

Om man jämför innehållet med Strandbergs bok finner man flera nya namn och fullständigare uppgifter. De inryckta notiserna och originalcitaten förhöja icke blott arbetets värde såsom vetenskapligt alster, utan göra äfven ett uppfriskande afbrott i den rikhaltiga samlingen af data. Författaren har hemtat en stor del af sitt stoff direkt ur arkiven, ej blott i Finland, utan äfven i Sverige, där både riksarkivets och kammararkivets samlingar blifvit granskade.

Den samvetsgrannhet, som kännetecknar professor Leinbergs hela litterära alstring, har man säkerligen äfven i detta arbete tillfälle att konstatera. Man kan därför lyckönska den finsk-svenska litteraturen att ha fått emottaga ett nytt arbete af hans hand.

Landsstatsmatrikel. II. Utgifven af *Hjalmar Gullberg* och *Torsten Uggla.* Stockholm 1904. 164 sid.

Första delen af detta arbete, omfattande nu lefvande tjänstemän vid den egentliga landsstaten, är förut i denna tidskrift anmäld (årg. V, sid. 205). Den nu afslutade delen innehåller biografier öfver länsmän och landsfiskaler. Oaktadt materialet ojämnt erbjudits, genom vederbörandes uraktlåtenhet att insända begärda uppgifter, har det lyckats utgifvarne att för flertalet få fullständiga meritförteckningar och släktuppgifter, tack vare egna forskningar i både tryckta och otryckta källor.

Småländska fideikommiss. Herrgårdsskildringar och sägner af *Erik Åkerhielm.* Stockholm 1904. VIII + 224 s. stor 8:o.

Förestående arbete kan närmast betraktas som en motsvarighet till de för flera årtionden sedan utkomna arbetena om exempelvis Upplands och Södermanlands herrgårdar. Det skiljer sig dock såsom redan titeln angifver från desamma genom att endast upptaga herrgårdar af fideikommissnatur. Arbetet behandlar naturligtvis i första rummet de olika godsens odlingshistoria, men lämnar därjämte många upplysningar af personhistoriskt intresse vid utredningen om ägarne under skilda tider.

I slutet af boken finnes en förteckning på använda källskrifter såväl tryckta som otryckta. Man förvånas att däri ej nämnes något arbete af friherre G. Djurklou, som om den småländska adeln och dess gods lämnat så många värdefulla upplysningar. En genomläsning af boken bestyrker emellertid, att författaren ej öst ur dessa källor, hvilket man måste beklaga. Såväl »Om Göran Månssons till Bolmsnäs jordebok» som en uppsats i Historisk Bibliotek (Ny följd I. sid. XXI) lämna nämligen särskildt till fideikommisset Liljenäs' historia utmärkta bidrag. Bland Lundboholms äldre ägare nämnas medlemmar af en dansk Rosensparre-ätt, utan tvifvel den i Danmarks Adels Aarbog 1899 (sid. 371) beskrifna ätten, ehuru de olika uppgifterna svårligen låta sig förenas. Forskning i outgifna källor synes utgifvaren endast utfört undantagsvis, hvilket är att beklaga, så mycket mera som man i nyare arbeten af liknande art i allmänhet blifvit van att finna just sådana uppgifter.

Arbetet prydes såväl med porträtt af de flesta nuvarande fideikommissarierna som ett större antal ofta ganska vackra bilder af gårdarna, de senare efter fotografier af författaren.

G. I.

Gustaf III. En karaktärsstudie af *Henrik Schück.* Stockholm 1904. 138 sid.

De omdebatterade föreläsningar, som professor Schück i våras höll i Danmarks hufvudstad, ha nu utkommit i bokform. Såsom re-

dan af tidningsreferaten framgick, har författaren en bestämd tendens att förtaga den nimbus, som legat kring »tjusarkonungens» gestalt. Han söker, i enlighet med häfdvunna metoder, centralisera sin uppfattning kring ett visst karaktärsdrag såsom bestämmande det hela. Det han finner såsom grundtonen i konung Gustafs väsen är hans estetiska läggning. Från denna härledes hans romantiska idealism och hans förmåga att i afgörande tillfällen lefva en hjältes lif, men också en genomgående olämplighet för det dagliga lifvet med dess praktiska kraf. Författaren vill dessutom ur rent kvinnliga instinkter förklara en stor del af konungens handlingar.

Om försöket att på detta sätt samla en persons karaktärsdrag i en konstruerad brännpunkt i vanliga fall kan anses gå på sidan om den skiftande verkligheten, så måste det utan tvifvel än mera vara fallet, då fråga är om Gustaf III. Ty ingen lär väl kunna förneka, att hans natur är en af de mest komplicerade som vi öfverhufvud taget känna i vår historia. Professor Schücks försök att behärska dess grundmotiv kan därför knappast bli något annat än en samling af i och för sig intressanta synpunkter, som ha en viss förmåga att väcka uppseende och som nog för framtida studier kunna bli af stort värde, men som svårligen kunna betraktas såsom afgörande ord. Särskildt gör bedömandet af konungens politiska gärningar intryck af ensidighet, och det ideliga hänvisandet till »teaterhjälten» är en effekt-synpunkt, som långtifrån uttömmer verkligheten. Att tillmäta professor Schücks uppfattning någon öfverdrifven betydelse eller att beskärma sig öfver besudlandet af ett fosterländskt minne är knappast skäligt. Om konungen skall rubriceras in bland store män eller små, bland moraliska personer eller omoraliska, får ändå alltid bero på den personliga uppfattningen af begreppen. Likaså blir det den objektive granskaren som själf får värdera alla de åberopade omdömena af konungens egna samtida. Att utan vidare draga de ogynnsamma slutsatser, som författaren gör, är ungefär detsamma som om man förnekar Napoleons storhet därför att han nästan alltid var illa liden af dem som ställdes i hans närmaste omgifning.

Det är framläggandet af en del detaljer, som är styrkan i professor Schücks bok. Hvad man däremot saknar är det öfverlägsna förståendet och den vidtskådande blicken, som exempelvis gaf Tegnér förmågan att famna ytterligheterna, då han bakom profkartan på mänskliga fel och brister skönjde glansen, snillet och härskarekraften.

Gustaf Fredrik Koræn, Karl Gustaf Theodor Linnell, Per Fredrik Wirseen. Tre biografiska skizzer af *Nils Sjöstrand*, efter författarens död utgifna af *H. Hyltén-Cavallius*. Vexiö 1904. 12 sid.

Ifrågavarande lilla häfte afser hufvudsakligen att hugfästa minnet af författaren, hvilken 1897 afled som docent vid Lunds universitet. Det är tvenne lärare vid Vexiö läroverk och en Lunda-kamrat, som han beskrifver. Anteckningarna torde ha sitt gifna intresse för dem som känt personerna.

Frågor.

6. Hvar finnes ett porträtt af friherre Rutger Maclean?

A. E.

7. Öfverregeringsrådet Stirn i Schleswig har om sin fädernesläkt uppgifvit följande: Troligen under senare hälften af 1600-talet utflyttade från Sverige till mellersta Tyskland en man vid namn Oxenstierna. Han blef naturaliserad tysk och hans alltjämt i Tyskland bosatta afkomlingar hafva efter hvarandra burit namnen Oxenstierna, Oxenstiern, Oxenstirn och slutligen Stirn samt begagna ännu i dag, ehuru i Tyskland borgerliga, de svenska ätterna Oxenstiernas hjärtvapen.

Kan någon upplysa, om familjetraditionen grundar sig på verklig tilldragelse och i sådant fall, hvem Stirnarnes stamfader kan hafva varit?

W. S.

Nya ledamöter i Svenska Autografsällskapet april—september 1904.

Afzelius, A. E., Kammararkivarie.
Almgren H., Amanuens.
Almgren, O., Docent.
Ambrosiani, S., Fil. lic.
Aspelin, J. A., f. d. Läroverksadjunkt. Helsingborg.
Barfoth, A., e. o. Hofrättsnotarie. Lund.
Belfrage, I. F. R., Löjtnant. Karlsborg.
Berg von Linde, J. A. A., Godsägare. Dufeke, Axelwold.
Bergmanson, K., Kapten.
Björkman, G., Fil. doktor.
Cronsioe, L., Rådman. Malmö.
Dahlberg, K., e. o. Hofrättsnotarie. Malmö.
Drakenberg, S., Kapten.
Elfman, A., Hamnkamrer. Helsingborg.
Ewerlöf, J. G., Notarie.
Fabricius, K. F. K., Cand. mag. Köpenhamn.
Grönberg, F., Bankdirektör. Eskilstuna.
Gullberg, O. H., Förste aktuarie.
Göteborgs realläroverks bibliotek.
Hahr, A., Docent. Uppsala.
Hallberg, F. W., Rådman. Malmö.
Hedin, G., Amanuens.
von Horn, A. G., Kapten. Karlskrona.
Höjer, F., Fil. lic.
Leinberg, K. G., Professor. Helsingfors.
Lindh, F. G., Amanuens.
Nordenstierna, O. R., Kammarskrifvare. Helsingborg.
Nordin, I., Apotekare. Malmö.
Planting-Gyllenbåga, C. G. A., f. d. Kapten. Remmingstorp. Axvall.
Planting-Gyllenbåga, C. G. O., Löjtnant. Helsingborg.
Planting-Gyllenbåga, E. J. C., adj. ledamot i Svea Hofrätt.
Planting-Gyllenbåga, E. W. C., f. d. Häradshöfding.
von Rosen, C. E., Grefve, Kapten. Helsingborg.
Rudenschöld, A. S. M., född *Planting-Gyllenbåga*, Grefvinna.
Salwén, A. G. E., Officersaspirant. Grängesberg.
Schürer von Waldheim, M., Regementsintendent. Umeå.
Skjöldebrand, H. O., Löjtnant.
Stora landslogens bibliotek.
von Sydow, K. A., Kyrkoherde, Varnhem.
Södergren, J., Disponent. Norrköping.
Tigerstedt, E. S., Öfvertelöjtnant. Kotka.
Tullberg, T., Professor. Uppsala.
Upmark, G., Fil. lic.
Winquist, G. E., Borgmästare. Hedemora.
Wistrand, H. E. C., Öfverinspektor. Göteborg.
Åhsberg, S, Kontorschef. Göteborg.
Åkerhielm, C. H., Friherre, medarbetare i Stockholms Dagblad.

Bilaga till Personhistorisk Tidskr. VI. 3 och 4.

H. K. H. Prinsessan Margarethas af Stora Britannien och Irland 32 anor.

Ernst Fredrik, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1724, † 1800.
Sofia Antoinetta, prinsessa af Braunschweig, f. 1724, † 1802.
Henrik XXIV af Reuss-Ebersdorff, f. 1724, † 1779.
Caroline-Ernestine, grefvinna af Erbach-Schönberg, f. 1727, † 1796.
Ernst II, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1745, † 1804.
Charlotta, prinsessa af Sachsen-Meiningen, f. 1751, † 1827.
Fredrik Frans I, hertig af Mecklenburg-Schwerin, f. 1756, † 1837.
Louise, prinsessa af Sachsen-Gotha, f. 1756, † 1808.
Fredrik Ludvig, prins af Wales, f. 1707, † 1751.
Augusta, prinsessa af Sachsen-Gotha, f. 1719, † 1772.
Karl I, hertig af Mecklenburg-Strelitz, f. 1708, † 1752.
Elisabet-Albertine, prinsessa af Sachsen-Hildburghausen, f. 1713, † 1761.
Ernst Fredrik, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1724, † 1800.
Sofia Antoinetta, prinsessa af Braunschweig, f. 1724, † 1802.
Henrik XXIV af Reuss-Ebersdorff, f. 1724, † 1779.
Caroline Ernestine, grefvinna af Er-

Frans, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1750, † 1806.
Augusta, grefvinna af Reuss-Ebersdorff, f. 1757, † 1831.
August, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1772, † 1822.
Louise, prinsessa af Mecklenburg-Schwerin, f. 1779, † 1801.
Georg III, konung af Stora Britannien och Irland, f. 1738, † 1820.
Charlotta, prinsessa af Mecklenburg-Strelitz, f. 1744, † 1818.
Frans, hertig af Sachsen-Saalfeld, f. 1750, † 1806.
Augusta, grefvinna af Reuss-Ebersdorff, f. 1757, † 1822.

Ernst I, hertig af Sachsen-Coburg, f. 1784, † 1844.
Louise, prinsessa af Sachsen-Gotha, f. 1800, † 1831.
Edvard, hertig af Kent, f. 1767, † 1820.
Victoria, prinsessa a Sachsen-Saalfeld. f. 1786, † 1861.

Albert, prins-gemål, prins af Coburg-Gotha, f. 1819, † 1861.
Viktoria, drottning af Stora Britannien och Irland, f. 1819, † 1901.

Arthur, hertig af Connaught. f. 1850.

Margaretha, Prinsessa a
f. den

- sen, f. 1744, † 1797.
- Fredrika Lovisa, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1751, † 1805.
- Carl II, storhertig af Mecklenburg-Strelitz, f. 1741, † 1816.
- Fredrika, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1752, † 1782.
- Carl August, storhertig af Sachsen-Weimar, f. 1757, † 1828.
- Louise, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1757, † 1830.
- Paul I, kejsare af Ryssland, f. 1754, † 1801.
- Sofia Dorothea, prinsessa af Würtemberg, f. 1759, † 1828.
- Leopold I, hertig af Anhalt, f. 1740, † 1817.
- Louise, prinsessa af Brandenburg, f. 1750, † 1811.
- Fredrik V, landgrefve af Hessen-Homburg, f. 1748, † 1820.
- Carolina, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1746, † 1821.
- Fredrik Wilhelm II, konung af Preussen, f. 1744, † 1797.
- Fredrika Louise, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1751, † 1805.
- Carl II, storhertig af Mecklenburg-Strelitz, f. 1741, † 1816.
- Fredrika, prinsessa af Hessen-Darmstadt, f. 1754, † 1782.

- Fredrik Wilhelm III, konung af Preussen, f. 1770, † 1840.
- Louise, prinsessa af Mecklenburg-Strelitz, f. 1776, † 1810.
- Carl Fredrik, storhertig af Sachsen-Weimar, f. 1783, † 1853.
- Maria Pavlowna, storfurstinna af Ryssland, f. 1786, † 1859.
- Fredrik, arfprins af Anhalt, f. 1769, † 1814.
- Amalia, prinsessa af Hessen-Homburg, f. 1774, † 1846.
- Ludvig, prins af Preussen, f. 1773, † 1796.
- Fredrika, prinsessa af Mecklenburg-Strelitz, f. 1778, † 1841.

Carl, prins af Preussen, f. 1801, † 1883.	Marie, prinsessa af Sachsen-Weimar, f. 1808, † 1877.	Leopold II, hertig af Anhalt, f. 1794, † 1871.	Fredrika, prinsessa af Preussen, f. 1796, † 1818.

Friedrich-Carl, prins af Preussen, f. 1828, † 1885.

Maria-Anna, prinsessa af Anhalt, f. 1837.

Louise-Margarethe, prinsessa af Preussen, f. 1860.

Britannien och Irland, 1882.

Stockholms öfverståthållare.

Af **N. v. D.**

Grefve Hans Henrik von Essen.

Westfalen synes hafva varit den gamla adelssläkten von Essens vagga. Öfver Liffland och Estland kom den sedan till Sverige. I 30-åriga krigets strider kämpade Alexander von Essen med utmärkelse under Sveriges fanor, vann generalmajors titel och svensk adlig värdighet. Två af hans sonsöner nådde äfven generalsgraden och upphöjdes till friherrar. En son till den yngre af dem var kammarherren friherre Fredrik von Essen, bekant som en af det yngre mösspartiets främsta och mest aktade ledare på Riddarhuset. I hans gifte med Anna Charlotta Kruuse föddes 1755 å familjegodset Kafvelås sonen Hans Henrik, som skulle blifva den stolta ättens tvifvelsutan ryktbaraste och mest lysande telning.

Tidigt bestämd för den militära banan, blef han redan vid 12 års ålder fanjunkare vid Mörnerska husarerna. Hans studier fortgingo emellertid först i hemmet och därefter vid såväl Uppsala som Göttingens universitet och afbrötos icke af hans utnämning 1773 till kornett vid Västgöta kavalleri. Han var då 17 år, 3 år senare blef han löjtnant. I denna sin egenskap gjorde han sig vid en mönstring på grund såväl af sitt ståtliga utseende som af sin ovanliga skicklighet i ridkonsten i hög grad bemärkt af konung Gustaf III, som, städse angelägen att vid sitt hof fästa genom utseende och älskvärda umgängesgåfvor framstående medlemmar af den svenska adeln, genast utnämnde den tjuguettårige ynglingen till hofstallmästare. Nu var hans lycka kan man säga gjord. Från denna tid förblef han under hela Gustaf III:s regering anställd vid hofvet, där han väl aldrig nådde en förklarad favorits mäktiga och inflytelserika om ock afundade och alltid osäkra ställning, men där han tack vare sitt manliga, redbara väsen, sin älskvärdhet och sin oegennytta tidigt vann och städse lyckades

bevara sin konungs synnerliga ynnest och förtroende samt sina kamraters aktning och tillgifvenhet.

Som bevis på den bevågenhet, han hos Gustaf III hastigt nog lyckades förvärfva, kan förtjäna omnämnas, att han fick vara monarken följaktig såväl vid mötet med kejsarinnan Katarina i Fredrikshamn 1783, därvid konungen förgäfves sökte utverka både åt Essen och åt den äfven medföljande favoriten G. M. Armfelt höga ryska ordensdekorationer, som ock på den bekanta italienska resan, vid hvilket tillfälle Gustaf III särskildt synes ha varit angelägen att omgifva sig med ett lysande följe.

Ett annat bevis härpå var väl den snabbhet, hvarmed han nu steg på den militära rangskalan. Vid 23 år ryttmästare vid Smålands kavalleri, blef han vid 28 major samt vid 32 öfverstelöjtnant vid Lätta dragonerna och tillika öfverste i armén. Kort därpå befordrades han vid hofvet till förste hofstallmästare.

Vid denna tid inträffade en romantisk episod i Essens lif. Han hade anmält sig som friare till en vacker och rik arftagerska, fröken Charlotte De Geer. Bland hans medtäflare befann sig emellertid den sedermera som kungamördare så ryktbare grefve Adolf Ribbing, som, lågande af harm öfver att se Essen framför sig föredragas, utmanade denne på envig. Duellen ägde rum, och Essen blef sårad. Han tillfrisknade emellertid snart och firade sin trolofning med den sköna.

Han kallades snart till allvarligare lekar. Kriget med Ryssland hade utbrutit, och Essen fick order att följa sin konung i striden. Han synes också under dess fortgång i allmänhet hafva uppehållit sig vid monarkens sida men fick kanske just härigenom föga tillfälle att skörda några lagrar. Då konungen efter Danmarks krigsförklaring begaf sig till Dalarna och därifrån till Göteborg, var Essen alltjämt i hans följe men erhöll nu ett själfständigt uppdrag. Jämte landshöfdingen grefve Ekeblad skulle han nämligen organisera en frikår till Göteborgs och dess omnejds försvar. Med största skyndsamhet fullgjorde han sitt värf och tillförde den hårdt ansatta staden denna välbehöfliga förstärkning, därmed bidragande i sin mån till det hotande anfallets afvärjande. Följande år förordnades han till chef för Bohusläns dragoner.

Efter krigets slut återvände Essen till sin hoftjänstgöring. Den 16 mars 1792 superade han med konungen i operahuset, då denne erhöll den anonyma biljett, hvari han underrättades om det förestående attentatet. Förgäfves besvor Essen monarken att icke deltaga i aftonens maskerad. Han måste i stället vid den-

samma vara sin konung följaktig, och det var vid hans sida Gustaf träffades af det dödande skottet. Essen blef nu den, som fick mottaga den sårade i sina armar och ägna honom den första vården. Det var äfven han, som sedermera, när faran för en olycklig utgång syntes öfverhängande, på eget bevåg till konungens dödsbädd kallade dennes forne, numera i onåd fallne lifmedikus Dahlberg, hvilken dock lika litet som de öfriga förut anlitade läkarne förmådde kvarhålla den flyende lifsgnistan.

Sedan efter Gustaf III:s död inom kort denne konungs vänner och förtrogna aflägsnats från såväl inflytande som areställen, förblef dock Essen, härvidlag snart sagdt ensam bland gustavianerna, fortfarande i besittning af de styrandes bevågenhet. En orsak härtill var väl den aktning, som han alltid vetat bevara äfven hos den nu fallna regimens motståndare, en annan än mer verkande var säkerligen ungdomsvänskapen med den numera allsmäktige favoriten hos regenten, G. A. Reuterholm. Redan i juni 1792 utnämndes han sålunda till öfverste för Lätta dragonerna. Samma år insattes han äfven i en kommitté, som hade till uppgift att söka inskränka ackordsväsendet i armén. Utmärkelserna följde nu tätt på hvarandra. 1794 blef han serafimerriddare, följande år erhöll han öfverinseendet öfver stuterierna i riket samt upphöjdes till generalmajor och i slutet af året till öfverståthållare.

Denna sista befattning skall han, oerfaren som han var i alla förvaltningsärenden, icke utan stora betänkligheter hafva mottagit. Men man önskade nu på denna plats hafva en man, som åtnjöt allmänhetens aktning och förtroende, och Essen nära nog tvangs att åtaga sig densamma. Han fick emellertid härvidlag själf bestämma sina villkor, och det var på hans yrkande, som öfverståthållaren nu återfick hela den befogenhet, han ägt före 1791, då en ny instruktion medfört vissa inskränkningar i densamma, särskildt beträffande befälsrätten öfver den väpnade styrkan i hufvudstaden.

Bland de angelägenheter, som till en början företrädesvis synas hafva ådragit sig den nya öfverståthållarens uppmärksamhet, var den om tiggeriets hämmande i hufvudstaden och den därmed nära sammanhängande om en utvidgning af arbetshusen därstädes, vid hvilka frågors behandling han som alltid lade i dagen en sant human uppfattning. Ett annat ärende, som genom hans verksamma bedrifvande nu omsider nådde sitt lyckliga slut, var uppresandet af Gustaf II Adolfs sedan flera år tillbaka redan färdig-

gjutna bildstod. Äfven arbetet å Gustaf III:s minnesvård, som afstannat, pådrefs nu, så ock arbetena å Logårdsterassen samt å Haga efter nyuppgjorda planer. Ett nytt brandreglemente utfärdades äfven, liksom ock den första instruktionen gafs för Stockholms stadsläkare, vid denna tid bestående af »stadsphysicus och stadschirurgus jämte en medhjälpare».

Vid bedömande af Essens verksamhet som öfverståthållare bör äfven tagas i betraktande, att han under en tid, då den politiska misstänksamheten liksom låg i luften, då spioneriet i hög grad florerade och af de makthafvande uppmuntrades, långt ifrån att härvidlag gå vederbörande till mötes, tvärtom synes varit angelägen att göra det rapporterande rörande den allmänna opinionen i hufvudstaden, som ansågs tillhöra hans ämbete, så oskyldigt som möjligt. Såväl här som i alla andra betydelsefulla ämbeten, som under hans långvariga bana åt honom uppdrogos, förblef han alltid den stolte, noble riddersmannen utan fruktan och utan tadel.

Att han i trots af denna så tydligt ådagalagda, hans hela väsen bestämmande manliga självständighet likväl förstått att bibehålla den på en gång rädda och despotiska regeringens ynnest framgår däraf, att han i juni 1796 erhöll den höga värdigheten af en af rikets herrar, äfvensom däraf att han var en af dem, hvilka fingo åtfölja den unge konungen och hans förmyndare på den resa till Petersburg, som var afsedd att knyta ett fast och varaktigt band emellan nordens tvenne mäktigaste stater och som erhöll ett så snöpligt slut. En traktat blef likväl vid detta tillfälle emellan de båda makterna afsluten, den Essen å Sveriges vägnar fick underteckna.

Sedan Gustaf IV Adolf som fullmyndig konung själf tillträdt regeringen, synes det icke hafva dröjt länge, innan Essens stolthet och rättskänsla af någon anledning kommit i strid med motsvarande egenskaper hos den unge monarken. En konflikt uppstod sålunda dem emellan, som ledde till, att den förre begärde och i maj 1797 erhöll afsked från sin öfverståthållarebefattning. Det var första gången en innehafvare af detta höga ämbete själfmant nedlade detsamma, men denna i Stockholms historia hittills enastående tilldragelse kan icke vara annat än hedrande för Essen, hvilken här som alltid visade, att makt ochareställen för honom betydde föga i jämförelse med ett noggrant uppfyllande af hederns och pliktens bud.

Essen drog sig nu i onåd tillbaka till det enskilda lifvets lugn och tillbragte de närmaste åren på sin sätesgård Vik i Uppland. Han infann sig emellertid vid riksdagen i Norrköping 1800, där han som t. f. riksstallmästare intog en framstående plats vid kröningshögtidligheterna, men äfven vid riksdagsförhandlingarna, åtminstone vid ett tillfälle, synes hafva spelat en viss roll i egenskap af medlare emellan regeringen och oppositionen på riddarhuset.

Under riksdagens lopp hade emellertid hans administrativa förmåga ånyo tagits i anspråk, i det han i april 1800 kallats att intaga den högt ansedda och betydelsefulla posten som generalguvernör i Pommern, hvilket ämbete han jämväl först efter en viss tvekan mottog. Midsommartiden samma år tillträdde han emellertid densamma och ägnade sig nu med nit och intresse åt sin nya verksamhet. Särskildt synes han till en början hafva riktat sina sträfvanden på förbättrandet af Stralsunds fästningsverk, liksom i allmänhet af provinsens försvarsanstalter. Att hans omsorger härvidlag icke varit öfverflödiga, skulle snart framtiden utvisa. De viktigaste förvaltningsåtgärder, som eljest under hans styrelse i Pommern vidtogos, voro först och främst lifegenskapens upphäfvande samt därjämte införandet därstädes af svenska lagar och författningar. Det ingick i Gusaf IV Adolfs planer att helt och hållet söka införlifva Pommern med Sverige, att förvandla det till en svensk provins. Detta sistnämnda företag torde ingalunda varit populärt i landet, men missnöjet däröfver återföll uteslutande på dess upphofsman konungen. Genom sin omutliga rättrådighet, sitt ridderliga väsen och sitt hänsynsfulla uppträdande synes däremot Essen i ovanligt hög grad ha lyckats förvärfva den pommerska befolkningens sympatier och högaktning, på samma gång han alltjämt vetat bevara sin suveräns förtroende.

Gustaf IV Adolfs mindre välbetänkta ingripande i den europeiska storpolitiken skulle emellertid snart blottställa Pommern, denna Sveriges utpost på kontinenten, för krigets faror. Sedan konungen själf under nära ett år på ett föga ärofullt sätt utöfvat öfverbefälet öfver den i Pommern sammandragna svenska styrkan, öfverlämnade han detsamma i september 1806 till Essen, som året förut befordrats till generallöjtnant. Till närmaste man i befälet erhöll denne nu en annan gustavian och f. d. öfverståthållare, den ryktbare G. M. Armfelt. Dessa båda utmärkta män torde dock varit af alltför olika skaplynne för att någonsin kunna rätt förstå hvarandra och behörigen samverka; den ene

ytterligt lugn, klokt beräknande, försiktig, rädd om sina soldaters hälsa och lif; den andre åter eldig, rik på idéer och förslag, öfverdådigt djärf, älskande faran och äfventyren. Denna bristande öfverensstämmelse dem emellan framträdde tidigt nog, tillväxte alltmer och ledde slutligen till uppenbar brytning.

I det längsta synes kejsar Napoleon ha sökt undvika att komma i väpnad konflikt med Sverige, men, omsider inseende omöjligheten att vinna Gustaf IV Adolf på sin sida, lät han i januari 1807 en fransk armé rycka öfver Pommerns gräns. Svenskarne nödgades vika tillbaka till Stralsund, som inneslöts af fienden. Under 2 månader varade belägringen, men då i slutet af mars den franska härstyrkan befanns hafva ej obetydligt hopsmält, förmådde Armfelt visserligen ej utan svårighet den försiktige Essen att låta göra ett kraftigt utfall. Detta kröntes med framgång, och fransmännen tvungos att utrymma Pommern. Underrättelsen om denna oväntade seger mottogs med jubel i Sverige, och såväl Essen som Armfelt belönades med generalsvärdigheten. Glädjen blef dock icke långvarig. Fienden kom tillbaka med förstärkta krafter och öfvergick åter till anfall, därvid den af Armfelt förda härafdelningen på grund af sin anförares alltför stora djärfhet utsattes för betydliga förluster. Essen lyckades dock med den franske befälhafvaren sluta en vapenhvila, som förband fienden att tillsvidare ej öfverskrida Pommerns gränser.

Konungen kom nu själf öfver till Pommern och återtog högsta befälet. Han förklarade visserligen sitt välbehag öfver Essens uppförande och tilldelade honom som ett tecken härpå riddaregraden af svärdsordens stora kors men uppsade snart likväl i vanvettigt öfvermod den slutna vapenhvilan. Följden blef inom kort Pommerns eröfring. Redan innan denna tilldragelse inträffade, hade emellertid Essen genom sitt manliga, frimodiga uppträdande inför monarken, genom sina bemödanden att rycka bindeln från hans ögon och oförbehållsamt för honom blotta den afgrund, hvari han genom vidhållandet af sin hittills följda politik höll på att störta sig och sitt land, ådragit sig dennes onåd. Ett häftigt uppträde skall hafva ägt rum emellan dem i det ånyo belägrade Stralsund, hvilket slöts med en order till Essen att begifva sig till Rügen och där utöfva sitt generalguvernörsämbete. En vecka senare fann konungen själf för godt att undan fiendens påträngande öfvermakt anträda samma färd. Kort därefter var äfven denna sista återstod af Sveriges tyska besittningar i fransmännens våld.

Essens nya onåd varade icke länge. Då blomman af landets ungdom kallades till vapen till det hotade fosterlandets försvar, togos äfven den pröfvade krigarens tjänster ånyo i anspråk. Han utsågs sålunda i april 1808 till generalinspektör öfver Upplands, Södermanlands och Västmanlands landtvärnsbrigader. Försöket med en nationalbeväpning visade sig dock lika litet verksamt som alla andra den olycklige Gustaf Adolfs åtgärder till Sveriges räddning ur dess fruktansvärda belägenhet. Ställningen blef med hvarje dag alltmera kritisk, och äfven en så god rojalist som Essen nödgades om ock med smärta vidgå, att föga hopp om hjälp fanns, så länge Gustaf IV Adolf ledde Sveriges öden. Redan under dennes vistelse i Pommern 1807 hade Essen af de missnöjda i armén uppmanats att med dem samverka för att medelst konungens afsättning bereda Sveriges frälsning, men han hade afböjt alla våldsamma steg, förmenande tiden ännu ej vara mogen för en statshvälfning. Äfven sedermera, då förhållandena blifvit som mest förtviflade, synes han alltjämt hafva intagit samma tillbakadragna hållning. Tvifvelsutan kände han sig föga danad att spela en revolutionsmakares roll, och för Gustaf III:s vän måste det ju också kännas ytterst motbjudande att ställa sig i spetsen för en sammansvärjning, riktad mot denne konungs son. Den för bevarandet af Sveriges självbestånd så nödvändiga hvälfningen ägde sålunda rum utan Essens medverkan, men det dröjde icke länge, innan hans tjänster togos i anspråk för det nya statsskickets räkning. Han synes också från begynnelsen helt och fullt hafva slutit sig till detsamma och af 1809 års män alltid omfattats med stor aktning och förtroende. Det berättas sålunda, att Georg Adlersparre, vid denna tid Sveriges måhända mäktigaste man, haft för afsikt att föreslå honom till riksföreståndare, för den händelse hertig Karl undandragit sig detta höga men bekymmersamma värf. Sedan blef Essen en af de män, hvilkas insättande i den nya konseljen västra arméns befälhafvare redan under marschen mot Stockholm energiskt påyrkade, och den 26 mars 1809 kallades han också till ledamot af riksföreståndarens råd.

I denna sin egenskap torde han i allmänhet troget hafva anslutit sig till och understödt Adlersparre, som äfven personligen skattade honom högt och benämnde honom »sitt orakel i bon sens». Men självständig som alltid tvekade Essen icke att uppträda med kraft och fasthet gentemot den härsklystne revolutionshjälten, så snart hans egen rättsuppfattning råkade i strid med dennes.

Med synnerlig ifver hade Adlersparre omfattat det af de ledande männen inom regeringen uppgjorda förslaget, att hertig Karl borde omedelbart låta utropa sig till konung och, sedan detta skett, för ständerna till antagande eller förkastande framlägga ett af en af regeringen tillsatt kommitté utarbetadt förslag till ny konstitution. Häremot reste sig emellertid en våldsam storm inom riksdagen. Kraftigt påyrkade nationens representanter sin rätt att på egen hand få bestämma rikets nya författning och därefter äfven utse dess öfverhufvud. Då Adlersparre, förbittrad öfver det motstånd, hans planer sålunda rönte, ville förmå riksföreståndaren att med anledning häraf nedlägga sin värdighet och lämna åt ständerna att sedan reda sig bäst de kunde, var Essen åter en af dem, hvilka sökte lugna den uppskrämde hertigen samt omsider äfven förmådde honom att böja sig för folkrepresentationens tydligt uttalade mening.

Kännetecknande för det stora anseende, Essen redan nu åtnjöt, är, att han af ett parti inom riksdagen skall varit påtänkt såsom den lämpligaste att välja till tronföljare efter den barnlöse konungen. Emellertid utsågs prinsen af Augustenburg härtill, men så snart det nya statsskicket lagligen ordnats, erhöll Essen plats i statsrådet och upphöjdes härjämte i grefligt stånd. Hans ledamotskap af den kungliga rådkammaren blef dock icke långvarigt. Redan i september 1809 utträdde han ur densamma för att jämte den framstående diplomaten G. Lagerbielke afgå som ambassadör till Paris. Det gällde ej mindre att sluta fred med kejsar Napoleon än ock att söka tillförsäkra Sverige den mäktiges ynnest och välvilja samt särskildt en lindring i tillämpandet af det s. k. kontinentalsystemet, hvilket ansågs högst skadligt för den svenska handeln. I detta sistnämnda fall vanns väl intet, men däremot visade sig kejsaren i öfrigt gunstig och återlämnade det eröfrade Pommern, hvars besittning var för Sverige så mycket värdefullare, som det borde kunna användas som bytesmedel, då det i en framtid måhända kunde blifva fråga att af Danmark söka utverka Norges afträdande.

Intet var nu naturligare än att den, som förut med sådan framgång styrt Pommern och sedan i så hög grad bidragit att åter lägga det under Sveriges krona, skulle ånyo kallas att träda i spetsen för dess förvaltning. Så blef också förhållandet, och Essens utnämning väckte äfven i det land, där han efterlämnat ett så godt minne, liflig glädje och stora förhoppningar. Hans närmaste uppgift blef nu att af de franska myndigheterna mottaga

GREFVE HANS HENRIK VON ESSEN,
ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1795—1797.
(OLJEMÅLN. AF P. KRAFFT D. Y., TILLH. K. LIFGARDETS TILL HÄST OFFICERSKÅR.)

Pommern, hvarvid åtskilliga svårigheter och bekymmer likvisst mötte, samt att ordna styrelsen i den åter svensk vordna provinsen. Redan våren 1810 kallades han emellertid af regeringen tillbaka till Sverige. Pommern styrdes under de följande åren af vice guvernörer, men Essen förblef alltjämt dess generalguvernör och fortfor att varmt intressera sig för och verksamt deltaga i dess öden.

I september samma år sändes han i egenskap af tillförordnad riksmarskalk att i Helsingborg mottaga och till Stockholm åtfölja den nye kronprinsen Karl Johan. Essen hade till en början ingalunda önskat den franske marskalkens korande till svensk tronföljare, men han hade dock äfven han efter hand ryckts med af den allmänna hänförelsen för den hjälte, hvars segerrika svärd man hoppades skulle återskänka Sverige ära och anseende — och kanske äfven det förlorade Finland. Vid detta första möte mellan de två framstående männen grundlades den känsla af ömsesidig aktning och tillgifvenhet, som sedan alltjämt skulle förena dem, och Essen synes nu under första tiden af tronföljarens vistelse i riket varit en af dem, hvilka främst ägt hans förtroende, af hvilka han helst sökt råd och upplysningar. Sitt sålunda vunna inflytande begagnade han alltid på det mest aktningsvärda sätt, särskildt torde han låtit sig angeläget vara att inför den blifvande konungen föra de konstitutionella idéernas talan, att söka ingifva denne sympati och tillit till den lagbundna frihet, som genom 1809 års regeringsform återbördats åt Sverige.

Den politiska horisonten, nyss så ljus och rik på förhoppningar, skymdes snart af stormbådande moln. Den allsmäktige Napoleon begynte i sitt öfvermod att behandla Sverige som en vasallstat och tvang detsamma, då det trots hans förbud ej syntes vilja afstå från den vinstgifvande handeln med England, genom hotelser att förklara detta rike krig. Det blef dock ett krig endast till namnet och föranledde inga vapenskiften. Emellertid ansågos vissa försvarsåtgärder böra vidtagas. Essen erhöll därvid befälet öfver de i Småland, Halland och Blekinge sammandragna trupperna och utnämndes tillika till fältmarskalk. Denna oblodiga kamp skulle dock snart aflösas af en annan vida betydelsefullare. Svenska regeringen, eller, hvad numera var detsamma, kronprinsen Karl Johan, djupt kränkt af den franske härskarens hänsynslösa uppträdande och lockad af hoppet att med Rysslands hjälp i Norge erhålla en förmånlig ersättning för

det förlorade Finland, trädde snart i förbund med denne Napoleons numera främste fiende. Härmed inkastades äfven Sverige i den stora världsstriden mot Napoleon. Essen blef redan nu 1812 utsedd till den, hvilken skulle intaga och styra det Norge, som man, tack vare det sålunda vunna biståndet, redan ansåg sig hafva så godt som i sin hand. Att så ej var fallet skulle dock snart visa sig. Norges utkorade styresman fick tillsvidare nöja sig med att som högste befälhafvare under kronprinsen leda den observationsarmé, som 1813 sammandrogs mot nämnda land. Han tog nu sitt residens i Vänersborg, afvaktande utgången af den stora striden mot världsförtryckaren, som skulle afgöra äfven Nordens öde.

Sedan Napoleon besegrats och Danmark, beröfvadt hans mäktiga stöd, tvungits att till Sveriges konung afträda Norge, trodde man sig omsider stå vid det eftertraktade målet. Essen befullmäktigades nu att å konungens vägnar mottaga det nyvunna riket samt att som generalguvernör provisoriskt föra dess styrelse. Men ännu voro svårigheterna långt ifrån öfvervunna. Till stor öfverraskning för de svenska statsmännen vägrade Norge att underkasta sig den mellan Sverige och Danmark träffade öfverenskommelsen och konstituerade sig som ett självständigt rike med egen konung. Ånyo nödgades man sålunda vädja till vapnen. Den 30 juli 1814 öfvergick Essen i spetsen för en svensk armékår Norges gräns, inträngde i Tistedalen och tvang genom sina rörelser fienden att öfvergifva sin starka ställning vid Svinesund. De lyckligen begynta krigsrörelserna afbrötos dock snart af fredsunderhandlingar, hvilka kort därefter ledde till Sveriges och Norges förening.

Så fick omsider Essen faktiskt tillträda styrelsen öfver Norge, hvartill han så länge varit bestämd. Sedan detta land emellertid blifvit erkändt som ett med Sverige förenadt konungarike, kunde han icke bära titel af dess generalguvernör. Han blef i stället nu utnämnd till riksståthållare, den förste, som beklädde sagda höga ämbete, hvilket väl aldrig lyckades vinna popularitet i Norge, då det ju kunde anses beteckna ett omyndighetstillstånd för detta land, men hvilket helt visst under dessa den norska självständighetens barndomsår var väl behöfligt. Det var ett både viktigt och grannlaga värf, som härmed lades i Essens händer. I främsta hand var det han, som skulle förmedla öfvergången emellan de gamla och nya förhållandena, som skulle inviga och gifva den första riktningen åt det nya systemet. Att förmå utföra detta med städse strängt iakttagande af båda rikenas

berättigade intressen, utan att svika å ena sidan konungamaktens, å den andra ett stolt, ömtåligt, frihetsälskande folks kraf, därtill fordrades ett ej ringa mått af klokhet, urskillning och takt liksom ock af lugnt jämnmod, manlig fasthet och kraft. Det länder också Essen till heder, att han likaväl här som tidigare i Pommern lyckades i rikt mått vinna både sin öfverhets och sina underlydandes aktning och erkännande, om ock den något stela förnämhet, som i umgänget utmärkte honom, den borne aristokraten, i viss mån synes stött tillbaka de mera demokratiskt anlagda norrmännen och förhindrat utvecklandet af varmare känslor å deras sida. Härtill bidrog väl ock, att Essen, som vid unionens ingående förgäfves yrkat på ett fastare tillknytande af banden de båda folken emellan, ingalunda visade sig vilja gynna de i Norge redan tidigt framträdande sträfvandena i motsatt riktning eller eljest därstädes tidt och ofta yppade öfverdrifna anspråk. Snart nog uttröttad å ena sidan af de missnöjdas ständiga fordringar och klagomål, å den andra af kronprinsen Karl Johans alltemellanåt företagna ingrepp i riksståthållarens myndighet, nedlade han också efter endast tvenne års ämbetsutöfning sin höga värdighet.

Återkommen till Sverige, öfvertog han i egenskap af riksmarskalk styrelsen öfver konungens hof. Härjämte utsågs han följande år till generalbefälhafvare i Skåne.

Vid den riksdag, som 1817 sammanträdde i Stockholm, blef emellertid Essen, som hittills föga deltagit i det parlamentariska lifvet, hedrad med det viktiga uppdraget att vara ordförande i konstitutionsutskottet. Det blef för honom ett föga angenämt värf. Utskottet fann sig nämligen föranlåtet att ställa en af konungens rådgifvare och särskildt den, som ansågs i främsta rummet åtnjuta Karl XIV Johans ynnest och förtroende, inför riksrätt. Essen, som ansåg utskottets förfarande vara lagligen grundadt, biträdde också detsamma, följande härvidlag som alltid endast sin öfvertygelse. Att han omedelbart därefter entledigades från sin befattning som generalbefälhafvare, har icke utan skäl satts i samband med hans uppträdande uti ifrågavarande sak.

Sitt riksmarskalksämbete fick han emellertid fortfarande behålla, liksom ock öfverinseendet öfver stuterierna, som han alltsedan 1795 innehaft. Dessa sysslor upptogo jämte vården af hans enskilda ekonomi hans tid under de återstående lefnadsåren. Under en vistelse vid baden i Uddevalla träffades han af döden den 28 juli 1824, ej fullt 69 år gammal.

Talrika, mångskiftande och betydelsefulla hade de värf varit, som Hans Henrik von Essen såväl i fredens som i krigets tjänst med heder och framgång beklädt; höga och lysande de ynnestbevis, han af sina monarker mottagit; stort och allmänt det erkännande, han under sin långvariga offentliga verksamhet på skilda områden förvärfvat; och dock torde man icke med fog kunna räkna honom till tidehvarfvets stora personligheter. I intelligens och vetande, i viljekraft och arbetsduglighet, i statsmannaförmåga och fältherretalanger var han helt visst underlägsen många af sina framstående samtida. Men i stället var han mer än de flesta af dem, ja, i en alldeles ovanligt hög grad, utrustad med de egenskaper, som företrädesvis anses tillkomma en representativ personlighet. Med ett ovanligt skönt och majestätiskt utseende förenade han en imponerande värdighet, en älskvärd om ock något kall och stel förbindlighet, en medfödd takt och ett olympiskt lugn, som snart sagdt aldrig öfvergaf honom och som skyddade honom mot alla öfverilningar och obetänksamheter. Han ägde härjämte ett klart och redigt förstånd, ett sundt och moget omdöme, stort personligt mod men tillika stor kallblodighet och självbehärskning, ett sant humant sinnelag och en aldrig sviktande plikttrohet. Men hvad som särskildt utmärker honom framför åtskilliga af tidens storheter är den omutliga redbarhet, den manliga själfständighet samt den ärliga öppenhet och rättframhet, som ständigt präglade hans uppträdande mot såväl hög som låg, ja, mot själfva monarkerna, af hvilka alla han det oaktadt omfattades med synnerligt förtroende. För visso var han detsamma äfven i högsta måtto värdig, en verklig riddersman som han var, en redlig fosterlandsvän, en dugande och mångsidigt användbar ämbetsman, en nobel, human och godhjärtad personlighet. Med rätta har det också om honom blifvit sagdt, att »om han kunnat öfverträffas i stora egenskaper, han dock i de ädla aldrig lämnat någon framom sig».

Sedan Essens första maka efter ett ej fullt treårigt äktenskap aflidit, ingick änklingen 9 år senare efter erhållen kunglig dispens ett nytt giftermål med sin systerdotter Hedvig Charlotta von Krassow, som hjältemodigt med sin make delade vedermödorna af Stralsunds belägring. I sitt första gifte erhöll Essen en son, hvilken afled som öfverste vid 30 års ålder. I det andra äktenskapet föddes 2 söner och 4 döttrar. En af sönerna steg till generalmajor och öfverhofstallmästare.

Anekdoter från Sturarnas tid.

I en samling släktanteckningar i riksarkivet, till största delen nedskrifna af vasakonungarnas sekreterare Rasmus Ludvigsson (sign. Geneal. 23 a), finnas anförda några anekdoter om Sten Sture d. ä. och hans samtida, troligen härstammande från någon äldre uppteckning eller från muntliga sägner. Den första är i en senare berättelse laggd i Gustaf Adolfs mun (se Handl. rör. Skand. hist. 8), och det är möjligt att alla fortlefvat såsom traditioner. Då källorna för tidens personhistoria äro ytterst sällsynta, kan det vara af intresse att göra anteckningarna kända. De äro icke skrifna i följd utan på spridda ställen, men återgifvas här utan hänsyn till ordningen i släktboken. — I samlingen finnas äfven några anteckningar af Gustaf Vasas hand. Den här nedan afbildade är numera därifrån uttagen och laggd till riksarkivets samling af kungliga autografer.

K. M:tz salige fader her Erich Johanson[1], war en lustig och snacken herre, så at han genom sitt lustige snack offte kom mongen til löye, såsom thet skedde meth s. Birgittes capelle wed Finsta. Dhå thet genom försumelse bleff upbränd, bleff fru Cicilia mectig bedröffvet och sade: »jach hade heller sedt att alle the husz her opå gården äre, hade upbränd än thet s. B. capelle skulle bliffve upbränd», swarede han meth uprecte hender: »Min käre Cicili, Gud haffve loff, Gud haffve loff, att thet bleff upbränt. Jach fattig man stod ther udi offte redder i mine böner, altijd fructende, att thet skulle falle opå mig, effter thet war så gamelt att och foglerne kunde hacke egenom taket. Dherföre, min käre Cicile, war thet wäl, att thet bran up. Gud haffve loff, att wij beholle wåre nye stugu, att min stugu hon bran icke up, hvilcken stod icke longt ifrå samme capelle.» Så att fru Cicile i hennes sorg kunde intet uten lee.

Prudens dictum regis Johannis. Dhå her Nils Claesson, her Swantte Nilson och her Arffit Trolle oc fru Brite, her Erich Ottessons,[2] beclagede gamble her Sten inför konung Hans, och

---

[1] Konung Gustaf Vasas fader Erik Johansson till Rydboholm, gift med Cecilia Månsdotter af Ekasläkten.

[2] Nils Claesson till Vik (dansk sparre), Svante Nilsson (sedermera riksföreståndaren Svante Sture), Arvid Trolle till Bergqvara, Erik Ottesson (Björnram), samtliga riksråd. Jfr sid. 128 n. 3.

her Sten war stembd inför konungen på Stokholms slott, clagede först her Nils Claesson um the inlöste godz, her Svantte um the byte i Narffven, och sade att her Sten hade giort honom stor orett, swarede konungen: »Thet är sant, her Sten haffver wisseligen icke giort eder rett», menendes, hvar han skulle göre honom sin rett, skulle han late hugge huffvud utaff honum för fru Ingeborg,[1] han belägredt hade, såsom rychtedes.

Item på samme tijdh stod bödelen ther på slottet fördold i en cammer, så att han her Sten rette skulle. Stod så biskop Kortt[2] up och sade til k. Hans: »Gamble her Sten är såsom ett ruttit ägg, ligger thet, så gör thet intet gagn, men slaes thet sönder, så lucter thet ilde.»

Um Sandica. The 2 gårder i Sandica köpte s. gamble her Sten Sture aff en knape, och gaff them seden, effter hans husfrues fru Ingeborgs[1] höge begären, her Sten Cristiernsson meth hennes broders dotter jomfru Märete, her Erich Åkessons dotter,[3] hvilken han tog sig til hustru och endeles ther til bleff nödd genom för:ne fru Ingeborgs lystige rådh, så att dhå han råkede komme i skade för en skepper i Stockholm, then han tog aff dage, och lopp i Swartemuncke clöster til att tage ther clöster fredh, bleff ett uplopp i staden aff borgerne genom samme mandråp, hvilke flux sökte til clöstret effter samme her Sten Cristernson. Och udi samme tilsökning lopp fru Ingeborg til clöstret och wilde komme her Sten Cristerson til hielp, bleff så udi samme sorll och morl ilde drängd, riffven och stött, så att hon wred lopp til slottet igen. Och i midler tijd bleff her Sten C. fongen och satt i stadzsens jern och skulle bliffve afflijffvet. War så fru Ingeborg til och beströck sine både armer meth en sölffskedh, så att the wore mectige blå och såge ynckelige uth och lott så kalle til sig borgemestere och rådh udi gråmuncke clöster och clagede högeligen utöffver then store spott och schade, som borgerne henne hade giordt, latendes them see hennes både armer, och hootede them, att hon thet for sin herre gamble her Sten beclage wilde och begäre en rett på borgerne. Bleffve så borgemestere och rådh ilde til frijdz och loffvede thet utt, att the wilde thet så handle meth menigheeten, att her Sten C. skulle intet skade til

---

[1] Ingeborg Åkesdotter (Tott), Sten Sture d. ä:s hustru.

[2] Kort Rogge, biskop i Strängnäs.

[3] Sten Kristersson (Oxenstjerna), riksråd, g. m. Märta, dotter till Erik Åkesson (Tott).

liffvet uten komme aff sit fängelse och til böter. Strax ther effter sende fru Ingeborg bud til her Sten C. att um han wilde tage hennes broders syster sig til hustru, wilde hon förskaffet, att han skulle bliffve benådt til liffvet. Loffvede han thet så utt och bleff förlosset. Seden gaff gamble her Sten honum Sandica.

En undervisning, huru salig gamble her Sten Sture bleff förgeffven.[1] Först then tijd salige gamble her Sten folgde och ledsagede drotning Cristine, konung Hanses i Dan:k, ifrån Stockholm til landemercket och meth h. n. war kommen til Stäkeborg, som her Swantte Nilsson dhå hade i förläning, ther han då låg siuck utaff pocker och dhå rychtedes att han bolede meth fru Mätte, her Knut Alffssons,[2] hende thet seg att gamble her Sten gick til samme her Swantte, ther han låg siuck, tröstede honum och gaff honom något utaff några örter och krydder, som salige her Sten hade emot förgifft. Samme krydder tog her Swantte til sig och slogx seden utt på hans hele lekamen såsom annet hagel. Kom så gamble her Sten til honum um morgonen ther effter och befan, att thet honum hulpet hade, begärede så her Swantte mere utaff samme krydder, gaff så her Sten honum så myckit han hade, begärede så her Swante ändhå mere, så att gamble her Sten moste swärie ther opå att han hade intit mere. Strax ther effter folgde fru Mätte drötning Kirstin och gamble her Sten til Suderköping, ther drack fru Mätte gamble her Sten til, och lott så skencke udi för honum förgifft, hvilcket han strax ther effter begyntte käne meth sig. Och dhå her Sten kom til Sködwe, beclagede han sig för sin secreterer, Erich Scriffvere benembd, att han war förgeffwen. Sporde dhå samme Erich Scriffvere her Sten til, um han icke hade utaff the krydder, som han plägede före meth sig emot förgifft. Swarede her Sten, att han thet alt giffvit hade her Swantte, och berettede huru her Swanthe så högeligen aff honum begeret hade så mycket han aff samme krydder hade, så att han meth sin eed neke måtte, thet han hade icke mere. Tesliges huru fru Mätte drack honum til i Suderköping.

Fru Ingeborg, gamble her Sten Stures, doo upå Taffvestehuss och bleff förd til Stockholm och seden til Gripzholms clöster til begraffning. Och war hon på en besynnerlig skute, ther in-

---

[1] Anteckningarna äro sedermera öfverkorsade.

[2] Mätta Ivarsdotter Dyre, g. m. norske riddaren Knut Alfsson (Tre rosor), efter hvars död hon gifte sig med Svante Nilsson (Sture).

gen aff hennes ärffwinger wilde fölie opå, uten lotte bliffve hoss henne en hoop meth slotzliggiere, prester och dieckner. Och the andre fru Ingeborgx ärffwinger hade en skute för seg sielffve, ther fru Anna her Ture Jönsons war meth. Och hver the kome til hampns, motte then skute, som fru Ingeborg låg opå, ingelunde liggie i samme hampn, uten wed någon holme eller öö, som låg brede wed samme hampn, och tijt komme the icke offtere än the skulle late siunge wijgilias utöfver henne. Dhå hon nu kom till Gripzholm, höltz ther hvar dag såsom annet ståteligit gestebodh, danssede, och kuode och bytte the ther hennes ägodeler.

Fru Brite, her Erich Ottessons,[3] gaff her Ture Jönson hennes dotter jomfru Anna, genom thet store haat, nijt och affund som hon hade til g. her Sten oc fru Ingeborg, opå thet her Ture skulle stå her Sten altid emot, hvilke affundedes ther wed att her Sten oc fru Ingeborg hade repene tet i rijket, så att offte bekende fru Brite fru Ingeborg i ögenen, att hon for then orsak hade latet her Ture J. få hennes dotter, att han skulle stå effter her Stens schade och förderff.

Um fru Ingeborg.[1] I hvar faste lett hon giffve gubber och kärringer skiortor och särcker, och skulle hon heele fasten utöfver i messen och hennes böner bränne så monge waxlius såm Christus hade såår och under på sin helge lekamen, såsom wore 5555, och för thet sår i Christi axler, ther opå han hade bårit korset, gaff hon 5 almoser och brände 5 lius.

Fru Ingeborg, her Erich Trolles,[2] och *fru Brite, her Erich Ottesons,*[3] wore her Sten och fru Ingeborg mycket emot. Thenne fru Ingeborg drunckede meth 3 hennes barn och alle som wore i båt meth henne foruten en dreng, han kom i land meth en stoor pipekanne. Och gick thet så til. Dhå fru Ingeborg drog ifrå Ekolmen meth en stoor bååt meth tegel och hade actet seg till Lagnöö, kom hon til Strengnes, och ther begärede hennes son Göstaff

---

[1] Se not 1. sid 126.

[2] Ingeborg Filipsdotter (Tott) g. m. riksrådet Erik Arvidsson Trolle.

[3] Brita Tordsdotter (Bonde), gift första gången med Johan Kristersson (Vasa) konung Gustafs farfader (i hans andra gifte), andra gången med Erik Ottesson (Björnram). Hennes dotter i första giftet Anna var förmäld med det bekanta riksrådet Ture Jönsson (Tre rosor).

Erichsson[1], som dhå war liten, att bliffve ther qvarr hoss en benembd m. Cristian, bleff så wred och tog honom i håret och hoff honum udi m. Cristians bått och sade: »wil tu så gerne bliffve hoss honum, så packe tig thin koss». Och ther meth bleff han qvarr, Sverige til stoor skade oc forderff. Foor så hon deden oc kom på en stoor fiärdh, oc hon satt sielff til rors. Begynte så båten flux siunke, effter täglet bleff mycket wått och tog watnet mycket til sig, effter som thet gerne pläger. Sade dhå hennes tiener och begerede, att hon wilde late häffve utt något tägel, swarede hon: »then som häfver utt ett tägel, han skall betale mig 100 igen.» Begynte så båten flux siuncke, så att watnet begyntte gå in i roorgapet. Ropede hon dhå att the skulle kaste utt, swarede the dhå: »käre fru, thet är nu alt för seent». War hon så strax til och bant ett longt handclede kring om seg och hennes mindzste barn, som hon hade wed bröstet hoss sig, och sanck så nedh, och alle the som druncknede meth henne ropede och sade: »ach fru, I skole sware oss inför Gud, thet I wårt liff så förrådt haffve.» Och effter hon hade en stoor wijd kiortell, syntes hon lengxst up i watnet, men the andre druncknede strax, föruten en liten dreng, han fick udi en stoor pipekanne och hölt seg ther wedh til tess han kom i land, och han wiste giffve tilkenne, huru thet tilgongit war. Och dhå ther söchtes effter them, fandz fru Ingeborg meth barnet, som hon hade hoss sig, aldre senest. Thenne fru Ingeborg åtte först her Göstaff Karlsson och seden her Erich Trolle.

Um ett ynckeligit dråp. Her Karl Larson och hans hustru fru Märeta[2] bodde på Frötuna, the åtte en sonn heet Slake Karlson. Her Karl bleff död, och fru Märete och hennes son leffde effter honum. War så Benct Larenson, her Karl Larsons broder, til, opå thet han motte få ärffwe sin broder, och foor til Frötuna och bleff ther wäl fägnet. Um morgonen gick fru Märete i sin trägårdh. Strax besteltte Benct Larson meth en karl, att han skulle gå i trägården och stäckie henne ihiel, hvilket och så skedde på gården redden til middagx måltijdh.

---

[1] Den bekante erkebiskopen Gustaf Trolle.
[2] Karl Larsson (Björnlår), gift med Märta Johansdotter (Slaveka).

Släktanteckning af Gustaf Vasa.

(förminskad).

Anteckningen, som härstammar från ofvannämda släktbok (se sid. 125), är troligen en promemoria för uppsättande af konungens anträd, då den upptar namn och vapen för några af hans närmaste förfäder.

Af konungens hand: »Fru Margrethe — linden etc., herr Crister Nilsson, herr Johan — vasen och linden; fru Brithe, herr Gostaff Anundsons — bielken; herr Johan Cristersons hustru ffru Brithe — siöblad a ffederne, bielken a möderne; och gamble herr Sten Sture.» Krister Nilsson och Margareta Krummedike voro farföräldrar och Gustaf Anundsson Sture och Brita Stensdotter (Bjelke) morföräldrar till konungens fader Erik Johansson.

Randanteckning af Rasmus Ludvigsson: »Konung Göstaffs, salig och högloffiig i hugkommelse, eghen hand».

Jonas Norn

en bortglömd numismatiker.

Åren 1790—92 företog en fransk emigrant, grefve *Fortia de Piles*, en resa genom flera länder, däribland Sverige, samt utgaf anonymt en reseskildring *Voyage de deux français en Allemagne*, *Danemarck*, *Suède*, *Russie et Pologne*. (Tome second Suède, Paris 1796.)

Författaren, lifligt intresserad för konst, litteratur och samlingar, uppsökte, hvarhelst han kom, personer, som inom dessa områden voro mer eller mindre framstående. I Göteborg påträffade han en numismatiker, om hvilken han skrifver:

»*Mr Nœurn*, chef de la douane[1] a une collection très-complette des monoies et medailles de Suède; c'est la seule partie qu'elle embrasse: parmi d'autres morceaux précieux, il possède une monnoie du comte Oxenstiern, extrémement rare: quoique cette collection ne soit commencée que depuis 1783; elle contient environ 3,000 pièces sans doubles.»

Denne *Mr Nœurn*[2] var öfverinspektoren vid Sjötullkammaren i Göteborg *Jonas Norn*,[3] född i Stockholm 1719 (enl. Klercker, men enl. Hülphers 1720), öfverinspektor vid Acciskammaren 1761—1770, står i Göteborgs kalender 1775 som öfverinspektor vid Sjötullkammaren; 1795 begär han i skrifvelse till K. M:t lifstidstjänstledighet med pension och säger sig ha 57 år varit i kronans tjänst; enligt Hülphers afled han samma år (1795) d. 25 april. Norn blef frimurare 1759, samma år Stora Landtlogen stiftades. (Om släkten Norn se Klerckers geneal. saml. i K. Bibl., Hülphers geneal. saml. i Västerås bibl., Westéns Hof-Cler. hist. II: 224, Henels Flor. Stockholm 1728 och Flor. Sverige 1735, Örnberg IX: 66, Anrep III: 604.)

Hvar Norns stora mynt- och medaljsamling hamnade, finner man i Thersners beskrifning af Ericsberg (1825), där han dock förvrider Norns namn ännu värre än de Piles gjort. Thersner skrifver: »Samlingen på Ericsberg af svenska mynt och medaljer, fortsatt till 1808, är en bland de rikaste enskilda i Sverige, den är tillkommen genom inköp efter inspektor Hoorn [Norn] i Göteborg samt af öfverinspektor Nescher i Stockholm.»

På Ericsberg i friherre Bondes ägo befinnes således Norns numismatiska samling, om hvilken för öfrigt ingen vidare relation förekommer i tryck.

C. M. C.

---

[1] I tyska uppl. af de Piles' resa: Oberzollbeamter.

[2] De flesta svenska namn har reseskildraren på det svåraste rådbråkat: *Graaff* för *Krafft*, *Young: Ljung*, *Rhun: Rung*, *Guilbert: Gillberg*, o. s. v.

[3] Son af kungl. sekreteraren *Johan Norn* † 1736. Denne disputerade i Uppsala 1702 de *Pecunia;* man skulle nästan däraf kunna sluta, att han, likasom sonen, varit numismatiker.

Spridda rättelser och tillägg

till

G. Anrep: Svenska adelns ättartaflor.

Gyllenecker.

Adliga ätten n:r 1734.

Nedanstående uppgifter äro hämtade ur arfskiftesinstrument, fullmakter m. m. i original (jfr Anreps ättartaflor II, sid. 81).

Tab. 1.

Petter [*Johan Meisner nob. Gyllenecker* etc]., kommendant på Nyslott under kriget med Ryssland 1741—1743, hvilken fästning han den 8 aug. 1742 uppgaf till fienden. † 1750 16/5 på Leislax »Öfverste Lieutenants sätet i Randasalmi socken», där bouppteckning efter honom hölls den 4/6, arfskifte den 25/9 s. å. Slöt ätten. — [Gift 1:o med] *Elisabeth Maria* [*Muhl* etc.]; efter henne hölls bouppteckning 1725 3/5; [2:o med *Dorothea Juliana Ramsay* etc.]; efter henne hölls bouppteckning 1746 10/4;

Barn:

Johan Reinhold, f. 17.., sergeant; fänrik vid öfverstelöjtnantens kompani af Savolax' och Nyslotts läns reg:te 1742 2/1; 2:e löjtnant därsammastädes s. å. 14/4; konfirmerad i sistnämnda beställning 1744 25/9, † 1750 i Helsingfors. Bouppteckning efter honom hölls på hans fänriksboställe 1750 28/3, och systrarna skiftade kvarlåtenskapen 1751 5/1 å Koskipä. — Han var 1746 26/7 inför regementskrigsrätten i Randasalmi tilltalad för det han »under then tid han var kommenderat i Nyslått, bifallit alt hvad i the therstädes hållna protocoll afhandladt blifvit och således äfven bem:te fästnings öfverlåtande till fienden» samt »åsidosatt sin skyldighet som undersåtare mot sin konung att giöra sitt yttersta med uppoffrande af lif och blod, och som son emot sin fader commendanten, hvilkens ålder och aftagande krafter han med förstånd och mandom bordt understödja, hvarmedelst han gjort sig förtjänt till thet straff 73 § i kongl. maj:ts krigsarticlar innehåller».

[*Ottiliana Lovisa* etc. † 1789] 29/11 på Koskipä i Gustaf Adolfs socken.

[*Eva*] *Sophia* [† 1767 etc.].

S. Lagerberg.

Leijoncrona.

Adliga ätten n:r 591.

Tab. 1.

[*Johan Holm*, adlad *Leijoncrona*, † 168]7 5/8 och begrofs 1688 19/8 (i Upsala domkyrka), hvarefter stoftet nedsattes i Björklinge grifthvalf. — [Gift] 1646 8/2 i Tyska församlingen i Stockholm [med *B. D. Crumbygel*], f. 1627 i Dresden, [† 1691] 22/1 på landet och bisatt s. å. 8/7 i Jakobs kyrka i Stockholm, men begrafven i Björklinge kyrka, dotter af notarius publicus i Töpelswald, sedermera landsdomaren öfver ett af de kurfurstliga gebiten Christoffer [Crumbygel] och Regina Cammerath, i hennes 1:a gifte.

Barn (bl. a.):

[*Johan*] till Drettinge, f. 1650 8/2 i Stockholm. Major; † 1675 23/ i Venersborg, där hans hufvudbanér uppsattes i kyrkan. Han bisattes 1683 8/1 i Jakobs kyrka i Stockholm.

[*Catharina Elisabet*], f. 1651, † 1716 11/8 och begrafven i Björklinge kyrka.

[*Carl*], till Husbyborg m. m., f. 1655 23/6 i Stockholm. Student i Upsala; [Löjtnant vid Lifgardet]; † 1677 23/7 och begrafven 1686 10/8 i Jakobs kyrka. Hans hufvudbanér uppsattes i Björklinge kyrka.

[*Gabriel*] till Lindsbro m. m., f. 1657 5/1 i Stockholm. Student i Upsala 1664; [Löjtnant]; † 1681 20/12 i Jakobs församling i Stockholm och där begrafven 1683. Hans hufvudbanér uppsattes i Björklinge kyrka.

[*Maria Regina*. Gift 1669] 25/5 i Stockholm.

[*Barbro*], döpt 1661 26/4 i Hofförsamlingen i Stockholm.

[*Lorentz*], döpt 1666 2/10 i S:t Nikolai församling i Stockholm.

Tab. 2.

[*Christoffer*. — Gift med *Fr. Hwittkell*], † 1728 kort före 13/9.

Döttrar:

[*Eleonora*. — Gift 2.] 1741 28/12 [med ryttmästaren] *Johan Gustaf Ekelund* (ej Eklund).

Dorotea, † 1756 24/8.

Otto Bergström.

Lohe.

Adliga ätten n:r 1389.

Tab. 1.

[*Johan Lohe*]. Bodde på Meringsburg nära Jewer.

Son:

Henrik [*Lohe*], † 1653 12/3. — Gift med *Anna Margareta Limbach*, i hennes 1:a gifte (gift 2:o med pastorn i Meissen Fredrik Witterus), † i Jewer, dotter af Johannes Limbach, pastor i Jost.

Son:

[*Johan Lohe*, adlad *Lohe*, f. 1643 $^{28}/_{10}$] på sin faders gods (Meringsburg?) en mil från Jewer. Kom 1658 till Stockholm, där han några år uppehöll sig hos sin kusin Henrik Lohe; † i Stockholm. — [Gift] 1673 $^{7}/_{12}$ i Tyska församlingen i Stockholm [med ***Anna Blom*** (Blume)], † 1731 $^{23}/_{1}$, dotter af hofkonditorn Tobias Blom (Blume) från Spandau och hans 2:a fru, Anna Tecklean, i hennes 2. gifte.

Barn (bl. a.):

[*Anna Margareta*]. Egde vid sin död Löfsta i Frösunda socken i Stockholms län. [Gift 1723] $^{6}/_{8}$ i Tyska församlingen.

Ett barn (Engel?). Begrofs 1679 $^{21}/_{6}$ i Jakobs kyrka i Stockholm.

[*Johan Fredrik*]. Student i Upsala 1692.

[*Carl*] *Ulrik*. Student i Upsala 1692. Var död 1723 och efterlämnade barn.

[*Adolf*] *Tobias*, f. 1683. Student i Upsala 1692, men inskrefs i Stockholms nation ej förr än 1702; kammarherre; begrafven 1759 $/_{3}$ i Klara kyrka.

[*Hedvig Lucia*, † 1770] $/_{9}$ på Biby i Gillberga socken i Södermanlands län.

[*Gustaf*] *Gottfrid*, döpt 1693 $^{30}/_{4}$ i Tyska församlingen.

[*Maria Engel*, döpt 1694] $^{1}/_{5}$ i Tyska församlingen.

[*Daniel*] lefde 1723, men dog kort därefter.

[*Petronella*, döpt 1696] $^{16}/_{8}$ i Tyska församlingen. [Gift] 1718 [med handelsman] *Claes* [*Wittmack*, i hans 2:a gifte] (gift 1:o 1712 $^{7}/_{10}$ i Stockholm med Christina Groen, f. 1689, † 1714; 3:o 1722 $^{18}/_{10}$ med Anna Margareta von Walcker, n:r 1728, i dess 2:a och mellersta gifte, f. 169 ., † 1763), f. 1686, † 1726 $^{18}/_{8}$.

[*Jacobina*, döpt 1696] $^{16}/_{8}$ i Tyska församlingen. [Gift 1:o] 1723 $^{22}/_{8}$ därstädes [med *Bunge*].

Tab. 2.

[*Conrad*. — Gift med *Skeckta*, † 1763] $/_{4}$ i Stockholm.

Dotter:

[*Johanna*]. Blef myndig 1731 $^{10}/_{11}$ och lefde ännu 1758 $^{15}/_{11}$. Begrofs 1759 $/_{1}$ i Klara församling i Stockholm.

Öfriga barnen troligen förblandade med dem i tab. 1.

Otto Bergström.

---

von Radeke.

Adliga ätten n:r 341.

[*Joachim Radeke*, adlad *von Radeke*]. Var död 1689. Bevistade polska kriget på 1650-talet. Erhöll 1647 i donation godset Krumen på 10 år och 1649 $^{30}/_{3}$ samma gods på lifstid. Fick sedan expektans-

bref på flera gods i Pommern och i stiftet Bremen. — Gift 1:o omkring 1629 med *Margareta Styfwerth*, † 1655 på Krumen och där begrafven. Hon sade 1653, att hon varit gift öfver 24 år, men nu kommit i osämja med sin man; — 2:o [med *Anna Margareta von Ticknitz*], som lefde änka 1689.

Barn:

1. *Ett barn.* Begrofs 1655 på samma gång som modern.
2. *Två döttrar.* Voro vid faderns död omyndiga.

Otto Bergström.

---

von Schönleben.

Friherrliga ätten n:r 81.

[*Johan Benedict von Schönleben, natural. och baron von Schönleben*]. Begrofs [1706] $^{28}/_{1}$, 94 år gammal i Göteborg. [— Gift] 1:o [med *Anna Elisabet von Ascheberg*], som begrofs i Göteborg; — 2:o 1702 $^{19}/_{1}$ i Göteborg med *Agneta Elisabet von Altem-Bokum*, som begrofs 1710 $^{9}/_{10}$ i Göteborg.

Döttrar:

1. *Johanna*, f. 168 . [Gift med *von Kurth*].
1. [*Elisabet*].

Otto Bergström.

Silfverbögel.

Adliga ätten n:r 284.

Originalsköldebrefvet, där namnet stafvas Sölfverbögel, anträffades, väl bibehållet, sommaren 1901 i en kista gamla handlingar å godset Echo, S:t Michels län, Finland, och skänktes af ägaren till Svenska Riddarhuset. Nedanstående uppgifter äro hämtade ur donationsbref, processhandlingar m. m., allt i original (jmfr Anreps Ättartaflor III, sid. 724).

Tab. 1.

Sigfred Hindrichson, f. 15.., hade enligt ett af riksmarsken Claes Fleming 1595 $^{12}/_{3}$ utfärdadt bref »troligen latedt sigh bruka upå Tugh och reser emot fienden» och erhöll då, enär »honum står någon löön och Besoldning tilbaka», rätt att »till Hans Kongl. Maj:ts ankomst niute eth hemman liggiandes udi Hardule by i Syssmä sochn»; kallas 1596 $^{7}/_{2}$ »qvartermestare under Axell Kurcks fana»; nämnes i ett 1601 $^{22}/_{12}$ af »Carl Sveriges Rijkis Regerande Arffurste» från Åbo utgifvet bref »leuthenant under Jesper Matsson Crus» och fick då i förläning »the hemman Hardula uthi Syssmä Sochn i Hallula heradt som han nu boor upå»; var ryttmästare då han 1605 $^{3}/_{10}$, jäml. bref dateradt Hapsall, erhöll förläning på »Normois fierding»; kallas 1611 $^{18}/_{6}$ i ett af Jakob de la Gardie utgifvet bref »fordom ryttmästare» och var då »så svagh och

förlammadt att hann opå togh och resor ingen widere tienst H. K. Maj:t göre kan»; † 16 .

Söner:

Claes Sigfredsson; »munsterskrifvare under wälbördigh Frandz Struks fahna» och gjorde russtjänst för sin faders gods »med fyra warachtige hestar emot Rijkzens fiender»; kallas i ett af ståthållaren Hindrich Monsson Spora 1625 22/1 från Keksholm utgifvet intyg »fendrik» och var då död »udi uthfallet under Brunnis skantz».

Hindrich Sigfredsson; se tab. 2.

Tab. 2.

Hindrich Sigfredsson nob. *Sölfverbögel*, hade för besoldning tjänt under »öfversten saligh Efwert Horns Cornet», då han några månader efter broderns död inträdde i dennes ställe som ryttare för faderns gods; kvartermästare under Hindrich Monsson Sporas »följgjandes Tawaste Ryttare Compagni»; var löjtnant 1626; [ryttmästare vid Karelska kavalleriet 1628; major vid Torsten Stålhandskes kavallerireg:te 1632; adlad 1639 6/9 (introd. 1642 under n:r 384); afsked 1643 för sina många blessyrer, dem han fått i ryska, livländska, preussiska och tyska krigen, i hvilka krig han förhållit sig tappert och manligen]; † 1653, efterlämnande en son och tre döttrar. — Erhöll 1626 23/5 bekräftelse på de hans fader gifna förläningarna, samt 1630 15/5 Hardoila och Kirialla, byar, »som nu kallas Koskipä» äfvensom Pochiola by under Norrköpings besluts villkor; erhöll ytterligare förläningar eller bekräftelse å förut innehafda 1640 28/9, 1642 22/11 och 1648 20/11. — Gift 1642 22/2 å Stenkulla i Borgå socken, då han gaf hustrun i morgongåfva »Koskis och Koskipägårdarne och alt annat så i löst som fast Allodial och Feudal, som han ärfva och förvärfva kunde», med *Ingeborg Grönfelt*, f. 16 , † 1696 före 13/8 och begrafven 1697 20/6 i Koskipä sockenkyrka; dotter af öfverstelöjtnanten Lydick Mattsson, nob. Grönfelt n:r 219, till Stenkulla m. m. och hans fru Hebbla Ollonqvist till Haiko.

Barn:

[*Christian*, f. 164 ,] † 1677. Se tab. 3.

Hebbla, f. 16 , gift 16 med öfversten *Jöran Pistolekors* n:r 321, i hans första gifte.

[*Catharina*, f. 16 , lefde, änka, ännu 1702; gift] 1675 [med majoren *Peter Pistolhjelm* n:r 492] som var död 1690.

[*Margaretha*, f. 16 , † 1727 och begrafven i Syssmä moderkyrka i Finland. Gift 1675 31/8 med majoren *Johan Tandefelt*, n:r 631, f. 1640, † 1712]. — Genom henne öfvergick det stora Koskipägodset till Tandefeltarne och från dem genom arf, gifte och testamente till ätten v. Gerdten, som ännu innehar en stor del af den numera i två delar, Koskipä och Echo, klufna egendomen.

Tab. 3.

[*Christian*, f. 164 , fänrik vid öfverste Barckhusens reg:te 1671; löjtnant 167 ; ryttmästare vid öfverste Baranoffs reg:te 1676; † 167]7 i

början af året [af blessyrer, erhållna i skånska kriget]. — Gift 1675 $^{20}/_{4}$ i Åbo [med friherrinnan *Catharina Grass* i hennes första gifte, dotter af landshöfdingen Gustaf Grass, friherre Grass n:r 91, med Margareta de la Motte n:r 280, samt omgift 1685 med löjtnanten Erik Didron].

Son:

Gustaf, f. 1676, † 1678 $^{28}/_{2}$ och med honom utgick ätten på manssidan.

S. Lagerberg.

Stålhjelm.

Adliga ätten n:r 475.

Jon. — Gift med *Margareta Thomasdotter*, som lefde ännu 1660.

Son:

[*Fredrik Jonsson*, adlad *Stålhjelm*]. Var död 1660 $^{14}/_{8}$. Ägde efter Norrköpings besluts villkor Öfver- och Ytterkerfva i Sibbo socken samt Sairikala, Jerwentaka och Kastari i Hollola socken i Finland. — Gift med *Anna Thomasdotter*, till Keroo i Helsinge socken och Nyland, † 1665 /3, ålderstigen, på ett hemman i Öfver- och Ytterkerfva byar, hvilket Gerh. von Schrove 1661 $^{27}/_{4}$ fått i donation, men låtit Stålhjelms änka bebo.

Dotter:

N. N. Gift med korpralen *Erik Sigfridsson*, som lefde 1664.

Otto Bergström.

---

von Trautwetter.

Adliga ätten n:r 1096.

Tab. 1.

[*Herman Georg Trautwetter.* Assessor i Dorpts hofrätt]; landtrichter i rigiska kretsen i Livland 1701 $^{7}/_{4}$. [Han och hans broder, Johan Henrik, adlades 1684 $^{31}/_{5}$ med namnet *von Trautwetter*]. Mellan åren 1680 och 1702 arrenderade han änkedrottning Hedvig Eleonoras gods i Livland och lefde ännu 1706 $^{15}/_{11}$ i Stockholm. Gift med kaptenen, arrendatorn af änkedrottningen Hedvig Eleonoras gods i Livland, Johan Francks dotter, *Anna Elisabet.*[1]

Barn:

Karl Gustaf. Kapten vid öfverste Hjelms dragoner 1707 $^{13}/_{2}$; fången i Ryssland; majors karaktär vid Stralsundska eller generallöjtnanten, öfverkommendanten Trautwetters regemente 1722 $^{19}/_{7}$.

---

[1] Herman Georg von Trautwetters svåger hette Völckersahm och var inspektor, och en herr Holmdorf var hans nära släkting. Johan Francks broder var ryttmästaren Kasper Franck, hvilken drunknade.

[*Johan Reinhold*, friherre Trautwetter.]

Burchard Ernst. Major; † före 1739 16/2. Se tab. 2.

Katarina Elisabet. Gift med majoren *Gustaf Vilhelm von Klodt*, sedermera *von Klodt Trautwetter.* Deras son, Reinhold Vilhelm von Klodt genannt Trautwetter, var major år 1752 20/4, och skulle enligt bestämmelser af sin morbroder, friherre Johan Reinhold Trautwetter, i händelse denne och dennes bröder ej lämnade några manliga lefvande afkomlingar efter sig, upptaga namnet Trautwetter och blifva innehafvare af fideikommisset Hohendorf, hvilket han äfven blef 1752 20/4, sedan hans kusin, Johan Reinholds brorson, Burchard Ernst, dött 1743. Reinhold Vilhelm von Klodt Trautwetter blef stamfader för den ännu i Tyskland lefvande grefliga ätten Klodt-Trautwetter.

Gertrud Dorotea. Gift med öfverstelöjtnanten *Johan Elias von Starensköld*, sedermera *von Starensköld-Trautwetter.* Han hörde till adliga ätten Starensköld n:r 1099, och var den Johan Starensköld, som omnämnes i Anreps Svenska adelns ättartaflor IV, sid. 131.

Hedvig Eleonora. Gift med kaptenen *Gustaf von Hirschheijtt*, sedermera *von Hirschheijd Trautwetter*, (adliga ätten n:r 680).

Tab. 2.

Burchard Ernst (son af Herman Georg von Trautwetter, tab. 1). Han började sin militära tjänst 1694; 1701 15/3 löjtnant vid öfverste Gustaf Ernst Albedyls dragonregemente från kornett; 1702 i juli ryttmästare vid Östgöta kavalleri; 1703 20/11 major vid grefve Stenbocks värfvade dragoner; 1724 anhöll han om öfverstes afsked, men fick endast majors karaktär, heder och rang. Han bevistade öfvergången af Dünafloden; belägringen af Thorn 1703 och blef fången i slaget vid Pultava samt fick utstå svår fångenskap i Ryssland. Efter fredens afslutande återfick han sina gods i Finland. Före 1739 16/2 var han afliden. Gift med *Barbara Hedvig von Völckersahm.*

Barn:

Burchard Ernst. År 1743 6/8 dog han som minderårig i Montpellier i Frankrike och med honom utslocknade Herman Georg von Trautwetters gren på manssidan.

Dorotea Gertrud. Gift 1:o före 1739 16/2 med öfverstelöjtnanten *Valentin Johan Krüdener;* — 2:o 1757 med livländska landtmarskalken friherre *Leonard Johan von Budberg*, (adliga ätten n:r 98).

Tab. 3.

[*Johan Henrik Trautwetter.* Adlad på samma gång som sin broder Herman Georg med namnet *von Trautwetter* år 1684 31/5.] I adelsbrefvet kallas han löjtnant vid öfverste Pistolekors regemente, och hans broder nämner honom som sådan äfven före 1684 31/5.

Huruvida Johan Henrik von Trautwetter hade några manliga afkomlingar kan jag ej med bestämdhet afgöra, men i början af 1700-

talet funnos åtminstone följande i svensk tjänst varande personer med namnet Trautwetter.

Baltzar Trautvetter blef från kornett vid öfversten Karl Gustaf Horns regemente fänrik därstädes 1707 22/11 och fick 1719 30/1 afsked som löjtnant vid Bergsregementet.

Baltzar Trautvetter, född i Sverige, var 1702 40 år gammal samt då furir.

B. H. Trautvetter var 1689 i juli musquet vid öfverste von der Lühnens regemente; 1690 korpral; s. å. i september korpral vid grefve Bielkes regemente; 1700 furir; 1703 sergeant; 1705 fältväbel; 1707 fänrik och 1712 löjtnant.

Georg Herman Trautvetter. Kapten vid Svea lifgarde 1709 och dog som sådan i Riga 1710 21/8. Då han var kapten vid Svea lifgarde, kan det nästan tagas för gifvet att han hörde till en adlig familj.

Herman Gustaf Trautvetter var 1704 kornett vid generalmajor Albedyls värfvade dragoner; 1705 3/2 löjtnant därstädes vid kapten Boltens eller kapten Gersdorffs kompani; 1705 15/12 kapten vid generalmajor Meijerfelts värfvade dragoner, hvilket regemente var detsamma som Albedyls dragoner.

Trautwetter.

Friherrliga ätten n:r 180; †.

[*Johan Reinhold von Trautwetter* (son af Herman Georg von Trautwetter, adliga ätten von Trautwetter, n:r 1096). Han blef 1720 2/3 friherre med namnet Trautwetter]. År 1701 15/3 blef han kapten vid öfverste Gustaf Ernst Albedyls dragonregemente; s. å. 3/8 major; 1703 20/11 öfverstelöjtnant vid nämnda regemente, hvars chef då var öfverste Meijerfelt; 1712 i november öfverste vid generalmajor Stuarts regemente; 1715 14/4 generalmajor och var då öfverste för änkedrottningens lifregemente till fot; 1719 11/9 öfverkommendant i Stralsund och generallöjtnant; 1721 14/11 chef för Stralsundska garnisonsregementet. Han erhöll 1722 11/8 tillstånd att från Stralsund öfverresa till Sverige. Efter Stralsunds förlust 1715 blef han fången och förd till Sachsen, hvarifrån han, på ed att 1719 i mars åter inställa sig, ifall han innan dess ej kunde blifva medelst lösen befriad från fångenskapen, fick återvända till Sverige.

[År 1741 dog han ogift och slöt själf sin friherrliga ätt] samt blef, i enlighet med i sitt testamente af år 1733 30/6 uttalad önskan, begrafven i det af släkten von der Osten köpta grafkoret i Mohrdorffskyrkan. [1]

Karl K:son Leijonhufvud.

---

[1] Uppgifterna äro hämtade ur biografica i riksarkivet och ur regementsarkiven i krigsarkivet.

En porträtt-enquête i Sverige.

Från friherre *V. M. von Born* har redaktionen mottagit nedanstående uppsats, hvilken med nöje publiceras, så mycket mer som redaktionen just varit betänkt på att få till stånd ett systematiskt insamlande af porträttförteckningar. Jämför här nedan sid. 152

I samma mån som porträtterandet banaliserats genom fotografien och tidningsillustrationerna, har intresset för de konstnärliga porträtten, enkannerligen de från äldre tider, stigit. Också på detta område är Sverige ett rikt land. Utom den ståtliga samlingen på Gripsholm och andra i allmän värjo befintliga porträttgallerier — kyrkorna icke till förglömmande — finnas i landets många enskilda slott och herregårdar kollektioner, som t. ex. på Skokloster och Vibyholm uppgå till flera hundra porträtt. Jämväl i städerna förekomma i flertalet bildades hem porträtt. Öfver de flesta samlingar finnas väl mer eller mindre fullständiga och tillförlitliga förteckningar, och en del af dessa äro äfven i tryck utgifna. Men någon öfverblick af det hela står icke för närvarande att vinna.

Det vore dock icke förenadt med alltför stora svårigheter, vill det synas, att i ett gemensamt uppslagsverk sammanföra de nödigaste personaluppgifter från alla dessa större eller mindre samlingar och öfver hufvud taget om allt hvad som finnes af historiska och familjeporträtt. Om någon förening eller om tre ansedda fackmän — t. ex. en historiker, en genealog och en konstkännare — toge sig saken an, så vore det förvisso icke svårt att för företaget intressera både den porträttägande allmänheten och ett behöfligt antal unga medhjälpare. Flertalet upplysta ägare skulle otvifvelaktigt själfva insända afskrifter af sina förteckningar eller ifylla för ändamålet uppgjorda blanketter, och där hjälp på platsen erfordrades, skulle yngre fackmän biträda. För själfva enquête-arbetet — d. v. s. uppsökandet af de inrättningar och hem, där porträtt finnas, samt blanketternas utdelande och insamlande — funnes antagligen intresserade personer att tillgå på de flesta orter. Det

gällde blott att fördela områdena samt ordna arbetet och korrespondensen.

Vissa gränser böra naturligtvis uppdragas och redan vid uppgifternas insamlande iakttagas. Enquêten borde väl omfatta alla slag af oljefärgsporträtt, så ock akvareller och pasteller — miniatyrporträtten och silhuetterna inberäknade — men af praktiska skäl icke gravyrer, stick och svartprofiler. Måhända kunde på samma gång originala porträttbyster och medaljonger antecknas. Tidpunkten kunde fixeras till sekelslutet och enquêten sålunda omfatta alla porträtt tillkomna före och t. o. m. år 1900. Men då det kan befaras, att materialet därigenom blefve med särskild hänsyn till dess publicerande öfvermäktigt, kunde äfven sekelmidten, år 1850, fastslås som gräns — eller den tidpunkt då fotografien gjorde sitt egentliga intåg i världen. I en framtida andra serie kunde porträtten efter 1850 få plats.

Vid redigerandet af uppslagsverket blefve det kanske nödvärdigt att under det alfabetiska ordnandet, till en särskild serie afskilja porträtten af utlänningar, detta ord dock taget i sin trångaste mening. I hufvudserien borde nämligen ingå: porträtt af svenskar af alla stånd, inberäknadt adelspersoner i utlandet, af finnar före 1809 och sådana finska medborgare efter 1809, som därförinnan uppnått myndig ålder eller ock tillhöra å svenska riddarhuset introducerad adlig ätt, samt af alla dessa personers utländska förfäder. Öfriga utlänningar kunde däremot upptagas särskildt. För in- och utländska regenter vore måhända af praktiska skäl betingadt att förteckna endast originalporträtt och äldre eller eljest anmärkningsvärdare kopior.

För hvarje porträtt erfordras till- och förnamn och titel, personens födelse- resp. dödsår, porträttets konstart, dess egenskap af helfigur, knästycke, bröstbild eller medaljong, porträttets höjd och bredd, signering eller annan autentisk uppgift på konstnären, årtal, om sådant finnes, äfvensom stället där porträttet förvaras. Kopior borde såvidt möjligt hänvisa till sina motsvarande orginal. Förkortningar måste användas, särskildt för de allmänna samlingarna, såsom Gripsholms, Nationalmuseums, universitetens, och större enskilda, såsom Skoklosters, Vibyholms m. fl. Okända porträtt upptagas med sina nota caracteristica uti en skild afdelning, ordnade efter de ställen, där de finnas. Af stor vikt vore att få alla okända porträtt så småningom i bild publicerade, på sätt i Personhistorisk tidskrift redan påbegynts.

Men huru många porträtt skall slutligen enquêten gifva till resultat? På denna fråga är naturligtvis vanskligt att gifva svar. Men till jämförelse må meddelas, att i Finland, där en liknande enquête för några år sedan var anordnad, sträckande sig ända till den närvarande tiden, antalet förtecknade porträtt (målningar) uppgick till 7,200, däraf omkring 300 miniatyrer och inalles 132 okända (antagligen dock flerstädes både miniatyrer och okända oförtecknade). Måhända skulle antalet i Sverige intill 1850 uppgå till femdubbelt denna siffra, dupletter naturligtvis medräknade, eller inemot 40,000.

Skola icke kostnaderna för enquêten, dess bearbetning och publikation blifva alltför dryga? Ja, svaret på denna fråga beror väsentligen af det intresse, som kan påräknas för detta fosterländska företag. I Finland skedde hela enquêten, d. v. s. insamlingen af primäruppgifterna, utan kostnad — förmedlad uteslutande af enskildas intresse och offervillighet. Det var Fornminnesföreningen, som hade saken om hand, och endast tryckningen af blanketterna belastade föreningens budget. Tyvärr hafva de snäfva tillgångarna icke ännu medgifvit materialets redigering och publikation. — För Sveriges vidkommande kan man försöksvis göra följande beräkning. Om text och tryck ställas så, att uppgifter om 50 porträtt rymmas på hvar sida i medeltal, så finge vi kanske 800 sidor, eller 50 tryckark. Om priset för en upplaga af 1,000 ex. beräknas per tryckark till 60 kr. sättning och tryckning samt 1,000 kronor för papper och häftning, blanketter och resor m. m. till 1,000 kr. äfvensom redaktion till 3,000 kr., så fingo vi ett kostnadsbelopp af 8,000 kr. Med ett pris af 10 kr. per ex. skulle ju denna kostnad med tiden blifva betäckt. Förlaget och hvad som brister borde emellertid icke vara omöjligt att anskaffa genom vädjan till upplysta mecenater, dem Sverige tack vare sin urgamla frihet och allmänanda i alla tider haft förmånen äga i jämförelsevis stort antal. Det gäller blott att gå an med arbetsifver och hängifvenhet — och att minnas, att äfven på detta område »den dag kan komma, då allt vårt guld ej räcker att samla minnet af den svunna tid».

Djursholm den 19 oktober 1904.

V. M. v. B.

En vädjan till dem det vederbör.

Af **Historicus.**

I den väl skrifna lilla minnesrunan öfver f. d. riksarkivarién *C. T. Odhner* i denna tidskrift nästföregående häfte framhålles, att hans ledamotskap af Svenska Autografsällskapet var att uppfatta såsom ett uttryck för, att sällskapet i sin mån är och vill vara ett vetenskapligt samfund med afsikt att främja en viss gren af historisk forskning — personhistorien — ej blott en förening för samlare af ett särskildt slags kuriosa. I sammanhang härmed vidröres med lätt hand det hos den historiska vetenskapens målsmän och verklige idkare ej alldeles ovanliga »misstroendet» mot autografsamlare och — låt oss tillägga — vissa genealogiska och s. k. personhistoriska författare. Tydligt är, att en hufvudorsak till denna misstämning är till finnandes i den brist på vetenskaplig skolning, som tyvärr allt för ofta möter hos för öfrigt all aktning värde samlare och författare på det ifrågavarande området. Den moderna vetenskapens stränga kraf på kritisk analys och värdering af källorna, på noggrannhet och exakthet i afseende på uppgifter, på samvetsgrannt meddelande af grunderna för gjorda påståenden m. m. synas ännu icke i önskvärd utsträckning tillämpade på denna gren af historiskt författarskap. Till följd af denna brist blir också detta arbete ofta för den verkliga vetenskapen utan värde eller åtminstone betydelselösare, än det *behöfde* vara.

Om hvarje författare på detta område åtminstone ville hafva godheten att öppet omtala, *hvarifrån* han hämtat de uppgifter, han lämnar, vore ändå något, ja t. o. m. icke så litet vunnet. I själfva verket är detta en ganska billig begäran. Dilettanten förmenar visserligen, att hans författareära skulle komma att lida, om han efterkomme detta anspråk, hvars berättigande af våra dagars historici och filologer anses vara självklart. I verkligheten skulle det gå alldeles tvärtom. Hans prestige som författare, som nu bland de sakförståndige är ungefär lika med noll, skulle då först erhålla fast grund.

Men svarar man — jag vill icke belasta min framställning med tråkiga noter under texten, hvilka för öfrigt ingen läser. — — Hvarför just »tråkiga»? Liksom »skönheten ligger i betraktarens

öga», så ock ofta det som intresserar eller icke. Hvad den ene finner »tråkigt», finner den andre mången gång högst intressant och tvärtom. Men för öfrigt: låt då gärna bli de där noterna! Meddela i stället källanvisningarna inom eller utom klammer i själfva texten eller i form af följdupplysningar efter den afslutade framställningen! På sättet kommer här föga an. Hufvudsaken är, *att* sådana för kontrollen och kommande forskare oundgängliga upplysningar lämnas. Den, som negligerar denna fordran, får finna sig i, att också hans arbete af vetenskapen negligeras eller måste af denna göras om ifrån grunden, medan han i motsatt fall kunde hafva det goda medvetandet, att i sin mån hafva redligt försökt och måhända äfven lyckats att draga något litet strå till vetenskapens stora stack.

Äfven hos personhistoriska författare borde syftet vara att — såsom vår främste häfdatecknare uttrycker det — lämna ifrån sig »ett arbete, ej ovärdigt vetenskapens närvarande ståndpunkt». Var för öfrigt ej så säker på, att ingen läser noterna, som dock lämpligast torde böra sättas under texten. De finna ofta flere intresserade läsare, än somliga författare ana. »De kunna — säger Geijer — bekvämligen eller obekvämligen behandlas allt efter olika läsares godtycke; och skola ej beklaga sig».

Alltså: var ej alltför rädd för noter! Vår vädjan lyder än en gång: *Tala i hvarje fall för all del om, hvarifrån i texten meddelade uppgifter äro hämtade!*

Tysk centralanstalt för släktforskning.

I Tyskland, där man redan förut har två stora genealogiska samfund, Herold och Roland, har under förliden vår bildats en »Verein zur Begründung und Erhaltung einer Zentranstelle für deutsche Personen- und Familien-Geschichte». Föreningens ledande kraft tyckes vara juris doktor Breymann i Leipzig. Bland grundläggarne märkas föröfrigt historici, jurister och representanter både för litterära och praktiska intressen.

Föreningens mål är att få till stånd ett slags centralinstitut för person- och släkthistoria. Man vill småningom insamla genealogisk-biografisk litteratur eller åtminstone fullständiga förteckningar öfver dylik, aftryck af sigill och exlibris, ett etymologiskt register öfver tyska familj- och ortnamn, en förteckning öfver släktförbund, stiftelser och släktdonationer, samt slutligen en samling originaluppgifter från enskilda personer om deras släktförhållanden och deras minnen. Verksamheten är redan i full gång och blanketter utsända till medlemmarna

att af dem spridas. Tillsvidare lefver föreningen endast på medlemmarnas bidrag, men när uppgifterna insamlats, vill institutet tillhandagå med upplysningar mot en ringa uppgift. Till skillnad från de äldre föreningarna, tyckes denna vara anlagd på den stora publiken. I hela sin praktiska anordning med en bestämd arbetsplan och ett påtagligt syfte är företaget ett barn af sin tid.

Äfven utlänningar mottagas som medlemmar i sällskapet. Närmare upplysningar lämnas Svenska Autografsällskapets medlemmrr benäget af friherrinnan Thyra Klinckowström, Stafsund.

Personhistorisk litteratur.

Kunskap för alla. Svenskt biografiskt handlexikon. Ny upplaga. Alb. Bonnier.

För någon tid sedan sammanträffade rec. med en framstående vetenskapsman, för hvilken personhistoria och biografi ingalunda äro främmande, äfven ikonografi torde icke vara utom hans intressesfär, men att Alb. Bonnier sedan fyra år utgifver en illustrerad upplaga af det Hofbergska biografiska handlexikonet, därom hade han ingen aning. Detta förhållande är närmaste anledningen till följande rader, ty, om också en ny upplaga af Hofbergs under åren 1873—1876 utgifna, skäligen svaga och i många fall otillförlitliga biografiska handlexikon är ägnad att hälsas med misstro, måste dock omdömet blifva ett helt annat, när man tagit kännedom om den nu utkommande, till bokstafven N fortskridna nya upplagan, som har sin största förtjänst i den stora mängd porträtt, den innehåller, samt i de af sakkunnig hand reviderade och de nytillkomna biografierna.

Då arbetet ännu ej i sin helhet utkommit, kan här ej blifva fråga om en utförlig anmälan; meningen är endast att här påpeka tillvaron af denna nya upplaga, som, när den föreligger fullständigt färdig, torde blifva en värdefull uppslagsbok i synnerhet för porträttsamlare. Stor omsorg synes nämligen vara nedlagd på anskaffande af porträtt; ett flertal sådana härröra otvetydigt ur privata samlingar och hafva ej förut varit synliga i tryck.

Reproduktionerna äro på det hela taget tillfredsställande, men mot valet af bilder kan i många fall göras anmärkning, t. ex. porträttet af den olycklige Erik Brahe; man har nämligen afbildat ett undermåligt träsnitt (marknadstryck) i stället för att i samlingarna vid Rydboholm eller Skokloster låta afbilda ett af de därstädes befintliga porträtten. Visserligen måste erkännas, att det måhända skulle omöjliggöra arbetets utgifvande, om man i hvarje fall skulle gå till väga med sådan noggrannhet, men hvad Erik Brahes porträtt beträffar, hade det nog varit bättre att utelämna det, än att införa en sådan karrikatyr, som nu gjorts. Man skulle nästan kunna yrka på, att bladet med detta porträtt omtrycktes.

I de flesta fall torde porträtten vara tillförlitliga, men att i den stora mängden en eller annan felaktig bild kommit att inflyta, förringar

ej arbetets värde. Här må endast påpekas, att den bild, som uppgifves föreställa öfverhofstallmästaren grefve Karl Björnstjerna, i själfva verket är ett porträtt af fadern, generalen grefve M. F. F. Björnstjerna, likaså har envoyén friherre Karl Hochschilds porträtt fått fungera såsom en bild af sonen, utrikesministern friherre Karl F. L. Hochschild.

Hvad arbetets rent biografiska halt beträffar torde vara bäst att ej yttra sig, förrän verket i sin helhet utkommit, dock må redan nu påpekas värdet af de nytillkomna, objektivt hållna biografierna öfver svenska politici under de senaste 30 åren.

Med fäst afseende därå att utgifvandet af Sv. biogr. lex., ny följd, alldeles afstannat och att biografierna i Nord. Familjebok 1:a uppl. äro mycket föråldrade, kan med fog sägas, att denna nya upplaga af Biogr. handlexikon fyller ett verkligt behof.

F. U. W.

Värmlands regementes (Närke och Värmlands reg:tes) historia. Under medverkan af officerare vid regementet utarbetad af *C. O. Nordensvan.* Stockholm 1904.

Arbetet är, som af titeln framgår, utarbetadt af regementschefen under medverkan af officerare vid regementet, af hvilka kapten W. Falk och löjtnant C. E. Nygren må särskildt framhållas. Boken omfattar tvänne delar, den första regementets historia, den andra personalhistoria.

Regementets ursprung kan, om man så vill, spåras ända till Erik XIV:s tid. Först 1623 kan man dock tala om en mera fast organisation af detsamma. Knektarna från Närke, Värmland och Dalsland sammanfördes nämligen då till ett regemente under Alexander Leslie.

Regementets historia är uppdelad i tre tidsperioder: från 1623 till Karl XII:s död 1718, från 1718 till 1812 och från 1812 till 1903. Utom för de rena krigshändelserna redogöres äfven för organisation, aflöning, beklädnad, beväpning, utredning, öfningar, fanor, tross m. m. Bland mera märkliga krigsföretag och fältslag, i hvilka regementet tagit del, må nämnas Frederiksodde 1657, tåget öfver Bält 1658, Lund 1676, Narva 1700 och Gadebusch 1712.

Texten är rikt illustrerad. Så finner man i densamma bl. a. porträtt af de flesta cheferna, afbildningar af fanor och uniformer från skilda tider, vyer af boställen, soldattorp, den i vår krigshistoria så ofta nämnda Eda skans, bilder från öfningar, lägret, byggnader å detsamma, grupper af soldater, volontärer, underofficerare och officerare — ja t. o. m. af regementets damer.

Förträffliga kartor och planer underlätta studiet.

Författaren har framhållit, att man ansett lämpligt att göra en uppteckning af regementets historia, medan ännu män finnas, hvilka minnas de gamla indelta knektarnas insats i folkets lif, då nu indelningsverket så fort sig göra låter skall afskaffas. Tvifvelsutan har man också genom denna anordning kunnat få med en mängd intressanta smådrag, hvilka äga fördelen af att kunna räknas som autentiska.

Andra delen är som nämndt personalhistoria och utgöres af lefnadsteckningar öfver officerare med vederlikar 1623—1903, rullor och förteckningar, några manskapsrotars historia m. m. Äfven denna del prydes af en mängd porträtt från regementschefen ned till soldaten Nils Morfelt d. y. m. fl.

Den svåra uppgiften att få dylika lefnadsteckningar så litet som möjligt bemängda med felaktiga uppgifter synes den, som utarbetat desamma, lyckats lösa på ett synnerligen förtjänstfullt sätt.

Som slutomdöme kan sägas, att boken är en prydnad för det regemente, hvarom den handlar, och ett värdefullt bidrag till vår krigshistoriska litteratur.

W. P.-G.

Minnesskrift vid invigningen af nya posthuset i Stockholm år 1903. I—III. Utgifven af k. generalpoststyrelsen. Stockholm 1903—04.

Det kontinentala storstäder fullt värdiga nya posthuset i Stockholm åstadkom en större jubileistämning inom generalpoststyrelsen, och denna glädje fick ett bestående uttryck i denna festskrift. Då denna skrift nu föreligger fullt färdig i tre delar, torde det vara skäligt att taga den i ett om också hastigt skärskådande.

I ett stort för divansbordet lämpadt format, i en elegant utstyrsel, där papperet, trycket och illustrationerna äro lika klara som präktiga, är boken med sitt aktningsvärda omfång tvifvelsutan en ståtlig representant för den höga kulturuppgift, som ett modernt postverk har att befrämja. Egentligen borde väl invigningen af ett modernt posthus ej gifva anledning till mer än sin egen och alla de gamla utdömda posthusens historia, men man har sökt skildra t. o. m. hela Sveriges posthistoria från dess ursprung under förra hälften af 17. århundradet.

Sålunda innehåller första delen en historik, författad af v. häradshöfdingen Sven P:son Lagerberg, som äfven skrifvit en intressant artikel i tredje delen om de gamla posthusen i Stockholm. Historien därom rör sig mest om trångboddhet och statsverkets ovillighet att betala nog stor hyra för en dess postverk värdig byggnad. Det ståtliga 3-millionkomplexet vid Vasagatan har postverket betalt af egna öfverskottsmedel. Hvilken skillnad mot forna tider! I öfrigt innehålla de sista delarna en historik af postväsendet från 1867 till 1903, skrifven af aktuarien Rafael Lundgren samt redogörelse af ett flertal personer för det nya posthusets uppförande. I Personhistorisk tidskrift torde det vara bäst att låta endast de båda historikerna få plats i stället för de herrar arkitekter och ingeniörer, som visserligen äfven bidragit till den stora festskriften.

Det ligger i sakens natur, att en festskrift icke får tynga med för mycken barlast af alla de fakta, som tillsammans bilda den strängare vetenskapliga systematiken. Man kan därför inte begära allt, utan mera det nöjsamma, om det nu också är sant, att särskildt den tekniska byggnadshistorien för dylikt nöjes skull icke kan gärna läsas af alla. Festskriften håller icke i sin fortsättning hvad den lofvat i

sin början. Postverkets historia under 1600-talet är emellertid icke särdeles mycket ökad utöfver hvad den kände professor Bergfalk för mer än 60 år sedan hade att berätta. Postverkets organisation skildras med anlitande af arkivmaterial allestädes och vi finna det nya egentligen för 1700- och 1800-talet. Hr Lagerberg ägnar här sin största uppmärksamhet åt personhistorien, i det han om postcheferna lämnar hvarjehanda biografiska upplysningar. Sveriges förste postmästare var tysken Andreas Wechel, utnämnd 1636, som redan 1637 afled, efterlämnande sin hustru Gesse Wechelin som rikspostmästarinna — ett fruntimmer för öfrigt af något obestämdt humör. 1643 blef tysken Johan Beijer postdirektör, död 1669, och efterträddes af sonen Johan Gustaf, postdirektör till slutet af 1690-talet, då öfverpostdirektörsämbetet 1698 inrättades och för första gången besattes med en af tidens bästa ämbetsmän, sekreteraren S. Åkerhielm.

Det hade ej skadat, om författaren närmare berört rekryteringen af personalen vid postverket, ty dess historia har många bidrag att lämna till släktförbindelsernas oerhörda betydelse för postmästarekandidaters utsikter.

Aktuarien Lundgren skildrar bl. a. de ekonomiska (något tryckta) villkoren, hvarunder postverkets tjänare befinna sig. Han ingår äfven på en utredning af postverkets räntabilitet liksom på hela mekanismens mångfaldiga tekniska detaljer — frågor, som jag naturligen hvarken för redaktörens eller läsarens skull vågar dryfta på denna plats.

L. M. B.

Sicco et sa descendance jusqu'à l'an 1318, par *Hans Toll.* De Navorscher, Utrecht 1904. [separat]. — ***Ursprung des Geschlechts v. Taube,*** von Dr. jur. *Michael Frh. v. Taube.* Jahrbuch für Genealogie etc. Mitau 1904. [separat].

Ofvanstående uppsatser, tryckta i utländska tidskrifter, behandla ursprunget till tvänne svenska adelsätter.

I den förstnämnda framlägges af en svensk forskare resultatet af årslånga studier rörande släktsambandet mellan herrarne af Brederode och Teilingen. Uppsatsen är hufvudsakligen polemisk, riktad mot en i tidskriften »De Wapenheraut» publicerad undersökning, men den har för svensk genealogi sitt intresse genom de slutsatser den söker fastslå rörande familjen Tolls ursprung. Floris, förste herre af Toll, var son till Floris af Teilingen och ättling i åttonde led af Sigfried eller Sicco, som 1083 nämnes i en urkund såsom broder till grefve Diedrik III af Holland. Den Gerrit af Teilingen, som i våra senaste ättartaflor nämnes såsom ätten Tolls stamfader, skulle vara sonson till Sicco.

Professor von Taube i St. Petersburg, som är sysselsatt med ett större arbete rörande sin vidt förgrenade släkt med alla dess olika namnformer Tuve, Tue, Due, etc., har i ofvannämnda uppsats endast behandlat dess ursprung före invandringen till Estland. Först omkring år 1300 har släkten — enligt författarens mening — kommit till Östersjöprovinserna, närmast från Anhalt, där en släkt Duye omtalas några år tidigare. Släkten kan redan dessförinnan spåras i West-

falen och i trakten af Köln, där den först upptagit namnet, antagligen efter stamfaderns känningsnamn (den döfve), hvilket äfven förekommer såsom släktnamn i latinsk form (surdus). Att döma af åtskilliga omständigheter förde släkten i västra Tyskland en dufva i vapnet, antagligen såsom en sinnebild af namnet, ett s. k. talande vapen. Sedermera förändrades vapnet småningom; dufvan som varit placerad på en trästubbe försvann ur vapenbilden, och endast stubben stannande kvar. I denna form fördes vapnet af släkten Duye i Anhalt och sedermera af den estländska släkten och de därifrån härstammande svenska grenarna. Professor von Taubes undersökning innebär intet försök att klarlägga sambandet mellan de olika till vårt land inflyttade släktgrenarna. Därom finnes, som bekant, en utredning i Wrangels och Bergström Ättartaflor. Men hans antaganden om släktens äldre historia äro nya, och då de synas grundade på strängt vetenskapliga analyser, gifva de ett nytt prof på att man icke utan vidare får förkasta hypoteserna om de internationella släktnamnens verkliga sammanhang.

Sveriges ridderskaps och adels kalender (redigerad 1854—1904 af Gabriel Anrep). Tjuguåttonde årg. ***1905***. Utgifven af *Adam Lewenhaupt*. Stockholm 1904. Alb. Bonnier.

Den gamla Anrepska adelskalendern har med den sista årgången inträdt i ett nytt skede, då redigeringen öfvertagits af riksheraldikern grefve Adam Lewenhaupt. Den vördade åldringen, banbrytaren för vår moderna släktforskning, har gått att njuta sitt otium, men hans verk fortlefver sådant det af honom grundats. De förändringar, som vidtagits i kalenderns anordning, äro endast obetydliga. Den mest väsentliga är inflickandet af födelsedagar, något som säkerligen af de flesta kommer att hälsas med tillfredsställelse. Afbildningen af svenska herresäten är också en beaktansvärd nyhet. De långa släktkalkylerna med hänvisningar till farfars sysslings son etc. — som säkerligen varit till mera hufvudbry än egentlig uppbyggelse — äro för de större släkterna reducerade, men grupperingen af medlemmarna utgår fortfarande från hufvudmannen. Den synnerligen praktiska radförskjutningen mellan släktleden har genom val af olika siffertyper gjorts än mera effektiv.

Då man jämför arbetet med den likartade kalender, som för några år sedan startades af en annan förläggarfirma, frågar man sig endast, hvarför två dylika arbeten icke kunna lära af hvarandra. Af äflan att vara originell har man icke velat acceptera ens det bästa hos konkurrenten. Hvad är det t. ex. som hindrat den Anrepska kalendern att åtminstone för de större släkterna ha tabellariska öfversikter och den Leijonhufvud'ska att bättre markera skillnaden mellan de olika generationerna? Säkerligen obenägenheten att lära af andra, fast man nog i föreliggande fall också kan tala om en pietetsfull vördnad för traditionen. Den Anrepska formen är i alla händelser den som mest öfverensstämmer med de motsvarande utländska kalendrarna.

Svenskt porträttgalleri. XIV. Akademier samt vittra och lärda samfund. Stockholm 1904.

De biografiska uppgifterna i denna nyligen utkomna del af det stora nationalverket äro redigerade af förste aktuarien *K. G. Odén.* De flesta personer, som här förekomma, äro i någon af föregående delar afbildade, men biografierna innehålla gifvetvis åtskilliga nya data. Så t. ex. får man om några personer först nu veta, att de äro vetenskapsmän eller författare, under det att för andra en dylik benämning fortfarande tyckes vara sparad till framtiden. Det hela är ordnadt efter Statskalenderns uppställning; aflidna personer äro medtagna, om ledigheterna efter dem ännu icke äro fyllda. Samlingen innehåller 1,329 porträtt af 945 olika personer. Endast från 12 akademiledamöter hafva porträtt ej kunnat erhållas.

Kalmar nations i Uppsala medlemmar 1663—1903. Tryckt som manuskript. Uppsala 1904. 54 sid.

Ifrågavarande lilla häfte afser närmast att utgöra förarbete till en nationsmatrikel. Med ledning af nationens album äro alla inskrifna studenter förtecknade i bokstafsföljd, med uppgift om deras födelse- och inskrifningsår samt i de flesta fall yrke och dödsår. Genom sin praktiska uppställning kan listan redan i sin nuvarande form tjänstgöra som uppslagsbok.

Kristinehams familjebok. Utgifven af *Helmer Lagergren.* Kristinehamn 1904. 248 sid.

Bland de publikationsformer, som det personhistoriska intresset väljer, är den ifrågavarande en bland de nyaste. Arbetet är ett alfabetiskt ordnadt mantalsregister med biografiska uppgifter — om födelse, inflyttning, yrke och familjeförhållanden — för stadens inbyggare i närvarande stund. Det omfattar icke mindre än 1,500 personer, familjemedlemmarna oberäknade. Boken har sitt hufvudintresse som lokalt nyfikenhetsregister, men bör äfven kunna påräkna en läsekrets utom stadens gränser. Särskildt i framtiden kan den för mången forskare bli till nytta. Såsom oftast är fallet med dylika publikationer, är den möjliggjord endast genom utgifvarens gratisarbete och ekonomiska risk.

Frågor.

8. *Coenraad Piper*, född i Sverige, tjänade som ryttmästare såväl konungen af Frankrike som drottningen af Portugal och dog 1675 $^{10}/_{1}$ i Nijmegen i Holland samt begrofs i storkyrkan i nämnda stad, hvarest hans vapen, en uggla sittande på en trädgren, är uppsatt. Han blef gift i Nijmegen med *Catarina Lucretia de Haan*, som förde i vapnet en hvit tupp i grönt fält, och hade med henne 6 söner och 2 döttrar. Ätten Piper fortlefde i Holland med full säkerhet i slutet af 1700-talet, och många i Holland ännu lefvande släkter kunna räkna sin härstamning från ofvannämnde Coenraad Piper.

Känner man något om nämnde Coenraad Pipers släktskap med de svenska ätterna Piper? *G. I.*

9. Hvar finnas porträtt af Abraham Cabeljau samt bröderna Welam, Gillis, Hubert och Gerard De Besche, hvilka inflyttade till Sverige på 1600-talet? *—n.*

Svar.

2. Till *Gustaf Elgenstierna* (årg. VI s. 53). På uppdrag af löjtnant C. A. Wattrang har Svenska Arkivbyrån anställt forskningar rörande *den till Ungern öfverflyttade grenen af släkten Wattrang.*

Huruvida släkten fortlefver, har ännu icke kunnat konstateras, men i matriklar, kalendrar och handböcker öfver nu lefvande tjänstemän och en del andra personer i den Österrikisk-Ungerska monarkien har namnet icke påträffats. Genom undersökningar i Wien, Neusohl, Schemnitz och Kremnitz ha följande uppgifter erhållits.

Johan Gustaf Wattrang (namnet skrifves med variationer: Jean Gustave de Wadrangk etc.) var såsom tjänsteman vid de ungerska bergverken bosatt i olika städer inom de stora bergsdistrikten. Han lefde ännu 1768, då han tillsammans med hustrun *Maria Margareta Constantia de Röll* (namnet skrifves äfven de Roll, Rollin etc.) var fadder hos en löjtnant de Röll i Kremnitz, troligen svågern. — Följande barn äro kända:

1. *Paulus Ignatius*, f. 1739 $^{31}/_{7}$ i Neusohl. Präst vid jesuit orden. Studerade först i det för svenska och danska lärjungar anlagda nordiska kollegiet i Linz. Professor i retorik vid Wiens universitet 1773. Universitetskollegiets prefekt 1775. Referent i gymnasialärenden 1790. † 1800 $^{19}/_{11}$ i Wien. Ogift. Har utgifvit åtskilliga skrifter (se vidare J. G. Meuzel, Lexikon der vom Jahre 1750—1800 verstorbenen . . . in Oesterreich).

2. *Maria Barbara Johanna*, f. 1741 $^{14}/_{11}$ i Neusohl. G. 1764 $^{7}/_{10}$ i Kremnitz m. *Ignatius Oberaigner*, tjänsteman vid bergverken.
3. *Johannes Nepomuk*, f. 1744 † 1753 $^{4}/_{6}$ i Schemnitz, 9 år gammal.
4. *Josephus Benedictus Aloysius*, f. 1753 $^{12}/_{3}$ i Schemnitz, tjänsteman vid bergverken i Moldau. Var 1788 gift m. *Anna Fundulus*.
   Son: *Franciscus Martinus*, f. 1788 $^{11}/_{11}$ i Kremnitz.
5. *Johannes Antonius Franciscus*, f. 1757 $^{21}/_{1}$ i Kremnitz.
6. *Maria Antonia Susanna*, f. 1760 $^{27}/_{2}$ i Kremnitz.
7. *Johannes Gabriel Jacobus*, f. 1761 $^{29}/_{3}$ i Kremnitz.

Utom dessa barn måste Johan Gustaf Wattrang ha ägt ännu två, för såvidt sex barn lefde 1759. Dessa böra då vara födda mellan åren 1745 och 1752, men hvar fadern denna tid varit bosatt är icke kändt. Ej heller har det varit möjligt att i de nämnda städerna följa släkten framåt. Då de manliga ättlingarna synas vara öfvervägande, finnes sannolikhet för att släkten verkligen lefver, kanske i Rumänien eller annorstädes utom Ungerns gränser. Forskningar efter Ignaz Wattrangs testamente eller arfskifteshandlingar, som antagligen nämna hans efterlefvande fränder, hafva icke ledt till något resultat. Möjligen kunna fortsatta undersökningar bringa mera ljus i saken.

H. R.

Om tidskriftens bilagor.

Med innevarande häfte följa två förteckningar, hvilka erhållit egen paginering, i händelse någon önskar binda dem särskildt.

Med en *Förteckning öfver porträttsamlingen å Edsberg*, upprättad af auditören, friherre *Johannes Rudbeck*, och till stor del bekostad af porträttsamlingens ägare, fortsättes den serie af porträttförteckningar, som i årg. III påbörjats med samlingarna vid Uppsala universitet (Skrifter och handlingar utg. genom Svenska Autografsällskapet. V). Det är en nyhet såtillvida som det är den första privatsamling, som förtecknats. I nästa årgång är det meningen att förteckna andra samlingar, hvarefter ett lämpligt antal dylika privatförteckningar komma att utgöra ett band i serien »Skrifter och handlingar». Då tillika hvarje förteckning bildar ett afslutadt helt, kunna de också lämpligen inbindas i årgångarna.

Det vore önskvärdt att på detta sätt småningom få till stånd förteckningar öfver viktigare offentliga och privata porträttsamlingar. Om sällskapet vill upptaga den beaktansvärda idé, som af friherre von Born framkastats i en å annat ställe i tidskriften införd uppsats — att genom cirkulär söka införskaffa systematiska förteckningar öfver alla svenska porträttsamlingar —, bör detta icke åtminstone tillsvidare hindra publicerandet af förteckningar i den form, som redan börjats. Tanken att åstadkomma en fullständig uppslagsbok är säkerligen svår att inom närmaste tiden realisera, och äfven om förteckningarna skulle inflyta så hastigt, att samarbetandet läte sig göra, skulle alltid särförteckningarna tjäna sitt eget syfte, då de bygga på det släkthistoriska sambandet.

Om sällskapets medlemmar vilja insända förteckningar öfver sina porträttsamlingar, kunna dessa, efter öfverenskommelse med redaktionen, småningom publiceras i tidskriften. Förslaget att genom cirkulär söka åvägabringa material till en fullständig uppslagsbok kommer att vid ett följande sammanträde upptagas till diskussion.

Den andra bilagan är en *Förteckning öfver svensk genealogisk litteratur*, upprättad af vice slottsarkivarien doktor *Joh. Ax. Almquist.* Med sitt alfabetiska register öfver alla i tryck beskrifna svenska släkter — undantagandes dem, som endast förekomma i Anreps ättartaflor — bör den för hvarje släktforskare bli en oumbärlig uppslagsbok. Möjligen kommer den i nästa årgång att följas af en förteckning öfver *viktigare utländska genealogiska handböcker* och af en bibliografi öfver *svenska matriklar och biografiska uppslagsverk.* Den nu afslutade förteckningen ingår som n:r VII i serien »Skrifter och handlingar utg. genom Svenska Autografsällskapet».

Nya ledamöter i Svenska Autografsällskapet sedan oktober 1904.

Ahlquist, V., Hofrättsauskultant. Helsingfors.
Almquist, V., Byråchef. Djursholm.
Andersson, F. A., Ritare. Finspong.
Areschoug, S., Bankkassör.
Arveson, O., Bokhandlare.
Belfrage, Å. L. B., Löjtnant.
Björkman, V., Direktör. Lübeck.
Blidberg, J., Kontorist.
Bohnstedt. M., Fröken. Rinkesta, Ärila.
von Born, V. M., Friherre. Djursholm.
Brehmer, N. E. D., Underlöjtnant.
Carlsson, S. C., Distriktsläkare.
Creutz, G. P., Grefve, Godsägare. Nyborg, Bålsta.
Cronhielm, C. E. M., Grefve, Löjtnant.
Ekströmer, J., e. o. Hofrättsnotarie. Västerås.
Falk, G., Bankkamrer. Malmö.
Falu högre allmänna läroverk.
von Gegerfelt, C. E., Intendent.
Geijer, R., Bruksägare. Uddeholm.
Grundel, J. L., Boktryckare. Kristinehamn.
von Haartman, J., t. f. Borgmästare. Helsingfors.
Hamilton, H. A., Grefve, Kammarjunkare.
Hammarskjöld, C. H. A., Arkivamanuens.
Klingspor, O. G. A., Friherre, Underlöjtnant. Råbäck.
Kuylenstierna, O., Kapten.
Laurin, T., e. o. Hofrättsnotarie.
Leijonmarck C. E., Justitieombudsman.
Lilliehorn, P. F. P., Banktjänsteman.
Lilliehöök, E. B:son, Löjtnant.
Lillieskjöld, K. G., Amanuens.
Linder, H., Kammarjunkare. Svartå, Finland.
Ljungfors, V., Fil. kand., Lund.
von Mentzer, O. F., Löjtnant. Karlshamn.
Moberg, C. A. E., Häradshöfding. Landskrona.
Noreen, C. A. E., Kapten. Varberg.
Nygren, C. E., Löjtnant.
Osbeck, F. A. B., Regementsläkare. Fjugesta.
von Post, N. F., f. d. Löjtnant.
Rhedin, C. W. F., Underlöjtnant.
Rosin, F., Direktör.
Silfversvärd, E. L. I., Kapten. Örebro.
Stedt, N. G. C. A., f. d. Ryttmästare.
Stråle, G. V. T., Kammarherre.
Tegnér, E. H. W., Professor. Lund.
Themptander, H.. Jur. kand.
Toll, K. O., Major.
Uddgren, H. E., Löjtnant.

Rättelser och tillägg till årg. VI.

Sid 25 rad 7 o. 9 uppifrån *står:* 1770, *läs:* 1771.

Till uppsatsen: **Några svenska talande vapen** (sid. 11):

sid. 13 not 1. *läs*: som rådsmedlemmar i städerna.
» 14 rad 17 nedifrån *står:* en örn *läs:* en due.
» 16 » 10 » *läs:* 2: 581.
» 17 » 16 » *läs:* 2: 572.
» 20 » 1 » *läs:* 1892.

Å sid 14 har jag nämnt, att ett enda sigill tillhörigt en medlem af den danska *Due*-ätten, *Martinus Due* (1364) visar en dufva och är anmärkningsvärdt likt

den svenske *Olaff Duwas* vapen. Emellertid meddelar mig herr arkivarien Thiset, att »Martinius Dues originale sigil 1364 viser Duernes sedvanlige Ørn og ikke 'en siddende Fugl'. Tegneren har ganske misforstaaet det meget medtagne sigil og ved Reproduktionen er hans Tegning yderligere blevet forvansket.» Det är den af mig åberopade afbildningen hos Henry Petersen, Danske adelige sigiller, som här afses. Det var för mig naturligtvis omöjligt att känna till, att denna afbildning är oriktig. Genom nu meddelade upplysning försvinner det sista svaga stödet för antagandet af ett samband mellan den svenska och den danska *Duwa*-ätten.

Den af mig sid. 15 nämnde »herr Peder Nielsen Dues» sigill finns hos H. Petersen, n. 576, 697. Båda sigillen visa en örn. »Den 1641 adlede æt Due af Ølstedgaard er ætling af den 1505 adlede Henrik Nielsen Due og diplomet 1641 er kun en Fornyelse af Adelskabet», meddelar hr Thiset. I tillägg till Danm. Ad. Aarb. X (s. 541) säges ätten Due af Ølstedgaard »vistnok» härstamma från den 1505 adlade ätten Due.

Till hvad jag sid. 22 yttrat om snedbjälkens ställning i Ekavapnet och det kungliga Vasa-vapnet bör tilläggas, att flera andra fall kunna uppvisas, då bjälken går uppifrån nedåt från vänster till höger i stället för från höger till vänster. Det förra förhållandet äger t. ex. rum i det kungliga Vasa-vapen, som återfinnes på en tapet väfd för Gustaf Vasa (möjligen af P. de Bucher) och är afbildadt i Böttigers arbete »Svenska statens samling af väfda tapeter», D. I, pl. IV, samt därifrån hos A. Hazelius, Samfundet för Nordiska Museets främjande 1895 och 1896, sid. 40, vidare i hjärtskölden till det kungliga vapnet på en tafla med Karl IX:s porträtt, afbildad i Sveriges historia från äldsta tid[2] ... 4: 242 samt hos F. U. Wrangel, Svenskt Pantheon, pl. 9, å ett praktmynt från Johan III:s tid, afbildadt Sver. hist.[2] 4: 137, i hjärtvapnet till kungliga vapnet på den stora plansch visande Gustaf Adolf i kunglig skrud, som är afbildad a. a.[1] 4: 27. I alla dessa fall torde det dock få anses vara tecknarens, resp. gravörens fel, att bjälken fått oriktig ställning. Emellertid förekommer redan under medeltiden en dylik växling mellan snedbjälke och hvad man förr kallade ginbalk i samma adliga ätts vapensköldar: se B. E. Hildebrand, Svenska Sigiller från Medeltiden I: 72: (under *Snedbjelke*, A och T): jfr Personhist. tidskr. V: 76 (under *Læma*). Huruvida äfven här växlingen skall anses bero på misstag, vill jag lämna osagdt.

Till uppsatsen: **Bidrag till vår medeltida personhistoria** (sid. 63):

Sid 65 rad 18 nedifrån *står:* hvarje, *läs:* en.
» 66 » 11 uppifrån *läs:* (Silfverstolpe och).
» 68 — — — —*läs:* »en man som — —».

Den å sid. 64 framställda anmärkningen mot C. G. Styffes datering af ett medeltidsbref utgår såsom obefogad, då brefvet är utfärdadt »tiisdaghin næst för warfru dagh», icke »warfrudagh»; å rad 22 nedifrån bör sålunda stå: 23 mars 1473.

Jag ber härmed få på det djupaste beklaga det oförsvarliga förbiseende, som jag gjort mig skyldig till genom ifrågavarande anmärkning, och ber den af denna så oberättigade anmärkning drabbade högtärade forskaren vördsamt om ursäkt.

L. Fr. Läffler.

PERSON-REGISTER.[1]

[1] Utarbetadt af O. B.

PORTRÄTTSAMLINGEN

Å

EDSBERG

TILLHÖRIG KAMMARHERREN FRIHERRE

REINHOLD RUDBECK

FÖRTECKNAD

AF

JOHANNES RUDBECK

Då med föreliggande uppsats en början göres att i Personhistorisk tidskrift införa beskrifvande förteckningar öfver enskilda porträttsamlingar, sker det under förhoppning, att densamma snart måtte åtföljas af andra; och torde det i Sverige finnas icke så få samlingar, som både i fråga om antal porträtt och dessas konstnärliga eller historiska värde kunna erbjuda ett större intresse.

Den här förtecknade porträttsamlingen å Edsberg, tillhörig kammarherren, fil. jubeldoktorn friherre Reinhold Rudbeck, har hufvudsakligen tillkommit under den tid denne ägt och bebott nyssnämnda egendom, belägen i Sollentuna socken af Stockholms län. Endast ett mindre antal af porträtten kvarhänger från en föregående tidpunkt; till dessa räknas utom några släktporträtt en samling af svenska konungar och drottningar i kroppsstorlek och helfigur, hvilka sedan äldre tider funnits på Edsberg, hur länge är obekant. Det stora flertalet porträtt har den nuvarande ägaren förvärfvat genom köp, gåfvor och arf; sålunda härstamma åtskilliga dukar från öfverkammarherren grefve Gustaf Oxenstiernas samling, af hvilka här må antecknas Hedvig Eleonora af David Klöcker Ehrenstrahl, Adolf Fredrik och Lovisa Ulrika af Lorentz Pasch d. y., Gustaf III af Per Krafft d. ä., Sofia Magdalena af Gustaf Lundberg, Gustaf IV Adolf af Jonas Forsslund, Axel Oxenstierna samt Johan Gabriel Oxenstierna af Niklas Lafrensen d. y. Ur öfverhofstallmästaren grefve Gustaf von Essens rikhaltiga samlingar på Wijk hafva kommit bl. a. Karl X Gustaf och hans gemål af Anders von Behn, Karl XI med familj af Ehrenstrahl, Karl Gustaf von Liewen af Johan Henrik Scheffel,

Margareta och Jakob V af Skottland, Maria Stuart samt Karl I af England. Från öfverstinnan Malla Silfverstolpe, född Montgomery, härleda sig Ture Gustaf Rudbeck och hans hustru af Pasch och från friherre Alexander Rudbeck Oskar I af Johan Gustaf Sandberg.

Förteckningens uppställning har gjorts i öfverensstämmelse med den af hr N. Sjöberg uti »Svenska porträtt, I» använda, se: Skrifter och handlingar utgifna genom svenska autografsällskapet V; höger och vänster äro sålunda tagna i heraldisk mening; måtten angifva beträffande oljemålningarna höjd och bredd, beräknade från blindramens ytterkanter.

Stockholm d. 4 februari 1905.

J. R.

Adolf Fredrik. F. 1710, konung i Sverige 1751, d. 1771.

Knäfigur fas t. h., pudrad peruk; håller i högra handen en kommandostaf, stödd mot en blå hermelinsbrämad mantel, och hvilar vänstra handen mot värjgehänget; blå och gul uniform med ordensband och kraschan; i bakgrunden t. v. landskap, t. h. pelare med draperi. — Olja, 141 × 114 cm.

Bröstbild fas t. v., stödjande högra handen på en kommandostaf; harnesk, däröfver blå guldbroderad sammetsrock och serafimerbandet, öfver vänstra axeln mantel med kungakronor; gråbrun bakgrund. — Olja, 77 × 63 cm., af Lorentz Pasch d. y. Samma porträtt finnes å Gripsholm (n:r 399). Afbildad i Sveriges historia från äldsta tid till våra dagar, V, Stockholm 1879, m. fl. arbeten.

Anna Elisabet von Axelson.

Axelson, Anna Elisabet von. F. 1765, g. 1786 m. öfverstekammarjunkaren friherre Per Alexander Rudbeck, d. 1830.

Ung dam, bröstbild fas t. v., med pudradt lockigt hår, stora blå ögon; blå urringad dräkt med svarta spetsar och stora förgyllda knappar. Signerad: Forsslund. — Pastell, 60 × 50 cm., oval, af Jonas Forsslund.

Medelålders dam, bröstbild fas t. v., brunt hår med nedfallande lockar öfver pannan, blå ögon, hvit urringad dräkt; öfver axlarna blå

schal, blågrå bakgrund. Signerad Gillberg fec. — Miniatyr, 8 cm, rund, af Jakob Axel Gillberg.

Axelson, Axel von. F. 1729, assessor 1759, slottsfogde i Stockholm 1760, adlad 1762, underståthållare s. å., friherre 1772, t. f. landshöfding i Stockholms län 1782, d. 1790.

Medelålders man, midjebild, fas t. h., pudradt hår, en lock nedfallande öfver högra axeln; röd rock och hvit väst, med nordstjärneorden i band om halsen och kraschan å bröstet; hvit lindad halsduk med spetskrås; under vänstra armen sticker hatten fram. — Pastell, 80 × 62 cm., af Gustaf Lundberg.

Erik Dahlberg.

Dahlberg, Erik. F. 1625, öfverstelöjtnant 1660, generalkvartermästare 1674, fälttygmästare 1692, kungl. råd, grefve och fältmarskalk 1693, generalguvernör öfver Livland 1696; arkitekt, tecknare; d. 1703.

Medelålders man, midjebild fas t. v.; håller i högra handen en kommandostaf; allongeperuk, bruna ögon, mycket små mustascher; harnesk med guldbeslag; mörk bakgrund. — Olja, 90 × 70 cm., oval.

Erik XIV. F. 1533, konung i Sverige 1566—68, d. 1577.

Helfigur stående fas t. h.; stöder högra handen på ett bord med blågrön duk och håller den vänstra i sidan; helskägg; på hufvudet mörk pärlbroderad barett med hvit plym; mörk, rikt broderad dräkt med pälsfodrad kort kappa, vida, korta byxor; mörka långstrumpor; mörk bakgrund, upptill små gardiner i samma färg som bordduken. — Olja, 200 × 115 cm.

Essen, Gustaf Adolf Fredrik Vilhelm von. F. 1803, grefve vid faderns död 1824, öfverste 1848, generalmajor och generalbefälhafvare 1853, öfverhofstallmästare 1860, d. 1874.

Gosse, midjebild profil t. h., iklädd fanjunkareuniform vid skånska husarregementet, brunt, i pannan nedkammadt hår, blå ögon. Signerad: Gillberg 1811. — Miniatyr, 5,1 × 4,5 cm., oval, af Jakob Axel Gillberg.

Bröstbild, fas t. v.; mörka mustascher och polisonger, svart halsduk och svart dräkt. — Olja, 30 × 23 cm., kopia efter original af friherre Karl Stefan Bennet.

Essen, Hans Henrik von. F. 1755, öfverste 1787, öfverståthållare 1795, en af rikets herrar 1796, statsråd och grefve 1809, fältmarskalk 1811, riksståthållare i Norge 1814, riksmarskalk 1816, d. 1824.

Bröstbild, profil t. v., med rak näsa och lockigt kort hår, bar hals. Signerad: Sergell 1800. — Gipsmedaljong med uppböjd kant, 64 cm. i diameter, af Johan Tobias Sergel. Ett dylikt ex. finnes å universitetshuset i Uppsala, se N. Sjöberg: Svenska porträtt, Stockholm 1903, sid. 23.

Essen, Ida von. F. 1838, g. 1864 m. kammarherren friherre Reinhold Rudbeck.

Flicka, helfigur sittande fas t. h.; skånsk dräkt, stor, hvit hufvudbonad, blårutigt förkläde, brunt lif och brun kjol. Signerad: Berger 47. — Akvarell, 22,5 × 17,5 cm., af Johan Kristian Berger 1847.

Medelålders dam, bröstbild fas t. v.; mörkt hår i lockar nedfallande på axlarna; ljus dräkt, hvit krage, blå halsduk. — Akvarell, 24 × 20 cm, oval, af friherre Alexander Rudbeck 1878.

Medelålders dam, bröstbild fas t. h., svart dräkt med hvitt halskrås; om halsen en kedja med medaljong af guld. Mörk bakgrund. Signerad Zorn 81. — Akvarell, 42 × 32 cm., oval, af Anders Leonard Zorn 1881.

Fredrik I. F. 1676, konung i Sverige 1720, d. 1751.

Helfigur, stående fas t. v.; stöder högra handen i sidan, visar med den vänstra på ett bord med regalierna; allongeperuk, hvit brokad-

dräkt, blå hermelinsmantel, hvita strumpor, svarta skor med spännen. Palatsinteriör med pelare och röda draperier. — Olja, 200 × 143 cm.

Fredrik IV, hertig af Holstein-Gottorp. F. 1671, tillträdde regeringen 1694, g. m. konung Karl XII:s äldsta syster Hedvig Sofia, d. 1702.

Fredrik IV af Holstein-Gottorp.

Midjebild fas t. h.; allongeperuk; blå ögon; harnesk, däröfver blå rock med stora guldstickade knappar, hvit lindad halsduk. Å frånsidan (utom hertigens namn): D. Klöcker Ehrenstrahl fecit. — Olja, 88 × 69 cm., oval, af David Klöcker Ehrenstrahl.

Gerdesschöld, Hedvig Katarina. F. 1742, g. 1764 m. landshöfdingen friherre Axel von Axelson, d. 1773.

Ung dam, midjebild fas t. v.; håller i högra handen en uppslagen bok; i håret blå blommor, en lock nedfallande åt vänstra axeln; om halsen blått band, knutet framtill i rosett; blå, urringad dräkt, däröfver hvit spetsschal, fodrad med blått tyg; bakgrund: träd och himmel. — Pastell, 80 × 62 cm., af Gustaf Lundberg.

GUSTAF IV ADOLF.

HEDVIG ELEONORA.

Gerdesschöld, Johan (Gerdes). F. 1698, adlad 1743, hofrättsråd 1747, justitiekansler 1750, president i Svea hofrätt 1753, friherre 1760, d. 1768.

Äldre man, midjebild fas t. h.; vänstra handen instucken i rocken; hvitpudrad peruk; röd sammetsrock, öfver vänstra axeln röd, hvitfodrad mantel, lindad halsduk och spetskrås; nordstjärneorden i band om halsen och kraschan å bröstet; brun bakgrund. — Olja, 75 × 60 cm.

Johan Gerdesschöld.

Gerdesschöld, Johanna Maria. F. 1744, g. 1763 m. majoren Johan Linroth, d. 1778.

Ung dam, midjebild fas t. h.; fattar lätt med vänstra handen ett fladdrande band; högt uppkammadt hår, öfver högra axeln en lock; om hufvudet en liten spetsduk, knuten under hakan; blå, urringad, spetsbesatt dräkt, å bröstet hvita rosetter och en blombukett; bakgrund: träd och himmel. — Pastell, 78 × 62 cm., af Gustaf Lundberg. Å frånsidan följande tryckta verser:

Vers pour être mis en bas du Portrait De Madame la Baronne J. M. G:ld.

Belle, aimable, pleine d'appas: On voit ici l'image,
D'un coeur bon, d'une ame noble, d'un esprit juste et sage.

L'air grand, aisé, les yeux brillants et enchanteurs,
Qui par la raison même, triomphent de tous les coeurs,
Genereuse, vraie, modeste, ferme dans l'adversité.
Aux charmes de son sexe, elle ajoute la qualité
D'un honnête homme. Amie sensible. Toujours la même.
Parmi les trois graces, placons la quatrieme.

Midjebild fas t. v.; hvit, urringad dräkt med spetsar, däröfver blå schal, i håret blå blommor, om halsen blått knutet band; bakgrund: himmel. — Olja, 71 × 56 cm.

Gustaf I. F. 1496, konung i Sverige 1523, d. 1560.

Helfigur stående fas t. v.; håller i högra handen bruna handskar och vänstra handen stödd mot värjfästet; mörkt hår och helskägg; å hufvudet guldbroderad barett med hvit plym; svart, guldbroderad rock med pälsbräm, vida kortbyxor och svarta strumpor, å bröstet juvelkors i guldkedja; bakgrunden: landskap. — Olja, 191 × 103 cm.

Helfigur, stående fas t. h.; håller med båda händerna i en hvit högerhandske, å vänstra handen hvit handske; kortklippt hår, brunt helskägg; å hufvudet barett med hvit plym; svart broderad rock med korta ärmar; på underarmarna hvita ärmar; korta byxor, långa hvita strumpor. I högra öfre hörnet: Gustavus dei gratia Sveciæ Gothorum Wandalorum rex. anno 1542. — Olja, 200 × 115 cm. Ett liknande porträtt, Jakob Henriksson Elbfas' skola, finnes å Gripsholm (n:r 329).

Gustaf II Adolf. F. 1594, konung i Sverige 1611, d. 1632.

Helfigur, stående fas t. v.; högra handen i sidan; vänstra handen hvilar mot ett bord med röd duk och håller gula handskar; svart dräkt med puffärmar, hvit spetskrage; å bordet en svart hatt. — Olja, 200 × 115 cm.

Bröstbild fas t. v.; iklädd rustning, bred hvit spetskrage och blått gehäng med guldfransar; små mustascher och pipskägg. — Olja på trä, 69 × 56 cm.

Knäbild, stående fas t. v.; ljust, kort, uppstruket hår, mustascher och pipskägg; högra handen utsträckt, iförd stor läderhandske och hållande kommandostaf; rustning, däröfver röd mantel med grått foder; i bakgrunden fönsteröppning, hvarigenom man ser en kanon afskjutas. — Olja, 132 × 106 cm.

Bröstbild fas t. h.; rustning, däröfver blått gehäng, hvit krage; brun bakgrund, därå: † 1632. — Miniatyr, 1,6 × 1,5 cm.

Gustaf III. F. 1746, konung i Sverige 1771, d. 1792.

Knäfigur, stående fas t. v.; pudrad peruk; högra handen i sidan, hållande manteln; den vänstra håller en hatt med hvita plymer; svenska dräkten, svart och röd, med serafimerordens band och kraschan; i bakgrunden pelare och draperier; till vänster en byst af Gustaf II Adolf på ett postament. — Olja, 125 × 95 cm., af Per Krafft d. ä. Skänktes af Gustaf III till excellensen och skalden grefve J. G. Oxenstierna. Se A. Hahr: En gustaviansk målare, Per Krafft d. ä., Stockholm 1898, sid. 89, där detta porträtt är omnämndt.

Gustaf IV Adolf. F. 1778, konung i Sverige 1792—1809, d. 1837.

Yngling, knäfigur, fas t. v.; gör med högra handen en gest mot ett bord, hvarå konungakronan, håller i den vänstra hufvudbonad med plymer; ljust, lockigt hår; iklädd uniform med hvit bindel om vänstra armen, serafimerordens band och kraschan samt svärds-, nordstjärne- och vasaordnarna; brungrå bakgrund; till vänster synes konungens mantel. Signerad: måladt af Forsslund 1794. — Olja, 125×97 cm., af Jonas Forsslund.

Jakob Gyllenborg.

Helfigur, iklädd grön uniformsfrack med kraschan, ljusa byxor, höga stöflar och trekantig hatt; scen, föreställande konungens tillfångatagande af hofjägmästaren von Greiff å Stockholms slotts borggård den 13 mars 1809. — Gouache, 59×40 cm.

Gyllenborg, Anna Sofia. F. 1746, g. 1765 m. assessoren Teodor Ankarcrona, d. 1765.

Ung dam, midjebild t. v.; i det hvitpudrade håret blå och hvita blommor; Vadstena adliga jungfrustifts dräkt, blått lif med hvita spetsar, hvit schal; ordensband öfver högra axeln; brun bakgrund. Å frånsidan: Ulrica Fr. Pasch pinx. — Olja, 62×51 cm., af Ulrika Fredrika Pasch.

Gyllenborg, Elisabet Beata. F. 1743, d. 1762.

Ung dam, midjebild fas t. v.; i det hvitpudrade håret blå och hvita blommor; Vadstena adliga jungfrustifts dräkt, blått lif med spetsar, hvit schal, ordensband öfver högra axeln. Å frånsidan: Ulrica Fr. Pasch pinx. — Olja, 62×51 cm., af Ulrika Fredrika Pasch.

Gyllenborg, Jakob (Wolimhaus). F. 1648, assessor i kammarrevisionen 1676, adlad 1680, landshöfding och friherre 1689, landtmarskalk 1693, kungl. råd och grefve 1695, d. 1701.

Medelålders man, bröstbild fas t. h.; mörk allongeperuk; mycket små mustascher, guldbroderad dräkt, däröfver röd, hermelinsbrämad mantel; lindad halsduk med nedhängande spetsbesatta ändar; mörkgrå bakgrund. — Olja, 80×65 cm.

Hamilton af Hageby, Hugo Johan. Friherre, f. 1832, innehafvare af Boo fideikommiss, bruksägare, d. 1903.

Ung man, bröstbild fas t. v.; mörkt, öfver öronen nedkammadt hår, bruna ögon; hvit blus med krage, däröfver svart väst. — Olja, 44×29 cm.

Hamilton af Hageby, Josefina Johanna Katarina. F. 1834, g. 1857 m. kammarherren friherre Reinhold Rudbeck, d. 1861.

Ung dam, bröstbild fas t. v.; hvilar högra handen på vänstra handleden, håller i vänstra handen en näsduk; svart sidendräkt besatt med hvita spetsar; om halsen ett pärlhalsband; brun bakgrund. Signerad: B. Valerius. — Olja, 78×65 cm., oval, målad 1855 af Berta Valerius.

Ung dam, bröstbild fas t. v.; svart dräkt med hvit spetskrage, brunt nedkammadt hår och bruna ögon. — Gouache, 12×10 cm., oval, af Berta Valerius 1856.

Hedvig Eleonora, prinsessa af Holstein-Gottorp. F. 1636. förmäld 1654 med Karl X Gustaf, d. 1715.

Bröstbild fas t. h.; brunt, lockigt hår; hvit guldstickad klänning, urringad, däröfver violett mantel med guldbroderier, hermelinskrage och hermelinsfoder; pärlhalsband. — Olja på koppar, 19,5×16,5 cm., målad oval infattning, af Anders von Behn.

Ung dam, bröstbild fas t. h.; blondt, lockigt hår, bruna ögon; röd, urringad klänning, besatt med pärlsmycken, den hvita vida vänsterärmen sammanhållen af ett smycke; öfver den högra armen en brun schal; i öron och hår samt om halsen pärlor. Å frånsidan: Dav. Klöker a:o 1666. — Olja, 59,5×49 cm., målad oval infattning, af David Klöcker Ehrenstrahl. Utställd å retrospektiva utställningen af svenska konstnärers arbeten i Stockholm våren 1898.

Hising, Magdalena. F. 1602, g. 1620 m. biskopen i Västerås Johannes Rudbeckius, d. 1649.

Äldre dam, midjebild fas t. h.; händerna omfatta en bok i rödt band; svart dräkt och stor, hvit hufvudbonad, öfver bröstet guldkedja. — Olja, 79×65 cm.

Hollström, Johanna. F. 1749, g. m. grosshandlaren, kommerserådet J. K. Müller.

Bröstbild fas; brunt, lockigt hår, blå hufvudbonad; blå urringad dräkt, pärlhalsband; ljusbrun bakgrund. — Miniatyr, 2,7×2,1 cm., oval.

Magdalena Hising.

Jakob V. F. 1512, konung i Skottland 1513, d. 1542.

Medelålders man, knäfigur fas t. v.; kort uppstruket hår, blå ögon; håller högra handen i sidan och stöder den vänstra på värjfästet; hvit dräkt, på bröstet guldkedjor; på hufvudet svart barett med plym. Signerad F. C. Fec. — Olja på trä, 35×27 cm., af François Clouet.

Johan III. F. 1537, konung i Sverige 1568, d. 1592.

Helfigur, stående fas t. h.; håller händerna i sidorna, i den högra handskar; hög svart hatt med hvit plym; svart guldbroderad dräkt;

korta, vida byxor; svarta långstrumpor; på bröstet juvelkors i guldkedja; mörk bakgrund, i öfre hörnen blå gardiner. — Olja, 200 × 115 cm., företer stor likhet med ett porträtt å Gripsholm (n:r 404).

Karl IX. F. 1550, konung i Sverige 1600, d. 1611.

Helfigur, sittande fas t. v.; håller i högra handen en kommandostaf; harnesk, däröfver blå mantel; i bakgrunden draperier. — Olja, 200 × 120 cm.

Karl X Gustaf. F. 1622, konung i Sverige 1654, d. 1660.

Helfigur, sittande fas t. v.; håller i händerna en kommandostaf; iklädd romersk fantasirustning, grå mantel och plymprydd hjälm; öfver konungen sväfvar en kvinnofigur, som i sin högra hand håller en lagerkrans och i den vänstra en basun. — Olja, 200 × 137 cm.

Knäfigur, stående fas t. v.; små, mörka mustascher; håller i den högra handen kommandostafven, stödd mot en mur; iklädd romersk fantasirustning, grå mantel och plymprydd hjälm; bakgrunden: genom en fönsteröppning synas fanor m. m. — Olja, 132 × 110 cm.

Bröstbild, fas t. v.; svart nedhängande hår, smala, svarta mustascher; hermelinsmantel med guldstickad krage; i bakgrunden röd gardin. — Olja på koppar, 19,5 × 16,5 cm., målad, oval infattning, af Anders von Behn.

Karl XI. F. 1655, konung i Sverige 1660, d. 1697.

Helfigur, stående fas t. h.; håller den högra handen i sidan och hvilar den vänstra mot värjfästet; å konungens vänstra sida ett bord, hvarå regalierna ligga; gul rock, däröfver harnesk och blå, hermelinsfodrad mantel; i bakgrunden röda draperier och fönster med utsikt öfver ett landskap. — Olja, 200 × 137 cm.

Karl XI omgifven af sin familj.

Grupp om tillhopa åtta personer, tre män, fyra damer och ett barn, af hvilka två stå och de öfriga sitta; samtliga iförda praktfulla dräkter, damerna med hermelinsmantlar; på golfvet orientalisk matta, till vänster om gruppen utsikt åt en trädgård, längst fram till höger två lekande hundar; i bakgrunden draperi. — Olja, 66 × 69 cm., af David Klöcker Ehrenstrahl. Utställd å retrospektiva utställningen i Stockholm 1898.

Karl XII. F. 1682, konung i Sverige 1697, d. 1718.

Helfigur, stående fas t. v.; högra handen i sidan hållande hatten, den vänstra om värjfästet; kort, uppstruket hår; svart, lindad halsduk, blå rock, gula ryttarhandskar och stora stöflar; vänstra benet framsträckt; gulbrun bakgrund. — Olja, 224 × 137 cm., af David von Krafft. Den s. k. Altranstadttypen, se August Hahr: David von Krafft och den ehrenstrahlska skolan, Uppsala 1900, sid. 82—83, där

detta porträtt finnes omtaladt. Utställd på den retrospektiva utställningen i Stockholm 1898. Har tillhört drottning Josefine och är å blindramens frånsida märkt: J (under kunglig krona) 1860. Reproducerad i J. Kruse: den retrospektiva konstutställningen i Stockholm 1898, Stockholm 1899, samt i tidskriften Ord och bild.

Helfigur, stående fas t. v.; högra handen hvilar på ett bord med röd duk, den vänstra fattar om värjfästet; kort, uppstruket hår; svart, lindad halsduk, blå rock (2 knappar oknäppta), gula ryttarhandskar och stora stöflar; under vänstra armen hålles hatten; högra benet framsträckt; mörk bakgrund. — Olja, 200 × 114 cm., kopia efter original af David von Krafft (Lunda-typen).

Ryttarbild t. v.; brun häst; håller i högra handen en värja och tyglar med den vänstra hästen, som reser sig på bakbenen; harnesk, däröfver blå rock; hatt på hufvudet; stora stöflar; i bakgrunden landskap med sjö. Signerad: D. K. E. — Olja, 89 × 73 cm., af David Klöcker Ehrenstrahl.

Ryttarbild t. v.; brun häst; håller i högra handen en värja öfver hufvudet; blå rock och stöflar, marken snöbetäckt, bakom konungen synes en rytteriafdelning galoppera fram efter flyende fiender. — Olja, 28 × 23 cm., af friherre Karl Stefan Bennet.

Karl XIV Johan. F. 1763, konung i Sverige och Norge 1818, d. 1844.

Ryttarbild t. h.; mörk dräkt med generalsepåletter, serafimerbandet och ordnar; hvit häst; i bakgrunden landskap. — Olja, 27 × 23 cm., af friherre Karl Stefan Bennet.

Karl I. F. 1600, konung i England och Skottland 1625, d. 1649.

Bröstbild fas t. v.; mörkt, nedkammadt hår, små ljusa mustascher och pipskägg; förgylld rustning, hvit krage. — Olja på gyllenläder, 33 × 27 cm., af Anton van Dyck.

Kristina. F. 1626, drottning i Sverige 1632—54, d. 1689.

Helfigur, stående fas t. v.; högra handen hvilar på ett bord, hvarå en hjälm; vänstra handen håller en käpp; iklädd harnesk, röd mantel och brun kjol; i bakgrunden pelare och draperier. — Olja, 200 × 115 cm.

Bröstbild fas t. h.; brunt, i rika lockar nedfallande hår, hvit och blå dräkt, i halsen blå rosett. — Miniatyr, emalj, 2,8 × 2,3 cm., oval.

Liewen, Karl Gustaf von. F. 1722, kammarherre 1745 hofmarskalk 1759, landshöfding i Stockholms län, d. 1770.

Ung man, midjebild fas t. v.; håller högra handen i sidan, under vänstra armen en hatt; pudrad peruk; harnesk, däröfver blå rock med

hvit krage och hvita ärmuppslag; i bakgrunden landskap, till vänster pelare och kanon. Å frånsidan: Carl Gustaf Lieven æt. 20. J. H. Scheffel p. 1741. — Olja, 86 × 87 cm., af Johan Henrik Scheffel. Utställd å retrospektiva utställningen i Stockholm 1898.

Linroth, Johan. F. 1736, major, d. 1775.

Midjebild fas t. v.; gul väst, blå rock med gula uppslag; hvit, lindad halsduk och spetskrås. — Olja, 71 × 56 cm.

Lovisa Ulrika, prinsessa af Preussen. F. 1720, förmäld 1744 med Sveriges tronföljare Adolf Fredrik, drottning i Sverige 1751, d. 1782.

Ung dam, knäbild stående fas t. v.; pudradt hår, om halsen och i öronen juvelsmycken; högra handen hvilar på en kunglig krona; rik hvit urringad dräkt med halfkorta ärmar, besatt med talrika smycken; blå hermelinsfodrad kronströdd mantel. — Olja, 141 × 114 cm.; ett liknande porträtt såldes å auktion i Stockholm 1904 (Bukowskis julauktion), detta var signeradt: A. Pesne 1744.

Medelålders dam, bröstbild fas t. h.; högra handen, som hvilar mot en violett, hermelinsbrämad mantel, håller en uppslagen bok, vänstra handen å högra armen; i det pudrade, uppkammade håret pärlsmycken; blå sidendräkt, korta ärmar, slutande med spetsar; i öronen och om halsen juvelsmycken. — Olja, 77 × 63 cm., af Lorentz Pasch d. y. Samma porträtt finnes å Gripsholm (n:r 1375). Afbildad i Sveriges historia från äldsta tid till våra dagar, V, Stockholm 1879, m. fl. arbeten.

Bröstbild fas t. v.; i håret ett stort smycke; blå urringad dräkt; i öronen och om halsen juvelsmycken. — Miniatyr, emalj på koppar, 2,4 × 2 cm., oval.

Maclean, Gustaf Adolf. Friherre, f. 1693, öfverstelöjtnant vid adelsfanan 1748, öfverstes afsked, d. 1779.

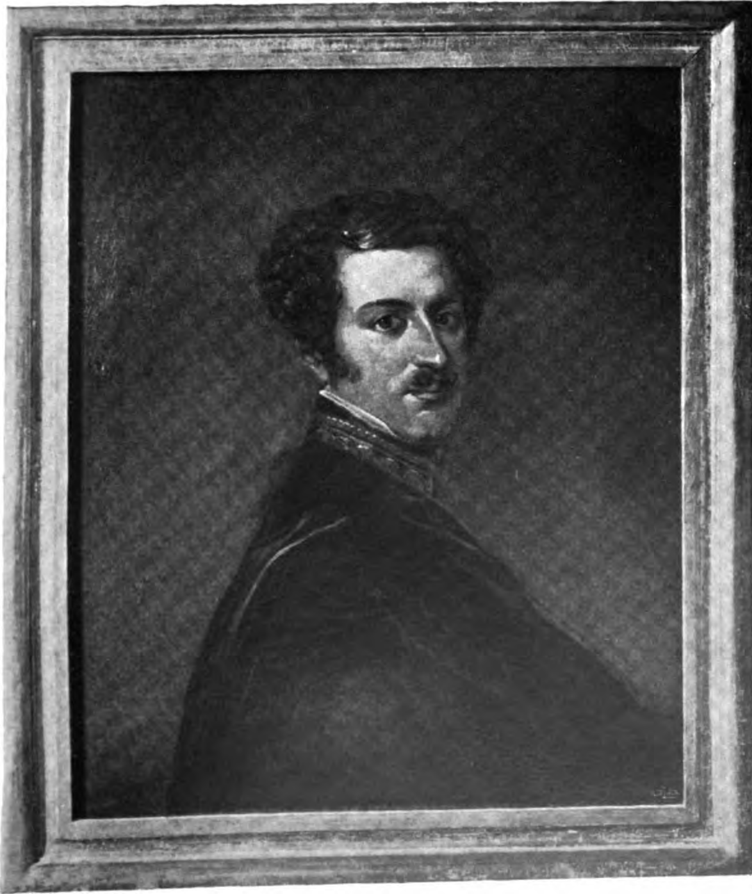
Bröstbild fas t. v.; hvitpudrad peruk, en lock å vänstra axeln; svarta ögonbryn, bruna ögon; blå uniformsrock med förgyllda knappar, hvit krage och hvita ärmuppslag, hvit väst, lindad halsduk och krås; under vänstra armen en hatt; svärdsordens riddarstjärna; bakgrund: himmel och träd. Å frånsidan: Gustaf Adolph Macklien, öfverste, född 1691, målad 1748, E. Sträng. — Olja, 70 × 57 cm.

Margareta. G. 1503 m. Jakob IV, konung i Skottland.

Knäbild fas t. h.; stöder högra handen mot en stol, svart och hvit dräkt; öfver bröstet tredubbel guldkedja; i det bruna, uppkammade håret smycken; om halsen pipkrage. Signerad: F. C. Fec. — Olja på trä, 36 × 28 cm., af François Clouet.

KARL GUSTAF VON LIEWEN

Oskar I.

Maria Stuart. F. 1542, drottning i Skottland 1542—67, förmäld med dauphin Frans, sedermera Frans II, konung i Frankrike, afrättad 1587.

Bröstbild fas t. v.; röd dräkt, stor spetskrage; i öronen och i det blonda uppkammade håret smycken. Å frånsidan: Mary Queen of Scots, Zuccaro. — Olja på trä, 29 X 23 cm., af Frederigo Zuccaro.

Mentzer, Magdalena von. F. 1726, g. 1745 m. öfverståthållaren friherre Ture Gustaf Rudbeck, d. 1809.

Magdalena von Mentzer.

Medelålders dam, midjebild fas; högt uppsatt hår med spetsar, svart dräkt, något urringad, puffärmar; å bröstet och å ärmarna röda rosetter (»svenska dräkten»); gråbrun bakgrund. — Olja, 77 X 65 cm., oval, af Lorentz Pasch d. y.

Äldre dam, bröstbild fas t. h.; grått hår, spetsmössa, mörk, hvitrandig dräkt. — Pastell, 50 X 42 cm., oval.

Äldre dam, bröstbild profil t. h; spetsmössa. — Blyertsteckning, 8 X 7 cm., oval.

Bröstbild profil t. v.; om hufvudet en schal. — Gipsmedaljong med upphöjd kant, 64 cm. i diameter.

Müller, Jürgen Kristian. F. 1748, grosshandlare, kommerseråd, d. 1831.

Bröstbild fas t. v.; pudrad peruk, blå ögon, mörk rock, hvit lindad halsduk, halskrås; brun och blå bakgrund. — Miniatyr, 2,7 × 2,2 cm., oval.

Oskar I. F. 1799, konung i Sverige 1844, d. 1859.

Bröstbild fas t. v.; mörkt lockigt hår, små mustascher, guldbroderad uppstående krage, öfver högra axeln en svart kappa. Signerad: J. G. Sandberg 1830 pinx. — Olja, 70 × 59 cm., af Johan Gustaf Sandberg. Har tillhört drottning Josefine, å blindramens frånsida: J (under kunglig krona) 1860. Ett liknande porträtt, äfven af Sandberg, var utställdt å retrospektiva utställningen i Stockholm 1898.

Oxenstierna af Södermöre, Axel. F. 1583, rikskansler 1612, grefve 1645, d. 1654.

Medelålders man, bröstbild fas t. v.; brunt hår, blondt helskägg; svart broderad dräkt, bred, hvit krage, öfver högra axeln guldbroderadt gehäng. — Olja, 67 × 51 cm.

Oxenstierna af Korsholm och Vasa, Jakob Gustaf. Grefve, f. 1760, öfverste-kammarjunkare 1792, chef för Helsinge landtvärn 1808, d. 1824.

Bröstbild fas t. v.; pudradt hår, blå, hvitfodrad rock med förgyllda knappar och hvit halsduk. Å frånsidan: Cavailleren hos H. K. H. Cron-Prinsen grefve Jacob Gustaf Oxenstierna född d. 10:de junii 1760, målad i martii månad 1787 af Ulrica Fr. Pasch. Af honom gifvit åt dess vän baron Gustaf Adolph Reuterholm. — Olja, 74,5 × 60 cm., oval, af Ulrika Fredrika Pasch.

Johan Gabriel Oxenstierna.

Oxenstierna af Korsholm och Vasa, Johan Gabriel. Grefve, f. 1750, öfverstekammarjunkare 1783, riksråd 1786, riksmarskalk 1792, skald, d. 1818.

Bröstbild fas t. h.; pudradt hår och piskperuk; svenska dräkten med serafimerordens band och kraschan samt nordstjärneorden i band om halsen; spetshalsduk; brungul bakgrund. Signerad: Lafrensen 1791. — Miniatyr, 4,2 × 3,1 cm., oval, af Niklas Lafrensen d. y.; se O. Levertin: N. Lafrensen d. y., Stockholm 1899, sid. 173. Utställd å retrospektiva utställningen i Stockholm 1898.

Oxenstierna af Korsholm och Vasa, Juliana Sofia Gabriella. F. 1795, g. 1816 m. friherre Klas Reinhold Rudbeck, d. 1862.

Bröstbild, profil t. v.; spetsmössa, öfver klänningen en schal. — Blyertsteckning, 12 × 10 cm., oval, af Louise von Knorring, född Lagerheim.

Bröstbild fas; slätkammadt hår, mössa och halsduk, schal. — Blyertsteckning (något färglagd), 15 × 11 cm., af friherre Alexander Rudbeck.

Bröstbild profil t. h.; öfver hufvudet en schal. — Gipsmedaljong med upphöjd kant, 64 cm. i diameter.

Peter I, den store, f. 1672, kejsare i Ryssland 1682, d. 1725.

Bröstbild fas t. h.; rustning, öfver vänstra axeln gul hermelinsfodrad mantel, sammanhållen öfver bröstet med ett större, med stenar besatt smycke. — Olja, 70 × 59 cm.

Rehausen, Ida Mary von. F. 1811, g. 1831 m. grefve Gustaf Adolf Fredrik Vilhelm von Essen, d. 1893.

Knäbild sittande fas t. h.; högt uppsatt hår, vid öronen lockar; hvilar högra handen i knät och vänstra armen på ett bord med grön duk; svart, urringad dräkt med hvit spetskrage, hvit persisk schal; i bakgrunden brunt draperi och utsikt öfver ett landskap. Signerad: J. G. Sandberg 1832. — Olja, 46 × 39 cm., af Johan Gustaf Sandberg.

Bröstbild fas t. v.; mörkt slätkammadt hår; svart dräkt, liten hvit krage, i halsen diamantsmycke; grå bakgrund. — Olja, 30 × 23 cm., kopia efter original af friherre Karl Stefan Bennet.

Rudbeck, Alexander. Friherre, f. 1793, kammarherre 1823, major 1832, d. 1842.

Ung man, bröstbild profil t. h.; brunt hår, blå ögon; blå rock, hvit, lindad halsduk. Signerad: Gillberg 1812. — Miniatyr 5,7 × 4,7 cm., oval, af Jakob Axel Gillberg.

Medelålders man, bröstbild fas t. h.; brunt hår, polisonger och små mustascher; högra handen instucken i rocken, blå uniform med guldbroderier å krage och ärmuppslag; svärdsordens riddartecken; bord med röd duk, hvarå en kammarherrenyckel; ljusgrå bakgrund. — Olja, 73 × 65 cm.

Rudbeck, Anna Sofia. F. 1806, g. 1828 m. generalmajoren Charles Emil Rudbeck, d. 1871.

Ung flicka, bröstbild profil t. h.; blondt, kortklippt hår, blå ögon; hvit urringad dräkt, däröfver blå schal; ljus bakgrund. Signerad: Gillberg 1816. — Miniatyr, 6 × 5 cm., oval, af Jakob Axel Gillberg.

Rudbeck, Ida Josefine Juliana Reinholdina. F. 1869, g. 1:o 1892 m. ryttmästaren Gustaf Henrik Johan Qveckfelt, 2:o 1902 m. kammarjunkaren grefve Erik Adolf Alfred Piper.

Grupp af två unga flickor i ljusa dräkter, bröstbilder, den äldre (grefvinnan Piper) fas, långt, utkammadt, brunt hår, blå ögon; den yngre (fröken Ida Rudbeck) fas t. h., blondt lockigt hår, blå ögon. Signerad: L. Zorn 81. — Akvarell, 32×42 cm., oval, af Anders Leonard Zorn 1881.

Rudbeck, Ida Magdalena Reinholdina. F. 1876.

Se: föreg.

Rudbeck, Katarina Charlotta. F. 1753, g. 1:o 1772 m. Axel Arnell, 2:o 1781 m. Robert Montgomery, d. 1782.

Midjebild fas t. h.; pudradt, högt uppsatt hår hvari svarta fjädrar, svart och hvit dräkt, urringad, (svenska dräkten). Signerad: Pasch pinx. 1778. — Olja, 78×63 cm., oval, af Lorentz Pasch d. y.

Rudbeck, Klas Reinhold. Friherre, f. 1791, ryttmästare 1812, hofmarskalk 1838, d. 1874.

Ung man, bröstbild profil t. h.; blondt, lockigt hår, blå ögon; blå uniform med hög, hvit krage, svart, lindad halsduk; ljus bakgrund. Signerad: Gillberg 1812. — Miniatyr, 5,7×4,7 cm., oval, af Jakob Axel Gillberg.

Äldre man, bröstbild profil t. v.; yfvigt hår, polisonger; uppstående krage, knythalsduk. — Pennteckning, 12×10 cm., oval, af Louise von Knorring, född Lagerheim.

Gammal man, knäbild sittande fas t. v.; grått hår; högra handen fattar stolskarmen, och den vänstra håller en bok; svart frack, väst och byxor, hvit halsduk; svärdsordens riddarstjärna och Karl XIV Johans medalj; i bakgrunden gyllenläderstapet och tafla med utsikt af Edsberg, till vänster bord med bläckhorn och pänna. Signerad: Per Södermark 1864. — Olja, 148×119 cm., af Johan Per Södermark.

Rudbeck, Louise Karolina Eugenia Reinholdina Amalia. F. 1858, g. 1883 m. friherre Johan Gustaf von Essen.

Bröstbild fas t. v.; brunt hår, stora bruna ögon; hvit dräkt, i halsen blå rosett. — Akvarell, 21×18 cm, oval, af friherre Alexander Rudbeck 1878.

Rudbeck, Lovisa Eleonora. F. 1801, g. 1819 m. statsrådet friherre Karl Otto Palmstierna, d. 1858.

Midjebild profil t. h.; mörkt hår, en lock öfver vänstra tinningen; hvit urringad dräkt, däröfver röd schal; ljus bakgrund. Signerad: Gillberg 1816. — Miniatyr, 6×5 cm., oval, af Jakob Axel Gillberg.

HOFMARSKALKEN
FRIHERRE KLAS REINHOLD RUDBECK.

ÖFVERSTEKAMMARJUNKAREN
FRIHERRE PER ALEXANDER RUDBECK.

Rudbeck, Olof, d. ä. F. 1630, professor 1660, anatom, botaniker, arkeolog, polyhistor, d. 1702.

Bröstbild fas t. h.; grått, nedkammadt hår, svart dräkt, breda, hvita kragar; mörk bakgrund. — Miniatyr, 3,5 × 3 cm., oval, af Elias Brenner. Reproducerad i fotogravyr uti: Minnesskrift, utgifven å 200-årsdagen af Olof Rudbeck d. ä:s död, Stockholm 1902.

Bröstbild fas t. h.; grått, nedkammadt hår, små mustascher, svart dräkt, stora, hvita kragar. — Olja, 80 × 66 cm., kopia af Hildegard Kristina Norberg efter original af M. Mijtens (å Marieberg i Södermanland).

Familjegrupp. Längst till höger sitter sonen Olof Rudbeck d. y. i grön dräkt och hvit halsduk, spelande orgel; bredvid honom sitter dottern Johanna Kristina i röd, urringad dräkt hållande ett nothäfte i händerna; ungefär i taflans midt sitter Olof Rudbeck d. ä. i ljus dräkt med hvita kragar och stor hufvudbonad, håller högra handen upplyftad och i den vänstra ett nothäfte; bakom honom stå till höger hans hustru Vendela Lohrman och till vänster sonen Gustaf; längst till vänster står dottern Vendela i gult lif och ljus kjol, äfven hållande ett nothäfte; i bakgrunden tapeter med träd, ett fönster och en spis. Nederst: Gamla Olof Rudbeck med sin fru och barn. — 27 × 36 cm., dräkterna sammansatta af olika sorters tyg, händer, ansikten och bakgrund målade med akvarellfärger å papper. Reproducerad i: Minnesskrift, utg. å 200-årsdagen af Olof Rudbeck d. ä:s död, Stockholm 1902.

Rudbeck, Olof, d. y. F. 1660, professor 1692, adlad 1719, arkiater 1739, botaniker, språkforskare, d. 1740.

Bröstbild fas t. v.; pudrad peruk, svart rock, halskrås; mörkblå bakgrund. — Miniatyr, 3,8 × 2,9 cm., oval.

Rudbeck, Per Alexander. F. 1762, friherre, öfverste 1797, hofmarskalk 1804, öfverstekammarjunkare 1825, d. 1832.

Ung man, bröstbild fas t. h.; pudrad peruk, blå, guldgalonerad rock, hvit väst, halskrås, grå bakgrund. — Pastell, 60 × 50 cm., oval, af Jonas Forsslund.

Äldre man, knäbild sittande fas t. v.; stöder högra armen på ett bord med grön duk, hvarå hufvudbonaden; serafimerordensdräkt (såsom ceremonimästare vid Kungl. Maj:ts orden), hvit med svarta broderier; svart mantel öfver vänstra axeln; serafimerstjärnan i band om halsen, nordstjärneorden i kedja, svärdsordens riddaretecken och vasaordens storkorsband, mörk bakgrund. — Olja, 108 × 89 cm.

Familjegrupp. Till höger stå sönerna Ture Axel och Klas Reinhold; vid ett bord sitta hustrun Annette von Axelson och dottern Hedvig Charlotta; till vänster sonen Alexander och Per Alexander R., bärande dottern Lovisa Eleonora på armarna. Nederst: Ou peut on

être mieux qu'au sein de sa famille. — Silhuetter målade i svart på glas, 20×28 cm., af G. Hedlund.

Familjegrupp. Längst till höger sitter Per Alexander R., spelande kort med sonen Alexander och Charles Emil Rudbeck; till vänster om dessa vid ett kaffebord sitta friherre Karl Otto Palmstierna och dennes fästmö dottern Lovisa Eleonora Rudbeck och vid ett sybord hustrun Annette von Axelson, fru Karolina Charlotta von Mentzer, född Aminoff, samt dottern Anna Sofia. Signerad G. H. (i monogram) 1819. — Silhuetter, målade i svart på glas, 21×35 cm., af G. Hedlund.

Rudbeck, Reinhold Ture Gustaf Karl Gabriel. F. 1825, fil. d:r 1848, kammarherre 1856.

Midjebild profil t. h.; stor lindad, framtill knuten halsduk, lifrock. Signerad: L. K. 1849. — Blyertsteckning, 12×12 cm., af Louise von Knorring, född Lagerheim.

Bröstbild fas t. v.; lindad halsduk, urringad väst, rock. — Blyertsteckning, 15×12 cm., af Sofia Oxenstierna 1852.

Midjebild sittande fas; till höger står brodern Alexander. — Blyertsteckning, 22×17 cm., af Sofia Oxenstierna 1852.

Bröstbild fas t. h.; bruna mustascher och polisonger; blå ögon; mörk dräkt, urringad väst, svart halsduk, uppstående hvita kragar. — Pastell, 42×32 cm., oval, af Egron Lundgren 1856.

Bröstbild fas t. v.; mustascher och polisonger; mörk dräkt, svart halsduk, uppstående hvita kragar. — Olja, 28×23 cm., af Ferdinand Julius Fagerlin 1856.

Rudbeck, Reinholdina Hedvig Elisabet. F. 1837, d. 1855.

Bröstbild profil t. h.; mörkt slätkammadt hår. — Blyertsteckning, 10×8 cm., af Louise von Knorring, född Lagerheim.

Rudbeck, Sigrid Gustafva Reinholdina. F. 1873, g. 1894 m. friherre Per Gustaf Abraham Hierta.

Bröstbild fas t. v.; brunt slätkammadt hår, blå ögon; ljus dräkt, i håret röd rosett. Signerad: L. Zorn 81. — Akvarell, 42×30 cm., oval, af Anders Leonard Zorn 1881.

Rudbeck, Ture Gustaf. F. 1714, öfverste 1758, landtmarskalk 1765, generalmajor 1766, friherre 1771, öfverståthållare 1772, landshöfding i Uppsala 1773, d. 1786.

Bröstbild fas; pudradt hår, halskrås; blå rock med krage, ärmuppslag och foder af brunt pälsverk, svärdsordens riddarstjärna; högra handen instucken i västen. — Olja, 78×62 cm.

Midjebild fas; svenska dräkten med svärdsordens band och kraschan, under vänstra armen hålles hatten. — Olja, 77×65 cm., oval, af Lorentz Pasch d. y.

Bröstbild fas; svenska dräkten med svärdsordens band och kraschan. — Olja, 50 × 42 cm., oval, kopia efter föreg.

Sigismund. F. 1566, konung i Polen 1587, i Sverige 1592 —99, d. 1632.

Helfigur stående fas t. v.; håller högra handen i sidan och den vänstra på ett bord med grön duk; svart guldbroderad dräkt, hvit krage, hög svart hatt med hvit plym; korta byxor; på bröstet smycke i guldkedja om halsen; mörk bakgrund, upptill små gröna gardiner. — Olja, 200 × 115 cm., erinrar om ett porträtt å Gripsholm (n:r 405).

Sofia Magdalena, prinsessa af Danmark. F. 1746, förmäld 1766 m. kronprins Gustaf (III), drottning i Sverige 1772, d. 1813.

Bröstbild fas t. h.; pudradt uppkammadt hår med en blombukett, en lock synlig på högra axeln; röd urringad sidenklänning, kantad med snörmakerier, hvit pärlbesatt framvåd, i bröstet en hvit rosett; röd kronströdd hermelinsmantel; blågrå bakgrund. — Pastell, 80 × 63 cm., af Gustaf Lundberg. Ett liknande porträtt i Uppsala Universitets samlingar, se N. Sjöberg: Svenska porträtt, Stockholm 1903, sid. 68.

Ulrika Eleonora (d. y.), prinsessa af Sverige. F. 1688, förmäld 1715 med arfprins Fredrik af Hessen, drottning i Sverige 1718, d. 1741.

Helfigur stående fas t. h.; pudradt hår, stöder vänstra handen mot ett bord, hvarå regalierna, grå urringad klänning, blå kronströdd hermelinsbrämad mantel; i bakgrunden pelare och draperier. — Olja, 200 × 143 cm.

Wallenstjerna, Bernhard. F. 1707, generalmajor 1762, friherre 1766, d. 1772.

Midjebild fas t. v.; pudradt hår, hvit lindad halsduk med krås; gul väst, blå guldbroderad uniformsrock, svärdsordens band och kraschan; grå bakgrund. — Olja, 80 × 63 cm.

Wattrang, Margareta Elisabet. F. 1722, g. 1745 m. generalmajoren friherre Bernhard Wallenstjerna, d. 1768.

Midjebild fas t. h.; röd urringad dräkt, hvit schal; mörkt hår, hvari blommor, en lock å högra axeln; mörk bakgrund. — Olja, 80 × 63 cm.

Wilhelm II, prins af Oranien. F. 1626, ståthållare i Holland 1647, d. 1650.

Knäbild stående fas t. v.; håller i högra handen en kommandostaf och hvilar den vänstra på värjfästet; rustning, hvit krage; vid vänstra sidan ett bord, hvarå hjälmen; mörk bakgrund. — Olja, 66 × 57 cm., kopia efter original af Anton van Dyck.

Härtill tolf porträtt af okända personer, målade af O. Arenius, J. Björk, F. Brander, M. Mijtens, G. E. Schröder m. fl.

densamma. Den, som således äger Sjöströms förutvarande arbeten, får i dessa en icke liten personalhistorisk redogörelse för skånska och blekingska familjer. Man skulle kunna hoppas, att han nu ville fortsätta sitt arbete med de ej utgifna lundensiska nationerna, såsom Göteborgs, Värmlands m. fl. Det vore en stor lycka för forskningen, om man kunde få efterföljare till Sjöström inom andra af våra provinser.

Nationsmatriklarna ge oss en bild af så många af provinsens förhållanden, isynnerhet om de utgifvas efter Sjöströms mönster med samma flit, sakkunnighet och reda. En liten anmärkning skulle jag vilja framhålla: författaren anger i allmänhet föräldrarnes dödsår; bifogandet af ett datum skulle mycket intressera forskaren efter personens föräldrar, som under vissa förhållanden kunna hafva större intresse än sonen. Något större blifver visserligen härigenom utgifningskostnaden, men värdet ökas också i samma mån. En forskare med den verkliga betydelse för den svenska personalhistorien som Carl Sjöström bör ovillkorligen fortsätta på sitt område och nu ej slå sig i ro för alltid med afslutandet af dessa tre arbeten.

A. L—n.

Svenska Landtmätare 1628—1900. Häft. 6 af *Viktor Ekstrand.*

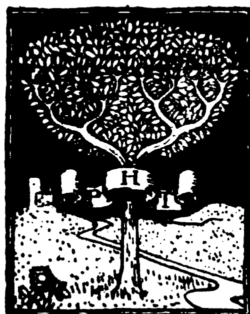
Med detta har nu Ekstrands stora, om sakkunnighet, om intresse och varm pietet för sitt yrke affattade arbete nått sin afslutning. Vi hafva redan förut i denna tidskrift anmält Ekstrands arbete för forskningsvännen och kunna endast tillägga, att detta sluthäfte är af samma goda egenskap som de förutvarande. Ekstrands Svenska Landtmätare blir en värdefull uppslagsbok, som rätt ofta måste anlitas.

A. L—n.

Anteckningar om släkten Dobbin. Stockholm, 1901. 100 exemplar. 23 s. 8:o + stamtafla.

Släktnamnet Dobbin synes främmande för Sverige, men redan i Genealogiska anteckningar rörande släkten Sederholm (tr. 1880) finner man att dessa släkter blifvit med hvarandra förbundna. En dotter af brukspatronen Alexander Magnus Sederholm och Beata Katarina Dobbin blef gift med riksarkivarien R. M. Bovallius, och dennes yngste son, amanuensen Birger B., som tid efter annan i små ej för bokhandeln afsedda upplagor utgifvit skrifter angående sin släkt — däribland Genealogiska anteckningar om släkten Bovallius (tr. 1898) — har uti ifrågavarande skrift meddelat hvad han kunnat utröna, om finska släkten Dobbin, samt därtill fogat sju porträtt m. m. Af innehållet framgår, att flera medlemmar af denna släkt länge varit bofasta i Sverige och där aflidit. En af dem, Louise Dobbin, var litterärt anlagd och författade bl. a. En döfstum man, dram i fem akter, af amanuensen B. befordrad till tryckning i 200 ex. 1888, s. å. författarinnan afled i Stockholm, nära 81 år gammal. Förf:s antagande, att släkten Dobbin härstammar från Livland vinner sannolikhet därigenom, att Erlandus

PERSONHISTORISK

TIDSKRIFT

1904

UTGIFVEN

AF

SVENSKA AUTOGRAF SÄLLSKAPET

GENOM

HOLGER ROSMAN

SÄLLSKAPETS SEKRETERARE

ÅRG. VI HÄFT. 3 OCH 4.

INNEHÅLL.

BILAGOR.

PORTRÄTT.

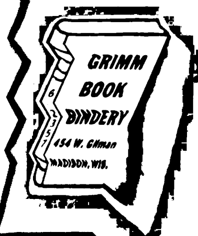
HANS HENRIK VON ESSEN, ANNA ELISABET VON AXELSON, ERIK DAHLBERG, FREDRIK IV af Holstein-Gottorp, JOHAN GERDESSCHÖLD, GUSTAF IV ADOLF, JAKOB GYLLENBORG, HEDVIG ELEONORA, MAGDALENA HISING, KARL GUSTAF VON LIEWEN, MAGDALENA VON MENTZER, OSKAR I, JOHAN GABRIEL OXENSTIERNA, KLAS REINHOLD RUDBECK, PER ALEXANDER RUDBECK.

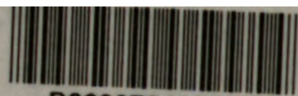
Stockholm 1904. Kungl. Boktryckeriet.

Printed in Sweden

89097340558
b89097340558a

GRIMM
BOOK
BINDERY
454 W. Gilman
MADISON, WIS.

B89097340558A